C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Rohan_Michael_S-Zimni_letopisy_2-Kovarna_uprostred_hvozdu.PDB

PDB Name: 2_Rohan-Kovarna_uprostred_hvozd
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 27.3.2007
Modification Date: 27.3.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Michal Scott Rohan
KOVÁRNA UPROSTŘED HVOZDU
Druhá kniha Zimních letopisů

Předmluva

Mezi mládím a dospělostí přichází čas otázek a objevování; mezi učením a mistrovstvím je člověk tovaryšem. O létech neobyčejného učednictví čarodějného kováře Elofa, jejich strašlivých úspěších o zlověstném konci vyprávějí Zimní kroniky v Knize meče. Když se však bouře přehnala a měsíce nemoci dospěly ke konci, v Elofově srdci se k životu znovu probrala stará touha, jíž mohl teď dát volný průchod. Právě o ní a o dlouhé cestě, po níž ho po léta vedla, se píše v Knize přilby.

KAPITOLA PRVNÍ
Oheň

Když mu už hlava padala do knihy naškrábané drobným písmem, probudil ho vítr od moře. Zavál otevřenými horními dveřmi kovárny, sfoukl plameny ve výhni, zaprskal v lampách a za krkem ho ovanul mrazem. Narovnal se a zamžoural do mihotavých plamínků, zmatený náhlým probuzením. Byl někde jinde, daleko, v černých močálech či holých skalách, pronásledoval stín z minulosti, který se před ním ztrácel, měnil v jeho sevření tvar, objevoval se mu za zády, čím dál blíž, ale nikdy na dosah...

Kniha dunivě zaklapla a čtenář ze sebe netrpělivě setřásl noční můru. „Jak pokračuje noc?" zeptal se, aniž by otočil hlavu.

„Klidným krokem," odpověděl nevzrušeně Roc. „Podle mých hodin máme hodinu do půlnoci. Ils poručila, že bys měl touhle dobou už spát. Marja se starým Hjoranem jsou dávno pryč. Zítra má pan Kermorvan svůj den, tak se na to koukej vyspat."

„Nedokážu usnout."

„Tak to jsi to před chviličkou skvěle hrál..."

„Chci říct, že se neodvážím. Ne teď, když mám plnou hlavu starostí. I do snů se mi dostal jed."

„Takže jsi na nic užitečného nepřišel?" Elof zavrtěl hlavou. „Ne, na nic. A ty?"

Roc vstal, oddusal k lavici pokryté hromadou tlustých svazků a odhodil na ni knihu, již před chvílí četl. „Taky tak. Je tam spousta úžasných věcí, spoustě nerozumím, ale tvého zkoumání se nic z toho netýká." Zabodl pohled do beden svitků vedle Elofova stolu a naklonil se mu přes rameno. „Taky ti jich už moc nezbývá. O čem je vůbec tenhle? Nijak slibně nevypadá. Smůla, že si náš neoplakávaný pán nevzal na jih víc ze své jedinečné knihovny. Teď to všechno hnije někde ve věži..."

„Pokud už jeho dům neobsadili duergar," podotkl Elof. „Nebo... někdo jiný."

„Myslíš Led?" nadhodil šetrně Roc a mimovolně sklouzl pohledem do tmy za dveřmi stáje. „Pochybuji, že by si z těch knížek něco vzal."

„Z knížek ne, ale jsou tam další věci. V pozůstalosti Mistra kováře jsme nenašli tu moji helmu, Tarnhelm. I ta měla jistou sílu..."

Roc pokrčil rameny. „To jo. Člověk v ní nebyl vidět a snad se i dokázal přemisťovat, pokud se to, co jsi viděl tehdy v noci ve věži, opravdu stalo..."

„Stalo," odpověděl Elof ztěžka. „A na Ledu také. Tenhle svitek musel Ingar studovat, když helmu vymýšlel - podívej, je umazaný od křídy z jeho rukávů..." Na chvíli se odmlčel a zatajil dech. Roc zůstal zticha. „Je to pojednání o moci masek, s poznámkami Mistra kováře o tom, co se naučil mezi Ekweš, jak nositele přeměnit v jeho vlastní symbol. Pokud tomu správně rozumím, právě taková proměna je základem síly té přílby. Pamatuješ si, co jsem do ní měl vkovat za síly? Skrývání, změny, abych se pohyboval hbitě a neviděn... Právě to mne trápilo v noční můře, poznání, jakou moc ta přílba ve skutečnosti má. Celá je jen maskou, dokonalou maskou, převlekem podle nositelovy představy o sobě samém. Pomyslí na stín a není vidět. Pomyslí na tvar a ten se stane jeho tělem. Pomyslí si, že je někde jinde, a v té myšlence se promění; ocitne se tam..."

Roc polkl. „S tím bych si nezahrával. Často pomyslím na místa, kde bych určitě nebyl rád. Ale duergar si s ní budou

vědět rady, pokud vůbec někdo..."

„Obávám se, že oni ji nemají."

Roc se na něj pozorně podíval. „Předpokládám, že pro to máš důvod."

Elof zhluboka vzdychl.

„V té poslední hodině jsi viděl totéž co já. Dvě labutě odletěly na východ."

„Udělals jenom jednu helmu."

„Když jsem se s ní poprvé setkal, měla Kara plášť lemovaný prachovým peřím černé labutě. Louhi ale nic podobného neměla. Proč by jely tak nehostinným krajem na koních, když by ke spojenci mohly bez obav přiletět? Je docela pravděpodobné, že Louhi si té noci přišla u Mistra kováře poručit něco, čím by se vyrovnala Kařiným schopnostem." Vstal, silnými prsty zlomil dřevěnou osu svitku a zmačkal pergamen. Vztekle se na něj podíval a odhodil ho na stůl, stejně nepoužitelný jako ohnutá černá čepel. „Už chápeš, proč za ní musím, ať je kdokoli, ať je cokoli? Další z mých děl se dostalo do nepravých rukou. Musím ho najít a když to bude nutné, zničit. Ona je navíc mým jediným spojením s Louhi. I kdybych nechtěl Karu osvobodit, stejně bych ji musel najít. I kdybych ji nemiloval."

Roc stiskl rty a odvrátil tvář, jako by mu do očí vyšlehla výheň. Jemně přejel prstem po zprohýbané čepeli. „No, k takovému úkolu budeš potřebovat svůj meč vcelku, to je fakt. Málokterý meč na světě by dokázal tít tak, jako jsi s ním naposledy sekl ty." Protáhl se a nahlas zívl. „Teď si ale zkus konečně odpočinout. Unavené oči nevidí, co je za dne jasné."

Elof ztěžka vydechl a přikývl. „Máš pravdu. Tak dobrá. Zkusím to, ale ne hned. Zatím spravím alespoň jílec, když nemůžu dělat nic jiného. Ruční práce mi pročistí' hlavu."

Když Roc odešel, Elof vyhladil zmuchlaný svitek a pečlivě ho uložil. Pak vzdychl a obrátil pozornost k jílci. Hrubá síla úderu, jenž ohnul čepel, zpřetrhala hladké postříbřené dráty rukojeti. Podmračený lesk bouřlivého nebe nad bažinami byl pryč. Na chvíli se zamyslel, natáhl se po svém nedocenitelném nářadí a odnesl ho k ponku pod oknem. Tady pracovala Marja, tovaryška starého Hjorana. Místo černých kovářských nástrojů tu na policích ležely vyrovnané jemné svěráčky, tenké pilníčky a ostrá rydla, protože Marja byla schopná klenotnice. Elof si vybral jemnou čepelku a z kapsy vytáhl přehnutou silnou kůži; z jednoho konce se vysypala trocha suchého jehličí a Elof s ní nadále zacházel s nejvyšší opatrností. V kůži byla zabalená uschlá větvička sekvoje, holá až na poslední výhonek, který Elof pečlivě odřízl. Položil ho na vyleštěný kámen, přelil jemnou směsí bílku a klovatiny rozpuštěné v alkoholu a na něj přiložil jemně vyklepaný lístek stříbra, slabší než nejtenčí pergamen. Zlehka na něj dýchl, až se stříbrem propsal obrys výhonku. Drobnými nástroji plátek přihladil, trpělivě jím obalil kraj každé jehličky, celek otočil, přidal druhý lístek stříbra a tepal, dokud větvička nebyla celá uvězněná v kovu.

Zase vypadala jako talisman. Zřejmě jí nezbývalo mnoho síly, ale byla příliš cenná, než aby ji vyhodil. Dokud je na větvičce jehličí, byť uschlé a mrtvé, drží se jí něco z lesní síly... Usmál se. „Tyhle poslední nestrhne žádná podzimní metelice. Stříbro je uchrání nepohody a já je ponesu, kamkoli půjdu."

Tato slova nad novým dílem pronesl, pak rozmotal dráty, připevnil větvičku k jílci a znovu ho pevně stáhl. Byl spolehlivý jako dřív, ale Elof se přesto zamračil, když vzal meč do ruky. Co je jílec bez čepele? Znechucen ho odhodil. Noc byla tichá, jen vítr skučel stále hlasitěji, z dalekého přístavu nesl hučení vlnek a z dlážděných ulic klapot kopyt opozdilého jezdce. Spánek byl Elofovi na hony vzdálený, tolik ho hnala potřeba poznávat. Netrpělivě popadl další svitek. Bylo to mnohomluvné pojednání o získávání kovů z rud, velice nudné až na krátkou pasáž o podivných silách vznikajících při ponoření železa a mědi do jistých žíravin. A před ním na stole ležel meč, převzácná čepel, již nevyrobil, ale vzal z dávno mrtvé ruky. Ležela tu jako němá obžaloba. Byl hoden nosit takovou zbraň, když ji jako kovář nedokázal překovat?

„Ale jak? Jak?!" Odstrčil svitek a vzal chladný kov do dlaní. Pokud to vůbec byl kov. Žádná výheň ho nerozehřála, žádný pilník nepoškrábal, žádné kladivo neovládlo tu nepoddajnou sílu. Všechna jeho kovařina, všechna zkoumání, všechna sílá mysli ani paží, ba plameny výhně ani touhy nedokázaly čepel spravit!

„Buď pozdraven, pane kováři!" Kovárnou zaduněl hrom a těžké dveře se prohnuly v pantech. Dopad hlasu byl ale ještě větší. Elof upustil meč, převrhl lavici, jak v hrůze rychle vyskočil. Závora ale nebyla zasunutá, dolní dveře se už otvíraly a Elofa trochu přešel hněv, když viděl návštěvníka, jak váhavě stojí ve stínu.

Stařec, to poznal na první pohled. V přísvitu výhně mu obličej stínil širák, otrhaná krempa visela přes jedno oko, ale tím spíš vynikly bílé vlasy a vousy. Těžký plášť byl kdysi tmavě modrý, ale podepsaly se na něm strázně cest. Shrbený muž se opíral o dlouhou hůl z hladkého neloupaného dřeva. Pevná podpěra, ale možná trochu těžká; Elof mu odpustil, jak nemotorně zabušil na dveře.

„Buď pozdraven!" zopakoval stařec a dvorně se uklonil. „Ušlý host tě prosí o chvíli pohostinnosti u ohně, který nočními ulicemi tak příjemně zářil do daleka." Měl drsný, ale hluboký a zvučný hlas s výrazným severským rr. Elof se nad tou staromódní zdvořilostí pousmál, ale přesto váhal.

„A kdo mě to prosí? Kdo v tomhle velikém městě vyhledal právě moji kovárnu?"

Stařec váhavě a pomalu vstoupil dovnitř, jako by mu toto pozvání stačilo. S ním zadul mořský vítr, rozdmýchal dřevěné uhlí ve výhni a vytáhl z komína kouř. „Jen pocestný, jinak mě svět nezná. Do všech dálek jsem ho prochodil, mnoho dlouhých lig se trmácel po jeho tváři. A zdá se mi, že mne jich ještě mnoho čeká."

Pochybuji, že tolik, kolik mě, pomyslel si trpce Elof, ale nic neřekl a popošel k pocestnému, aby ho vyprovodil ven. Když se žebrák jednou v domě uhnízdí, těžko ho dostat pryč, a město teď bylo plné severských chuďasů, mladých i starých, kterým se podařilo proklouznout branami; nemohl je krmit všechny. Z tohoto starce navíc viděl jen veliký orlí nos a jedno jasné oko, jež se mu moc nelíbilo. Elof se usmál a vylovil u pasu drobnou minci, dost velkou na nocleh. „Když si říkáš pocestný, nebudu tě zdržovat. Tady máš almužnu, ale nemůžu..."

Starý žebrák mu nevěnoval pozornost a pomalým krokem pokračoval dál do kovárny. Pláštěm vířil prach. Elof se

zarazil a vložil minci zpátky do váčku. Tenhle stařec musel být kdysi nezvykle vysoký; i teď měl hlavu ve stejné výšce s Elofem a na dlouhých skvrnitých rukou, jež svíraly hůl, hrály svaly. Na stěně kovárny se v mihotavém světle ohně tyčil jeho obrovský stín. „Dobrý člověk rád uvítá pocestného, ano, tak se to říkalo na Severu, nebo ne? Ve tvé řeči totiž Sever slyším." Elof nad tím pokáráním překvapeně zamrkal, ale přesto starci zastoupil cestu. Žebrák si ho nevšímal a došel až k ohni. „Tak to bylo za starých časů i se mnou. Byl jsem všude vítaným hostem, lidé mi dávali jídlo a pití, dokonce dary. Praví muži, kteří se nebáli přijmout do domu cizince. Potíží se bojí ten, kdo je chce, říkávali, a otvírali dveře dokořán."

„Problémů mám dost!" vzdychl Elof podrážděně. „Proč jsi mi přišel přidělávat další?"

„Jen posedím u tvé výhně," odsekl stařec, pomalu a unaveně se složil na cihlovou lavici a zasténal, když se konečně opřel o prohřátou zeď. „Nuže! Když mi tu trochu odpočinku poskytuješ tak nerad, musím se ti odvděčit moudrostí, jak nejlépe dovedu. Viděl jsem mnohé, naučil se věci neznámé i vzdělancům. Má rada ulehčila nejednomu ztrápenému srdci. Zeptej se mne, na co chceš!"

Elof vzdychl. „Nejsem nerad," namítl pevně, „ale mám moc práce. Vezmi si almužnu a nech mě mým povinnostem. Nedokážeš mi poradit..."

Stařec pohrdavě pohodil hlavou a Elof zahlédl jeho tvář; vrásčitou, ale tvrdou jako prastarý strom. „Jsi si tím tak jistý?" optal se přísně. „Mnozí, kdo věří ve svou moudrost, jen neznají rozsah své neznalosti!" Neobratně prohrábl holí hromadu knih. „Například ty se pohřbíváš pod mrtvými slovy. Hledáš nějaké tajemství, to je zřejmé. Slova jich skrývají mnoho, to je pravda. Ale ne všechna!" Černé oko opět výsměšně blýsklo zpod potrhané krempy a spočinulo na zničeném meči. „Ach tak. Hledáš, jak spravit tuhle čepel..." Zasmál se. „Takový silný mládenec, copak ji prostě nepřekováš kladivem? Ne? Tak jak jsi ji vlastně vyrobil? "

Další osten zasáhl do živého. Elof cítil, jak mu rudnou uši a planou tváře; tiše zaklel. „Nevíš," přemýšlel nahlas stařec s hlavou nakloněnou na stranu. „Takže jsi tu čepel nevykoval sám. Není... tvoje."

Elof ho probodl pohledem. „Není nikoho jiného. Našel jsem ji na místě, kde ležela odnepaměti..."

Stařec hádavě zavrtěl hlavou, až se mu na ní zakymácel orvaný klobouk. „Tak to bylo! Nález ještě není dar. A přece i dar si někdy musíš zasloužit, není-liž pravda? Koně musíš umět osedlat, než na něm vyjedeš, loď ostrojit, než vypluješ. Nemám do toho co mluvit, ale takové dary mají naučit obdarovaného něco nového nebo mu pomoci k uvědomění toho, co už umí. Tak získává dar i dovednost a zbavuje se všech závazků krom vděku."

Elof stál jako socha. Oheň ve výhni praskal, rozdmýchán čerstvým větrem před bouřkou. Tázavě starce pozoroval, ale stěží ho proti záři plamenů viděl. „Hledal jsem dovednost..."

„Ano, v knihách cizí moudrosti. Snad mají svoje místo. Ale já vždy slýchal, že čarodějní kováři ze severu stále hledali nové pravdy, novou moudrost v přírodních dějích."

„Jistě!" přisvědčil vášnivě Elof, zasažený přímo do živého. „Tak to děláme! Mistři kováři, největší mezi námi, dokáží svým umem spoutat mnohé síly tohoto světa.

Vztahují ruce do hlubin i do výšin a svazují je v dokonalé práci. Pravý mistr se nebojí ony síly vymáhat ani z rukou Mocností, jež jim vládnou!"

Stařec se pro sebe tiše zasmál. Pak tak rychle, až se Elof lekl, vstal s jednou rukou na holi a druhou vzal se stolu černou čepel, nevšímaje si žiletkového ostří. Elof po něm vztekle vyskočil, ale zarazil se na místě s vyraženým dechem, protože ho těžká hůl nepřirozeně rychle klepla pod hrudní kost. Když zvedl ruku, aby ji odstrčil, bezvládně mu spadla k boku. Na místě, kde se hůl dotkla, ho bodl mráz. Tentokrát ji chytil opatrněji a zjistil, že kůra jen zakrývá něco uvnitř. V žilách mu zmrzla krev. Dotýkal se ostří, úzkého, tvrdého a špičatého. Ta hůl, která se mu opírala o záhadně vyhojenou ránu, byla ve skutečnosti kopí v ruce schopného bojovníka.

Stařec zlehka přikývl. „Mluvíš hrdě, můj moudrý kováři, když tak pohotově stavíš své kolegy proti Hybatelům světa. Ale víš, o čem hovoříš?" Náhle se bez námahy narovnal a kovárnou se na křídlech studeného větru rozlétly černé stíny. „Vládli tomuto světu ještě dřív, než dostal tvar. Vládnou moři i zemi, nebi, kameni, mrakům i horám, lesům a jezerům, pláním a řekám, všemu živému, rostlinám, zvěři i lidem. A Ledu." Dlouhá hůl, jež nebyla holí, před ním vykreslila široký oblouk, jako by chtěla na podlaze vypsat nějaké veliké tajemství, jako by přelétla celý svět. Na rozpřažených rukou zavlál plášť jako v horském vichru, jako praporec na žerdi. „Jsou mocní a moudří, nepřekonatelně silní, že i ten nejmenší z nich stojí mimo lidská měřítka. V jediném pohledu vidí, v nejmenší myšlence vědí, v nejslabším činu... vládnou." Jako ohromné žezlo se hlava hole sklonila k planoucí výhni. Kovárnou otřásl ohlušivý rachot, dunění hromu, jež srazilo plameny a vyhnalo z nich oblaka jisker. Podlaha se otřásla, dlaždice zhouply a mezi výhní a komínem přeskočila oslňující čepel; pod střechou prásknul hrom. Zavyl vítr, kouř se v potrhaných cárech vevalil do místnosti, sfouknutá lampa se převrhla a rozbila. Nástroje vyrovnané na stěně zvonily. Mezi tím vším stál stařec bez hnutí, chladný jako zimní obloha, jen ve stínu klobouku mu blýskalo černé oko.

Zavládlo ticho, to podivně neklidné, jaké přichází po rachotu zkázy. A v něm, daleko a slabě, ale jasně, slyšel Elof náznak odpovědi, tiché praskání a hřmění ve studeném větru od moře. Poryvy dál sténaly ve dveřích, opřely se mu do ztuhlých zad a Elof se roztřásl.

„Nuže, šikovný kováři," zeptal se tiše stařec, „lituješ už své pýchy?"

Elof mlčky, aniž přestal cizince probodávat pohledem, zavrtěl hlavou. Pocestný se ale jen zase unaveně opřel o hůl. Hlavici stále pokrývala kůra, ale na stínu na stěně bylo jasně vidět ostří kopí.

„Tím lépe pro tebe. Protože -jak jsem slyšel vyprávět moudré - jen Mocnosti Ledu, ty, jimž se nedá věřit, chtějí otroky, sluhy, poddané. Praví Hybatelé nemohou, protože sami jsou dvojími sluhy, slouží věci a účelu. A onomu účelu nejlépe poslouží lidé, kteří pomoc Mocností potřebují nejméně." Vzdychl a otočil se ke dveřím. „Nemohu se ti za tvou pohostinnost odvděčit; mé rady nepotřebuješ. Zůstávám tedy zase tvým dlužníkem."

Elof nechápal. „Zase? Jak to, když jsem tě dodnes nikdy neviděl? A tvou radu potřebuji! Stále nevím, jak překovat

meč..."

Poutník už došel k otevřeným dveřím, tady se zastavil a ohlédl, vtělené stáří. Přesto mu v oku blýskalo více než předtím a v rozechvělém hlasu znělo spíš pobavení než smutek. „Neměl by ses mi posmívat! Copak jsi mi o tom neřekl, ty, kdo chceš sevřít všechny síly světa v dlani? Odpověď by našlo i dítě, kdyby se děti nebály!" Pohrdlivě máchl volnou rukou a plášť mu sklouzl s ramene. Pod ním se matně zaleskla čerň jako pleso pod měsícem, hrudní plát a jílec obrovského meče Stařec se ve dveřích sklonil a byl pryč.

„Ty!" zařval Elof. Bázeň a hrůzu zahnal nával hněvu a Elof skočil ke dveřím. „Zase ty! Havrane! Stůj, Poutníku, ty parchante z..."

Ze tmy mu odpovědělo chraplavé krákorání jako sama tresť výsměchu a na dlažbě zaduněla rychlá kopyta. Uvědomil si, že jedno z těch kopyt koval sám. Vyběhl do ulic, ale byly jako údolí noci, zastíněné vysokými budovami skladů a sýpek Kupeckého cechu. Jen na konci ulice u přístavu snad na okamžik zahlédl lesklý bok válečného oře. Když ale znovu blýskl, uviděl Elof, že to je odraz prvního blesku přicházející bouře na vlhké dlažbě. Vítr ho šlehal do tváře, do kůže ho štíply první kapky deště; to dunění v dáli nebyla kopyta, ale hrom. Poutník zmizel stejně jako se objevil.

Ve světle dalekého blesku se mu něco zaleskло u nohou. Tady, na dlažebních kamenech, ležela černá čepel. Vzal ji do ruky a zíral na ni, zmaten. Co tím ten starý lišák myslel, že její tajemství už zná? Ve třetině délky od jílcového bodce byla tak žalostně zkroucená, že zbytek trčel v nesmyslném úhlu zlomeného údu. Tak mu připadala, jako nevyléčená zlomenina. Což nevzdorovala všemu umění, jaké dokázal použít? I tajemství, jimž se naučil mezi duergar, kteří dokázali hledět hluboko do samotné stavby kovu, ho zklamala. A když to není kov? Musí být, je jako kov, nepodobá se obsidiánu ani jinému sklu či kameni, jež užívají divoši a lidé kdysi užívali. Jak si s čepelí v prstech pohrával, pomalu ztratil jistotu. Lesk nezmatněl, ostří se neztupilo, ani dlouhá léta v bažinách zbrani nedokázala ublížit. Mohl by i nejtvrdší kov vydržet tolik? Ale jak ho vyzkouší? Magnetem? Na mnoho kovů nepůsobí. Žíravinou? Uspět by znamenalo čepel poškodit.

Elof stál, v hlavě mu hučela bouře, a snažil se soustředit. Na blábolení žebráků nemusí brát ohled, ale tohle tajuplné stvoření jistě neříkalo nic bez přesného záměru. Jak se ho starcova slova týkají? Nevěděl, jaká znalost mu ještě schází. Dostal čepel jako dar, ale musí si ji zasloužit novou nevídanou dovedností. Nemá si myslet, že ji nalezne v knihách, ale spíše v přírodě. Jak? Kde? Nějak to dokonce sám řekl! Vztekle se zabušil do čela, jako by dokázal vykovat mozek v lebce.

Bouřka se blížila k pevnině a rachotila čím dál hlasitěji. Proti rozzářeným mrakům se nad přístavní hradbou tyčil černý obrys Vaydovy věže. Probudila v něm neodbytné vzpomínky na strach a krev a bolest, nalezenou a znovu ztracenou lásku. Snažil se je zahnat a soustředit se na přemýšlení. Před chvílí vzdorně žvanil o tom, jak čarodějní kováři vztahují ruce...

„Rocu!" zařval znenadání, otočil se a vyrazil po kluzké dlažbě do kovárny. Přemýšlel, proč vlastně křičí, když ten hrom už musel všechny z postelí vyhnat. Chodba však byla prázdná a když rozrazil dveře Rocovy komnaty, přítel byl ještě zachumlaný v přikrývkách. První z nich ale vylezla Marja a nazlobeně si tiskla k tělu kožešinový přehoz z postele.

Utekla ze severu s Hjoranem, svým bývalým mistrem, když jejich město vyplenili ekweští nájezdníci. Vlna uprchlíků je donesla na Jih stejně vyhladovělé jako všechny ostatní, ale šťastnou náhodou narazili na Roca; ten měl na Hjorana příjemné vzpomínky a věděl, co znamená i drobný mistr ze severu, vzal je tedy k sobě do kovárny. Spolupráce prospívala všem, ale Elof nevěděl, do jaké hloubky. Ale příliš spěchal, než aby mohl váhat rozpaky, chytil tedy Roca za rameno. „Vstávej! Copak jsi to neslyšel? "

„A co jako?" zabručel Roc.

„Tu ránu! Hrom! Rocu, to byl Havran!"

„Havran?" vyjekla Marja a vytřeštila na Elofa oči, jako by se pomátl. Za okenicemi zazářil další blesk.

„Havran?" Roc se posadil a zmateně se rozhlédl. „Jak jsi mi vyprávěl? Ten parchant se vrátil? Kde? Tady?"

„Ano! Tady v kovárně!" Marja vykřikla a skočila pod

přikrývky, až z ní byly vidět jen snědé nohy. „Tys to neslyšel? Zadunělo jako od hromu... To nic! Vstávej, dělej, než vzbudím Hjorana! Máme práci! Dokážu překovat svůj meč!"

„Počkej, počkej!" zavrčel naštvaně Roc, vyškubl se mu a ochranářsky objal změť dek. „S tím jdi k Amicacovi! Přihrneš se sem... Chápu, že jsi vyjevený, ale všechno může počkat na ráno..."

„Nemůže!" zařval Elof. „Dokud je... nemám čas na vysvětlování!"

„Aspoň pošli pro Ils a a uvidíme, co..."

„Ani na to není čas! Je mi líto, Marjo, ale musíme si pospíšit, než bude pozdě!"

Když Roc odhodil přikrývku, otřásl se zimou. „Tak ať to stojí za to!"

Jen o pár minut později už podivné procesí kráčelo ulicí, po schodech vyšlo na přístavní hradbu a nakonec se vynořilo na bohatě deštěm skrápěné střeše Vaydovy věže. Marja držela odkapávající smolnou pochodeň a v jejím světle se kovářčin pavouci stín mihotal na galerii, kde se před časem skrýval Mistr kovář. Ve druhé ruce nesla uzel Elofových nástrojů, pod paží dobře zabalenou černou čepel a v kapse pánské haleny jílec a nové nýty. Když vyšla na vzduch, soucitně se otočila na trojici mužů, kteří právě na schodech hekali pod vahou Rocovy nejtěžší kovadliny. Starý Hjoran už pomáhal jen symbolicky a i vytrvalému Rocovi docházely síly. Elof je ale hnal nahoru jako posedlý a bral stále větší váhu na sebe. Zablýsklo se, v těsném závěsu zahřmělo a Elof štval přátele do posledních pár schodů.

„Jestli se ten Havran ještě ukáže," sípal Roc, „hodím mu tohle do úsměvu."

„Já bych jenom rád věděl, mládenci," supěl Hjoran už skoro na posledním schodě „Jak daleko ještě půjdeme?"

„Jsme tu!" vydechl Elof a zvedl tvář do deště. „A nejspíš jsme to stihli!"

„Tady?" nechápal Roc. „Proč tady? Není tu ani výheň. .." Dál se ale raději neptali, protože konečně mohli složit kovadlinu na zem. Z tvrdého kamene vyskočily jiskry. Hjoran se o náklad opřel a snažil se popadnout dech, zatímco ho

Marja uklidňovala.

Elof bez dechu přehlédl přístav a moře za ním. Ve světle blesku se tyčily obrovité mraky, bašta nad baštou, jako nějaká ohromná pevnost Mocností, která vře energií, již stěží dokáže udržet. Předvoj už měli skoro nad hlavou, déšť zhoustl a bušil do plachetky nad pochodní. Široká perleťová opona se blížila přes moře, vzdálená jen pár okamžiků. Zaťal zuby a shlédl do tmy schodiště. Celou cestu nahoru s kovadlinou na zádech toužil po nějakém vodítku, nějakém znamení, jaké tu už jednou dostal. Necítil ale nic - snad kromě ostražitosti, chladné a odtažité. V záři blesku se jeho stín rozběhl po schodech. Hrom přišel tak rychle, až vyskočil. „Začíná to být nebezpečné!" zabručel Hjoran a Marja mu kníknutím přisvědčila.

„Opravdu je to nebezpečné!" souhlasil Roc. Vzal sak s nářadím a vybalil ho na kovadlinu. „Nech tady věci, Marjo, a běž dolů. I ty, Hjorane, já už mu tu budu k ruce..."

„Už jsi byl," řekl tiše Elof, když rozbaloval čepel. „Podej mi pořádné kladivo, to špičaté od duergar. Zasaď mi nýtky do jílce a polož mi je k razidlu. Pak běž s ostatními."

„Jsi si jistý? " broukl Roc a dál se hrabal ve zvonícím uzlíku. „Zase se chystáš tajtrlíkovat..."

„Možná. Ale tak či onak, nikdo jiný to zkoušet nesmí. Držte se zpátky!"

Průtrž ho málem zaplavila. Těch pár lodí na kotvě v přístavu se zhouplo a záhy zmizelo z očí, jak je pohltila stěna deště. „Běžte dolů!" křikl Elof. „Už mi tu nijak nepomůžete! Možná později!" Z brašny u pasu vytáhl svou kroužkovou rukavici a Roc v okamžiku porozumění hrůzou vytřeštil oči.

„Jen aby bylo nějaké později!" houkl a svižně vklouzl na schody. Vzápětí pohltil věž déšť a všechno zmizelo v rachotu a zmatku.

Elof stál u kovadliny a snažil se v poryvech větru udržet na nohou a neupustit čepel, než si natáhne rukavici. Prsty mu přesně vklouzly do popsané kovové tkaniny jemné jako plátno a Elof si vytahoval rukavici až k rameni, dokud nedokázal sevřít ruku přesně na drahokamu uprostřed dlaně. Neváhal ani okamžik, vyskočil na cimbuří a natáhl ruku k nebesům. Teď byl nejvyšším bodem hradeb a nad ním už nestálo nic než věže vzdálené citadely. Musí se to stát, musí to přijít každou chvíli!

Vtom ho zalil studený pot. Rychle roztáhl prsty a vypjal dlaň. Kdyby uhodilo napřed do prstu, kamkoli jinam než do dlaně...

Bouře jím zmítala, poryvy na něj křičely, ať neblázní, vichr se točil v propasti za jeho zády a dole v ulicích. Bylo to za jeho zády? Už ani nevěděl, kterým směrem hledí. Odvaha ho pomalu opouštěla, rozpuštěná ledovým deštěm. Nesl kovadlinu příliš dlouho, už mu nezbývají síly, ruka ho pálila jako rozžhavený drát, v zápěstí škubaly křeče, prsty už přestal cítit. Ještě minutu a musí to šílenství skončit, seskočit z hradeb a shrbit se před silami, jež neměl nikdy vyzývat na souboj, snad už jen vteřinu... Vtom jako by bouře a věž a všechno ostatní zmizelo a kolem se otevřela jen nekonečná běl, zářivý prostor plný , ozvěn jediného úderu nevypočitatelného bubnu. Padla na něj nesmírná tíha a Elof na okamžik držel celou nebeskou klenbu na dlani, aby se nezhroutila a neroztříštila pod sebou křehký svět. Ne vůle, ale křeč mu stiskla pěst. Bouře jím už zase zmítala a on držel na šňůře obrovskou příšeru, která se mu cukala v dlani. Zakolísal, ztratil rovnováhu a s šíleným křikem skočil tam, kam už ho s tíha táhla. Tvrdé kameny mu udeřily do nohou, zarazil se o kovadlinu a upustil na ni černou čepel. Uvědomoval si, že na něj někdo křičí, ale v dlani mu tepalo tak silně, až měl dojem, že brzy povolí klouby. Pravou rukou upravil čepel na kovu a poslepu zatápal po kladivu. Krátká násada mu vklouzla do prstů a když ji sevřel, uklidnil se. Roztřesenou levici vztáhl nad zkroucené srdce čepele, zaťatou pěst palcem nahoru. Pak za lehkého chvění jemných kroužků opatrně poodtáhl malíček, jako by chtěl pomalu vysypat hrst plnou písku.

Kovadlinu zalil bílý oheň, čistší nad skryté hvězdy, jiskrný oslepivý jas, jejž pouhá víčka stěží odstínila. Déšť padal z oblohy jako vodní příkop, vodopády přehlušily dunění bouře. Roc na něj něco křičel, ale jeho hlas se ztrácel ve vřavě živlů. Přihlížející na vrcholu schodiště viděli Elofa ve světle jako jediný rozmáchlý úder, veliké kladivo stoupalo na vrchol oblouku a dopadalo zlehka a ladně. Dokud žár plál, kladivo dopadalo do jeho ohniska, zvedalo se a zase bušilo, a výtrysky kouře soupeřily s bouřkou. Při čtvrté nebo páté ráně světlo pohaslo a Elof pustil kladivo na zem. Pozvedl však sevřenou pěst v rukavici a namísto kladiva udeřil vlastní rukou. Zář vytryskla na kovadlinu a vzhůru k oblakům, ohromný zvon otřásl věží, kovář se zapotácel a sesul na lesklé dlaždice.

Ať to byl konečný únik toho, co bylo spoutáno, či jen oko bouře, nad hlavou se jim objevilo čisté nebe. Déšť zeslábl v jemné mrholení, jako by mraky plakaly pro ztracenou sílu. Elofovi druzi vyběhli od schodů a pospíšili k bezvládné postavě v hrůze, jaká zranění na ní najdou. Ale byť měl Elof ohořelé oblečení a z mokrých vlasů se mu kouřilo, byť měl tvář očazenou a popelenou, v očích mu plálo nadšení. „Hleďte!" zvolal a ukázal okovanou rukou. „Ty moudrý Poutníče, řekni, složil jsem zkoušku? A ty, z jehož ruky jsem meč vzal, ty mi to dosvědčíš! Řekněte, není teď doopravdy můj? Z umírající ruky zničen vypadl, ale živá z něj učinila celek! Zlo ho zkazilo, a přece teď září rovný a silný! Probouzí se k životu a na jeho obranu! Oslep nečisté černou září, zdrť zlo, setni faleš!" Setřásl ruce přátel, postavil se na nohy, sebral z jedné dlaždice jílec a nejistě vykročil. V bledé záři bouřných kopí nad hlavou se za ním podívali a uviděli. Hjoran vykřikl. Marja zalapala po dechu a Roc chraptivým šeptem zaklel. Černá čepel byla vskutku rovná a trčela z kovadliny, hluboko do ní zaseknutá.

Elof narazil jílec na trn čepele a zarazil nýty na místo. Aniž by je rozklepal, zapřel se proti železu botou a zabral. Namáhaný kov zasténal, vylétla sprška jisker, čepel vítězně zazvonila a vylétla ven. Kovadlina, prasklá odshora dolů, se zvolna rozpadla na dvě poloviny, spadla na zem a zasyčela v kaluži. „Takhle krájí kovářova čepel!"

Pak se Elof nejistě zasmál, otočil se na Roca a přátele a objal je, trochu nemotorně, protože nechtěl odložit meč. „Děkuji vám, přátelé, děkuji! Je mi líto, že to muselo být tak rychle a bez vysvětlení. A tobě, Rocu, ukovám tolik cetek, aby sis mohl koupit novou kovadlinu..."

Hjoran a Marja nenalézali slov, ale Roc, uvyklejší překvapením, prostě jen v podivu pokrčil rameny a začal sbírat

Elofovy nástroje. „To nech plavat. Zatím ji nech tady a pojď, než se zas do kovařiny pustí nebe!" Pobídl ostatní ze schodů, plácl Elofa po zádech a když se rozstříkla voda, vykřikl: „Pěkně půjdeš s námi, chlape, jsi promočený na kost! Najdeme ti korbel svařeného vína a teplou postel!"

Elof, ještě rozjařený, zavrtěl hlavou. „Děkuji ti, ale nechci! Už jsem vás dnes v noci obtěžoval dost. Vrátím se do Kermorvanova domu a vlastní postele, a vás nechám jít v pokoji."

„Jak chceš," Roc vzal Marju kolem ramen. „Uctivě pozdravuju jeho lordstvo a zítra mu na schodech provoláme slávu."

„Ty nejdeš dovnitř na rokování?"

„Proč? Poslouchat hodiny a hodiny bandu ukecaných radních?" ušklíbl se Roc. „To si užijte s Ils, vy na to máte hlavu. Spíš se zašiju do pivnice, jestli tu touhle dobou ještě nějaká zbyla!"

Elof se rozesmál s ostatními. „Pokud ano, ty ji určitě najdeš. Tak nám tam něco nech na potom!" Nechal ostatní odejít a zdržel se v zatuchlé tmě, tak příjemně klidné a chladné po rachotu bouře nahoře. I čepel v jeho ruce byla chladná, i rukavice u pasu; těžko věřit, že jimi docela nedávno proudily takové síly. Vrátil se v myšlenkách k okamžiku nejvyššího žáru, kdy na krátkou chvíli nahlédl do hmoty meče. Vskutku to nebyl žádný kov. Uvnitř plály dlouhé černé prameny, svinuté a propletené, spojené tvrdou tmavou látkou. Vypadaly lesklé a zářivé jako navěky uložené lokny nějaké dávno mrtvé krasavice, jen ostří měla čepel daleko tenčí než nejjemnější vlas. Zastavil se u vysokého okna, za nímž ještě šlehaly blesky, a zvedl meč k očím. Povrch zbraně byl však opět neprostupným zrcadlem. Něco ho napadlo, podíval se tedy na jílec a naklonil ho ke světlu. Znovu se v něm honily mraky, ale už nebyly šedivé, ale černé a mocné jako ty, které daly sílu na překování čepele. „Ještě jsem ti nedal jméno," řekl něžně. „Nemohl jsem si tebou být jistý. Ale teď jsem a pojmenuji tě podle té tmy, co se tě drží. Budeš Předvoj tmy, Posel noci, v jižním jazyce Gorthawer, a ať nikdy nepřijdeš na oči mým nepřátelům!"

V náhlém popudu sekl mečem Gorthawerem do vzduchu a tmou zazpíval hlas, vysoký, jásavý, jasnější než dřív. Promlouval k němu slovy, jež mu zapálily krev, daly zapomenout na promoklé šaty, zimu i dlouhou cestu do postele. „Přede mnou leží temná cesta," vydechl. „Ale vrátil se mi věrný společník. Jaké asi ještě najdu?"

KAPITOLA DRUHÁ

Slévání

Nad bažinami skučel vítr milionem divých hlasů, valil před sebou černá mračna a kosil hnědé podzimní rákosí. Zase se v horečkách krčil za rozklepanými dveřmi své kovárny a naslouchal v poryvech ozvěnám dávných bitev z močálů, vzdáleným hladovým výkřikům bezpočtu mrtvých, kteří vstali z bahna a vydali se na lov do vichřice. Nárazy větru bušily na dřevo jako obrovské ruce, jako ty černé zteřelé pěsti, z nichž vzal meč...

Probudil se náhle a chvíli se chvěl, než ucítil měkké lůžko pod sebou a oblýskaný hebký přehoz v sevřených prstech. Zima byla jen ve snu; bažiny nechal daleko za sebou. Přesto věděl, že se mu to všechno jen nezdálo. Chvíli naslouchal a sílily v něm obavy. Nebesa postele se černě rýsovala proti šednoucí tmě. Ani třáseň se nepohnula, přesto mu vytí ještě skučelo v uších. Když vstal z postele, pod nohama mu uklouzl prodřený kobereček, do kůže se mu cestou k oknu zahryzl chladný vzduch a do bosých chodidel ledové dlaždice. Okno však bylo úzké a přes mříže se nemohl vyklonit dost daleko. Jako většina velkých domů na Starém městě měl i tento všechna větší okna do dvora a do ulice vystavoval holou fasádu. Otočil se a vyrazil kolem závěsu ve dveřích na pavlač a po schodech nahoru na střechu. Než dorazil k sešlým taškám, motala se mu hlava, srdce mu bušilo, v prsou se ozvala známá bolest; při noční dřině ztratil mnoho sil. Než se vyklonil a rozhlédl, musel se na hřebeni zdi vydýchat.

Město leželo ve stínech, jen tu a tam zářily kaluže světla od ohňů - snad až příliš jasně, na tak pokročilou hodinu. I když byl nehybný vzduch těžký jako zaprášený gobelín, bouřné hlasy sem doléhaly ještě hlasitěji, byly blíž. Z toho zvířeckého štěkotu se roztřásl.

Když se ho zezadu dotklo něco teplého a živočišného, polekal se. „Není divu, že se klepeš," broukla Ils a přehodila mu přes ramena kabát. „Nejsi ani měsíc na nohou a couráš se tu skoro nahý!"

„To je v pořádku!" ohradil se rozmrzele. „Tam, co jsem se narodil, by byl tohle teplý den." Přesto strčil ruce do rukávů, vděčný za teplou kožešinovou podšívku. Zima byla údajně nejkrutější, jakou město pamatovalo, a jaro si dávalo načas.

„Správně!" přisadila si Ils. „Z horeček se nevyléčíš hned tak!" Elof se chabě usmál, rád, že to Ils nebere příliš vážně. Když se mu náhle zacelila smrtelná rána, rozevřela se mezi nimi propast. To náhlé záhadné vyhojení stálo mezi ním a přáteli, kteří je viděli, jako zeď, jako obnažená čepel položená na stole mezi váhavýma, ale odhodlanýma rukama. Ils se mu přes všechnu péči vzdálila nejvíc. Jejich pochyby rozptýlila až strašlivá choroba, příznak lidskosti a přece jen určitá cena za tak strašné zranění. Věděli, jaká čepel ránu zasadila, a sváděli všechnu podivnost na ni. Neodporoval jim, ale když se mu hlava vyčistila, uvědomil si, že pravdu nemají. Přesto ani teď nedokázal shromáždit myšlenky; nerozuměl tomu o nic víc než oni, o nic víc...

„Ten křik mě taky probudil," zabručela Es. „Na jakou čertovinu se zas ti lidé chystají? Podle zvuku míří sem."

„Nevím. Bojím se... Poslouchej!" Slyšeli to jasně, zvuk kroků, dusot nohou na orosené dlažbě, jako když člověk běží z posledních sil nebo kořist s dobrým náskokem utíká smečce. Zpoza rohu se vypotácel mladík, skoro chlapec, nohatý a vyzáblý. Vysílením se mu motaly nohy, v krku mu chrčel dech, snědá tvář námahou zrudla. Zapadl do mezery mezi dvěma domy, zarazil se, když zjistil, že ulička končí zdí citadely, a obrátil se na útěk. Vtom v děsu skočil zpátky, protože mu únikovou cestu odřízla vlna ječících mužů s pochodněmi. Na mříž nedalekého okna vylétl k hrůze přihlížejících provaz.

Bezmocného mládence k němu brzy přivlekli.

Ils zaklela, otočila se ke schodům, ale zarazila se. Ulice byla o čtyři patra níž po točitých schodech. Než by seběhli, třebas se zbraněmi, oběti by už nebylo pomoci. Elof se zoufale podíval po střeše. Mnoho těžkých pálených tašek chybělo, další vypadaly volně; jednu chytil a snadno vytáhl. Ozval se smích jako vlčí vytí; jeden z davu se už chystal chlapci navléci smyčku kolem krku, ostatní se připravili u druhého konce provazu. Elof zamířil a mrštil taškou do ulice.

Samotného ho překvapilo, jak přesnou měl mušku. Taška s mlasknutím trefila samozvaného popravčího ze strany do hlavy a srazila ho v bezvědomí na zem. „Skvěle!" vykřikla Ils. Za okamžik už druhá taška udeřila do paže prvního muže u provazu a ten se v bolesti zhroutil do smyček volného lana. Ostatní buřiči zvedli v hněvu hlavy ke střeše, ale rychle couvli, aby je také nestrefila smrtelně přesná krytina.

Vtom se z ulice ozval rychlý klapot kopyt, troubení rohů, pokřik, a tu mezi luzu vecválal vysoký muž na velkém bílém koni. Rozkazy rozdával hlasem zvučným jako polnice. U boku se mu houpal meč, ale jezdec se oháněl těžkým honáckým bičem, bronzové vlasy mu vlály kolem hlavy a z davu stoupal křik, jak se lidé snažili rozprchnout na všechny strany a uniknout kopytům a biči. Za jezdcem proudili do ulice muži ve zbroji městské stráže a pouštěli se do samozvaných soudců tupými konci pík.

Tváří v tvář píkám se krvežíznivost davu změnila v paniku. Nechali oběť obětí, pobíhali sem a tam, zakopávali přes mládence, zatímco je jezdec a stráž rozdělovali a rozháněli. Elof si oddychl, když tu se jeden pobuda náhle otočil a s brutální přesností zabořil mladíkovi nůž do břicha. Elof ho poslední taškou zasáhl jen ze strany do stehna a vrah se s divokým posunkem vzteku odbelhal. Než stačil Elof zareagovat, k oběti se davem prodral jezdec, ale to už mladík dodýchal. Přivolal k sobě dva strážné. Jeden se sehnul nad těly kata a oběti, zvedl k jezdci tvář a zavrtěl hlavou.

Než seběhli ze střechy, Kermorvan byl už ve dvoře, vedl koně do stáje a halasně se domáhal snídaně.

„Takový žaludek nemám," prohlásil ponuře Elof, když došel za válečníkem do Malé síně, kde starý scvrklý sluha prostíral prostou krmi. „Teď ne." Ils, která zabíjela lidi bez mrknutí oka, mlčky přikývla.

„Měl by ses udržovat při síle," opáčil suše Kermorvan a utrhl si kus černého chleba. „Když jsi sházel půl střechy mého rodinného sídla na ulici, musíš být pěkně unavený." Spláchl chleba douškem silného moštu a usmál se o něco chápavěji. „Vím, nic jiného jsi dělat nemohl. Ale nechme žertů, ke střeše buď šetrný; ty tašky jsou staré a dost drahé. Co se toho mládence týče - udělals dobře, že ses pustil do těch lumpů, ale buď klidný; byla v tom jistá spravedlnost. Chlapec ještě s dvěma dalšími vykradl za tmy hokynáře. Je starý a může z toho mít smrt."

Na vysokých věžích citadely, skoro nad jejich hlavami, břeskné trubky jasnými tóny odpověděly vycházejícímu slunci a oznámily tak městu začátek nového dne. Elof si promnul zarostlou bradu. „Opravdu? Právě když to mohlo jen způsobit další nepřátelství mezi městem a seveřany, další výtržnosti? Jsi si jistý?"

„Zatkli jsme jednoho komplice a ten se přiznal. Prý umírali hlady, což mu věřím; je jenom kost a kůže. Také ale chtěli pomstít toho seveřana, co ho minulý týden někdo okradl na předměstí. Pomstít! Podle mých informací zemřelo dnes ráno ještě dvanáct lidí, z nich deset seveřanů. Teď to už může být víc. Divíš se, že chci tyhle nepokoje vymýtit co nejrychleji a jednou provždy? Jsou jako lavina."

„To ano, ale dej si pozor!" varovala ho temně Ils. „Sám si děláš problémy a štveš proti sobě lůzu. Zeptej se Roca, zeptej se Ferhase; ti poslouchají klepy a podle nich jsi na seveřany příliš měkký. Toho mladíka hnali sem, aby ti ho oběsili na okně. Takový dáreček, když je máš tak rád. Navíc jsi teprve zvolený Strážce marky, ne jmenovaný."

„Všechny pravomoci dostanu už dnes v poledne. Copak mě posledního půl roku všemožně nepodporovali, abych užíval všech svých výsad?"

„Bryhon a jeho ranaři budou mluvit jinak," podotkl Elof.

Kermorvan pokrčil rameny. „Když nedokáží jednat ostatní, musím já, bez ohledu na Bryhona. Už jsme tu měli dost nepokojů; ať už k nim byla záminka nebo ne, Elofe; první se objevily uprostřed zimy, když jsi byl ještě nemocný. Tehdy jsme byli přesvědčení, že je to jen chvilkové vzplanutí nesnášenlivosti kvůli příchodu severních uprchlíků, když jsme neměli dost ani pro sebe." Kermorvan pokrčil rameny. „Teď jsme moudřejší. Je to každým dnem horší a každým dnem jich přibývá, jak se Ekweš probíjejí Severem. Obyčejní lidé mají strach, že náš kraj všechny neuživí. Sám o tom začínám pochybovat. Strach tak na obou stranách plodí nenávist, nenávist vede ke zločinu, zločin k nepokojům..."

„A to všechno k šílenství!" ucedila ILS a pohodila černou hřívou. „Vy lidi jste pitomci, když přejete svým bližním taková příkoří a tak snadno je snášíte. Podívejte se na nás! Copak jsme neprošli, my tři, všechna nebezpečí, abychom tvůj lid zachránili? A kdo nám poděkoval? Tebe, Kermorvane, tebe oslavují - tedy většina -, udělají z tebe Strážce marky a to je dobře. Ale nám? I tvoje klika si ukazuje na Elofa jako na nějakého severského černokněžníka, který je sice užitečný, ale nedá se mu věřit. A já jsem podle nich jeho zrůda! Málem nemůžu ani sama ven. A to jsou tví přátelé! Co říkají nepřátelé - ten pomatený Bryhon a jeho chátra..."

„Ale to je jenom zášť!" namítl Elof. „Je jasné, že Bryhon se jen snaží srovnat starý účet. Mimo jeho přívržence těžko někdo věří, že..."

„Víc lidí, než si myslíš!" odsekla Ils. V černých očích se jí blýskalo. „Nechtějí uvěřit, že měli tak blízko k porážce. Ani že je museli zachránit cizinci. A neustále takových přibývá. Já už jsem si toho užila dost. Odejdu, a brzy. Zpátky do dutých kopců, ať si tohle město třeba spadne do moře!" Muži vyskočili a začali něco namítat, Ils se ale zviklat nedala. „Neplýtvejte slovy! Vydržela jsem to tu tak dlouho, abych viděla, že se Elof uzdravil a zda má moje léčení úspěch." Na okamžik propletla buclaté prsty. „Už mě nepotřebuje. Jsem rozhodnutá."

Kermorvan vzdychl. „A ty, Elofe? Co budeš teď dělat, když ses uzdravil? Doufám, že aspoň ty mě nechceš opustit. Můj dům je i tvůj a obyvatelé tě mají v úctě. Díky tvé světlé pleti zapomínají, že jsi seveřan..."

„A já taky zapomenu?"

Kermorvan zrudl studem. „Neber to tak! Chtěl jsem jen říci, že jim pomůžeš překonat tu nerozumnou nedůvěru k seveřanům. Pamatuj, většina viděla bronzovou kůži poprvé u Ekweš a tví krajané jsou těm pirátům podobní - až příliš

pro ty, kdo čelili hrůzám obléhání. Ale když jim dokážeme otevřít oči a připomenout dávné příbuzenství, máme šanci."

Elof zavrtěl hlavou. „Je mi líto. Máš sice pravdu, ale nechci. Můj hlavní cíl, nejtěžší povinnost, byla splněna, když jsem zničil to zlo, co jsem vypustil na svět. Teď mě volá jiná přísaha. Musím jinam."

Kermorvan se zamračil. „Kam?"

„Nevím." Elof vyhlédl na dvůr, kde první paprsky slunce ohřívaly vymrzlou dlažbu. „Znám jen směr. Za vycházejícím sluncem, tam musím jít. Projít celý širý svět, když budu muset. Nechci tu dlouho meškat. Nemohu."

Kermorvan přikývl. „Chápu. Ale zdržíš se alespoň ještě dnes? A ty, Ils? Přijďte na zasedání, oba, než se rozhodnete odejít. Možná tam uslyšíte něco, co vás..."

„O tom pochybuji," zavrčela Ils.

„Přijde!" uculil se Elof. „Nechtěla by o to přijít za nic na světě, stejně jako já. Všechny ty ceremoniální řeči proneseš ty?"

Kermorvan vstal a protáhl si ztuhlá záda. „'Za nového nebezpečí méně oceňuji čest svého postavení...' Ano, přinejmenším část." Rozhodně nabral vzduch do plic a rysy mu ztvrdly. „Chci, aby mě bylo slyšet. Radní se s těmi uprchlickými problémy nějak patlají. Musíme je vyřešit rychle a zajistit bezpečí seveřanů. Až to stojí co to stojí." Usmál se. „Dobře se najezte, já teď musím na radu! Ferhasi, plášť! Přijďte, prosím vás, oba. Pokud to dnes půjde tak, jak předpokládám, budu potřebovat přátele." Rázně odkráčel ke schodům a pochva mu pleskala o jezdeckou botu, zatímco volal na panoše. Elof se rozhlédl po potemnělé síni, po oloupaných freskách a portrétech dávno zčernalých kouřem lamp.

„Víš, moc si nás cení. Obdivovatelů má spoustu, i lichotníků. A žádnou rodinu."

„Já vím," přisvědčila Ils, ale nesouhlasně pokrčila nos. „Pěkná díra pro dítě, tenhle palác, když ho vychovávají jen staré ženské a otcův panoš. Zázrak, že z něj není ještě divnější patron."

„Myslím, že má málo tak blízkých přátel, jako jsme my," řekl Elof. „A ta sláva pro něj jistě hodně znamená. Nesouhlasíš aspoň v tomhle? Pak budeš moci říci svým lidem, že mají mezi našimi vládci aspoň jednoho přítele, i když jsme možná nevychovaní a bláznivý."

„My? Ty se mezi tyhle lidi vůbec nepočítej! Ani mezi ty svoje milované seveřany!" odsekla Ils. „Jsi úplně jiná rasa, ať už ti v žilách koluje jakákoli krev. A on také! Je dost chytrý, aby skočil po tom místě Strážce marky, dokud je čas, i když to není žádný med. Příliv vděku, který ho tam vynesl, mu nedal ani peníze na opravu střechy, natož na údržbu statků. Připadá mi, že v těchto končinách je vděk žebráckým dítětem a záhy zachází na úbytě. Co z něj zbude, až Kermorvan potlačí ještě pár půtek? Skončí jako kdysi, než odešel poprvé; jeho muži se budou rvát s Bryhonovými a obyčejní lidé budou proklínat oba. Ferhas říká, že se něco šeptá i mezi jeho přáteli... Jenže tentokrát tu jsou Ekweš, aby dodělali zbytky! No, když na tom trváš, půjdu s tebou, i když mi srdce radí opak. Mám strach, Elofe, mám strach..."

„Ty? Z čeho ty můžeš mít strach?"

„Z čehokoli. Z ničeho. Tohle lidské mraveniště mě dusí, zatemňuje mi mozek stejně jako slunce zrak. Bojím se stínů, to je všechno." Hodila mu na talíř skývu chleba. „Jez a zapomeň na to."

Když ale zhruba za hodinu vyšli do slunných ulic, Elof její pocity pochopil. Ruch a vřava města Kerbryhaine ho pohltily jako přílivová vlna, plná zvuků a pachů bezpočtu lidí. Od strmého útesu citadely až na úpatí vzdálených kopců se rozlévalo lidské moře a z něj se tyčila skaliska domů a hradeb a sloupů kouře. Byť byla díla duergar ohromná a majestátní, byla i tišší a prázdnější; nedávala tušit tu nespoutanou živočišnou vitalitu ani hořkou nejistotu. Přesto městu rozuměl lépe než Ils a to, co v ní vzbuzovalo pohrdání, v něm budilo jen soucit. Měšťané byli do hloubi duše otřeseni, napřed náhlým a zdrcujícím útokem v okamžiku, kdy si mysleli, jak jsou nezranitelní, a pak nezvládnutelným přílivem běženců ze severu. Lidé čekali od svých vládců pevné slovo, rozhodné gesto, jímž se navrátí dny samolibého bezpečí. Teď jim ale docházela trpělivost a začínali tušit, co mohlo snadno být pravdou - že takové slovo ani gesto nepřijde, že není návratu k tomu, co bylo. V takových časech je snadné hledat obětní beránky. Když Kermorvan vyšel z domu, slyšeli mu provolávat slávu, ale teď Elof viděl, jak se na přelidněné ulici otáčejí hlavy a slyšel, nebo si domýšlel, černé pomluvy, sprosté šepoty, namyšlené odmítavé úšklebky, cítil, jak prsty v nedůvěře a strachu naznačují bodnutí. V lidových představách byli duergar nečistá havěť na jedné úrovni s potkany, a on díky své společnosti vypadal jako černokněžník. Hodil si uzlík s nástroji pro Roca na záda a vzal ji za ruku. Byla napjatá. Nikde v tomhle městě, ba ani uvnitř zdí, jež právě opustili, se nemohla cítit ani zdaleka bezpečně.

Cesta do Rady naštěstí netrvala dlouho. Střecha Kermorvanova rodového sídla, jakkoli zubožená, se tyčila vysoko nad střechami domů Starého města, skoro u severního křídla citadely. Před méně strohým východním průčelím se prostíral obdélník dlážděný bílým kamenem, hradní náměstí, a podél celé jedné jeho strany se táhla mohutná šedá budova Rady. Byť se tyčila do výše, měla strohou fasádu, oživenou jen řadou holých sloupů, a na nich spočíval nad hlavami shromážděného davu dlouhý zastřešený balkón. Ils sebou v tlačenici u vchodu nervózně trhla, ale mašírovala po Elofově boku, jako by ji na celém světě netrápilo zhola nic. Zástup se před nimi spěšně rozestoupil, jako by se jich lidé báli dotknout, a Ils se trpce usmála. „Koukám, že i havěť tu má jisté výsady."

Když vešli mezi sloupy, iluze strohosti se rozplynula, protože zdi byly zevnitř vykládané bohatými mozaikami, na nichž se ve víru barev vypínala mužská i ženská těla. Podle jejich velikosti a hrdinského vzezření Elof odhadl, že se jedná o Mocnosti uctívané v Bryhaine: poznal Niarada se sítěmi, jak pomáhá námořníkům, pak zřejmě Ilmarinena, an vylévá lávu do tvaru skály pod citadelou, a mnoho dalších, které neznal. Marně hledal postavu v černé zbroji či modrém plášti, až Ils ukázala nad vysoké dveře před nimi. Nad překladem vycházelo veliké zlaté slunce, lesklé a zářivé, a přes jeho kotouč s otevřeným zobákem letěl velký havran. Ils se cestou poklonila Ilmarinenovi, ale Havrana sjel Elof zdrcujícím pohledem.

Další dveře byly ze zčernalého dřeva, vysoké a silné, ale tak široké, že se táhly skoro podél celé stěny následující místnosti. Většinou byly zavřené a skrývaly tak rokování Rady zvědavým pohledům, o vzácných příležitostech jako

dnes je však otevřeli dokořán, aby dali davu laskavě nahlédnout na slavnostní ceremonii. Čekal tu na ně Ferhas, Kermorvanův panoš a komorník, a nervózně poškubával bílou hlavou; spěšně je po mramorovém schodišti uvedl na vyhrazená místa v první řadě návštěvnické galerie nad síní, ale sám ustoupil do pozadí. Elof se křivě usmál. I moudrý starý Ferhas byl stejným měšťanem jako ti výtečníci, kteří jim seděli po bocích a teď se od nich opatrně odtáhli; i když si vážil pánových věrných přátel, dlouho s celým městem sdílel názor, že severané jsou přinejlepším venkovští balíci a přinejhorším barbaři. Zbavit se předsudků proti duergar bylo ještě těžší. Mátli ho a v jejich přítomnosti se nikdy necítil dobře. Širší rozhled získali snad jen kupci při cestách na Sever, například Kathel Kataihen, ale těch teď ve městě mnoho nebylo a v radě, čítající přes čtyři sta duší, se dali spočítat na prstech. A na kolik z nich se může Kermorvan spolehnout pří podpoře uprchlíků, když je tu většina nechce?

Elof si prohlédl rozlehlou, dosud prázdnou síň pod sebou, vyrovnané řady sedadel ze vzácných kamenů a vykládaného dřeva, zdobené znaky a erby těch členů, které k účasti v radě neopravňovalo jen bohatství, ale též rodová příslušnost. Mnohobarevná okna zalévala sál teplým světlem. Skvělý pohled, ale na něj působil trochu chladně, tvrdě a neosobně. Tak vypadali i mnozí radní, když obřadně přibyli do síně, pyšní a nastrojení. Příliš mnoho tváří mu připomnělo starostu a stařešiny z Asenby. Bývali to silní a schopní muži, neviděli však dál než na své bezprostřední zájmy; tak mu připadali i tihle, a podlé toho, co slyšel, dokázali být při obhajobě řečených zájmů sobečtí a hádaví jako děti.

Zelená roucha označovala vlastníky pozemků a boháče, šedá úředníky a učence, hnědá kupce a obchodníky, ale značně se lišila odstínem a ozdobami, někdy rozdílnosti byly odznakem příslušnosti k frakci, ale častěji jen důkazem bohatství. Dvě hlavní kliky, původně šlechta a bezzemci, dnes stará a nová aristokracie, se lišily tmavším či světlejším odstínem konkrétní barvy, ale v ozdobách se předháněly stejně. Nejkřiklavější byly některé z šedých hábitů, zatímco mnoho šarlatových plášťů přes brnění a zbraně válečníků bylo starých a ošoupaných. Ne ovšem ten, který si oblékl vysoký tmavý muž, ještě vyšší než Kermorvan. Plášť byl světle červený a na prsou nesl znak spáru a zlomeného řetězu. Vkusné lemování z tepaného zlata a zlatý bandalír dávaly tušit bohatství, jež není nutno stavět na odiv, stejně jako uhlazenou bodrost, s níž muž po příchodu přijal jásot části shromáždění.

Nakonec členové městské stráže požádali o klid a vzadu se hlučně rozlétly široké dveře. Radní i diváci povstali a lidé se hrnuli dopředu, aby lépe viděli. Do síně vešli dva postarší maršálové v šedých hábitech a za nimi v plechu a šarlatu strážci východní a jižní marky po obou bocích Kermorvana, budoucího Strážce severní marky. Když ho ale lidé uviděli, přestali jásat a v úžasu si jeden přes druhého šeptali, protože Kermorvan nebyl oděn v šarlat, ale v čerň, zlatě lemovanou. Na srdci měl vyšitý znak Havrana a slunce. Strážci zabušili holemi o mramorovou podlahu, aby šum utišili, a průvod zatím došel doprostřed síně, kde na Kermorvana čekalo vysoké křeslo po pravici maršálů. Než se ale stačili posadit, zašustil plášť, tmavý muž vyskočil ze svého místa a mohutnou postavou zastoupil maršálům cestu.

„Jen okamžik!" zvolal zvučným hlubokým hlasem. „Ještě okamžik, pánové! Jakým právem vedete tohoto muže do Rady a nabízíte mu místo? Jakým právem je takto oblečen?"

Vyjevení maršálové na něj vyvalili oči, zatímco v sále i na náměstí propukl tlumený hovor. Mnozí z davu a i z galerie volali na dlouhána urážky, než se na druhé straně sálu vztyčil další radní v hnědém plášti lemovaném jemnou kožešinou, který jen podtrhoval mužovu kyprou postavu. Bohatým znělým hlasem vřavu snadno přehlušil. „Právem většiny vyjádřeným hlasováním za válečného stavu už před půl rokem, pane Bryhone! Jako výraz uznání a pochvaly za hrdinské skutky. Tys byl rozhodně zvolen za menší zásluhy!"

„A ten elegantní obleček, pane Katheli?"

„No, hm, co se toho týká..." Kupec hovořil uhlazeně jako vždy, ale z hlasu se mu vytratila jistota. „Vybral si ho sám a pokud vím, žádný zákon mu to nezakazuje."

Kermorvan klidně zvedl hlavu. „Páni maršálové, tento úbor měl naposledy v Radě na sobě můj praděd, jak je odpradávna výsadou našeho rodu. Jakým právem se to změnilo? A jakým právem jsou kladeny takové otázky?"

„Z nutnosti ověřit rozhodnutí učiněné chvatně a nemoudře," odpověděl stejně klidně Bryhon. „A posléze možná rozhodnout o trestu." Síní proběhla vlna vyděšeného šepotu, jenž ozvěnou o strop šustil jako suché listí. Dav na nádvoří nespokojeně hučel.

„Ale - ale vždyť ještě ani nezaujal své místo!" zahromoval první maršál, obtloustlý brunátný stařec s naježeným bílým knírem; modrošedé oči neměl tak pronikavé jako Kermorvan, spíš matné a vykulené.

„Vypadá jako mrtvá ryba," špitla Ils, „ale ta má víc rozumu."

„Ať tedy dál stojí," řekl tiše Bryhon, „protože musíme všechno dobře posoudit." Vzplanuly hádky a Elof slyšel, že ani na dvoře, ani v sále nejsou všichni na Kermorvanově straně. Lidé se mezi sebou začali prát a strážní je pospíšili rozehnat, než se rvačky rozšíří. Uražený maršál se poradil s kolegou, který mohl být jeho mladším vydáním. Mračili se stejně na Bryhona i na Kermorvana a když stráže konečně zajistily klid, oznámili, že se všichni mají bez průtahů posadit a vyslechnout Bryhona. Oslovený se usmál, ladně se uklonil a vstoupil do středu síně.

„Páni maršálové, kolegové radní, promiňte mi prosím způsobené obtíže. Bohužel jsem nenašel jiný způsob, jak předejít tomu, co se dá později těžko odčinit. Pane Katheli, když jsi omlouval toto podivné rozhodnutí Rady, zmínil ses o nějakých hrdinských skutcích, jež tento muž údajně vykonal. Ale obyvatelé našeho města se musí ptát: staly se opravdu?"

„Co, co je to za bláznovství?" vykoktal do nastalého ticha starý maršál.

„Obávám se, že jen to tvoje," odvětil chladně řečník. Obrátil se k ostatním radním: „Co to bylo za hrdinské skutky? Obyčejný výmysl, bohužel podpořený některými představiteli města. Údajně přivodil porážku celé barbarské armády, která obléhala město. Jak?" Nechápavě zavrtěl hlavou. „Že zabil jednoho z jejích vůdců! A že zničil nějaký divošský totem, na kterém podle něj záviseli. Ale prosím vás, ohlédněte se na tu nešťastnou dobu znovu, a bez paniky a zbytečné lehkověrnosti. Není divu, že nás první útoky překvapily, protože přišly bez varování a my jsme mírumilovný

národ. O den později jsme však již shromáždili všechny síly, promysleli strategii a zahnali je zpátky do moře. Jak se dalo očekávat! Jak by se mohli divoši postavit moci našeho města? Ptejte se sami sebe, musíme jejich porážku svádět na zázraky? Jsme snad sami takoví barbaři, že jako nevzdělaní seveřané uvěříme ve zpívání nad železem?" Přejel síň lehce pohrdavým pohledem. „Asi ano. Na okraji bitvy připraví kdosi podívanou z jedné mrtvoly a zlomeného meče - copak jich toho dne nebylo dost? - a my mu s trochou pomoci padneme k nohám. Pomoci od těch, kdo by rádi zneužili věrnosti všeho lidu, aby jej mohli snáze utlačovat. Kdo by chtěli lid obrátit proti voleným zástupcům. Proti nám. "

Zájmeno nezaznělo o nic hlasitěji, ale přece se zařízlo do uší jako zasyčení sliny na rozpálené oceli.

Elof tiše seděl, bez sebe úžasem nad tím, co se tu dělo. Řeč chytře oslovovala to nejomezenější a nejnesnášenlivější v jižanské povaze, zvláště v povaze radních. Kdyby opravdu zavzpomínali, uvědomili by si, že to nebylo tak, jak Bryhon říká; odkud se například vzal ten blesk, co jim rozbil hradby? Nabízel jim ale nejsnadnější cestu, jak i zapomenout na vlastní vzpomínky, ba apeloval na osobní zájmy, když naznačil, že Kermorvan představuje hrozbu jejich moci.

Jako by cítil úspěch, dlouhán přeladil na veselejší notu; usmál se a prohrábl si ježatou bradu. „Proč bychom vlastně měli věřit takovému člověku, muži, který se už v mládí nechvalně proslavil jako výtržník? Což ho toto shromáždění samo nechtělo vyhostit? Což se sám nevypařil, aby unikl rozsudku a konfiskaci majetku? Ne že by bylo o co stát. A co jsme o něm pak slyšeli? Že se dal k tlupě vyhladovělých pirátů, opustil je a o dva roky později se náhle objevil za nájezdu divochů. Za nájezdu, kterým nám vyhrožoval několik..."

„Varoval jsem," pronesl Kermorvan stejně tiše, ale tak náhle, až se všichni lekli. „Varoval jsem, nevyhrožoval."

Bryhon naklonil hlavu. „Jak chceš, to je totéž. Před kterým nás varoval několik let, aby způsobil paniku a v ní se chopil moci. Což se mu, jak se zdá, nakonec povedlo!" Poslední větu pronesl tak hlasitě, že překřičel první náznaky nesouhlasu. „Je pravda, že nás ti hnědí loupežníci překvapili. Ale zeptali jste se někdy sami sebe, jak se to mohlo stát? Jak se mořští divoši odvážili napadnout a dokonce proniknout za hradby největšího města v této zemi? Jak jinak," odpověděl si prostě Bryhon, „než zradou?" Z Kermorvana zvedl pohled přímo na galerii, na Ils a Elofa.

Elof zrudl, jako by se sklonil nad výheň. Vyskočil, chytil se zábradlí a křikl: „Ty mne nazýváš zrádcem? A kdo se v noci plížil po hradbách? Kdo chtěl potajmu zabíjet ty, kdo chtěli jen mluvit s velením? Na to je spousta svědků!"

Dav zavrčel jako kamenná lavina v dálce. Kermorvan se na Elofa varovně podíval, Ils ho za rukáv stáhla na místo. Bryhon mu už nevěnoval jediný pohled. Mluvil dál hlasem klidným a hebkým jako jeho plášť.

„Což nás přivádí k tomu slavnému návratu. Přišel otevřeně jako přítel, aby se k nám přidal? Ne. Pod rouškou noci se kradl po střežené hradbě. A přišel v podivné společnosti. Severní pobuda, první z mnoha, a i když je to k nevíře, tvor ze skal, z národa stejně barbarského jako lidožrouti a ještě zvířečtějšího."

Elofovi zavířily hlavou vzpomínky na bohaté vznešené síně, klidné řeky pod horami, pevné tváře poznamenané dlouhými životy v moudrosti a umu. Na lid, který pomohl zoufalému cizinci na útěku před osudem a vložil mu do rukou sílu vykovat ho znova -

Měl právě dost, aby skočil dolů, plivl pohrdání Bryhonovi do očí a pokračoval pěstí. Překvapilo ho, že Ils po jeho boku je klidná. „Nech toho!" sykla a náhle mu tím připomněla, o kolik je starší. „Jsme tu jenom figurky, položky v argumentaci. Nemáme odpovídat my, ale Kermorvan."

„Tak ať začne!"

Bryhon na Kermorvana ukázal. „Co myslíte, že by na něj řekli ti předkové, kterými se teď tak ohání? Obávám se, že totéž, co já. A kdyby mne od svého návratu usvědčil z omylu, z celého srdce bych se kál a dnes ho jako první následoval. Ale stalo se tak? Co nám od té doby přinesl? Pomoc a moudrost, když ji tolik potřebujeme? Stěží. Namísto toho přivedl na naše už tak zbídačená pole hejna supů pod záminkou dávno zapomenutého příbuzenství. Svoji smečku! Což nevisí na každém jeho slově? A kolik jich ještě přijde, až se mu Severní marka dostane do rukou? Vylidní se Sever, abychom měli koho živit? Vizte, jak se mezi vás pod jeho ochranou vkrádají poloviční divoši. Utíkají ze severu a peláší na jih před svými lidožravými soukmenovci. Vizte, jak utrhují suchý chleba od úst vašich hladových dětí, kradou poslední měďák z vašich kapes a připravují vás o střechu nad hlavou. Zajímavě se stará o město, na němž mu prý záleží! Buď se zbláznil, nebo má nějaký záměr. A co jím může být?" Pohrdavě máchl rukou po Kermorvanovi. „Jsem mu vděčen, že je tak povýšený. Protože se svou očekávanou hodinou vítězství natolik pyšnil, že vás přesvědčí sám a mně usnadní práci. Sám svůj záměr odhalil! Není snad oděn do jeho barev?"

Elof nechápal, o co běží, ale tento osten zasáhl měšťany hloub než všechny předchozí. Na chvíli se rozhostilo ticho a pak jako přílivová vlna zaduněl řev. Elof slyšel výkřiky pro i proti Bryhonovi, pro i proti Kermorvanovi, ale všechny je živil stejný pocit, sžíravý hněv, jenž dusil nádvoří i síň, diváky i radní, jako když blesk přeskakuje z mraku na mrak. Na nádvoří padaly rány, potyčky se šířily jako vlny na rybníce. Na ramenou davu cválala zlost, jejíž příčině nikdo nevěnoval pozornost. Vskutku to připomínalo vlnu, hnanou křikem a rvačkami. Početný zástup se zavlnil a vrazil do poradní síně. Elof se zachvěl, když uslyšel sílící vrčení nejstrašnější ze všech šelem, lidského davu. Rozhněvaní radní v hrůze vyskočili ze svých míst, ale jejich křik ve vřavě zanikl. I Elofovi původně neteční sousedé na návštěvnické galerii vstali a volali napřed do síně, pak jeden na druhého a na všechny kolem. Na schodech se ozvaly kroky a na balkón se vevalila vlna útočníků. „Blázni!" zvolala Ils a sklonila hlavu, když nad nimi začaly padat rány. „Banda šílenců, všichni tihle..."

Vtom se mezi ně vklínil hlouček rváčů a odtrhl je od sebe. Od Elofa se na obě strany v panice rozutekli přihlížející, zakopávajíce o schody i o sebe navzájem, a jeden málem přepadl přes nízké kamenné zábradlí. „Ils!" zavolal a uslyšel slabý hlásek křiknout: „Elofe, pozor! Za tebou!" Otočil se a uviděl skupinku pěti mohutných snědých seveřanů, jak se k němu cílevědomě prodírají davem. Uviděli ho ve stejný okamžik, jako on je, a vyrazili na něj. Uviděl blýsknout ocel a sáhl k pasu pro svůj meč; ten ale samozřejmě nechal doma. Zaklel, chytil těžkou lavici, na níž seděl, jediným škubnutím ji utrhl od podlahy a nastavil ji do cesty prvního nože; čepel se zasekla do dřeva a Elof praštil útočníka lavicí do hlavy. Další se na něj ale vrhl celou vahou a vytrhl mu sedák z ruky; ostatní po něm skočili. Elof se zoufale rozhlédl po nějaké

zbrani. Uvědomil si, že se mu u nohou rozsypal pytel s nástroji a popadl velké kladivo, s nímž spravoval meč. Mělo sice krátkou násadu, ale těžká špičatá hlavice měřila skoro stejně jako mužské předloktí a tíhu jí dodávaly vzácné nezkrotné kovy, jež dokázali izolovat a bezpečně skladovat jen duergar. Rychle se narovnal a vší silou udeřil do nejbližší čepele; ozvalo se zvonivé zapraštění a zbytky nože zajely útočníkovi do ruky.

Elofa bodlo v boku, když se mu do kazajky zakousla další čepel, uskočil tedy a znovu zaútočil. Kladivo se s nepříjemným tupým zvukem ponořilo hluboko do masa a muž padl v křečích na zem. Další se nad ním vztyčil s napřaženou rukou a v ní neměl nůž, ale krátký meč; Elofa zezadu chytila něčí ruka a pod bradou ucítil loket ve škrtícím chvatu. Sevření náhle pominulo, jako by útočníka někdo srazil. Protože neměl místo na rozmáchnutí, zarazil Elof majiteli meče kladivo přímo do břicha; vrah se zlomil v pase a dopadla už jen Elofova ruka. Znovu se ozval křik a Elof uviděl Ils u zábradlí, jak se napolo udušená snaží vyprostit ze sevření zbývajících dvou zabijáků, aby ji nehodili dolů. To ona ho před chvílí zachránila! Zdola se ozvalo řinčení mečů, ale Elof mu nevěnoval pozornost a dál si klestil cestu davem k Ils. Zabijáci ho uviděli, odtáhli Ils od zábradlí a postavili ji před sebe jako živý štít, ustupujíce ke schodišti. Elof bez přemýšlení hodil kladivo stejně jistě jako ráno tašky ze střechy.

Prolétlo na šířku dlaně vedle Ilsiny hlavy a jeden vrah hrůzou zaječel, když se lebka druhého proměnila v krvavou kaši. Ještě než se k ní Elof dostal, chytila Ils volnou rukou posledního zabijáka pod krkem a srazila ho na zem. Hned vyskočil, mrštný jako had, a vytáhl z rukávu zavírák; to už mu ale Ils chytila ruce. Ostří nože jí minulo hrdlo jen o kousek, ale už zabrala a duergarská síla udělala zbytek. Vrah se skutálel ze schodů, narazil do zábradlí a za mohutného řevu se překulil do síně.

Elof popadal dech a napínal zrak. Kolik jich vlastně útočilo? Vtom od dveří uviděli utíkat muže, kterému první ranou roztříštil dýku i ruku, jak malým nožem odráží starého Ferhase. Byl už skoro na schodech, když mu v cestě zařinčely zbraně; chtěl skočit zpět, ale cestu mu zastoupila mohutná postava v hábitu.

Téměř v okamžiku proskočila mezi vrahovými lopatkami lesklá čepel. Pak se tam nahrnuly stráže a jaly se výtržníky vytlačovat na schody.

Elof se podíval na mrtvého vraha a pak na rudě oděného muže, který ho probodl. Právě si o kazajku oběti otíral meč. Zvedl hlavu a povytáhl obočí. „Zase rvačky, pane kováři? A dokonce v Radě, i když tu nemáš tašky! Ať je ti tahle mrtvola varováním! Zdá se ale, že jsi raněn; snad ses poučil dost."

Elof shlédl do síně. Teprve když uviděl, že má na boku krev, vzpomněl si na bodnutí a bolest se mu vrátila. „Jenom škrábnutí. A i když jsem rád, že pro jednou půtky rozháníš, dal sis načas. Zase jsme museli všechno vyřídit sami."

Černovlasý muž zrudl ve tváři. „Je to jenom případné," pokrčil rameny a nakopl jednu snědou paži. „Seveřan ať zabíjí seveřana. Tvůj přítel oddělal dole další čtyři muže. Třeba přichází k rozumu. Stráže, odneste tu mršinu."

„Seveřan?" zabručel Elof a vydal se za strážemi s mrtvolou. „Nevím. Vyrostl jsem mezi nimi, pamatuješ? Tihle mají snědou kůži, pravda, ale podívej se na ty tvrdé tváře, a ty jizvy! Nepřipomínají spíš..."

„U Amicacových střech, jistěže!" zvolal Kathel, když s Kermorvanem v patách došel ke dveřím. „Ekweš! A ti dole taky! Odkud se tu k sakra vzali?"

„Ztratili se nějaké drancující jednotce," napadlo Kermorvana, „při útěku zůstali vzadu, vklouzli do města v přestrojení za uprchlíky a chtěli se pomstít. Uviděli příležitost ve zmatku, způsobeném nohsledy lorda Bryhona. Je tu ještě horší možnost. Mohli to být špehové nebo vrazi nasazení mezi běžence. V tom případě..."

„Je už nemůžeme dál přijímat?" doplnil Bryhon. „Opravdu přicházíš k rozumu!"

„Mýlíš se, Bryhone. To mluví pro mne, ne pro tebe."

„A jakpak?"

„To vysvětlím, až se obnoví zasedání. Čím dřív svoláš své ovečky, tím dřív můžeme začít. Měl by ses do toho dát."

Bryhon se pod vousy nevesele usmál. „Ještě jsem nedomluvil. Ale lepší asi bude, když se usvědčíš sám. Mluv tedy."

„Děláš pokroky," špitla chraplavě Ils k Elofovi cestou nahoru na galerii. „Bryhon už hovoří s tebou místo o tobě. Těm zázrakům snad nebude konce! Když už o tom mluvím; je zázrak, že ses zbavil toho chlapíka, co na tebe útočil zezadu. Chtěla jsem ti pomoct, ale už mě napůl uškrtili."

„Ale vždyť jsi mi pomohla!" namítl Elof a začal sbírat rozházené nářadí. „Někdo mi ho strhl ze zad..."

Rozhodně zavrtěla hlavou. „Já to nebyla. Skočil ke mně, až když jsi ho odhodil."

„A kdo tedy?"

Ils jen pokrčila rameny. „Třeba uklouzl." Když si sedala, opatrně se vyhnula zakrvácenému konci lavičky.

Elof krčil rameny. „Nedokážu to vysvětlit. Ale byli to určitě vrazi, znali své cíle. Co k tomu Kermorvan může říct?"

Když Kermorvan vstal, ztichla síň i dav. Chvíli se na ně díval, pak na Bryhona, a v očích měl led. Jeho slova jasně zazvonila o mramorové obklady. „Radní a lidé kerbryhainští! Z úst lorda z Bryherenu jste proti mně dnes slyšeli několik závažných obvinění. Opravdu jste je slyšeli? Znám toho muže už dlouho a snažil jsem se poslouchat jeho slova, ne temné náznaky. Většinou jen šikovně mířenou otázkou nadhodil jiskřičku a nechal vás, ať si ji sami rozfoukáte v plamen. Dobře ví, že zamlžená obvinění se hůře vyvracejí přímou pravdou! Já vám však nemohu nabídnout víc než tuto pravdu a varuji vás, nebude to pravda, jakou chcete slyšet! Přesto vám nepomůže bouřit nebo mě překřikovat. Protože pravda je pravda, a i kdybyste mne umlčeli nadobro, na silách, jež tu vidím, se nic nezmění. Snad je to jen uspíší." Pohrdavě si Bryhona změřil. „Mám dost odpovědí na všechna nepodstatná obvinění, která tento muž vznesl, ale spokojím se jedním či dvěma příklady. Vezměme si otázku pirátů. Připojil jsem se k nim jen proto, že byli ochotni se postavit Ekweš, když se v této zemi všichni smáli představě, že Jižané mohou představovat hrozbu, nebo raději věřili narážkám lorda Bryhona, že se snažím zbytečným panikařením získat vojenskou moc. Piráti jsou dnes ve městě, omilostněni, a máme dost důkazů, že bojovali proti Ekweš ze všech sil."

Bryhon posměšně naklonil hlavu. „Skláním se před tvou autoritou. Bojovali, to ano - kvůli kořisti vyrvané našemu lidu." Elof se kousl do rtu; to byla bohužel pravda, i když jinak podaná. Kermorvanem to ale ani nehnulo.

„Což jsem někdy tvrdil opak? Přesto mi to připadalo lepší, daleko lepší, než nic, protože třebas slabý odpor mohl zadržet nájezdníky od Jihu na dost dlouho, aby si toto město uvědomilo nebezpečí. A mohl jsem alespoň nashromážděné prostředky využít ke stavbě flotily. Malá naděje, jak jsem si později uvědomil, a falešná. Když jsem slyšel o důležitější záležitosti, o tajemném meči, věnoval jsem se jí. Jako další příklad uvedu svůj návrat. Jak jsem se mohl vrátit otevřeně, jak naznačuje Bryhon, když bylo město sevřeno v obležení? Jak jinak jsem mohl proniknout dovnitř než tiše a potmě, když jsem ani nevěděl, kterou hradbu kdo drží? Bryhonův návrh je nesmyslný, jak sám ví. Přesto vidíte, že právě jím podporuje nejtěžší obvinění, které proti mně vznesl."

Kermorvan se zakabonil a dál mluvil hlasem strohým a holým jako severní vítr. „Obratně se vyhnul přímému obvinění. Ale přesto se snaží dokázat, že jsem se všemi způsoby snažil zneužít obléhání a uchopit moc ve městě. Stát se jeho vládcem, tyranem nade všemi. Stát se králem."

Elof se chtěl smát, ale v mrtvém tichu si to rychle rozmyslel. Dav snad ani nedýchal. Brali to smrtelně vážně. A když se podíval na Kermorvana, viděl, že on také. V síni i na galerii se rozhostilo mlčení a samo ticho zpívalo jako polnice z hlubin času. Kermorvan zvedl hlavu, na rtech mu pohrával divoký úsměv a v hlase pochmurná pýcha. „Ale proč byste tomu měli věřit? Jsem potomek králů. Ale tady jejich království neleželo."

Elof nevěřícně zamžikal, stěží si vědom všeobecného křiku. „Před Andvarem jsem pochopil, že je nějaký velký šlechtic," pošeptal Ils, „ale král? Jaké země?"

„Tys to nevěděl?" sykl mu do ucha vždy odtažitý Ferhas, vzrušením celý proměněný. „Copak z jeho jména nezáří všechna sláva? Copak jste na severu zapomněli na Ztracené země a jejich veliké hlavní město, větší než kterékoli v tomto kraji? "

„A - ano - říkal mu Strandenburg, Město u vody, ale co to má společného s jeho jménem? Představil se prostě jako Kermorvan!"

„Aha," vydechl Ferhas, „a držel se severního jazyka? Tak si tebou nebyl úplně jistý - promiň mi upřímnost, pane!" dodal s pověrčivým gestem. „Ale jižansky umíš docela dobře, tak bys už měl pochopit. Kaher nebo ker je označení opevněného města jako je tohle, mor znamená velké jezero nebo moře a mor ouhen značí pobřeží. Takže Kaher-mor-ouhen..."

„Kermorvan? "

„Tak se jmenovalo město i jeho královský rod - tedy to, co z něj zbylo. Příjmení samo není neobvyklé, protože je nosí i mladší větve rodu, ale jméno Keryn přísluší jen prvorozenému synovi královské linie. Když si to dáš dohromady, hned víš, kdo je. Seznámil ses s ním mezi piráty, není-liž pravda, a ti byli z jihu? V takové společnosti by se neodvážil říci celé jméno! Ne že by nevěřil tobě, ale jim!"

Ils si pomalu pokyvovala, jako by se jí potvrdilo podezření. Elof ale na přítele zíral, jako by ho ještě nikdy neviděl. Králové pro něj ani nebyli lidé, spíš blahosklonné nebo hrozivé postavy z dětských pohádek, odtažití představitelé tyranie či objekty uctívání. Štíhlý bojovník, jehož potkal bosého na pláži, kamarád ošlehaných pirátů, nezapadal ani do jedné kategorie. Přesto ještě než se Elof s představou smířil, Kermorvana v jeho očích zahalil plášť nesmírné starobylosti, jakým kdysi zastínil i důstojnost pána duergar u podzemního dvora. Kermorvan, zase klidný a mírný, postoupil doprostřed sálu a v bronzových vlasech mu zazářilo světlo z oken, takže teď vypadal opravdu jako korunovaný král.

„Možná ale mým slovům nevěříte. Nebo se spíše bojíte, že nenávist lorda Bryhona a jeho lidí mne vtáhne do boje o Kerbryhaine, ať chci nebo nechci, a já tak rozpoutám občanskou válku. To se vskutku může stát..." Zvedl ruku, aby utišil sílící protesty, a zopakoval hlasitěji: „Může, pokud - pokud mne k tomu Bryhon donutí a pokud mi taková země bude za boj stát. Ale mně za něj nestojí! Nikdy bych tu nechtěl vládnout! Proč? Protože byť tuto říši z celého srdce miluji, svůj rodný kraj, její sláva už pominula, i přežívání se postupně chýlí ke konci. Jako bych chtěl vládnout hromadě písku v příboji! Věřím, že osud tohoto města je už zpečetěn. Věřím, že pád Kerbryhaine je blízko!"

V síni zavládlo tak hmatatelné nevěřícné překvapení, že Elof skoro čekal salvu smíchu. Úsměvy s tváří radních však záhy zahnal vyděšený a hněvivý řev davu na nádvoří. Tu vyskočil Bryhon a otočil se k zástupu. „Neposlouchejte ho! Copak není jeho záměr jasný? Chce vás jako děti strašit stíny! Chce vás vyděsit, abyste se ho chytli za sukně!" V hlasech zazněl hněv, když se davem až dozadu roznesly patřičně přikořeněné verze obou projevů. Bestie zase začala vrčet, ale Kermorvan rychle přistoupil ke dveřím a jeho velitelský hlas dolehl až na konec nádvoří.

„Buďte zticha! Buďte zticha a slyšte!" Dav překvapivě vskutku ztichl.

Kermorvan se otočil na radní a zahovořil naléhavě jako šermíř, když soupeř ztrácí krytí. „Naší zhoubou jsou Ekweš! Viděli, jak se hroutí naše hradby a naše síly před nimi ustupují! Ochutnali krev, zakusili bohatství, ba co hůř, zakusili porážku a útěk! To je spojí, když to už nedokáže meč! Vrátí se, a to brzy - dřív, než nejstarší z útočníků zestárnou natolik, aby nemohli bojovat a získat v klanu ztracenou čest! Dřív, než se naše rány zahojí. Přinejlepším za deset let, přinejhorším za rok! Jak potom vydržíme další obléhání? Za deset let, pokud nám bude dopřáno tolik času, město vystaví nové hradby, nové lodě, nové domy - ale jak získá zpět své syny?" Únava v jeho hlase působila silněji než řečnické triky. „Nebyli jsme připraveni. Teď neřešíme, čí vinou. Ale díky tomu jsme vedle bojovníků ztratili i ženy a děti. Tady za hradbami jsme přišli o celou pětinu. A venkované dopadli hůř, protože byli první na ráně. Nad tím se zamyslete, páni radní! Jak nám staří umírají, kdo je nahradí? Co to znamená pro naši brannou moc? " Shromáždění se ošívalo, ale nikdo nic neřekl, ba ani Bryhon. Chvíli byl zmatený, potom se narovnal, jako by pochopil, kam Kermorvan míří, a zatvářil se stejně ztrápeně jako ostatní. Kermorvan přikývl.

„Chápete? Naše rána hnisá, lidí bude čím dál méně. Jako Strážce severní marky bych byl rád, kdybych za dlouhá léta sebral alespoň polovinu vojska, které měl můj předchůdce. A ten podlehl hned." Útočně se obrátil na své posluchače. „U Keryské brány! To ještě nechápete, proč tu tak vítám uprchlíky z Nordeney? Udělal bych to i bez soucitu s někdejšími krajany! A oni jsou naši krajané! Hleďte!" Ukázal nahoru na galerii. Elof se rozhlédl, na koho míří, a

uvědomil si, že právě na něj. „Elof, můj přítel ze severu, kterému patří všechny zásluhy za vítězství! " Elof zrudl a nesměle se usmál. „Také je důkazem, pokud ho už musíte mít, že seveřané jsou naši příbuzní už od založení velikého Kerysu. Co na tom záleží, že dnes mají většinou snědou pleť? Co poví kůže o člověku pod ní? Přinejmenším měli dost rozumu, že dokázali přijmout uprchlíky, když byli sami slabí. Budeme snad méně prozíraví?" Hučení davu neznělo příliš nadšeně, ale už ne tak hněvivě. Kermorvan přikývl. „Seveřané budou bojovat po našem boku, a houževnatě, pokud je přijmeme mezi sebe." V síni bylo nadále ticho, ale Elof vycítil změnu nálady. Sousedé po něm teď váhavě pokukovali, nejistí, skoro zahanbení. Kermorvana to však nepovzbudilo; dál mluvil snad ještě smutněji. „Přemýšlejte o tom, přátelé! Vím, že dokážete přijmout pravdu. Přesto se obávám, že ani to nestačí."

„A co tedy!" zahromoval Bryhon. „Postavit si do čela krále? Kterého se naši předkové moudře zbavili? Nikdy! " Podpořil ho sbor vzteklých hlasů, mezi nimi mnoho radních. I Kathel s Ourhensem, dalším kupcem v Radě, si Kermorvana znepokojeně měřili, jako by byl zákazník a smlouval příliš dlouho. Kermorvan si jich ale zřejmě nevšímal; hleděl do barevných oken a do nekonečné dálky za nimi v čase i prostoru.

„Chci říci, Bryhone, že potřebujeme víc lidí a větší vizi. Musíme sjednotit seveřany i jižany, Runduathyu i Penruthyi, Svarhathy a Arathary, kteří se nikdy neměli rozdělit. To nám ale nesmí stačit! Spojíme celý roztroušený národ. Celý!"

Radní po sobě nechápavě pokukovali. „Koho máš na mysli?" zeptal se Kathel. „Zbyli jsme jenom my! Ti, kdo uprchli ze Ztracených zemí, napřed my a pak seveřani. Kdo ještě zbývá?"

„Není hanba, že jste zapomněli," pravil s úsměvem Kermorvan. „V Kerbryhaine si vzpomene málokdo, protože naši předkové utekli na západ dlouho před nástupem Ledu. Jiní ale vyčkali déle, dokud se ledovce neocitly až u bran starého města. Tehdy král poslal na západ další, mezi nimi královnu a dědice, jehož jsem potomkem. Stejně jako dnes vzplálo nepřátelství a mnozí utekli na sever osídlit Nordeney. Zaznamenali však, že král jiné poslal na východ, do přístavních městeček, které měli na pobřeží, jako je máme my. Nebyla sice nijak daleko od ledu ani zvlášť silná, ale do jisté míry je chránily hory. Možná přežili i jejich potomci."

Síň zahučela vzrušením a nevěřícným smíchem. „Možná pár," smál se starý maršál. „Ale k čemu nám jsou? Nemůžeme jim nic ani vzkázat, natož je sem zavolat..."

Kermorvanovi blýsklo v šedých očích. „Proč ne?"

Teď zněl jenom smích a rychle se šířil nádvořím, jak si lidé šeptali Kermorvanova slova. „No, člověče," zarazil se starý maršál, „to jsi zapomněl na vzdělání, nebo ses zbláznil? Nevíš, co leží mezi nimi a námi? Celý Brasayhal, málem tisíc lig!"

„Ano!" křikl kupec Ourhens. „A většina cesty navíc vede Velikým hvozdem. Z těch, kdo uprchli na západ, tam polovina zůstala!"

„Ale polovina prošla!" odsekl mu Kermorvan. „Polovina, mnoho tisíc lidí, došla sem, i když byli špatně připravení a utíkali ve spěchu s dětmi a movitostmi. Seveřanů dorazila větší část, i když se připravili ještě hůř."

„To je pravda," přikývl vyschlý stařík v prostém šedém hábitu. „Ale nekreslili si mapy. Byli tak bez sebe hrůzou, že o tom stěží vůbec mluvili."

„Tím spíš by se měly nějaké nakreslit," neochvějně trval na svém Kermorvan. „Můžeme být brzy zase na útěku, když se Ekweš vrátí příliš záhy!"

„Takový blázen se ale nenajde, aby dnes vkročil do Hvozdu!"

Kermorvan se usmál. „Já do něj vkročil, i když jsem měl strach, a moji přátelé..." Odmlčel se, aby zachytil sílící pokřik z davu. „Co říkáte? Ještě někdo?"

„Zkus lovčího Kassa!" zabučel z popředí hrubý hlas. „Pořád se tím kasá!"

„Až tedy předstoupí!" Chvíli se zdálo, že ho neposlechnou. Pak z davu víceméně vystrčili černovlasého muže středního vzrůstu. Lovčí stál mrzutě na schodech, zjevně nesvůj, že je středem pozornosti. „Nuže? Co víš o Hvozdu, o Tapiau'la-an-Aithenu?"

Kasse se zamračil. „Zaprvý, že to jméno je lepší si mezi stromy nechat pro sebe. Jo, byl jsem tam, docela často. Statek mého pána se táhl až do stínu stromů, než ho Ekweš vypálili, a můj táta a jeho táta tam taky lovili. Člověk se naučí, co může a co ne. Dává si pozor, kam šlape, je v klidu a v pořádku a dobře si naloví..."

Kermorvan přikývl. „Tedy dobrá! Tak ty by sis troufl tudy cestovat?"

„No..." Kassovi zaškubalo ve tváři a lidé se začali smát; zase se zamračil. „Sám ne!" štěkl. „Kdo by šel? Vy parchanti určitě ne!"

„Nešel bys sám," řekl Kermorvan. „Poslali bychom výpravu..."

„A není snad tohle největší nesmysl ze všech?" zvolal Bryhon a část davu se k němu připojila. „Jak můžeme vědět, že na východě někdo zbyl nebo že ho stojí za to hledat? Zatím mohli dávno vymřít -"

„Nebo jsou tak svobodní a silní, jak bychom měli být my. Souhlasím, nevíme nic. Musíme to zjistit. Musíme na východ vyslat výpravu, zvědy i vyslance zároveň, a to bez prodlení."

Bryhon zvedl ruce. „Můžeme v časech nouze postrádat peníze za takové poselstvo, či dokonce armádu, která by ho musela provázet? Už jen nepřítomnost vojáků by nás oslabila, co pak teprve jejich pravděpodobná ztráta? Řekl nám, že krvácíme, což víme i bez něj; teď chce naši ránu ještě více otevřít. A za jakým účelem?" Pokrčil rameny. „Kvůli stínu vzpomínky. Nebo ještě hůř."

„Pane Bryhone," vzdychl Kermorvan, „nic takového jsem na mysli neměl. Vedle tvých moudrých námitek vyslovím ještě jednu. Velká branná síla by nedokázala v lese ujít ani ligu, aniž by přitáhla pozornost nějaké nebezpečné moci. Nebo Mocnosti." Poslední slovo zdůraznil a mnozí se ošili a zachvěli i v žáru poledního jižního slunce. „Potřebujeme malou družinu mužů dobře uvyklých putování a strázním, přesto vedenou někým, kdo může mluvit jménem města a možná i severu..."

„Což právě takového muže nemáme přímo před sebou?" zvolal Bryhon, aniž by se snažil skrýt vítězný úsměv. „Jistě jsi už dávno zkušený tulák a mnohým zde rozhodně scházet nebudeš, ba naopak. Co se mluvení týče, poslední

půlhodinu jsi nedělal nic jiného! Takže, pane Kermorvane, jdi a vezmi s sebou rozbroje, které jsi do města zanesl. Pokud má ten nápad aspoň nějaký smysl, pak ten, že se tě zbavíme. Veď své poselstvo na smrt a já ho rád podpořím!" Černovlasý řečník se udýchaný svalil na své místo, celý rozesmátý, že soupeře tak snadno lapil do pasti. Elof zaťal pěsti a Ils chraplavě zaklela; Kermorvan bude muset odmítnout a tím zradí vlastní návrh. Válečník se ale nepříteli vážně uklonil a vystoupil na řečiště.

„Musím ti znovu poděkovat, Bryhone, že z tvých úst zaznělo, co mělo, i když trochu jinak. Radím ti však, nesuď mě podle vlastních zájmů. Nechci být vaším králem a nechci ani svévolně rozsévat nepokoje jako ty. Nikdy, nikdy nebudu rozsévat krvavé války ve vlastním lidu! To spíše odejdu jako kdysi a zkusím najít jiný způsob, jak vám pomoci. Sám povedu poselstvo na východ."

V síni i na nádvoří radní i diváci ztratili překvapením dech. Pohled na ty tisíce tváří s ústy dokořán jako ryby v čeřenu donutil Elofa k smíchu. Ti lidé byli stejně omezení jako obyvatelé jeho vesnice, neschopní si představit, že navrácený vyhnanec by dokázal z vlastní vůle odejít. Vážili si Kermorvana, rádi se zaštiťovali jeho statečností, ale mysleli si, že s ním mohou jednat jako s hlídacím psem a v případě nutnosti ho uvázat na řetěz pohrůžkou vyhoštění. Tak teď se poučili. I někteří z radních, kteří Bryhonovi tleskali nejhlasitěji, byli poplašení a neskrývaně probodávali svého vysokého vůdce pohledem. Bryhon ale klidně seděl, prohrabával si vlnitý plnovous a z nevýrazné tváře jen trochu blýskaly černé oči.

„A-ale lorde Kermorvane..." zakoktal se mladší maršál. „To nás ani nenapadlo... Potřebujeme tě, město potřebuje..."

„Ale mladíku, co to tropíš? " přidal se Kathel a dodal protože Kermorvana dobře znal: „Jak se to srovná s tvojí ctí? Takhle zahodit život, když tě město potřebuje? Na té cestě na východ tě čeká smrt stokrát. Nejspíš tě už nikdy neuvidíme! A pokud máš pravdu - já ti věřím -pokud se Ekweš vrátí..."

„Pak se spolehněte na seveřany!" odsekl Kermorvan „Obranu nechávám na vás, pokud vám to čest dovolí A ty, Katheli, za mne spravuj Severní marku. Slyšte dobře, protože toto je můj plat vyslance, má cena za mír. Žádám ji od vás všech, nejvíc od tebe, Bryhone. Pro hlásíte a odpříšáhnete, že odteď nebudete zavírat před seveřany brány, ale přijmete je se ctí a právem. Přijmete je jako občany sobě rovné, podřízené stejným zákonům Přidělíte jim půdu, aby se mohli usadit na venkově a pěstovat jídlo pro sebe i pro město. Máme jí dost, protože tolik lidí padlo."

„A co když s sebou přivedou další Ekweš?" vřískl mladík v bohatě ocetkovaném hábitu.

„Teď si dají pozor. Myslím, že o tu krysí díru se postarají sami seveřané," opáčil pochmurně Kermorvan. „Pamatujte, je pouhá barva kůže neoklame! Jaké byste si přáli lepší stráže? Tak dost řečí! Odpříšáhnete to? Nebo vás tak stravuje stará nenávist, že kvůli ní obětujete i město?" Mluvil ke všem radním, ale hleděl přímo na Bryhona Bryherena.

Dlouhán pokrčil rameny a s úsměvem vrátil Kermorvanovi pohled. „Odpříšáhnu," zasmál se pohrdavě. „Zbavit se tě mi za pár seveřanů stojí. Časem je možná i trochu zcivilizujeme. Stojí mi to i za kupce v čele marky. Dokonce ti popřeju štěstí na cestě, i když k ničemu nebude."

„Zajímavé, jak se nálada v Radě uvolnila, když už Bryhon přísahal," pošeptal Elof Ils, když radní jeden po druhém bez dalších diskusí skládali přísahu. „Přitom tu jeho nohsledi nemají většinu."

„Spíš chtěli předejít potyčkám mezi Kermorvanovými a Bryhonovými lidmi," šeptla mu v odpověď. „Za každou cenu, protože by se mohly dotknout jejich pohodlí. Kdo má pravdu a co je dobré pro zemi, to tu nikoho nezajímá. Není divu, že je Ekweš překvapili v nedbalkách."

Zasedání trvalo už jen tak dlouho, aby stačili zapsat nový výnos a ustanovit Kathela Strážcem severní marky. Přes Bryhonovy posměšky ho ve funkci viděli rádi skoro všichni, protože ze svých cest znal severní hranice lépe než ostatní a i když nebyl válečník, za obléhání si vysloužil pověst schopného velitele. Jednoznačné hlasování jen potvrdilo, jakou moc Kermorvan nad radními získal.

„Vidíš, něco jsem se ve tvé zemi naučil, Ils," usmál se na ně Kermorvan, když se sešli na schodech. „Někdy dosáhnu svého spíš když se ve větru sehnu, než abych mu vzdoroval."

„Byl jsi skvělý," kývl rozvážně Elof. „Seveřané ti mají být za co vděční. Ale co tě to stálo..."

Ils vášnivě přikývla a zapomněla na zranění. „Jít zase skoro do vyhnanství, a tak brzy - neříkala jsem snad, že lidé neznají vděk? U nás by s tebou zacházeli důstojněji než tady!"

Kermorvan zaklonil hlavu a rozesmál se, u něj věc nevídaná. Pak se, ještě se smíchem na rtech, opřel čelem o chladný sloup. „A to chtěl jeden z mých předků zakázat šlechticům vystupovat na divadle! Copak to nechápete? Proč bych jinak Bryhona k tomu požadavku dohánět? Právě takhle to chci!" Opravdu vypadal šťastnější a spokojenější než kdykoli poslední dobou. „Být jen ohniskem intrik a rozbrojů, sám intrikovat! Copak nevidíte, jaké to bylo břemeno? Utéci z tohoto bláznivého města, zase procházet svět, navíc s vznešeným cílem... Východ! Dlouho jsem snil o tom, že uvidím jeho břehy a veliký oceán, přes nějž lidé připluli ze starodávného Kerysu! A vy půjdete se mnou, nebo ne? Neříkal jsem snad, že uslyšíte něco, nad čím se budete muset zamyslet?"

Elof jen valil oči. „Já musím jít..."

„Za východem slunce, no jistě! A kam asi mířím já?" nedal se Kermorvan. „Potřebuji s sebou srdnaté muže! Proč bychom nešli společně? Postavíme se nástrahám vnitrozemí, jako jsme čelili horám a moři. Určitě to zvládneme lépe společně než každý zvlášť! Ještě váháš?"

„Ne!" zasmál se Elof. „Jen to na mě bylo trochu hrr. Jistěže půjdu, a moc rád! Ze všeho nejvíc se teď bojím samoty."

„A ty, Ils?" Kermorvan se k ní otočil. „Půjdeš..." Ale Ils zmizela. V ulicích ji mnozí zahlédli, jak míří do Kermorvanova domu, a když se oba muži vrátili domů, služebnictvo je ujistilo, že přišla a zůstala v domě. Když ji však hledali, nemohli ji najít; z jejího pokoje se ztratilo oblečení a na stole ležel jen krátký vzkaz: „Šťastnou cestu, a ať nad vámi Tvůrce bdí! A kéž se jednou zase setkáme..."

„Takže odešla," tvářil se nešťastně Kermorvan, když Elofovi papír podával. „Říkala, že půjde, a šla v tajnosti, abychom ji příliš nepřemlouvali. No, zlobit se na ni nemohu, zasloužila si od města víc, než jak ji přijalo. Kéž se tedy

jednou setkáme!"

Té noci se ale probral ze snů, protože se nad ním sehnul stín. „Ils?" zašeptal.

Tichý smích. „Čekala jsem na tmu, kdy já vidím a vy ne. Kde jsem se mohla schovat lip? Ale nedokázala jsem..." Sklonila se, přitiskla mu rty na ústa a dýchla. „Šťastnou cestu!" špitla a přitiskla k sobě jeho ruku. Potmě jí velké oči zářily. „Já jen nemůžu..." Vstala a zmizela. Posadil se, náhle bdělý, ale nic už nezaslechl, ani kroky na schodech. Jen její horký dech mu ještě kolotal tělem. Stěží se mu povedlo znovu usnout.

Ráno si nebyl jistý, zda to má povědět Kermorvanovi. Když ale pak sešel k snídani, problém se vyřešil sám. Kermorvan zaujatě hovořil s podsaditým světlovlasým a světlovousým pořízkem, v němž poznal Ermahala, kapitána pirátů.

„Takže pane, teda pánové," opravil se a uctivě pokývl na Elofa, „důvodů je fůra. Hele, všichni jsme se vykoupili z vyhnanství, když jsme zachránili ty ženský, fajn. Navíc jsme si dali stranou slušnej díl kořisti. Pár mládenců ho dobře využilo a usadili se. Pár jich zařvalo při obléhání, klid jejich duším. Ale ostatní, no, nějak to rozházeli, hráli, běhali za sukněma, každej po svým."

„Proč bych měl takové lehkovážné blázny chtít za svou družinu?" zeptal se Kermorvan.

„Ale oni nejsou všichni bláznivý," ohradil se Ermahal a poklepal si prstem na nos. „Jsou prostě z divokejch vajec, s penězma i bez nich. Je fakt, že jsme nebyli psanci jen tak pro nic za nic a ze dne na den se nezměníme, ani za rok. Jako měšťani jsme na hovno, ale jako piráti, dobrodruzi na moři i na zemi, to už je jiná." Zabubnoval prsty o dlouhý stůl a nějak se mu podařilo vypadat zároveň vychytrale a nesměle. „To tys byl náš kapitán, pane, to nepopírám, a mně to nikdy nevadilo. Šli jsme za tebou a nebyli jsme to my, kdo se zdejchnul, že ano? Ale rádi za tebou zase půjdeme. A za tebou taky, pane kováři," dodal rychle, vstal a poklonil se. „I tvoji statečnost dobře známe."

Elof se usmál. „Naším velitelem je jedině lord Kermorvan, ne já. Ale za kolik mužů mluvíš?"

„No," zarazil se Ermahal a začal počítat na prstech. „Tak za dvacet, pane, dost jich sklátil chlast a choroby."

„Bojím se, že to je moc," zaváhal Kermorvan. „Naše výprava musí být malá, složená ze zkušených mužů. Například ten lovčí Kasse by se mohl hodit. A měli bychom vzít pár seveřanů, aby bylo vidět, že s nimi dokážeme vyjít v míru. Nechal jsem ve městě i v seveřanských táborech vyvolávat, jaké lidi potřebujeme. Za pár týdnů musíme být připraveni vyrazit."

Ermahal pokrčil rameny. „No, pane, výběr je na tobě. Ale plavil jsem se po řekách stejně jako po mořích a to se může hodit. Budu rád, když mě vezmete, a bocmana Mailla, vždyť víte, že je to tvrdej chlap..."

Kermorvan při té vzpomínce pobaveně přikývl. „Budiž! Vy dva jste první členové výpravy." Kapitánovy díky uťal mávnutím ruky. „Pamatuj, není to žádné dobrodružství, kde stojí nebezpečí proti vyhlídce na zisk! Na jedné misce vah je smrt a na druhé přinejlepším přežití."

Ermahal se zatahal za prořídlý plnovous. „No jasně, to mi vyhovuje. Vždycky jsem se chtěl mrknout na ten Východní oceán. Možná tam nemají dost pirátů."

Elof se rozesmál, ale Kermorvan nasadil chladnější úsměv.

„Nebo až příliš mnoho šibenic. Jsi velký lotr, Ermahale, i když statečný. Pirátské móresy nech tady na západě, nebo tě pověsím sám."

Tlouštík se zakuckal. „Jak povídám, pane, za den se nezměníme. Ale než tam dorazíme, budu tancovat podle vaší píšťalky."

„To bych ti radil, nebo si už nezatancuješ. Ale pokud to bude v mé moci, odměny se dočkáš."

Jakmile Ermahal odešel, Kermorvan navrhl zajít na střechu a užít si trochu slunce. Elof pochopil proč. Ze střechy uvidí po celém městě, přes rozlehlá náměstí a vysoké domy Starého města, propletenými uličkami novějších čtvrtí až k napolo opravenému průlomu v nejzazší hradbě a za ní stanové městečko seveřanů, roztažené po pastvinách jako stín. Slunce hřálo, bríza vála jen zlehka a přece se tam, kde hory přecházely v oblohu, nebe tmělo. „Stahují se mračna," poznamenal Kermorvan. „A zatímco budeme pryč, jistě ještě zhoustnou. Na záchranu tohoto města nemáme moc času. Radním jsem to neříkal, protože by mě pak už vůbec neposlouchali, ale možná to nebude, jak si představují, že lidé z východu přijdou na západ. Naše rány stále krvácejí a nechtějí se hojit. Pokud je Východ alespoň trochu bezpečný, budeme muset utéct my."

„No jo, na východ!" V kovárně bylo horko, protože odlévali stříbro. Přesto se Roc třásl. „Přes hory a do Hvozdu, brrr! Liga za ligou, a bůhví, co tam čeká. Zdrhneš na sever a jseš v pustinách a na Ledě. Na jih, a jseš v pustinách a v pouštích. Zmrzneš nebo se upečeš. Nebo ještě něco horšího."

„Právě to teď potřebuju!" rozesmál se Elof. „Povzbudit a dodat odvahy! Ty se tím zabývat nemusíš, zůstáváš tady..."

Roc praštil naběračkou o parapet. „A kdo mě k sakru jako zastaví?!"

Elof na něj vyvalil oči. „To myslíš vážně? Myslíš to vážně! Rocu, ty ses zbláznil! Usadil ses tu, máš nejlepší kovárnu ve městě a Kathela za ochránce. Za rok za dva budeš boháč."

„Jo, a když jsem tohle říkal já tobě, taky jsi mě poslechl, že ano?"

„No... Ale já tam musím, Rocu..."

„A já snad ne?" zavrčel Roc. „Podle tebe budu boháč. Jistě, právě včas pro Ekweš."

„Pravda... Ale Rocu, tahle cesta bude trvat nejméně rok. Co Marja? Nedáš na ni?"

Roc pokrčil rameny. „Nikdy jsem jí nic nesliboval, žádný závazky k ní nemám. S Hjoranem se v mojí kovárně určitě dobře protlučou. Počká na mě. Nebo nepočká."

„Rocu, dobře víš, že se nejspíš nikdy nevrátíš! Nechci tě odtrhnout od..."

„Rozumím," odsekl Roc, „ale rozhodnutí je jenom na mně. Když nemáš dost rozumu, abys tu zůstal, musí na tebe někdo dohlídnout. Tak si to zase nenechám vyfouknout. Nesetřeseš mě tak snadno jako posledně!" A vskutku, když

se tři týdny nato chystal odjezd, Roc byl stále stejně rozhodný.

Toho večera počátkem jara zaklepala na vrata Kermorvanova sídla pestrá společnost návštěvníků. První dorazili dva vytáhlí seveřani v orvaných zelenohnědých hazukách. Jmenovali se Gise a Eysdan a pocházeli z vesnic hluboko ve vnitrozemí, od hranice hustých severských pralesů; sami byli lesáky, uvyklými pohybu mezi stromy, zkušenými jako málokterý sothran. Oba měli širokou šavli, Gise ještě krátký luk z pevného bizoního rohu a Eysdan velikou sekeru na dlouhém topůrku. Byli tiší; s hlučnými piráty, kteří dorazili hned po nich, si vyměnili jen krátký pozdrav. I když korzáři zjevně zapíjeli loučení, Elof s potěšením zaznamenal, že se propili jen do dobré/ nálady. Vedle Ermahala a Mailla uznal Kermorvan jen čtyři další schopnými cesty; všichni byli z jihu, námořníci s určitými zkušenostmi na souši. Dervhas, Ermahalův kormidelník, a Perrec kdysi dezertovali z bryhainského skromného válečného loďstva. Stehan býval plavčíkem na obchodní lodi. Borhi, nejmladší z nich, lovil ryby, dokud v opilecké rvačce nezabil člověka. Po nich na nádvoří jako stín vklouzl lovec Kasse a poté dorazili ještě tři seveřané, Tenvar, Bure a Holvar. Měli světlejší pleť než první příchozí. Bojovali při krátké, ale hrdinné obraně Saldenborgu a na jih se probili přes mnohé nástrahy, včetně průchodu výběžkem Hvozdu. Také měli veselou náladu, ale místo vína je opíjela nová naděje, tupý pohled běžence nahradila jiskra v oku. Pyšní na nové zbraně a oblečení nesli se jako pávi a Kermorvanovi se klaněli s přemírou ozdůbek. Lord vítal hosty pohodlně usazen na dvoře pod rozkvetlým akátem. Poslední dorazil Roc s o něco starším, ale podobným sothranem jménem Arvhes. Doporučil ho Kathel, protože dobře mluvil seversky a cestoval s karavanou, když ji Roc s Alvem kdysi potkali na blatech.

Jakmile se celá společnost sešla, donesl Ferhas víno. Kermorvan si poradě s každým připil na zdraví. Na větší slávu nebyl čas; všechny je tížily myšlenky na cestu a tichý hovor se týkal jen zásob a vybavení. „Musíme se snažit proklouznout neviděni," rozhodl Kermorvan. „Zaprvé by nám mohla Bryhonova chátra zkazit loučení. Zadruhé, pokud jsou tu špehové, ať raději nevědí, kdy jsme odešli a kterou silnicí."

Štolba vyvedl ze staré stáje karavanu poníků a všichni se pustili do nakládání zavazadel. Pakopýtka řadila zvířata k severnímu plemenu s hrubou a krátkou srstí, takže je Elof a ostatní seveřané viděli rádi. Sothrané si tak jistí nebyli. „Nějak moc kolem sebe hryžou," zavrčel Ermahal, když se po něm jeden poník ohnal.

„Netahej tolik za uzdu, chlape!" smál se Bure. „Nenakládáš šalupu!"

„Kéž by byla, abych tě měl kam shodit! Na bryhainský zvíře si sednu kdykoli, ale tyhle bestie jsou napůl krysy a stejně divoký."

„Ale aspoň tě unesou," zazubil se Elof, „i na cestách, kde by bryhainští poníci zakopli na každém druhém kroku a z té námahy by jim puklo srdce. Vytrvalostí se jim nevyrovná ani Kermorvanův válečný oř."

„To je pravda," potvrdil Kermorvan. „Svou klisnu bych na takovou cestu nikdy nevzal."

„Říká se, že na východ od hor žijí divocí koně," popíchl Tenvar, „praví obři. Možná půjdou zkrotit. Určitě se k tvé postavě hodí lépe, sothrane."

„K mojí postavě?!" zahromoval Ermahal, zrudl a otočil se na mladíka. Tenvar si jen nonšalantně kroutil knír, když se mu po bok postavili kamarádi. Ticho prořízl Kermorvanův bodrý hlas.

„I k mojí! Na těch ponících vypadají mé dlouhé nohy dost nepěkně; skoro jdu po svých. Stejně nám dlouho nebudou co platní, protože v lese, kde nejsou cesty, si naložíme zavazadla na vlastní hřbet." Byla to nemilá představa a všichni se vrátili k práci.

Elof ale uměl v Kermorvanově tváři číst a tak mu pošeptal: „Tenhle útok jsi odrazil skvěle!"

„Ano, ale nerad bych to opakoval! Ti hoši ze Saldenborgu jsou dost hloupí, aby nevhodně vtipkovali, i když tím nemyslí nic zlého. Ermahal by se stěží stal kapitánem pirátů, kdyby si z něj každý mohl tropit šašky. Elofe, jsi seveřan, skoro Stejně starý, a kováře oni poslechnou; vezmi si je na starost!"

„Dám je tedy s Rokem na konec průvodu, daleko od pirátů."

„Udělej to tak. Navíc tam, kam jdeme, bude dobré mít na zadní hlídce ostré oči a bystré mysli." Kermorvan. se rozhlédl po potemnělém nádvoří. „Slunce už skoro zapadlo, hlasy města tichnou. Je čas jít. Domove mých otců, zase se o tebe hlásí noc a ticho. Spočinu tu kdy ještě? Leč musí to být, musí to být... Elofe, příteli, všechny naše dosavadní zkoušky mohly být jen předehrou k této výpravě."

„Mám stejný pocit," přisvědčil Elof. „Ale hlavně kvůli svému vlastnímu poslání."

Kermorvan přikývl. „Ať se ti to podaří, byť se s námi stane cokoli. No, všichni až na mě už se rozloučili, nesmím zdržovat." Ferhas s ostatními služebníky před Kermorvanem poklekli, ačkoli to nebylo na severu ani na jihu nijak běžným zvykem. Přesto v tom gestu nebyla podlézavost, spíš láska; slzy ji prozradily. Když Kermorvan předal Ferhasovi velký svazek klíčů, zachrastily ve starcově rozklepané ruce. Elof tehdy pochopil něco z Kermorvanovy výchovy, protože právě tihle staří sluhové se o něj starali, když zůstal jako dítě poslední z rodiny. Byl pánem vychovaným poddanými, král vytvořený k obrazu sluhů, v nějž věřili zvláště v době, kdy království nikdo nechtěl. Taková výchova se mohla zvrtnout na kteroukoli stranu, ale Elofovi připadalo, že v Kermorvanovi utlumila pýchu a sílu soucitem a sebeovládáním, panovačnost rozumem a ohledy k těm, kdo poslouchají.

„Jo, máš pravdu," přisvědčil Roc. „Muselo být těžké vyrůstat jako princ a nemít větší říši než tyhle čtyři stěny. Není divu, že byl zamlada buřič. Ale jak jsem říkal Marje, na takovouhle cestu bych těžko šel za někým jiným."

Ferhas se stěží strefil do klíčové dírky, ale když se brána přece otevřela, Kermorvan, Gise a Eysdan vyvedli ven poníky. Podle předchozí dohody se cestovatelé zahalili do plášťů a skryli zbraně; když zvířata povedou, místo aby na nich jeli, budou vypadat jen jako další skupina uprchlíků.

Ferhas se s Elofem rozloučil jako s ostatními, ale naléhavě ho zatahal za rukáv a pošeptal:

„Postaráte se o něj, pane, viďte? " Představa, jak chrání neporazitelného válečníka, mu přišla absurdní, ale tváří v tvář starému panoši se nedokázal smát. Přikývl, plácl ho po rameni a šel dál. Dlouhá karavana se proti bílé fasádě protějšího domu rýsovala jako pohyblivý reliéf, jako by už vstoupila do vybledlých kronik dávných časů. Mladí seveřané mu šli

těsně v patách. Slyšel, jak se za nimi zavírá brána a čekal na rachocení zámku. To se však neozvalo a přestože se Elof neotočil, jasně si představil, jak starý Ferhas stojí v černém stínu zdi a natahuje uši, dokud v dálce nezmizí poslední klapnutí kopyta.

Noc byla chladná, z ulic kvapem ubývalo lidí. Měšťané pospíchali s pochodněmi v rukou a šedému procesí nevěnovali pozornost. Obešli hradní náměstí, kde hořely v koších jasné ohně, a stejně se vyhnuli Kupecké čtvrti, plné světla - od křišťálových lustrů v salonech až po lampičky a pícky na stáncích. Vzpomněl si na Kathela, jak se asi na severu zabydluje na novém panství, a usmál se; než kupec odjel, vydal Rocovi i jemu přesné příkazy ohledně bohatství východních krajů, místních cen, poptávce a nabídce dlouhého seznamu zboží. „Jsi si nějak jistý, že něco najdeme," řekl tehdy Elof.

„No jistěže, mládenci!" Kathel dobrosrdečně zafuněl a pak, zřejmě když si vzpomněl na své přízvisko Poctivec, dodal: „No, správný podomní obchodník zatluče i na chudé dveře, ne?"

Bude mi scházet, napadlo Elofa. A kdyby si to dokázal přiznat stejně poctivě jako Kathel, bude mu překvapivě scházet i to veliké rozložité město. Položil ruku na sedlovou brašnu se svými věcmi, malou, ale těžkou. Vezl něco oblečení, náhradní boty, ale hlavně to, čeho si cenil nejvíc: jistou rukavici z kroužkového brnění, nedocenitelné nástroje a s nimi zahnutý bronzový prut, bodák na dobytek, jenž mu byl jedinou památkou na dětství. Vzal ho z náhlého popudu, aniž by se mu k něčemu hodil. Teď ale věděl, proč; sem se možná už také nevrátí. Kdysi byla jeho světem rybářská vesnička, pak opuštěná věž. Když viděl první městečka, byla úžasná. Ale tohle, to lidské mraveniště, je mohlo spolknout tisíckrát. A přes všechny zdejší neřesti pochopil, že jen z takového srocení lidí může povstat řád a síla vůle, která je ochrání proti nástupu Ledu. Neosídlené kraje mu teď připadaly daleko divočejší a on sám sobě bláznivější, že se do nich zase vydává.

Další měli zřejmě podobné myšlenky. Bure, vyhlášený gurmán, ještě u stánků kupoval poslední zásoby místních lahůdek. Elof mu to mohl stěží zazlívat, protože seveřané se poslední dobou mnoho nenajedli. Pak ale pirát Borhi vklouzl k pouličnímu výčepu a Tenvar se dal do řeči s mladými trhovkyněmi. Elof je zavolal do řady. „To by nám scházelo," řekl Roc. „Někdo nás určitě pozná a bude mluvit."

„Počítám, že lord Bryhon si ho rád poslechne!" přisvědčil Arvhes, když k němu došel konec karavany. „Raději bych loučení odbyl bez házení dlažebními kostkami!"

„To je fakt," přidal se s plnou pusou Bure, v ruce ostrý slepičí špíz. „K bráně už to ale není daleko."

„Proti srocenému davu je i krok nadlidský výkon."

Ve stínu věžové brány se nějaké srocení snadno mohlo schovat. Přesto tu bylo jen pár lidí, většinou hlídky z Městské stráže. Z jednoho stínu však znenáhla vykročila bohatě oděná vysoká postava. Roc si s Elofem vyměnil vyděšený pohled a kovář pospíšil za Kermorvanem.

„To je ale hanba, milý lorde z Morvanu," zahalekal bodře příchozí, „že jste se snažil takhle vyklouznout! Myslel jste si, že se to nedozvím?"

„Měl jsem své důvody, milý lorde z Bryherenu," odvětil chladně Kermorvan. „Mezi jinými i tebe. K čemu ti bude, když mě tu zdržíš?"

Mezi Bryhonovými vousy problýskly zuby. „Já? Zdržovat tě?" Zjevně se ho to dotklo. „Přišel jsem ti jen popřát štěstí!"

Kermorvan si vzdychl a položil ruku jednomu poníkovi na hřbet. „Pane, nějak ti nerozumím. V dnešní době není podstatné, že jsme dědiční nepřátelé, ale kdyby mi to zákon dovolil, rád bych tě zabil už za to, co jsi mé rodině provedl ty sám. Vždy ses stavěl proti všem mým záměrům jenom proto, že byly moje! Nejsi nijak velkorysý nepřítel. Proč bych ti měl teď věřit?"

Bryhon pokrčil rameny. „Pokud máš pravdu, přineseš nám určitý prospěch. Pokud ne, skoro nic nás nestojíš. Doufám, že na východě někoho najdeš, doufám z celého srdce. Ve tvém království by to byl zločin?"

„Stěží. Přijímám tvé přání v té míře, v jaké ho myslíš vážně, a děkuji ti za to, co je v něm upřímné. I když od člověka, který se mě snažil potají zabít..."

Bryhon zase pokrčil rameny. „Jen v nejlepším zájmu města, jak potvrdily následné problémy. Jsme ale oba válečníci stejného řádu. Nebál bych se ti postavit, kdybych mohl, Keryne Kermorvane."

„Ani já tobě, Bryhone Bryherene. Můžeme už jít?"

Bryhon se snad upřímně rozesmál. „Zdržuji vás snad? Ani za celý svět! Jděte, najděte je, nebo ksakru s vámi!" Ještě rozesmátý se otočil a zmizel ve tmě.

Elof ho provázel pohledem. „Chvíli jsem měl skoro dojem, že to ta lidská kudlanka myslí vážně."

„Zčásti možná ano," zamyslel se Kermorvan. „Patříme oba k řádu válečníků, máme stejný výcvik, on a já. Prošli jsme stejnými zkouškami a mezi sebou o nich můžeme mluvit tak otevřeně, jak nesmím být ani před tebou. Tuhle vazbu nedokáže úplně zničit ani nenávist." Usmál se. „Ale my dva jsme prošli jinými zkouškami a další leží před námi. Alespoň se už nemusíme schovávat! Všichni nasedat a jedeme! Hej, stráže, otevřete brány!"

„Otevřít! A vzdejte čest pánovi z města!" zahalekal zvučným hlasem Roc a ostatní sothrani se k němu hned připojili. Seveřané neznali z domova vyšší autoritu než staršiny a cechovní mistry, při pohledu na snaživé stráže neudrželi smích. Gardisté hbitě doběhli k ohromným rumpálům, na kameni zařinčely řetězy a těžká křídla vrat se otevřela dovnitř. Jakmile se objevila první skulinka, měl Elof dojem, že dovnitř proudí ještě hustší tma, černá jako stín ohromné šelmy na číhané, a lehký, ale mrazivý vánek.

Otřásl se, ale když Kermorvan zavedl karavanu pod klenbu brány, rád ho následoval. Nadchlo ho zvonění podkov o hladkou silnici, skřípání brány za zády. Přece jen bylo úžasné zas vyrazit na cesty.

Zvedl hlavu. Nebe odráželo světlo vycházejícího úplňku, ten ale zůstával skryt za hradbami města. Výprava vklouzla do stínu jako do tůně, černé a studené. Roc se ohlédl na cimbuří brány a strčil do Elofa loktem; stál tam osamělý

pozorovatel, černý obrys proti stříbřité obloze. „Ty za šera vidíš dobře," zamumlal. „Kdo to tam je? Deset ku jedné, že ten parchant Bryhon."

Elof se podíval a nevesele usmál. „Prohrál bys, je to Marja." Roc nespokojeně zafuněl, ale počkal na místě a o chvíli později, když si myslel, že ho Elof nevidí, zamával. Několik minut se pak kradmo ohlížel přes rameno.

Poníci klusali po planině, již Elof poprvé viděl jako šachovnici polí, bohatých a rozlehlých. Přehnali se však přes ně Ekweš a po nich uprchlíci. Tady v kraji, který by měl živit město, si postavili své ubohé stany a chatrče. Tábory obdělávaly jen pár políček a ta příliš nerodila. Byla to však vina města. Mnoho polí by bylo obděláno, kdyby měšťané dokázali seveřany přijmout a zapojit je do práce, místo aby je brali hned jako žebráky. Elofa to rozčílilo. Kermorvan měl pravdu; proč za ni musel bojovat? Proč jsou lidé tak slepí ke svým nejvlastnějším zájmům?

Dlouho jeli, než za zády nechali poslední táborový oheň, ale daleko déle trvalo, než ohně běženců pohasly i v jeho myšlenkách.

KAPITOLA TŘETÍ
Oceán stromů

O jejich trase není řečeno mnoho, neboť ani být nemůže. Ti, kdož utíkali na západ, se nezdržovali kreslením map ani se nesnažili jakkoli zvěčnit vzpomínky na své strázně. Zdá se, že mapy uchované v Kronikách vznikly až daleko později, neboť je jisté, že Kermorvanovi na jeho pouti žádné nepomáhaly. Mapování Bryhaine se zarazilo o Štítový hřeben. Přesto se vyptával Kassa a všech, s nimiž se setkal a kdo pocházeli z blízkosti hor, na cokoli, co se týkalo krajů za nimi. Málokdo mu ale dokázal něco povědět. Podél podhůří se táhl západní výběžek obávaného Velikého hvozdu a Elof s Kermorvanem jim po vlastních zkušenostech mohli stěží vyčítat obavy. Mezi stromy se odvážil málokdo krom psanců a divokých samotářů; ještě méně lidí se vrátilo, a jejich pohádkové příběhy plné podivných zjevení si často protiřečily.

Nakonec však Kermorvan pochopil, že téměř nemá na vybranou. Musel někde překročit Štítový hřeben a něco podobného šlo uskutečnit jen na dvou místech, pokud nechtěl projít výběžkem Hvozdu. Buď mohl hory obejít z jihu kolem jezera Orhy na řece Gorlafros, kde končily žírné lány a začínaly Pustiny. Ti nemnozí, kdo stanuli na vrcholcích Štítového hřebene, však vyprávěli, že na obzoru za řekou viděli další hory. „Což představuje další riziko," uzavřel Kermorvan a ukázal prstem do mapy, již sestavil na základě mnoha vyprávění. „Když jsou ty hory vidět z takové dálky, jsou přinejmenším stejně vysoké. Nevíme, jak je lze překonat nebo kam až se táhnou do Pustin. Zdá se však, že na sever už daleko nepokračují, rozhodně ne k průsmykům na západě Severní marky na úrovni Iylanu a Arménu, našich nejsevernějších měst.

A víme, že mezi těmi průsmyky a Gorlafrosem leží Odkryté pláně, pahorkaté a jen lehce zalesněné, snadná cesta. Řekl bych, že tudy se vydáme."

„A nemohli bychom jít ještě dále na sever?" zeptal se Elof. „Copak tam nejsou v Hřebeni dost široká údolí, kudy přitékají řeky?"

„Ano, Trhlina, ale ta leží až za našimi hranicemi. Jsou to přece jen Sporná území, tím spornější, že Ekweš drží takovou část Nordeney! A podívej se, co od nich leží na západ! Ty tvoje jedovaté Bažiny; průrvami protékají řeky, které zavlažují močály, plné vody z tajícího Ledu se vším, co k tomu patří. Taková cesta pro nás není bezpečná!"

Elof pokrčil rameny. „A která, když jdeme do Hvozdu? Já se v těch močálech kdysi cítil skoro doma. Ale souhlasím. Na jihu Pustiny, na severu válka; rozhodně půjdeme střední cestou!"

Putování na sever a na východ zabralo dlouhý čas, protože se napřed cestou po břehu moře museli vyhnout výběžku Hvozdu, byť to byla příjemná jízda po hlavní silnici. Scházel jim jen pohodlný nocleh, protože zájezdní hospody a stanice zničili Ekweš a místní obydlí od chatrčí po hrady nedopadla o nic lépe. Smutné pomníky rabování, podobné vylámaným zubům, v nich jen rozdmýchávaly odhodlání. Někteří nájezdníci, zapomenutí při spěšném ústupu, tu ještě mohli někde číhat. Venkované, kteří se vrátili obdělávat pole, bydleli za rychle zbudovanými palisádami a cizince vítali krajně podezíravě. Navíc neměli hosty čím uctít. Před některými branami se na šibenicích houpala snědá těla, ale bylo stěží poznat, zda patří Ekweš nebo seveřanům. Pocestní byli na silnici ještě nedůvěřivější a mnozí ukvapeně utíkali jen při pohledu na karavanu či na tmavší pleť jejích členů. Jak pokračovali do vnitrozemí, kam se nedostalo tolik nepřátel, podobných nepříjemností ubývalo. U brodu přes řeku Yrmelec, hranici Severní marky, narazili na početnou hlídku, která tu na Kathelův rozkaz bránila marku před zběhy.

Právě tady ve vnitrozemí měli podle Kermorvana venkované přečkat válku - spíš než v přelidněném městě, a Elof jeho záměr pochopil; byly tu bohaté teplé kraje, válkou dosud nedotčené. Karavaně se chvíli jelo lépe, ale silnice nahoře v údolí Yrmelecu končila. Pár lig je po prudkých travnatých svazích ještě dovedly vyšlapané cesty a po nich pěšiny k roztroušeným malým usedlostem. Když se však jednoho horkého rána na podobném statku zastavili nakoupit občerstvení, cestu dál už nenašli. Svahy před nimi pokrýval hustý les, tmavší a neprostupnější, čím dál se dívali. Zase přišli k okraji Aithennecu, Menšího hvozdu.

„To pude, můj pane," skřehotal místní stařík, když jim naléval pivo. Mluvil nářečím, jemuž seveřané stěží rozuměli. „Byly tade štreky, jedna nebo dvě, dyž jsem byl malé fracek, ale už só fuč, tráva je zarostla i s kopaninama, co k nim vedly." Zatahal Kermorvana za rukáv a odvedl je po plevelem prorostlé dlažbě za chalupu. „Jó, só pryč, kopaničáři, mladý jim ušli do Kahermhoru, teho vašeho města. Já sem tu poslední a za zádama už mám enem vřes a les a holej ygeldhyrau. "

„Tím myslí..." začal Kermorvan, ale hlas se mu vytratil. Za chalupou už vskutku nebylo nic krom holé náhorní plošiny porostlé zelenou travou a za ní rozmazaná linie tmavší zeleně. Nad ní se však, rozeklané a šedobílé proti modré obloze, vzpínaly vrcholky Meneth Scahasu, štítu a hranice říše bryhainské a všech západních zemí. Táhly se k jižnímu obzoru jako obrovské cimburí vystavěné na obranu proti divokým krajům na východě. Severním směrem však hory rychle klesaly. Poslední spadala do údolí strmou stěnou a za ní se už táhly jen srázné kopce, šedé, zamlžené a krom říčního

údolí holé. Za pahorkatinou se však zvedaly další velehory a hřeben pokračoval na sever.

„No jo, pane. Teď už je tu enem Divočina. Časy só zlé, v noci nebo v zimě mi tluče na dveře. A dež du preč, tak se u mě zabydlí. Staré Edhmi tam v důle, ten už bude poslední, tak pude po něm." Sípavě se zasmál. „A dyž natáhne bačkory, co bude? Kde to asi skončí? No? Divočině stačí čekat! Zhasínáme jeden po druhém, pane, a ona jde dál."

Se starým horákem se rozloučili a vyrazili napříč náhorní plošinou. Šeptající tráva je za jízdy hladila po nohách, jako by je chtěla zadržet a odvrátit od jejich úmyslu. I poníci snad vycítili na samém východu říše změnu vzduchu. Té noci tábor působil osaměle a všichni se v chladném větru rádi stěsnali kolem ohně. Druhého dne už dorazili na konec planiny, skála zde prudkým svahem spadala do údolí bažinaté a těžko překonatelné říčky. Do kopců na druhé straně už vedlo pozvolnější stoupání. Cesta vrchovinou nebyla o nic pohodlnější, protože nízká tráva a tu a tam keř či osamělý stromek sice pocestným nekladly překážky, ale na druhou stranu neposkytovaly úkryt. Stany z maštěných kůží a plachet je sice uchránily před jarními přepršky, vítr je ale nemilosrdně profoukl. V několika následujících dnech se štíty hor i obloha až příliš často ztrácely v dešťových mracích. Jednou odpoledne, kdy zase mrholilo, uviděli na vršku před sebou velký nepravidelný kus šedohnědého kamene, u paty obrostlého hustým křovím. Elof a Kermorvan, přesvědčení, že pomník není přírodního původu, se k němu rozjeli. Ještě než na místo dorazili, všimli si na kameni nápisu. Byl to ale měkký pískovec a déšť hluboko tesaná písmena dávno slil v nečitelné mělké brázdy. Kermorvan zklamán pobídl koně kolem pilíře a odtud zavolal na Elofa: „Stejně můžeme hádat, co tam bylo napsáno! Pojď se podívat!"

Za kamenem se svah lámal a strmě spadal do údolí. To bylo jako všechna předchozí zahaleno hustou mlhou, na protější svah vidět nebylo. Nebo bylo? Jak Elof napínal zrak, mlhu rozvál vítr a na okamžik odhalil kraj za propastí. Svah už tu nebyl; kopce končily. Prošli průsmykem a na severu i na jihu poprvé uviděl to, co jen málo živých, totiž jižní podhůří Štítového hřebene. Stáčelo se podél Odkrytých plání jako objímající paže a pod ním se kam až dohlédl klikatila stuha modré oceli, obklopená sponami a vytepávanými zrcadélky. To mohla být jedině řeka Gorlafros, spony představovaly přítoky a lesklé plošky jezera. Odkryté pláně mezi ní a horami vypadaly tak, jak předvídal Kermorvan, zvlněné a pokryté řídkými remízky. Jeho zrak však jako propast přitáhlo to, co leželo na druhém břehu. O tom hovořil nápis na kameni! Panoval tu stín, černý oceán až k šedému obzoru. Elof na něj nevraživě zíral, protože ho poznal, a dál napínal pronikavý zrak, aby v hloubi jeho nekonečnosti našel nějakou oázu. Krom meandrů Gorlafrosu ale nic neviděl. Ve všech krajích, do nichž hleděl, vládl Veliký hvozd, Tapiau'la-an-Aithen.

Dálky pohltil nový příval deště, Kermorvan otočil poníka, zavolal na zbytek výpravy a ukázal do údolí. O kousek níž po svahu se asi ligu táhl jediný les dost hustý, aby jim poskytl přístřeší. „Můžeme tam dorazit, než přijde nejhorší průtrž. Ale i když to ještě není Hvozd, dávejte si pozor!"

Bylo těžko dávat pozor, když ušlým poníkům kopyta klouzala po mokré trávě. Nakonec museli sesednout a vzít ubohá zvířata za uzdu. Poníkům se kouřilo od mokrých boků a než dorazili pod okap prvních korun, byli všichni na kost promoklí. Déšť stékal po vnějších listech, padal na zem v čůrcích a hnal tak výpravu hloub do lesa. Šero zhoustlo. „Skoro mi tu schází nordeneyský sníh," posteskl si Roc a polkl bohatýrské kýchnutí. Kermorvan ho gestem umlčel a poslal Eysdana s Kassem na výzvědy. Mohutný severan se v lese nepohyboval o nic hlasitěji než sporý lovec a když prohledávali okolní křoví, zda v něm nenajdou sebemenší známky nebezpečí, prozrazovalo je jen nenápadné šustění. Cestovatelé se mezitím kvůli teplu přitiskli k poníkům a snažili se zapomenout na únavu a hlad.

Elofovi za krk natekla voda. Podrážděně zvedl hlavu; déšť padal skulinkou mezi listy, v níž zahlédl kousek šedé oblohy. Ladně přes ni přeletěl nějaký velký pták. Elof odvázal od sedla vak a začal hledat kapuci. Vtom za sebou zaslechl tiché praskání dřeva, zavoněl kouř a z mokrého dřeva zasyčela pára. Otočil se a uviděl, jak severští měšťané na drobný ohníček přikládají větvičky. Mezi horními dřívky už tu a tam prosakoval bílý dým. Holvar seděl na bobku a šťastně křesal ocílkou. „Vy pitomci!" zavrčel Elof.

„Poslyš, ty tu chceš možná chcípnout, než se lord rozmyslí, co dál," odsekl tiše Tenvar, „ale my ne!" Elof vyrazil uhasit oheň. Tenvar a Bure se mu postavili do cesty, odstrčil je tedy. Před táborák vyskočil Holvar a Elof, protože se nechtěl prát, sebral ze země trochu mokrého listí, aby plameny udusil. Něco mu hvízdlo nad hlavou a Holvar zalapal po dechu. Nadechnout se však už nemohl, zasípal a padl na kolena. Z úst mu vyrazil potůček krve a přes šíp v krku stekl na zem. Černobílé opeření zrudlo a Holvar padl tváří přímo do svého ohně.

Elofa už nebylo vidět. Vrhl se na zem a stáhl s sebou Burfeho i Tenvara. Těžký vak si hodil na záda a křikl: „K zemi! K zemi a kryjte se! Ekweš!"

Mezi větvemi zaskučel zlověstný vítr a listy se zavlnily, jak mezi nimi zasyčely černé střely. Výprava však byla varována a než dopadl další šíp, všichni už seskočili z poníků a skryli se pod stromy nebo v křoví. S hvízdáním šípů se mísilo ječení a křik. Elofovi se zastavilo srdce při vysokém zoufalém výkřiku; jeden z nákladních poníků vyskočil a vzápětí padl na zem, kde chvíli bezmocně kopal nohama. Ostatní sebou v hrůze trhali a plašili se, jak se jim do nákladu a sedel zapichovaly šípy. Z lesa vyskočily černé postavy, aby unikly kopytům řvoucích zvířat. „Tak tam se schovávali!" zabručel Gise a sám vypustil rychle za sebou dva šípy. Jedna postava sebou škubla a padla do podrostu. Za nimi zachrastily keře, ale když se s kletbou na rtech otočili, byl to Kermorvan, ještě v sedle, shýbal se pod větvemi a poháněl zvíře. „Vzhůru, synové Západu, na nohy a na ně! Jdou sem! Morvan! Morvan morlanhal!"

Elof a Roc vyskočili, když je míjel, rozběhli se mu v patách a za nimi vyrazili Tenvar s Burem, tváře šedé a uplakané, vražedný výraz v očích. Ermahal svolával Mailla a piráty. Kasse před nimi už natáhl kuši a vystřelil. Výkřik potvrdil úspěšný zásah a tu polotma ožila pobíháním postav. Elofem cosi škublo a skoro ho srazilo na zem; chytil se páskem za rozeklanou větev padlého stromu a málem si vyrazil dech. Sáhl po meči, ale ten se zapletl mezi trnité šlahouny. Vztyčil se před ním stín, zpoza pomalovaného štítu zablýsklo kopí. Sehnul se, strhl s ramene vak a udeřil jím do štítu. Ten praskl, kopí se zvedlo, vysoký bojovník zakolísal a tehdy mu na hlavu dopadla šedozlatá čepel. Skončil pod kopyty Kermorvanova poníka. Zvíře však na překážce zakolísalo, což by se válečnému oři nikdy nestalo, a Kermorvan ztěžka

sklouzl ze sedla. Hned se k němu rozběhl válečník s měděnou tváří a s napřaženým kopím, ale dostal do obličeje plný zásah Rocova palcátu. Elof se stále snažil vyprostit, když tu mu padl zrak na lesklý předmět vypadlý z rozsypaného batohu. Bylo to velké kladivo. Nevyměnil ho, i když na něm přes dlouhé drhnutí ulpívala pachuť krve a bál se, že nějakým způsobem nakazí i ostatní nástroje. Teď mu zářilo před očima a nenechávalo ho na pochybách o své síle.

„Budiž tak!" zvolal. „Už nebudeš tlouci do železa! Pojď a kovej muže!" Skoro mu připadalo, že mu kladivo samo skočilo do ruky. Prodralo se větvemi a šlahouny právě včas. Obklíčily ho tři postavy, dvě kopí se srazila v místě, kde ještě před okamžikem stál. Do nohy se mu zakousl horký oheň a vyběhl mu do hlavy. Se vzteklým řevem popadl kladivo oběma rukama a rozmáchl se jako kosou, až se setrvačností těžké zbraně otočil kolem osy. Svět se na okamžik proměnil v ječící šmouhu a než chytil rovnováhu, už se všude kolem něj bojovalo.

Čas se jakoby zastavil. Náhle se příliš hlučným lesem nesl nový zvuk, nelibozvučné hrozivé troubení. Hlavy se za ním otočily, útoky na obou stranách polevily; Elof měl dojem, že ani jedna strana neví, co si o tom zvuku má myslet.

Ze zády se jim ozval hrůzostrašný řev. Bocman Maille se dal na útěk, sekaje palašem na všechny strany, a narazil na stejně urostlého ekwešského válečníka, který se zastavil a pod obloukem čepele zaútočil kopím. Maillovi se roztrhla kazajka a hrot kopí mu vylezl mezi lopatkami. Setrvačností úderu však pirát sjel po ratišti, těžká ruka dopadla a šavle uťala divochovi hlavu. Společně padli do mechu. Dorazil další Ekweš, Ermahal ale popadl ratiště jeho kopí, chvíli se přetlačovali, pak kapitán škubl mohutnými rameny a zabodl útočníkovi do těla ostří vlastní zbraně. Shlukli se kolem něj další Ekweš, rozprchli se však jako hejno vrabců, když mezi ně z křoví skočil Kermorvan. Elof nevěřícně zíral na to, co následovalo. I když znal Kermorvanovy šermířské schopnosti, nic podobného ještě neviděl.

Šlechtic vpadl doprostřed nepřátel, útočil napravo nalevo, bodal, uskakoval, svíjel se, vířil mezi výpady, vždy o zlomek okamžiku rychlejší, ale přece přesný, bez jediného zbytečného pohybu. Mohl to být tanec, tanec smrti, protože pod jeho údery praskaly štíty a lámala se kopí a šarlatové spršky líně tryskaly za jeho čepelí, jako by je nesl nehmotný vítr. Bylo to zabíjení povýšené na umění, um a kázeň hlubší než všechna síla, rychlost nebo odvaha. To všechno vysocí Ekweš měli, a přece mezi nimi, sehnutými jako klasy před sklizní, Kermorvan kroužil bez jediného škrábnutí. Ten tanec byl strašlivý svým napětím, ještě více hrůznou grácií a nejvíce tím, že nemohl trvat dlouho. Když Ekweš nepovolí, skončí jediným možným způsobem.

A přece přiběhl veliký bělovlasý bojovník, zjevně náčelník, s jedním ze střelců, a zuřivě ukázal na Kermorvana. Elof se vzpamatoval a skočil příteli na pomoc. Lučištník rychle zamířil, ale Elof mrštil kladivo rychleji. Střelec se otočil a padl na zem, luk i hrudní kost napadrť. Polekaný náčelník uskočil. Elof sebral kladivo, za běhu si ho strčil za opasek a dál se snažil z potrhaného trní vyprostit jílec Gorthaweru. Konečně černý meč s hlasitým zpěvem vyskočil z pochvy.

Jako by našel odpověď. Mezi stromy se znovu rozlehlo troubení, tentokrát mnohem blíž. Ekweš za ním otočili hlavy a ustoupili. Kermorvan třemi kroky prošel jejich řadami a mezi stromy zavolal: „Ke mně! Ke mně, synové Západu! Seberte se a udržíme je!" Když k němu Elof doběhl, otočil se na něj a dodal: „Jestli to půjde! Tohle nejsou žádní lupiči, je jich skoro stovka! A čekali tu na nás!"

„Ale jak?" vydechl Elof. „A kde jsou ostatní? Maille padl..."

„Já vím!" odsekl Kermorvan a vyplivl krev z rozseknutého rtu. „A zbytek se rozprchl. Ekweš nás teď uloví jednoho po druhém! Musíme se shromáždit..."

Zpoza stromů se vynořila stěna malovaných štítů. Elof napřáhl Gorthawer, aby mohl zaútočit, a přesekl nad sebou větev. Štít klesl a nepřítel mu namířil kopí na nechráněnou hruď. Přes zjizvenou tvář náhle přeběhl mrak, Ekweš si nevěřícně protřel oči a jako stín mu na hlavu dopadla čepel Gorthaweru. Oba soupeři upadli do houští, ale vstal už jen Elof. Okolo se lámaly větve, ale Kermorvana nikde neviděl. Když za ním něco prasklo, prudce se otočil. Sérem probleskovaly oči a zuby, ozývalo se hvízdání těžkého dechu a Elof zvedl Gorthawer, ovšem příliš pozdě; narazil do něj těžký štít, nohy mu podklouzly a Elof se po zádech poroučel do trní. Při pádu si vyrazil dech a šlahouny mu vyškubly Gorthawer z ruky. Na okamžik příliš krátký, aby se začal bát, nad sebou uviděl bělovlasého náčelníka. Spatřil okovaný kyj, jak se k němu zdánlivě pomalu, ale nevyhnutelně blíží.

Úder však dopadl vedle, Ekweš vyskočil a Elofa přeletěl, vržen dopředu setrvačností úderu kopí, jež mu probodlo hřbet. Známým záhadným hlukem se zachvěly všechny okolní stromy, v naléhavém rytmu hučely stovky válečných rohů. Zeminou dusaly těžké kroky, v soumraku se tyčily postavy, přeskočily ho a byly pryč. Ozval se křik, krátce zařinčel kov. Převalil se a vstal, i když byl celý poškrábaný a ještě se mu úplně nevrátil dech. Z bláta a trní vyprostil Gorthawer. Oblaka v jílci zářila za šera ještě výrazněji, přesto se z čepele šířil stín. V lesním talismanu ještě byla síla. Bystře se rozhlédl v očekávání nového nebezpečí. Zdroj ryku mu však skrývaly stromy, navíc se od něj vzdaloval. Až na mrtvého náčelníka tu byl sám.

Dostal strach o přátele a nejistě se vydal za hlukem, prosekávaje si cestu podrostem. Když před sebou rozeznal mýtinu, s obtížemi nabral dech a odsekl poslední křoví.

Stály tu postavy v brnění, opíraly se o píky a sekery, ale žádná na něj nezaútočila. Zarazil se, přikrčil, a pak se dal málem do smíchu úlevou a radostí. Díval se na podsaditě bojovníky, jejichž tvrdé tváře byly vrásčitější než kůra stromů, skoro s láskou. Spustil meč a zapátral v paměti po zbytcích znalostí duergarštiny, válečníci mu ale jen pokynuli, až jde dál. Ještě bez dechu přikývl a prošel jejich řadami. Pochopil, že tu drží stráž, kdyby tudy chtěli utíkat Ekweš. Za nimi se otvírala úzká alej stromů a na jejím konci uviděl známé tváře členů výpravy. Dal se znovu do běhu a cestou volal a mával. Ze země vyskočil Tenvar a na druhé straně Arvhes s Burem. Přímo do cesty se mu však postavila menší postava, tak blízko, že už nestihl zabrzdit.

Objaly ho silné paže a málem ho zvedly do vzduchu.

„Huh, ty ses ale spravil!" zafuněla Ils a rozesmála se i rozplakala zároveň. Elof radostí zavýskl, přitiskl ji k sobě a políbil tak vehementně, až jí srazil lehkou přilbu z černé kučeravé hlavy. Pak se zarazil a starostlivě rozhlédl.

„Ils! Jak... Ale co Kermorvan, Roc..."

„Ještě s našimi lidmi pronásledují Ekweš! Většina vaší výpravy je myslím v bezpečí. Oni... báli jsme se, že tě zajali..."

„Ne. Boj se přese mne přehnal, to je všechno." Znovu ji objal. „Ale jak to, že jste, u všech Mocností, dorazili právě sem a právě včas, když jsme vás nejvíc potřebovali?"

Pokrčila nos a nijak šetrně ho praštila železnou rukavicí do břicha.

„Jsi stejný jako ti lidožrouti z Ledu! Nečekáš, že my z hor se občas podíváme do údolí! Kraj mezi horami a řekou považujeme za svůj, i když se sem vypravujeme jen pro dřevo. Vracela jsem se tudy od vás a na každém kroku jsem narazila na Ekweš, veliká armáda spěchala na jih a nechávala hlídky na každé cestě, kterou se dá jít na východ. Bylo to o hubu, to ti povím! Zahnali mě pěkně z cesty, ale nakonec jsem se do hor dostala. Naše posádka na bráně nechtěla tak silnou armádu napadat bez dobrého důvodu, ale já si řekla, že vy blázni asi půjdete tudy. Tak jsem je nechala postavit v kopcích hlídku a vzkázala jsem Anskerovi."

Elof jí rozcuchal vlasy. „A vaše hlídky viděly, jak tady v lese bojujeme? To se duergar za ten rok pěkně zlepšil zrak..."

„Ne, ty pitomče. Naše hlídky viděly Ekweš jít do lesa, jako by tam chtěli číhat, čekaly jen na tmu, aby tam na ně vtrhly a vyřídily si to s nimi. Zvědové ale uviděli i vaši výpravu a rychle přivolali posádku. Copak jste neslyšeli naše rohy, když jsme sem spěchali? Věděli jsme, že můžeme dorazit pozdě, Ansker tedy dal troubit, že se divoši třeba polekají."

„Ansker? Tvůj otec? On je tady?"

„To tedy jsem, tovaryši," odpověděl hluboký hlas.

Elof pustil Ils a otočil se na patě. Uchopil napřaženou mozolnatou ruku a padl na jedno koleno. „Mistře! Znovu jsi nás zachránil!" Tvrdé rysy Anskerovy tváře byly napjaté a přísné jako vždy, ale úsměv na rtech a hluboké moudré oči dávaly tušit nezměrnou laskavost. Za ním se zpoza stromů začali v doprovodu duergar trousit přátelé z výpravy - Kermorvan, Roc, Ermahal, Kasse... většina cestovatelů přežila. Ansker opravdu zachránil je i jejich poslání. „Neměli jste riskovat válku!"

Velký duergh se zasmál a pomohl mu na nohy. „Nerad bych viděl, jak se mé vzdělání obrací vniveč!" Promnul si vyholený horní ret, jako by pod dlaní skrýval úsměv. „V každém případě to byla moje povinnost. Obávám se, že se těmto lidem z Ledu budeme muset v severních průsmycích brzy postavit sami. Pán všech duergar by se o jejich způsobu boje měl poučit co nejdřív."

„Pán...?"

Ils zabručela: „Vybrali ho na Andvarovo místo. Není z toho zrovna nadšený."

„Tak se zdá, že máme přítele dost vysoko," řekl Kermorvan a suše dodal: „Nebo dost hluboko. Jsem rád, že tě vidím vcelku, Elofe! Ten kopiník šel po tobě, ale než jsem ti stačil pomoci, sesypali se na mě. Jak jsi unikl?"

Elof jim řekl, jak do jílce zasadil talisman, a Ansker ho požádal, aby mu meč ukázal. Prsty uzlovitými jako kořeny starého dubu přejel po neklidných oblacích v jílci a nahmatal obrys toho, co leželo pod omotem. „Úžasné. Dobře's udělal, když jsi tu větvičku nezahodil. Ale pozor! V čepeli je část tebe a když jsi ji k ní připoutal, připoutal jsi zároveň k sobě Hvozd. Teď už tam není jen jedna síla."

„Ale hodila se," zahalekal vesele Roc. „Zdá se, že jsi tady s Kermorvanem zaměstnal jejich náčelníka natolik, až nedokázal zorganizovat útok a tak jsme se mohli rozdělit a zdrhnout. Pak se na nás sesypali tihle dobráci a zdrhali pro změnu lidožrouti. Ti, co ještě můžou utíkat, se určitě nezastavili. Mají pěkně v kalhotách."

„Vskutku pěkně," přisvědčil lovčí Kasse, v jinak klidné tváři údiv a vzrušení. Pak se zamračil. „Smůla, že ten tvůj meč nedokázal skrýt oheň, co si rozdělalo pár mladých hlupáků. To k nám divochy přivedlo."

„Neměl se to nikdo dozvědět!" odsekl Elof. Tenvar sebou škubl a Bure sklopil zrak. Smrt přítele jim byla jistě dostatečným ponaučením.

„Už na nás čekali, Kasse," poučil lovce Kermorvan, když si promnul krk. Tvářil se smrtelně vážně. „Čekali jen na nejvhodnější okamžik. Nech mládence na pokoji. Holvar a Maille bohužel padli. Jinak jsme tu všichni?"

Dívali se jeden po druhém, tváře ušpiněné blátem a zaschlou krví, některé vážné a přísné, jiné k smrti unavené. Ramena měli svěšená, pokud se celí netřásli přestálým napětím. Elof se také chvěl, náhle zesláblý, ale mezi přáteli nenacházel jen jedinou další tvář. Ermahal ukázal palcem: „Perrec je támhle. Měl ve stehně kopí, ale ti lidičkové si na něm dávají záležet."

„Dobrá!" vydechl Kermorvan. „Bál jsem se, že to bude horší. Co poníci?"

„Chytili jsme čtyři nebo pět," nabídl se s odpovědí jeden duergarský válečník, „teď možná víc. Bagáž většinou ztratili mezi stromy, tak hledáme i batohy."

Kermorvan vděčně sklonil hlavu. „V tom případě jsme na tom lépe, než jsem čekal. A tím víc ti dlužíme, pane."

„Přátelé se o dluzích nebaví," usmál se Ansker. „Jak jsi kdysi sám řekl, bojujeme proti společnému nepříteli. Jste zranění a unavení, ale nesmíme se tu zdržovat; tenhle kraj se divochy jen hemží a uprchlíci mohou přivolat hotovou armádu. Musíte nás aspoň kousek doprovodit na sever, stínem hor. Když se za námi v noci pojídači lidského masa odváží, živí už svůj omyl nezjistí. Jdeme!"

Z lesa do kopců vyrazila značně unavená výprava. Mnozí dokonce toužebně hleděli k zapadajícímu slunci, kde ležela jejich krásná vlast. Mladí seveřané se ale ohlíželi do lesa, kde zůstal jejich kamarád, a piráti s nimi. Šlehal tam teď větší plamen a kouř se vinul vzhůru k uplakaným mrakům. „Ať ho divoši vidí! A ať si pochutnají na vlastních, když na to budou mít žaludek!"

I když je duergar nevedli ani celou ligu, cestovatelům připadalo, že ušli mil nepočítané, nohy jim těžkly, rány v chladném vánku pulzovaly horkostí. Když ale na kamenitých svazích uklouzli, vždy je beze slova zachytila podsaditá postava. Lidé ta vážná stvoření pozorovali s podivem, protože už je nemohli brát jako pohádky nebo zvířeckou havěť. Ils se držela po Elofově boku a on tomu byl rád. Jediný Kermorvan, s Anskerem v čele průvodu, nejevil známky únavy. Když se ale ohlédl na svou výpravu a sloup ohně nad lesem, jeho pohled před Elofem neskryl nezměrnou hrůzu a vztek.

Duergar je dovedli do rokle skryté pohledům houštím zakrslého březoví. Z vysokých skal prýštil pramen, ale víc neviděli, dokud duergar neodsunuli ve svahu jeden balvan a neodhalili tak prostornou jeskyni. „Takové přístřešky děláme pro hlídky a dřevorubce," vysvětlil Ansker a postrčil je dovnitř, „když se vypraví na Pláně nebo do Hvozdu. Můžete si tu bezpečně odpočinout a vyléčit raněné." Ještě jednou se podíval na bledého Kermorvana, který stál opodál. „A my se poradíme, kudy půjdete dál."

V krbu se dal rozdělat oheň, neboť komín dým šikovně rozptyloval pod vodopád. Všichni k němu pospíšili, jen Elof a Roc šli za Kermorvanem. Ils se k nim připojila s miskou vody a plnou náručí masticek. Kermorvan jen mlčky seděl. „Nemusíš si nic vyčítat," utěšoval ho Elof. „Jak jsi mohl vědět, že to je léčka? Opatrný jsi byl dost."

Roc rozhodně přikývl, ale Kermorvan zavrtěl hlavou. „Stejně jsem byl nedbalý," řekl tiše. „Moc jsem se soustředil na nástrahy Hvozdu a nemyslel jsem na bezprostřední nebezpečí. Ale mýlíte se v odhadu, co mě trápí, Ils, říkala jsi, že ekwešské vojsko pospíchalo na jih?"

Zvedla k němu oči od Rocovy rány na tváři a přikývla. „Šíleným tempem, i na ty jejich dlouhé nohy. Veliká tlupa, nejmíň desetkrát tolik, než jich bylo tady v lese."

Kermorvan se zakabonil. „Tak. Museli stihnout nějakou schůzku. A s kým jiným než s námi? Věděli, že jdeme. Měli stavět hlídky v každém průsmyku a číhat na nás. Zase zrada! Ve městě jsou ještě špehové!"

Roc zaklel. „A dokážou poslat na sever zprávu nepěkně rychle."

Kermorvan přikývl. „Přesně tak. To není žádný kradmý pokus, ale rychlý a účinný plán." Zachvěl se. „To já doufal, že se Ekweš vrátí až za deset let?"

Roc smutně přikývl. „Budeme mít štěstí, když budou otálet rok. A k čemu je pak naše cesta? Možná bys měl raději vtloukat městu trochu rozumu..."

Elof se novou nadějí málem rozesmál. „A tohle vás tak trápí? Pochybujete o smyslu naší cesty? Copak nevidíte druhou stranu mince? My význam svého poslání neznáme, ale zřejmě ho velice dobře chápe nepřítel. Proč by na nás jen tak pro začátek posílal tisíc vojáků?"

Roc uhodil pěstí do dlaně, Ils se zprudka nadechla. Pod kotlem s vodou praskal a prskal oheň a když Kermorvan vzhlédl, v šedých očích mu zatančily zlaté plamínky. „Ano, ano, jistě je to tak. Musí! Byl jsem opravdu moc unavený, než bych si toho všiml, a moc smutný." Najednou se usmál, kvůli nateklému rtu trochu křivě. „Výborně, jdeme dál! A vám dvěma jako velitel výpravy přikazuji, abyste si nechali ošetřit rány. Hned!"

„A ty?" zamračila se na něj Ils. „Ta huba se ti nezahojí, když ji nezavřeš! Jsi další na řadě, dlouháne."

Té noci spali tvrdě, naprosto vyčerpáni. Kolébalo je zurčení potoka a v silném duergarském víně byly možná nějaké uklidňující bylinky, protože až na Elofa spali všichni bez bolestí a beze snů. K ránu se probudil z vidění, o němž nikomu neřekl, byť měl tvář zkropenou slzami. Zase viděl křídla černé labutě, jak letí na sever v krvavém úsvitu, a pak, než zmizela v dálce, zatáčí na východ. Když se pak za dne radili s Anskerem, také jim doporučil jít na sever. „Na jih, po proudu, teď nemůžete; lovci o vás vědí a mohou vás sledovat až za naše území. Ale cestou na sever vás můžeme nějakou dobu chránit a maskovat vaše stopy vlastními."

Kermorvan seděl v zamyšlení. „To je od vás laskavé, lorde Anskere. Děkuji ti. Ale míříme na východ. Dříve či později musíme překročit Gorlafros a vstoupit do Hvozdu. Proč ne tady?"

Ansker pokýval hlavou. „Dříve či později musíte, to je pravda. Duergar do Velikého Aithenu nechodí často, ale něco o něm víme. Je to místo temných stínů a ještě temnějších záhad. Pod nepropustným listovím se skrývá mnoho kouzel a tajemství, malých i velkých. Přítele bych tam neposílal rád. Ale když nemáte na vybranou..." Vytáhl z rukávu košile mosazné pouzdro a rozbalil dlouhý svitek duergarského rákosového papíru. Elof přes Kermorvanovo rameno uviděl prohnutou páteř Štítového hřebene, vykreslenou do větších podrobností než na kterékoli jiné mapě. Ansker přejel tlustým prstem po tenké modré linii na východ od hor. „Tohle je Gorlafros. Teče od samého okraje ledu až na jižní hranice vaší země. Díky vodě z tajícího ledu si vyhloubila mnoho jezer a odboček. Tahle je z nich největší. Protéká Trhlinou a sytí Bažiny, jež Elof dobře zná; bezpochyby tu řeka ukládá mnohé z hrůz, jež nese z Ledu. Tady na jihu je ale docela příjemná. A kousek na sever odsud se dělí znovu, odbočka ale teče na východ."

„Do srdce Hvozdu?" zvolal vzrušeně Kermorvan. „Ale jak daleko, lorde Anskere? Je splavná?"

Ansker přikývl a usmál se. „Chápeš rychle. Pro plavidla s mělkým ponorem je splavná. Ale jak daleko, to ti nepovím. Duergar se tak hluboko do Tapiau'la neodvážili, co naše paměť sahá. Prý končí v jezeře na dohled nějakých hor. Víc vám nepovím."

„Můj pane, to je daleko víc, než jsme věděli my!" zvolal Kermorvan, rudý ve tváři, jiskry v šedých očích. „Dal jsi mi jistou cestu, kde jsem žádnou nečekal..."

„Jistou, ale ne bezpečnou," upozornil duergarský vládce. Svěsil ramena a nahrbil se. „Možná jste setřásli Ekweš, ale čekají vás další nástrahy, možná ještě horší. Pod stromy není žádná cesta bezpečná."

„Ale tuhle zkusíme," pravil Kermorvan, jemně jako když sklouzne hedvábí po oceli. „A když už jste nám našli tolik nákladu a poníků, zařídíme se podle tvé rady a vyrazíme brzy. Nejdéle za hodinu, jestli jsou tví lidé připraveni."

„A co Perrec?" vložil se do debaty Elof. „Může jet, ale po svých daleko nedojde."

„Obávám se, že ho budeme muset poslat domů," odpověděl Kermorvan. „Může si vzít všechny jízdní poníky, které nebudeme nutně potřebovat; necháme si jen nákladní zvířata a ta stejně brzy pustíme, ať se vrátí na Jih nebo k vám, Anskere. Dál se nám půjde lépe pěšky." Opatrně si sáhl na ret. „Tady je důkaz. Pod větvemi se cválat nedá!"

Perrec byl samozřejmě ostře proti, ale ve skutečnosti měl pirát asi radost, že může výpravu opustit bez újmy na cti. Široké ekwešské kopí mu rozpáralo nohu tak strašně, že mu to nikdo nemohl mít za zlé. Asi za hodinu se s ním rozloučili. Jel na Kermorvanově silném zvířeti a dvě další mu nesla zavazadla. Zároveň dostal na cestu přes hory doprovod mladých duergar, kterým tolik nevadilo denní světlo. „Ve městě neřekne o naší cestě ani slovo," prohlásil chmurně Kermorvan. „Přinejmenším to se zvědové nedozvědí. Tak vyrážíme!"

„Alespoň že jsme toho tolik neztratili!" zaradoval se
Tenvar, když naložil nákladní poníky. Elof spokojeně pohladil svůj vak s nástroji.
„Jo, ale to, co se ztratilo, nám bude jednou nejvíc scházet," zabručel Roc. „Jen počkejte!"
Přesto byl i on veselý, protože přišel krásný den a slunce jim rychle prohřálo bolavé údy. Většina duergar, až na Ils a pár mladíků, si stáhla do očí kápě a helmy. Brblali něco o tom, že chvíli mrznou a chvíli se zas pečou. Elof a Kermorvan s nimi soucítili, protože si dobře pamatovali na stálé šero a polochlad podzemní říše, a byli rádi, že většina cesty na sever vede lesy nebo stínem hor. „Ekweš mají dobrý námořnický zrak," připomněl Kermorvan. „A říká se, že jejich šamani dovedou využít i cizích očí."
Elof si vzpomněl na labuť, ale zůstal zticha. Podíval se na Ils, zrovna ponořenou do zaujatého rozhovoru s otcem, a vzpomněl si na její podezíravý tón. Patří té Louhi, zašeptala tehdy, ne tobě...

Po mnoha dnech klidné cesty podél řeky došli pocestní k rozlehlému jezeru, prvnímu z těch, o nichž se Ansker zmiňoval, a prošli hustým lesem rozloženým na jeho březích. Když ho v šedém rozbřesku konečně obešli, tyčil se nad nimi poslední výběžek Meneth Scahasu a dál pokračovala vrchovina, holá a bohatá na další jezera.
„Tady si Odkryté pláně opravdu zaslouží své jméno," řekl jim Ansker. „Obávám se, že na duergar jsou odkryté až moc, a také tu máme příliš daleko do hor. Musíme se rozloučit."
„Můj pane," odvětil vroucně Kermorvan, „už tak jste udělali víc, než bychom se kdy odvážili žádat. Nevím, jak se vám kdy dokážu odvděčit, ale nezapomeneme..."
„Hmm!" přerušila ho Ils, i když se na ni Ansker zamračil. „A co tvůj národ? Pravda, nemůžou zapomenout to, na co nikdy nepřijdou!" Kermorvan zrudl, ať už hanbou nebo hněvem, Ils se zahihňala a dloubla ho do žeber.
„Nech to plavat, dlouháne. Vím, že to myslíš dobře..."
„A nejen on!" vložil se do hovoru neočekávaně Ermahal. „My jsme se poučili. A to rozhodně nejsme žádná smetánka společnosti. Spíš spodina, ať to vezmeš jakkoli. Když jsme na to přišli my, ostatní to zvládnou taky. Nebo dostanou na budku!"
Ansker se mu vážně uklonil. „Je nám ctí, pane. Ale když o tom mluvíme, už jsme vymysleli, jak se nám můžete odvděčit, byť se cena může zdát vysoká."
Kermorvan zpozorněl. „Co to bude?"
„Členství v té vaší výpravě. Necháte nás sdílet nástrahy i úspěchy svého poslání. Také jsme přišli z východu, i když mnoho věků před vámi. Naše cesty teď však leží pod Ledem; je načase najít nové a zjistit, jak si stojí Východ."
„Tím chce říct," zkrátila Ils, „že pokud chceme, aby se ten váš nesmyslný výlet kamkoli pohnul, musíme vám trochu píchnout!"
„Ale to jste už udělali!" namítl Elof. „Kde bychom byli bez vás?"
„V ekwešském kotli, o tom nepochybuji," odpověděla sladce Ils. „Ale v černých střevech Velikého Aithenu nebudete moci počítat s naší pomocí, pokud nepůjdeme s vámi. Aspoň jeden z nás."
„Ty?" zajásal Elof. „Měl jsem za to, že lidi už nechceš ani vidět!"
Ils se to trochu dotklo. „Městské balíky opravdu ne. Ale ta vaše výprava není tak špatná, i když trochu obhroublá. Snesu je."
Kermorvan zachoval jako vždy kamennou tvář, Elof se ale málem rozesmál, když viděl, jak se v tvářích chlapů mísí potěšení se zmatkem. „Má paní," začal šermíř obřadně, „rádi bychom přijali tvou nabídku, velice rádi, ale to neznámo, a nebezpečenství..."
Ils se zašklebila a útočně vystrčila plné poprsí. „Chceš snad naznačit - můj pane -, že jsem při našem posledním výletě nebyla co platná?" Přemýšlivě pohladila prstem stříbrem vykládanou sekeru u pasu. „Pokud totiž chceš..."
„Myslím, že jsme dohodnuti," ukončil spor Ansker.
Elof se na něj podíval. „Neposíláš s námi nijak malý poklad, mistře."
„Poklad!" uryla sžíravě Ils. „Pro ty zatuchlé jeskyně žádná ztráta, když v širém světě čeká opravdová práce."
„Bojím se, že je zkažená," prohlásil naoko přísně Ansker. „Čím dál víc připomíná lidi. Dobře, že si jich teď užije až po krk. Ale ve vší vážnosti," dodal už smutněji, „s ní souhlasím. Schovávali jsme se příliš dlouho, dlouho jsme utíkali před změnami ve světě. Už nemůžeme. Ubývá nás, naši mladí nemají k čemu vzhlížet. I naše kovařina slábne, když se mezi lidmi rodí tvůrci jako ty, Elofe. Něco se musí změnit, a tahle cesta může být začátkem. Málokdo je u nás tak schopný jako Ils a tak uvyklý lidem i dennímu světlu." Usmál se. „Bude mi scházet, to ano. Ale nedokázal bych jí bránit... ani kdybych mohl." Otočil se a objal ji, na lidské zvyky krátce. Oba však byli staří, daleko starší než většina lidí, a Elof si domyslel, že v nich proudy pocitů pod veselím bouří tak hluboko a tak silně jako jejich černé řeky pod skálou.
„Postaráme se o ni!" slíbil a rychle uhnul ráně pěstí na solar.
„Já vím!" odvětil Ansker a vzal je s Kermorvanem za ruku. „Tedy sbohem, pane! Ať tě na cestách provázejí tví urození předkové. Sbohem i tobě, tovaryši. Snaž se dosáhnout mistrovství; co musíš zvládnout, víš nejlíp sám. Dej si však pozor a studuj jemnější umění stejně odhodlaně jako mocné síly, pokud jsem slyšel pravdu. Kovadliny vyjdou draho!" Rozesmál se, ale Elof sklonil hlavu. „Slunce už je vysoko a rozpaluje mozky. Jdeme, duergar, hory nás volají! Je načase vyrazit!"
Cestovatelé duergar provázeli pohledem a mávali. Válečníci si stáhli kápě do očí a zabalili se do plášťů. Pak se jednou prkenně uklonili a záhy jakoby vsákli do lesních stínů; tak tiše odešli. Ale Ils se s úsměvem podívala na Elofa.
Nejistě jí úsměv oplatil. „Když jsi odešla z města, měla jsi i jiné důvody, ale nemluvila jsi o nich..."
„Ach tohle!" Ils pokrčila rameny. „Je to stejné blízko i daleko. To je všechno."
Elof pochopil jen tolik, že víc neřekne, a změnil téma. „Ansker řekl, že duergar také přišli z východu. Kdy to bylo?"
Ils stroze odpověděla: „Když se tam objevili první lidé. Utekli jsme před vámi jako vy před Ledem."

Když Elof před odjezdem prohlížel poníky a sklonil se, aby utáhl uvolněný třmen, zaslechl hlas piráta Borhiho: „Prima prťousové, ne?"

„Klidně si je nech pro sebe!" odsekl hrubý hlas lovčího Kassa. „Kdybys byl lovec jako já, věděl bys to. Po lese se potlouká v lidské podobě spousta věcí. Některým se vyhneš, jiné... dá se s nimi vyjít. Ale duergar jsou nečistí a povídám ti, až se jim vyhejbáš pěkně obloukem!"

„A co ta ženská? " To byl hlas kormidelníka Dervhase. „Není na tebe dost lidská? "

„Má pěknou příď!" přisadil si nadšeně Borhi. „Copak, Kasse, bojíš se její sekery? Že se ale umí ohánět!"

„Ulehnu jedině s lidskou ženou!" zavrčel podrážděně Kasse. „Mí páni zabili každou duergarskou veš, na kterou narazili, a pověsili ji vyschnout na větev. Tu čubu nechte seveřanovi, dráteníkovi jednomu. Je stejně nečistý..."

Poodešli, zatímco v Elofovi planul hněv. Možná bylo dobře, že právě v té chvíli dal Kermorvan signál k odchodu. Nicméně ještě když vyjeli na Odkryté pláně, Elofa nepotěšil ani rozhled, ani čerstvý vítr. Šel sám na konci karavany a ani Tenvar s Burem se neodvážili ho vyrušit. V neomalených názorech pirátů nic špatného neviděl, dokonce v jejich nevybíravých slovech slyšel obdiv, ale Kassovi toužil každou větu zatlouct do chřtánu a za nimi i zuby. Ztělesňoval nejhorší sothranské předsudky, měl v hlavě jen špínu a sliz, když dokázal pohrdat těmi, kdo mu přišli na pomoc, snižovat Elofovo přátelství k Ils na nejnižší úroveň, na tu nejsprostší. Jako by to vůbec bylo možné! Elof se na chvíli zapomněl v mlžných dálavách, ve snu o Kaře, štíhlé Kaře obklopené nebezpečím a měsíčním svitem, o pohledu tmavých očí, o poslední strašné ztrátě. Pak mu na mysli vytanuly jiné tmavé oči, a jiná myšlenka, kradmá a zákeřná, ho vytrhla ze snu, nepřipraveného a bezbranného. Věděl, co cítí k Ils, ale co cítí Ils k němu?

Nedokázal tu myšlenku zapudit. Nepatřila ani k jeho rase, byla dvakrát starší a daleko moudřejší, už jako dcera starobylého národa. A věděla o Kaře, možná ji i ve Věži zahlédla. Co na něm může vidět, na mladíkovi bez domova ve světě i v duši? I jméno si musel dát sám. Nesmyslná představa, ale přece... Podíval se na ni, jak vpředu laškuje s Arvhesem a Ermahalem, aniž by se na něj jedinkrát ohlédla. Elof tu myšlenku vyhnal z hlavy. Bylo to absurdní.

Odkrytými pláněmi putovali devět dnů, a když došli k zatím největšímu jezeru, hory za nimi už bylo stěží vidět. Anskerova mapa jezero zubatými duergarskými písmeny jmenovala podle tvaru Hrot kopí, ale byť byli dost vysoko, neviděli víc než jižní břehy. Severní konec jezera se ztrácel za obzorem. Po tmavošedé hladině zčeřené větrem běžely stíny mraků. Na západním břehu se vlnilo rákosí, východní však lemovala temná linie korun. Začínal tu skutečný Hvozd, Veliký Aithen, a pod hradbou mraků se jeho listoví jasně lesklo.

„Nechceš naznačit, že tohle musíme přeplout?" otřásl se Bure.

„To opravdu ne!" usmál se Kermorvan. „Jen řeku jižně od jezera, a tam je podle Anskerovy mapy dostatek brodů a ostrůvků; nebude to nic obtížného. Musíme však pustit poníky."

„A potom?" zeptal se neomaleně Eysdan. „Máme ještě dost proviantu, s tím, co nám dali lidičkové, a na zádech ho sami neuneseme."

„Na protějším břehu nás čekají silní sluhové," odvětil klidně Kermorvan. „Dost silní, aby po mnoho lig unesli nejen náš náklad, ale také nás samé."

„Co máš na mysli?" nedali se ostatní, když pochopili, že Kermorvan má plán.

„Myslím proudy a stromy. Neseme s sebou nářadí a lana na zbudování silných vorů, jaké užívají na severu lesáci. Alespoň to jsem dokázal předvídat! Ale pěkně popořadě; teď nás čeká přechod řeky. Jdeme!"

První brod našli v poledne. Gorlafros tu z jezera vytékala množstvím užších ramen, až vytvářela spleť proudů a bažin více než míli širokou. Anskerova mapa je ale mokřady provedla s jistotou; večer už byli na zalesněném ostrůvku na dostřel východního břehu a hradeb skutečného Hvozdu.

„V té hradbě stromů je trhlina!" ohlásil Kermorvan. „Vidíte to širší rameno, jak se odděluje od ostatních asi míli po proudu, pod tím ostrůvkem? Odtud ho skrývají stromy. Tam je totiž naše cesta, řeka tekoucí hluboko do pralesa."

Té noci se utábořili pod stromy a přestože byli na ostrově v bezpečí, rozdělali jen několik stíněných ohníčků a postavili stráž. První hlídku si vzal Elof. Sledoval tanec plamenů na jedlové kůře a naslouchal šumění větších stromů za vodou. Ještě když ho Ermahal vystřídal, dlouho ležel pod dekou u ohně, poslouchal, jak si kapitán brouká nějaké námořnické popěvky, a přemýšlel, jaké písně se asi zpívají za hradbou stromů.

Druhého dne je Kermorvan na konci své hlídky vzbudil hned za prvního úsvitu a všechny nahnal do práce. Poníky naložili v okamžiku a ještě skoro potmě vyrazili ke skupině starých vrb, jež označovala poslední brod. Byl to mizerný přechod; uklouznout na slizkém kameni znamenalo vykoupat se po pás v ledové vodě a silném proudu. Piráti, zvyklí na severní oceán, by se byli mohli ostatním smát, kdyby jim jen na srdcích neležel stín Hvozdu. Nikdo se nechtěl hlasitě projevovat a když spadli do vody, šeptem dokonce i nadávali. Když však konečně dorazili na druhý břeh, za stromy vstávalo slunce a slibovalo teplý den. Teď bylo snazší si uvědomit, že vysoká hradba nad nimi jsou pouhé stromy a nikoli čarodějná pevnost.

Kermorvan si vyždímal plášť a přes všeobecné hudrání měl radost. „Na práci potřebujeme co nejdelší den. Budeme dělat hluk a přitahovat pozornost. Doufám, že za světla a na okraji Hvozdu není nebezpečí tak strašné. Ale až padne tma, raději bych už byl daleko odsud." Ostatní, roztřesení nejen zimou, s ním souhlasili.

Nejsilnější a nejzkušenější členy výpravy, včetně sebe, poslal Kermorvan najít a pokácet vhodné stromy. Nemuseli chodit daleko, protože už na kraji lesa měly dobrou výšku. I když tu nebylo tolik obřích sekvojí jako na pobřeží, bohatě je nahradily jedle, smrky a cedry. Elof sáhl na šedou kůru první jedle a podíval se do koruny. „Jsou to vznešené stromy. Byl bych raději, kdybychom je nemuseli kácet."

Kermorvan si svlékl tuniku a se sekerou v ruce lítostivě přikývl. „Mám stejný názor. Nezabíjel bych nic živého, kdybych nemusel."

„Strom je strom," namítl trochu zaraženě lesník Gise. „Jeden spadne, na jeho místě vyroste jiný. Dívejte se na to takhle a kácejte stromy co nejdál od sebe. Neubližujte lesu příliš krutě a on se proti vám nepostaví."

„Podobné rady jsem slýchal ohledně kralování," usmál se Kermorvan a zasadil dobře mířenou ránu, po níž se strom zachvěl od kořenů až do špičky. Zpoza listů vyletěli rozčilení ptáčci, na sousední větev skočila velká veverka a vztekle zaprskala. Gise ale zaťal břit do Kermorvanovy rány a odspodu brzy vysekli klín. Z druhé strany začali Elof s Rokem podle jejich pokynů strom podřezávat. Pronikavá vůně mízy je štípala do nosu a do očí. Nedaleko se začala houpat špička dalšího stromu, jak se Eysdan s Ils za pomoci Kasse a Dervhase dali se stejnou vervou do díla. Elof si pobaveně pomyslel, zda Ils na práci odložila halenu a košili; to by mohlo Kasse konečně přesvědčit o její lidskosti.

Kermorvan honil dřevorubce tak nesmlouvavě, že už v půli dopoledne leželo na břehu pět kmenů a šestý se chvěl na posledních vláknech dřeva. V poledne padl desátý strom a cestovatelé znaveni padli do stínu. Jen Kermorvan zůstal na nohou a hnal do díla další skupinu, která měla klády oklestit a pak je s pomocí poníků odtáhnout k říčce. I když se potil a sotva chraptěl, měl nezdolnou výdrž. Za hodinu či za dvě přinesl od řeky měch vody a vylil ho na vyčerpané dřevorubce. „Pojďte a divte se!" zvolal vesele už zase zvučným hlasem. „Na flákání budete teď mít celé dny!"

Zanadávali si a pak se pomalu vydali za ním. Když ale Elof dorazil na břeh, překvapilo ho, kolik práce se udělalo za tak krátkou dobu. Vysoko v proudu se na lanech houpaly dva vory; zbytek výpravy se činil s kladivy a hřebíky, lany a řetězy; právě zpevňoval druhý. Přišla k němu Ils, kučeravé vlasy po koupeli v řece mokré. Upravovala si halenu. „Vypadají docela skutečně, co?" zasmála se. „čtyři pevné kmeny a půl pátého na každé straně. Oba jsou delší než ta naše kurýrní šalupa. Podívej, co vyvádí ten seveřan!" Na hotovém voru zhotovoval Tenvar improvizovaný přístřešek z hustých větví. „Pojedeme jako páni!"

Pozdě odpoledne už měly stříšku oba vory a náklad byl na palubě. Bylo už jen na Gisem, Arvhesovi a Tenvarovi, aby na západním břehu odehnali poníky. Ani Kermorvanovi se při všem spěchu nechtělo vypouštět ta věrná zvířata ve stínu Hvozdu. Na Odkrytých pláních najdou šťavnatou pastvu a možná dorazí až do Severní marky, kde se jim povede dobře na svobodě i ve stájích. Odvést je přes řeku ale zabralo dost času a Kermorvan netrpělivě sledoval zapadající slunce. Když už se stíny hodně protáhly, konečně uviděli tři průvodce u posledního, nejhoršího brodu. Arvhes jednou spadl do proudu a Tenvar mnohokrát; Gise je tahal ven za krk jako štěňata. „Ty mají pod míru, hoď je zpátky!" vtipkoval Kasse. Ale pod stromy zněl jeho smích nepřirozeně hlasitě a ostatní se na něj nechápavě podívali.

„Ticho, Kasse!" poručil ostře Kermorvan, zatímco trojice se už škrábala na břeh. „Všechno v pořádku, Gise? Tak na vory a odrazit!" Zatáhl za přední úvazní šňůru, uzel se rozvázal a pak dlouhými bidly odpíchli tupou příď voru do proudu. Provaz k druhému plavidlu se napjal a Elof odvázal i zadní lano. Voda kolem něj zavířila. Tupé kmeny drhly po žlutém jílu, voda zhoustla jako mléko. Bidla a tah prvního voru je však vyprostily. Oba vory společně vklouzly do řeky Gorlafros, slunce zvolna zapadalo.

Proud byl prudší, než se zdálo z břehu, a záhy se plavili svižným tempem s čerstvým vánkem ve vlasech. Mladší členové výpravy výskali nadšením, nejhlasitěji Ils. Roca nikdo neslyšel, dokud nechytil Elofa za paži a neukázal prstem na vzdalující se břeh. „Támhle!" sykl, aby ho bylo v tom hluku slyšet. „Pod těmi cedry! Ty je nevidíš?"

„Nic nevidím, ne, kývá se tam pár větví. Nějaké zvíře. .."

„S takovýma očima? Sledovaly nás, to bylo jasné, ty oči nás pozorovaly. Ale nevypadaly ani lidsky..."

„Zelené? Kočičí? Lesní lidé mají takové..."

Roc se zachvěl. „Nic tak pěkného. Jenom... dvě světýlka. Žlutá, šikmá. Možná to byl odraz slunce. Nevím. Ale pěkně mě vyděsila, to teda jo."

Elof se rozhlédl. Z prvního voru zřejmě nikdo nic neviděl a z jejich také ne. Ermahal se nezaujatě opíral o kormidelní veslo, Tenvar a Bure si užívali plavby na přídi a Arvhes pokojně klimbal na hromadě batohů. Na břeh se díval jen Kasse, ale ten nedal nic najevo. „Stejně ti věřím, " řekl tiše Elof. „Až už tam bylo cokoli, prokázalo to, že Kermorvan. nás honil plným právem. Teď po setmění bych u toho brodu zůstávat nechtěl."

Roc přikývl. Byli rádi, když Kermorvan na prvním voru zabral za kormidelní veslo a namířil vor dál od břehu přímo doprostřed proudu. Jejich plavidlo ho s Ermahalem u kormidla bez potíží následovalo. Kermorvan se plavil hlavně po moři, vzal si tedy k ruce Ils, zběhlou v říční plavbě, a druhý vor nechal Ermahalovi. Pirátský kapitán tu byl zřejmě lodníkem nejznalejším moře i řeky a měl radost, že zase stojí u kormidla. Zkušeným zrakem odhadoval řeku před sebou, sledoval každou drobnou změnu proudu mezi malým ostrůvkem a břehem, a když za ním propluli ostrým zákrutem, jako první všechny varoval.

Jako natažená ruka ostrova tu těsně pod hladinou sahala do půli řeky skála a tvořila jakýsi přírodní jez. Proud je hnal přímo na ni rychleji, než dokáže cválat kůň, a nedával jim sebemenší šanci dokormidlovat na druhou stranu. „Lehněte si, a pořádně se držte!" zaječel Ermahal. Kermorvan padl na kormidelní veslo a zvedl list z vody; pak už nezbývalo než držet se a doufat. Se strašnou ranou a skřípěním narazil do skaliska první vor a stočil se na bok, až se Elof bál, že jejich vor do něj narazí špičkou, když tu se přehoupl přes jez a sklouzl do vody pod ním. Záď se srovnala do proudu, na překážku narazil druhý vor a náraz Elofem projel až ke kořenům zubů. Vor se naklonil a mezi kmeny vystříkla voda. Arvhes začal nadávat, protože na něj spadl přístřešek, pak se zase ozval skřípot. Klády se šoupaly jedna o druhou, provazy sténaly námahou, ale to už vor konečně sklouzl do proudu.

„Tak," začal Kermorvan, když se už skoro potmě snažili vory zase srovnat. „Tak na tohle nás mapa tvého otce neupozornila, Ils! Není pochyb, že podobných nástrah tu bude víc; musíme stavět hlídky, zvlášť za tmy."

„Doufám, že s tím nechceš začít už dnes?" optal se Elof v bouři narůstající nevole.

Kermorvan zavrtěl hlavou. „Ne, jsme všichni moc unavení. Někde přirazíme a vyspíme se, když to půjde. Kus dál po proudu jsou zakreslené ostrovy, ale to už je na dnešek moc daleko. Musíme však najít bezpečný přístav."

Všichni s ním souhlasili, protože za zákrutem a jezem už za sebou neviděli Odkryté pláně a s nimi poslední kraj Západu. Na obou březích se před nimi otevírala a za nimi zase zavírala hradba lesa. Kamkoli pohlédli, viděli jen řady stromů, vztyčených k nebi, odražených v hladině řeky. Veliký Aithen, lesní říše, za nimi uzamkl brány.

Když pak zčernala i západní obloha, ještě stále pluli s proudem. Byla jasná noc, díky bezvětří příjemně teplá. Hvozd

jim občas ve tmě mizel z očí, ale nikdy z mysli. Jeho hrozivou přítomnost prozrazovala vůně borové smoly, jehličí a vlhké prsti, i zvuky šmejdění a čenichání tisíců nočních zvířátek. Pak se objevily hvězdy, vyšel měsíc a společně postříbřily vrcholky stromů. Černé odrazy stromů řeku napohled zúžily, ale vory se držely uprostřed proudu na cestě dlážděné bílými mraky a hvězdnatými hlubinami. Tehdy už většina mužů kromě hlídek spala, Elof však usnout nedokázal. Přisedl si tedy na záď k Ermahalovi, neboť kapitán zatím nechtěl ke kormidlu nikoho pustit.

„Proč taky? Krásná noc na vyjížďku po řece, jako zamlada. Vyrostl jsem na říčním prámu, to jsi věděl? Za takovejchhle měsíčnejch nocí jsem si bral člun a vozil holky na projížďku." Zasmál se. „Měsíc dělá divy. Zkoušels to někdy?"

Elof s lítostí zavrtěl hlavou. „Znal jsem jen dřinu a knihy. Tam, kde jsem vyrůstal, žádná děvčata nebyla. Až na jednu."

Korzár chápavě přikývl. „A tu teď hledáš, co? Domyslel jsem si to. Musí to být něco extra, že se za ní táhneš tak daleko."

„To je."

Ermahal zjevně čekal na další podrobnosti, ale když se nedočkal, vzdychl a podrbal se na hlavě. „No jo, mohl jsem na tom být stejně, když jsem byl v tvým věku, už jenom pro to dobrodružství. Ne teď, když jsem dědek."

„Ty? Nemáš ani šedivé vousy!"

„Za pět let mám půl stovky. Dvakrát tolik, co ty, pokud hádám správně."

„Víceméně. Nevím sám."

„Tak to vidíš. Teď by mě do divočiny asi hned tak nějaká kůstka nevytáhla. Snad jedna, co jsem s ní chodil před fůrou let. Pěkná tvářinka, blond lokny do pasu a drzý modrý oči jako letní obloha. Měla i pěknou figuru, bylo za co chytit. Zvala mě k sobě, ale já nešel, byl jsem na první hlídce a vůbec. Divný. Vidět ji po všech těch letech, pořád stejnou, jak na mě kyne a zve mě k sobě... Na tý veliký vrbě u brodu. Představ si to."

Elof v úžasu zvedl oči. Ermahal vypadal jako vždy, snad ještě klidněji a vyrovnaněji. Měsíční svit mu z široké tváře vyhladil několik prosolených vrásek. Snad proto se toulá vzpomínkami a mluví o nich, jako by se odehrály teprve včera v noci. „Sedí si na větvi, nestoudně nahatá, pohupuje těma buclatejma nožkama a zve mě k sobě..." Hlas se vytratil do noci a když se dal pirát zase do hovoru, vzpomínal na méně nevinné avantýry. O světlovlasé dívce se už nezmínil.

Nakonec si museli přiznat, že té noci už k žádnému ostrovu nedorazí a zakotvili u písečné kosy, dost široké, aby se na ní všichni vyspali, a přitom dostatečně úzké, aby ji uhlídal jediný muž. Ermahal se zase nabídl na první hlídku a nesetkal se s odporem; dokonce i Kermorvan se sotva držel na nohou. Elofovi se také chtělo spát, vyhledal však Kermorvana a přetlumočil mu Ermahalova slova. Vyprávění ho zaujalo, leč neznepokojilo. „Málokdo stojí oběma nohama tak pevně na zemi jako on. Možná z něj mluvila jen únava a vypětí dlouhého dne. Měli bychom na něj ale dát pozor. Ty s ním pluješ na voru, ohlídej ho, a když se to zhorší, hned mě přivolej. Teď se musím vyspat, abych nezačal také mluvit z cesty."

Elof dal na Kermorvanův úsudek; pirátského kapitána bylo těžko vyděsit. Když se poprvé setkali, měl strach ze všeho, co přišlo z Bažin, ale nebál se tomu postavit se zbraní v ruce. Teď na hlídce, opřený o okovanou halapartnu, byl ztělesněním spolehlivosti a síly. Když ale zhruba za dvě hodiny probudil Kermorvana na druhou hlídku, vzbudil se i Elof. Pirát se zabalil do deky a vypadalo to, že ihned usnul. Když se však o pár minut později Kermorvan zahleděl do lesa, kapitán si potichu sedl, nejistě si přitáhl pokrývky k tělu a upřel zrak do jednoho místa na druhém břehu. Pak zklamaně vzdychl, ulehl a konečně začal chrápat.

Noc přešla bez nehod stejně jako druhý den plavba, byť se kolem nich Hvozd svíral stále těsněji. Na březích ubývalo pláží, stromy rostly až na hranici vody a skláněly větve nad řeku. Mnohé kmeny spadly pod hladinu a pahýly větví by ohrozily každou jinou loď. Vory však nezastavily ani na noc a s neustále postavenými hlídkami dál pluly po proudu. Elof si vybral hlídku s Ermahalem. Kapitán nebyl přes veselou náladu ve své kůži; polekal se, když přes řeku přeletěla sova a ulovila na travnatém břehu pištícího hlodavce, vylekalo ho i šplouchnutí v klidných vodách za zádí. Podívali se tam, ale neuviděli nic než kruhy na hladině a nad nimi tanec nočních můr.

„Ryba skočila po můře," poznamenal Elof. „Tady v tůních musejí být pěkně vypasené, když je nikdo neloví. Někdy v noci bychom měli zkusit spustit pár vlasců, pomalu nám docházejí..."

Zarazil se. V jasném měsíčním viděl na Ermahalově tváři čůrky potu, kapitán supěl jako při nejtěžší práci. Neřekl ale víc než: „Dobrý nápad," a stočil hovor k jiným věcem. Když jim hlídka skončila, zachumlal se do deky, ale Elof ho dlouho sledoval, jak opřen o loket hledí na černou vodu, dokud mu hlava nespadla v nepředstíraném spánku.

Po celý následující den měl Ermahal výbornou náladu, jako by se mu od něčeho ulevilo. Radoval se s ostatními, když za zákrutem uviděli u břehu pít stádo jelenů a laní. Gise skočil po luku, ale kořist uprchlá příliš rychle. „Nevadí," řekl Kermorvan. „Doufal jsem, že podél řeky budeme moci lovit, a nemýlil jsem se. Najdeme jiná napajedla a počínáme si na kořist u nich." Pohlédl si změt' stop v blátě a stromy okolo. „Zajímavé, že utekli tak rychle. Jako by byli zvyklí na lidské lovce. Nebo na někoho podobného."

Ils se zamyšleně zahryzla do rtu a podívala se na Elofa. „Myslíš tím dlouhány - Tapi..." Zdálo se, že to jméno nechce vyslovit, a tady pod hradbou stromů ji Elof plně chápal. Najednou si připadal velice zranitelný a palčivě si uvědomoval moc lesa. Přidaly se nepříjemné vzpomínky na upřený pohled zelených očí, hlas z veliké dálky, havrany v bouři, a na chvíli zapomněl na všechno ostatní.

S večerem dorazili k slibované skupině ostrůvků. Byly porostlé stejně hustě jako břehy, ale vypadaly bezpečněji. Výprava si vybrala jeden stranou ostatních, obklopený hlubokou vodou. Tady prohledali každé křoví a strom, aby se ujistili, že na ně nečíhá žádné zvíře ani člověk. Nic nenašli, ba ani hady, uložili se tedy ke spánku pod dozorem jediné hlídky. Když přišla nedlouho po půlnoci řada na Elofa, rád se opřel o neznámý druh javoru a zabral se do myšlenek. Naslouchal šumění větru ve větvích, představil si, jak se vánek žene po nekonečném moři korun jako po hladině oceánu a zatoužil také umět tak snadno plout po Hvozdu. Neměl si ale nač stěžovat. Krom strašného útoku Ekweš cesta probíhala snadněji, než doufal. Místo osamělého putování divočinou svižně plul v klidu a pohodě, obklopen

přáteli. Ať v Hvozdu sídlily jakékoli hrůzy, na řeku jejich moc nesahala. Přemýšlel, kam až proud teče, jak daleko je donese, zda pak nenajdou další řeky, které by je strašidelnými kraji na východ pronesly bezpečně...

Náhle zpozorněl. Křovím za ním se tiše prodíralo něco těžkého. S rukou na meči se otočil a zaklekl za kmen javoru. Z tábora váhavě odcházel podrostem mohutný tvor. Když v něm poznal Ermahala, zatajil Elof dech. Eysdan a Gise jsou stejně mohutní, ale vyšší. Co to dělá? Může mít vcelku přirozenou potřebu, ale to by se stále nezastavoval a nerozhlížel. Elof opatrně vyklouzl zpoza stromu a vyrazil za ním. Šli po nízkém hřebeni ostrůvku, Elof se krčil mezi dolními větvemi. Kapitán se však ani jednou neotočil, jen se rozhlížel ze strany na stranu, jako by něco hledal. Elof cestou zaslechl slabounký zvuk, vznášel se vysoko ve větvích a hned se zase smál kousek nad vodou. Byl to jemný, sladký zvuk, přesto ho dráždil v uších skoro jako bzučení neodbytného hmyzu. Ta myšlenka v něm však probudila poznání, protože to žádný komár nebyl; zněl tu lidský hlas.

Ermahal náhle přidal do kroku a rozběhl se ke břehu, tam se zarazil a zaváhal. Elof ho sledoval o něco opatrněji, protože měsíc už zapadal za stromy a na cestu nebylo zrovna dobře vidět. Dál se plazil po čtyřech, aby ho ukryly i nízké keře, a napínal zrak, aby zjistil, co Ermahala tak očarovalo.

Uviděl ji, teprve když se pohnula. Chvíli se díval na vzrostlou vrbu, v jejíž rozsoše seděla, aniž by ji spatřil, tak byla nehybná. Seděla, plna napětí a spoutané energie, kolena u brady, takže jí nohy halily dlouhé vlasy. Všiml si jí, až když jednu nožku spustila a začala s ní kývat. Tak tam seděla, útlá dívčí postava, nahá, dlouhé nohy se pohupovaly nad černou hladinou tůně, hrála si s vlastním odrazem a tváří měsíce v hlubině. To ona vysokým hebkým hlasem zpívala okouzlující toužebnou píseň, jejíž slova cítil, ale nedokázal jim porozumět.

Vlastně nerozuměl ničemu, a ani se neodvážil pohnout, tak úžasný byl celý výjev. Už dívčina krása ho okouzlila, byla ladná jako laň a stejně křehká; skoro se bál, že se ztratí jako se ztratili jeleni. Přesto zůstal částí vědomí na pozoru a uvědomil si, že tuhle dívku Ermahal nepopisoval. Nohy měla stěží buclaté, spíš dlouhé a útlé, chodidla propnutá, jako by chtěla tančit po vodě. Silné štíhlé paže okouzlovaly lákavými gesty. Vlasy měla opravdu dlouhé pod pás, ale rovné, skoro zplihlé, vůbec ne kadeřavé a zlaté; i v měsíčním světle zářily podivným odleskem. A co se drzých modrých očí týká... Otřásl se. Zářily až příliš jasně, duhové jako čerstvá rybí šupina. Copak to Ermahal nevidí, když se jí takhle potácí do rozevřené náruče?

Stalo se to příliš hladce, v jediném okamžiku mezi chvílí, kdy si Elof uvědomil, co se děje, a kdy varovně vykřikl. Ermahal, hluchý ke všemu, šel přímo k ní pod povislé větve, hlavu zvednutou k jejím rtům, jež měla místo k polibku rozevřené do podivného úsměvu. V tom okamžiku dala nohy k sobě, napjala špičky jako hrot píky a ladně sklouzla z rozsochy, až plnou vahou dopadla do pirátovy připravené náruče. Když seskočila, i měsíc zapadl za rozeklanou korunu stromu. Tůň zahalil černočerný stín.

Elof vyskočil a rozběhl se na břeh, potmě však zakopl na vlhké trávě a upadl. Ani svým dobrým sluchem však nezachytil očekávané žbluňknutí. Ve zbytcích světla prohledával očima okolí, ale lidskou postavu nikde nespatřil, ba žádný pohyb krom lehkého chvění listí a jehličí v nočním vánku. V hladině tůně uviděl jen sám sebe, popelavou tvář v zrcadle nenarušeném jedinou vlnkou či bublinkou. Skočil do něj, rozbil obraz a záhy mu voda sahala až po ramena. Prsty ale nahmatal jen vodní trávu a když strčil hlavu pod vodu, neuviděl o nic víc. Ermahal zmizel.

„Takže je to zbytečné," shrnul unaveně Kermorvan už za žhavého poledne. „Musíme si odpočinout." Opřel se o vrbu, zatímco ostatní se znaveně složili na zem. Od Elofova varovného výkřiku v druhé půli noci prohledali celé okolí, pátrajíce po pirátovi či po sebemenší stopě. Ještě za tmy vzali kotvičky a silná lana a prohledali tůň pod vrbou a kus řeky proti proudu i po něm. Ale stejně jako Elof nacházeli jen trávu, bláto, drobné vodní živočichy a jednou kosti velkého zvířete, utopeného v bahně. Prohledali i oba břehy, ale mezi stromy nikde nenašli místo, kde by tak těžký muž nenechal otisky šlépějí, jež by pátrači nenašli. V tomto případě už nemělo cenu pouštět se hloub do Hvozdu. Kterým směrem by se měli v labyrintu stromů dát?

„Kdybychom tak měli stopu, nebo jen znamení!" zaskučel zoufale Dervhas. „Pak bych vyrval všechny stromy v cestě, abych ho našel! I kdyby to mělo trvat rok!" Zavrtěl hlavou. „Ale kam máme jít teď? Támhle, tudy? Nikdy bych si nepomyslel, že se chlap ztratí na zemi stejně dokonale jako na moři! Teď ho má Amicac!"

Kermorvan přikývl. „Kdybych si myslel, že je naživu, neodpočíval bych. Ale srdce mi říká, že my ho už najít nemůžeme."

Elof seděl pohřížen v žal, vzpomínal na svůj první rychlý souboj s Ermahalem, stejně rychlé přijetí mezi piráty a první boj na moři. Měl tlustého kapitána rád i přes všechny jeho někdejší hříchy. Byl to lotr, ale přátelský a schopný, přínos pro svou vlast i pro výpravu. „Jak jsem vám říkal," zopakoval mdlým hlasem, „nevylákala ho tam lidská žena. Viděl jsem ji..."

„Tak proč jsi ho nevaroval, nebo nás? " zavrčel Kasse a se znamením proti zlým silám plivl k Elofovi. V přimhouřených očích svítilo podezření. „Nechce se mi to líbit. Vůbec se mi to nechce líbit."

„Přestaň, Kasse!" okřikl ho rázně Kermorvan. „Mluvíš jako hlupák nebo hulvát. Elofovi naprosto důvěřuji."

Lovčí se obrátil pro podporu na ostatní, žádnou ale nezískal a tak se jen zamračil. „Já říkám jenom tolik, že mně v Hvozdu nikdy nic neublížilo. Byl jsem tu stokrát. Musíte jenom dělat ty správné věci..."

Kermorvan vstal, protáhl se a zavrtěl hlavou. „Ušetři mne svých pověr, Kasse. Zřejmě jsi měl štěstí. Stejně dobře jako já víš, že jiní ho neměli. Ne, slyšel jsi Elofa. Varoval mne a nakonec udělal všechno pro to, aby Ermahalovi nějak pomohl. Ale nejsem si jistý, zda by to kdokoli z nás dokázal. Jak jsme mohli uhodnout, co mu hrozí, než se to objevilo? A pak, jak Elof zjistil, už bylo pozdě."

Stehan přikývl. „Neřekl bych do něj, že se na něco takového chytí."

„Pomyslel bych si to o jiných," přisvědčil Kermorvan, „ale o něm ne." Elof si pomyslel, že v tu chvíli asi Ils přeskočila pohledem na něj a možná i na Roca. „Zvláštní, co může hnízdit v lidském srdci. Je pryč, my musíme žít dál. Ils, ty to umíš, ujmi se Ermahalova kormidla. Nesmíme tu zbytečně prodlévat." Otočil se k cestovatelům a ti uviděli, že zatím

dlouhým loveckým nožem vyryl hluboko do vrby datum a jméno muže, jenž mu byl ve strážních přítelem. „Tak zpátky na vory a pryč z tohoto prokletého místa! A ať se už nikdo nenechá zmást vidinou z dávné minulosti!"

Všichni souhlasně zamručeli. Ale na cestě k vorům nemluvili víc, než bylo potřeba. Vyrazili znovu do proudu; ostrov se ztratil za zádí, až z něj viděli jen tmavší skvrnu na vodě, ztracenou stejně nenávratně jako léta mládí.

KAPITOLA ČTVRTÁ
Lovná zvěř

Kroniky se už o cestě po řece příliš nerozepisují, byť trvala ještě mnoho dní a zavedla je přinejmenším sto padesát lig do nitra Hvozdu. Bez obtíží překonali přeje i mělčiny, protože je pevné a silné vory provezly i místy, kde by o lehké lodě přišli. Cestovali rychle, neboť jen málokdy přiráželi ke břehu a pluli, dokud jim na kormidlování svítil poslední odlesk světla. Jen když oblaka skryla měsíc i hvězdy a přistát museli, spali na vorech, přitisknuti k sobě, a bděla nad nimi silná hlídka. Ač je už celou cestu nikdo nenapadl, opatrnosti nebylo nazbyt.

„Říkám si, že ti všichni, co tu zůstali, prostě pošli hlady!" zanadával Roc. „Nejhorší strašidlo je tu hlad."

„Mně úplně stačí!" zabručel Bure a nevraživě se podíval na tenčící se zásoby pod přístřeškem. Už teď měli poloviční příděly a museli šetřit stále víc. Kermorvan chtěl doplňovat potravu lovem a zásoby tedy vezli spíš pro zpestření jídelníčku. Lovit tu uměli všichni, někteří výborně, například on sám, ale až na pár ryb nechytili vůbec nic. Ne že by v Aithenu nebyla zvěř; ve dne i v noci ji slyšeli v dálce, část ohromného koloběhu růstu a života, jenž byl jen součástí většího celku pralesa. Až na oněch pár kusů jelení zvěře se však žádná neukázala. Celé dva dny číhali lovci na břehu u oblíbeného napajedla. Úkryty si zvolili dobře, hluk nedělali a dokonale zakryli stopy i pachy, přesto nezachytili ani šramot. Jakmile však znovu nastoupili na vory, vzteklí a sklíčení, Hvozd se kolem nich probral stejně živý jako dřív: nad vodou se prohánělimalí modří ptáčci, z křoví zněl posměšný křik.

„To není normální," lamentoval Borhi. „Ty zvířata se nám vyhýbají. To není přirozený. Je v tom zlo."

„Jak víš, co je přirozený a co ne?" odsekl Kasse. Drželi s Borhim předjitřní hlídku na prvním voru u kormidelního vesla. Mluvil potichu, ale ranní vzduch byl tak nehybný, že ho Elof v polospánku na přídi druhého plavidla slyšel jasně. Probudily ho nepříjemné sny. „Já tyhle pralesy znám, to jo," skuhral lovčí. „Lovil jsem v Aithennecu, pamatuješ? Já vím svoje. Nejsou jako ty lesíčky, co jsou na ně zvyklí ti troubové z Nordaney nebo náš urozený králíček. Nemůžeš si prostě vyjít na mýtinu a čekat, že si zalovíš. Žije tu spousta dalších. Musí ti to někdo dovolit, ne? Když jsou proti nám, máme smůlu a žádná zvěř se k nám ani nepřiblíží."

Borhimu ta řeč nebyla po chuti. Elof slyšel, jak se na kmenech ošívá, když se rozhlíží na všechny strany. „A kdo? Jak? Co mi to vykládáš? Že se chystá nějaká levota?"

„Něco se chystá, ale proč levota? Na tom není nic špatného, hlídat si svoje. Je tu Helgorhyon, Divoká honba. Když chceš štěstí při lovu, dá rozum, že se jí musíš dovolit. Nechat si požehnat zbraně."

„Chceš říct... že jsou tu ještě nějaký lidi?" zapochyboval Borhi.

Kasse významně zakoulel očima. „To jsem přece neřekl. Jsou tu lidi, ale s těmi bych neobchodoval. Ale Divoká honba, to jsou... přírodní síly, nic víc. Nemusíš se jich bát, když víš, kudy na to. Na to jsou osvědčené recepty; já se je naučil od dědy, ten zas od strejdy a tak dál celým rodem lovců, co nikdy nepřišli s prázdnou." Ohlédl se přes rameno na Elofa, ale ten dál klidně dýchal a ani se nepohnul. „Poslyš, jsi šikovnej kluk, nechceš si trochu zalovit? Řeknu ti, jak na to, není to těžký. Vezmeš dva dobrý šípy a třetí, co už se někdy trefil. Chytíš živýho ptáka nebo nějaký zvíře, velký nebo malý, hlavně když má oči. Při východu měsíce se postavíš do stínu vysokýho stromu, položíš dva šípy křížem, do ruky vezmeš třetí a to zvíře a takhle je přežehnáš..."

Začal potichu zpívat.

Strážci, již vládnete noci,
hlídky lesa stínů moci,
vezměte si oběť, lovci,
podříznu ji jako ovci,
uhaste –

„Na požehnání to zní hrozně!" přerušil ho poplašeně Borhi.

„No tak, nebuď takovej srábek!" zavrčel Kasse. „Snažím se jenom pomoct krajanovi z Jihu, ne? Když na nás ty nordeneyský lumpové málem plivou! A milý princátko je v tom ještě podporuje! Dal bych jim pěkně po hubě, kdyby..."

„To stačí, Kasse!" vyštěkl Kermorvan, až se i Elof polekal. V okamžiku byl domnělý spáč na nohou a probodával lovčího pohledem. „Vzal jsem tě s sebou, protože ses chvástal zkušenostmi. A čím víc z nich poznávám, tím méně se mi líbí! Znám tě jako sýčka a pověrčivého hlupce; dej si pozor, ať si nezhoršímnázor! Je to na tvoje nebezpečí, Kasse!"

Lovec zavrčel, vyplivl nadávku a s obtížemi se na kluzkých kládách také postavil. „Už bylo na čase, princátko. Už tě mám plný zuby! A ty, Borhi, ty sebou necháš zametat od takovýho štěněte, který má ve větší úctě dráteníka a duergarskou čubu než vlastní lidi?" Elof vstal s rukou na meči, připraven přeskočit na první vor; Kasse dal ruku příliš blízko noži. Zpod dek vykoukly hlavy a rychle se probraly v předtuše nového nebezpečí.

Borhi však k lovčímu jen zvedl zrak a odplivl si do řeky. „Do toho mě netahej, Kasse! A nesnaž se za mě schovávat! Ty a tvoje zaříkávání! Co mi je platné?"

Kassovi zmizela z tváře barva a Elof zahlédl v jeho očích mrazivou jiskřičku. „Tak zaříkávání říkáš, mládenče? Zaříkávání?" Rozmrzele se podíval na Kermorvana i na ostatní, kteří se nejistě hrabali z pelechů. „Počkejte, až budete s tímhle chlapečkem chcípat hlady! Pak přilezete a budete mě prosit o mou moudrost! Na kolenou!"

Elof zaskřípal zuby; byla to ošklivá situace. Kasse se snažil zasít nešvár a ohrožoval tak jejich jednotu a v důsledku i životy, ale za pouhá slova ho mohli těžko zabít. Ale vtom Elof, který hleděl na břeh, uviděl mezi stromy pohyb, na všechno ostatní zapomněl a ukázal rukou tak vehementně, že se všichni podívali stejným směrem.

„Kořist!" vydechl Kermorvan. „Gise! Kasse! Seberte luky!" Zlost byla zapomenuta a lovci hned sáhli po připravených zbraních. Kasse napjal strunu kuše a zasadil na místo šipku, Gise jediným plynulým pohybem natáhl tětivu a Kermorvan ze zásob vytáhl dlouhý luk a toulec. Elofa svrběly prsty, byť neměl zalíbení ve štvanicích ani v lovu. S ptáčnickým lukem uměl zacházet dobře, ale věděl, že se spíš trefí jeden z trojice na předním voru. Když lučištníci nasadili šípy a napjali tětivy, smrtonosné špičky šípů se zaleskly v počínajícím úsvitu. Diváci byli stejně napjati jako tětivy. Střelci těžko dostanou příležitost zamířit podruhé.

Když ale zvíře nakonec uviděli jasně, nevyletěl ani jeden šíp. Lovci spolu s ostatními zaraženě civěli na ohromnou postavu, již úsvit zlatě narýsoval mezi větvemi. Elof nikdy podobné zvíře neviděl a soudě dle hlasitého lapání po dechu zřejmě ani nikdo z ostatních. „U Kerysu, to je medvěd?" špitl Roc.

„Tak to by si dal každého, co jsem kdy viděla, k snídani, " sykla Ils. „Ani jeskynní medvědi..." Zvíře se valilo po břehu, pomalu, skoro s námahou. Z prohnutých, ale jako lidský trup tlustých údů visely zplihlé chlupy, načervenalé, leč se zvláštním zeleným odleskem. Najednou se tvor posadil na zadek a všichni se zachvěli, když výhružně rozpřáhl přední tlapy. „To není medvěd!" vydechla Ils. „Má ocas, podívej! A co ta dlouhá hlava? U Tvůrce, vidíš ty tlapy?"

Elofovi vyschlo v ústech, když zvíře natáhlo přední končetinu, odhalilo zatím skrytou tlapu a na ní ohromný černý dráp. Pak vcelku mimochodem uchopilo převislou větev lípy a stáhlo si ji k tlamě. Dlouhý rudý jazyk pak přitáhl do úzkých úst srdčité listy i sladké lipové květy. Změna od hrozby k dobytčí mírnosti byla tak náhlá, že se skoro rozesmáli; Ils stěží zadržovala hihňání. Pak ale zaznělo zadrnčení, zazvonily tětivy, dva šípy vyletěly nad vodu a jako dravci s lesklými zobáky dopadly na kořist. Ozvalo se prasknutí kuše a šipka nižším obloukem také zasáhla cíl. Mohutný hřbet sebou po prvním zásahu škubl, šípy se však neškodně odrazily, jeden do spleti listí, druhý do křoví. Šipka z kuše se zasekla jako sekera do dřeva, záhy však z mělké rány vypadla a proklouzla srstí na zem. Zvíře hlasitě zabečelo a v hrůze za mohutného dusotu uteklo mezi stromy.

„Je to démon!" vřískl Borhi a vrhl se na kmeny voru.

Ils ho zvedla za kazajku. „Nedělej ze sebe blbce! Má tlustou kůži, to je všechno. Nebo ji má prorostlou kostí jako ta malá prasátka na jihu."

Elof luskl prsty. „Ty oblečky lesního národa! Mohli je mít právě z takové kůže. Můžeme přistát a stopovat ho..."

Kermorvan se za mizícím zvířetem podíval a zavrtěl hlavou. „Zabili bychom ho jedině zblízka. Než ho zaženeme do kouta, zašli bychom příliš hluboko do lesa; běží rychle. A co pak? Kopí a meče proti těm drápům jako srpy na tlapách, kterými snadno ohne strom? Obávám se, že to za takové nebezpečí nestojí. Ale Kasse," dodal k lovci, „vidím, že tví bubáci Borhiho vystrašili víc, než připouští. Můžeš vysvětlit, proč nám ta tvá kletba nebrání lovit ryby? Až budeš příště vykládat o zaříkávání, nahoď pár vlasců. Ryby ti třeba spíš uvěří."

Elof se rozesmál s ostatními a rád viděl, že se připojil i Borhi. Kasse mladého piráta probodl pohledem, pak velice opatrně odložil kuši a vrátil se ke kormidlu. Borhi se k němu ale nepřipojil a místo toho začal v nákladu hledat vlasce. Kermorvan a Gise povolili tětivy, ostatní se vrátili do pelechů, aby se do plného světla ještě trochu vyspali. Elof chvíli nerozhodně stál a pak zachytil Kermorvanův pohled. Válečník přikývl a bez obtíží skočil k němu na zadní vor. Rozhlédl se a tiše zahovořil: „Takže tě ještě něco trápí. Něco horšího než rybí dieta?"

„V Bažině jsem na tom nebyl lépe a stačilo mi to. Ne, spíš mě trápí... Kassovo čarování je příznakem našeho úpadku. Znehodnocené zbytky pravé kovařiny, podlé a nízké, mají jen sílu páchat drobná zla. A jen u těch, kdo mají v krvi trošku řemesla."

Kermorvan vyvalil oči. „A Kasse ji má? Proč jsi mi to neřekl dřív?"

„Uviděl jsem ji v něm až teď. Nemá příliš velké nadání, projevuje se jen v hněvu. Přesto si na něj musíme dát pozor, byť se nemáme čeho bát. A také mně připadá divné, že se nás veškerý život pralesa tak straní."

Kermorvan přikývl. „Opravdu? A napadlo tě, že to může mít přirozenější důvod než čáry a kouzla?"

„Jistě! Ale na žádný jsem nepřišel!"

Válečník se nevesele usmál. „Zvířata nemusejí utíkat před námi. Víme, že tu loví i někdo jiný; nebojí se zvěř spíš jeho?"

„Ale proč by nám ti lovci měli být stále nablízku... aha." Elof pochopil a zvedl oči k Hvozdu, stínu v úsvitu, útesu stromů. Teď si uvědomil, jak se les od začátku plavby změnil. Přímořské sekvoje téměř vymizely a méně bylo i mohutných jehličnanů. Mezi nimi rostly vysoké lípy, jejichž medová vůně prosycovala vzduch, a ohromné smokvoně. Hradbu zeleně a našedlé hnědi narušovaly světlé listy javorů a červených dubů, stříbrné kmeny bříz i modrošedé buky. Proti černým kmenům ořešáků zlatě zářily v ranním světle žluté březové lístky. Baldachýn Hvozdu byl v barvách raného léta krásný a bohatý, leč i nejzdobnější plášť může skrývat dýku.

„Chceš říct... že nás někdo sleduje?"

Kermorvan přikývl. „Přesně tak. Ti, kdo tu loví běžně. Schovávají se před námi, ale ne před zvěří, protože nejsou na lovu. Kamkoli dorazíme, jdou s námi, a zvířata utíkají a tichnou. Kdo ti lovci jsou asi uhodneš stejně jako já."

„Děti," řekl váhavě Elof. „Dovedou cestovat po stromech a tak našim vorům stačí. Proč jsi o tom neřekl ostatním?"

„Copak mohu? Jak se zachovají, když jim oznámím, že stromy jsou plné ukrytých očí? Ty, já a Ils víme, že nemusejí být nepřátelští, ale ostatní? Zvlášť piráti, po tom, co se stalo Ermahalovi. Nechci, aby naše horké hlavy střílely po všem, co se pohne ve větvích. Jediný zásah by mohl znamenat déšť oštěpů z Hvozdu. Zatím se zřejmě spokojují s pozorováním. Proto jsem se nechtěl vypravit příliš hluboko do lesa; možná právě na to čekají."

Elof dál hleděl na stromy, ač věděl, že nic neuvidí. „Kdybychom se jim dokázali nějak vyhnout..."

„Ano, to by byla jiná. Ale prozatím to nejde. Až doplujeme na jezero, můžeme to zkusit. Do té doby o tom pomlč. Snad

jen Ils to může vědět."

Následujícího dne se už Elofovi ryby přejedly. Tady na dolním toku byly větší, ale maso mělo bahnitou pachuť. Nejčastěji chytali veliké sumce druhu u moře neznámého, kteří nedávali život lacino a z vody je muselo tahat několik mužů. Už jen pohled na jejich ohromné vousaté ropuší tlamy a šilhavá očka byl nepříjemný. A vzhledem k tomu, že Kermorvan stále nedovolil přistát u břehu, s rozděláním ohně na pečení a uzení museli vždy čekat až na příhodný ostrov. Často se museli večer obejít bez teplého jídla a dál bidlovat v provlhlých šatech, což se nikomu nelíbilo. Elof však s úlevou zaznamenal, že nikdo nezpochybňuje Kermorvanovu autoritu.

S Ils teď za soumraku a za úsvitu bedlivě sledovali stromy. Nejednou zahlédli, jak větve pruží pod vahou těžkého těla a Ils si byla jista, že spatřila ruku a tvář. Kermorvana to potěšilo. „Nevědí, že někteří z nás vidí dobře v pološeru, a nedávají si takový pozor. Teď musíme vyčíhat okamžik, kdy budeme rychlejší než oni. Kéž by to bylo brzy!" Netrpělivě zabušil do kmenů. „Kéž by!"

V každém případě na sebe nečekaný konec plavby nenechal dlouho čekat, možná přišel už téže noci. Jisté však je, že když se ozvalo první varování, Elofovi ještě zněla přítelova slova v hlavě.

Držel noční hlídku s Dervhasem a Tenvarem, když z prvního voru zavolal Roc; blížil se široký zákrut a hlídky si musí připravit bidla, aby je proud nezanesl na břeh nebo na mělčinu. Když ale tyčemi opatrně vyzkoušeli hloubku, zachytil je proud, víry je stahovaly pod vory a slyšeli, jak sílí nárazy vln do tupých přídí.

„Tímhle bidlem na dno nedosáhnu!" zvolal Bure. „Ani do bahna!"

„U Amicaca, ten kluk má pravdu!" zavrčel Dervhas. „Řeka je tu najednou široká a hluboká, a přitom teče rychleji. Co to na takové vnitrozemské strouze může znamenat? Peřeje? Kdyby tu tak byl kapitán, ten by to věděl! Možná se v tom vyzná jeho lordstvo, nebo slečna. Zatřes s ní..."

Tehdy ale Roc znovu zavolal, ukázal prstem a tak věděli, že se blíží něco nového. Projížděli zákrutem, proud je hnal k vnějšímu břehu, a poprvé po všech těch dlouhých únavných nocích před sebou neviděli hradbu stromů. Místo nich se otvírala široká plocha, jako by se stromy po způsobu závěsů stahovaly ke stranám, a každá další opona byla tenčí než předchozí. Mezi kmeny zářily odlesky stejného stříbřitého svitu, ba ještě jasnější a rozlehlejší než na hladině řeky. Z oblačných nebes svítil bílý měsíc na širokou klidnou vodní plochu a celou ji stříbřil jako zrcadlo, krom míst ve stínu kopců.

Rocův druhý výkřik probudil Kermorvana a ten zavolal na ostatní, ještě než vyskočil. Všichni se při pohledu na mezeru v nenáviděném zeleném moři ihned probrali. Někteří dokonce radostí výskali a poskakovali po nerovných kládách, než je Kermorvan šeptem přivedl k pořádku. „To ještě spíte, že se nebojíte nebezpečí? Možná právě přichází! Rozdělte si zásoby a výbavu, kolik kdo poberete. Dávejte pozor a připravte se v případě potřeby skočit nebo plavat na břeh!" V měsíčním svitu se zaleskl jeho meč. „V nebezpečí odseknu vory od sebe; jeden možná vydrží, když se druhý převrátí." Sebral svůj batoh a jeden vak s jídlem, pak se obrátil na Elofa na přídi druhého voru. „Jak vypadá proud?"

„Stále rychlejší, a nedokáže to vysvětlit ani Dervhas."

„Ani já," zabručel Kermorvan s očima upřenýma na vodu. „Bál jsem se, že mezi řekou a jezerem bude číhat nějaké nebezpečí, přinejhorším peřeje nebo vodopád. Nechápu však, co způsobuje tak silný proud. Ils, co tvůj noční zrak?"

Vylezla na kozu od kormidla a baculatou rukou si zaclonila oči. Elof ji přidržoval, protože vor se už splašeně zmítal na vlnách. „Nic zvláštního! Voda se mele kolem hráze z větví a rákosí -"

„V takhle hluboké řece? " zvolal nevěřícně Kermorvan a opřel se do násady kormidelního vesla, jež teď sebou škubalo jako plachta ve vichřici. „Všichni lehnout! Držte se zuby nehty! Pod vodou je nějaká překážka!" Zvedl kormidlo z vody, vytasil meč a sekl za záď. Napjaté lano zazpívalo a první vor poskočil kupředu, když se pod ním rozevřela lesklá vodní plocha.

Elof ležel tváří dolů na palubě, na zádech svůj batoh a pytel zásob, křečovitě svíral příčku pod hrudníkem a cítil, jak se pod ním nasáklé trámy vzpínají a jak vyhazují, jako by vor uchopila nějaká obrovská ruka a vrhla ho jako oštěp na neznámý cíl. Copak takhle nevypadal celý můj život? V bezmocné vzpouře vzhlédl k nebi nad vrcholky ubíhajících stromů, napůl v očekávání dobrého či zlého znamení. V černotě však mrazivě zářily hvězdy, vzdálené, lhostejné, hořce osamělé. Z prvního voru se ozval křik, příď se s křupnutím zvedla jako padací most a rozpadla se. Sténání a praskot namáhaného dřeva přehlušilo slabé lidské hlasy. Pokropila ho sprška vody, zaťal zuby a tu mu tělem projel náraz, otřásl jím a mrštil ho proti dřevu, až mu hrubá kůra rozedřela kůži. Trámy se pod ním kroutily a prohýbaly, silná příčka, jíž se držel, se svíjela jako had. Přes Kermorvanův včasný zásah narazil proud druhý vor bokem na první a tlačil ho na neviditelnou překážku jako píst. Zpěněná hladina vybuchla, k nebi vylétlo bahno a špína, druhý vor přelila vlna bílé našlehané vody.

Elof se zoufale držel příčky, zatímco ho vlna táhla po voru a snažila se mu urvat vaky ze zad. Plavidlo poskočilo, vzepjalo se, bláznivě zahnulo stranou a nahnulo se, až sklouzl po kmenech a málem si vykloubil zápěstí. Skulinami vystříklo bahno, ale hned ho spláchl napěněný maelstrom. Slyšel Ils vykřiknout, ale v rozbouřené vodě neviděl ani ji, ani nikoho jiného. Něco ho švihlo přes obličej a přilnulo ke tváři. Pak mu připadalo, že překážka povolila a vor vyrazil, roztočený vírem. Mohutné stromy zmizely, roztočené hvězdy se usadily, kmen pod ním zastavil a dál už plul klidně.

Chvíli dokázal jen ležet a popadat dech, na obličeji šlahoun smradlavého slizu, jenž ho před chvílí bolestivě zasáhl. Snažil se ho setřít, ale zapletly se mu do něj prsty. V zoufalství začal vodní trávy rvát a ještě víc se do nich zamotal. Pak prsty nahmátl cizí ruku, jež mu vzápětí trs stáhla s tváře. Když uviděl, čí je to dlaň, zaradoval se; přinejmenším Ils byla v bezpečí. Chopil se její ruky a nazdvihl se na potlučeném lokti. Uviděl ostatní, stejně vylekané. Dervhas s Tenvarem ještě svírali kormidelní veslo a prskali kolem sebe vodu a řasy. Arvhes ležel pod zbytky orvaného přístřešku. Vor už byl v bezpečí na klidné stříbrné hladině jezera. Slabý proud je nesl k malé zátoce. Elof se rychle rozhlédl po prvním voru, ale za zádí našel jen povolenou změť klád; smutný pohled. Srážka dva kmeny utrhla, zřejmě ulomila i kormidlo, a rozdrtila přední příčky. Viděl však, jak z paluby vstávají postavy a snaží se zbylé klády narychlo zpevnit. Rozhlédl se po hladině,

zda neuvidí hlavy plavců, žádné nenašel a podíval se tedy, co je to vlastně skoro zničilo.

Celé ústí se změnilo. Hladina klesla na úroveň jezera, nově odhalené břehy se leskly chumáči vodní trávy. Někdejší hráz tvořila spleť klacků a větví. Dvojitý zásah těžkých vorů v ní prorazil širokou mezeru, jíž teď proudila zkalená voda. „Bobří hráz!" zavrčel Arvhes. „Největší, co jsem kdy viděl! Slyšel jsem, že v Nordeney jsou pořádní bobři!"

Ils se na něj kysele podívala a strčila mu pod nos to, co strhla s Elofovy tváře. „A loví do sítí?" Muži v hrůze i vyvalili oči, protože síť to byla, byť nešikovně spletená i z hrubých vláken. Znovu se podívali do ústí řeky; po obou stranách probourané mezery se v proudu bezúčelně vlnily zbytky sítě. Vtom Elof ve vlnách zahlédl rychlý pohyb a vedle další. „Co to je?" zeptal se Dervhase.

„Co já vím, u Amicaca? Nejspíš víry. Aspoň že nejsou blíž. Čím dřív z tohohle rybníka vypadneme, tím budu radši."

Elof přikývl, v promočených šatech roztřesený zimou. „Aspoň to do té zátoky nemáme moc daleko; voda by tam měla být mělčí. Jen když se ostatní udrží na voru. .." Ohlédl se a otřáslo jím zděšení horší než studený noční vítr. Vykřikl a ukázal prstem. Vlnky se objevily znovu, černé šípy na klidné hladině proti proudu. Sledovaly první vor.

Nikdo ho tam neslyšel. S obtížemi se postavil na nohy, ale ještě než otevřel ústa, poničený vor se zachvěl, přestal se otáčet a nejistě stojící postavy popadaly na palubu. Pak, napohled velice pomalu, se ohromné kmeny na přídi oddělily a roztáhly jako prsty veliké ruky. Elof v hrůze bezmocně naslouchal ječeni a křiku, viděl dvě vysoké postavy běhat po kmenech, pomáhat ostatním z vody a narychlo svazovat klády, aby se vor úplně nerozpadl. Když ale přeskočily na vzdalující se kmeny, voda znovu zavířila a Elof zahlédl, jak se z ní na okamžik vynořilo prohnuté tělo, zřejmě hřbet dost velkého tvora, kropenatý jako ryba nebo tuleň, v záři měsíce lesklý. Pak se stejnou klamnou grácií, tak strašnou napohled, se kmeny znovu oddělily. Ti, kdo přeskakovali na vnější klády, na ně sice dopadli, ale dřevo jim ujelo pod nohama. První padl na břicho a zachytil se úvazového řetězu, druhý ale zapadl do vody. Chytil se za pahýl odseknuté větve, první se k němu rychle doplazil, ale než mu stačil podat ruku, oba velké kmeny do sebe narazily. Dřevo tupě zadunělo, něco prasklo a křik náhle ustal. Když kmeny zase od sebe odpluly, na jednom klečel člověk a díval se do vody. „Eysdane!" ozval se Kermorvanův hlas a po něm i Gisův, ale odpovědi se nedočkali.

Elof s ostatními v hrůze přihlíželi a úplně zapomněli, že jim hrozí stejné nebezpečí. Varovalo je zavolání ze zádi. Elof se otočil, tasil černý meč a odšoural se po kluzkém dřevě dozadu. Dervhas ještě svíral kormidlo, ale jen proto, že se ho křečovitě držel. Obě nohy měl pod vodou, jako by ho za ně něco táhlo pod hladinu. Elof zaklekl na všechny čtyři a pokusil se kormidelníka chytit za límec, v tom okamžiku se však veslo prohnulo, prasklo a ulomilo se. Dervhas se zoufalým rykem pustil kormidlo a chytil se podané ruky. Táhla ho úžasná síla; Elof se musel nohama zapřít o kormidelní čep, aby ho také nestáhla pod vodu. Dervhas z posledních sil lapal po dechu. Na čele mu naběhly žíly, jako by ho natahovali na skřipec. Cep povolil a Elof sklouzl. Dervhas zajel do vody po prsa a stáhl Elofa až nad hladinu. Kovář v druhé ruce stále svíral Gorthawer, bodl tedy do vody jednou, podruhé. Čepel zasáhla, voda zavířila a ztmavla a Dervhas byl najednou lehčí. Tehdy k nim dorazili Tenvar s Arvhesem a pomohli Elofovi kormidelníka vytáhnout. Když ale z vody vystrčil levou nohu, hrůzou vykřikli, protože z ní měl strhané maso a zbývaly mu jen obnažené kosti. Otřesená Ils svlékla Dervhasovi široký opasek, aby mu stáhla stehno a zastavila krvácení, zaváhala však, pustila pásek z ruky a zavrtěla hlavou. Dervhas už se nehýbal a krvácení ustalo samo. Vtom vykřikla a skočila k okraji voru. Zdobený břit její sekery dopadl do vody. Elof ucítil náraz v kmeni pod nohama a uviděl cosi příšerného vyskočit na vor, jako když se na břeh vymrští ryba. Z poraněného tvora stříkala černá tekutina. Nebýt tlustých prstů s plovacími blanami a krátkými drápy nebo tečkované kožešiny, mohl by tvora zaměnit za chumel vodních trav.

Na prohlížení měl však jen okamžik. Vtom se celý vor zhoupl a zvedl jako na neviditelné vlně, již nedokáže překonat. Naklonil se ještě prudčeji. „Chtějí nás shodit!" zaječel Bure.

„A pak na nás vor převrhnout!" doplnila Ils. „Skákejte, dokud můžete!" Nikdo se s ní nehádal. Elof zasunul meč do pochvy, zapřel se o skloněné kmeny a vší silou se odrazil. Kolem zavířil břeh s oblohou, pak ho do tváře udeřila ledová čerň. Přímo za ním plesklo do vody něco mohutného jako velryba ve skoku a přelila se přes něj velká vlna. Klesal pod hladinu, snažil se nadechnout a každou chvíli čekal, že se mu do nohy zatnou spáry s plovacími blanami. Batoh ho táhl ke dnu, ale vyvléci se z něj ho ani nenapadlo. Narazil na něco pevného, bahnitého a chladného. Chvíli kolem sebe v panice bodal, než mu došlo, že to je dno jezera. Skrčil nohy pod sebe a odrazil se. Skoro vzápětí měl hlavu nad hladinou, šlapal vodu, kuckal a vděčně zhluboka dýchal. Pak si teprve dovolil překvapení; vždyť už musí být na mělčině. Nedaleko vskutku zahlédl černou hradbu břehu a kolem dalších pár hlav, příliš daleko, aby jim mohl pomoci nebo aby ony mohly pomoci jemu. Vyrazil za nimi, ale uplaval sotva jedno tempo, když před ním zavířila voda a hladinu prorazil okrouhlý tvar.

Bylo to oko, oko veliké jako jeho obličej, a upřeně na něj hledělo. Bylo posazené vysoko jako u žáby, v důlku až navrch veliké kulaté hlavy. Hledělo skelně, neosobně, zcela nelidsky a přece inteligentně. Hladkou tulení hlavu pokrývala známá tečkovaná srst. Když lebka vykoukla z vody, voda z ní stékala po stéblech vodní trávy, jakémsi věnečku, a dál přes koutky širokých bezertých úst, zatuhlých v klamném spokojeném úsměvu. Tvor neměl bradu ani krk; spodní čelist přecházela přímo v mohutná ramena a ohromné válcovité tělo.

Elof zoufale zatápal po meči ve strachu, že vyklouzl z pochvy, chladný jílec mu však sám skočil do ruky. Tasil, ale zarazil se. Pokud ten tvor dokáže myslet... Strčil mu čepel před oči, stín nad vodami, a pokynul zvířeti, ať se klidí z cesty. Stvoření odpovědělo dostatečně výmluvně: vycenilo dlouhé řady ostrých zubů a provokativně k němu připlulo ještě blíž. Elof si vzpomněl na Dervhase a otřásl se. Jasný záměr byl v těch očích daleko hrozivější než pouhý vztek nebo slepá nenávist. Zalomcoval jím hněv ledovější než vody jezera. Plnou silou sekl mezi ty lesklé oči. Čepel zasáhla a odrazila se, voda se proměnila ve vřící černý vír. Elof si lokl vzduchu a vyrazil ke dnu. Veliké tělo projelo vodou místem, kde ještě před chviličkou plaval. Zastavilo se nad ním; otočil se a vší silou vyrazil k hladině. Čepel zajela hluboko do těla zvířete, to se začalo divoce škubat a zmítalo jím tak dlouho, až se mu přestalo dostávat vzduchu a hlava se mu bolestí zatočila. Konečně se mu podařilo čepel vyprostit a probojovat se na vzduch. Když se však poprvé nadechl,

odřel si kolena o štěrk a meč zazvonil o kámen. Postavil se. Voda mu sahala sotva po prsa; vykročil ke břehu. Zašátral po batohu; měl ho na zádech a byl zavřený, víc nezjistil. Došel na mělčinu, tělo ztěžklo únavou, mokré šaty táhly, jako by byly z olova. Když mu kotníky olízla poslední vlnka, projela jím hrozná bolest, náhlý strach o Ils, Kermorvana a ostatní. Tíhu ale déle snášet nedokázal. Na místě padl jako podťatý. Snažil se vstát, nad břehem viděl hustý podrost. Z něj ho pozorovaly oči, jiné než oči jezerních tvorů, jiné než jakékoli, které znal. Přesně takové, jaké mu popsal před tolika ligami Roc: úzké, šikmé, žlutě světélkující, netečné, upřené bez mrknutí. Pokusil se zvednout meč, jejž stále svíral, leč jakmile skřípl o štěrk, oči zhasly a v okamžiku zmizely. Chvíli civěl do tmy, pak se složil do oblázků. Pohltila ho tma.

Popadly ho tvrdé prsty. V hrůze se okamžitě probral a začal kolem sebe kopat. „Přestaň, hergot!" řekl mu někdo do ucha a jeho nesmírně potěšilo, že to je Ils. Chytil ji, přitiskl k sobě a ucítil, jak se v jeho objetí chvěje. Přesto netrpělivě odfrkla a odstrčila ho. „Takhle tu zařezávat na pláži! To je ti podobný, spát, když tě všude hledáme!"

„A málem jsme to už vzdali!" přisadil si dunivě Roc. „Rád nám chystáš dobrodružství, co? Proč jsi plaval tak daleko?"

Elof vzdychl a posadil se, stěží mžouraje oteklýma očima. Noc už odešla, stromy prosvěcoval sivý jitřní přísvit a hladina zátoky stála černá a nehybná jako kalužoleje. Jen mírně stoupala a klesala, jako by pod ní pomalu dýchalo obrovské zvíře, a nic nedávalo tušit, co se tu nedávno přihodilo a co stále číhá pod hladinou. Uvědomil si, že ho voda vyvrhla na nejzazším výběžku předhoří; tvor ho málem odtáhl na hloubku. „Takže vás nechytili, ani jednoho?"

Ils ho vzala za ruku. „Ne! Tebe lovili? Nic se ti nestalo?"

„Myslím že ne, až na pár škrábanců. A málem jsem se utopil. To jsem v tom byl sám? Kermorvan a ostatní jsou v bezpečí? "

Roc pochmurně přikývl. „Ano, je na břehu a hledá ostatní. Našli jsme jich dost a zbytek možná jen tvrdě spí jako ty. Jestli můžeš chodit, podíváme se po nich."

Elof mlčky přikývl a rozhýbal ztuhlé údy. První pokus se zvednout vyústil v bolestivou křeč, ale když ho přešla, byl schopen po kamenité pláži dojít až ke středu zátoky. Válela se tu sklíčená a utahaná skupinka, ale všichni radostí vyskočili, když ho uviděli. „Takže jsme unikli všichni?" zeptal se, když utichlo nadšené volání. „Tedy až na Dervhase a toho dalšího, co spadl..."

„To byl Eysdan," upřesnil chraplavě Kermorvan. Elof se polekal: nikdy válečníka neviděl tak zbědovaného, se rty bílými a bezkrevnými. „Držel jsem ho za ruku, ještě když ho klády sevřely. Mít chvíli času..."

Gise pochmurně zavrtěl hlavou. „Není to tvoje vina. Udělal jsi, co bylo v tvých silách. Dobře, že jsi nešel za ním."

„Ano," přisvědčil Roc. „Všichni jsme se drželi toho dříví a on ho dostal tak blízko břehu, že zbytek málem dojdeme. Zdá se, že těm potvorám mělčiny nesedí. Udělal, co mohl, a ještě se obviňuje. Přitom nám zachránil krk..."

„Opravdu?" ozval se Kasse jedovatě jako vždy, i když měl tvář bílou, jako by ho něco hrozně vyděsilo. „Opravdu nás zachránil? Všechny?"

„Co Stehan?" zeptal se Borhi. „Co se s ním stalo? Zapomněli jsme na Stehana!" Jako jeden muž se rozhlédli po zátoce, zda ve vodě nebo na břehu neuvidí ještě jedno lidské tělo. Borhi si složil dlaně k ústům, aby zavolal, ale Kermorvan pokynul hlavou k hradbě stromů nad nimi.

„Počkat! Ještě jsem vám to neřekl, ale teď to musíte vědět. Cestou nás někdo sledoval a doufám, že jsme ho plavbou přes jezero setřásli. Raději bychom na sebe neměli upozorňovat." Rychle jim převyprávěl to málo, co věděl o Tapiauových dětech. „Musíme hledat, ale rychle. A především potichu."

Rozptýlili se po pobřeží jako ranní stíny a hledali společníka mimo zátoku. Elof jednou zahlédl cosi daleko za vodou, ale byl to jen druhý vor, celý, byť převrácený dnem vzhůru, uvízlý na jedné vzdálené písečné pláži.

Mokré klády se leskly, stejně holé jako voda mezi nimi a Elofem. Vlnky něžně dorážely na oblázky pod nohama hledačů, tajemství pirátova osudu však nevyzradily. Nakonec Kermorvan musel bezvýsledné pátrání ukončit.

„No jo, proč ne?" pošeptal Kasse Arvhesovi. „Je to jenom další sothran! Pět jich zařvalo, zbývám jen já, ty a Borhi. Je jasný, kdo nese tíhu tyhle pitomý výpravy..."

Vzápětí padl na kameny, s rukou na rozbitých rtech. Gise stál nad ním, pěst zaťatu a tvář brunátnou vzteky. „A co Eysdan?" ptal se lesník lovce v přísném hněvu. „A mladý Holvar? Klidně k těm mrtvým jižanům jednoho přidám, kdykoli budeš chtít, Kasse."

Lovčí se se zkřivenou tváří postavil, v ruce zubatý kámen, ale Borhi mu ho vyškubl a Kasse znovu upadl.

„Dost!" křikl Kermorvan a lehce odstrčil Giseho. „Kasse, můžeš si za to sám!"

„Jasně," přisvědčil Borhi, nevšímaje si Kassova vražedného pohledu. Nesnažil se mu pomoci na nohy. „Nech si vztek pro ty, co je zabili. Pěkný vrazi, ty zvířata, takhle bez příčiny nás přepadat!"

Elof nešťastně zavrtěl hlavou. „Nemáš pravdu, Borhi. Zničili jsme jim hráz, podle té sítě zřejmě past na ryby. Stavba byla jistě náročná, protože vzhledem k tomu, že nemohou na břeh, museli si vystačit jen s naplaveným dřívím. Mohli si myslet, že na ně útočíme. A co se vraždění týče, Ils jednoho zmrzačila a já zranil nebo zabil druhého. Nemohli jsme si s nimi promluvit, v tom byla chyba."

Rozhostilo se ticho a mnozí opět pohlédli na jezero. Obloha se proteplila jasnějším svitem a hladina změnila barvu od oleje k oceli, pak od oceli k zlatu, když vyšlo slunce. Nad vodou se prohánělyřídké cáry mlhy, jako by laškovaly s odrazem mraků. V křovinách se dali do čiřikání ptáci a hrůzy noci postupně odcházely. Kasse ale dál seděl stranou ostatních a plival nateklými rty krvavé sliny.

„Nuže," zeptala se Ils, nijak velká milovnice sluneční záře, „co teď?"

Kermorvan všechny naléhavým gestem umlčel a ukázal ke Hvozdu. I Elof to teď uslyšel, vzdálenou ozvěnu, dusot mnoha kopyt, funění a frkání, praskání porostu pod vahou těl. „Nějaké stádo," řekl znovu nalezeným hlasem. „Nic ho neplaší, svým pozorovatelům jsme tedy unikli. Ale pokud chceme i nadále zůstat sami, nesmíme tu setrvat a musíme začít lovit, abychom nezemřeli hlady. Takže..." Pokrčil rameny. „Ptáš se, co teď, má paní? Jdeme dál. Co jiného nám zbývá?"

Dále se praví, že když slunce prozářilo opar bledým zlatem, výprava konečně vstoupila pod baldachýn samého Velikého hvozdu, Tapiau'la-an-Aithenu. A díky tomu, že je řeka donesla od západního okraje na sto padesát lig, vstoupili rovnou do srdce tajemné říše. Pro Elofa, zmoženého únavou a žalem, to byl podivnější pocit, než čekal. Měl dojem, že vstupuje do obrovského svatostánku, mohutné hrobky či mauzolea, jaké vídal v Kerbryhaine, ale nekonečně rozlehlejšího, nekonečně prosycenějšího pradávnou mocí. Ohromné stromy jej podpíraly jako sloupy a nesly úžasnou klenbu propletených větví, střechu, jež zelení a žlutí zářila bohatěji nad měď a zlato městských kupolí. I slunce se před ní sklání a tenkými paprsky vysvobozuje jen drobné kousky země pod stromy z důstojného příšeří či se v nazelenalých odstínech tiskne ke zbrázděné kůře velikánů. V kapkách rosy na každém listu a mechu, ba v každé trhlince v kmenu probouzí duhu barevných vitráží. Tady vládla voda. Byl to deštný prales, kde je poslední déšť ještě v živé paměti a další se už sbírá.

Teď, když už byl na souši, Elof pozoroval, jak se změnila skladba menších i větších stromů. Mezi známými svídami, jalovci, cesmínami, duby a ostružiníky nacházel i štíhlé rozechvělé osiky, moruše obtěžkané nezralými plody a stovky dalších druhů, jež neznal. Nad potoky se skláněly vrby a olše, mezi nimi však divoce rostly přesličky a proutí, jež znával jen jako přikrčené byliny. Stromy i křoví, listnaté i jehličnaté, ba i lodyhy popínavek ovinutých kolem kmenů a zamotaných jako lanoví kolem stěžně tu dorůstaly výš než kdekoli jinde, až měl pocit, že to on se s přáteli zmenšil na úroveň drobných neposedných krátkodechých zvířátek, sídlících mezi kořeny. Lidi však netísnily jen mohutné stromy, ale něco mnohem většího, co tu přebývalo: prastará moc, již cítil od začátku.

„Mám pořád pocit, že tu ještě někdo je," zamručel Roc za chůze po Elofově boku. „Ne že by nás špehoval, spíš... Těžko říct. Jako by byl někdo vedle v pokoji nebo za rohem a tys to pořád věděl. Někdo... důležitý."

Elof přikývl. „Mám stejný pocit. Ale silnější. Jako bych se kradl někomu kolem dveří nebo za zády. Trochu vzrušení, trochu strachu, jako když jsem byl malý a snažil se vyhnout pánovi nebo paní..." Zavrtěl hlavou, zmatený a vystrašený. Ve Vaydově věži cítil první noci něco podobného, ale z větší dálky, jen jako prázdnou vzpomínku na bolest. Tohle bylo jiné. To vzrušení, dráždivé tetelení bylo tak silné, až si vzpomněl na Led, pro něj palčivá muka, pro Kermorvana jen nepříjemná zima. Roc a ostatní také více necítili a tíseň byla přirozená. „No," vzdychl Elof. „Teď máme horší problémy. Ale kdykoli budeš mít pocit, že za tamtím rohem..."

„Nebo že je někdo za námi," přitakal Roc. „Jasně, dám ti vědět. A ty mně. Po tom, co nás potkalo na řece, se dá tady čekat cokoli."

Ale prvního dne na stopě stáda cestovatelé neviděli nic než drobný život obyčejného lesa, byť i malá zvířátka tu byla větší a jaksi úpravnější, než jaká je znali. I prostořeké sojky tu narostly do velikosti barevných šípů.

„Jak můžou v tomhle vzduchu létat tak rychle?" zafuněl Tenvar a shrnul si s čela upocené vlasy. Šaty mu tvrdošíjně odmítaly uschnout, stejně jako oděv jeho druhů. „Vždyť je jak polívka!"

Kermorvan se usmál, byť i on měl vlasy splihlé a šedé potem. „Kdyby byl jen tak výživný! Ale jeho bohatství tkví jinde; vůně tu zachytí i slabý lidský nos. Jsem si jistý, že se blížíme ke stezce nějaké velké zvěře, dost těžké na to, aby nás uživila ještě po mnoho lig. Tak nelituj námahy, Tenvare! A kéž je ti plný břich tou nejmenší odměnou."

Ačkoli však měli ostatní lovci výpravy stejný pocit jako Kermorvan, do soumraku na žádnou zvířecí stezku nenarazili. Nezbývalo jim než rozbít tábor a vyčkat dne. Kasse, nejšikovnější pastičkář, chytil dva králíky, a ti se spolu s bylinami, které nasbíral Elof, protože se v nich z dob poustevničení v Mokřinách dobře vyznal, stali příštího dne jejich jedinou potravou. Našli malou roklinku, spíš kousek sušší země mezi ohromnými kořeny. Kermorvan tu vyhloubil pícku, již zakryli listím, aby neunikal dým. I když ale posloužila dobře a králíci byli nezvykle velcí, pro deset zmožených pocestných to byla hubená večeře.

„Jasně jsem viděl, že jsi chytil tři, lovce!" zavtipkoval Borhi, když ohlodal poslední kůstku. „Neschováváš si jednoho pro sebe, že ne?"

Kasse se zašklebil. „Dva jsem chytil, dva jsme snědli! Jestli chceš víc, ulov si něco sám. Klidně můžeš!"

„Ticho, vy dva!" zavrčel Arvhes, jinak nejtrpělivější člen výpravy. „Šetřete si síly na lov, tím víc se nadlábnete! Mě bolí záda, těžknou mi nohy, srdce slábne a z těch mokrých hadrů chytím za chvíli zimnici. Teď mi stačí pořádně se vyspat."

„To nám všem!" přisvědčil kysele Kermorvan. „Sušší místo už nenajdeme a myslím, že je tu i bezpečno. Odpočiňte si, dokud můžete. Beru si první hlídku."

Elof se zachumlal do navlhlého pláště a hlavu s mokrými vlasy podložil loktem v promáčené kazajce. Byl tak unavený, že přes nepohodlí ihned usnul. Neměl ale klidnou noc, protože ho rušily podivné sny o osamělé sekvoji na travnaté mýtině, o zvučném větrném hlasu z dáli. A zdálo se mu o očích, lesklých, hadích, bledých a upřených, úzkých, šikmých, žlutých... Probudil se do tmy, celý roztřesený, a rozhlédl se, jak už je zvykem spáčů, kteří se proberou z noční můry. Alespoň že mají hlídku... ale kde je? Nikdo tu neseděl. Kermorvan ležel nedaleko, stěží rozeznatelný v té trošce světla hvězd, jež na zem propustily husté větve. Elof rozezlen natáhl ruku a zatřásl jím. „To jsi tedy pěkný hlídač!" zašeptal a uskočil, když se Kermorvan protáhl jako had a za okamžik už seděl u Elofa.

„Ale já nejsem na hlídce!" zabručel. „Už je po půlnoci a já předal stráž Kassovi. Zajímalo by mě, kde může být."

Praskla větvička, v prsti zašátraly kroky; oba hned vyskočili. Zpoza stromu vystoupil mohutný stín. Kermorvan si vzdychl a napolo tasený meč zasunul do pochvy. „Kde jsi byl?" zeptal se rozčileným šeptem.

„Kde asi?" odsekl Kasse a posadil se. Přátelé se na sebe podívali a pokrčili rameny.

Elof právě zalézal pod plášť, když viděl, jak se Kermorvan zarazil, otočil, chytil Kasse za klopu a trhnutím ho postavil na nohy.

„Ty! Kde jsi byl opravdu, hlídači?!" syčel útočně. Hněv v jeho hlase Elofa poplašil. „A co se stalo s Borhim, když jsi byl pryč? "

Elof se podíval po kruhu spáčů a s hrůzou si také všiml uprázdněného místa. „Jak to mám vědět?" zasípal Kasse;

Kermorvan jej držel tak pevně a vysoko, že se země dotýkal jen špičkami. Rozhodil rukama. „Já za to nemůžu, že se někde..." Elof uviděl záblesk kovu, vyskočil a chytil ruku, jež se už už blížila Kermorvanovu boku. Ani silný šlachovitý lovec se nedokázal vzepřít kovářovu stisku. Elof sebral, co lovci vypadlo z ruky, a ukázal nůž Kermorvanovi.

Válečník přikývl. Nasadil výraz, jejž Elof dobře znal, nezúčastněný a tvrdý jako kamenná socha. „Teď mne odvedeš k Borhimu," přikázal tichounce a Kasse sebou začal škubat.

„Nevím..." vydechl a hned se zarazil, protože ho Elof chytil za vlasy a otočil mu hlavu tváří k sobě.

„A na co byl ten nůž? Radím ti dobře, lovce, odpověz! Lord Kermorvan je vznešený a spravedlivý, ten ti vlastní kudlou nestáhne kůži z těla po proužcích. Ale já nejsem urozený, takže si nejsem tak jistý!" Nastavil nůž Kassovi před oči. „Mluv! Kde je Borhi? Je živý, nebo mrtvý?"

„Živý!" zasípal napolo udušený Kasse. „Ale je to nebezpečné..."

Kermorvan ho narazil zády na kmen stromu. „Tím spíš nás k němu musíš okamžitě dovést!" Vytasil meč. „Poslechni!"

Boj, byť vedený tiše, už vzbudil zbytek výpravy. Elof jim ale poručil zůstat na místech a hlídat, potom i rozdělat oheň v jámě a připravit louče. „Dobrý nápad!" ocenil Kermorvan, když s Kassem v čele vyrazili do temnoty lesa. „Ale zapálil bych je jen v případě, že nám bude hrozit smrtelné nebezpečí. Jak je to daleko, Kasse?"

Nevedl je dál než pět set kroků, i když mnohokrát tvrdil, že zabloudil. Špička meče v zádech se však ukázala být dobrým kompasem, a když nakonec obešli kmen mohutného dubu zasaženého bleskem, našli Borhiho. Chvíli se nezmohli na slovo.

Stál u kmene, či spíše visel, protože měl ruce vysoko přivázané a bradu mu zvedaly dvě zkřížené střely z kuše. Na hlavě se mu leskla záplava tmavé tekutiny a nepotřebovali lepší světlo, aby zjistili, že jde o krev. Pach úplně stačil. Elof měl strach, že je už mrtev, ale Borhi se napjal, začal se sníjet a sténat. Nebyla to jeho krev; za ním na širokých vráskách kůry visela zohavená mrtvola králíka, přibodnutá ke stromu jako... Elof se kousl do rtu. Jako obětina. Ale co byl pak Borhi?

Vytasil Gorthawer, ale zaváhal, když se Kasse dal do křiku: „Ne! Nech ho! Musíš, je to nebezpečné, nerozumíš tomu! Smrtelně nebezpečné! Nech ho být! Nedokážu to zastavit..." Elof se pohrdavě odvrátil, černá čepel podvakrát zasvištěla a Borhi se zhroutil na zem, kňouraje úlevou.

Vtom Elofovo srdce sevřel děs. „U Kerysu!" vyrazil Kermorvan, hrdlo stažené, hlas dutý a vyschlý. Strašlivé zavytí z hloubi lesa jim roztříštilo myšlenky jako kámen okenní tabuli. Bylo tak jasné, že si oba představili totéž: dlouhé vyceněné čelisti proti siluetě měsíce. V tom kvilu slyšeli neukojitelný hlad, pekelné hrůzy, hlas ani lidský, ani zvířecí, a neznělo to z velké dálky. Kasse ječel, že by vzbudil celý Hvozd. „Copak to nechápete, copak to nechápete? Musí tu někdo být! Musí jednoho dostat! Nedokážu to zrušit!" Kermorvan ho chytil pod krkem ve snaze ho umlčet, zatímco Elof pomohl Borhimu na nohy.

„Může chodit? " štěkl Kermorvan a zavřel Kassovi pusu. „Tak zpátky do tábora! Ty buď zticha, pitomče!" sykl, když Kasse zakvílel a začal se znovu prát. „Jestli to chceš přežít, musíš jít s námi!"

Otočili se a vyrazili k roklince, Kasse v Kermorvanově sevření podoben balíku. Borhi se držel Elofa kolem ramen, odmotal si roubík z koženého popruhu a spustil vodopád vyděšeného blábolení. „Ten... parchant... že mi prej ukáže, co udělal s tím třetím králíkem... dobře ho užil... ukáže mi lovecká kouzla... zmlátil mě... svázal... Ach, Saithano, stůj při nás... co to je?"

Mezi stromy se znovu rozlehlo vytí, tentokrát ještě blíž, a druhé z opačné strany. „Divoká honba!" zaječel Kasse a znovu začal zápolit. Kermorvan zakopl, povolil sevření a Kasse prchal přes kořeny a křovím jako splašený jelen.

„Nech ho běžet!" zafuněl Elof. „Pomoz Borhimu!" Společně ho zvedli, skočili do roklinky a tam už je čekaly ruce přátel.

Podrostem se za nimi s vytím vichřice prodíralo ze dvou stran cosi velikého. Slyšeli dusot složený ze skoků jako by běžel pes nebo vlk, jen těžších a delších. Všichni měli dojem, že neslyší čtyři nohy, ale dvě. Dusot je minul, strašlivé vytí zmrazilo cestovatelům krev v žilách, ale nakonec se zdálo, že poslední tvor zpomalil a vypravil se k ležení.

„Oheň!" křikl Kermorvan. „Zapalte všechny louče! Držte se v dosahu ohniště!"

Ve stínech za ohněm se ozvalo tak hrůzostrašné zavytí, že všichni ztuhli jako králíci tváří v tvář lasici. Někdo s pícky skopl listí, oheň pod loučemi vyšlehl a vyhnal tmu z celé roklinky. Na okraji však vzplály jiné ohníčky a Roc s Elofem v hrůze uviděli oči, jež je tak děsily. Jenže teď stály ve tmě výš než lidská hlava a nebyly samy; objevil se další pár. Žluté oči se pohybovaly do rytmu kroků měkkých tlap a přecházely sem a tam jako šelma v kleci. Ils přešla k Elofovi, dech se jí třásl. Vzala ho za volnou ruku a on ji pevně stiskl. Kermorvan vyzývavě pozvedl meč. Odpovědělo mu hluboké vrčení, tak hrozivé, že se k sobě poutníci přitiskli ještě těsněji. Oči se ale nepřiblížily, jen stále přecházely tam a zpět, tam a zpět, na hranici kruhu světla. Trvalo to celou dlouhou hodinu, až měl Elof dojem, že mu prasknou nervy. To, že slyšel Borhiho jektat zuby, mu nijak nepomohlo. Vtom ale hrůza náhle skončila.

Od severu k nim z lesa dolehl srdcervoucí řev, lidský křik, a pak druhý, ještě hlasitější než krátké vítězné zavytí, jež zaznělo spolu s ním. Jako jeden muž se všichni podívali k severu. Řev neumlkal. Šílený až nepříčetný jekot stoupal až k dlouhému vysokému tónu a konečně se vytratil do ticha. V křovinách zadusaly kroky, náhlý poryv větru přitiskl plameny k zemi, roklinku zaplavily stíny. Kermorvan však vyrazil, napřáhl ruku a vyhodil pochodeň do vzduchu. Padala jako létavice a v té chviličce světla zahlédli přikrčené tělo tvora většího než člověk, s tesáky v obrovité mordě, z níž kapaly sliny, dlouhý černý svalnatý bok, porostlý krátkou vlnitou srstí. Zvuk měkkých tlap v klusu rychle odběhl na sever a záhy se vytratil do ticha.

Kermorvan si zhluboka, leč roztřeseně oddechl. „Takoví by člověka uštvali v okamžiku. Celou dobu si s ním museli hrát."

„Až do rozbřesku!" upřesnila rozechvělá Ils. „Chvála Mocnostem, už se blíží." I Elof už na obloze spatřil první náznaky svítání a od té chvíle dýchal o něco volněji.

„Tak, Borhi," začal, „vypadá to, že draze zaplatil za to, co ti uchystal..."

Ale Borhi, schoulený u kořene, ho stěží slyšel. Třásl se a splétal v rozčilení prsty.

„Oběť, povídal... chtěli ji, když vlezl do lesa... nebo jeho... dohodl to... jejich cena za dobrý lov... jako králík... jasná stopa a dobrý úlovek..." Tehdy si všimli, že kolem krku má ještě stále dvě černé šipky s ocelovou špičkou z Kassovy kuše.

Sama těžká zbraň ležela tam, kam ji majitel položil. Kermorvan ji po chviličce váhání zvedl. „Zajímalo by mne, jaké požehnání asi nese. Ale dobrou loveckou zbraň tu nemůžeme jen tak nechat. Tenvare, Bure, pomozte Borhimu! Musí se vzpamatovat za chůze. Potřebujeme vyrazit, než umřeme hlady."

Vyšli do stále jasnějšího světla a les byl hned jiný, víc než jen úkryt nočních hrůz. Za sebou je ale ještě neměli. Gise, nejzkušenější zbylý lovec, údajně ve větru ucítil slibný pach, všichni ho tedy následovali na západ. O kousek dál se nad koruny lesa tyčila mohutná jedle a když Gise s Elofem obešli silný peň, v hlíně uviděli kaluž ještě čerstvé krve. Zvedli hlavy a leknutím uskočili. Elof rychle naznačil, ať ostatní drží Borhiho stranou, ale už bylo pozdě. I on to uviděl a zůstal civět vzhůru, tvář šedivou jako kůra stromu. Vysoko z dosahu visel na horních větvích mrtvý Kasse. Z šatů i masa zbývaly jen cáry, jako by se o něj porvali supi. Přesto na jedné větvi ležela jakž takž pohromadě ruka a ukazovala směr na východ.

Kermorvan pochmurně sklonil hlavu, šedozelené oči chladné jako moře, jež připomínaly. „Tak se zdá, že spravedlnosti bylo učiněno zadost..."

Elof se podíval na Borhiho a zavrtěl hlavou. „Spravedlnosti? " zapochyboval. „Spíš byla přijata oběť. I když to byl někdo jiný."

Kermorvan se na něj pozorně podíval. „Možná máš pravdu. V každém případě už pro něj nemůžeme nic udělat, ani ho pohřbít. A ta pěšina vede na východ, což je náš směr. Takže rychle vyrazíme!"

„Ano," přitakal tiše Borhi. „To bude nejlepší." V té chvíli se mu vrátil rozum, ale dobrou náladu ztratil jednou provždy.

Hubená večeře předchozího dne jim jen podráždila hlad a tak přes mokré oblečení, únavu a bolestivá zranění rychle a dychtivě pospíchali dál po stinné pěšině. Byl to zvláštní lov, neboť nesledovali stopu a řídili se jen hrůzným rozcestníkem a Giseho čichem. Brzy však ucítil zvěř i Kermorvan a pokrčil nos. „Není to nečistý pach, ale dost silný. Počítám, že sledujeme nějaké stádo, ale čeho, to je otázka. Možná by Gise..." Zarazil se. Gise vpředu skočil za kmen mohutného červeného dubu. Teď zuřivě mával na ostatní, ať se schovají a přitom ať jdou za ním. Tiše jako kočky se k němu vydali, vyhýbajíce se každé suché větvičce, a posledních pár kroků překonali dokonce plížením. Skoro bez dechu se přikrčili za hustým křovím. Pižmovou zemitou vůni záhadného stáda už cítili všichni a nikdo nechtěl zvěř vyplašit. Vánek zesílil, jako by tu stromy prořídly, a nesl k nim rozličné zvuky: dusot kopyt na hlinité zemi, skřípot a praskání větví, tu a tam i vzdálené odfrknutí, tak hluboké, že mohlo dost dobře vycházet ze skály. Navýsost opatrně vyhlédli přes keře. Dobře, že vítr vál proti nim, neboť se při tom pohledu málokdo zdržel hlasitých projevů.

„Co to je zač?" zašeptal Arvhes, pln bázně, skoro příliš nahlas.

„Jeleni, pitomče!" odsekla bez dechu Ils a sevřela sekeru. „Vyplaš je a já ulovím tebe!"

„Ale takovíhle jeleni!" nevěřil Elof a dokonce Kermorvan přikývl, oči plné zázračného výjevu. Takhle vysoko na svahu už stromy opravdu řídly. Letní ráno bohatě prozařovalo les, mlhavé sluneční světlo zlatilo houštinu vysokého paroží. Mezi hejny roztančených much se na slunci vyhřívalo stádo, jež hledali, a nebylo malé.

Stavbou těla připomínali červenosrsté jeleny ze západního pobřeží, ale jako všechno v Aithenu dosahovali královského vzrůstu. Trup majestátním objemem připomínal býky, jež Elof kdysi pásal, jeleni však byli daleko vyšší, v kohoutku by na ně nedosáhl ani vzpřímený muž. Lopatky měli širší a pevnější než skot, stejně jako krk, což vysvětlovalo, že unesou ohromné paroží, posazené na protáhlou hlavu jako koruna. Nerozvíjelo se po způsobu větví jako u menších jelenů, každý paroh spíš začínal širokou plochou, z níž pak vyrůstaly parůžky jako prsty z dlaně. Proti jelenům ze západu byli tihle světlejší a chundelatější, jacísi kaštanoví grošáci, jež by bylo v hustším lese těžké pozorovat. Stádo tvořilo možná čtyřicet nebo padesát obrovských kusů, hlavně laně shromážděné v malých skupinkách. Mnohé chránily kolouchy, nohaté a světle tečkované. Obrovští jeleni obcházeli stádo po vnějším obvodu a uškubávali z hustších keřů. Jeden se přišel najíst skoro k nim a Elofovi úzkostí vyschlo v ústech. Ty parohy byly vskutku královskou korunou, protože jeden byl delší než celý Elof.

„Zase mám ten pocit," zašeptal tiše Roc, když se opět ukryli za křovím. „Jako bych se smrskl..." Gise klidně přikývl a prohlédl luk, zda mu nezvlhla tětiva.

„Jak se můžeme odvážit útočit na takové obry?" zabručel Arvhes a ztěžka polkl. „Jediný kopanec tímhle kopytem zabije chlapa, jedním útokem parožím nás dostane všechny..."

„Přesto musíme," zašeptal odevzdaně Kermorvan, když natahoval kuši a upravoval spoušť, tvář nelítostnou jako hlad a zodpovědnost, jež ho dohnaly až sem. „Je tu k vidění víc než stádo jelenů. Podívejte se nahoru, přes vrcholky stromů."

Elof sledoval jeho pohled a překvapením ztuhl. Proti jasné letní modři se rýsovaly větve, ale nad nimi se tyčila větší hmota, zářivě bílá jako ztuhlá oblaka. S hrůzou si uvědomil, že cesta na východ je dovedla k dalšímu pohoří, vysokému a rozeklanému, pokrytému sněhem i na vrcholu léta. Hory se vynořily tak náhle a nečekaně, jako by právě teď vyrostly ze země, aby se jim postavily do cesty a odradily je od dalšího postupu. Tehdy Elof poprvé popatřil na Meneth Aithen, Lesní hory, páteř oné ohromné říše a stráž jejích nejopatrovanějších tajemství.

„Viděli bychom je už z řeky, ale stál nad námi Hvozd," zašeptal Kermorvan. „Táhnou se od severu k jihu, kam až dohlédnu. Obejít nepůjdou, tím jsem si jistý. Musíme najít průsmyk a přelézt je." Podíval se po ostatních. „Takže mi rozumíte? Tam nahoře bude zvěře málo, možná žádná. Potřebujeme teď ulovit a uchystat co nejvíce jídla. Ten nejbližší jelen..." Víc neřekl, ale rychle zasadil šipku do drážky. Gise nasadil na tětivu šíp a společně se nehlučně doplazili až k poslední řadě keřů, pomalu a každý jinak. Ostatní je o něco váhavěji následovali, shrbení na pokrčených nohou,

připraveni hned vyrazit. Ztuhli, když jelen podrážděně odfrkl a prohrábl listí parohy. Veliký samec ale jen odháněl neodbytnou mouchu a když se vrátil k oždibování keřů, paroží se zase rozhoupalo v poklidném rytmu pastvy. Elofovi přejel mráz po zádech, když se Kermorvan zvedl na jedno koleno a pečlivě zamířil. Šipka z kuše byla tak maličká; pro takového obrovského tvora stěží víc než žihadlo. Stejně mohl střílet na obrovského mamuta, kterého potkali v Aithennecu. Ale když už Kermorvan ohnul prst kolem spouště, ozvalo se hlasité zapištění, z větví za nimi vyšlehl rudý šíp a křikem varoval celý les. Paroží sebou škublo, hlava se zvedla v oblaku páry, ohromné nozdry zavětřily a jelen halasně zatroubil varování i výzvu. Ostatní samci se připojili v ozvěně, laně se rozhlédly, zastříhaly ušima a obklopily kolouchy, kteří se nejistě potáceli na příliš dlouhých nohách. Gise a Kermorvan se se zbraněmi u ramene vzpřímili, ale už bylo pozdě. Ohromné stádo kruhem pobíhalo po mýtině, kopyta orala vlhkou půdu, těla na sebe narážela.

Elof se otočil, aby zpražil viníka pohledem, a uviděl pravou příčinu. Měl jen okamžik, aby zakřičel varování a uskočil stranou, s ostatními v patách.

Ozvalo se hluboké kašlavé vrčení. Borhi chtěl vyskočit, ale Elof s Tenvarem ho udrželi na zemi. Kermorvan chytil Giseho nad loktem a v poslední chvíli ho stáhl po hlavě do křoví. Pak z podrostu vyrazila tři skvrnitá zvířata velká asi jako poník, ale silnější v těle i v nohou. Ploché hlavy držela při zemi, širokou mordu otevřenou, dlouhé tesáky vyceněné jako dýky nájemného vraha. Ze širokých tlap trčely ostré drápy. Cestovatelům nevěnovaly šelmy jediný pohled, jen skočily na mýtinu a začaly kroužit kolem stáda ve snaze oddělit alespoň jeden kus. Jeleni troubili, až uši zaléhaly, a bránili se kopyty i parohy, útočníci však byli příliš rychlí, laně zpanikařily a stádo se pustilo na překotný úprk. Jeden jelen, o zlomek vteřiny pomalejší než ostatní, oběhl strom ze špatné strany a vypadl tak z kruhu nebezpečných kopyt. Tehdy zabijáci udeřili. Byla to čistá a rychlá poprava, akce téměř krásná na pohled, až na nevyhnutelný výsledek. Jeden šavlozubec skočil jelenovi po zadní noze a zastavil jej, druhý se zahryzl zvířeti do čenichu, táhl mu hlavu dolů a jistil nebezpečné parohy. Třetí se vrhl kořisti na krk, v půli skoku se stočil, aby krk objal předními tlapami, a zůstal na něm viset. Dlouhé tesáky se zaryly hluboko do silných žil a čelisti sevřely průdušnici. Pískovou srst zalila krev; jelen sebou škubal, zmítal se a hlasitě sténal, zabijáci ale nepustili a zadními tlapami mu drásali břicho a slabiny nechráněné parožím. Kořist držela u země už pouhá váha šelem. Jelen v bolestech naposledy pohodil hlavou, pak se mu podlomily nohy, veliké zvíře padlo na kolena a dunivě se svalilo na bok. Šelmy se vrhly k roztrženému břichu a spokojeně začaly hltat vnitřnosti. Stádo, zbavené hrozby pronásledování, odběhlo do lesa, ale zem se ještě chvíli chvěla dusotem kopyt.

„Teď!" křikl Kermorvan a odhodil kuši. „Teď nebo nikdy! " Vyskočil, odhodil plášť, až doširoka zavlál, vytasil meč a rozběhl se na mýtinu.

„Ten se musel zbláznit!" zvolal vyděšeně Roc.

„Ne!" vykřikli společně Elof a Gise, protože pochopili Kermorvanův záměr. „Všichni "za ním! A dělejte co největší kravál!" Elof s hlasitým jekem na rtech vyskočil z křoví a Ils za ním výskala stejně, jako když zabili Mistra kováře. Přidali se k nim ostatní, vříškali, hulákali a mávali zbraněmi. Kermorvan byl však už daleko před nimi, téměř u skoleného jelena. Šavlozubci se otočili. Z otevřených mord jim tekly sliny a ohnali se po něm tlapami velkými jako lidská hlava. Byli však pomalí, Kermorvan mezi nimi snadno prokličkoval jako živá rtuť a napřažené drápy odrazil mečem. Šelmy před svištící čepelí s vrčením ustoupily, jedna ale vyskočila na kořist a chystala se skočit. Elof hmátl po kladivu, ale jakmile dravcovy přední nohy opustily jelení hřbet, ozvalo se zadrnčení a mohutné tělo padlo v křečích do trávy. Gise zamával lukem, chraplavě zařval vítězný pokřik a rozběhl se za ostatními. Na zbylé šavlozubce už toho bylo moc; rozhodli se k ústupu. Odplazili se za výhružného vrčení, aby neztratili tvář. Až k okraji mýtiny vrčet nepřestali, ale jakmile se ocitli mezi stromy, otočili se na pětníku a rozběhli se do lesa.

Cestovatelé se na jelena sesypali skoro stejně hladově jako šavlozubci, jen Kermorvan se na chvíli opřel o meč, aby popadl dech. Ils mu podala svoji čutoru. „Už jsem tě viděla páchat různé hrdinské skutky, chlape. Ale není

k útoku na takové tři žrouty potřeba nejvíce odvahy?"

„Ani zdaleka!" vydechl Kermorvan. „V divočině je vcelku běžné, že mrchožrouti zaženou dravce od kořisti. Šavlozubcům to často provede vlčí smečka, tak proč ne my? Málokdy dojde k boji. A hladu v horách jsem se bál daleko víc." Nejistě se usmál. „No, ať jsme tedy pořádní mrchožrouti! Šavlozubci se mohou vrátit. Musíme jelena co nejrychleji naporcovat a co zvládneme, odnést na bezpečnější místo."

Spěšně z jelena odsekali maso na kusy, které dokázali unést. „Kosti a vnitřnosti tu necháme šelmám, kdyby se chtěly vrátit," prohlásil suše Kermorvan. „Stejně je mají raději. I jejich mrtvého druha; masožravci sami mívají mizerné maso." Gise si vzal jen tesáky jako trofej.

Palouk opustili a pokračovali k horám až do tmy. S vyšší polohou půda vysychala, byť tu teklo množství bystřin a potoků. Z každého pahorku se hory zdály blíž. Když ale vlahý soumrak zhoustl, našli si chráněné místo na spaní a konečně uvařili sytou večeři. Všichni pak ulehli, kde seděli, a okamžitě usnuli, jen Kermorvan nezapomněl postavit hlídku. Ještě dva dny odpočívali, nabírali síly a připravovali zásobu masa na přechod pohoří. Většinu v pruzích nasušili a vyudili, Roc ale našel v dutém kmeni plástve, zbytek tedy uvařili, nakrájeli a smíchali s medem, bobulemi a divokými bylinami, které našli Elof s Burem, a tak si připravili zásoby na dlouhou dobu.

Pro Elofa to bylo období nekonečného klidu a míru. „Zvláštní, že nikam nespěcháme," poznamenal, když s Rokem hlídali hliněnou pícku, „my nikoho nehoníme a nikdo neloví nás. Že máme čas na přemýšlení a na snění, na sny o životě za tímhle pralesem..."

Roc se zazubil. „Doufám, že nějaký bude!"

„Že by?" Elof vstal a zahleděl se do kružby černých větví, ověšených lesklými listy. „Stěží tomu dokážu uvěřit. Mám pocit, že minulost někam odplula, že největší z mých radostí i strastí zmizely v dáli a mezi nimi a mnou stojí zeď. Hradba stromů... samých stromů..."

„Ale, tak strašné to není," zabručel nevrle Roc. „Moc se poddáváš snění, v tom to je. Potřebuješ práci! Pojď se postarat o pec, i když za kovářskou výheň je to slabá náhrada!"

Pocit odloučení však Elofa neopustil. Časy mládí a prvního setkání s Károu už viděl jen skulinami mezi listím; tu byly jasné, až oslepovaly, tu zas zastřené, mlhavé, nedosažitelné. Věděl, že naposled ji viděl ani ne před půldruhým rokem, a přece to mohlo být třeba v předchozím životě. Natahoval se po ní srdcem i duchem, leč oba sešli na scestí a bloudili temným lesem. Zvedl oči k útržkům modré oblohy mezi větvemi a hledal na nich, sám nevěděl proč, labutí křídla. Stromy se však ohýbaly a ševelily, skrývaly nebe jeho zraku a neukazovaly mu víc než vrcholky hor, jež musí překlenout.

Probudilo je jasné slunečné jitro, protože tady v kopcích se nedrželo tolik mraků jako v tomto čase dole ve Hvozdu. Všichni to chápali jako dobré znamení, které nabádá k časnému vstávání a svižnému pochodu. I krátký odpočinek dokázal svoje. Jídlo vzpružilo oslabené svaly a vyplnilo propadlé tváře; nové rány se zahojily a staré jizvy už tolik nedrhly o usušené oblečení. Roc si dokonce začal pískat, což dělával za chlapeckých výletů s Mistrem kovářem, a Kermorvan ho přes všechnu ostražitost neokřikl. Hory se před nimi tyčily do výše. Ještě téhož dne opustili vrchovinu a došli na úpatí prvního hřebene. Přesto pouť výpravu nikdy nevyvedla z lesního stínu, neboť nejsnazší cestu vždy hustě lemovaly stromy a Hvozd tak byl stále s nimi.

KAPITOLA PÁTÁ
Síně léta

Z celého dlouhého a hrůzyplného putování se snad nejméně zpráv dochovalo o překročení Meneth Aithenu. Přesto byly právě tyto vrcholy považovány za nejvyšší v zemi a ještě dlouho poté zůstávaly postrachem pocestných. Možná jen nebylo o čem psát, neboť ve vzpomínkách vypravěče se jeden den stěží lišil od druhého. Den za dnem se plahočili do strmých zalesněných svahů podél horských bystřin, jež si vždy našly či vyhloubily nejrychlejší cestu do údolí, den za dnem se škrábali po sypké hlíně a ostrých vyviklaných kamenech - tak prošli dlouhou a únavnou cestou mezi vrcholky hor. Všechny průsmyky a všechny skály krom nejvyšších štítů pokrýval Hvozd, alespoň Elof měl ten pocit, než se jal planě přemítat, jak mohou výšiny přestát nájezdy tolika stromů, když kořeny rvou samy kosti skal. Hvozd mu tu však připadal méně skličující, neboť tady v horách rostly většinou důvěrně známé bory, vůní smoly příbuzné lesům Severu, ač mnoho stromů neznal nebo poznával jen stěží. Chladnější sušší podnebí ho občerstvilo a téměř mu dalo zapomenout na tíhu baldachýnu korun, jež na něj v nížině tak tvrdě doléhala. Stejně dobře se tu cítili i jeho krajané, Roc, Ils a Gise. Ten byl dokonce poprvé od přítelovy smrti skoro veselý. V podobné krajině se nejlépe projevily jeho lovecké zkušenosti a s Kermorvanem byli schopni obstarat tolik jídla, že se výprava nemusela spoléhat na nedocenitelné zásoby jeleniny. A co bylo ještě příjemnější: léto dospělo k vrcholu a netrápilo je špatné počasí. Dokonce i vichry v průsmycích se tříštily o hradbu lesa. Proto se zdá, že mnoho dlouhých dní uběhlo bez nehody, až jednou za průsmykem mezi dvěma vysokými horami neuviděli další štíty, ale jen pozvolný zalesněný svah. Tehdy společnost uvěřila, že má přechod hor za sebou.

Té noci se utábořili v údolíčku mezi dvěma nižšími horami a druhého dne vyrazili časně zrána, osvěženi koupelí v tůních pod nedalekým pramenem a nedočkaví pohledu na východní obzor. Když ale po svahu sestoupili kousek cesty, stromy před nimi náhle skončily, ba i země, na níž rostly. Mezi kmeny prosvítala jen modrá obloha s oblačnými hrady, jako by došli na konec světa. Napadlo je, že dorazili k hraně prudkého svahu nebo útesu, porostlému posledními stromy, plni nadšení tedy pospíšili, aby se podívali, co je čeká. Kermorvan dlouhým lehkým krokem společníky předběhl a když ho Elof dostihl, stál na samém okraji a hleděl k dalekému obzoru. Elof se prozíravě chytil povislé borové větve, přistoupil k příteli a pohlédl mu do tváře. V jeho pohledu se svářil úděs a obdiv. Elof se podíval, co bojovníkem tak pohnulo, a jakmile našel bezpečné místo pro nohy, shlédl dolů.

Svět pod ním spadal do hlubin, sevřela ho prázdná náruč propasti. Shlížel z výšky na koruny stromů stejně vysokých, jako byly ty, jež mu šuměly nad hlavou. Nebylo přirozené vidět je tak maličké, jako očima ptáka cestou za sluncem. Rostly až k patě útesu, jako by se kamenná stěna náhle zvedla z nepřerušeného pralesa a nepokácela při tom jediný strom. Takže i tam je Hvozd, a čeká na ně? Vtom mu tělem jako Led prošlo pochopení; křečovitě sevřel větev. Domyslel si, co asi Kermorvana napadlo. Když Hvozd pokračuje bez přerušení i za takovými horami, kde vlastně skončí? Zvedl oči k dalekému obzoru, ale temná zeleň stromoví se táhla až za něj.

Vzpomněl si, jak v dětství sedával na úbočí kopce mezi stády, napínal zrak na nesmírný Západní oceán a přemýšlel, jaké kraje leží na jeho druhém břehu, pokud vůbec druhý břeh má. I tohle byl oceán; vítr po něm honil vlny, majestátní mraky na něj vrhaly rychle běžící stíny jako kdysi na zelenou hladinu moře. Ani tady nebylo jisté, zda je někde na konci druhý břeh. Viděli jen nepřerušený Hvozd, rozložený po celé tváři světa.

„Věděl jsem, jak je to daleko!" vzdychl Kermorvan, náhle mladý a s nejistým výrazem ve tváři. „Ale teď to vidím na vlastní oči - je to strašné a skutečné. Než dorazíme na konec Hvozdu, musíme ještě ujít několikrát delší cestu, než jen k obzoru. A jak daleko potom, než najdeme, co hledáme?" Zavrtěl hlavou. „Začínám pochybovat, že se mi to kdy podaří. Pokud to vůbec lze nalézt."

„Východní země?"

Kermorvan na chvíli zaváhal. „Obávám se, že ne. Kerbryhaine nám může pomoci, když je najdeme. Nebo nemusí. Ale já teď chápu, že jsem hledal něco víc, ale že jsem tu myšlenku skrýval za hledání východu... Snad stín zašlé slávy dávnověku, kdy byli mí předkové králi. Kdy bych byl já sám králem!" Zlostně se zašklebil. „Je to vskutku jen stín! Stín nerozumu. Přízrak věcí, jež nejsou, a možná nikdy nebyly. Šlechetnost, hrdinství, pravý majestát. Což opustily svět? Nebo na něj nikdy nepřišly? Byly vždy jen lživým pozlátkem kronikářů na pošetilosti a zášti lidí? Kdybych se ocitl v dávném Morvanu, byl by lepší než Kerbryhaine? A byl by snad sám Kerys větší Morvanu v čemkoli mimo moc a okázalost? Což se mohla srdce a mysli lidí v běhu času tak změnit? Obávám se, že ne!" Mládí mu ve tváři vystřídaly hluboké vrásky. Jako smítka šedého prachu na něj padla dlouhá léta dějin. Obličej měl teď nevlídný a bezvěký jako žulová skála pod nimi, a stejně neúprosný. Takto se tvářil na duergarském dvoře, tentokrát však kamenný soud vynášel nad sebou. „Hnal jsem se za snem, co neleží na východě ani nikde jinde. A kam má planá pouť zavedla vás

všechny? A za jakou strašnou cenu?"

Elof k němu vzhlédl. „Všechny sny nejsou plané! Také jeden hledám. Přisahal jsem následovat úsvit, dokud nenajdu naplnění života nebo zkázu. Ostatní mají také své sny, o tom nepochybuji, sny o bohatství, cti, nebo jen o dobrodružství. Věděli o nebezpečí, byť ho neznali, a stejně se za tebou vypravili."

„Ty ses ale svého snu dotkl, tvůj sen žije. Ona žije. Svým snem si už nejsem tak jistý..."

„A proto ho snad chceš odvrhnout? Dej mu život! Nech ho ožít! Dej mu třeba vlastní život, když bude třeba! I když ho sám nedosáhneš, nezavrhuj ho. Uskutečni alespoň část, až přivedeš na cestu další. Pane, jedno ti řeknu! Za svého putování jsem nenarazil na nikoho, kdo by dokázal ten sen uskutečnit spíš než ty. Dlužíš to sám sobě, sobě a těm, které jsme ztratili."

Kermorvan se zatvrdil. Elofovi už neřekl ani slovo, ale pohlédl na ostatní, rozestavené podél hrany útesu. Nevěřícně hleděli na oceán stromů pod sebou. Když na ně zavolal, hlas už měl zase pevný a jasný. „Vskutku pořádná překážka! Ale naši předkové ji překročili, ženy a děti, starci i mladíci, všichni společně. Máme snad být slabší než oni? Našli tu cestu a my ji také najdeme. Napřed nějakou stezku dolů. Začněme hledat!" Odvrátil oči od propasti a když se podíval na Elofa, nejistě se usmál. S čela mu už šedé věky sklouzly.

„Cesta tu být musí," zabručel Roc k Elofovi, když spolu s Es kráčeli podél okraje útesu. „Ale tu cestu tenkrát spousta lidí nepřežila. Doufejme, že nepůjdeme tam, co oni."

„Pravda," přitakal Elof. „Ale možná záleží méně na cestě než na těch, kdo po ní jdou. Ti, kdož dorazili na západ, měli vynikající vůdce, například toho Vayda. My máme stejnou výhodu. Obávám se jen, že o sobě pochybuje, že nebude mít dost pevnou vůli."

Ils opáčila: „Lepší velitel, co o sobě pochybuje, než takový, co to vůbec neumí, jako ta zrůda Bryhon!"

„Jen aby se v těch pochybách neutopil," pokračoval Elof. „Tak se i v pevné oceli rozšíří drobná prasklinka a jasný uhlík shoří na popel." Na to ostatní odpověď nenašli.

Než nalezli možnost sestupu, urazili po nerovné skále mnoho lig, a bílá ranní oblaka ustoupila v cestě na jih černým hradbám. Do korun stromů mrholilo. Stěna nikde nekončila náhle, spíše postupně přešla ve strmý svah, pokrytý zrádnou sutí a jen občas zakrslou borovicí, zmučenou a pokroucenou neodbytným větrem. Svah konečně přešel v přírodní schody ze říms a skalek. Na každé plošince rostly stromy a nabízely tak vítané chyty; ve strmějších pasážích sestupu cestovatelé ručkovali od kmínku ke kmínku, neboť nohám na nepevné půdě a kluzké skále nemohli důvěřovat. Bure jednou uklouzl a skončil by dole v propasti, kdyby se o kus níž nezachytil pevného borového semenáčku. „Dobře, že jsi měl posledních pár dní zkrácené příděly," zasmál se Tenvar, „Jinak by tě ten stromeček neudržel!"

Když konečně došli na schůdnější terén, schylovalo se k večeru. Všichni byli unavení, ale měli dobrou náladu. Překročit bez většího nebezpečí neznámé pohoří něco znamenalo, a vzhledem k hrozícímu dešti byli dokonce rádi, že jsou zase pod stromy. V remízku vysokých jedlí našli suché místo vystlané měkkým jehličím, nikoho tedy ani nenapadlo jít dál. Toho dne sice nelovili, na vaření jim ale zbývala spousta sušené zvěřiny. Jak se stíny dloužily, cestovatelé se rozložili kolem zahloubeného ohniště, dali spočinout znaveným údům a po přestálých útrapách se oddávali bezpečí. Lehká vůně vařeného masa, bohatá a kořeněná, slibovala hotovou hostinu.

„A už prší!" oznámila ospale Ils, když v korunách zahučel další poryv větru. Počasí věnovala ze všech největší pozornost, protože na něj byla nejméně zvyklá. „Slyšíte, jak buší kapky?"

„Tady nad tím můžeme jen mávnout rukou," vzdychl Elof a spokojeně se natáhl. Ale ještě když mluvil, udělalo se mu slabo, jako by zapomněl na něco důležitého. Znepokojen se rozhlédl. Roc se zvedl na loket, upřel zrak do tmy mezi stromy a nahnul se k Elofovi.

„Říkals mi..." začal nezvykle váhavě, jako by se bál, že bude za hlupáka. „Říkal jsi, až ti povím, až budu mít pocit... no, že se ten někdo zas objevil. No, právě to mám na mysli." Otřásl se. „Jak ta bouřka duní!"

Mířila přímo k nim. S každým poryvem hučení listí a skřípání větví zesílilo a přiblížilo se. Elof si uvědomil, proč je mu tak úzko. „Jak duní, pravda!" zvolal. Kermorvan se na něj podíval, střetli se očima, vtom jako jeden muž vyskočili, zatímco ostatní na ně jen nechápavě civěli.

„Vstávat, všichni vstávat!" křikl Kermorvan, vytasil meč a chytil batoh. „Zvedněte se a utíkejte! Utíkejte před tím větrem!" Ještě než to dořekl, remízkem se prohnal mohutný poryv a obklíčil ho, až se k nim větve sklonily a na zem dopadly první kapky. „Do kopce! Pryč od stromů! Běžte!" Něco zasyčelo a zazněl tlumený úder; odskočil a opřel se zády ke kmeni. V zemi před ním ještě drnčel dlouhý oštěp. Být o krůček dál, proklál by ho. Tenvar skočil do jiné mezery mezi stromy, když tu sebou s výkřikem plácl na břicho; nad hlavou mu prosvištělo několik kopí. Arvhes se chtěl skrčit za kmen, ale jen vyděšeně zíral na šíp s šedým opeřením, jenž se mu zabodl do kůry těsně vedle prstů. Gise napjal luk, Elof uchopil kladivo, ale Kermorvanův rozkaz je zarazil dřív, než našli první cíl.

„Ne! Nechte toho! Copak nevidíte?" Sehnuté větve rozkýval další pohyb větru, listoví se rozdělilo. Na mýtinku dopadly dlouhé sluneční paprsky a na každém stromě rozzářily lesklé čepele listů. Elof pomalu upustil kladivo; tam nahoře jich může být třicet nebo čtyřicet, s šípy nebo oštěpy, co na tom? Takové přesile se v obklíčení postavit nemohou. Vynadal si, že zapomněl na trik s útokem pod rouškou deště. Nijak ho neutěšilo, že Kermorvan se teď musí cítit stejně. „Zůstaňte klidně stát!" poručil bojovník, když odložil batoh. „Kdyby nás chtěli zabít, už by to udělali."

„Tohle jsou ti vaši špehové?" zeptal se Bure s pohledem upřeným do korun stromů. „Nějak se stydí ukázat, co?" Sotva to dořekl, listy zašustily. O zem žuchlo mnoho nohou a už v kruhu stromů všechny východy blokovaly stínové postavy. Byly dlouhé a nohaté, ve stoji trochu shrbené, z tváří zářily bystré oči barvy listí. Kermorvan zvedl hlavu.

„To jsou oni. Už jsme se s nimi setkali, Elof, Ils a já, a nic se nám nestalo. Nehýbejte se, ať vidí, že jim nechceme nic udělat." Zvolna založil ruce na prsou a opřel se zády o strom. Nejbližší postavy k němu ostražitě vykročily, a jakmile vstoupily do světla, mnozí členové výpravy zalapali po dechu.

„Opravdu, Tapiauovy děti!" řekla tiše Ils. Dvě přistoupily blíž, slábnoucí světlo jim zalévalo dlouhé bujné vlasy

hnědočervené barvy. Byly to ženy, podobné těm z Aithennecu jako blízké příbuzné. Svým způsobem byly krásné. Tváře měly vyzáblé a svalnaté, ale hladké, prosté vrásek i výrazu. Jen oči jim blýskaly živě jako zvířatům. Oblečení měly také stejné, či snad stejně nedostatečné, jen pruhy tvrzené kůže kolem hrudi a boků. Elof slyšel Roca uznale mlasknout a Ils ho tiše upozornila, že brzy nemusí mít čím mlaskat. Následovali další, muži i ženy, a Elofa překvapilo, že už tak podobní nejsou. Někteří byli vyšší a potáceli se na tak dlouhých končetinách, až připomínali pavouky, jiní zas byli menší a skoro lidští, i když ten nejmenší ještě převyšoval Giseho i Kermorvana. Nosili jednoduché krátké tuniky zelené či hnědé barvy. Jedna dívka měla vlasy tmavé jako Elof, ale údy dlouhé a oči kočičí. Popošla k Tenvarovi, prohlédla si ho a natáhla mu k tváři ruku; ucukl, když uviděl nejnelidštější část jejího těla, prsty dvakrát delší než jeho, krátký palec hluboko u zápěstí.

„Klid!" upozornil ho Elof. „To je tvou snědou kůží, asi takovou nikdy neviděla."

Gise netečně přikývl.

„To bych řekl! Sami jsou bledý jako sothrani."

„Má pravdu!" přisvědčila Ils. „Už mě to napadlo dřív, ale teď, když jich vidím tolik..."

„Ale vlasy ne," zamyslel se Elof. „Nemají světlé ani zrzavé, jen zřídka černé..."

„No jistě," přemítal Roc a sám si prohrábl plamennou kštici. „Nejvíc mají ten bronzový odstín, jako by se všechny barvy smíchaly... Tuhle barvu jsem viděl jenom na jediné hlavě, znám ji dobře, ale kdo to byl, to si teď nevzpomenu." Tu se podíval po ostatních a s nimi pak na Kermorvana a ženu před ním. Elof si s úlekem všiml hlubší podobnosti než pouhé barvy vlasů, i když nedokázal říci, zda spočívá v čemsi obecném jako je hrdost a štíhlost, či zda je snad vskutku způsobena samotným tvarem lebky.

Tehdy je vyrušil Borhiho křik. Jeden vysoký lesní muž mu dlouhými prsty lhostejně prohrabával batoh. „Nech ty zlodějský pazoury na pokoji!" zaječel Borhi a natáhl se po zvědavci. Rychle ucukl, protože se mu u krku ocitla dvě široká kopí.

„Jen klid, chlape," utěšoval ho Kermorvan. „Ať se podívají! Ty bys neprohledával cizince ve své zemi? Vidíš? Nic nevzal." Natáhl špičku nohy a postrčil svůj batoh k jedné z žen. Ostražitě si ho změřila zpod hustého obočí, sehnula se a rozvázala tkanici. Rychle, ale opatrně vytáhla pruhy sušeného masa, náhradní oblečení a pár drobností, k lékárničce přičichla. Pak vylovila velký a těžký balík v maštěné kůži, na který si Elof dobře vzpomínal. Zřejmě i Ils, protože na něj vrhla znepokojený pohled. Nemohl než se kousnout do rtu a pokrčit rameny; chce Kermorvan, aby rozbalila i tohle? Viděl, jak přítel zatíná pěsti, když žena bez zájmu rozbalila kůži a uvnitř zazvonil kov. Jakmile tmavou helmu a drátěnou košili uviděla, zostra si Kermorvana změřila, ale záhy je nechala spadnout na zem, neboť si všimla záblesku zlata. Kermorvan už se mračil velice zlověstně. Bylo jasně slyšet, jak nevěřícně zalapala po dechu, když vzala do rukou cizelovaný kyrys a poslední sluneční paprsky se zaleskly na zlatém erbu na hrudi. Ukázala ho stromům a tu cestovatelé uslyšeli udivené zašumění, šelest posvátné bázně mezi listy. „Margherren'ac athail!" pronesla tiše a Elof vykulil oči.

„Havran a Slunce!" vydechl v údivu. „Kermorvane, ona zná tvůj erb!"

Kermorvan přikývl, trochu zmatený.

„To vidím, i když jí nerozumím. Ty ano? Je to nějaké tajemné nářečí?"

„Tajemné? Chlape, to je tvůj jazyk!"

„Cože?"

„No jistě, jen poslouchej. Ve starých knihách se takhle píše. Je to starší podoba tvé řeči, slova jsou stejná, jen se jinak vyslovují. Poslouchej!" Elof se na ženu otočil a promluvil co nejsrozumitelněji dokázal: „Krythen'a margran ac eyhel, e'yn! Yn'a Kermorvan Arlath, kanveydhe?"

„Tobě rozumím!" řekl úsečně Kermorvan. „Ten erb je můj, já jsem lord Kermorvan... Ale rozuměla ona?"

Žena se po obou podívala, po Kermorvanovi s úklonou, a bezhlesně cosi řekla. Vtom náhle vyrazila a vpila se mu očima do tváře, jako by ho poznala. Otočila se a něco zavolala. Všechno se dalo do pohybu. Elof cítil, jak se ho chápou dlouhé ruce; snažil se vyprostit a sáhnout po meči, prsty jako z ocelového drátu mu ale sevřely dlaň na jílci. Zaslechl Ils vykřiknout, zahlédl Roca s Borhim, jak se zmítají v rukou čtyř lesních lidí, pak se vznesl ze země a vyrazil přímo do baldachýnu korun.

I když teď věděl, že ho ty prodloužené ruce nesou z větve na větev, bylo mu z toho pocitu špatně a motala se mu hlava; jedna větev za druhou se mu řítila do tváře takovou rychlostí, že by mu vyrazila mozek z hlavy, a Elof v hrůze uhýbal. Na poslední chvíli větev vždy náhle ucukla a před očima se mu objevila další. Skučení větru zesílilo v ohlušivý rachot, vichřice mu vrhala do tváře dešťové kapky jako kroupy. Sílený nápor vzduchu ho dusil v plicích i na duchu, i když pádu se nebál, neboť dobře znal sílu svých nosičů. Stěží se dokázal soustředit natolik, aby se strachoval o přátele. Přemýšlel, kam je nesou nebo jak daleko už dorazili; čas mu odměřovalo jen houstnoucí šero. Odhadl, že se řítí z kopce, ale ani chvilku si nemohl být jistý. Vtom, stejně náhle jako začal, let skončil. Najednou se zarazil, zhoupl stinnou prázdnotou, a tu se mu pod nohama zhmotnil zelený trávník. Tvrdá zem ho udeřila do těla; neschopen udržet rovnováhu klečel na všech čtyřech a tiskl se k divoce rozhoupanému palouku. Někdo vedle něj zasténal a Elof uviděl rozcapeného Borhiho, němá ústa v pohybu, tvář zelenou, oči vytřeštěné. Z druhé strany ležel na zádech natažený Roc, zhluboka dýchal, a za ním se nejistě zkoušel postavit Kermorvan. Dlouhán ale zůstal klečet na jednom kolenu, pohled upřený vzhůru, ústa otevřená, přísné rysy zjemnělé dětským údivem. Za ním vstal Arvhes, náhle však vykřikl, ukázal rukou a klesl zpátky na kolena, v kulaté tváři stejné okouzlení. Elof se zvedl na loket a podíval se stejným směrem. Tehdy pochopil a pocítil nad tou podívanou v srdci stejnou bázeň a úžas.

Byl ještě večer.

Slunce se skrývalo za stromy a mraky, přesto vzduchu chladnému po bouři dodávalo zlatistý jas. Leželi na rozlehlém rovném palouku, neboť je poslední šílená cesta vskutku zanesla až do východního podhůří Meneth Aithenu. Jeho svahy se nad nimi teď tyčily, pokryté vysokými staříčkými stromy s listy silnými a černými jako stín. Zvedaly se až do

těžkých mraků, jež letěly oblohou k výšinám skrytým za oponami deště. Z korun mrholily drobné rychlé kapky, jiskrné kapičky na každém lístku rozstřikovaly světlo do bledého oparu. Rozhoupané větve vypadaly jednolité jako skála, v níž stromy stály, přesto jejich řadami vedl průsek, patrný i mezi korunami. Z palouku totiž vedla cesta, široká travnatá pěšina lemovaná alejí vzrostlých cedrů, až do půli svahu nejbližšího kopce.

A tady, zeď za zdí, střecha za střechou, přes celou Šířku svahu, se uprostřed Hvozdu tyčil majestátní palác.

Nad korunami se vypínaly věže a hlásky, klenuté mansardy a špičaté štíty. Z bezpočtu stěn na ně shlížela zasklená okna a mezi nimi balkóny a lávky. Přesto bylo zřejmé, že to vše je částí jediné veliké budovy, vystavěné spíš do výšky než do šířky, překvapivě uzpůsobené prostředí Hvozdu. Ve svitu zapadajícího slunce a vzdálených blesků vypadala vznešená a silná, prolamované střechy stejně ztepilé jako koruny stromů. Poslední zlato dne sklouzlo po stěnách a vzápětí se už tisíc oken rozzářilo na chladném pozadí lesa teplým mihotavým svitem. „V jediném paláci by tu mohlo být hotové město," podivil se Roc. „Silná pevnost..."

Kermorvan zavrtěl hlavou. „Ne," namítl nepřítomně, „tohle není žádná pevnost, jakkoli velkolepá. Není postavena k obraně."

„Ani k věznění?" zeptal se tiše Elof.

„To už vůbec ne!" odpověděl rozhodně Kermorvan.

Ils přikývla a upřela velké oči do šera. „Pokud se má tohle místo nějak bránit, na hradbách to nebude. Přesto mi srdce říká, že se bránit dokáže."

Elof se ostražitě rozhlédl. Byli tu všichni, dokonce se zavazadly; vděčně zvedl svůj převzácný uzlík. Najednou si připadal slabý a vyhladovělý a bezděky hledal jídlo, jež nechali vařit na malé mýtince. To už jim ale lesní lidé jemně pomáhali na nohy a postrkovali je k travnaté cestě. Brána tu nestála, ale po obou stranách se táhly hřebeny zeleně jako meze nebo živé ploty. Teprve zblízka pod nimi Elof uviděl šedobílé kaluže. Byly to zdi, kamenné hradby silně porostlé břečťanem a dalšími popínavkami; jedna dokonce začínala kamenným podstavcem, jaké viděl pod sochami po stranách bran v Kerbryhaine, druhá ale rozsypanou hromadou kamení, stěží rozeznatelnou pod divokou vegetací.

Cedry rostly u cesty tak těsně, že se nad ní jejich větve dotýkaly a splétaly v nejlehčí a nejvzdušnější klenbě, kořeny však hebkou trávu nikde nenarušily. Elof potmě tak přesně cítil dokonalý řád, že si málem připadal jako v duergarských síních nebo klidných podloubích Kerbryhaine, mezi kamennými sloupy, pod klenbou z tesaných lístků. Zpředu však kmeny náhle zalilo světlo z vysoké otevřené brány, a z ní se jim pomalu vydalo vstříc procesí menších světel z lamp a pochodní. V mihotavé záři plamenů uviděl, kdo světlo nese. Byli vysocí a vznešení, ztepilí a v držení těla důstojní. Zaleskly se ozdoby a výšivky na jejich šatech i veliké drahokamy na tvářích. Ticho rušil jen jejich dech, šustění hábitů a šepot vhodný ke slavnostní příležitosti. Náhle se ozval ženský smích, lehký a jasný jako měsíční světlo, stejně záhy však umlkl. Světlonoši se vyrovnali podél cesty do špalíru, jako by otrhaní cestovatelé museli nutně projít mezi nimi a pokračovat do brány.

Pocestní vykulili oči. Někteří by možná váhali, v očích úžas, kdyby Kermorvan tak rozhodně nepřidal do kroku. Elofovi vyschlo v hrdle, ale zahnal strach; co jiného jim vlastně zbývá? Za zády jim klusali ti, kdo je sem přinesli, a kolem se prostíral neprůchodný Hvozd. Ale ta myšlenka ještě podtrhla neskutečnost celého výjevu, vznešeného paláce a urozené společnosti u brány; příliš to připomínalo sen.

Kermorvan se náhle zastavil, tak nenadále, že do něj Elof málem vrazil. Ze špalíru vystoupila vysoká postava, pokročila k výpravě, smekla a hluboce se poklonila. Elof si muže pozorně prohlédl. Spatřil tvář dlouhou, ale přece zcela lidskou, unavenou a vráscitou, přesto vyrovnanou. Byl na člověka vysoký a štíhlý, vzrůstu lesních lidí ale nedosahoval. Dlaně i ruce měly lidské proporce. Chvíli na ně hleděl, pak příjemným jasným hlasem promluvil: „Korhemyn, arlathayn! Er heroth devyes lysaiau'an aithen! Korhemyn!"

Mluvil o něco méně zastaralým sothranským jazykem než předtím lesní žena. Elof polkl úžas a naléhavě pošeptal Kermorvanovi: „Vítá nás jako lordy! A představil se..."

„Slyšel jsem!" přerušil ho Kermorvan. „Jako vybraný mluvčí lesního paláce. Zajímalo by mě, kdo ho vybral. Musíme mu ale ve vší slušnosti odpovědět." Přehnaně srozumitelně odpověděl a dvorně představil všechny členy výpravy až po ty, co mu stáli po boku. Mluvčí se každému poklonil, ale když Kermorvan uvedl Ils jako urozenou dámu z rodu duergar, řadami světlonošů proběhla vlna zrušení. Mnozí klekli na jedno koleno nebo se hluboko poklonili. Ils vykulila oči a rychle se také uklonila; Elof viděl, jaký na ni taková úcta udělala dojem po tom, co zažila u obyčejných lidí. Nakonec Kermorvan představil jeho coby kováře velikého umu a znalostí i chrabrého bojovníka; zdálo se, že to na místní rovněž udělalo velký dojem. „Co se mne týče, přivedl jsem tuto společnost z dalekého Západu a jmenuji se Keryn, lord Kermorvan." Jakmile to řekl, lesní žena k němu přiskočila, poklekla před mluvčím na kolena a dlouhýma rukama ukázala na Kermorvanův lesklý hrudní plát.

Všichni úžasem vydechli, až to znělo, jako by mezi plameny pochodní zaševelil vánek. Dokonce mluvčí zůstal zaražen stát, jako by mu došla slova. Tehdy se shromáždili kolem výpravy se zvednutými pochodněmi, a někteří z cestovatelů sáhli po zbrani, byť by proti takové přesile stěží něco zmohli.

Shluk se však náhle rozdělil, neboť si jím klestil cestu muž vyšší než ostatní. Všichni ztichli a stáhli se. Nově příchozí vzal pochodeň, došel až k cestovatelům, nad nimiž se tyčil jako mladý strom, oděný ve zlatem vyšívaném tmavozeleném plášti a kalhotách. „Keryne!" zvolal, „Keryne, jsi to opravdu ty? Konečně jsem tě našel? Když už jsem dávno ztratil naději, že se vrátíš?" Hluboký hlas se mu zlomil, když uviděl, že ho nechápou, že Kermorvan mu vrací pohled tvrdý jako žula. „Keryne? Něco se stalo? Něco proti mně máš? Jsi snad nemocný, že mě nevítáš? Mě, vlastního bratra!"

Elof se rozhlížel po tvářích, jež dokázal v polotmě rozeznat, a hledal na nich stopy veselí nebo soucit s bláznem či senilním starcem. Nic podobného však v dlouhých obličejích nenašel, nic než hluboké zaujetí a účast. Kermorvanovi se šedé oči leskly v záři ohňů a hlas mu přetékal hořkostí, jakou by u něj Elof nečekal. „Mohu ti odpovědět jediným způsobem. Moji rodiče zemřeli, matka, když mi dávala život, svému prvorozenému. Bratra jsem nikdy neměl."

„Ale jak to?" nechápal příchozí. „Což tě ranila slepota? Ach, jak je to hořké, kruté jako samo srdce Ledu! Což neznám tvůj hlas, tvou tvář stejně dobře jako svou vlastní? Pohleď na mne a řekni, že jsem lhář!" Pozvedl pochodeň a první, co Elof uviděl, byly prošedivělé bronzové vlasy a slzy na pohublé tváři. Kermorvan si ho prohlédl, brada mu zvolna klesla, rty se roztřásly. Ils hlasitě vydechla, skoro vykřikla, Elofa zamrazilo až v žaludku. Prodloužit Kermorvanovu tvář nebo mužovu zkrátit, byli by jeden odrazem druhého. Vypadalo to, že je jeden karikaturou druhého, ale přece oba působili vznešeně, hrdě, dokonce příjemně pro oko, rozhodně sobě podobni.

Kermorvan ale zavrtěl hlavou. „Pane, nikdy v životě jsem tě neviděl."

„Ne!" zabědoval muž. „Jak se to mohlo stát? Jsi Keryn, jak si tě pamatuji... Ale to přece nejde! Jako by neuběhla ani chvilka! Jako bys... jako by on... vůbec nezestárl, zatímco já, i když jsem byl mladší... Jak? Jak?" Hlas se mu třásl hrůzou a zmatkem, pochodeň se mu třásla v ruce. Tvář měl zbrázděnou vráskami, zrůzněnými žalem. Kermorvan mu bez rozmyslu podal ruku. To útěšné gesto je oba tak polekalo, že se znovu zadívali jeden na druhého; bylo podvědomým stvrzením jejich příbuzenství.

„Tys... on... zůstal," mumlal cizinec a Elofovi připadalo, že mezi přihlížejícími vzrůstá napětí, jako by se jedna struna naladěného nástroje trochu přitáhla.

„Zůstal vzadu, když padla poslední obrana, když konečně sám Led dorazil až před hradby a na nábřeží praskaly kameny jako ořechy. Vskutku hrůzný pohled! Předpokládali jsme, že něco tak mohutného bude postupovat zvolna, jako až do té doby, píď po pídi neúnavně každý den? Ne, tady ne, při posledním útoku, ne po oné noci, jasné a mrazivé, bez mráčku a bez větru. Vody ležely tak klidně, rovné jako zrcadlo oblohy, na vzdáleném obzoru odrazy krutých bílých útesů na místě někdejších polí a lesů. Přece vládla tehdy vřava, bouře a hromové laviny, utržené ledové útesy, z nichž se staly plovoucí kry, přece to tehdy všechno ztichlo. Připadal mi krásný jako znamení míru..."

Náhle se neovladatelně roztřásl.

„A potom... jako by na Vody foukl měsíc. Celé to veliké vnitrozemské moře se zakalilo, jako když někdo dýchne na zrcadlo. V jediném úderu srdce se změnilo ve stříbro a pak v běl! Tehdy jsem pochopil, že zkáza stojí u dveří. Lodě byly rozdrceny v přístavech, ostrovy podlehly zkáze; po Ledu se hrnuli draci, trollové a děsy a další hnusné bestie a nízcí lidé a pololidé za nimi, a všichni oblehli naše město. A za těmi, jimž bychom se ještě dokázali postavit, postupovaly samy útesy. Nesunuly se už píď po pídi; klouzaly po zamrzlém jezeře snad tak rychle, jako člověk běží, a jejich útok vichřice zvěstovala vytím, postup laviny kamení. Led se bez povšimnutí převalil přes vlastní armádu. Narazil na naše přístavní hradby a kameny praskaly jako skořápky ořechů, jako skořápky... Tehdy můj bratr nařídil všem svým zbylým věrným utéci, lordům i rádcům, vojákům i lidu, všem rodinám, jež dosud vytrvaly. A když jsme nechtěli, poručil vší mocí vyrazit, některým na východ do mé země se zprávou, některým na západ, kam jsem se vypravil i já. Neboť tam už poslal svého syna v doprovodu naší sestry Ase a velikého lorda Vayda. Jeho syn musí dospět a vybudovat na západě novou říši mimo dosah Ledu a v ní znovu spojit roztroušený národ. Poslal s ním královské žezlo, ale bude potřebovat hmatatelnější pomoc, pokud se má chopit trůnu a potvrdit svou moc." Muž na ně teď hleděl planoucíma očima. „Měli jsme dojít na západ a tam pak sloužit držiteli žezla, jeho právoplatnému dědici. Ale můj bratr jít nechtěl, protože jeho osud leží v jeho městě, jak řekl, ať je mu souzeno žít nebo zemřít. Vzal korunu, dva věrné strážce, a odešel od nás. Jak jsme mu mohli posloužit, než ho poslechnout? Vzali jsme, co jsme pobrali, podnikli výpad jižní branou, rozprášili oblehatele a probili se na svobodu. Ještě v kopcích jsme se však ohlédli. Spatřili jsme, jak bílé útesy drtí naše hradby, smetají je jako ruka drobky ze stolu. Vysoké věže, mosty a šance, řady střech, všechno s rachotem padalo drceno náporem Ledu a mizelo pod ním. Pak všechno ztichlo. Všechno, co se nám dochovalo za mnohá staletí, co ještě před několika dny vypadalo tak pevně a odolně, že se může nebezpečí obyčejného Ledu jen vysmívat, všechno se nám ve zlomku času zřítilo a zmizelo před očima. Kdyby spadly všechny hory na zemi, nezničily by město tak dokonale. Ba i prach, jenž se zvedl nad zbořeništěm, rozprášila ledová vichřice. Mnozí při tom pohledu obrátili vlastní zbraně proti sobě nebo se vrhli ze skály. Připadalo nám totiž, že nás všechny dobré Mocnosti opustily a přichází konec světa."

Elof zmaten tiše stál. Všichni okolo při té připomínce dávné bolesti tiše vzdychali. I jemu se vrátily nenáviděné vzpomínky na zničení městečka Asenby, v němž vyrostl, na vlastní vinu, že si to tak přál. Vedle něj Kermorvan, stejně vyjevený jako ostatní, konečně našel řeč. „M-můj pane... kdo jsi?"

Šedomodré oči, tak podobné těm jeho, na něj vrhly tvrdý pohled, a hlas zazněl jako temné dunění rohu. „Já? Jsem Korentyn Rhudri, princ z rodu Kermorvanů, první komoří říše Morvan, mořský pán Kermorvannecu. To vše z vůle svého bratra Keryna, krále města Kermorvan a říše Morvan, sto šedesátého pátého od útěku z Kerysu."

Elof, zmítaný zlostí a zmatkem, už to nedokázal dál snášet. „Co to vykládáš?" vybuchl. „Vysvětli mi, jak je možné, můj pane, že ten, kdo tu stojí vedle mě, je skoro dvoustý svého rodu, třicátý narozený na Západě! A že od zkázy Morvanu pod Ledem už uběhlo tisíc let!"

Mezi přihlížejícími zavládl neklid a muž se na něj otočil s hněvem ve tváři. Znepokojivě se teď podobal Kermorvanovi, Elof ale jeho pohledu neuhnul a hněv záhy zmizel. „Ty si říkáš Elof," zamumlal muž, „to ve starém jazyce znamená 'jeden sám'. Zvláštní, že mi také někoho připomínáš... ne tak jasně... nevím koho, ale jsi mu podobný... a to, co říkáš... ach, vždyť je to šílené, šílené..." zase zkřivil tvář, jako by se v něm odehrával strašný vnitřní boj. Chytil se rukama za hlavu a zajíkl se nějakým slovem, jež nedokázal vyslovit. Ticho potemnělo, jako by se z přítomných nikdo neodvážil ani dýchat. Vtom ho prořízl rozechvělý tón, měkký a krásný, zpěv

nočního ptáka z lesa. Vysoký muž zvedl hlavu a Elof rovněž v obdivu naslouchal, protože mu připadalo, že v trylcích ptačího hlasu rozumí slovům.

Ve stínu stromů
životu zpívám
co vždy jen zraje

ve dne v noci.

Bláhová bázeň
pochyby plané
služebnost smrti
otročí moci.

Ke Hvozdu pohleď
v posvátném háji
čas nese zralost
co je vždy živá.

Tu v jeho stínu
neboj se doby
vždyť jen ona je
pomíjivá.

Déšť ustal a mraky odhalily chladnou letní noc. Jak Elof naslouchal ptačí písni, Hvozd ho přestal sužovat, už nebyl tak hrozivý, byl spíše krásný. Dešťové kapky na nedalekém keři okrášlily pavučinu měsíčními perlami. Ta nádhera mu vzala dech, zdobená síť i listy, na nichž visela, krásou daleko předčily každou nápodobu z lidské ruky. Vzduch byl tak čerstvý, až mu z něj v hrdle přeskakovaly jiskry, a sytý miliony vůní lesa. Únava a hlad z něj spadly jako promočené oblečení, v žilách ucítil novou sílu. Kermorvan se uvolnil a protáhl si ruce i záda. Roc se rozhlížel s otevřenou pusou, jako by to tu viděl poprvé, a všichni ostatní měli najednou také lepší náladu. Ils zhluboka dýchala a protírala si oči; i po dlouhé době pod nebem dávala stále přednost měsíčnímu svitu. Muž jménem Korentyn poslouchal tak soustředěně, jako by v písni slyšel ještě víc než Elof; trýzeň se mu z tváře pomalu vytrácela. Poslední hebké trylky se ztratily mezi keři a Korentyn se k nim otočil, opět uhlazený a zdvořilý.

„Prosím za prominutí. Zapomněl jsem na zdvořilost a v návalu smutku nad tím, že jsem nenalezl, koho jsem hledal, jsem tolik rozrušil jiného blízkého příbuzného." Radostně se usmál. „Toho je nesporným důkazem tvá tvář. Navíc mi ho připomínáš nejen rysy; co mám ještě chtít? Měl jsem si uvědomit, že ve Hvozdu není žádné setkání náhodné. Vítám tě ve jménu Uchovatele, neboť tě sem přivedl. Stejně vítám i tvé chrabré společníky - kováře jsme tu dlouho neměli a návštěvu z horského národa nikdy. Poctěte naše síně, pokud ráčíte! Naleznete občerstvení, odpočinek, bezpečný spánek, radostná probuzení. Všichni jsou vítáni, jak tomu jistě chce Uchovatel! Pojďte!" Ustoupil s nadšeným úsměvem na rtech a pokynul jim špalírem k bráně. „Pojďte!"

Elof chtěl ještě chvíli setrvat, vyptávat se dál. Překročit práh je vážná věc, zvláště když jde o kováře a železo. Viděl, že Ils má stejný názor. Ostatní netrpělivě čekali na jejich rozhodnutí. Kermorvan se chvíli rozhlížel a Elof si domyslel, co mu asi táhne hlavou: pokud je pozvání míněno upřímně, urazili by hostitele, pokud ve zlém, přesile se stejně neubrání. Válečník vykročil a za ním znavení pocestní, nervózní ze špalíru, jenž je sviral. Setkali se však jen s poklonami a elegantními pukrlaty. Kermorvan je stejně vznešeně oplácel, rovněž urození severané Tenvar a Bure, Elof si ale připadal jako venkovský balík a o dvorné úklony se raději ani nepokoušel. Naopak Ils celá jen zářila. „Zvláštní to den," smála se, „kdy se duergarské holce dostane takového uvítání mezi lidmi! Začíná se mi tu líbit."

„Mezi lidmi?" zabručel Elof. „Nejsem si jistý."

Za hovoru cítil, jak jim tráva pod nohama řídne a nahrazuje ji kámen; o krok dál už vstoupil na holé dlaždice, prochozené za dlouhá léta do mělkých misek, stejně jako široké schody k bráně. Tvořil ji vysoký oblouk tesaného kamene, vysoký a vznosný, leč jakmile jím Elof prošel, zalekl se, že za ním zas pokračuje jen Hvozd, neboť uviděl řadu kmenů a na konci obrovský stařičký dub. Brzy si omyl uvědomil, ale jeho údiv jen vzrostl; řady stromů po stranách byly totiž jen křídly brány, šikovně tesanými tak, aby vtáhly zrak dovnitř a ošálily jej stran velikosti i vzdálenosti. Dub byl ovšem skutečný, byť vyrůstal přímo z dlážděného nádvoří, obklopeného vysokými zdmi. Podél stěn vedlo množství zastřešených lávek a teras, dub se však tyčil ještě nad ně a nejvyššími větvemi dosahoval snad až k volnému nebi.

Kermorvan rázně prošel branou a Elof opatrně za ním, cestou obdivuje její zpracování. Muž jménem Korentyn si kovářova zájmu povšiml a usmál se. „I zavřená vypadá naše brána pohostinně, navíc na ní není závora. Zavíráme ji však jen ve špatném počasí, horší nepřítel tu není. Tento palác je totiž Lys Arvalen, Síně léta." Pozvedl pochodeň a lampy na stěnách jí odpověděly vlastním svitem, vzplály příjemnými klidnými ohníčky a ozářily nádvoří světlem, jež listí dubu rozptýlilo do podoby milého letního soumraku. Z teras zaznělo chladným vzduchem volání na přivítanou a na cestovatele pršely vonné květy a okvětní plátky. Uši jim okouzlily útržky písně, oči záblesky půvabných tváří, celé bytosti nesmírná vznešenost paláce.

„Je to tu vskutku nádherné!" vzdychl tiše Kermorvan, pln obdivu. „Větší než cokoli v Kerbryhaine, až na citadelu, ale mnohem vznešenější. Úžasný pohled, a ještě úžasnější přivítání!"

„Ani jedno se mi nechce líbit," připomněl Elof. „Přesto je to dílo rovné stavbám duergar, není-liž pravda, Ils?"

„Ne tak docela!" odvětila pobaveně Ils. „Copak to nevidíš? Ty zdi..." Ale nedořekla, protože je obklopil dav vysokých lidí, nedočkavých se podívat a představit.

„Můj pane Keryne?" oslovil Kermorvana jeden muž, menší a podsaditější než Korentyn, ale stejných rysů a barvy vlasů. „Vítejte! Vítejte u nás. Jsem lord Almayn, bratranec z vaší rodiny, a tohle je lady Dirayel." Díky výšce a světlým

vlasům Elofovi nepříjemně připomněla Louhi, jen úsměv měla vřelejší. S ní přišla další žena, menší postavy a jemné kočičí tváře rámované světle kaštanovými vlasy, v doprovodu obra s kamennými rysy a ohnivou hřívou na ramena. „Po jejím boku lady Teris a Merau Ladan, zasloužilý strážce krále Keryna."

„Merau Ladan?" zopakoval nevěřícně Kermorvan a přijal nabízenou ruku. Elof si ji zděšen prohlédl; Merau měl ještě delší prsty než Korentyn a stejně svalnatou paži. Kermorvan se muže zřejmě chtěl na něco zeptat, ale Almayn už kýval na šlachovitého muže s opálenou pletí a tmavohnědými vlasy, podobnými Elofovým. „Ještě bych rád představil dalšího bratrance prince Korentyna, našeho kdysi největšího námořního kapitána Svethana..."

„Svethan!" zvolal v úžasu Kermorvan. „Ten, který vyhnal síly Ledu ze Středních ostrovů? Který na moři potkal samotného Amicaca?"

Svethan se zajíkl. „A který veslováním skoro překonal vítr! Ale s oceánem jsem už skončil, bratrance. Vítej u nás! Pověz, jak je možné, že ty mne znáš a já tebe ne? "

„Četl jsem o tobě v Morhuenových zpěvech," zašeptal Kermorvan. „O tobě a Merau Ladanovi. A pokud je tohle paní Dirayel..."

Svethan se rozesmál. „Morhuen! No vida. Počkej, až se ten starý popleta dozví, že jeho sláva dosáhla i toho tvého Západu! Bude celý vedle!"

Kermorvan přimhouřil oči. „Lorde Svethane, jeho písně k nám opravdu dorazily. Před mnoha staletími."

Svethan se trochu zamračil a Merau Ladan nevěřícně vrtěl hlavou. „Těžko, můj pane Keryne. Morhuen je opravdu starý popleta, ale můžeš se s ním později setkat a sám to posoudit!"

Lady Teris vzdychla. „Třeba potom zase něco zahraje! Poslední dobou mi jeho zpěv schází."

„Mně tedy ne!" opáčil pevně strážný. „Můj pane, i ty, pane kováři, i všichni vaši přátelé, až vás tihle dvořané unaví písničkami a tanečky a zdvořilostmi, pojďte se mnou a strážnými na lov. Tady v lesích si člověk užije víc než v morvanských oborách a slyšel jsem, že mezi sebou máte lovce." Elof pokynul Gisemu, protože lovčí měl se starou sothranštinou problémy, a přetlumočil mu strážcova slova. Gise spustil překotnou severštinou, jíž k Elofovu údivu Merau Ladan bez potíží rozuměl a slušně i hovořil. Teris začala s Kermorvanem diskutovat o klasických básnických dílech, jež Elof nikdy nečetl, Ils obklopilo klubko dvorných mládenců a seveřany zase pohledná děvčata. Dokonce Arvhes zaníceně probíral problematiku obchodu západních zemí s Almaynem. Elof zůstal sám. Vtom se však znovu objevil Korentyn, shromáždil celou výpravu a zvučným hlasem s úsměvem oznámil:

„Přátelé! Po dlouhé cestě jste jistě unavení. Kdo by to měl vědět lépe než my? Dvorské oslavy tedy odložíme, dokud se nezotavíte a nebudete se jich moci účastnit. Ceká na vás jídlo a lepší odpočinek, než jaký jste měli v lese na zemi. Pojďte!"

Svižně je protlačil srocením davu, který se jich ještě zdaleka nenabažil. Zvláště Teris skoro běžela, aby se udržela vedle Kermorvana, a dlouhá modrá róba jí šustila po dlažbě. „Jako děti, když se jim vezme nová hračka," poznamenala pobaveně Ils.

Roc se rozesmál. „V pralese si moc povyražení neužijí. Nejspíš jsme tu po dlouhé době první novinka!"

„Nejspíš," přisvědčil Elof, ale do smíchu mu z toho nebylo.

Korentyn odvedl cestovatele po širokém schodišti na první terasu a po ní na opačný konec nádvoří. Tady je usadil na širokém balkónu nad lesem do pohodlných křesel kolem dlouhého stolu na stupínku. Jeho vlastní trůn měl nebesa a stejně tak i křeslo po jeho pravici. Sem usadil Kermorvana, a jakmile Kermorvan dosedl, našel očima na protějším konci stolu Elofa a významně zvedl obočí. V baldachýnech nad oběma trůny byl vetkán vzor Havrana a slunce.

Elofa překvapilo, že je u stolu obsluhovali lesní lidé, přinesli jim vodu na umytí a pak zatížili stůl dřevěnými mísami plnými masa a dalších pokrmů, prostých, ale hojných. Kermorvan se uctivě poklonil hostiteli. „Děkuji ti jménem všech, můj princi, za pohostinnost tvých síní."

Korentyn se usmál a podal mu maso. „Děkuji ti, ale nejsem pánem tohoto paláce. Snad komoří či správce,

kdyby na tom záleželo, ale tady je to lhostejné. Jsem jen vůdce těch, kdo přežili útěk z Morvanu. V té hrůze jsme se tak sblížili, že na hodnostech přestalo záležet. Odvaha a vynalézavost Merau Ladana zachránila život mnoha lidem, co tedy znamená, že je jen seržantem stráže? Všichni jsme si tu teď rovni. Jediným pravým pánem našich síní je ten, kdo nás ve své říši našel na prahu smrti, prastará Mocnost, jež nám dala samo srdce této země k bydlení. Uchovatel, Pán lesů, Tapiau." A ukázal do stinných korun pod balkónem.

„On vám to tady dal?" zeptala se tiše Ils z křesla po princově levici. „Ale kdo vystavěl palác?"

„My sami," usmál se Korentyn ne bez pýchy. „Pochybuji, že by Tapiau nacházel v stavbách zvláštní potěšení. Ale měli jsme štěstí, že s námi byl Torve."

„Stavitel Torve," zabručel Kermorvan jako v snách. „No jistě..."

„A to naplánoval zdi takhle?" zeptala se Ils. „Kámen jen do téhle výše a dál..." Ukázala rukou. Elof se otočil, aby přehlédl galerii, nádvoří, střechu a další věže. Když už to Ils vyslovila, nešlo si toho nevšimnout; sám by si byl toho všiml dřív i bez bystrých duergarských očí, jen kdyby to nebylo tak neuvěřitelné. Celý ohromný palác, všechno nad úrovní druhého podlaží, bylo ze dřeva.

Korentyn si povzdechl. „Ne, přesně takhle ne. Chudák Torve! Přísahal, že tu vystaví veliký památník padlému Morvanu, pravé srdce nové říše, v níž budou všichni v bezpečí. Všechny nás pro svou představu zapálil. Muži i ženy, sebevíce urození, nikdo se neštítil žádné práce." Zaškubalo mu v koutku. „Překvapilo by vás, jaký kopáč a drvoštěp se stal z morvanského prince. Mne to rozhodně překvapilo velice. Byla to těžká práce, a dlouhá. .." Zahleděl se do dáli a hlas mu klesl skoro do šepotu. „Měli jsme na pomoc strážné, to jistě, ale tehdy jich nebylo tolik a kámen jsme lámali v takové dálce... Mnohé to unavilo, omrzelo, a Torve ztratil oheň v srdci – tím spíš, že musel zapalovat ostatní. Vídali jsme ho jen zřídka, až nakonec..." Pokrčil rameny a do očí se mu pomalu vrátila jiskra. „Některým stále zbývalo dost nadšení, aby v jeho díle pokračovali, mně také, ale ne z kamene, ne když nám Tapiau'la nabízí tolik dřeva. A byť to může

vyslanci kamenného národa připadat divné, naučili jsme se dřevo milovat. Zachovává si teplo a sílu života a sem do Hvozdu se hodí stejně, jako se musí kámen hodit k vašim příbytkům pod horami."

„Co se stalo s Torvem, můj pane?" zeptal se Elof. Přes všechny obavy jedl jako vlk a nevěděl, co by si tu mohl přát víc. Po mnoha týdnech na přídělu a pak při nedostatku nalovené zvěřiny mu připadalo skoro neuvěřitelné, že teď si může jídlo vybírat, popíjet lehké víno a z okna shlížet do listí. „To prostě... odešel?"

„Ne!" usmál se Korentyn. „To by stěží udělal člověk, který již dýchal vzduch této říše. Odešel žít se strážnými, to je všechno."

„Se strážnými?" ujistil se Elof. „S těmi, jimž Ilsini lidé říkají Tapiauovy děti? "

„Pěkné jméno," přikývl princ, „a příhodné. My jim ale říkáme strážní, nebo v severském jazyce, jenž je zřejmě tvou mateřštinou, Álfar."

Elof se s překvapením narovnal. Což se změnil význam? To jméno dnes neznamenalo strážného - on to musí vědět, on tu urážku jako Alv sám nosil - ale podvržené vílí dítě. Raději to prozatím nevyslovil. „Co jsou ti strážní zač, můj pane? Co to jméno znamená? Jsou to sluhové? Otroci? Nebo..." Mávl rukou. Chtěl se zeptat: nebo dozorci?

Korentyna to vyvedlo z míry. „Nic tak nízkého! Tady nemusí být nikdo ničím, čím nechce, dokud nikomu neubližuje. Jsou naši přátelé. Prostí, jak sám vidíš, ale jsou šikovní a nám velice drazí. Neznají větší radost než lov, sběr a jednoduché obdělávání půdy. A s Tapiauovým požehnáním pro svou a naši obživu nic víc nepotřebují.

S láskou a úctou nám dávají své jídlo i služby, Tapiauovi k tomu ještě posvátnou bázeň, protože je jejich pánem. Střeží jeho říši a její hranice, vyhlížejí vetřelce i při lovu a sběru plodů, a proto jim tak říkáme. Nežijí nijak uboze; mnozí z nás, například Merau Ladan, s nimi na lovu tráví dny i týdny a výborně si tak odpočinou od dvora. I vy to poznáte."

„Nejspíš je to tak," usmál se Kermorvan, pohodlně rozvalený v křesle. „Vyrazil sis s nimi někdy, můj pane?"

„Ale ano, často," odpověděl tiše Korentyn a pohled mu zase zastřela mlha. „Často a nadlouho, na tak dlouho, že jsem si kolikrát myslel..." Pokrčil rameny, znovu se usmál a zahnal myšlenku mávnutím ruky.

Elof pohledem přeskočil na Kermorvana. Stále čekal, kdy přítel položí tu jednu otázku, životně důležitou pro všechny. Bylo by lepší, kdyby ji byl položil on, ale někdo se zeptat musí. „Můj pane Korentyne... představil jste se jako princ z Morvannecu. Není to východní přístav říše Morvan? Daleko od Ledu?"

Korentyn pečlivě položil číši vína na stůl a poprvé od chvíle, kdy je tak nadšeně přivítal, se mu ve tváři objevilo něco jiného než vlídnost a veselí. „Býval, pane kováři. A představuji se tak, i když je to asi planá sláva."

„Takže věříš, že..."

„Může vydržet ubohý malý Morvannec, když padne Morvan? Poslali jsme jezdce, jak jsem řekl. Od té doby se ale na západ nikdo nevypravil, ani jediný muž. Východ bezpochyby zemřel, rozdrcen v sevření Ledu; ať daleko či blízko, bez pomoci ho ubránit nemohli. Můj bratr věděl, proč nám zakazuje vrátit se tam a plýtvat životy. Ber na to zřetel, moudrý kováři!" Z dlouhé tváře vyšlehl pohled šedých očí. „Tvá moudrost nepatří jen tobě a nemůžeš s ní nakládat lehkomyslně. Nesmíš ji zmarnit v předem prohraném dobrodružství. Dlužíš ji těm, kdož teprve přijdou, opatruješ ji stejně jako já svůj chabý přínos, abych po sobě nezanechal jen pouhý život."

Elof vstal a uklonil se, aby otázku zpětně zbavil případného ostnu. „Tak to jste pravý vládce, můj pane," řekl, protože se ho Korentynova upřímnost dotkla stejně hluboko jako při prvním setkání Kermorvanova. Vedle prince by ale Kermorvan vypadal mladý a nezralý, kdyby ho Elof neznal tak dobře.

Když všichni dojedli, Korentyn a několik álfar je po zastřešeném mostě z terasy doprovodili do vysoké štíhlé věže o'kousek výš po svahu. Měsíc svítil tak jasně, že Elof dokonce dole na korunách stromů viděl jít svůj stín. Rozhlédl se v naději, že odsud z výšky bude mít lepší rozhled, ale viděl jen druhou stranu údolí a nad ní hvězdy. Pomyslel si, že jsou stejně dosažitelné jako východní země.

„Dnes v noci budete všichni spát jako princové," prohlásil Korentyn, neboť se mu vrátila dobrá nálada, „protože v téhle věži bydlím. A vy také, pokud chcete, dokud si nevyberete něco, co by vám spíš vyhovovalo." Po mnoha točitých schodech je provedl na balkón plný židlí a dál chodbou obloženou světlým dřevem a s řadou dveří s dřevěnými žaluziemi. Za každými čekala malá ložnice, postele pokryté kožešinami a povlečené jasně barevnými prostěradly, tak lákavé, že mnozí začali zívat. V ložnici přidělené Elofovi byly kromě lůžka už jen stříbrné umyvadlo a džbán ve skříňce z vonného cedru, ale přes značné stáří to byly tak krásné kousky, že málem přeslechl Korentynovo přání dobré noci. „Spěte nebo bděte, jak budete chtít, můžete jít, kam chcete. K jídlu se scházíme na dvorních terasách, ale pokud budete chtít jíst tady nebo někde jinde, stačí říct álfar. Severní řeči porozumějí spíš, protože se zřejmě méně změnila. Prozatím váš čas patří jenom vám, ale za pár týdnů máme velký letní svátek. Mnozí se vrátí z lesa od strážných. Budeme hodovat, zpívat a tančit a jinak si krátit čas. Rád bych vás tam viděl jako naše hosty."

Kermorvan z toho byl trochu nesvůj.

„Už tak jsi k nám příliš laskav, pane," a poklonil se.

„Právě naopak," namítl Korentyn. „Vy jste laskaví k nám a popravdě řečeno, slavnosti dodáte švih; málokdy můžeme uvítat pocestné. Trochu nám to připomene časy dávno ztracené. A vám to snad přiblíží stín slávy starého Morvanu. Uvidíte. Dobrou noc, chrabří hosté, a dobře se vyspěte."

Pocestní ho vyprovodili mnoha slovy díků a přání dobré noci, když však slyšeli jeho kroky na schodech, shlukli se kolem Kermorvana s Elofem a zahrnuli je lavinou otázek, jež Tenvar shrnul do prostého: „Co je to tu zač? Můžeme tu bezpečně spát, nebo raději zmizíme? Co je to za lidi?"

Kermorvan seděl opřený o zábradlí balkónu a hleděl do korun stromů pod sebou. Smutně zavrtěl hlavou, přes rty mu přelétl podivný úsměv. „To se ptáte zrovna mne? Když dávné hrdinství a tragédie, znamení a symboly, jež mne vedly celým životem až k této výpravě, přede mnou náhle ožijí? Když si se mnou staré pohádky potřesou rukou a představí se mi? Když tisíc let stará jména patří zdravým mladým lidem? Jak bych mohl takovému místu důvěřovat?" Pěstí náhle udeřil do zábradlí. „A přece věřím! Musím věřit! Proti zdravému rozumu! Srdce mi nedává na vybranou, nenechá mě jim

odporovat. Tohle jsou hrdinové a legendy z dějin, tady ožili!"

„Legendy?" zeptal se tiše Elof. „Nebo lidé?"

Kermorvan na něj upřel zrak a pak přikývl. „Dobrá otázka. Mohu ti říci jenom tolik, že kdysi žili lidé, s nimiž jsme se tu dnes večer setkali, jeden každý z nich. Moudrý Almayn, Svethan Mořeplavec, Merau Ladan, bard Morhuen, Torve a mnozí další, v neposlední řadě Korentyn. Říkali mu Korentyn Rhudri, Ryšavý Korentyn, Ohnivec. Přebývali v říši a městě Morvan, zmizeli spolu s ní. Tak se píše v kerbryhainských záznamech. Jejich skutky a činy přešly do legend a pohádek, oni sami už by měli být tisíc let mrtví. Ale ti, kdo žijí tady, nejsou legendy. Věřím však, že jim dokázali dát základ. A ať už jsou kdokoli, dýchá z nich lidství."

Borhi se otřásl. „Viděli jsme je jenom v noci," zavrčel a bylo jasné, co tím myslí.

„Ale ty strážné nebo Děti nebo co vlastně jsou, jsme viděli i za dne," odtušila pevně Ils. „A v boji jim tekla opravdová krev. Vypadají snad jako nějaké přízraky?"

„Přesto to nejsou normální lidi," namítl Bure. „Jsou tak vysocí a... vyzáblí..."

„Ale krásní!" zvolal nadšený Arvhes. „Klidně bych věřil, že se od těch časů lidé scvrkli."

Kermorvan zavrtěl hlavou. „To ne, soudě podle zachovaných brnění."

Gise přikývl. „Říká se, že my na severu jsme se vytáhli křížením s těmi ze zámoří."

„Ale copak nevidíte..." začal Elof, ale záhy se zarazil. Myšlenky mu kroužily hlavou jako pěna ve víru, příliš rychle, aby je dokázal uchopit vcelku.

„Co?" rýpl do něj neomaleně Tenvar.

Elof potřásl hlavou. „Možná to nic neznamená. Já... si to rozmyslím. Ale jednu otázku bych měl... Kermorvane, jsou všichni z jedné doby? Píše se v kronikách, že žili v Morvanu současně?"

Válečník si ho změřil pozorným pohledem. „Nevím, co tě k té otázce dovedlo, ale strefil ses přesně. Ta krásná dáma, Dirayel, pokud je to ona... a to je, neboť její jméno se nadále neužívalo... patřila mezi slavné osobnosti jižního Morvanu. Účastnila se útěku na západ, po němž bylo založeno Bryhaine, dobrých dvě stě let předtím, než se Korentyn vůbec narodil! Měla by pro ně být stejně mrtvá jako oni pro nás."

Zavládlo dlouhé ticho, rušené jen ševelem stromů a ruchem nočního života, křikem ptáků, skřehotáním žab, hvízdáním netopýrů, cvrčením hmyzu a šuchotáním drobných zvířátek pod listím. Ještě nedávno jim ty zvuky zněly cize, ba nepřátelsky, ale za pevnou hradbou zdí dodávaly noci jen nádech vyrovnanosti a míru. Tohle byl hlas Hvozdu, neutichající bzukot milionů životů s vlastními zájmy, jenž k nim vytrvale a nevzrušeně hovořil. Před ním ustupoval všechen strach a napětí. Elof znovu propadl malátnosti, ale byla to jen příjemná klidná únava, příslušná času a okolnostem. Nakonec promluvil sám Kermorvan. „Tenvare, zeptal ses, zda tu bude bezpečné přespat. Přinejmenším na to ti mohu odpovědět: nic bezpečnějšího nám nezbývá. Nevíme ještě dost."

Gise pohrdavě popotáhl. „Víme, že kdyby nám chtěli ublížit, nechali by nás ležet jako mrtvoly někde v lese. Proč je teď urážet?" Ostatní přitakali a Elof byl překvapen, když mezi nimi uslyšel i Roca, normálně nejpodezřívavějšího ze všech.

„To jsem měl na mysli," přisvědčil klidně Kermorvan. „Teď nemůžeme soudit, musíme vědět víc, a to počká na ráno. Ale co nepozná mysl, pochopí srdce. A to moje mi říká, že jsme tu nalezli pokojný přístav, pevnost života vystavěnou proti tomu, co chce zničit svět. Vyspím se, jak se mi to už dlouho nepodařilo." Vstal a nerad odvrátil oči od výhledu. „V klidu."

Elofa trochu překvapil. Ať tu vládl mír nebo ne, mohli si dovolit tak snadno zapomenout na tajemství paláce? Ostatní ale souhlasili s Kermorvanem, rozešli se do ložnic a cestou zívali a protahovali se šťastně jako doma. Elof tedy mlčel, ale seděl dál zatvrzele na místě, dokud nezůstal o samotě s Ils. „Přístav..." ucedil. „Kdykoli jindy bych věřil Kermorvanovu úsudku, ať by vyšel z hlavy či ze srdce. Ale ne tady. Tak moc ho láká zašlá sláva, že jí chce věřit!"

Tiše mu odpověděla: „Copak je to nemožné? Nerada to lidem připomínám, Elofe, ale když mluvím s tebou, můžu si to dovolit. My duergar žijeme třikrát déle než vy, někdy i víc. Andvarovi už táhlo na tři sta. A přece jsme blízcí příbuzní. Je potom tak nemožné, že..."

Otočil se na ni a zaujetí v jejích očích ho ještě více rozpálilo. „Déle, to ano! Ne navěky! A beze změny, bez stáří! Andvar byl stařec, ne mladík jako tihle. Copak nevidíš rozdíl mezi třemi sty lety a tisícem?" Netrpělivost mu nedovolila dál sedět. Upřel zrak na kopec za palácem, tak porostlý kobercem stromů, že se tvar hřebene promítal do linie korun. Když najde takový tvar i tady, může se dostat k jádru věci. „Kermorvan říká, že nevíme dost, a v tom s ním souhlasím. Ale co se v takové náladě dozví? A vy ostatní jste na tom stejně!" Ils mu položila buclatou ruku na rameno, ale vykroutil se. „Běž, jdi spát! Nech si zdát stejné sny jako všichni! Já budu pro jistotu vzhůru!"

Své hrubosti zalitoval, ještě než domluvil, ale když se otočil, aby se omluvil, dveře se už zavíraly a Elof osaměl.

Té noci ho sny nenavštívily; spánek nepřicházel, byť ho v těle pálila únava a oči ho bolely od zírání do tmy. Nakonec, když už začal žaluziemi ve dveřích prosvítat šedý úsvit, vyklouzl z postele a natáhl si kalhoty. Než bosky vyšel na pavlač a z ní opatrně na schody, na náhlý popud si přes rameno přehodil pás s mečem. Schody ale neskřípaly, tak bytelně byly upevněny. Pod chodidly cítil hladký lak a přemýšlel, jak ho udržují. Tu mu do hlavy vklouzla představa bezpočtu nohou, jak chodí nahoru a dolů, střevíců dvořanů i bosých chodidel strážných, zatímco venku ve světě utíkají staletí... Podrážděně se kousl do rtu. Už došel na galerie nad hlavním nádvořím, měl by si dát pozor. Když ale shlédl do stínů, nic se tu nehýbalo krom listí na velikém dubu, opatrně tedy sešel na dlažbu. Cestou přes kameny sledoval větve a upíral zrak do stínů mezi nimi; snadno si tu dokázal představit spící álfar. Nic však neuviděl. Přesto zaváhal. Není ukvapené riskovat urážku hostitelů, když pátrá po něčem, co mu časem mohou ukázat sami? Neměl by počkat? Nechtěl ale vystavovat nebezpečí sebe ani přátele. Musí to zkusit. Zhluboka se nadechl a přitiskl dlaně k prastarému kmeni.

Necítil nic než vrásčitou kůru. Čekal, ale stále nic nepřišlo, ba ani známý pocit, jako by před ním někdo zabouchl okenice. Pečlivě přivolal dávnou vzpomínku na ohromný panovačný hlas, nesený zdáli póry vy větru a přece hovořící

spíše k mysli než k uším. Dal tomu hlasu jméno, mocné a významné. Přesto se nedočkal odpovědi. Nakonec, popohnán sílícím světlem, pokrčil rameny a odvrátil se. V tentýž okamžik se v koruně něco zatřepetalo a Elof popadl meč. Musel se nahlas rozesmát, protože to byl jen maličký zelenkavý ptáček. Přelétl na větev přímo před ním a podíval se na něj jasnými nebojácnými očky. Shůry slétli další, usadili se vedle prvního a jali se čepýřit a čechrat si peří. Na jiné větvi visel hlavou dolů čtvrtý a měřil si ho pochybovačnýma očima tak přemoudřele, až se Elof musel usmát. Tiše na ptáčky zapískal a hned jich měl kolem hlavy celé hejno. Smál se a nadával zároveň; ten křik může někoho probudit. Netrpělivě vzhlédl k šedému nebi. Teď mu nezbývá než počkat a pak zkusit, co půjde. Potlačil nutkání udeřit do kmene jílcem meče.

To nebude nutné.

Elof leknutím nadskočil a otočil se. Ten hlas nevyšel z lidských úst. Také ovšem ani v nejmenším nepřipomínal ono ohromné hučení větru nebo jakýkoli jiný představitelný hlas. Zněl prazvláštně, zároveň ostře i hebce, tvrdě i hudebně, chladně a jasně jako zurčení pramenité vody. „Kdo jsi?" vydechl. „Odkud znáš mé myšlenky?"

Copak mne neznáš, Jeden sám? Pravda, bez mé pomoci lidé rychle zapomínají. Přesto jsem k tobě byl laskavý, když ses ocitl v mé moci, a pomohl jsem ti. Slyšel jsem, že ti má pomoc prospěla.

„T-Tapiau?" zašeptal Elof. „Posloužila mi dobře, ano, a nezapomněl jsem. Ale... změnil se ti hlas..."

Nezměnil. Nemám žádný hlas, nebo spíše mám všechny hlasy své říše. Když jsme se setkali naposled, mluvil jsem tím, jenž je mi nejbližší, tajemným hlasem stromů. Mám však mnohé další a ne všichni je dokáží slyšet či jim rozumět. Ty jsi ale okusil krve plaza. Podívej se nahoru.

Elof mlčky poslechl a přes přimhouřená víčka pohlédl do větví. Díval se přímo do korálkových očí jednoho zelenavého ptáčka, jenž mu čiřikal hned nad hlavou. Elof mu pohled nevěřícně oplatil; tak malý pták může stěží mluvit tak mocným hlasem. Tu se ale ke křiku přidal další a ještě jeden, až v jejich překřikování uslyšel společnou notu, jasnou zvonivou linku, výraznou jako píseň, každým okamžikem zřetelnější, jak se k ní přidávali další a další ptáčci. Vtom jako náhlé unisono sboru zazněla slova: Dotkl ses stromu a myšlenky máš silné. Chceš vědět ještě něco ?

Elof měl zase zlé tušení. Rocův spící obr se probudil a pohlédl na něj. Bude lepší, když potlačí přílišnou zvědavost. „Cokoli mi řekneš, Pane Hvozdu..."

Není co skrývat. Nevěřils obyvatelům Lys Arvalenu? Přesto jsou přesně tím, za co je považujete. Hovoříte tu právě s těmi muži a ženami, kteří utekli z Morvanu před tisíci lety.

Elofem zalomcovala zima, nával velikého úžasu a hrůzy. „Pak jsou mé pochyby u konce, když to říkáš ty, Vládce stromů. Ale jak se stal takový zázrak?"

Z mé vůle. Našel jsem je zoufale bloudit po mé říši, dal jsem jim tedy přístřeší. Uctívají mě jako Uchovatele, a plným právem. Jako jediný z dávných Mocností plním své poslání. Zastávám se všeho, co žije, života samého. Jsem zapřísáhlým nepřítelem ničivého Ledu a zběhlých Mocností, jimž se stal domovem i zbraní. Dávno jsem pomyslel na přežití lidí a uchoval pro ně tuto říši jako úkryt. Tady budou bezpečni nejen před Ledem, ale rovněž před zmatky, nemocemi, dokonce před smrtí. A před vším, co bere běh času. Tady mohou žít zcela podle svých tužeb, dokonale svobodni, dokud nechtějí ohrožovat nebo omezovat jeden druhého. To by však chtěl málokdo, když je zbaven všech obav a potřeb. Co víc by si lidé mohli přát?

Elof zavrtěl hlavou, stěží schopen přijmout, co právě vyslechl. „Pane Hvozdu, těžko si dokážu představit..."

Inu dobrá. Pověřuji tě, abys svým společníkům a veliteli pověděl, co jsem ti řekl. Vydali jste se hledat nový domov pro sebe a svůj lid, bezpečný přístav a útočiště před hrozbou Mocností Ledu utržených ze řetězu. Pověz jim, že hledání skončilo! Pověz jim, že nemusejí pátrat dál, rozhodně ne na východě, dávno mrtvém a zetlelém. V rozlehlé říši Hvozdu, větší než vaše vlastní země, bude místo pro všechny. Nabízím vám: zůstaňte tady a až nadejde čas, až dokončíme plány a přípravy, přijde sem i váš národ. Pověz to lordu Kermorvanovi!

A s tím, stejně náhle, jako se ozval, hlas zmlkl. Ptáčci čiřikali a poletovali stejně vehementně, poskakovali jako živé smaragdy, prohánělí se mezi větvemi a halasně ohlašovali příchod jitra. Jednohlasná nota se ale z jejich křiku vytratila a s ní i význam. Elofovi ještě třeštila hlava z toho, co slyšel, posadil se tedy na lavičku pod stromem a chvíli se těšil pohledem na ptačí dovádění. Zrovna vstával, aby se vrátil do postele, když tu zaslechl lehké kroky a zalekl se, že ho zde někdo uvidí, polonahého a ozbrojeného jako lupič. Nechtěl, aby ho ti namyšlení dvořané takhle našli. Překročil lavičku a přikrčil se.

Síní naproti přešly dvě postavy v pevném objetí, vysoký muž a nějaká žena. Nepoznal ani jednoho z nich, i když mohli být snadno mezi těmi, kdo je vítali. Jako šedé stíny v šedém světle se zastavili u dveří a tady se objímali a líbali, horečně, skoro vášnivě. Zena se v mužově náruči prohnula a zvedla ruce nad hlavu. Dotkl se prsty jejích rukou a pak zlehka sklouzl po pažích až k ramínkům šatů. Rozevřel jí živůtek, odhalil nahá prsa, obkroužil je prsty a pak přikryl dlaněmi. Otočila se, otevřely se dveře, šedé kameny zalilo zlaté světlo a byli pryč.

Tak láska přežívá i mezi nesmrtelnými! Elof se usmál. Obyčejně by se cítil trapně, že tak vnikl do cizího soukromí, ale teď to nedokázal. V tom objetí a dotycích bylo něco tak odtažitého, tak formálního, až působily skoro rituálně, symbolicky, vzdáleny od všech nástrah vášní. Bylo to krásné jako tanec, ale stejně málo prožité. Nedokázal by krásnou ženu laskat tak chladně, natož tu, již miloval. Dotýkat se takhle Kary? Při té představě se mu v žilách rozběhlo roztavené stříbro, zrychlil dech. Unaven se vracel po schodech do pokoje, nemálo rozrušen. Ale hlavou se mu alespoň nehonily zázraky, o nichž právě slyšel. A jakmile se svalil na lože, tvrdě usnul dlouhým a bezesným spánkem.

KAPITOLA ŠESTÁ
Sníh v korunách

Kermorvan Elofa vyslechl a zůstal dokonale klidný. „Jinak to ani být nemohlo. Měl jsem důvěřovat hlasu svého srdce. Jsou příliš skuteční, příliš živí, tihle hrdinové z věků." V očích měl jiskřičky jako děcko. „A já mohu mezi nimi kráčet, hovořit s nimi, přebývat v jejich domě?" Úžasem jen zavrtěl hlavou.

„Přebývat v jejich domě?" zopakoval Elof tichým vyrovnaným hlasem. „Takže věříš Tapiauovi? Rozhodl ses dělat, co si přeje?"

„To ne!" ohradil se rychle Kermorvan. „Ne tak brzy! Na mnoho otázek ještě nemám odpovědi. Ale jak k nim přijdu, pokud tu nějakou dobu nezůstanu? Takovou příležitost nechci promarnit, to bych zradil svůj lid. A navíc je tu opravdu pěkně."

Elof se rozhlédl a musel souhlasit. Bylo už pozdní odpoledne, protože cestovatelé spali dlouho, nejdéle ze všech on sám. Hřejivé slunce zlatilo paprsky kamenné zdi i dřevěné stěny, a sám Elof musel obdivovat jejich vznešenou eleganci, ladné klenby šindelových střech a barevné řezby a reliéfy na tolika plochách, dosud skrytých ve stínu. Vysoko po vnějších zdech se jako zkamenělý břečťan táhly vyřezávané listové vzory a rámovaly rytiny líbezných jelenů, navěky natažených k nedosažitelným výhonkům. Po celé délce schodiště ve věži se táhly smyčky dračího těla, roztažená křídla, až nahoře se v bolestech zmítala plazí hlava, zasažená mečem hrdiny. Oproti tomu podél terasy na vrcholu věže tančily půvabnou sarabandu nebeské postavy. Vnitřní zdi vlastního velkého nádvoří zdobily velké barevné vlny a po nich klouzaly obrysy pyšných lodí, majestátní flotila s východem slunce za zády. Na zadní stěně však jako by se dřevem probíjela vichřice; vlny se pěnily a vzpínaly až k okapům, nebesa černala mračny. Na celém lítém oceánu byla jediná loďka s roztrhanou plachtou a vysokou postavou u stehů.

Ač nerad, Elof Kermorvana chápal. Právě on nemohl hledat zlo tam, kde vládla láska ke krásným věcem a prospívalo řemeslo. A počáteční strach rychle zmizel, když se objevila družina strážných s jídlem. Už mu nepřipadali tak divní, tak nepřirození: dlouhé údy a podivně tvarované ruce a chodidla byly jen odlišné, tvarované životem na stromech, jako by on tvaroval své nástroje. Stejně by mohl nenávidět štíhlý obrys tuleně, přizpůsobený moři, nebo veliké moudré oči duergar, uvyklé životu pod horami. S překvapením mezi strážnými rozeznal starší a mladší. Byli tu mladí od batolat po jinochy, všichni svým způsobem krásní. Slunce jim halilo vlasy a pleť do bronzu, v očích zapalovalo zelené ohníčky. Byli veselejší než dospělí a trefná poznámka si často vysloužila plachý úsměv, jak Elof brzy pochopil. Díky mladým ztratili i dospělí něco ze svého ostychu a rozmluvili se. Elofovi připadala jejich naivita, o níž mluvil Korentyn, spíš jako projev bystré, ale nespoutané inteligence, podobné té zvířecí hlavně výhradním zájmem o věci současné; dokonce nejstarší z nich, prošedivělí a vrásčití, nebyli o nic dbalejší a pozornější než mladí. Zajímala je jen blízká hostina, na níž budou zároveň sloužícími i hosty. Z obojího měli zřejmě stejnou radost a nedokázali mluvit o ničem jiném. Elof je tedy záhy opustil a odešel si do stínu pročistit hlavu. Fakt, že strážní mohou mít děti a stárnout, nezapadal do jeho divokých prvotních představ a byl z toho celý popletený.

Cestovatelé celý den odpočívali a z plna hrdla jedli a pili. Korentyn dohlédl, aby všichni dostali, co chtějí, ale jinak je nerušil. Znovu se do sytosti vyspali a ráno vstávali pozdě. Strážní jim na svahu pod věží ukázali prameny a tůně, kde se mohou vykoupat. I když byla voda studená jako skála, z níž vyvěrala, smyla z nich prach cest a probrala k životu ztuhlé údy. Když se vrátili, místo svých oděvů našli zdobné šaty dvorského střihu. Elofa překvapilo, že mu uchystali černou kovářskou kazajku a kalhoty, navíc zdobené stříbrnými a zlatými výšivkami, jež odněkud znal. Přesto se nerozvzpomněl, dokud po nitích nepřejel prsty. Z batohu vytáhl stařičký bronzový bodec, jejž kdysi užíval k vodění dobytka a který kdysi musel být něčím víc.

V úžasu zíral na podobu písmen a shodu jejich pořadí. Kazajka je měla vyšité, nápis se táhl kolem límce a napůl kolem obou manžet. Znovu pojal nedůvěru. Což sám některé z oněch symbolů nevtiskl do zlého meče, tohoto projevu nejhorších stránek svého vrozeného umění? Ta písmena usměrňovala síly donucení a rozkazu. Přimhouřenýma očima si výšivky prohlížel, ale nespatřil v nich vnitřní světlo, ba ani prsty neucítil chvění, jež oživovalo dobytčí bodák. Tak to koneckonců bylo správně, neboť čím větší má vzor sílu, tím víc je spjatý s materiálem a tvarem, pro něž je určen, a na jiném předmětu ztrácí význam. Zkusmo kazajku zvedl a přetáhl si ji přes hlavu; oddechl si, když nic nepocítil, nic se v něm nezměnilo. Když na sobě ale látku uhlazoval, prsty mu prozradily ještě něco; tunika nebyla nová, už ji někdo nosil, a na jeho míru ji jen přešili. Který kovář tu prošel před ním s takovými podivnými vzory na šatech? A kde je teď?

Ostatní členové výpravy se jeden po druhém trousili z ložnic, někteří nejistí, jiní, jako Tenvar, pýchou celí pryč. Každý se ale otočil, když se objevila Ils ve volných bílých šatech, přepásaných stříbrem, neboť proti obvyklé černé kazajce a kalhotám či sukni to nemohla být větší změna. Volány róby skrývaly ramenatou duergarskou postavu a podtrhovaly její černé kadeře a velké oči. Tenvar jí chtěl dokonce políbit ruku, ale vrhla na něj takový pohled, že si to rychle rozmyslel. Scházel už jen Kermorvan a Elof chtěl v tomto smyslu zrovna něco poznamenat, když tu se nahoře na schodech ozvaly kroky. Na terasu vyšel Korentyn, kolem ramen tuniku a těžký plášť modrý jako moře, a s ním Kermorvan, oblečený úplně stejně, ale v zelené. Na čele měli zlaté korunky vykládané drahokamy a kolem krku náhrdelníky spletené jako provazy z nejvzácnějších kovů. Pro Elofovo oko šperky pableskovaly jako zčeřená hladina v plném slunci; poutaly mnohé síly a dodávaly tak svým nositelům královské důstojnosti. Strážní si zakryli oči a hluboko se poklonili, po chvíli je napodobili i Elof a ostatní pocestní. Když pak večer oba urození páni vedli družinu k večeři do Síně stromu, jejich příchod oznámila halasná fanfára a všechno panstvo se klanělo jako rákosí ve větru.

Všichni cestovatelé dostali místa u Korentynova stolu, umístěného na stupínku pod stromem. Po princově pravici seděl Kermorvan a lady Teris, z druhé strany Elof a Ils. Večeře probíhala velice obřadně, ale daleka přílišné vážnosti. Hovor se vesele rozproudil; třeba Gise probíral s Merau Ladanem krásy lovu. Jen Elof zůstával zticha, rozhlížel se po nevázaných dvořanech a pokoušel se představit si tíhu tisíce let vzpomínek. Stačí snad kterýkoli člověk vyplnit tolik životů? Nedokázal to pochopit, jako mnohé další věci, a to ho mrzelo. Nemohl všechno slepě přijmout jako ostatní; musí si udržet odstup, nezaujatě všechno pozorovat jako zkušební plát ve výhni. Pak to posoudí, ne dřív. Ale černé myšlenky mu odehnal Korentyn, když mu dolil víno a usmál se dokonale odzbrojujícím způsobem. „Nu což, pane kováři? Tohle je velice staré víno, nezkusíš je? Ty nové šaty se k tobě hodí. Doufám, že ti padly?"

„Skvěle, můj pane. Ale pokud odpustíš otázku, kdo je nosíval?"

„Ach!" zasmál se Korentyn. „Takže sis toho všiml? Doufám, že ti to nevadí. Podle toho, co jsem o tobě slyšel, by si

považoval za čest, že nosíš jeho šaty. Jak se jenom jmenoval? Byl to přítel a já úplně zapomněl... Thyrve, to je ono! Thyrve, seveřan jako ty, alespoň podle přízvuku, nesmírně znalý a zručný řemeslník. I lord Vayde, sám velký kovář, k němu choval úctu. Je to Thyrveho livrej."

„Livrej?" Elof nikdy neslyšel, že by kovář nosil jiný stejnokroj než barvy svého cechu.

„Ano! Byl vrchním královským kovářem. Což sis to nedomýšlel z výšivek?" Z prince na chvíli spadla žoviální maska a v očích mu zablýsklo, jako by hleděl do propasti věků. „Ještě žije v mé mysli, byť je to tak dávno. Dávno, co ji Keryn tajně předal své sestře Ase, přezdívané Moudrá, aby ji na západě předala jeho synovi. Což není symbolem moci, již kovář vkládá do rukou krále? Což to nejsou vzory samotného Velkého žezla Morvanu? "

Elof zbytek večeře nevnímal. Určitě jedl, konverzoval, v transu odešel, protože se probral až sám ve své ložnici, bronzový bodák sevřený v dlani. Chránila ho Ase, ale tu z Kerbryhaine vyhnali s ostatními seveřany a ti pak založili Nordeney. Co by jinak znamenalo Asenby, v němž vyrůstal, než Aseino město? Zapadlá osada, kde se skryje poklad a pak se na něj zapomene, dokud mu pasáci krav nedají nový účel. Není divu, že si ho po rabování nechal ekwešský náčelník u sebe; šamani v bodci jistě vycítili dávnou sílu. Větší div je, že sám Elof dokázal být tak slepý. Když si však rozechvěn vzpomněl, jak jím vodil veliký skot, přival síly v bodci pohasl na malou jiskřičku. Jakmile si žezlo představil v ruce krále, vzplálo zlatým plamenem. Rychle nechal žár pohasnout, zaražen podivností vlastního osudu. Jediným účelem jeho života mohlo snadno být navrácení tohoto odznaku moci do pravých rukou. Ale komu ty ruce patří? Znal jednoho muže s dobrým nárokem, ale teď našel dalšího. Z toho by mohly vzejít sváry. Rozhodně žezlo zabalil do měkkých kůží. Kermorvan je jeho přítel, poví mu to dřív než Korentynovi, ale zatím si to nechá pro sebe.

Dny zahálky, jež následovaly, už Elofovi neuchystaly žádná další překvapení. Ba naopak otupily ostří věcí mi milých a dodaly novému příchuť známého. Ač se rozhodl stranit dvorského života, sám dvůr mu to nedovolil. Ve skutečnosti, jak často zdůrazňovali Roc a Ils, byla chyba v něm samém. S pohlednou tváří, přemýšlivým zdrženlivým vystupováním a aurou moci a důstojnosti, již mu dodávaly nové šaty, se stal oblíbencem dvorních dam. Na každém kroku se setkával se směsicí úcty a zájmu, jíž by odolal málokterý muž, zvláště tak mladý. Přesto byl netrpělivý; někde daleko byla Kara a tu mu nemohly nahradit ani všechny krásky Lys Arvalenu. Radoval se z jejich pozornosti, dvorské způsoby ho však vyčerpávaly a dusily, bohaté a těžké jako róby a gobelíny na stěnách, stejně zašlé prošlými věky. Ba i Korentynova neslábnoucí přívětivost získávala hořkou pachuť. A co hůř, jeho ctitel Kermorvan přebíral princovy zvyky a ztrácel svou typickou neuhlazenou přímočarost.

„Ale, tak špatné to není," namítal Roc. „Možná ho krotí tahleta Teris, a kdo by mu to mohl mít za zlé? Jsi jenom moc velký suchar. Nebo jsi zapškl."

„Zapškl?" zasmál se hořce Elof a strčil hlavu do ledové vody pramene. „Něco horšího! Mám pořád pocit, že mi minulost pod těmi stromy někam utíká! Jako by tu vždycky byl Hvozd, nic než Hvozd, žádné místo ani čas, jen stíny větví, jež mne tíží na duši. A je to čím dál horší. I um mě opouští, tajemství i vzdělání. V tomhle světě, kde všechno roste, zřejmě umění kovu k ničemu není. Co tady mohu tvarovat, tavit, odlévat a kovat?"

„Tak si najdi něco jiného! Běž na lov, jako Gise; zmizel s tím halamou Merauem. Zítra jdu taky, jde i Ils a všichni kromě Arvhese a Tenvara, protože ty nedostaneš ode dvora. Proč se nepřidáš?"

„Na lov? Co jiného tu od začátku dělám? Rybáře, lesáka, lovce, sběrače, dokud mi mozek neshnije jako listí!"

Roc se otočil na záda a vykopl vodu.

„Rybář a sběrač jsi byl už dřív, ne? V bažinách. Skoro se ti tam líbilo."

„Ano, ale tam jsem byl i kovář a měl jsem užitečnou práci. Tady nemám nic."

„Máš své nástroje, a moje taky. Můžeš si něco ukout. Potřebuješ trochu tvrdé práce. Vypotit ze sebe všechno lenošení trochou pořádného řemesla."

„Práce?" vzdychl Elof. „Jaký smysl by tu měla? A kde bych dělal? Jak můžu začít bez výhně, kovárny nebo knihovny?"

Ty se najdou.

Elof se ve vodě zprudka otočil. Byl to jasný a nelidský hlas jako dřív, ale zněl úplně jinak. A neozval se ze stromů kolem tůně, ale přímo ze skály s pramenem. „Co je?" štěkl Roc. „Co slyšíš?"

„Pramen! Zurčení vody..."

Můžeš mít, co potřebuješ. Což jsem neřekl, že v mé říši může žít každý, jak se mu zlíbí? Stačí požádat a tvé přání bude vyplněno. V horách je dost rudy a v paláci mnoho knih. Některé budou i o tvém oboru; v Tapiaula už kováři pracovali. Postav si kovárnu, kde chceš. Kéž ti práce dá klid v duši.

„Něco jsem slyšel," zamumlal Roc. „Zvonění... skoro jako písnička... asi mám vodu v uších!" Zatřepal hlavou, aby ji vylil.

„Ne," prohlásil Elof, doplaval k drobnému vodopádu a zaposlouchal se do pleskání vody o kámen. Najednou byl bez sebe vzrušením, celý lačný vzácných knih, jež s sebou mohl na útěku vzít dávný kovář. A zároveň v něm klíčily plány na daleko nebezpečnější a důležitější podnik. „Mluvil Tapiau. Navrhl, stejně jako ty, ať se tu pustím do řemesla, a opravdu to tu půjde. Má mnoho hlasů, jak už řekl. Ale kolik očí, a kolik uší?" Na tuhle otázku voda neodpověděla.V následujících týdnech však měl ještě hlas Hvozdu uslyšet.

Tou dobou byl čím dál osamělejší. Roc byl na lovecké výpravě a s ním Bure, Borhi a dokonce Ils. Arvhes s Tenvarem se rádi těšili z dvorských zábav. Kermorvan byl s Korentynem, zaplavoval ho dotazy na Morvan a staré legendy, nebo s Teris. Elof nedokázal odhadnout, jak je ten vztah vážný. I když by Elof našel u dvora společnost, vyhýbal se mu. V hlavě mu klíčila myšlenka, neuhasitelná jiskérka. Jeho umění ho nenechá na holičkách. Našel cíl, a dokud ho nedosáhne, nebude mít pokoje.

Korentyn mu rád dovolil prohledat všechny knihy na zámku, ale pátrání zprvu nevypadalo nadějně. Péči tu věnovali

především legendám a romancím. Byť ho mnohé nadmíru upoutaly, poskytly mu jen rozptýlení, o něž právě nestál. Knihy ze všech vědních oborů byly špinavé, zanedbané, mnohdy i rozpadlé, jako by své listy nechaly po vzoru lesa hnít na zemi. Co ale mohl, vyčistil a povyspravil jemným plátnem či tenkým pergamenem, a dostalo se mu bohaté odměny. Našel pár základních knih, ale ty už znal dávno zpaměti. Doufal, že narazí na ztracená díla, texty stejně vzácné a staré, jaké měl Mistr kovář pod vražedným zámkem. Nezklamal se. Zpod hromady letopisů vytáhl celý jeden svitek Ircas Elynu, vyčerpávajícího pojednání o symbolech, o němž Mistr kovář věděl, ale nikdy je nezískal. Ani nedoufal, že narazí na knihu Skolnhere, a přece v zaprášené horní polici našel skvělou kopii na plátně, opatřenou zajímavými poznámkami. Nejvzácnějším nálezem se stal malý, ale úžasný Ambrysův deník, zápisky velkého morvanneckého zbrojíře z doby zhruba sto let před Korentynem; kováři si deníku cenili hlavně pro citáty z ještě záhadnějších traktátů a pro ilustrace tak podrobné, že byly noční můrou všech opisovačů. Jedna z nich mu padla do oka a vnukla mu neodbytnou myšlenku. Pochyboval však, bál se, bylo mu odporné, že se už nemůže vyhnout takové krutosti.

Téhož dne však zašel za Korentynem a požádal o dovolení postavit si kovárnu. Kvůli nebezpečí ohně bude celá z kamene a dostatečně daleko od hradeb, na mýtince u potoka nahoře v kopci. Přesně jak očekával, povolení dostal a nejen to; Almayn si vzpomněl, že ze staré kovárny zbylo nějaké zařízení, a Korentyn mu na pomoc poslal nejsilnější álfar. Pod Elofovým vedením za pár týdnů jedni vykopali základy až na skálu, zatímco druzí tahali ze skal hrubě osekané žulové kvádry. Zdi vypadaly stejně nespanile, ale byly silné a pevné, dost odolné na to, aby unesly střechu z jediné kamenné desky. Nechce trámy a krovy, vysvětlil, aby nechytily. Laťkové okenice zhotovil ze stejného důvodu z břidlice a zavěsil je na železné kolíčky, jež vykoval na kameni u říčky. Další tabulky břidlice zasadil do železného rámu dveří a za ně naskládal donesené dříví na otop. Výheň měl z jednoho kamene, kalicí lázeň z lepené břidlice, z kamene byly i podstavce a ponky. Nakonec mu do svahu rozesmátí álfar vytáhli pozůstatky po staré kovárně: samočinné měchy, opravené a nově potažené, a velikou kovadlinu nepovědomého tvaru. Byla stará a zarezlá, když do ní však uhodil kladivem, zazvonila do věčného lesního šepotu jasně a vzdorně.

Zároveň donesli všechno použitelné nářadí, kleště a svěráky, a zásoby materiálu, hotový poklad drahých kovů a kamenů v různém stavu opracovanosti. Vesele mu pověděli, že v horách je takových hraček, kolik si jen bude přát, a když už chce tedy lovit spíš líné kameny než rychlou zvěř, klidně ho tam zavedou. Se smíchem odešli, aniž by čekali na jeho díky, a hned skočili do korun stromů. Elof je provázel pohledem a zamyšleně pokyvoval hlavou; takový lov ve skalách se může hodit k mnoha věcem.

Posadil se k svým vlastním dveřím a zahleděl se do zalesněného svahu. Připomínal mu hvozdy jeho dětství; jen pár let uteklo, a přece celé věky. Možná byl tehdy nejšťastnější, nemůže ale zapomenout, že pod povrchem dní byly jen lži a zkaženost. Nedokáže už brát štěstí jako dar bez ceny a bez závazku, nebo důvěřovat řízení osudu, jemuž nerozumí. Pokud se Kermorvan učil víc věřit svému srdci, Elof se mu snažil důvěřovat méně. Ať je Lys Arvalen jak chce idylický, Elof musí najít pravdu, jež se za ním skrývá. A kvůli tomu si vystavěl kovárnu.

Sáhl po Gorthaweru, opřeném o zeď, povytáhl ho z pochvy a prohlédl si stín, který černá čepel vrhala. Plazil se po zemi jako jedovatý inkoust, teplý a černý, mísil se s tisícem lesních stínů; talisman tu měl velkou j sílu, jak se dalo předpokládat. Elof rychle vstal a otevřel těžké dveře, jež přes všechno mazání hlasitě vrzaly. Jakmile překročil práh, stín se stáhl a téměř vytratil. Na vyleštěném kamenném prahu bylo vidět jen jeho vybledlý obrys. Elof zamyšleně přikývl a obešel s čepelí celou kovárnu, každý kámen a především vodu, a sledoval, co stín dělá. Nikde ale ani trošičku neztmavl. Zasunul Gorthawer do pochvy, vzal ho s sebou ven a s povzdechem se posadil na slunce. Pod prahem ležel jediný kousek dřeva : v celé kovárně, cedrová lišta z truhly, v níž před kouřem a vlhkostí chránil své vzácné knihy; i tu uvěznil do smůly a kamene. Žádné dřevo se dovnitř nedostane, jedině přeměněné v uhlí. Nemýlil se.

Teď se musí postarat o materiál. Vzal těžký kožený vak se zásobami a vysypal ho před sebe na prohřátou zem. Bylo to úžasné bohatství, ale oko kováře vidí dál než za pouhou peněžní hodnotu. A Elof uviděl opravdu zvláštní věci. Mnoho kousků bylo opracováno natolik, že v nich už dokázal rozeznat zamýšlený výsledný tvar a sílu. Žádný však nebyl dodělaný, i když dokončení nebránila chyba materiálu. Elof byl studiem tak zaujatý, že si stěží všiml, jak po mouše na hladině říčky skáče ryba. V plesknutí se ale mumlavá melodie proudu náhle lehce změnila.

Tak co, kováři. Už jsi spokojen? Nebo snad stále pochybuješ o vlídnosti mého přijetí?

Elof zdvořile sklonil hlavu. „To bych byl nevděčný, Pane Hvozdu, kdybych si myslel, že ti nezáleží na mém pohodlí a štěstí. Když jsem ale kdysi s přáteli vkročil do tvé říše daleko na Západě, zprvu jsi mne vyháněl. Proč tedy... Nejsem nezdvořilý?"

Voda se na mělčině při běhu přes oblázky zasmála. Nejsi. Je to správná otázka. Našel jsem v tobě... něco... že jsi podle mne jiný než ostatní.

„Jak to, Pane Hvozdu?"

Lze takový pohled spoutat chabou myslí lidí? Proud chvíli tekl tiše, na hladině se točilo spadané listí. Řekněme, že většina lidí... v mé mysli vrhá stín. Jsou to různé stíny, některé černé, jiné bledé. Ale ty nejsi stín, ty spíš připomínáš pableskování paprsků v hloubi Hvozdu. Dobrý příměr, protože Hvozd je mou myslí.

„Tak proč se mne bát?" zeptal se neomaleně Elof. „Jistě je tu spousta daleko černějších stínů."

Vysoké stromy se skláněly nad kovárnu. Zmýlil jsem se v tobě. Nevěděl jsem, že jsi mezi lidmi kovářem. Cítil jsem tvou sílu a myslel jsem, že jsi živel, nižší Mocnost, která se mi bez dovolení toulá po kraji a může tu škodit. To jsem nemohl dopustit. Měl bys mi rozumět, pár takových jsi už potkal, obyvatele řeky a jezera, a také Divokou honbu.

„Cožpak je tu nenecháváš? Vzali mi mnoho společníků, dobrých i zlých. Proč tvou říši brání takové hrůzy, když jsou v ní lidé tolik vítaní?"

Voda zavířila a zabublala, hukot se prohloubil. Jsi odvážný, kováři, mluvit takhle k jedné z Mocností, a ne nejslabší. Kdybych byl tak špatný, jak si myslíš, odpovídal bych ti? Ta stvoření tu trpím ze dvou důvodů a důležitější z nich je soucit.

„Soucit?"

Je to tak. Kde jinde by mohli přebývat? Ti tvorové, a mnozí další, s nimiž ses nesetkal, mají potřeby a zvyky dokonale cizí těm tvým. Ve světě venku, v zemi lidí, už jejich doba minula. Ať měli na počátku světa jakýkoli cíl a účel, přežili se, ale zvykli si na život a bojí se změn, jež nese čas. Nad tím dovedu přimhouřit oko, protože vím, jak tvrdě mohou takové změny dopadnout. Než přišla doba lidí, kováři, patřil celý svět lesům. Poskytuji jim tedy mezi stromy úkryt a oni střeží hranice mé říše. A bez stráží se neobejdu. I když držím s lidmi, nemohu jim dovolit ničit zem, jež bude jednou jejich nejbezpečnějším útočištěm. Álfar milují své děti, ale dovolili by jim hrát si s ohněm? Kdybych neměl hlídky, stromy by padly za oběť ohni a na stavbu srubů, zvěř by byla vyhubena, celý dávný koloběh dostatku by se rozpadl, ačkoli dokáže uživit všechny. Teď musím ohrozit pár životů, abych jednou mohl zkrachovalé lidstvo uvítat zpátky v lůně přírody. Tehdy otevřu hranice a přivítám všechny. Ten den se blíží. Budu potřebovat silné vůdce; jeden je Korentyn, další tvůj přítel Kermorvan, lady Ils pro svůj lid. A pokud se v tobě nemýlím, i ty budeš mezi nimi. Přemýšlej o tom nad prací!

Když toho večera Elof scházel do zámku, uviděl mezi stromy řetízek pochodní. Pomyslel si, že to se lovci vracejí na zítřejší hody, a pospíšil je pozdravit, než složí kořist na trávník před branou. Roc a Ils měli dobrou náladu a chlubili se úlovkem. Dlouho si ho dobírali, jaký je lenoch, než se dostal ke slovu a pověděl jim o kovárně. I oni pro něj měli zprávu, protože narazili na jinou loveckou výpravu a v ní byl Morhuen, slavný bard. Přislíbil účast na hostině. „Moc se mu nechtělo, dokud jsem mu neřekl o Kermorvanovi!" dodal Roc. „A kdo mu to může vyčítat? S álfar má panečku nějaký život! Musíš to někdy zkusit, Elofe!"

Elof se usmál. „Možná už brzy. Šel bys zase rubat s do hor rudu jako zastará, Rocu? A ty, Ils? Spoléhám na tebe."

Rozesmála se. „Kde bys byl beze mne? Lidé na kameny nemají oko. A uvidíme, jestli nás álfar předčí i v tomhle lovu!"

Roc popotáhl.

„Půjdu paběrkovat zbytky. Jako vždycky. Ale teď už jdu rovnou ke stolu, možná s odbočkou do lázně. Jdeme!"

Po celý večer a následující den dvůr bzučel vzrušenými přípravami chystané slavnosti. Elof ale začínal mít podezření, že se dvořané na podobné oslavy netěší jen jako na vytržení z obyčejných dní, ale také že odloží nesnesitelné břemeno, totiž vlastní povahu. Když je nakonec Korentyn s Kermorvanem odvedli v slavnostním průvodu na velké nádvoří, osvětlené nevídanými lampami, rozvěšenými i mezi větvemi velikého dubu, jeho podezření se brzy potvrdilo. Jak noc pokračovala, víno, hudba a tanec se mu slily do jediného nepřemožitelného proudu rituálních radovánek. V neustálých změnách ti zvláštní lidé opravdu zapomněli sami na sebe, zahnali bolest myšlení naučenými figurami tance, rozptýlili bolest cítění krátkými flirty, vířili od jednoho tanečníka ke druhému jako jepice nad řekou. Korentyn se nezapojil, ale blahosklonně všemu tomu řádění předsedal.

Jen jeden z jeho poddaných nebyl nevázaně veselý, bard Morhuen, i když se zpívalo mnoho jeho písní. Byl to klátivý tvor zarostlý bujnými šedými vlasy a vousy, i když podle tváře a postavy nebyl o nic starší než Korentyn, po jehož boku seděl. Té pocty si ani nevšiml. V bohatém odění se netrpělivě ošíval a nemluvil s nikým kromě Korentyna a obsluhujících strážných. Světle modré oči upíral do dálky a kdykoli zaslechl poklonu, kousal se do rtů. Uprostřed zábavy ho Korentyn slavnostně představil cestovatelům, ale teprve když pěvec uviděl Kermorvana, blýsklo mu v očích a hluboko se poklonil. „Teď vidím, že co jsem slyšel, je pravda!" pravil jasným silným hlasem. „Vskutku se snad vrátil můj pán Keryn.

Vidím já v tobě příslib, vidím zástavu,
že naděje snad neumírá v soumraku,
že po zimě snad jaro získá odvahu,
že vyraší snad kvítky zase na svahu.
Že povstane zas věž, jež tyčila se do mraků,
že bude zas král korunován od davu. "

Zabouřil potlesk, jako by těžký vzduch hodovní síně rozťal horský vichr. „Kéž se tak stane!" zvolal Korentyn a pozvedl číši k přípitku. Vtom se zastyděl, usmál a posadil, a krátký nával vzrušení opadl.

„Ach, nádherné!" vzdychla Teris, usazená mezi Elofem a Kermorvanem, a radostně pohodila kaštanovou kšticí. „Je to tak dávno, co se mu povedl podobný verš, a jen tak bez přípravy! Mistře Morhuene, mistře Morhuene, nezazpíváš nám něco? S harfou, jestli se nebudeš zlobit?"

Bard se uklonil. „Nikdy jsem ti nedokázal nic odepřít, a Terisec, i kdyby tu nebyli vzácní hosté. Stárnu, ale vynasnažím se..." Zarazil se, když zahlédl Elofa. „Co to je?" zvolal nahlas, ale mluvil k sobě. „Co to má znamenat?" V očích mu problikla hrůza. „Což všechny tváře starého Morvanu tuto noc vstaly a přišly sem?"

„Mistře Morhuene!" zvolala otřesená Teris. „To je nezdvořilé! Je to přece pan kovář Elof, můj pán ti ho před chvílí představoval..."

Elof se naklonil nad stůl. „Nejsem uražen, má paní. Korentynovi jsem také někoho připomínal, ale nevzpomněl si. Ty si vzpomeneš, mistře?"

Morhuen se na něj ale jen nedůvěřivě podíval, dlouhými prsty si přejel po čele a něco zamumlal. Pak se obrátil na Korentyna s Kermorvanem s otázkou, co má zazpívat. Teris vzala Elofa za loket a vlasy ho pošimrala na uchu. „Teď vidíš, proč mu Merau říká starý blázen," pošeptala mu a potlačila smích. „Ale jak je sladký, a jak nám zastará zpívával..." Elof ji skoro neposlouchal; příliš si uvědomoval její dotyk, chvění ňadra na paži, sladkou vůni podobnou vůni květin v jižním poledni. Možná si nebyla vědoma, jaký na něj má účinek. Soustředila se jen na Kermorvana. Elof se ale těžko ovládal. Pokušení přišlo příliš snadno, příliš přirozeně po všech zklamáních a vypitém víně. Nechat se svést, zdržet se tu, odložit úkol, jenž neměl naději na úspěch. Nesmírně se mu ulevilo, když ho Teris pustila, aby mohla tleskat, jakmile Morhuen vystoupil na stupínek pod stromem.

Elof ho poprvé uviděl stát a zalapal po dechu; bard byl ve své klátivosti nesmírně komický, volné roucho maskovalo šmajdavou chůzi, jako by měl křivé nohy. Každá skupina hudebníků na nádvoří mu nabídla svou harfu. Dlouho si vybíral tu nejlepší a pak ji nechal majitele přesně naladit. Došel doprostřed pódia, vysekl dvoru poklonu a ohlásil: „Na přání našeho nejvzácnějšího hosta Keryna, lorda Kermorvana..." uctivě se zasmál, „a proti vůli našeho skromného prince Korentyna, zazpívám o činech Korentyna Rhudriho u Lastreby!"

Kermorvan se přes Teris naklonil k cestovatelům. „Balada na starý způsob. Lastreby bylo město v Morvanu na kopci severně od vody, jehož poslední hrdinnou obranu Korentyn vedl. Byl to jeho první velký skutek." Morhuen si usadil harfu na loket dlouhé levé paže a pečlivě procvičil prsty. Pak jimi zahrál jediný akord, jenž se vzápětí odrazil od zdí nádvoří, a přidal kovový hlas stejně jasný a čistý jako zvuk strun, mladý a hrdinský.

Slyšte, a zticha buďte! O recích se zpívá!
Co chrabře bojovali s chladnou z dávna mocí.
Co v šiku šli a vojsko vedli v boj,
z hor severu hanebně hnali hrůzy,
než přišel Led, s nímž muž nemůže se měřit
a zničil zem a zplaněl kraj a zvítězil.

Harfa Morhuenovi zpívala a tepala pod prsty, a byť byla hudba Elofovi cizí, rozezněla struny napjaté v jeho srdci. Hlasité akordy zvonily v přizvučných dobách na poplach, zatímco struny mezi nimi vyrážely rytmus cválajícího koně.

Korentyn Rhudri, rudovlasý princ,
ujel své stráži po nerovné cestě,
toužil tak trýznivě Lastreby bránit,
temnoty vojskům uštědřit úder,
rozprášit raubíře, rubat je, řezat,
rozpustit bledý Led jejich zlou krví.

Lastreby hradbami tyčí se nad hory,
temně ční, čím to ? Tesaným čelem...

Harfa náhle zazněla falešným tónem a ozval se nečistý akord. Bard zmlkl. Podíval se na struny, zoufale se snažil vzpomenout na prstoklady, ale píseň už se rozpadla ve zmatku. Morhuen se předklonil, jako by se snažil nadechnout, a bez nadšení pokračoval ve zpěvu. Kouzlo už ale přestalo působit.

Bílá je barva bran, šancí a cimbuří,
uprostřed léta je oblehl sníh...

Znovu zmlkl, zopakoval „oblehl sníh..." a pak definitivně zmlkl, zavrtěl hlavou, pustil harfu a zaťal prsty v pěst. Když zvedl oči k posluchačům, byla na něm hanba a zoufalství tolik vidět, že se Elof raději podíval jinam.

Korentyn byl plný soucitu. „Je ti dobře, starý příteli? Nechceš si odpočinout..."

„Ne, můj pane..." Bardovi se třásl hlas. „Je mi to líto. Stárnu, jak už jsem řekl. Staré písně už mi vypadly z paměti. A prsty mi slábnou, nedokážu je poskládat do správných hmatů. Můj pane, dámy, staří známí i hosté, je mi líto, ale musím odejít. Neměl jsem sem vůbec chodit."

Korentyn zvedl ruku. „Když už ti prsty neslouží," nadhodil optimisticky, „nemohl bys jako dřív vymyslet slova k tanci? Tady můj příbuzný prožil na západě velké dobrodružství, spolu s přáteli, dlouhou výpravu a pak boj o město. Jen ty dokážeš takový příběh správně uzpůsobit hudbě."

Morhuen se bledýma očima díval jakoby skrz něj.

„Ale pane, mne už hudba opustila, oheň vyhasl, co mi zbývá? Tu verš, řádek, útržek, kousky kůry na hladině nekonečné řeky. Žádná velká balada, ba ani na tvoje přání. Ani na tvoje. Jednu píseň ještě zazpívám, krátkou... ale pro tebe..." Znenadání udeřil nehty do strun a harfa se rozezněla veselým popěvkem.

Nechť chvála zní,
ó princi Síní léta!
Ty vládneš
dvoru jaký se nevrátí.
Na rozkaz tvůj
mé písně oživily věky
a vrátily nám, co žili jsme
a milovali!
Však přesto starší hudba mizí
a minulost je čím dál víc mi cizí.
Silnější píseň o mne stojí, nová,
a nekonečný hvozd mou duši vyléčí.
Já toužím se tam vrátit, tam je bezpečí,
a svoboda, a divočina v dáli.

Ve zdech se nechci zdržet
ani den, jen venku v lese žiji svoboden!

Nechť chválu máš,
ó pane z rodu Morvan!
Co dlužím ti,
teď splatit nemohu.
Slávu a čest
vždy štědře dával jsi mi,
laskavost tvou žádné
zpěvy nevyváží.
Však nejsem ten, kdo ti tak dlouho sloužil,
byť věrný, slyším jiné volání,
a bez něj s písní marně bych se soužil.
Co dříve mne tu hřálo, dnes mne vyhání.
Zůstávat tu je jenom trápení,
až na tvé dobro, pane, nic mne netěší.
Tak prosím, teď chci jinak žít,
můj příteli a pane, nech mě jít!

Poslední fráze ještě nedozněla, a už pěvci harfa vyklouzla z ruky a zhoupla se mu na levici. Poklekl a jemně ji položil na dlažbu, struny se ještě chvěly. Elof si na nich v úleku všiml tmavých skvrn a kapky na rámu nástroje. Samou snahou hrát dobře si Morhuen pořezal prsty. Dvorem proběhlo znepokojené zahučení, pak všechno ztichlo. Když nakonec Korentyn promluvil, hlas se mu slyšitelně třásl. „Za takové písně, jaké jsi kdysi skládal, příteli, je má přízeň chabou odměnou. Nedlužíš mi nic. Pokud ti nemohu posloužit jinak, propouštím tě s požehnáním. Kéž se ale brzy zase setkáme."

Morhuen neodpověděl, jen se hluboko uklonil a odkráčel z nádvoří. Když došel k bráně a otevřel ji, svlékl roucho a hodil je jednomu ze služebných álfar. Elof zatajil dech, neboť ho ten pohled hluboce znepokojil. Bard, nyní oblečený jen v prosté kazajce, neměl končetiny zkroucené, ale protažené, strašlivě dlouhé. Hrbil se a krčil, jen aby to zakryl. Přesto byl, či snad býval, člověkem. Brána se za ním zavřela.

Dvůr ovládlo ticho, ať překvapením, či studem. Korentyn, bledý ve tváři, hleděl do stolu. Kolem nohou se mu usadili ověnčení álfar a starostlivě k němu vzhlíželi. Nakonec se Kermorvan setkal s pohledem svého souseda, lorda Almayna; dvořan pokynul hudebníkům. Zazněla fanfára a po ní bohatá a majestátní melodie. Páry vstaly od stolu, mezi nimi i Kermorvan s Teris, a vplynuly do pevných figur tance, jež proplétaly řady s neúnavností mořského příboje. Korentyn zvedl zrak, ale v tanci útěchu nenašel. Pro Elofa to bylo také jen pomalé mučení. Než však první rozvleklý tanec skončil, pokynul muzikantům stejně nenucené jako předtím Almayn jeden bělovlasý starý strážný. Buben zaduněl pomalým rytmem, skřipky se přidaly na veselejší notě a hudbu přitvrdily větší drnkací nástroje. Zvedl se křik a na nádvoří naskákali álfar. Korentyn poplašeně vzhlédl, ale pak se shovívavě usmál. Se širokým úsměvem ve tvářích se álfar pustili kruhem kolem hodovní síně, zprvu zvolna, pak rychleji, hopsali a skákali s rukama nad hlavou a luskali prsty do rytmu. Další, muži a ženy, se k nim připojili, motali se a kymáceli na dlouhých nohách jako semenáčky ve vichřici. V jediné dlouhé řadě dováděli kolem stromu, proplétali se a křepčili tak nevázaně, až jim z vlasů odletovaly květy hostům do klína.

Ten nenadálý výtrysk života Elofa rozesmál a ponoukl k nepleše. Připomněl mu vesnické svátky za jeho mládí, neohrabané, ale veselé, jichž se tolikrát chtěl zúčastnit. „To je panečku tanec!" vykřikl. Rychle se poklonil Korentynovi, skočil mezi tanečníky a cestou drapl pěknou lesní žínku. Sotva si všiml, že za ním do kruhu skočili Ils s Rokem, a už ho silné paže vtáhly do víru. Tenvar vedle něj hopkal s děvčetem po obou bocích, nohama se skoro nedotýkal země, a když Elof ještě jednou obkřepčil strom, všiml si, že dvořané váhavě postávají na okraji mumraje. Měl dojem, že jsou uražení, ale byla to spíš nesmělost. Nakonec Svethan Mořeplavec popadl jednu tanečnici a s chutí se poddal rytmu; další ho opatrně následovali. Elof málem zakopl, když kolem něj procupitala Teris, dlouhé šaty podkasané a zasunuté pod pásek, a vlekla za sebou rozchechtaného Kermorvana. Za nimi škobrtal Almayn s vysokou dvorní dámou; důstojnost dávno někam odhodil.

Celý dvůr nesmrtelných se radoval ze ztráty dobrých způsobů. Tanec snad neměl konce, hudebníci přeskakovali z jedné písně na druhou, kroužky se tvořily a vzápětí rozpadaly, až musili mnozí odejít a popadnout dech. Mezi nimi byl i Elof; přes všechnu sílu mu vadilo, že má krátké nohy. Jeho tanečnice mu dala pusu na tvář a odhopkala do davu. Byl rád, že se může složit pod strom a počkat, až se mu uklidní srdce a pročistí hlava. Honili se kolem něj, lesní lidé, dvořané i jeho přátelé, a jak ten shon pozoroval, stala se zvláštní věc. Polovědomé myšlenky se mu náhle složily v hlavě v jasné vidění. Bylo to jako by tanečníci stále zrychlovali, dokud se neslili do jediného rozmazaného proudu s jedinou nehybnou postavou uprostřed, zastavenou na vrcholu výskoku. Měnila se mu před očima, rašila jako strom: natažené údy se protáhly, trup se prodloužil a prohnul k obloze jako úzká břízka, i dlaně a chodidla narůstaly jako nenasytné kořeny a úponky. Vtom vidění pominulo, zrak se mu vrátil. Elof ale cítil na zádech mráz a v těle mu sílil nezvladatelný třas. Hleděl na ztělesnění své vidiny, ne v jediném těle, ale ve všech, v řetězu od Kermorvana ke Korentynovi, od Korentyna k dlouhému Merau Ladanovi, od něj k Morhuenovi. A od bardových neposlušných natažených končetin k elegantním álfar. A co s jejich myšlením? Přinejlepším změna vznešenosti a moudrosti v laskavou prostotu, přinejhorším proměna člověka ve zvíře. Byl tohle ten pravý tanec Síní léta?

Tiše zaklel. Stejně to nedávalo smysl, když álfar mají děti a znají stáří. Jak by mohli být spojeni s dvořany, kteří neznají ani jedno? Vztekle plácl dlaní o hrubou kůru.

Okamžitě zdi kolem něj naoko zmizely a ozvalo se šumění stromů ve větru. Hluboko kdesi se do tůně za pokladem lesklých šupin ponořila vydra. Vysoko nad nekonečnými stromy vykřikl orel. Lesní lidé jsou jejich děti.

Elof polkl a zavrtěl hlavou, stěží schopen promluvit. Tohle nebylo čiřikání ptáčků, to byl hlas, jejž slyšel poprvé kdysi na západě. Jenže tady nebyl vzdálený a nezřetelný; ozýval se ze všech stran a províval mu hlavou jako poryvy větru. Neměl se opírat o strom. Mnoho z jeho tajemství už může být vyzrazeno. Zdálo se ale, že ven prosákla jen poslední myšlenka.

Máš dobrý zrak, Jeden sám. Álfar jsou jejich děti, či děti jejich druhu, a ctí své starší a radují se, že jim mohou sloužit. Ale což ti ten zrak neukáže i důvod té změny? Já jej neskrývám. Všichni tu dostanou život nekonečný, všichni tu mohou žít, jak se jim líbí. Jen potomky jim musím odepřít, neboť děti jsou zrcadlem smrtelnosti. Přesto je dar věčnosti pro mnohé břemenem a začasté ti, kdož ho zprvu přijali v největším nadšení, ho brzy stěží snášejí. Jen hrdinové dokáží snést nesmrtelnost a z její bolesti vymoci slávu.

Elof se chytil za hruď v místě, kde pocítil bodnutí náhlé bolesti. „Tak proto je tu tolik slavných jmen! Slabší povahy už zatím... zůstaly ležet u cesty."

Hluboko v prsti pod stromem semeno za noci usazené vystrčilo kořínek a nabobtnalo. Ne. Nezůstaly ležet. Čím déle člověk žije, tím hůře se smíří s představou vlastní smrti. Což mnozí i v strašných mukách nelnou k tomu tenkému stéblu života? A přece se nemohou vrátit k svému někdejšímu životu, když vše, co znali, ve světě dávno minulo. Tak jim uhlazuji cestu, čím víc je jejich život zmáhá, tím méně si uvědomují čas, tím více potěšení nacházejí v unikavých chvílích, stávají se znovu dětmi, ba zvířaty, jak sis domyslel. Chodí na lov s álfar, žijí s nimi, mají je rádi, a když je dostihne čas, vládce změny a růstu, připodobní se álfar i vzhledem. Minulost je opustí a oni opět sladí krok s velikým tancem přírody. Nakonec odejdou s álfar a už se nevrátí, plodí s nimi álfarské děti a zapomenou, čím kdysi byli. Smrtelnost je znovu zahalí, vedou svobodný a šťastný život v neznalosti, nakonec klidně zemřou a vrátí se do Řeky.

„Ale..." namítl zostra Elof, ale hned se zarazil. Řekl by příliš mnoho.

Takového konce se nemusíš bát, ani tví přátelé. Ty nejméně ze všech, když hoříš tak silným ohněm. Ale i kdyby tomu bylo jinak, co by se stalo? Což to nestojí za pokus, žít přinejmenším déle než lidé a nebát se na konci ničeho než zapomnění a míru? Mít dost času zušlechtit a zdokonalit své řemeslo, využít k němu všech zdrojů mé říše? Jako jediné z dávných Mocností mi na lidech opravdu záleží. Vím, co je pro ně nejlepší. Z tlejících listů se ozval tlumený zvuk kročejí. Had si protáhl měděné boky a zakmital jazykem, zda ve vzduchu neucítí pach teplé krve.

Elof se uklonil. „Ne nadarmo ti říkají Uchovatel, pane. Využiji tvých pokladů a pokusím se je rozmnožit. Půjdu do tvých skal hledat s několika přáteli kovy."

Stačí požádat álfar. Povedou tě a poslouží ti. Kéž najdeš, co hledáš!

Elof se ještě jednou uklonil. „Děkuji, pane. Věřím tomu."

Našel to však až třetí den výpravy do hor, vysoko ve skalách. Narazil sice na mnoho vzácných surovin, jež mohl využít, ale ve skutečnosti toužil po důležitější kořisti, po souhlasu svých přátel. „Proto jsem vás sem přivedl, " oznámil na místě.

Kermorvan přikývl. „Sem, kde nás álfar neuslyší, kde nehnízdí ptáci, kde nic neroste, daleko od očí a uší Hvozdu. To mě napadlo. Inu? Co dál?"

Elof se nenápadně podíval přes okraj římsy, na níž se s přáteli tísnil. Hluboko dole v malém borku rozbíjeli álfar tábor. Jeden starostlivě zvedl hlavu, ale Elof ho uklidnil mávnutím a odzbrojujícím úsměvem. Cekal, že Kermorvan se po vyslechnutí Tapiauových slov zdesí, ale zůstal klidný jako vždy. „Co chceš dál? Tohle ti nestačí?"

„A proč?" opáčil Tenvar. „Žít navěky, to je pohádka! A když chceš, můžeš odejít a zmizet v klidu v lese."

„No jistě!" rozesmál se Bure. „To je jako mít půdu na obou březích Reky!"

Kermorvan přikývl, i když se tvářil trochu nešťastně. „Přiznávám, že to zní nezvykle. Raději bych byl sám sebou, až přijde konec, ale možná je to hloupost a nemůžu to chtít po jiných. Ale ostatní... Borhi, co by sis vybral? A ty, Rocu?"

„Žít..." začal bez váhání tiše Borhi. „Nikdy už nevidět smrt..."

Roc se zamyslel. „Je to silné pokušení," zabručel. „Chápu, že to může být těžký... je to sázka... ale to je každý nádech..."

„Dobrá," shrnul Kermorvan. „Slyšel jsi hlas lidu." Pokrčil rameny. „Nic špatného na tom nevidím."

„Nevidíš?!" vybuchl Elof tak hlasitě, až se lekl, že ho dole uslyší álfar. Tišeji dodal: „Tak se podívej, jak to končí! Na toho architekta, Ils, na barda, Kermorvane. Co se z nich stalo? Palác nedostavěl, píseň nedozpíval, není to tak?" Ils si ho mlčky změřila ustaraným pohledem, ale Kermorvan jen pokrčil rameny.

„Spousta lidí to nevydrží, i schopných a velkých. Co na tom? Není snad lepší při pokusu podlehnout, než se nikdy do ničeho nepustit? Tím spíš, když je porážka tak milosrdná a pokus tak lákavý. Nezachránil snad pro naši dobu muže jako jsou Svethan a Korentyn?"

„Nezachránil?" zopakoval velice tiše Elof. „A pro naši dobu? O tom pochybuji. Co by ti lidé dokázali venku ve světě, kdyby jim bylo dovoleno dojít až na západ? Synu krále Keryna, tvému předkovi, by nechyběla podpora. Korentyn s Ase by ho usadili na trůn, jak Keryn zamýšlel, zabránili by rozdělení jihu a severu, jež náš lid tak oslabilo. Co dělali místo toho? Přežili, a to je všechno. Ano, jsou naživu. Ale jako co? Jako stíny na stínovém dvoře, ztracení, neschopní pomoci nebo uškodit. Ano, Korentyn je vznešený a laskavý, jinak by to nebyl on. Ale co jiného mu všechna ta staletí vyrvala? Kde je ohnivý zápal hrdinného bojovníka proti Ledu? A Svethan, jaký má význam jeho um tak daleko od moře? A co lady Teris, získala za ty věky vůbec něco navíc?" Kermorvanovi blýsklo v očích, ale ovládl se. „A co ty? Co jsi tady udělal? Jak jsi naplánoval stěhování svého národa do Hvozdu, lidí na tobě závislých a nevědomých? Kdy pošleš vzkaz do Kerbryhaine?"

Kermorvan se zamračil. „Nesmím se unáhlovat! Myslíš si, že jsme se o tom s Korentynem už mnohokrát neradili? Napřed to tu musíme připravit na přijetí davů, lidé musejí přicházet postupně, jak chce Tapiau, a zbavovat se pochyb. Na takové plány nestačí pár dní, nemám pravdu?"

„Pár dní?" zeptal se Elof tiše, i když mu po zádech běhal mráz. „Jak dlouho si myslíš, že už tu jsme? Roc a ostatní byli na lovecké výpravě, já si nechal vystavět celou kovárnu! Ta nevyrostla přes noc." V jejich tvářích viděl zmatek, největší v Kermorvanově, a v myšlenkách se tak vrátil k prvnímu večeru. „Zajímalo by mě, jak dlouho to připadalo Korentynovi."

„Vždyť to je, jak ti řekl Tapiau!" namítl Roc. „Není divu, že má špatný pojem o čase, po všech těch stoletích..."

„Ne?" začala nejistě Ils. „Když už se to děje i nám? Elofe, jak dlouho jsme byli pryč? Připadalo mi to jako noc nebo dvě."

„Nejspíš tři týdny. Možná i čtyři; jak to mám vědět, když to nevíte sami? Kovárna se stavěla tři neděle." Cestovatelé po sobě celí nesví pokukovali, jen Kermorvan si zakryl oči dlaní.

„Možná ztrácíme pojem o čase, jak naše těla přestávají stárnout," nadhodila šeptem Ils. „Tapiau si to nemusí uvědomovat, protože zřejmě žádné tělo nemá, lidské ani jiné. Ale teď mu těžko můžeme dál důvěřovat..."

„Jak to mám vědět?" vyhrkl znenadání Kermorvan. „Když jsi mi převyprávěl, co ti řekl Tapiau, věřil jsem, že jsme našli, co jsme hledali. Ze po hrůzách cesty jsem zakopl o větší objev, než v co jsem vůbec doufal, o minulost, již jsem toužil oživit..."

„Nechť odteď nikoho nesvedou přízraky ztracené minulosti!" ocitoval temně Elof. „Kdo to řekl?"

Kermorvan uhodil pěstí do dlaně. „Jak to mám rozeznat? Jak mám v tomhle zmatku hledat pravdu? Co by z toho Tapiau měl, takhle nás věznit, když nás mohl dávno smést z povrchu zemského nebo nechat roztrhat na kusy? Nedává to smysl, Elofe! Musím mít důkaz! A i kdyby byl naším nepřítelem, jak proti němu můžeme bojovat nebo mu jen utéct? Jak bychom mohli vztáhnout ruku na živou Mocnost?"

Elof se zamyslel, ale po chvíli ticha se odvážil promluvit. „Bude to těžké, pravda. Ale možná nám dokážu pomoci. Teď, když mám kovárnu..." Nezvedl zrak, ale věděl, že se na něj všichni podívali.

„Chceš postavit proti Mocnostem kovařinu?" zeptal se nevěřícně Bure.

„Muž musí využít, co má! Postavil bych řemeslo proti samotným Hybatelům hvězd, kdyby ohrozili... na čem mi záleží!" Naléhavost těch slov vyděsila i jeho samého. Když mluvil bez rozmyslu, odhalil pocity, o nichž skoro nevěděl. Jako nikdy v sobě cítil sílu umění, hučící plamen lačný díla. Myslí ho usměrnil v úzkou jehlu žhavého žáru, přesnou, odměřenou, nesnesitelnou. „Neměl jsem na mysli otevřený boj. Proti nám stojí šalba a my musíme oplatit stejnou mincí." Obrátil se na Kermorvana, neboť se ještě nedočkal odpovědi. „Nuže? Připadá mi, že jsme sem dorazili v nepříznivý čas, když jsi začal pochybovat o své autoritě a oprávněnosti celé téhle výpravy; Hvozd už na tobě zřejmě začal pracovat stejně jako na mně. Ale já s tím nesouhlasím! Jsi stále náš vůdce. Chceš důkaz - pokusím se ho najít, i když to může být nebezpečné. Tak nebezpečné, že pokud Hvozdu opravdu věříš, přestanu s tím. Řekni, co si zvolíš?"

Kermorvan se na skále postavil a mlčky přehlédl moře korun. Brzy však promluvil jasným klidným hlasem: „Zkus, cokoli uznáš za vhodné."

Z hor sešli obtíženi pytli rud a jiných nerostů, jež cestou do zámku s úlevou složili u Elofova prahu. Ils se ale chvíli zdržela a Roc se hned pustil do práce v kovárně, jak byl zvyklý. Elof se mu podíval do očí. „Jestli nechceš, nemusíš to dělat se mnou. Ani ty, Ils."

Ils se zakřenila a opřela o ponk. Roc se růžovoučkým obličejem divoce zašklebil. „Nejseš tu sám, kdo se dovede ohánět kladivem. Třeba nás už taky svrbí ruce. A budeš potřebovat pomocníky, i kdyby jen proto, aby ti občas zchladili hlavu. Co, paní?"

Elof se na oba podíval a usmál se. Najednou mu z těla spadla únava a z duše černý mrak. Vzal Ils kolem širokých ramen a Rocovi zacuchal vlasy do očí. „Ty osle! Vždyť jste pro mě hotové požehnání! Ale pochybuji, že budu potřebovat pomocníky. Bude to zdlouhavá a jemná práce..."

„To ano, a tajná," doplnil tiše Roc. „Sám ses zmínil o očích a uších Hvozdu. Možná bychom je dokázali nějak zaměstnat..."

„A vzít na sebe kus nebezpečí, ano; znám tě až příliš dobře, chlapče! Ale to nebude potřeba." Zvedl Gorthawer, který nechával vždy venku, a ukázal jim, jak mizí jeho stín. „Tapiau říkal, že v chladných kamenných stavbách lidí mi mnoho nepomůže a vskutku zbledl na hradbách Kerbryhaine. Tam ukázal hranice síly Hvozdu! Domyslel jsem si, že právě proto dostavěli Lys Arvalen ze dřeva a ne z kamene. V kameni se jeho myšlenky ztrácí. Také mě napadlo, že on i dvořané se budou bát ohně. Z napohled nevinných důvodů jsem v dosahu jeho moci vystavěl dům, kam jeho síla nesahá, černou skvrnu v jeho vědomí." Spokojeně se rozhlédl po holé chatrči. „Uprostřed Hvozdu jsem vystavěl kovárnu, ale Hvozd do ní nemůže."

Roc uznale hvízdl. „Fíha! Takže ty už ses odvážil postavit řemeslo proti Mocnosti!"

„A uspěl!" dodala tiše Ils, oči rozzářené.

„Jen na prvním kroku," upozornil ji Elof. „Neřekl bych, že mu to už došlo, protože jsem tu netrávil mnoho času. Až začnu s prací, dříve nebo později na to přijde. Řekl bych, že ze začátku nic nepodnikne. Zatím se mne snaží spíš přesvědčit. Ale věčně se ovládat nebude, takže mám jen jeden pokus. A stále ještě nevím, co vlastně udělám."

Roc vytřeštil oči. „Ani v obrysech?"

„To jsem neřekl. Vím, co potřebuji, a vím, jak bude těžké toho dosáhnout, dokonce těžší než meče strachu. Nebude totiž vytvářet vlastní nátlak, ale osvobozovat z jiných pout..."

Ils zatajila dech. „Začíná mi to docházet. Ale to chce veliké umění! Můžeš zas využít vzorové kování nebo slévání, ale první může být příliš hrubé, druhé moc jemné. Budeš to muset zkoušet znovu a znovu, dokud nenajdeš rovnováhu... Elofe, na to je třeba skoro mistrovství."

„Já vím!" souhlasil a snažil se v hlase potlačil zoufalý třas. „A jak ho dosáhnu tady? Přesto to musím zkusit."

„Tak to zkus!" pravil Roc se stéblem trávy mezi zuby. „Už jsi sám sebe v minulosti párkrát překvapil, natož pak mě. Když nás budeš potřebovat, jsme tady. Teď ti hoří oheň, chleba a maso máš u knih, nástroje po ruce. A my jdeme do zámku, aspoň myslím."

Es trochu posmutněle přikývla. „Večer se vrátím. Už jenom dohlédnout, abys šel spát. Znám tě, Elofe!"

Elof je s úsměvem sledoval, jak se vlečou mezi stromy. Překvapivě se cítil v téhle hrubé kovářské jeskyni zase svobodný. Důvod pochopil až večer, když zvedl oči od knihy, uviděl dlouhé stíny a uslyšel ptáky trylkovat na dobrou noc. V duchu zaslechl i šustění rákosí a zahlédl nad ním cár mlhy; bylo to tu jako kdysi v neutěšené kovárně na blatech, kde našel uzdravení a s ním sám sebe. Usmál se - vrátily se mu jasné vzpomínky.

Odložil knihu. Roc a Ils ho nebudou muset nutit do spánku, tohoto večera ani jindy. Ve spěchu a starostech by mohl přehlédnout něco důležitého. Každého dne za soumraku tedy sám chodíval houstnoucí lesní tmou podél říčky. A říká se, že tehdy začasté rozprávěl s Tapiauem.

Zprvu byl z toho mnohotvárného hlasu nervózní, neboť se zdálo, že jeho plány jsou prozrazeny. Ale Tapiau se ho stále snažil přesvědčit, kovář se bez zábran vyptával a dozvěděl se mnoho zázračného. Jak pozdní léto přecházelo v podzim, slýchal hlas spíše v šelestu listí a hvízdání větru v korunách borovic, ve velebném dunění vodopádu, a jednou dokonce ve strašlivém vzdáleném rachotu sesuvu půdy. Tehdy se na sebe rozzlobil, že se bojí, a zpříma se Tapiaua zeptal, proč kvůli hovoru nepřijme jednu podobu, jako to v jeho lesích dělají nižší moci. Odpověď zabublala z hlubokých říčních tůní.

Protože jen menší to dokáží snadno. Vešla by se snad tato řeka do tvé kádě, tahle tůň do číše? Zachytíš jen tolik, kolik se ti vejde do nádoby. Tak je to i s vyššími Mocnostmi.

„Přesto jsem slyšel, že některé z nich to čas od času dělají. Třeba ten zvaný Havran..."

Vskutku. Dokážeme přijmout jakoukoli lidskou podobu, nebo i jinou. Stáváme se ale přitom jen částečkou sebe sama. Čím jsme mocnější, tím hůře hledáme podobu; vytvořit tělo je těžké a nám se pak málo podobá. Budeme pak víc než člověk, ale daleko méně než Mocnost. A tělo nás tíží jako pouta. Mnohé ze sebe, z moudrosti a znalostí, máme jen v pravé podobě. Ba co hůř, musíme se podřídit požadavkům přijatého těla a často ho zvládáme hůř než ti, kdož se do něj narodili. Mnozí se lidským bytostem připodobní příliš, jsou svéhlaví, jdou za svým cílem bez ohledu na cokoli a často se dokonce radují ze zla a zvrácenosti. Nechci tak ztratit svou důstojnost. Ani nechci být tak zranitelný, neboť tělesné zranění či smrt nás oslabí a může nám ubírat sílu navěky. A to je pro vaše titěrné národy a země požehnání, protože příkoří, jež vám působí Mocnosti Ledu, jsou ničím proti hrůzám, jež by způsobily, kdyby mohly mezi vámi volně pobývat. Mají velikou sílu, každý zvlášť i všichni dohromady, ale z největší části ji užívají jen k zachování Ledu, své hlavní zbraně. Proto se vyhýbají jakékoli podobě a přebývají v celém Ledu a přilehlých krajích. Takový je Taoune, můj soused, posměvač, stín, můj velký nepřítel, Pán Zchřadlé marky. Když se chtějí zjevit smrtelným očím, přinejlepším na sebe vezmou nějakou hrůznou polohmotnou masku.

„Myslím, že jsem něco takového viděl na Ledu..."

To poznám podle toho, jak se ti třese hlas. Ale takové omezení je nutí přijmout lidskou podobu. Neboť tam, kde jim neposlouží Led, musejí hledat nové zbraně, zástupce a špehy.

Elof si vzpomněl na svého někdejšího mistra a přikývl. Vtom jako by mu Led sevřel žaludek, neboť Tapiauova slova uhodl dříve, než byla vyřčena.

Jen největší z těch chladných myslí jsou něčeho takového schopny, přijmout podobu, jíž pohrdají. Kdysi, v minulém věku, byl Taoune jejich vůdcem. S pomocí svých slabších bratří cestoval po světě a pro své odporné cíle získával slabé lidi. Já jsem však přítelem lidí a mnozí mi sami sloužili. Zápolil jsem s ním, svrhl ho a zahnal, připraveného o tělo a zesláblého na stín původní moci. Dnes jim vládne jiná Mocnost, nesmlouvavá intrikánka, jež často chodí po světě v krásné podobě, aby svedla srdce mužů. Oděná v tělo prozrazuje jen malý díl své pravé krásy, moci a hrůznosti; přesto jsem slyšel, že lidem to úplně stačí.

„Jak se jmenuje? " zajíkl se Elof.

Říká se jí Taounehtar, Taouneova smrtonosná družka. Ale tvor, v němž se mění mezi lidmi, si říká Louhi.

Elof si ze zpáteční cesty toho večera mnoho nezapamatoval. Jedl málo a spal ještě méně, jen se obracel a házel sebou v kožešinových pokrývkách. Mohl se Tapiau doslechnout o jeho pátrání a snaží se ho teď odradit? Možná, ale ač Pán stromů dokáže pravdu překroutit, čistou lež neřekne.

I Louhi přijala učedníka... pokud patří jí, není to nic

pro tebe ani pro mě... co patří té holce, patří Louhi, tím si buď jistý... mé okovy neukul žádný kovář a ani kdybys byl největší z lidí, nedokázal bys je udělat... Slova mnoha hlasů ho pálila v hlavě a slévala se v jediné, odražené nezměrnými mrazivými dálavami: Nic... nedokážeš. .. Pokud byla Louhi tím, co o ní řekl Tapiau, co je potom Kara? Do čeho se to opovážil zamilovat? Co se to vydal hledat přes celý veliký kontinent, ba přes celou zem, když bude třeba? Ale vtom jako v odpověď uslyšel její zastřená slova a vzpomněl si, jak jí při nich pod jeho dlaní poskočilo srdce. Nejsem obyčejná... nezměním se. Uklidnil se a myšlenky mu ovládlo hořké smíření. Nezmění se? Tím méně se smí změnit on. Co miloval, to miluje. Nic jiného na tom není. Může jen pokračovat a hledat stejně oddaně, jako hledal zbraň proti meči, jako hledal možnost opravit Gorthawer...

Vtom na to přišel! Vybavila se mu vzpomínka z dlouhého pátrání ve zbytcích knihovny Mistra kováře, záležitost tehdy zcela pominutelná. Sama o sobě stále ještě nijak důležitá není, ale když ji promění, poslouží jeho účelu. Podařilo se mu usnout, ale celý vzrušený vstal už s prvním světlem. Pak netrpělivě čekal, až se proberou Roc a Ils.

„Co mám o čem vědět?" zabručela rozespale. „O železe a mědi v žíravinách? Spoustu věcí, i když mezi svými na to nejsem zrovna odbornice. Hlavně to, že v nich rezavějí. Jak moc, jak rychle, co se z nich děje..."

„Co vytvoří!" sykl nedočkavě Elof. „To mám na mysli! Ne? Ale uvidíš sama! Ted potřebujeme spoustu kyselin,

tepanou měď a železo tak čisté, jak jen to půjde. A trochu toho měkkého černého kamene, co si jím Mistr kovář značil pergameny..."

„Toho by měla být v kopcích fůra," zívl Roc. „Bývá ve svoru nebo ve fylitu, ne? Nestačí ti olovo?"

„Ne! Nechci ho na psaní. Tak sebou hněte, nesmíme den proflákat. Ceká nás pár týdnů práce!"

Měl pravdu, jen týdny se protáhly na měsíce. Toho dne pracovali dlouho do noci a po mnoho dalších též, jen aby kovárnu připravili na náročné dílo. V doprovodu strážných pak na několik neděl zmizeli v horách a dobývali tu z hornin vzácné nerosty a nejjemnější jíl, na jaký narazili. Elof si uložil hnát Roca a Ils pouhou silou vůle, až skoro cítil, jak z nich padá letargie zámeckého života. Když nastaly dlouhé podzimní deště, každý okamžik denního světla trávil v kovárně, jejíž ohně za nocí zářily na štíhlé jehličnany jako drzá připomínka života a energie. Mnozí se ho vyptávali, na čem s takovým úsilím pracuje, ale neprozradil víc, než že to bude dárek. Jedné noci pak kovárnička prozářila les jako maják, tak vysoko šlehaly z výhně plameny. Každá mezírka a skulinka v okenicích a dveřích plála oslnivým žárem, jako by pod podlahou povolil kámen a vpustil do domu podzemní ohně. Okenice se po chvíli otevřely, aby vyhnaly oblaka páry, a Roc s Ils se znaveni odpotáceli vyšlapanou pěšinou do zámku. Elof se zdržel ještě dlouho a stejně dlouho zněly nocí údery kladiva a praskání jílových kadlubů. Do paláce se dostal až skoro zrána, kdy vzduch praštěl mrazem. Hvozd ševelil tak tiše, že na náhlou změnu ve zpěvu potoka nebyl připraven.

Nu což, kováři? Na čem pracuješ tak dlouho do noci?

Elof se napjatě usmál. „Na stříbrném odlitku, Pane Hvozdu. Bude to šperk, dar pro urozeného pána."

Nepochybuji, že ho bude hoden. Takhle pozdě si ale v lesích bez strážných dávej pozor. Víš, že mám i jiné poddané, a mnozí vládnou noci. Na pěšině do zámku budeš v bezpečí, střež se ji však opustit! Ozvalo se zasvištění a Elof se musel rychle sehnout, neboť se na něj vyřítil široký stín. Minul ho však a usadil se na protější větvi. Veliká sova si ho měřila chladným a skličujícím pohledem lesklých očí. Na hlavě měla dvě péra jako rohy. Elof popadl dech a ztěžka polkl. Pak přikývl.

„Slyším tě, pane Tapiau. Budu se držet cesty. Dobrou noc!" Cestou mezi posledními stromy se ale zlověstně usmíval, navýsost spokojený. Bude se držet cesty, zajisté, té cesty, po níž šel od začátku. Tapiau konečně částečně poodhalil masku, ale byť to bylo v mnoha ohledech zajímavé, znamenalo to, že si musí pospíšit, že musí práci dokončit, jak rychle to jen půjde. A jak jen bezohledně. Přitáhl si plášť k tělu; mráz ho už studil na srdci. Někde se v něm stále táhla železná žíla, zbytek mladíka, jenž vykoval meč strachu na úkor někoho jiného. Nenáviděl ji, ale přesto věděl, že ji musí probudit a obětovat většímu dobru. I to bude důkazem mistrovství.

Následujícího jitra bylo všechno připraveno; už nemohl couvnout. Roztepanou měď svinul do dutých válců, vložil do nich železné pruty a všechno zalil do křemičitých sklenic se silným žíravým roztokem od Ils. Od nich se táhly podehtované měděné dráty do kamenné vany plné smradlavého roztoku, v níž visel špičatý předmět z nejčistšího zlata, jaké dokázali připravit. Na ponku stál tyglík plný měkkého šedého nerostu, nastrouhaného na jemný prach a smíchaného s bílkem a dalšími látkami, vedle něj pak složitá stříbrná kostra, vyleštěná jako zrcadlo. Roc a Ils v úžasu sledovali, jak ji Elof zvedá a s poukazem na změt' svitků a tabulek na vedlejším stole máčí v tyglíku tenký štětec a potírá jím drobounké řádky písmen na kovu. Pak si vzal rukavici a dotkl se rámu zbylými měděnými dráty. Když vyletěla sprška modrých jisker, Roc vykřikl, ale Ils náhle porozuměla a znale pokývala hlavou, neboť Elof upevnil dráty na kostru a tu pak s pomocí dlouhých kleští ponořil do lázně. Umlčel je mávnutím ruky a chvíli čekal, dokud neuviděl na vazké hladině první bublinku. Tehdy se dal tiše do zpěvu, zprvu šeptem, pak o něco hlasitěji, takže rozeznali slova.

Probuď se! Vstaň!

Z hlubin noci,
co kdys skryto,
nechť tu vstane,
jasnější dne!

Tu z hrobky hlas,
a vzor, a den,
ten temný čas
je přelud jen.

Z noci světlo,
z popele strom,
z uhlíku žár,
z mlčení hrom.

Že se mlčení
nevzdává boje,
co bylo, vrací se,
zůstává, co je.

Po nějaké době se na ně usmál a opřel se na židli. „Začíná to!" oznámil.

„A co vlastně, smím-li se ptáti?" uryl Roc.

Elof ho probodl pohledem. „Něco, o čem se našemu zesnulému mistru ani nesnilo! Zlatý potah tenčí než nejtenčí plíšek nebo list, míšení kovů jemnější než vzorové kování a přesnější než slévání. Četl jsem o tom jako o způsobu

čištění některých rud, ale pochopil jsem, jak to může posloužit mně. Tady v drátech teče síla, jež štípe stejně bolestivě jako žíravina, z níž vzchází. Nesahejte na ně bez rukavic! Snaží se projít vším, ale jde to hlavně kovem a tekutinou. A jak teče touhle lázní od špice do rámu, nese s sebou maličké částečky zlata. Ty se pomalu usazují na rámu, silněji na písmenech, jež jsem obtáhl. A následovat budou další vrstvy, zlato, stříbro, měď, chrom a vzácnější kovy. Na každou vrstvu vložím zvláštní sílu." Rozesmál se. „Málem na každou částečku, kdybych chtěl!"

Ils vycenila velké zuby a přikývla. „Měla jsem si vzpomenout. Podobnou metodu čištění rudy známe a jistě i podobnou práci, když je třeba. Ale síly, jež do ní vkládáš, no, nejsem z nich moudrá..."

Elof se náhle postavil a upřel zrak do lázně. „Jenom část," zamumlal, „malý kousek... Mezitím máme jinou práci. Rocu, podej ten široký tyglík, co jsem udělal, a jemný jíl. Voskovou formu už mám připravenou. S odléváním jsme ještě neskončili!"

Ils mohla nechat oči na jemném voskovém obrobku, jejž sňal z horní police. „Ale k čemu by to propána mohlo být?"

Elof vycenil v úsměvu zuby. „Je to moc proti mým obavám, již našla má vůle. Až ji doděláme a dojde plné síly, tehdy pochopíš."

V následujících týdnech si ho v zámku mnoho neužili. Stále častěji spával na tvrdé podlaze u výhně a zřídka se vracel byť jen pro jídlo. Když mu ho však Roc nebo Ils donesli, protože nikoho jiného nesnesl, nejčastěji ho zastihli u některé z kamenných kádí, kde bez hnutí pozoroval tekutinu, jako by dokázal v hlubině vidět nebo ovlivnit proud smíšených látek. Pohyboval jen rty, ale slova nezachytili. Nejednou mu Ils poručila, až je opatrnější, neboť mnohé z roztoků byly silné jedy, nebezpečné i při vdechnutí. A vskutku byl tehdy bledý a na první pohled nemocný, na čele mu vyskočily vrásky, oči mu vpadly a tváře pohubly. Vždy ale jen pokrčil rameny, na chvíli se zavrtal do knih a požádal je o soukromí. Jak dny běžely, lesní vichry byly čím dál chladnější, až mráz vydržel do pozdního rána. Právě jednoho takového jitra Elof sledoval, jak na jeho práci sílí poslední vrstva kovu, tentokrát stříbrná. Ač neviděl víc než matný odlesk v kalné lázni, věděl, kdy bude dílo hotovo. Vzal nejdelší kleště a nesmírně opatrně je ponořil pod hladinu, neboť stříbrná lázeň byla nejjedovatější ze všech. Pevně je stiskl, chvíli stál a poprvé od začátku prací zazpíval nahlas, drsně, toužebně, vzdorovitě.

Temná je chvíle, hrozí nám zmar,
divoký, nezkrotný plamene žár.
V hrudi mi hoří, na prsou pálí,
z života žene mě, z smrtící dáli –
Síla dát svobodu budiž tvé věno,
„Kdo snímáš okovy" bude tvé jméno.
Zlom pouta, jež mou cestu zdržují
a povstaň z formy, až tě ukuji!

Pak jediným plynulým pohybem předmět vytáhl přímo vzhůru, až se dráty napjaly, ve sprše jisker praskly a proměnily kapky jedu v páru ještě cestou zpátky do lázně. I když dílo ztěžklo, držel ho nehybně nad kádí po dlouhé minuty, dokud z něj všechna žíravina neskapala. Pak je mnohokrát pečlivě opláchl ve vodě zvláště vydestilované pro tuto příležitost. Teprve pak se je odvážil uchopit rukavicemi a jemně očistit v korytě. Očima přejížděl po dokonalém povrchu, dokonale hladkém potahu, jenž nedával tušit tisíce vrstev nejrůznějších kovů, bezpočet písmen skrytých pod posledním povlakem. Teď si mohl odpočinout a radovat se z krásy své práce, jež ho stála dlouhé měsíce dřiny. Plameny v něm však šlehaly neztenčenou silou; dovolil si tedy jen krátký spánek a pak se u ponku pustil do jemných dokončovacích prací.

Proto už téhož odpoledne dorazila na zámek zpráva, že by si Elof považoval za čest, kdyby mohl princi Korentynovi a lordu Kermorvanovi ukázat svou kovárnu a první plody své práce. Ils vzkaz doručila a záhy se udýchaná vrátila s Rokem v patách. „Už jdou!" zafuněla. „Budou tu každou chvíli, hned za Rokem!"

Elof přikývl. „Jak to přijali?" zeptal se.

„Vypadali pobavení. Kermorvan nechápal, proč nepřijdeš dolů, ale Korentyn řekl, že ti tu slušnost dluží. Myslím, že tě má rád."

Elof ještě jednou vážně přikývl. „Já vím."

„Teris chtěla také přijít, ale řekla jsem jí, že tu bude moc lidí. Přesně jak jsi nařídil, Elofe. Mohl bys mi teď laskavě prozradit, co to chystáš za skopičinu?"

Elof vstal a odmítavě zavrtěl hlavou. „Bude lepší, když nebudete s Rokem nic vědět, kdyby se to nepovedlo. A možná i když se to povede. Teď ticho! Přicházejí."

Nad mýtinou se nesl Kermorvanův hlas a po chvíli se ve dveřích objevila jeho vysoká postava, díky kožešinovému plášti ještě mohutněji. Elof vykročil přivítat hosty a Kermorvan vyvalil oči. „U Keryské brány! Za těch pár dní ses ale změnil!"

„Od té doby, co jsme se viděli naposled? Spíš pár týdnů, dokonce měsíců. Ty taky." Kermorvan měl kulatější obličej a dříve pronikavý pohled byl teď spíš pobavený, uvolněný, jako by sledoval nějaký zábavný kousek, jako divák na okraji života. „Ale toho teď nechme. Pane Korentyne, prokazuješ mi velikou čest."

Korentyn se usmál. „Ani v nejmenším! Ty ji prokazuješ mně, a pokud mám říci pravdu, rozptýlení jsem jen uvítal. V zimě je nuda a zítra odjíždím na lov. Kermorvan mě přesvědčil, že dokážeš zázraky."

„To musíš posoudit sám, pane. Pojď dál a omluv nepohodlí." Korentyn se na prahu sklonil, což Elof nikdy nemusel, a rozhlédl po nepořádně poházeném nářadí.

„Je to tu zvláštní," řekl tiše. „Pracují tu veliké síly. Cítil bych je i se zavázanýma očima. Jsi mocný a zručný kovář,

Elofe."

Elof se kousl do rtu. „Pak přijmi dárek, pane, na dotvrzení svých slov." Sáhl pod ponk a vytáhl balíček v hrubé látce. „Jsi veliký vládce a hodí se, aby moje první zdejší práce připadla tobě."

Tkanina spadla a hosté zalapali po dechu. Sám Korentyn zbledl jako stěna, když mu Elof lesklé dílo zvedl před oči. První však v úžasu promluvil Kermorvan.

„To je kopie Morvannecké koruny!" zvolal. „Jak ses o ní dozvěděl, Elofe?"

„V jedné ze zdejších knih jsem našel nákres."

Korentyn se smál a nevěřícně kroutil hlavou. „Proč jsi ale tak jemnou věc umístil na tak bohatou válečnou přilbu, kováři? Dnes už jsem jen mužem míru."

„Tak byla v knize nakreslena, můj pane. A zdálo se mi příhodné, že budeš mít takovou korunu, když jsi v mládí tolik bojoval proti zlu. Ale nevložíš si ji na hlavu, abych poznal, zda jsem odhadl velikost? "

Korentyn byl opravdu dojat. Hluboko se Elofovi uklonil a zvedl stříbrnou plátovanou helmu s bohatě zdobenou korunkou vysoko nad hlavu. Slunce se klonilo k západu, lítý bronzový kotouč na zsinalé obloze, a dlouhé paprsky proudily otevřenými dveřmi do kovárny. Odrazily se od helmy a koruny jako plamen, špičky čelenky zalily šarlatem jako sněhové čepice hor a z bledých kamenů na čele vykřesaly duhu a bílý oheň. Světlo prozařovalo Korentynovy prsty, když si zvolna a důstojně korunu vsazoval na hlavu. Na chvíli mu orámovala obličej přísný a vznešený jako tvář staré sochy. Vtom vytřeštil oči, rysy mu zkřivila křeč nesmírných muk. Chraplavě vykřikl, prsty vyděšeně vší silou sevřel záhyb šatů. Vysoká postava se zlomila v pase a princ z Morvannecu se složil na kamennou podlahu.

Roc s Ils vykřikli a vrhli se k němu, Elof je ale silou zadržel, rozpřahuje ruce. Kermorvan se na něho vztekle obořil: „Ty! Za to můžeš ty! A provedls to člověku, který k tobě byl tak laskavý! Co jsi mu udělal?"

„To nejkrutější, co jsem vůbec mohl," odpověděl Elof černočerným hlasem. „Vrátil jsem mu jeho osobnost."

„Cože... dost těch nesmyslů!" zavrčel válečník a vyrazil k princi. Teď ho ale zastavila Ils, srazila ho na ponk a vylekala tak, že se chvíli ani nebránil. Elof se na něj podíval, tvář bílou, bez krve.

„Silami spoutanými v té koruně a helmě jsem zničil okovy Hvozdu, jimiž ho spoutal Tapiau."

Kermorvan na něj chvíli zíral a pohyboval rty, než ze sebe dokázal vypravit slyšitelné slovo. „Ty... Ty se chceš rovnat jedné z Mocností? Ty si osobuješ..."

„Jen na malém prostoru. A na krátkou chvíli. Má teď jasné vzpomínky na celý život, aniž by ho konejšily sladké písničky."

„Dokáže si vzpomenout..." zabručel ochraptěle Roc a klekl si k princovi. Nedokázal mluvit dál.

„Dokáže si vzpomenout na celých tisíc let," zašeptala Ils a po buclatých tvářích jí tekly slzy. „Vzpomenout si takhle najednou... Chudák! Ztracený ubožák!"

Kermorvan se kolem Elofa dopotácel ke Korentynovi a poklekl vedle něj. Elof viděl, že mu chce stáhnout helmu, ale donutil se nezasahovat. Kermorvanovu ruku však zachytila jiná a rezolutně ji odstrčila. Korentyn měl oči otevřené dokořán a sklíčené jako zimní obloha, jež se v nich odrážela. „Můj drahý pane!" zašeptal Kermorvan. „Princi Korentyne..."

Vysoký muž pomalu zavrtěl hlavou.

„Už nejsem princ," zamumlal nejistým šeptem. „Už nejsem Korentyn... Korentyn zemřel. Jsem jeho stín, nic víc, jeho maska, prázdná, bezoká, dutá. Takoví jsme u dvora všichni, jen hra roztančených stínů na stěně, když tanečníci dávno zmizeli. Stíny života, lásky, cti... Všechno je pryč. Všechno uteklo. Je to jeho vina, jeho dílo, ať je proklet..."

„Vidíš, Elofe?" sykl Kermorvan. „Trápíš ho, a k čemu..."

„Ne!" zasípal Korentyn a znovu zastavil Kermorvanovu ruku. „On ne! Za tuhle bolest bych zaplatil i krví svého srdce, kdyby to jinak nešlo! Proklínám Tapiaua, Hvozd a jeho jedovatý dar mnoha let! Tolika, tolika roků vidění, chápání, a přece slepoty..."

„Chápání čeho?" Elofovi zněl vlastní hlas v uších cize, hrubý a panovačný, zakalený nocí. „Čemu jsi porozuměl?"

Korentyn na něj zíral vytřeštěnýma očima. „Ten hlas znám, z dávna si ho pamatuji... Tapiauově vůli, té jsem porozuměl, jeho záměru s lidmi. Jeho úžasnému plánu!" Dlouhé prsty sevřely prach.

Kermorvan se na něj pochybovačně podíval. „O tom něco víme. Udělat z nich nesmrtelné nebo álfar, jak se komu hodí. Což nemá člověk i horší možnosti?"

„A má snad? " V Korentynově smíchu nebylo po laskavosti ani stopy. Zněl chladně a pustě. „Což nechápeš, že nemá vůbec na vybranou? Jen zda chce zůstat, nebo rychle odpadnout? Zachovat si nějakou dobu lidský vzhled, nebo ho hned odhodit. Rok, tisíc let, jaký to má význam? Břemeno věků je příliš na každého a Hvozd to dobře ví. Časem změna dostihne každého, pomalu, nenápadně, zákeřná jako jed." Podíval se na vlastní dlouhé prsty. V křeči zaťal pěsti a pod nehty mu vyrazila krev. „Copak to nevidím? I teď sám na sobě? Podívejte se na mě! Podívejte se na kohokoli z nás! Copak nejsme jeden jako druhý na cestě k álfar? A to je Tapiauův záměr."

„Ale... Nepatří přece ke zlým Mocnostem, že ne?" vyhrkl Roc. „Nepatří k Ledu? Tedy, když už není Hvozd na straně života, kdo vlastně?"

„Na straně života ano," odvětil ponuře Korentyn. „Ale na straně lidí? Jsme snad dnes my na straně nezkrotného, nespoutaného života? Jakéhokoli života kromě našeho vlastního? Ta dlouhá léta pod stromy mne naučila jedné věci. Veškerá příroda je jedna, a když ji nešetříme, proléváme vlastní krev, odtrhujeme si krajíc od úst. Snad to jednou pochopí všichni. Tapiau nás ale poučit nenechá. Vidí v lidech škůdce své říše, omezení vlastní moci. Bojí se nás stejně jako se první Mocnosti bály příchodu života do mrtvé dokonalosti svého světa. Neodváží se však povstat jako ony, protože by to znamenalo konec Hvozdu. Místo toho chce lidi nacpat do formy, jež mu nejlépe vyhovuje. Připravit nás o to, co nás staví proti ostatnímu životu..."

„Naše myšlení," doplnil ztěžka Elof. „Jak jsem se obával. Řekl mi, že věčný život je jen pro hrdiny. Teď ale vidím, že

nikdo nedokáže beztrestně obcházet Reku. Takový život není pro nikoho. Ve světě venku s jeho nebezpečenstvími nemůže existovat. Jen tady, v lůně Hvozdu, mohou těla obyčejných lidí přetrvávat tak dlouho. A to zbavuje dlouhověkost všeho smyslu! Jakou tady měl váš život hodnotu, jaký účel?! Chodit stále stejnými cestami, tančit stejné tance, říkat stejná slova, prožívat stejné vybledlé lásky. A celou dobu na vašich myslích spočívala jeho ruka a říkala vám, že po ničem lepším už toužit nemůžete. Možná tomu opravdu věří, když lidem rozumí tak málo. Není divu, že vás čas unavil, i když jste se snažili zůstat sami sebou. A s únavou se vám zatemňuje mozek a mění tělo. Dokud se nenecháte donutit a neodložíte lidství, abyste se zbavili dlouhé bolesti. Není divu."

Rozhostilo se ticho. Korentyn se s obtížemi zvedl do kleku a stále zmatenější hleděl na Elofa. Náhle však vyhlédl ven dveřmi do stěny stromů. Elof vykročil, aby mu zastoupil cestu, ale také uviděl, co Korentyna tak zaujalo.

„Hleďte!" zasípal princ. „Vidíte? Padá sníh! První sníh... Sníh nad Hvozdem!"

Kermorvan mžoural, jako by se právě probral z tvrdého spánku. „Ano, můj pane. Jenom pár vloček. A nebude ležet dlouho, protože jaro už je blízko. Co na tom? Dovol mi..."

„Co na tom?" Korentyn se k němu otočil, naléhavě ho chytil za ruku a vstal. „Teď padá každou zimu. Ale dřív nesněžilo, tehdy ne, tady nikdy, ani takhle vysoko na severu, nikdy... Když jsme sem přišli, žádný sníh nepadal."

Kermorvan náhle zvážněl. „Co se mi snažíš říci, pane?"

Korentyn se zahleděl do dálek za stromy. „Což nevíš?" Už mluvil jasně, byť hořce, až srdce usedalo. „To znamená, že i velká Mocnost může být slepá k tomu, co nechce vidět! Znamená to, že i Tapiau podlehl vlastnímu sebeklamu. Všechno, co s námi udělal, bylo prý pro naše dobro, naši záchranu, i kdybychom měli přežít jen jako zvěř mezi zvěří. Ale ani to se mu nedaří! Za jeho hranicemi se táhnou černé stromy Taoune'la a za nimi pustiny, tundra, jež uhlazuje cestu Ledu." Princ se znovu zasmál a Elofa z toho zvuku zamrazilo. „Sníh je i v korunách Hvozdu, kde nikdy nepadal! A kam přijde sníh, tam zimy přituhnou, led zesílí, chlad postoupí dál na jih, a dál... až Meneth Aithen překryje ledovec. Dokud nezamrznou i tyto svahy a led se nespojí s Ledem ze severu. Co pak bude s Hvozdem?" Ještě se zasmál, ale ve vráskách mu probleskly slzy. „Proč jsem přežil, abych se dočkal něčeho takového?"

„Řekls mi to," pravil tiše Elof. „Řekls mi to a já porozuměl. Předat moudrost, jež ti byla svěřena. To sis přál a proto jsi žil. Pro tuto příležitost, když pro nic jiného, jsi zůstal sám sebou po dlouhá staletí. Teď nám poraď, jak nejlépe můžeš!"

Korentyn se na něj obrátil. „A tu příležitost jsi mi dal ty. Tak slyš, jakou radu ti s bolestí a v rychlosti dám! Musíte uprchnout, a to rychle. Moc Hvozdu je nejmenší na okrajích. Pojeďte se mnou na chystanou loveckou výpravu, hon na jednorožce, neboť tak se dostanete na severní konec Hvozdu."

„Severní?" ujistila se v hrůze Ils. „Což to není ten nejnebezpečnější směr?"

„Ano, na jihu to není tak strašné, alespoň za mých časů nebylo. Tudy vedl lord Vayde Ase a její suitu. Napřed plul z Morvannecu na jih, pak na západ do ohromné zátoky a odtud proti proudu řeky po hranici Hvozdu a pustin. Těžká cesta, ale nečekalo na ní tolik nebezpečenství jako pod stromy nebo v mrtvém kraji Taoune'la. Odtud je ale jih příliš daleko, skoro třikrát dál, a cesta vede srdcem Hvozdu. Álfar byste nikdy neutekli, tím méně hlídkám. Chopte se příležitosti, utečte na sever a hledejte svůj cíl!"

„Musíš jít s námi," navrhl tiše Kermorvan. V tlumeném světle výhně vypadal větší, vysoký skoro jako Korentyn. „Rozprášené děti Morvanu, na západě i na východě, potřebují vedení Korentyna Rhudriho."

Korentyn rozvážně zavrtěl hlavou a koruna se mezi stíny zaleskla. „To ne! Ne když mají zase Keryna! Jsi mu totiž víc podobný, než bych pokládal za možné, snad jen kromě toho, že sis ještě nezačal věřit. Při pohledu na tebe dokáži připustit, že Reka nás znovu vyvrhuje na své břehy. A možná je tak náš strach z ní jen klam a podvod. Pokud je tomu tak, snad se ještě setkáme. Teď však ne. Přežil jsem svůj čas a změnil jsem se, nemohu již válčit se světem. To nechávám tobě, bratrance, potomku, důstojný nositeli svého jména, tobě a přátelům, již tě následují, statečným a moudrým. Uspěj tam, kde jsme my zklamali! A jděte s mým požehnáním!" Kermorvan před ním poklekl, Korentyn jej zvedl a objal ho.

Elof měl v srdci zmatek, předstoupil však před prince, poklonil se a také poklekl. „Požehnání nežádám, můj pane. Jen spravedlnost a odpuštění, pokud ho máš nazbyt. Za klam, jímž jsem tě spoutal, a za bolest, již jsem ti způsobil. Ale sám víš, proč jsem to musel udělat."

Tehdy se Elof podíval Korentynovi do očí a udělalo se mu slabo z utrpení, jež v nich uviděl, z boje o svobodu ducha. „Vím, a nic lepšího bych si sám nepřál," odvětil princ, se spravedlností a úsudkem z hlubin věků. „Máš jasný zrak, kováři, a moc i moudrost, jež nepřísluší tvému věku. Vyrobil jsi dílo, jemuž by se stěží vyrovnali mistři mého času, pokud vůbec. Považuješ je sám za mistrovskou práci?"

Elof nedokázal od těch očí odtrhnout zrak. Jen přikývl.

„Ano, pane. Vyšlo tak, jak jsem chtěl už od začátku, síly posloužily přesně svému účelu. Ale stálo mě to mnoho."

„Tak za to," pravil vážně Korentyn, „a podle dávného práva princů, tě jmenuji rozeným, učeným a prověřeným kovářem, mistrem svého cechu a učení! Vstaň, mistře kováři, a nechť se ti daří!" Elof se zmateně postavil a ucítil na rameni Korentynovu tvrdou ruku. „A za ten čin ti odpouštím, co jsi mi způsobil. Slyš však, jaký osud ti odměnou určuji! Máš též dar chytrosti a nemilosrdnosti; už ti jednou špatně posloužil a nemuselo to být naposled. Od tohoto dne poneseš jméno Elof Valantor, což může znamenat Zručná ruka, ale též Skrytá ruka. Nes ho se ctí, ale nezapomínej na stud! A nos ho s mým požehnáním."

Elof polkl, i když měl v ústech sucho. „Pane, poslechnu tě. A kéž si nikdy nebudu cenit jiného mistrovství nad umění vlády nad sebou samým a touhami svého srdce."

Korentyn přikývl. „Budiž tak!" Pak náhle odstoupil, zadíval se do Hvozdu, bílého světlem měsíce, a tiše zahovořil: „Sbohem vám všem! Tobě, kováři, jež vládneš velikou moudrostí, a přece neznáš ani sám sebe. Tobě, silný řemeslníku a vzorný občane. Tobě, válečníku v rozpuku mládí, jenž můžeš být králem. I tobě, princezno našich starších bratří. Hleďte, konec přichází. Myslete na mne!" A dlouhými prsty si strhl helmu s hlavy a mrštil jí na druhý konec kovárny,

až zarachotila mezi uhlíky ve výhni. Roc s výkřikem sáhl po kleštích, Elof ho ale zastavil, zavrtěl hlavou a v hlase se mu ozval žal a znechucení.

„Nech ji roztavit!"

Když se otočili, Korentyn už s nimi nebyl. Stopy dlouhých kročejů ve sněhu vedly do zámku, ale té noci ho tam nepotkali. Za úsvitu byl pryč; odjel lovit na západ. Zda se kdy vrátil do Síní léta, nikdy se nedozvěděli, neboť Korentyna Rhudriho od té doby žádný smrtelník nespatřil.

KAPITOLA SEDMÁ
Řeka noci

Ohromné zvíře skryté po kohoutek v hustém křoví pohodilo hlavou, v přísvitu si protřepalo hřívu a dlouhý roh se zaleskl. Elof s álfarskou ženou se na své větvi rychle přikrčili, i když věděli, že takhle daleko po větru je kořist nemůže ani vidět, ani cítit. Z tlamy visely trsy kořenů černé hlínou a kroutily se mezi pysky porostlými smetanově bílou kožešinou, dokud je nepohltily přežvýkavé čelisti. Dech obra se v jitřním chladu srážel v páru, drobná ouška stříhala, vrásčitá víčka pomrkávala, zarudlá z prvních paprsků slunce. Jednorožec vyfoukl nozdrami oblaka páry a vrátil se k hledání kořenů.

„Není krásný? " špitla álfarská žena a přitáhla si Elofa blíž dlouhou pavouci paží, aby nespadl. „Ještě neshodil bílý zimní kožich. Už ho dlouho sleduji, těším se na lov, ale teprve letos není hájený. Mladí samci už ho předčí v soubojích, takže se pase sám. Brzy bude příliš starý, aby mohl běžet daleko, a pak ho dostanou vlci nebo šavlozubci. Nebo noční šelmy. Bude lepší, když ho ulovíme sami, bude to mít rychlejší." Z dlouhé osmahlé tváře jí blýskly bílé zuby.

Elof se usmál, i když byl z několikahodinového vysedávání ve větvích celý dřevěný. „To bude jistě lepší!" zašeptal v odpověď. „A navíc je nám ctí, že lovíš s námi, Hafi."

„Nám je ctí, pane," odvětila Hafi a jeho tím víc zabolelo, jak je neupřímný. A přesto... To divné jméno Hafi bylo zkráceninou Halveth, starodávného a váženého ženského jména severní královské linie. Jaká krev jí koluje v žilách? Který velký pán či dáma odhodil okovy lidství a stal se jejím rodičem? Rozhlédla se. „Á, je tu Gise!

Hlídej tu s lordem Elofem, Gise, dojdu pro ostatní." Tiše sklouzla kolem větve a byla pryč. O nic hlasitěji se k němu do rozsochy spustil rozložitý Gise v álfarském oblečku.

Elof se rozhlédl, rozzlobený a neklidný. Gise tu byl natolik doma, že Elof nevěděl, zda mu může plně důvěřovat. „Při všech mocnostech, Gise!" sykl, jak nejtišeji uměl. „Ještě jednou ti říkám, že musíš jít s námi! Budeme tě potřebovat, tebe nejvíc ze všech!" Mohutný lesák se ale jen podíval jinam a jemně zavrtěl hlavou. Elof ho vzal za rameno. „Připojil ses k výpravě, abys pomohl severským uprchlíkům! Je to tvoje povinnost!"

Gise znovu odmítl, tentokrát rozhodněji. Víc než kdy jindy stěží hledal slova. „Ne, mistře Elofe, ne. Jdi si, kam chceš, já zůstávám. Jak už jsem řekl veliteli. Sel jsem najít nový domov a ten jsem našel, a ať se propadnu, jestli půjdu pryč!"

Elof vzdychl. „Takže nás v tom necháš stejně jako Arvhes. Toho ode dvora nic nedostane."

„A proč?" zašeptal Gise, neboť mu obvinění pomohlo najít slova na obranu. „My dva jsme nejstarší. Nemáme dost času začít znova jako vy mladý. Co můžeme najít lepšího než tohle? Jsou milí, i když jim to moc nepálí. Berou nás a nebuzerujou. A nežárlí na svoje ženský. Jednu už tu mám, a možná malý na cestě." Dloubl Elofa silným prstem do žeber. „Ty mi tu, moudrý pane, nic nepovídej o krásný budoucnosti. Co je mi do ní, když ji nezažijou ani synové mých synů? Řekni mi tady a teď, jaký lepší život si může lesák představit."

„Svobodný?"

Gise ale jen pokrčil rameny. „Pro jednoduchýho chlapa jako já je svobodný ten, kdo si může dělat, co chce. Hvozd po mně nechce ani polovinu toho, co doma rada starších. To bys měl sám vědět, pane, podle toho, co jsem slyšel o tvém mládí."

Elof se zašklebil; lesník měl v něčem pravdu. Přesto se zbavil pochybností. Gise se mnoho nezměnil, ať už jen proto, že nebylo třeba mnoho změn. Ale kupodivu právě proto ho tu nemohl nechat. „Kdybych jen neměl tak nepříjemný pocit, že tě tu nechávám napospas..."

Gise zavrčel. „Do Řeky s tím! Vybrali jsme si s otevřenýma očima, Arvhes a já. Možná víc než vy. Teď ticho, nebo nás ten pod náma uslyší." Díval se ale nahoru, neboť právě v tu chvíli šustění větví oznámilo příchod dalších lovců. Větev pod nimi se prohnula a po ní se tiše přisunul Kermorvan. Elof byl rád, že je i po tolika měsících nečinnosti tak obratný; na tohle budou potřebovat veškerou jeho rychlost a zručnost. Když Kermorvan spatřil zvíře, zamračil se.

„Líbí se vám ten jednorožec, pánové?" zeptala se tiše Hofi. „Není to žádná snadná kořist! Šípy vyslané z větví stromů mu kůží neproniknou. Musí to být kopí nebo halapartna, do břicha nebo do krku, kde je nejměkčí, zblízka a ze země. Připlížíme se větvemi a zničehonic prásk!"

Elof polkl a ještě jednou se na zvíře podíval. Ta představa mu připadala nesmyslná. Obrovská koňská hlava se nesla daleko výš než u sebevětšího koně, jen roh byl skoro stejně dlouhý jako Elof sám. Tvor byl snad ještě silnější než drak a jediné větší zvíře, jaké kdy na souši spatřil, byl mamut. Bylo to šílenství, ale přesto Kermorvan bral lov zcela klidně a diskutoval s Hafi, které stromy budou nejlepší. Nakonec mávli na ostatní a álfar pospíšili pomoci lidem do větví. Elof pomoc skoro nepotřeboval, i když měl na zádech halapartnu a nešikovný batoh, který mu álfar dávno doporučovali sundat. Na tento způsob dopravy si už zvykl; nedalo se popřít, že pobývat v takové výšce je vzrušující. Hvozd odtud vypadal jinak, méně nepřátelský, úžasnější bohatstvím a různorodostí života dole na zemi. Nic takového ve světě venku nikdy nezažil...

Vtom si s hrůzou a rozechvěním uvědomil, že svět venku mu už nepřipadá příliš skutečný. Daleko od své odstíněné kovárny si znovu dokázal jen stěží představit existenci něčeho za stromy. Věznily ho po dvě celá roční období, přes půl roku cestování a odpočinku. To bylo všechno? Zřejmě odolával lesnímu bezčasí lépe než přátelé, ale není to také jen přelud? Nemohlo snad venku uplynout století, zatímco on ve stínech koval a plánoval? Kerbryhaine třeba už dávno

padlo a podlehlo a zříceniny základů domů obývají jen sovy a vlci, či bylo rozebráno jako stavební materiál na ekwešské palisády... Otřásl se. Popadla ho hrůza z vnějšího světa, ze spěchu, nebezpečí a potíží, jimž se nevyhne jen studiem, chytrostí a pečlivou prací. Nechtěl se mu postavit, toužil dál číhat pod stromy a zapomenout. Tu ho probral dotek cizí ruky, tichý signál od postav jen tušených mezi listovím. Podíval se k zemi. Neviděl nic než vrcholky křovin, frkání a chrochtání jednorožce ale slyšel až příliš jasně. Jeden keř se hlučně odklonil a odhalil nepříjemně blízko rameno porostlé hustou bílou srstí. Pomalu a tiše připravil halapartnu a ujistil se, že se mu batoh nezachytí za větve. Zleva uslyšel tichý zvuk a uviděl Borhiho, upoceného a rozklepaného, zeleného strachy. Mladý pirát nedokázal přijmout představu, že odejde ze zámku, ale zůstat tam chtěl ještě o něco méně. Elof se jej snažil gesty uklidnit, ale sám se také roztřásl. Stačilo mu, že se musí postavit takovému zvířeti. Ale v sázce bylo daleko víc.

Další dotyk, tentokrát důraznější, a větev pod ním se prudce zhoupla.

Nebyl čas přemýšlet nebo váhat; Elof prostě vykopl, větev pod ním uhnula jako propadlo pod šibenicí a kovář se poroučel volným pádem k zemi. Ta však byla blíž, než se zdálo, a on na dopad nebyl připraven. Chodidla ho zabolela, překulil se po zádech a bezděčně zvedl halapartnu. Ozvalo se frknutí, rána, a když se postavil, nebe před ním stínila bílá chundelatá zeď a řítila se k němu zelení, až se země třásla. Někdo proběhl kolem a vzal ho za ruku. Roc, Bure a Tenvar útočili na ohromné tělo halapartnami. Zvíře vzdorně bučelo, protože nemělo dost místa na útok. „Tudy!" křikl Roc. Jak si předem naplánovali, neútočili na zvíře doopravdy, ale snažili se je udržet mezi sebou a vylekanými álfar. Elof byl připraven bleskurychle se sklonit a vyrazit mezi stromy, kde už viděl Ils a Kermorvana, ale co je s Borhim? Pirát stál tam, kam spadl, a vyděšeně zíral na kováře za rozlíceným jednorožcem.

„Borhi!" zakřičel Elof. „Tudy! Hned!"

Pirát zřejmě slyšel, otočil se a uběhl pár kroků, vtom se zarazil, zaváhal, zavrtěl hlavou a zašermoval rukama. „Ne!" vřískl. „Nemůžu, neudělám to! Jsem tady v bezpečí! Vraťte se, všichni zemřete, všichni zemřete..."

Elof se s kletbou vyškubl Rocovi a vyrazil k Borhimu. Vzápětí mu zbyl sotva zlomek vteřiny, aby uhnul, neboť rozlícená bestie konečně sklonila hlavu a zaútočila. Borhi jako by ji neviděl, nebo snad nechápal, co se děje, když se na něj ohromné zvíře valilo jako kdysi pirátská loď s beranidlem na přídi. Ohromný kuželový roh velký jako on sám ho nabodl uprostřed těla a potrhaného ho vyhodil do vzduchu. Obří kopyto kříslo o polozmrzlou zem dlaň od Elofovy hlavy, mohutný bok prosvištěl kolem něj, zkrvavený halapartnami, a vtom mu veliká ruka pomohla na nohy. Byl to Gise. „Utíkej!" zavrčel lesák. „Utíkej, dokud můžeš!" Skoro Elofem mrštil do náruče přátel a otočil se, aby bodl zvíře vlastní halapartnou. Obr se otočil a zaútočil na řady vyjukaných álfar, kteří se v mžiku vrhli do křoví. Tehdy zazněl Kermorvanův jasný hlas a cestovatelé se dali na útěk, běželi, až jim dech vysušil hrdla a bok hořel v agónii plamenem, plíce pumpovaly jako Elofův měch a pálilo v nich jako ve výhni.

Za nimi se zvedl křik, dupot, praskání keřů a řev, jejž slyšeli i přes hukot krve v uších. Lovci budou muset zvíře zabít, než se vydají cestovatele pronásledovat. Elof se přistihl, jak doufá, že jednorožec žádného z nich neudupe. Jak řekl Gise, sami o sobě byli moc milí; zlovolné stíny a divné lesní skřety z nich dělala moc Hvozdu. Raději jim takhle utéct, než se s nimi střetnout v otevřeném boji. Mezi stromy před nimi se leskla hladina potoka a Kermorvan ukázal rukou. Musejí vstoupit do vody a jít proti proudu. Když ale ostatní skočili do ledové mělčiny, on sám ji přeběhl, nechal na druhém břehu bahnitou stopu, a když půda ztvrdla, vyskočil do větví a po nich se vrátil do potoka.

Brodili se dlouho, nohy jim tuhly mrazem, batohy a zbraně tížily jako by byly z olova, hlavy měli skloněné a zírali do vody, jež jim brala srdce. Konečně si uvědomili, že jen jdou, a navíc pomalu. Bure s Tenvarem se motali, jako by měli každou chvíli spadnout do vody, a Ils, protože měla kratší nohy, nesmírně trpěla chladem. Kermorvan je neartikulovaným šepotem vyhnal na břeh mezi trní a tady se složili na zem, nehledíce na škrábance, hluší ke všemu krom vlastního horečného dechu. Elof slyšel, jak někdo zvrací, a zvedl se mu žaludek. V nohou mu mrtvolnou nečitelnost vystřídal žár.

„Takže," oslovil je konečně sípavě Kermorvan, „máme před nimi trochu náskok. A ten nesmíme ztratit! Podle Giseho odhadu je to na kraj lesa dobrý den a půl pochodu. Vstávat, všichni, a jdeme na sever!"

Ozvalo se sborové sténání, ale vstali všichni a všichni také dokázali srovnat krok s Kermorvanovýma dlouhýma nohama. Vskutku hned měli přes všechnu únavu lepší náladu, jako by z nich spadlo nějaké obtížné břímě. Po chvíli, když konečně popadl dech, se o tom Elof zmínil Kermorvanovi a ten přikývl. „Mám stejný pocit. Blížíme se okraji Hvozdu. Kéž nás to uchrání Tapiauova zraku!"

Oslabená společnost neúnavně pochodovala po celý den, dokud za černými korunami kolem nich nezazářilo dosud skryté zlostně oranžové slunce. Podrost milosrdně řídl s každým krokem a les teď tvořily převážně sosny, smrky a jedle, jen občas doplněné tsugou, cedrem či cypřišem. Zem pokrývalo měkké jehličí a ve stínu stromů rostlo jen několik menších druhů. Krátké jaro do těchto krajů ještě nezavítalo a nevdechlo keříkům a travinám letmý záchvěv života a růstu, než se vrátí mráz. Bylo bezvětří, ale vzduch je přesto štípal do nosů a do tváří. Protože měli mokré boty, stále je záblo. Když padla noc, našli si na spaní suchou loučku. Po ohni toužili všichni, ale neodvážili se ho zapálit, aby na ně neupozornil álfar nebo něco horšího. Nevymysleli tedy nic lepšího než přístřešek z borových větví, kde se namačkali jeden na druhého, aby se ohřáli. Nejedli mnoho, protože si nemohli vzít velké zásoby a věděli, že to, co mají, jim bude muset vystačit na dlouho. Příliš unaveni, než aby postavili hlídky, všichni usnuli. Moc se ale nevyspali, neboť Hvozd byl plný cizích zvuků a poblíž procházelo mnoho neznámého. Chvíli po půlnoci Elofa náhle probral sen plný boje a zmatků. Rozhrnul větve a podíval se na nebe, zda neuvidí známky blízkého úsvitu, a zajíkl se. Mezi korunami zářilo slabé bledé světlo, ne však na východě, ale na severu. Znovu tedy, po mnoha letech a mnoha nebezpečích, hleděl na znak a štít velkého zdroje zla, na děsivý přísvit Ledu.

Ráno, perlově šedé jako vždy, je našlo zmrzlé, rozbolavělé a neklidné. Chtěli se jen co nejrychleji dostat z Hvozdu. Chůze jim uvolnila ztuhlé svaly, nezahřála je však ani nepotěšila, snad jen tím, že za sebou nikoho neslyšeli. „Takže naši stopu nenašli," zabručel Kermorvan. „Ani jsem v to nedoufal..."

„Možná hledají ve špatném směru," nadhodila Ils, „na východ nebo na jih. Třeba je nenapadlo, že jdeme na sever, protože tam se sami bojí."

Kermorvan přikývl. „To bude ono. Ale když sem Tapiau obrátí zrak... Stejně můžeme být tak hodinu nebo dvě od kraje lesa a za něj se už álfar neodváží." Cestovatelé se tak stále nejistě rozhlíželi po větvích a každou chvíli čekali, že na ně někdo shora vystřelí nebo seskočí jako na jednorožce. Fakt, že se to nestalo, jen zvyšoval nejistotu. Hranice Hvozdu mohly být vzdáleny jen pár minut nebo celé hodiny, a v cestě může číhat bezpočet léček a pastí. Na břehu stojaté říčky se Kermorvan znenadání zastavil a ukázal prstem. „Podívejte se! Na druhém břehu, za stromy!"

Představa, že by za stromy mohlo být něco jiného než další stromy, byla stěží pochopitelná. A přece se zdály řidší a dál od sebe. Na kmenech se jim odráželo světlo mrazivé jako obloha. Musí to být široká mýtina, protože stromy za ní se až v dáli slévaly v rozmazanou černou linku. Hvozd vskutku řídl. Pospíšili si ke břehu a pak přes vodu, aniž by se zatěžovali hledáním brodu. Elof se zarazil a zalapal po dechu; jako by mu srdce zatížilo nějaké mrazivé závaží. Bure se belhal jako poslední a na břehu uklouzl. Roc s Elofem mu přiskočili na pomoc, aby nespadl do vody, a za ním uviděli rozkývané vršky borovic a uslyšeli hučení větru, jenž žádným větrem nebyl. „Kermorvane!" zaječeli.

„Slyším!" zavolal v odpověď, vytasil meč a popohnal ostatní před sebe. „Běžte! Utíkejte a nezastavujte se! Běžte ke světlu!"

Teprve když se kolem něj prořítil Bure s Rokem a Elofem v patách, otočil se Kermorvan a rozběhl se za nimi. Cesta byla delší, než vypadala a vedla hustším podrostem, trávami zhnědlými mrazem a propletenými křovinami v závětří padlých kmenů. Skoro to vypadalo, že křoví vstává a chňape jim po nohách; větve je šlehaly do obličeje. Kermorvan do nich divoce sekal a Elof také tasil meč. Vypadalo to jako boj s živým nepřítelem, nějakou mnohorukou příšerou. Vítr jim už hučel těsně za patami, ale nad nimi dosud ne. Elof kličkoval, neboť čekal, že každou chvíli ucítí v zádech šíp. Celou dobu ale světlo sílilo, volná planina vypadala čím dál širší a protější okraj se vzdaloval. A tu si Elof náhle uvědomil, že nad hlavou už nemá větve, ale otevřené šedé nebe a že stromy rostou od sebe dál, než dosáhnou i nejdelší ruce. Před ním chytil kořen Ils za kotník, srazil mu ji do cesty a Kermorvan ji zvedl, aniž by zpomalil. Elofa chytil za plášť rozeklaný pahýl, ale černá čepel z něj jediným sekem nadělala třísky a Elof se rozběhl za ostatními. Před nimi se otvíralo odkryté prostranství a uprchlíci zpomalovali, zírali, skoro se zastavovali. „Moc blízko!" křičel. „Ještě jsme na dostřel!" Pak sám zpomalil a vytřeštil oči. Neocitli se na žádné mýtině.

Před nimi sice rostly stromy, vysoká černá hradba neproniknutelná jako nejhustší části Hvozdu, ale nalevo a napravo, kde by se měly spojovat, viděl jen otevřený průsek. Hned před nosem měli rovný travnatý kraj, pokrytý poloroztálým sněhem a tu a tam porostlý zakrslými keříky. Za ním se prostírala šeď a za ní lesklé plochy, možná vodní. Bylo vidět další stromy, ale ne víc než sporé remízky, stěží mezi sněhem a tůňkami spojené jeden s druhým a nikdy s Hvozdem. Elof se otočil a uviděl, jak se stromy v první řadě ohýbají a chvějí, a mezi nimi ve tmě postávají stíny jako hrozivé přízraky, jež se bojí dne. Z pevnosti Hvozdu se vystoupit neodvážily, z ohromné hradby stromů, vztyčené po obou stranách až k obzoru, vystavěné jako nerovné palisády proti mrazivé planině, nezaútočili. Věděl, že došli za konec Tapiauovy moci. Konečně unikli z Hvozdu na svobodu, za niž pro ně bojoval. Co ho potom tak tíží na srdci, co ho bolí? Co cítí kromě poctivé únavy? Proč se nedokáže radovat?

Vedle něj stál Kermorvan, ve tváři šedý a smutný jako kraj, do něhož vešli, a stejně opuštěný. „Genhyas, a'Teris!" zabručel. „Genhyas a'Korentyn!" Pak zvedl meč jako na pozdrav. Z Hvozdu obloukem vylétl šíp, ale až k nim nedoletěl a roztříštil se o zem jako o skálu.

„Pojďte," pobídla je Ils a oba je odtáhla. „To mohla být jen zkusmá střela. Neměli bychom čekat na plnou salvu!" Polohlasem ale dodala: „Ta věc s Teris mě mrzí. Nemohla jít s námi?"

Kermorvan měl kamennou tvář, ale Elofa navýsost překvapilo, jak hluboký žal mu zní v hlase. „Neodvážil jsem se jí zeptat. Když žila tak dlouho v Tapiauových poutech, mohla by nás zradit. Nemohl jsem dát bezpečí nás všech v sázku jen kvůli ní, když nebylo jisté, že s námi půjde nebo že bude s námi šťastná."

Elof polkl. „Věř mi, je mi to líto. Nikdy... jsem si nebyl jistý, kolik pro tebe znamená."

Dlouhán se zašklebil. „Ani já. A co já pro ni? Možná něco nového, co by mohla pokoušet, čemu by se mohla vysmívat, jen tak dlouho, než by se začala nudit. Svádět a přece nepustit k srdci..." Zavrtěl hlavou. „Nic víc jsem nebyl. Je lepší, že to dopadlo takhle, a čekat víc nemělo cenu. Den pokročil a my musíme jít." Rychle se otočil k Hvozdu zády a svižně vykročil přes šedou pláň. Elof s Ils se podívali po ostatních a vyrazili za ním. Tak vstoupili na území Taoune'la-an-Arathans, Pustiny Taoune'la, šedivé a stinné bažiny Ledu.

Rozhodně před sebou neviděli žírný kraj. Kermorvan dupal po zasněžené hlíně a ta mu praskala pod botami. „Až přijde tání, bude tu močál," poznamenal už o něco vyrovnanějším hlasem. „Dobře, že jsme s útěkem neotáleli; jistě bychom tu uvízli a dostihli by nás."

Elof se rozčilen rozhlédl. „Až na ty stromy mi to tu připomíná Slanou bažinu. Nejhorší části."

„Není divu," přitakala Ils. „I tento kraj vytvořila a udržuje voda, která odtává z Ledu. Nad oběma močály leží stejný stín."

„Není to tu tak rovné jako v mokřinách," zamyslel se Elof, „i když pahorky jsou jen velmi mírné. Rozhodně je tu ale víc vody, což znamená, že zaplnila údolí a vyhloubila si mezi pahrbky kanály."

„Kraj tůní, potůčků a jezírek," přisvědčil Kermorvan, „mlh, močálů a slatí. Jsou ledové a špatně se přes ně půjde. Nebudou tu pěšiny, ba ani zvířecí stezky. Budeme jej muset obejít takovým obloukem, že se dost vzdálíme přímé cestě."

„Neměli bychom si ale zajít ani příliš na sever," upozornila Ils. „Pamatujte, jak strašně se to tady jmenuje!"

Přesto už prvního večera si z mnoha cest vybírat nemohli. Narazili na rozsáhlou bahnitou oblast, jež přiléhala k Hvozdu a už napůl roztála. Když vylezli na nízký pahrbek, aby se po ní rozhlédli, Elof díky pronikavému zraku první zdrceně vykřikl: „Teče tam řeka! Od severu až mezi stromy!"

„Ano," přitakal Tenvar. „Veliká řeka, dvakrát širší než ta v Hvozdu! Tady ji nepřebrodíme, ani kdybychom se odvážili

vrátit pod stromy. Voda teče rychle a je úplně černá."

Ils zamžourala do dálky. „Opravdu je černá!" zabručela. „Můj národ si o takové řece vypráví. Prý teče Hvozdem z Černých jezer v severní pustině, a ta jsou ještě temnější, Říkáme jí Kalmajozkhe, Řeka mrtvých."

„Živí ji ale přesto musejí někde překročit," mudroval Kermorvan. „Nebo živí dlouho nezůstanou; v tomhle kraji toho není mnoho k snědku. Co je to támhle proti proudu? Ostrov?"

„Vypadá to tak," připustil Elof, když napjal zrak. „A veliký, porostlý stromy. Na březích jsou další. Můžeme zkusit najít práh nebo mělčinu."

Kermorvan přikývl. „Můžeme, i když tam bude proud ještě rychlejší." Viděl, jak na něj ostatní s očekáváním hledí, a pokrčil rameny. „Mám vybrat za vás? Žádnou jinou možnost nevidím. Přinejmenším můžeme najít lepší místo na spaní."

Obrátili se tedy k severu, vyšli podél okraje studené bažiny a ztěžka putovali dál pustým krajem. I na krátkou vzdálenost, jež je v rovině dělila od obzoru, viděli, jak skupinky stromů řídnou a kraj je čím dál jalovější. Půdu pokrývala jen ostrá tráva a pár keříků, přikrčených před ničivým větrem, až se pevné větve plazily travou jako chapadla. Jen zázrakem si v houstnoucím šeru nikdo nezlomil nohu ani nevyvrkl kotník. Báli se, že na další cestu bude příliš tma i s Ils v čele průvodu, ale se západem slunce se zvedl divoký vítr, zahnal mraky na obzor a roztrhal je na krvavé cáry. Z mrazivého vzduchu vyrobil drcené sklo a cestovatele přes teplé lovecké oblečení profoukl až na kost. Síly jim bral i nerovný povrch, neboť stále zakopávali a padali. Na čisté nebe vyšly hvězdy jako mrazivé jiskřičky, jalovou zem zalil neplodným světlem i vycházející úplněk. A snad v odpověď, snad jako výsměch, rozzářila severní obzor rozechvělá opona záře Ledu.

Když ale k obloze zvedli uslzené oči, uviděli proti ní černý obrys hustě stěsnaných korun, na něž měsíční svit dopadal, aniž by les prozářil. „Ostrov!" zvolal Tenvar. „Ostrov je samý strom! Střecha a palivo!"

„Ty bys na takovém místě rozdělal oheň?" vykřikla Ils.

„Já klidně!" odpověděl Roc. „Abychom dnešní noc přežili, budeme potřebovat víc než úkryt."

„Je tu peřej!" zvolal Bure. „Vidíte kolem kamenů tu bílou vodu? A za ostrovem také! Vede až na druhý břeh! Tady přejdeme!"

„Pokud vůbec někde," přisvědčil Kermorvan. „Ale jděte opatrně! Kameny budou namrzlé a smrt v takové vodě nečeká. Povedu vás."

Z přechodu řeky si Elof zapamatoval jen únavu a hrůzu, mokré kameny a řev vod kolem nohou, když se potáceli mezi víry. Měsíc jasně svítil; jinak by delší skoky nikdy nezvládli. Bure a Ils byli v nevýhodě a musili se často spoléhat na jediné lano, jež s sebou výprava nesla. Než ale dorazili pod první převislé větve a uviděli nad sebou pevnou zem, bolely i delší nohy. „Najděte kotlinu," vydechl Elof, když se drápali do strmého břehu, „a schovejte oheň... za větve..."

Ils přesvědčeně zavrtěla hlavou a Elof v jejích očích uviděl odlesk strachu, ale ani ona, silnější a odolnější než většina mužů, neměla sílu se hádat. Elof s Kermorvanem na tom nebyli o mnoho lépe a Roc, Tenvar a Bure se potáceli jako opilí. Bure nejméně jednou upadl a opřel se o Kermorvana. Přesto počkali na břehu, přitisknutí k lišejníkem porostlým kmenům smrků, než Ils prohlédla tmu. Ve větvích jim nad hlavou sténal vítr, tvrdé jehličí strašidelně chrastilo a šeptalo. Elofovi to připomnělo šibenice, jež viděl v Bryhaine u vypálených statků. Konečně Ils nerada připustila, že nic zvláštního nevidí, a pocestní se šťastni odpotáceli do úkrytu. Jak Elof navrhl, vyhledali jámu, mělkou roklinku kdysi vyhloubenou povodní a teď stíněnou houževnatým porostem, vyšším než na otevřené pláni. Kermorvan v narychlo vykopané díře rozdělal oheň a zatímco ostatní sekali větve, aby tábor skryli případným cizím zrakům, Elof se rozhodl donést vodu na vaření. Velice pomalu a opatrně se odplížil zpod větví na břeh a po něm až k místu, kde mohl naplnit měch, aniž by spadl do vody. Lehl si na břicho na odemletou část břehu, při dotyku s mrazivou hlínou se zachvěl a ponořil měch do tmavé vody. Studená řeka se mu zahryzla do právě probraných prstů a Elof se naklonil dál, aby naplnil měch až po hrdlo. Zahlédl jakýsi svit a v hrůze vytřeštil oči. Voda tu ukousla kus strmého břehu a obnažené místo se v odrazu hladiny šedobíle třpytilo. Pod vrstvou hnědé trávy a rašelinné půdy silné jen na šířku dlaně bylo vidět bělavou látku. Natáhl k ní ruku a rychle ucukl, jak mu mráz spálil prsty; byl to jednolitý led. Přejel pohledem po protějším břehu a uviděl další podobné světlé skvrny, vždy stejně mělko, i když na několika místech jako by led vytlačil půdu vzhůru. Celý širý kraj mu teď připadal jen jako svraštělá kůže na chladné prázdné lebce.

Takhle daleko tedy, jen den pochodu od Hvozdu, už měl Led pod zemí svůj předvoj.

Plný měch mu ztěžkl v ruce a Elof se natáhl, aby hrdlo zazátkoval. Ale vtom uviděl na hladině odraz letmého pohybu, rychlý stín na pozadí hvězd a měsíce. V jediném skoku měch vytáhl a ukryl se v houští. Pak stín uviděl jasně. Rozepjatá hedvábná křídla plachtila z měsíčné oblohy k černé hladině. Slyšel divoké údery perutí při přistání a pak uviděl, jak se ladně skládají a jak se k nim ohýbá štíhlý krk. Veliká labuť plula s proudem po lesklé hladině na vlastním stínu. Kde končí labuť a začíná stín však bylo těžké říci, protože byla do posledního pírka černá. A jak tam Elof stál, nehybný, nechápající, uslyšel od vody tichou hudbu, neodbytnou a ponurou píseň o věcech temných. Hudba byla totiž hlasem, hladivým a měkkým jako hlas lidské ženy, a slova hlubokého žalu se k němu jasně nesla přes neúnavné pleskání proudu.

Oblohy noční ptáci! Smutek mě neopouští,
kamkoli po zemi daleko letím!
Slyšte všichni!
Daleko žal jsem hledala, tolik ho najít nedoufala!

O touze bez naděje zpívám,
o vodách neklidných,
o ztrátě, o pouti zpívám
přes moře bez konce.

Pod prázdným nebem.
Běda! Běda žalu!
O životě zpívám.

Daleko žal jsem hledala, tolik ho najít nedoufala.

Naději bez naděje zpívám,
o ranách nesrostlých,
želím a trpně zpívám,
o ústech na ústech, o hrudi na hrudi,
o všem, co nebude.
Běda! Běda žalu!
O lásce zpívám.
Daleko žal jsem hledala, tolik ho najít nedoufala!

O posledním zoufalství zpívám,
o Řece přetemné,
v bolesti o pláči já zpívám,
o cejchu zalitém, o ohni polknutém,
řeka je přikryla.
Běda! Běda žalu!
O loučení zpívám.
Daleko žal jsem hledala, tolik ho najít nedoufala!

Elof stál jako sloup, když stvoření zvolna plulo ke břehu. Hlavou mu vířilo všechno, co viděl, i v co doufal. V té písni byl jen smutek a hrůza, jimž snadno podlehl. Nedaleko vyrůstalo u břehu ševelivé rákosí a právě do něj černá labuť vplula. Než však zmizela, vztyčila se, snad zlostně zabušila křídly a pak je složila na hrudi. Stín se zvedl výš než jakákoli labuť a ladně roztažená křídla odhalila na prsou černé kroužkové brnění. Byla to lidská prsa, ženská. Pod kroužkovou košilí zářila nahá stehna a nad ní jemný krk, pevná brada a plné rty. Zbytek tváře a vlasy ukrývala lesklá přílba s maskou. Z ramen však vyrůstaly ne paže, ale roztažená křídla, v jejichž stínu nebyla k poznání. Přesto Elofovi připadalo, že mezi peřím zahlédl záblesk zlata.

Náhle vykřikla hlasem tak hrubým a strašným, že Elof v hrůze padl na kolena. „Nerozvážný poutnice! Zbloudilce v kraji, o němž si lidé neodváží nechat zdát, slyš má slova! Vržen je los pro některé z vás! Přichází zkáza, již žádný smrtelník neodvrátí! Prchejte, dokud můžete! Nebo si žádej splacení dluhu! Vynuť si je!"

Křídla mávla a mocně zabrala, až se rákosí s šelestem sklonilo do vody. Z řeky vzlétla veliká černá labuť, zakroužila nad ostrovem a zmizela z dohledu. Elof ji provázel pohledem, dokud se neztratila za vrcholky stromů.

„Co jsem to viděl?" zeptal se nahlas sám sebe a uslyšel, jak se mu třese hlas. „Tak podobná... podobná, a přece strašná... Je tady snad země zjevení?" Jala ho hrůza. Vydrápal se na nohy, chytil měch a vyrazil zpátky ke stromům a slabému odlesku ohně. Jak klopýtal lesem, uslyšel Kermorvanův hlas a pak i Rocův; příjemnější a vítanější zvuky snad nikdy neslyšel.

„Na té jižní cestě, co nám o ní řekl chudák Korentyn, může něco být. Jestli po ní Vayde vedl své lidi na západ, mohli bychom se po ní bezpečně vrátit..."

„Možná, pokud se od té doby nezhoršila... Elofe! Co se děje? Vypadáš, jako bys viděl ducha!"

„Viděl jsem..." zamumlal. „Varování, nejspíš... sám nevím..."

„Sedni si a koukej se ohřát!" nařídila mu zostra Ils. „Dej sem tu vodu, ať ji nevyleješ do ohně! Tak co jsi vlastně viděl?"

Elof ale své vidění nedokázal svázat slovy. „Varování..." řekl, když popadl dech. „Rozsudek... Jsme v nebezpečí!"

Kermorvan se narovnal a položil si zlatošedou čepel na kolena. Upřeně se na Elofa zahleděl, tvář kamennou, obočí stažené. „To vím i bez zjevení. Je blízko?"

„Blíží se..." vydechl Elof. „Řekla... řeklo mi to... že..." Zarazil se, protože Kermorvan náhle vytřeštil oči. Nedíval se už na Elofa, ale přes jeho rameno; na čele mu naskočily vrásky, ústa měl otevřená v úžasu. Elofovi přejel mráz po páteři vědomím, že mu něco stojí za zády. Věděl, že lepší než se ohlížet bude vyrazit, když tu koutkem oka zahlédl známou postavu, jak nenucené vchází do kruhu cestovatelů, přisedá k ohni a hladově si mne ruce. Z mokrých šatů jí stoupala pára. Pocestní v hrůze zírali. Právě když si Elof uvědomil, kdo to je, našel Roc hlas.

„Stehane! U všech Heliných síní! Jak se ti povedlo utéct těm... věcem ve vodě? Jak jsi..."

Pirát neodpověděl, jen zvedl hlavu s tak pohrdavým výrazem v obličeji, šedém v odlesku ohně, že se Roc zarazil, otevřel ústa, jako by chtěl něco dodat, a pak je pomalu zase zavřel.

Kermorvan se ani nepohnul, a přece měl náhle tělo napjaté jako luk, připravený k výstřelu; klouby mu na jílci meče zbělely. Na druhé straně roklinky, těsně v dosahu záře ohně, se pohybovaly další postavy a pomalu a líně přicházely mrazivou nocí. V roztrhaném zástupu procházely okolním křovím a rampouchy na vetchých větvích zvonily a praskaly jako sklo. Když Elof uviděl první z nich, chtěl vykřiknout, vyskočit, ale tělo ho neposlechlo a jazyk se mu přilepil na patro, jako by ho tam přimrazil studený vzduch. Jako první totiž kráčel Hol-var a nerozhlížel se napravo nalevo, jen si přisedl k ohni tak samozřejmě, jako by si jen na chvíli odskočil. Bure skryl obličej do buclatých rukou a snědá tvář mu zbledla. Tenvar seděl mezi vetřelci nehybně jako kámen, ale ze rtů mu unikl vyděšený sten. Vítr hvízdal a zmítal větvemi,

oheň hořel při zemi jako spoutaná šelma, světlo a stín se střídaly rychleji, než oko postřehlo. Scházeli do roklinky jeden po druhém, stále stejně tiše, beze slova, všichni členové výpravy, pro které už cesta skončila, kteří by už neměli chodit po světě ve dne ani v noci. Za Holvarem přišli Eysdan a bocman Maille, pak si na noze, již Elof viděl oholenou na kost, vykračoval Dervhas. Za ním šel Borhi, sehnutý a s rukou kolem břicha, jako by si přitahoval k tělu plášť. Ale i on se s ostatními mlčky posadil k ohni, aniž by se na kohokoli podíval, a upřel zrak do plamenů- když měl ve tváři děs, ani se neohlédl po tom, co mu šlo ve stopách. Lovčí Kasse, zlý pohled v očích, o něž dávno přišel, si přisedl vedle něj, a tak v roklince u ohně pod sténajícími sosnami mrtví počtem převážili živé.

Nepadlo jediné slovo, nikdo se nepohnul. Seděli jako mlčenlivé sochy, kouř z ohně je ovíjel a Elof měl dojem, že mráz tohoto kraje a led ukrytý pod půdou mu vstoupil do žil a strávil teplo ohně. Třásl se tak, že nedokázal ani promluvit, ba ani sestavit slova v hlavě. Připojili se k nim mrtví, ale jejich oči mrtvé nebyly; hleděla z nich živá vůle, hrozba a obvinění jasné jako slova. Tu se v ohni skutálela silná větev a vyrazila modrý plamen. Vůně dýmu Elofovi připomněla jeho kovárnu v Mokřinách, jak za dlouhé nemoci líhal u výhně, sužován mučivými přízraky. Těm se dokázal postavit a tak je překonat. Poleno se rozletělo na kusy. Vyletěl z něj oblak jisker. Mihotavý oheň našel jeho nahé srdce a zapálil v něm stejný plamen, zlost na všechno to ticho. Byl v tom výsměch a pohrdání, obojí nezasloužené. Až to dopadne jakkoli, přinejmenším může vyjádřit vzdor a výzvu. Stiskl čelisti, aby se přestaly třást, a vyplivl slova, jako by je rozpálená tvaroval na kovadlině.

„Co po nás chcete? Bývali jste naši přátelé, ale teď nepřicházíte v míru. Mluvte nebo zmizte! Nechte na pokoji, co se vás už netýká!"

„Nechte?" zašeptal náhle jeden hlas a roklinkou se jako ozvěna větru rozezněl chladný vzdech smíchu. Hlas patřil Stehanovi, ale na tom nezáleželo; stejný výraz byl ve všech tvářích. „Dobrý kováři, to tys nás nechal. Nás všechny! V pasti, v boji, na útěku!"

„Stáhli mě..."

„Střelili do krku!"

„Napíchli jak slepici!"

„Lovili mě jako havěť!"

„Lámali a utopili!"

„Stáhli ze mě maso jako kůru z vrbového proutku, když jste si hráli na přetahovanou..."

„Řekl jsi, slíbil, že mi zajistíš bezpečí, a nechals mě tomu zvířeti..."

„Opustili jste nás! Opustili nás! Nás! Nás! Nás!" Hlasy se slily do syčivého zaklínání skoro zbaveného významu, v neartikulovanou litanii hladové hrozby; Elof měl pocit, že mu vrtá díru do hlavy. Chvíli před ní ustupoval, ztrácel sílu, topil se jako pod vodopádem. Vtom mumlání prořízl jiný hlas, hlas jako meč.

„Dost!" přikázal Kermorvan a Elof ho už dlouho neslyšel mluvit tak ostře. „Řekl jsem dost! Což jsem ta obvinění nevznesl sám proti sobě, i horší, v mnoha dlouhých hodinách naší pouti? Vaše soudy a hrůzy nejsou ty nejhorší!" Na okamžik ztišil hlas a sklopil zrak. „Což jsem jim málem nepodlehl a nepoddal se nečinnosti a ustrnutí, v němž bych nemusil nikoho vést do nebezpečí?" Pak zvedl oči a z jejich šedi vyšlehla bouře. „Hořce jsem vaší ztráty želel! Ano, i tebe, Kasse, zrádče, jenž jsi chtěl obětovat druha kvůli kořisti! Zbabělce, jenž jsi slepě běžel vstříc vlastní zkáze, pryč od milosrdenství těch, kdož by tě ochránili! Zachránil bych tě, všechny bych vás zachránil, kdybych byl mohl, a riskoval bych při tom vlastní život. Přinejmenším ty bys to měl vědět, Eysdane! Ale nemohl jsem. Břemeno lítosti mě srazilo k zemi. Ale díky Elofovi jsem poznal odpověď!" Vstal, opřel dlouhý šedý meč špičkou na zem a na jílci zkřížil ruce. I když vypadal unavený, jako by do něj proudila síla už jen z hrůzy, jíž se postavil; narovnal ramena a hlas mu duněl přísně jako kámen. „Poznal jsem, že žít navěky chráněn všech nebezpečí života znamená žít stranou života samotného, stranou dobra i zla. Znamená to nekonat dobro, nepřijímat dobro, jen přežívat a tak nevyhnutelně scházet na úbytě. Je dobře nebezpečí zmírňovat, ale vyhýbat se mu, i když z něj může vzejít vyšší dobro, to je cesta bláznovství. Věděli jste, že se naše cesta bez nebezpečí neobejde, že nasazujete životy. Také jste ale věděli, že z ní může vzejít mnoho dobrého. Mohu vám nabídnout jen tolik, že pouť dokončím a tím dám smysl vaší oběti a věčnou slávu vašim jménům. Sám bych si nepřál víc. Pokud ve vás zůstal alespoň kousek mužů, jimiž jste kdysi byli, porozumíte. A pokud ne..." Vysoký bojovník se náhle rozesmál, i když v hlase neměl ani stín veselí, a jednou rukou udeřil do jílce meče. „Tak zmizte! Protože mezi živými už pro vás není místo!"

Poslední vzdorná slova zazvonila do tak naprostého ticha, až Elof zatajil dech. Dokonce i vítr utichl, lísteček se nepohnul, oheň pohasl do žhavých uhlíků, jež noc stěží prozářily. Jako by byl celý výjev vytepán z černého stříbra s velikým rudým kamenem uprostřed.

To pro vás tu není místo.

Při zvuku toho hlasu všichni vyskočili. Elof nevěděl, komu ze rtů vyšel, ani si nebyl jistý, že by tak bezkrevný a dutý hlas mohlo vydat lidské hrdlo. Zněl spíše jako chladná ozvěna zvuku daleko silnějšího a strašlivějšího, stěží představitelného.

Není tu pro vás místo. Od chvíle, kdy jste vyšli z hradby stromů, jdete mým krajem, Šedou zemí. A došli jste na Ostrov mrtvých. Elof slyšel, jak Ils vyjekla zděšením a rychle se ovládla. Ten název jí zřejmě něco říkal. Kdož jsou ještě vězni těla, nepatří na tuto půdu a nasazují život, když tady špehují a chodí sem.

Mluvili všichni mrtví zároveň. Hlavy měli vztyčené a pohled upřený na pocestné tak soustředěně, že vypadali ještě nelidštěji. A hlas namátkou plynul z jedněch úst do druhých, zněl však stále stejně, dutě a hrozivě. Elof měl ale přinejmenším stejně velkou zlost jako strach, když viděl své někdejší společníky a přátele tak hrubě zneužité, a i když se na něj Kermorvan varovně podíval, troufale mrtvým odpověděl: „Ty, ať už jsi kdokoli! Pokud tu pro nás není místo, pak ani ty nad námi nemáš moc! Nech nás jít a bude..."

Jednoho dne budu držet v rukou celou sféru světa. Všichni jsou v mé moci. Jsem Správce. Jsem Taoune.

Elofa to jméno udeřilo do uší jako rána, až se mu zatočila hlava. To byla katastrofa, to byla zkáza. Dříve už s Mocnostmi hovořil, ve styku s nimi se choval skoro lehkomyslně. Havran byl ale zřejmě blahosklonný a Tapiau si to o sobě alespoň myslel. Ne tak tenhle odporný hlas zkázy a zničení. Před ním byl varován, proti němu bojoval, jeho se nejvíc bál. Možná zašli příliš na sever a možná, když tu byl všude pod zemí led, sem vůbec neměli chodit. Tak či tak však došli přímo k Tapiauovu nepříteli, jednomu z prvotních ničitelů života, zrádců důvěry, pánů největšího zla. Ve své nadutosti se odvážil hádat se starou Mocností Ledu.

Vzpomněl si však, co mu řekl Tapiau, že Taoune je poražená Mocnost, nic víc než stín dřívější moci, pouhý správce marky a sluha vyšších mocností, jež přišly po něm. Z nich největší je Louhi, a což s ní také nemluvil, a víc, což ji neporazil v osobě jejího lokaje Mistra kováře? A jak začal, tak musí pokračovat; teď ustoupit nemůže. I když mu tedy vlasy vstávaly hrůzou, ovládl hlas a pokusil se napodobit Kermorvanovu hrdou dikci. „Správce? Co jsi kdy spravoval krom lidského žalu?"

K jeho úžasu zněl hlas skoro dotčeně. Já? Já lidem přeji, protože dovedou myslet. Což nepatřím k věrným Mocnostem, věrným onomu prvotnímu, co se pokazilo, vládě čistého ducha? Bojujeme jen proti falši a zbytečnému plýtvání těla. Tady v Šedé zemi se snažím zachovávat myšlenky, uchovat z lidí to nejlepší. Když se mysl osvobodí od přítěže těla a pošetilé vůle k růstu a ke změně, přichází ke mně.

Elof polkl. V ústech měl sucho, ale cítil, jak mu po kůži stéká pot a hromadí se v záhybech košile. Zlost ale převládla, silnější než opatrnost, nový vztek, když uviděl prázdnotu v očích svých někdejších druhů. Prolhaných Mocností už měl dost stejně jako prolhaných mužů... „Pak k tobě nepřichází nic!" zvolal. „Co je v lidech opravdové, pokud to vůbec přežije tělo, ti zcela uniká! To vidí každý živý! Ukazuješ nám hračky, šikovně vymyšlené, aby vypadaly jako živé! Nic víc! Vůbec nic!"

„Nic!" vykřikla Ils, zapálená jeho odvahou. „Slupky, skořápky, stíny, nic víc!"

Stejný hněv popadl všechny cestovatele jednoho po druhém, jako když oheň přeskakuje ze stromu na strom, živený přestálou hrůzou. „Tys mne neslyšel, Taoune?" zvolal Kermorvan a pohrozil prázdným tvářím mrtvých tvrdou pěstí. „Bez síly žít a růst není člověk víc než shluk vzpomínek! Nic víc nedostáváš! Víc toho v těch ubohých hladových věcech tady nevidíme! Prázdnota a faleš, to je tvá říše!"

„Ano!" přisadil si drsným hlasem Roc. „Vypadají jako lidé, ale kam se ti lidé poděli? Zmizeli, to vidí každý! Ty tvoje zjevy jsou jako prázdné rukavice!"

„Hračky!" odplivl si Bure. „Hračky, nic jiného z lidí neděláš!"

„Loutky, které se pohybují na tvých nitkách!" zaječel Tenvar. „Říkáš si Správce? Plýtvač, ničitel, hanobitel hrobů, mrchožravý pták, tak ti říkám..."

Strašidelně rychle, bez nejmenšího varování, vyskočil ze svého místa Holvarův stín, srazil Tenvara zády na zem a otevřel ústa dokořán. Ještě než Kermorvan s mohutným řevem zvedl meč a skočil přes ohniště, Holvarův stín se Tenvarovi zakousl do hrdla a začal trhat jako vlk. Kermorvan do něj dvakrát sekl ohněm pozlacenou čepelí, ve stejném úderu srdce mu Bureho meč uťal ruku a Ilsina sekera mu zazvonila o lebku. Věc se svalila, ale Tenvar už se s roztaženýma rukama ani nepohnul, prsty křečovitě zkroucené, nevidoucí oči vytřeštěné. Elof v hrůze uviděl, jak se ostatní stíny zvedají jako jeden muž, a vytasil zpívající Gorthawer z pochvy. Vztyčil se nad ním ohromný stín Eysdana; Elof s pláčem na krajíčku sekl, Gorthawer temně zazněl a tvor spadl mezi své druhy. Zarazili se, zakopli a černá čepel hrozivě svištěla, jak jí před nimi majitel probodával mrazivý vzduch. Ustupovali před ní jako černé trávy na blatech, ale sotva se ocitli z dosahu, znovu začali útočit. Vtom uslyšel Elof Roca nevěřícně vykřiknout a podíval se za něj. Tvor, jenž býval Holvarem, posekaný a rozpadlý, už zase stál a sápal se zdravou rukou po Kermorvanovi.

„Utíkejte!" zakřičel Elof. „Bojí se mého meče, zadržím je! Utíkejte k druhému brodu, dokud můžete!" Pak se vrátil k mrtvolám a dobře udělal. Jen zlomek tepu mu zbýval, aby stačil uhnout natažené pazouře. V té chviličce nepozornosti ho Taouneovy příšery skoro dostaly. Gorthawer jim zasyčel před očima a útočníci ustoupili, ale zase jen o kousek. Elof uslyšel z lesa praskot; alespoň ostatní budou v bezpečí. Jako ve snu si poprvé uvědomil, že před ním se přerývaný dech sráží do stříbrných obláčků, ale před útočníky ne. Ze strany k němu přiskočila další postava a Elof po ní málem sekl, než v ní poznal Kermorvana. „Řekl jsem ti, ať utečeš!" křikl na něj.

„Ostatní už mají náskok! Jdeme!"

Jen za tu chvilku hovoru po nich černé příšery stačily skočit. Elof sekl po jedné, co vypadala jako Borhi, a Kermorvan s lítým řevem probodl Kasse a srazil ho na oheň. „Už běž!" vykřikl, chytil Elofa za loket a skoro ho odvlekl nahoru po protějším svahu roklinky. Běželi pod borovicemi po koberci suchého jehličí a vzduch byl teď pozdě v noci tak ledový, až měli pocit, že dýchají studené světlo hvězd. V namožených plicích se jim měnil v živý oheň.

Kousek před peřejí předehnali Ils, Roca a Bureho. Měli kratší nohy a Kermorvan jim nechal náskok plným právem.

„Máme se zase zastavit?" zasípal Elof. „Ještě jednou je odrazit?"

„Ne," zafuněl válečník, jakmile s ostatními srovnali krok. „Tady by nás dostali... Na brodu je můžeme zadržet..." Ale ještě než domluvil, objevily se černé stíny v křoví před nimi, aby jim odřízly cestu k peřeji. Nasadil ostřejší tempo a s Elofem ostatním utekl. „Možná se prosekáme! Moc jich tu není..."

Do řeči mu zazněl přidušený výkřik. Bureho dohnala vysoká štíhlá postava, chytila ho za rozevlátý plášť a když se ostatní otočili, už ho srazila do křoví a skočila na něj. Kermorvan zaklel, obrátil se a lehkým skokem se vrátil. Prvním sekem netvora odtrhl od Bureho, druhým přeťal postavu v půli ještě v letu, když po něm skočila. Hned se k Buremu sklonil, ale vzápětí se narovnal, zavrtěl hlavou a rozběhl se k ostatním s batohem v ruce.

„Běžte!" křičel a v jeho hlase uslyšeli víc hrůzy než kdykoli předtím. „Dostal ho Tenvar. Utíkejte, než se za námi místo něj pustí Bure! Běžte, už je to jen kousek!"

Hrůza představy, že je mohou štvát jen chvíli mrtví přátelé, je všechny popohnala. Když ale sbíhali po břehu dolů, v Elofovi se zastavilo srdce. Ta chvíle zdržení je stála možnost úniku. U peřeje stály v řadách černé postavy, některé už

jim běžely do kopce naproti. Kermorvan však s kamennou tváří vytasil meč a Elof ho napodobil. Ustoupit nebylo kam a když budou dobře bojovat, alespoň někdo se dostane na druhou stranu. Stejného názoru byli zřejmě i Roc a Ils, a Elofa napadlo, zda v nejbližší době nebude bojovat proti netvoru s její tváří nebo ona s jeho. Bez válečného pokřiku se společně vrhli do posledního křoví.

Vtom málem upadl, protože se mu před obličejem zatřepetalo něco velikého a černého. Do uší se mu zaryl chraplavý křik a dál po proudu kdosi odpověděl. Rychle se tam podíval, ke vzdálenému hvozdu, nad nímž se k zapadajícímu měsíci hnaly dešťové mraky. Jako okřídlené dýky se proti nim rýsovaly černé obrysy, a vítězně krákoraly tupou radostí nad svým nálezem. Keře mu skákaly do cesty, zachytávaly ho a zdržovaly. Elof cítil v celém těle vzrušení, vědomí životně důležité změny, a myšlenku málem příliš rozsáhlou, než aby ji dokázal pojmout. Zamával dlaní volné ruky k nebi a zařval, až mu v krku praskaly hlasivky:

„Vy tam! Vy zvědové a hlídky! Běžte za svým pánem! Povězte mu se vším kvapem! Žádám si splatit dluh! Požaduji splatit, co mi dluží!"

V té chvíli jako by se svět zastavil v bezdechém tichu tak hlubokém, až Elof sám zatajil dech, byť mu málem praskly plíce. Připadalo mu, že musí dobře naslouchat. Vítr se měnil. Tak tohle cítil! Na jihozápadě zavířil vzduch, světlo pohaslo, když předvoj těžkých mraků zastínil měsíc. Do tváře ho štípla těžká studená kapka, a další, ještě dvě... Ještě na chvíli však měsíc vykoukl a Elof s hrůzou uviděl mrtvé vyrazit.

Vtom mohl měsíc stejně dobře spadnout na zem, tak jasný byl vprostřed noci výtrysk bělofialového světla. Udeřilo do země přímo před nimi. Elofa rána otočila a pocestné málem srazila k zemi průtrž těžká jako závěs ze železných kroužků. Elof se vzpamatoval, byť otřesený a promočený na kost, a vtom, skoro stejně náhle jako před okamžikem blesk, vyrazilo z deště do jejich středu něco velikého, až museli s Kermorvanem uskočit, aby si zachránili holý život. Byl to kůň, ohromné bílé zvíře, a jeho rezavé ržání přehlušilo vítr, dusot obrovských kopyt přehlušil hrom i déšť. Z mokrých boků mu stoupala oblaka páry. Na koni seděl jezdec, Elof viděl v černých třmenech boty, ale výš nedohlédl, neboť průtrž ho oslepovala. Hřebec jim přejel přes cestu, otočil se, vzepjal se a dopadl na zem tak blízko Elofa, že kovář upadl, div neupustil Gorthawer. Silné ruce ho popadly a zvedly na nohy.

„Utíkej!" zaječela mu do ucha Ils a hned po ní Roc.

„Utíkej!"

„Utíkejte!" volal Kermorvan. „Už jsou tady!"

Nohy poslechly dříve než hlava. Rozběhl se, aniž by si to uvědomil, naslepo pelášil provazy deště, veden jen Ilsinou rukou; držela ho za loket. Ohlédl se a uviděl černé obrysy, jak se jim ženou v patách. Ils ho pustila a Elof se otočil, připraven k boji. Tu se mezi nimi ale zase ocitl veliký kůň, vzpínal se, frkal a točil se, jako by je chtěl všechny podupat. Vrazil mohutným břichem do Elofa, až se poroučel blátem přímo na Roca a srazil ho na kolena. Pomohl mu vstát a spolu se rozběhli za Ilsiným hlasem.

Následujících pár minut připomínalo nejhorší noční můru, plnou ledového bahna a bodavého deště, pádů a vstávání s pomocí druhých, řvaní na ostatní, aby se neztratili, a hlavně zoufalé snahy udržet se z dosahu těch strašlivých kopyt, jež se každou chvíli vynořila z bouře, když je nejméně čekali, a pak museli uskočit nebo se nechat smést. Mohlo kolem nich běhat tisíc koní, ale Elof věděl, že je jen jeden. A v uších mu stále burácel déšť, bušil mu do hlavy, až měl pocit, že je kujná jako železo a myšlenky v ní pozbyly tvar. Čas ztratil smysl. Jak dlouho běží, nebo kam, vůbec netušil. Na světě bylo jen bláto, nekonečná bolest ve vyčerpaných údech, ruce, jež ho vedly dál a ostatní, jež táhl on, a pořád a stále a vždy ten dupající kůň a provazy deště. Leč náhle, stejně nečekaně, jako to začalo, všechno skončilo.

V nenadálé tmě Elof zakopl; nemohl než přestat utíkat. Zkusil váhavý krok, znovu zakopl a narazil si bradu o ostrý kámen. Vtom překvapením vykřikl, když do něj narazilo něco malého, ale těžkého. „Ils?" vydechl.

„Tady!" ozval se mu za zády hlas. „A ostatní?"

„Tady jsem!" promluvil Kermorvan z takové blízkosti, až se lekli. „Co Roc?"

„Tady!" uslyšeli z o něco větší dálky a jeho hlas zněl trochu divně, jako s ozvěnou. „Co to u všech pekelných síní mělo znamenat? A kde to jsme?"

„Řekl bych," začal opatrně Kermorvan, „že někdo vrátil našemu mistru kováři drobný dloužek v plné výši i s pořádnými úroky! A že když jsme vyšli z Hvozdu, nenašla nás jen jedna Mocnost. Co se druhé otázky týče, obávám se, že musíme tiše počkat do rána. Nehýbejte se, dokud neuvidíte. Kdo teď ví, kde můžeme být..."

Rozhostilo se ticho, rušené jen těžkým dechem. Ale přesto, že dlouho běželi velmi rychle, nikdo nebyl vyčerpán a Elof se cítil stejně unavený jako předtím. Končetiny ho na ostrově bolely úplně stejně. Pomalu se sehnul, aby ohmatal kámen pod sebou, a ten dotyk ho navýsost vzrušil. Kámen byl na pohmat studený a holý, porostlý lišejníkem, ale tvary a hrany měl pravidelné, opracované lidskou rukou. Zvedl hlavu a uviděl, že černě se proměnila v šeď, ale byla to šeď večera, ne úsvitu. Vedle stáli Ils s Kermorvanem a zírali na ohromnou hromadu kamení, jež se před nimi tyčila, dost velikou, aby bránila rozhledu, a roztaženou na obě strany jako náruč. V úzké proláklině u paty zdi stál Roc a tupě zíral ne na ně, ale za ně. Podívali se jeden na druhého a když se otočili, Ils vykřikla a Kermorvan viditelně polkl. Kamenná náruč byla otevřená. A před nimi se ve studeném vzduchu jasně rýsovala veliká planina, až k obzoru nepřerušená, plochá a holá až na mrazem spálené zbytky trav a keřů. Mráz byl ničivý, světlo jasné, ale sporé, jako by se tu slunce dosud skrývalo. V mrazivé prázdnotě nezazpíval ptáček, nepohnulo se zvíře. A po řece nebo ostrovu nebylo ani stopy. Byli úplně sami.

KAPITOLA OSMÁ
Suché trávy

„Tak to bychom měli," pravil prkenně Kermorvan, jako by se sám divil, že ještě dokáže mluvit. Nejistě se usmál. „Jsem

rád, že jsem nikdy nepochyboval o tvých dřívějších zážitcích, Elofe. Jsme tu, stále pohromadě, a to... co se stalo, nám snad nijak neublížilo."

„To bychom tedy měli!" odsekla Ils a stejně nestranně sjela pohledem Elofa i mrtvý kraj za ním. „Jsme tu, a to je kde? Pořád to vypadá jako kus Taoune'la a o nic lepší než ten, co jsme z něj tak nakvap zmizeli, navíc se chýlí k večeru. Jak jsme si polepšili?"

„Až už jsme kdekoli," odpověděl nepřítomně Elof, když se rozhlédl, „jsem si jistý, že v tom je nějaký účel, i když ho možná budeme muset najít. Kameny nám mohou poskytnout úkryt..."

„Pěkně nebezpečný!" odbyla ho Es. „Celý tenhle kopec je nějaký starý zával a stěží drží pohromadě. Cestou musel narazit na skálu nebo pahorek, že se takhle roztáhl."

Elof zavrtěl hlavou. „Žádný zával." Poklepal kámen, na nějž potmě upadl, a na několik dalších. „Tenhle, támhleten a tamty také; jsou zvětralé, ale tvar jde rozeznat. Bylo tu něco z otesaných kamenů, něco postavené lidmi. .. určitě postavené."

Ils se nevěřícně dívala na sutiny. „Dost pevné, aby vydrželo takový proud kamení?"

„Zdá se," řekl tiše Kermorvan. „Některé z těch kamenů nahoře jsou také otesané."

Jakmile byla skutečnost jednou vyřčena, už ji nešlo popřít. Mnohé z ohromných kamenů, vztyčených proti hradbě mraků, kdysi opracovala čísi ruka, a takový důkaz o její síle jim vzal dech. Pak kouzlo zlomil Rocův nešetrný a vzrušený hlas. „K čertu s těmi šutry! Pojďte se podívat, co jsem našel!" Ještě stál v prokláně mezi dvěma vysokými kameny, zíral dolů, jako by ho zaujalo něco na zemi, a naléhavě na ně mával. Kousek popolezl, aby vtiskl oplácané tělo hloub mezi balvany, a tu náhle s křikem a rachotem zmizel. Elof a ostatní se mu rozběhli na pomoc, Es pro změnu v čele - i přes krátké nohy lehce skákala z kamene na kámen. „Počkejte!" křikla na ně a seskočila na hranu vyčnívajícího balvanu. „Vidíte? Všude je tu uvolněná suť..." Než však domluvila, balvan se jí zvrtl pod nohama a v záplavě štěrku a prachu ji shodil do tmy. Kermorvan za ní skočil a těsně minul její kotníky. Z temnoty se ozvěnou ozvalo dunění kamenů a zaječení.

„Opravdu je tu dost suti!" ozval se ze tmy Rocův ironický hlas a s ním Ilsin kašel a nadávky. Podle zvuku byla spíš naštvaná než zraněná. „Hotová lavina."

„Jste v pořádku?" zavolal na ně Elof.

„Do jisté míry!"

„Nehýbejte se, vytáhneme vás nahoru..."

Nahoru se donesl záhrobní smích; Ils zřejmě pád nijak nerozházel. „Ne! Vy pojďte sem! Něco byste tu měli vidět. Ale vaše oči budou potřebovat trochu světla. A pozor na hlavu, dlouháne!"

„Máme jít za vámi?" ujistil se Kermorvan. „A proč?" Elof mu poklepal na rameno a ukázal mu ohromné kameny po stranách prokláky, jež ji uchránily zasypání sutí. Byly omšelé a zvětralé, ale na vnitřní straně ještě nesly stopy hladkých hran. Kermorvan povytáhl obočí a přikývl.

„Inu dobrá! Ale čím si posvítíme? Máme jen křesadla a v nich trochu troudu a oleje..."

Elof se usmál. „S tím možná něco udělám. Jen počkej!" Zpod kazajky vytáhl kroužkovou rukavici a ladným pohybem si ji navlékl. „Člověk by si přál jasnější slunce, ale stejně... Kde je západ?" Kermorvan mu ukázal, Elof se otočil a natáhl ruku, jako by chtěl v drahokamu uprostřed dlaně spoutat všechnu perleťovou zář západní oblohy.

„Tam zapadá slunce," dodal ponuře Kermorvan, když čekal a přitahoval si zimomřivě plášť k tělu. „Nad Bryhaine, nad Nordeney, nade vším, co jsme opustili. Nade vším, co na nás teď závisí, byť o tom neví, co závisí na tom, jak splníme úkol. A už jsme na to zbyli jenom čtyři."

„Čtyři, kteří porazili Mistra kováře," připomněl tiše Elof, aniž by se na vyššího muže podíval.

„Já vím," odpověděl Kermorvan. „A myslím, že to není náhoda. Možná jsme nejodolnější, nejbdělejší, nejuvyklejší dlouhému nebezpečnému putování, nejotužilejší proti děsuplným událostem. Možná je v tom něco víc, co já vím? Ale i když je mi líto ostatních, stěží bych mohl postrádat někoho z vás. Když jsme tedy došli tak daleko, ať se na konci nerozdělíme." Narovnal se a oči se mu rozzářily pustě a smutně jako obloha, ale stejně věčně, stejně nedotknutelně. Byl to Kermorvan stejný jako dřív a přece trochu jiný. Jako by jeho přesvědčení ztratilo zápal, ale tím jen nabylo na síle. Neztratil pochyby, ale v té strašné chvíli u ohně se s nimi střetl, v tom boji zesílil a vyšel z něj jako vítěz. Tuhle cestu znal Elof až moc dobře, protože po ní sám šel.

Po dlouhé a studené půlhodině sevřel prsty na drahokamu. „Bude to stačit? " zeptal se Kermorvan, když se obrátil k prokláně.

„I tak slabé sluneční světlo je silnější než louč nebo svíčka. Když ho budu uvolňovat pomalu, vystačí nám na mnoho hodin."

„Dokud ho udržíš v hrsti," podotkl Kermorvan, pochybovačně se podíval do tmy a vklouzl do díry. „Půjdu první, abys neuklouzl!"

„Dobrá, ale napřed si posvítíme na cestu." Vylezl k otvoru a uvolnil trochu suti. Kermorvan ho ale včas zachytil železným stiskem a Elof se tak mohl naklonit nad díru a natáhnout pěst.

Pomalu a opatrně o kousek povolil jeden prst. Dlaň mu zaplavilo světlo a zalesklo se na kovovém předivu rukavice, až se zdálo, že se jen vznáší v prostoru. Pak se zvolna rozlilo do šířky, steklo po suťovém svahu a našlo i Roca a Ils pod ním, otrhané a odřené. Kermorvan mrštně skočil na zrádný sesuv a snadno seběhl dolů, Elof se s pomocí jediné ruky spouštěl o něco neohrabaněji, aby neuvolnil příliš mnoho kamenů. Vzduch byl v podzemí chladný a čerstvý jako venku, Elof v něm neucítil ani stopu zatuchliny či plísně; možná na to byla moc velká zima.

„Ils," zavolal válečník, jakmile mu pod nohama zaskřípaly poslední kameny, „co nám chceš v téhle černé díře ukázat tak zvláštního?"

„Zaprvé to, na čem stojíš!" odpověděla. „Dobře se podívej."

Kermorvan botou líně odhrábl vrstvu prachu a štěrku a najednou padl na koleno. Objevil se jednoduchý vzor soustředných kruhů, vyvedený v překvapivě jasné červeni. „Mozaiková podlaha!" vykřikl.

„A nejlepší, po jaké jsi kdy šel, to se vsadím," dodala Ils. „Možná tak u nás. Ale tohle podle mě není naše práce."

Kermorvan vstal a chytil Elofa za loket. „A tohle také není žádná jeskyně!" Vlna bledého světla zalila vysoké hladké stěny i úhly stropní klenby. Elof se v úžasu rozhlížel; tohle byla místnost v nějaké budově, a nijak malá, přinejmenším dvacet kroků napříč. A ještě stála i pod úžasnou vahou suti, jež zničila vyšší patra. Jak dlouho takhle vydržela? Sto let? Tisíc?

Kermorvan přikývl. „Je to pevná stavba, jak jsi řekl, Elofe. Ale komu ta síla patřila?"

Elof se v úžasu rozhlédl. „To ti nepovím. Ale rozhodně to je dobrý úkryt na noc."

„Je tu svinská zima!" upozornil Roc. „Ale aspoň tu není voda a neleze tu nic hnusného. Vůbec nic tu nežije!"

„Ani lišejník nebo plíseň," zabručela Ils. Roztáhla chřípí a zavětřila. „A necítím tu ani netopýry, což je divné; takováhle místa milují. Kraj kolem je asi pro ně příliš nepřátelský. Ale co se nás týká," dodala, „je tu ještě taková drobnost..." Ukázala do tmy vzadu a Elof jí posvítil rukavicí. Světlo odhalilo mezeru mezi koncem podlahy a stěnou, černou díru plnou tmy.

„Schody," oznámila stručně Ils. „Kdysi je zakrývaly mozaikové dlaždice, támhle jsou střepy. A co se týče toho, kam vedou, no, tam je moc tma i na moje oči. Ale vzduch je tam čerstvý, vlastně k nám od nich fouká. Co s tím tedy uděláte?"

„Tunel..." zašeptal Elof a tiše hvízdl.

„Myslíš na to, co já?" zeptal se Roc.

Kermorvan plácl pěstí do dlaně. „U Kerysu! Právě proto nás sem přivedl! Tohle jsme měli najít."

Elof se zamračil. „Možná. Ale kam to může vést? Kolem je jenom pustina a nad námi halda kamení."

„Musela odněkud spadnout," podotkl Roc. „Byli jsme v té propadlině moc nízko, než abychom tu vyšší horu viděli..."

„Takový sráz na rovné pláni?" zapochyboval Kermorvan. „Elof má pravdu, když pochybuje. Může to být tunel, ale jak dlouhý? Měli bychom se vrátit a prohlédnout..." Postupně ztichl. Naď otvorem už nebe pohaslo a zavládla černá tma. Nad Zchřadlou marku se vrátila noc a ubrala jim na jistotě.

„Vypadá to, že radši tady přespíme a počkáme do rána," zabručel Roc. Ta vyhlídka ho ale nijak nerozveselila a na kus noční oblohy ve stropě se díval nanejvýš podezíravě. „Ale moc se mi to nelíbí..."

Elof souhlasil. „Může na nás noc a druhá neznámá tma nám číhá za zády. Navíc tu ani nemůžeme rozdělat oheň."

Kermorvan procítěně přikývl. „Tunel může vést dolů i nahoru! Než se uložíme k odpočinku, měli bychom zjistit, co je pod podlahou. Třeba tam najdeme nějaký bezpečnější koutek, nebo půjde alespoň lépe ohlídat."

Ils pokrčila rameny. „Jsem připravená. A přiznávám, že čím dál se dostanu od toho černého nebe, tím budu raději."

„Tak si vezmeme trochu jídla a před spaním půjdeme na výzvědy," shrnul Kermorvan. „Ale Elofe, hlídej si světlo a upozorni nás, kdyby chtělo zhasnout! Dokud svítí, zůstaneme naživu!"

Když trochu pojedli a odpočinuli si, Kermorvan vytasil meč a vedl je dolů po schodech. Za ním šli podle jeho rozkazu Elof, ruku, která mu už pomalu dřevěněla, nataženou, a vedle něj Ils, jejíž duergarská síla ho dokázala nejlépe podepřít, kdyby na nerovném povrchu uklouzl. Roc je vzadu jistil a každou chvíli se nejistě ohlížel přes rameno do roztančených stínů. Nebyl to snadný sestup, protože schody sice byly vytesané do skály, ale úzké, vysoké, dlouhým užíváním vyšlapané a zasypané sutí. Vedly je do veliké hloubky, vinuly se hned na jednu stranu a hned na druhou, takže pocestní nikdy nevěděli, co je čeká za rohem. Dlouho ale následovaly vždy jen další schody, až náhle došli na konec a ozvěna jejich kročejů se rozběhla rozlehlejším prostorem. Schodiště přešlo v rovnou chodbu, jejíž hladká klenba neprozradila nic o svých stavitelích. Po stranách z ní vycházela do tmy další schodiště, ale sama chodba končila po pár krocích neproniknutelnou černotou. Elofovo světlo nedosáhlo dál než k poslední obrovské dlaždici. Mimovolně sevřel prsty a světlo zhaslo. Rychle rukavici zase zvedl a jakmile to udělal, zazvonila o kov. Něco vrzlo, pomalu a ostře, až se v tichu chodby vylekali.

„Co to bylo?" sykl Kermorvan. Elof rychle posvítil a válečník se uklidnil; ze zdi vystupovaly veliké panty a na nich visely žalostné trosky toho, co kdysi muselo být pevnou branou. Když jí však prošli, Kermorvan byl stále napjatý, a Elof záhy zjistil proč.

Nebyla to jen jeskyně nebo tunel. Po obou stranách brány se stěny táhly, kam až světlo dosáhlo. Byla to úžasná práce s kamenem, byť trochu hrubší a starší než v síni nahoře. I dlažební kameny tu byly větší a netvořily žádný zdobný vzor. Kermorvan pokynul Elofovi a ten pomaličku otevřel dlaň o trošku víc. Světlo zalilo zaprášené kameny, tma ho ale spolkla a Elof musel dlaň otevřít ještě víc. Vtom uskočil a vytasil zpívající Gorthawer. Roc zavrčel a chytil palcát, Kermorvan zaujal bojový postoj a jeho čepel zasyčela vzduchem na obranu proti ohromnému obrysu, jenž se náhle zjevil mezi stíny. Ils se ale jen rozesmála a vzala Elofa za ruku, aby ustálila světlo, a tehdy si vydechli. Stín už se nehýbal. Byl tak blízko, že do něj málem narazili. Byl to jen sloup, široký a nezdobný, první v dlouhé řadě, jež se ztrácela ve tmě a podpírala nízkou stropní klenbu. Kdyby sahal výš, vypadal by prostor jako slavnostní síň či dokonce tržnice bohatého města, protože ve stěnách zely černé otvory, průchody kamsi do noci. Roc mlaskl v němém úžasu.

„Vida," zašeptala Ils. „Až už je tu cokoli, není to malé. Rozhodně to ale postavili spíš pro účel než pro krásu."

„Nemohl by to být nějaký úkryt vašeho lidu?" nadhodil Roc.

Ils zavrtěla hlavou.

„Zedničina je to skvělá, ale my málokdy stavěli takhle. Dáváme přednost živé skále. Schody a chodba jsou dost holé a špatně by se v nich žilo, to bychom zvládli lépe. Podíváme se dál!"

Stále mluvili šeptem, protože i nejtišší zvuk se tu daleko rozléhal ozvěnou; jinak to snad v takové síni ani nešlo. Elofovi připomněla bryhainské hrobky, ale dávala tušit takovou moc, že se jí západní mauzolea se vší výzdobou a vitrážemi nemohla rovnat. I když tu byla spousta pilířů popraskaná nebo zborcená jako nemocné zuby ve zdravých

ústech a i když se propadl kus stropu a pohřbil pod sebou dobrou čtvrtinu podlahy, auru síly to neoslabilo. Tím spíš se podivovali tomu, kolik z dávné stavby zůstalo zachováno bez jediné trhlinky, již by Ilsin pronikavý zrak snadno odhalil. Necítili se ale díky tomu o nic bezpečněji a podivná atmosféra se jen umocnila.

„Stejně to tu vypadá úplně prázdné," zamručel Kermorvan a rozhrábl špičkou boty suť v jednom z portálů. „Nejsou tu značky, ozdoby, jako by sem běžně nikdo nechodil..."

„Ne tak docela!" sykl Roc. „Něco tu je... Elofe! Posviť mi sem. Ale opatrně!"

Cihly z propadlého stropu zasypaly jednu stěnu a Roc po hromadě lezl, aby ji odházel a odkryl jakousi desku z tesaného kamene. Elof s nataženou rukou rozeznal v reliéfu vzor, ale nepoznal jeho smysl. Kermorvan si stoupl na špičky, aby viděl lépe, a zamračil se.

„Je to nějaký erb... Snad plamen s čímsi v pozadí a pod ním... Ale to není možné..." Odmlčel se a začal s Rokem odhazovat suť. Když odklidili část závalu, posadil se na zadek. „Je to maják," oznámil tiše. „Světelný koš, který zapalujeme na vysokých věžích, aby vedl lodi z moře do přístavu. A za ním je obrys plnoplachetníku... U Kerysu! Nikdy jsem ten obrázek neviděl vyvedený takhle, ale znám ho dobře. Je to bezpochyby znak našeho Cechu mořeplavců." Rozhlédl se a nevěřícně vrtěl hlavou. „Pak... to byli moji lidé, kdo to tu postavil?"

„Ano," vydechl Roc. „Museli to být oni... Ale proč? A kde..."

Reč mu přetrhl zvuk tím překvapivější, že zazněl z úplného ticha, a tím strašlivější, že to byl hlas živého tvora. Nepatřil však člověku. Ze tmy se ozvěnou ozvalo hluboké chraplavé vrčení. Hrozbu nezmenšila ani vzdálenost, z níž zaznělo, a pocestní si hned palčivě uvědomili, v jakém kraji se nacházejí. Hlavy se otočily, těla napjala, ruce sáhly po zbraních. Pod nohama jim zaskřípala odházená suť. Nezáleží na tom, kdo uklouzl jako první a kdo první ztratil rovnováhu, protože to bylo jen otázkou času. Elofova vina to rozhodně nebyla, protože ostatní spadli na něj a v oblaku dusivého prachu ho zalehli. Neměl čas ani šanci se vzpamatovat. Sesuv s mohutným rachotem povolil, podtrhl mu nohy, Elof padl na záda a rozhodil rukama. Hlavou křísl o dlažbu, křečovitě zaťal pěsti a vzápětí je otevřel. Na okamžik jako by síň ozářil blesk, tak jasná záře ji zalila a odhalila v ostrém kontrastu každý roh a kout, rozzářila každičké smítko zvířeného prachu jako duhový drahokam. Pocestní uviděli jeden druhého. Všichni leželi rozpláclí na zemi, vykulení, otrhaní, zaprášení, zkrvavení od škrábanců a odřenin. Tu světlo zhaslo.

Zahalila je černočerná tma, tak úplná, že by se dala krájet, ještě dusivější než prach. Elof se pokusil vstát, ale to už mu na nohy pomáhaly silné ruce. „Nezlomil sis nic?" sykl mu do ucha Kermorvan. „Výborně! Běž zpátky ke zdi, tudy. Zůstaň zticha!" Elof narazil do chladného kamene, opřel se o něj, pokusil se ztišit dech a v černé tmě alespoň naslouchat. Bylo až příliš snadné si představit, že hluk přitáhl pozornost čehosi a to teď k nim pospíchá. Po chvíli ale zase uslyšel Kermorvanův naléhavý hlas. „Nic se ani nehne. Máme tedy přinejmenším pár minut! Všechno světlo uniklo, Elofe?"

„Ano!" zajíkl se. „Je mi to líto..."

„Není to tvoje chyba! Ils, jestli něco vidíš..."

„Nic!" špitla roztřeseným hlasem.

„Podívej se, odkud jsme přišli!" nařídil jí stroze Kermorvan. „Přitiskni se zády tady ke zdi a měla by ses dívat přímo ke schodům. Možná se tam odrazí trošička světla..."

„Pořád nic!" Hlas se jí třásl a to nebylo obvyklé. „Venku musí být ještě noc..."

„Může svítit měsíc!" naléhal dál Kermorvan. „Ustup kousek, třeba je před tebou sloup. No tak, holka, jsi naše jediná naděje!"

„Nic!" vzlykla. „Byla jsem venku moc dlouho... Když počkáme do rána... Ach!"

„Co je?"

„Světlo... slaboučké, ale svítí... není to ale správný směr!"

„Nemáme jinou možnost!" zabručel ponuře válečník. „I kdyby nás mělo dovést k tomu zvířeti, musíme za ním jít! Když tu budeme čekat, pokoušíme stejný osud, protože nás jistě najde i podle zvuku a po čichu."

„A jestli jsou cestou další schody? Nebo horší překážky?" zeptala se Ils.

O kámen tiše zazvonil kov. „Ponesu před sebou meč. Ale čím blíž se dostaneme ke světlu, tím lépe bys takové věci měla vidět! Vezmi mě za ruku, Roc se chytí tebe a ty, Elofe, tentokrát půjdeš vzadu."

„Mně to nevadí," ohradil se Roc a vrazil do Elofa, neboť šmátrali podél zdi jako slepí žebráci.

„Kermorvan má pravdu!" zašeptal Elof. „Ať ze tmy vyleze cokoli, Gorthawer je ostřejší než tvůj palcát."

„Ticho, a pojďte za mnou!" ukončil spor Kermorvan hlasem ostrým jako meč. „Teď přijde to nejhorší!"

A vskutku stojí psáno, že byť se cestou setkali s mnoha děsivějšími nebezpečenstvími, málokterá hodina z celé dlouhé pouti připadala Elofovi horší než ono plahočení v temnotách. Nemohl tu dělat nic jiného, než klást jeden krok za druhý, klouzat a klopýtat po kamenech a poslouchat a přemýšlet. Ztratil ponětí o čase a plameny představivosti v něm šlehaly vysoko. Vzpomínky ho vrátily na schodiště Vaydovy věže k černé prázdnotě, již tam vycítil, hněvu a lítosti, jež dokázaly zvířit i samu tmu. I tady byla tma čehosi plná, ale ne jednoho pocitu; byla prázdná a přece plná složitých vzorů, snad kadlubů pro komplikovaný šperk. Tlačila se na něj jako mnohohlavý dav, neodbytná, náročná. Cpali se tu snad duchové stavitelů síně? Pokusil se je oddělit, vytvořit si v mysli nějakou jasnou představu, když ho zrak opustil. Před očima mu ale vyvstala jediná tvář, podivný obraz muže, jenž zmizel, sotva se objevil jasně, a přece se mu vpálil do paměti. Vypadal vychrtlý, tvrdý, a přece pohledný, pevná čelist pod bílým strništěm, rovný ostrý nos mezi očima, jež hluboko z důlků žhnuly jako řeřavé uhlíky a mluvily tak proti množství vrásek na čele mezi hustým bílým obočím a vlasy. Byl to velitelský zjev, silný a moudrý, a přece znepokojivě divoký. Velmi ho chtěl poznat a bojoval o něj s temnotou. Napadl ho Korentyn nebo Kermorvan, daleko starší a na vrcholu moci, ale tohoto muže připomínali jen silou a vládcovským výrazem, ne tváří. Navíc ten obličej zcela postrádal jejich vrozenou laskavost. Elof tušil, že i jeho soucit bude krutý. Zjevení ho pronásledovalo celou dobu ve tmě a dlouho poté, co konečně rozluštil jeho záhadu.

Nikdy se nedozvěděli, jak dlouho kráčeli černou tmou. Elof čas odhadoval jen podle hladu, žízně a únavy z ne-vyspání; když vyrazili, hlad neměl, ale koncem cesty už dostával v žaludku křeče. Připadalo mu hloupé na to myslet. Na jídlo bude dost času, až budou mít světlo. Měli aspoň svoje batohy a Kermorvan i Bureho sak. S trochou opatrnosti by jim jídlo vydrželo na pár dnů, i když do té doby se snad dostanou na slunce a mezi živé tvory. Netušili ani, kam vlastně jdou. Podél stěn síně ušli kus cesty, minuli spoustu dveří a chodeb, jež mohly vést kamkoli. Cekali, že každou chvíli zase uslyší ono hrůzné vrčení, nebo na ně rovnou ze tmy něco zaútočí. Elof pevně svíral Gorthawer a kladivo nechával houpat se u pasu, protože potmě mu nebylo mnoho platné.

Ils konečně našla portál, z něhož vycházelo světlo; vypravili se k němu. Kermorvan se snažil tu a tam poškrábat zeď nožem, aby našli cestu zpátky, ale zřídkakdy si mohl být jist, zda označuje přístěnek nebo chodbu, či zda budou jeho znamení na tvrdém kameni vůbec vidět.

Brzy svou snahu vzdal. Ils se pokusila počítat kroky, ale cesta byla příliš dlouhá a Ils často zakopávala. Byli si jistí, že prošli přinejmenším ještě jednou širší síní, protože nahmatali sloupy. Ke světlu bylo ale ještě daleko.

Vedlo je hluboko a spletitými chodbami, z prostorných síní do uzoučkých chodbiček, až se Elof začal bát, že to může jen světélkovat zkažený vzduch jako bludičné pařezy v bažinách. Ils ale trvala na tom, že světlo stále sílí, a Kermorvan podotkl, že jdou s proudícím vzduchem a na konci tedy může být jiný východ. Strašidelné vrčení už nezaslechli a i to jim dodalo odvahy. Konečně, když kráčeli širokou chodbou, začalo Elofovi připadat, že vidí něco víc než jen barevné skvrny v černotě, a po chvíli už si byl jist: na konci chodby rozeznával stěny, lehce osvícené nazelenalým přísvitem. Zanedlouho světlo uviděli i Kermorvan a Roc, pospíšili tedy najít zdroj. Chodba ústila do další síně, tentokrát okrouhlého půdorysu, podepřené kruhovým sloupořadím. Jako v ostatních síních však byly některé pilíře poškozené či dočista rozpadlé, takže se kamenný strop na mnoha místech sesul. Tam, kde z praskliny vypadalo dost materiálu, se trhlina otevírala až na povrch a tudy také přicházelo světlo. Kermorvan zamžikal. „Nečekal jsem, že budeme tak blízko povrchu," poznamenal. „Tady opravdu můžeme najít cestu ven! Podíváme se lépe, ale tentokrát budeme opatrnější." Vzduch se velice ochladil. Přitiskli se k sobě a opatrně přelézali hromady suti, až došli pod otvor. Kermorvan k němu došel první a zvedl hlavu. Zůstal však stát a nepromluvil, ani když Elof došel vedle něj. Hned pochopil důvod.

Ve stropě nebyla díra až na vzduch a nad trhlinou nebylo nebe. Bylo vidět jen bledou nazelenalou záři, jaká snad může vládnout v hlubinách moře, příliš slabá pro každého, kdo by tak dlouho nešel tmou. Prasklina odhalila povrch pevný jako žíla křemene, špinavě bílou průsvitnou hmotu. Elof se otupěle natáhl, aby ji osahal, ale Kermorvan ho chytil za zápěstí. „Ne! To nemusíš zkoušet!" řekl zajíkavým hlasem. „Havran nás odnesl daleko, moc daleko. Dostali jsme se za Taoune'la, až na kraj Ledu. A pod něj, protože ho vidíme přímo nad hlavou. Je to sám Led."

Elof chtěl nevěřícně vykřiknout, ale hlas mu odumřel na rtech. Stejný pocit viděl i na tvářích druhů; zírali trhlinou ve stropě, otřeseni, neochotni uvěřit a přece neschopni zapřít tu bledou bělavou záři.

„Ale to není možné!" ohradil se Roc šeptem. „Chci říct, jestli je nad námi celý tlustý ledovec, jak se přes něj může dostat světlo?"

„Třeba je to dno pukliny," zabručela Ils. „Propadla se hloub, protože praskl strop..." schoulila se zimou a otřásla. „Led! Už jsem ho viděla, ale nikdy tak blízko..."

Elof přikývl. „Šel jsem po něm, přes úzký výběžek. Je to zlá vzpomínka! Ale ani se mi nesnilo, že bych šel pod ním..." Vskutku se skoro neodvážil takovou představu přijmout. Ledovce, jež na svém postupu drtí zem, zahalí vysoké hory a nechají na vzduchu jen vrcholky, holé a mrtvé jako vybělené lebky, tytéž nevypočitatelné, nesmiřitelné ledovce, zlovolné, drtivé, mu visely jen pár stop nad hlavou, a zadržovalo je pouhé pomíjivé lidské dílo...

Lidské dílo. Náhle pojal podezření, zjevení jasnější než nazelenalý přísvit uprostřed temnoty, otřesné prozření, jež přišlo tak záhy po předchozím poznání, až se roztřásl. Věděl, co Kermorvan pochopil už před chvílí. Dokázal si jen matně představit, co to pro válečníka znamená, pro prince ve vyhnanství, pro posledního ze svržené královské linie. I v Elofovi vzbudilo místo velikou bázeň, byť o svém původu nic nevěděl, sžíravý hněv, hlubokou lítost a rostoucí úžas. V Kermorvanovi cítil totéž a ještě víc. Válečník se chvěl, jako by v něm zuřila bouře, a přece měl tvář klidnou, povznesenou. I tomu Elof rozuměl. Kermorvan stál, kde stál, a ani smrt by mu tu chvíli nedokázala vyrvat. Jeho hlas se proti prastarým kamenům rozezněl jako jasná hudba.

„Ano, přátelé, Elof už pochopil. Vy také? Uhodli jste, kam jsme se dostali? Toto jsou podzemní chodby srdce zdejší země, ztracený domov našeho lidu, ztracená říše mého rodu. Jdeme cestou, po níž nekráčel nikdo už po tisíc let od Korentynova útěku. Procházíme zbytky Města u vody, sklepy a sklady Kermorvanu, rozlehlými morvanskými katakombami. A z času bez naděje sem přišel pán Morvanu. Vrátil jsem se!"

Prkenně sestoupil z hromady suti a dál se rozhlížel, jako by měl strach, že se mu ten přelud náhle rozplyne před očima.

Když došel k nejbližšímu sloupu, tiskl k němu dlaně, dokud ho pevný kámen nepřesvědčil. Opřel se o něj čelem, zavřel oči a dlouho pak neřekl ani slovo.

I Roc kolem sebe chvíli zíral a pak uznale pokýval hlavou. „Tak tohle je domov! Aspoň to, co z něj zbylo. Slušná práce, když udrží takovou mrtvou váhu! A přes tu tmu a zimu je tu vcelku příjemně. Jestli jsou tohle sklepy, muselo být nahoře nádherně." Prohrabal batoh. „Nejvyšší čas něco na oslavu zakousnout! Tvrdý chleba, uzené maso, sušené ovoce a loček vína. Královská hostina. A taky že se tady zpátky sám cítím jako král!"

Elof se na něj překvapeně podíval. „Říkáš zpátky jako Kermorvan. Přesto tu ani jeden z vás nikdy nebyl, stejně jako já."

„Ale byli. V duchu. Tohle je Ztracená zem, kterou nám sebrali a nikdo ji už neměl vidět. Vzpomínám, jak se mi o ní líbily všechny historky, když jsem byl malý parchant; chodit tady, to je ještě větší div. Ty to necítíš? Vypadáš na starou severskou krev a tvoji lidé taky přišli odsud."

„Něco jsem tu cítil," připustil Elof, „ale tohle ne." Roc rozdal plné hrsti jídla a zatímco opřeni zády o sloup jedli, Elof vyprávěl o svém vidění. Roc divoce přikyvoval, až mu zrzavé prameny padaly do očí. Znal Elofa příliš dobře na to, aby

podceňoval jeho pocity.

„To bude nejspíš z posledních let," dumal. „Když tu byl brajgl a zmatek a rozhodně i spousta zrady; Kermorvan by ti řekl víc. Ta tvář, co popisuješ, nejspíš patří do téhle doby. Konec byl vznešený, to jo, ale poslední boje byly pěkně divoké. Z toho povstal ten mizerný začátek Kerbryhaine, co se z něj ještě nevzpamatovalo. Stejně bych řekl, že ta vznešenost tady zůstala."

Elof přikývl. „Opravdu je to tu vznešené. Ale mrtvé a pro nás všechny nebezpečné." Ve strachu zvedl hlavu. „Jak dlouho budu hromadit tohle světélko, abychom se odsud dostali? Nejméně celý den!"

Do žeber ho dloubl buclatý prst. „To nebude třeba, mladíku. Starší to za vás vymyslí jako vždycky. Přesto uznávám, že ti, co to tady postavili, měli docela dost zdravého rozumu, když tu nechali tohle." A strčila jim pod nos dvě dlouhé kameninové hole s košíky z lehkého kovu na konci a z pytle vytáhla špičaté homole jakési šedivé látky. „Po tomhle jsme se měli dívat hned! Smůla, koudel, dehet a nejspíš i něco dalšího, o tom nepochybuji. Měšťané možná před útěkem vybrali sklepy, ale pochodně se tahat neobtěžovali!"

„Pravda!" přisvědčil Kermorvan, který se právě vrátil ze tmy. Ke všeobecnému úžasu se nahlas rozesmál a objal Ils tak bohatýrsky, až ji zvedl ze země. „Měl jsem na to pamatovat sám. Tím spíš, že katakomby měly sloužit i jako úkryt pro případ války a schraňovalo se tu vše potřebné. Stavitelé nečekali nepřítele, před nímž není žádný úkryt nic platný."

Elof se usmál. „To jsi měl zrovna trochu jiné myšlenky..."

„Zase pravda," odvětil suše Kermorvan, posadil se vedle Elofa a vzal si trochu jídla. „Přesto jsem udiven. Nikdy se mi ani nesnilo, že by katakomby přečkaly, natož že bychom je našli. Tvůj přítel Havran! Nemůžu se rozhodnout, zda bych mu měl raději líbat nohy nebo mu zakroutit krkem!"

„Jako bych to neznal!" pravil procítěně Elof a společně se rozesmáli. V okolní temnotě jim i slabý přísvit dokázal nesmírně zvednout náladu. Když ale pojedli a chvíli si odpočinuli, Kermorvan rychle zvážněl.

„Tyhle katakomby..." řekl tiše a rozhlédl se. „Je moc dobře, že jsme se tu prošli, že jsme poseděli přímo pod citadelou a nechali si to ještě okořenit blízkostí nepřítele! Ale neměli bychom zapomínat, kde jsme. Byť tady byl kdysi veliký palác, dnes nám tu hrozí jen nebezpečí a ani já nemám důvod či chuť zde prodlévat." Zvedl jednu pochodeň a narazil homoli na osten ve středu kovového koše. „Uvidíme, jak dobře to po tisíci letech hoří!"

Roc už škrtal ocílkou. Kousek doutnající hubky na homoli chvíli jen kouřil, pak náhle vzplál jasným oranžovým plamenem, zahnal stíny do koutů a přezářil přísvit Ledu, až pohasl. Druhá pochodeň vzplála stejně snadno a tu si vzal Kermorvan. „Až to půjde, Elofe, nachytej trochu světla pochodní, jen pro jistotu. A teď ať už jsme pryč!"

Přesto se hned ukázalo, že to nebude tak snadné. Z okrouhlé síně vycházelo mnoho chodeb a pocestní se nedokázali shodnout, kterou přišli. Kermorvan ale nakonec řekl: „Nezoufejte!" a zvedl pochodeň do výše, skoro ke stropu. Po kamenech se rozběhly stíny a skočily do portálů, Kermorvan však sledoval jen směr, jímž se mihotá plamen. „Můžeme se řídit podle proudu vzduchu. Myslím, že nás vede tudy."

„Je to lepší vůdce než žádný," prohlásil bujaře Roc. „A aspoň si teď tolik neokopeme palce!"

Měl pravdu, neboť v jasném teplém světle šli rychle a minuli mnoho temných a záhadných odboček. Když do nich nahlédli, mnoho prostor zelo prázdnotou, v jiných však odhalili žoky a bedny, jejichž průzkumem se nezdržovali. Ve studeném suchém vzduchu dřevo neztrouchnivělo. Jinde však bedny i pytle kdosi poničil a obsah byl rozsypán všude kolem, někdy až do chodby, kde překážel v cestě.

„Tudy jsme určitě nikdy nešli!" reptal Roc, když se neobratně brodil hromadou rozsypaných zbytků. „Sešli jsme s cesty!"

„Jestli znáš lepší, jdi tam," štěkla na něj Ils, zatímco si čistila boty.

„Vánek nás stále vede," oznámil uklidňujícím tónem Kermorvan. „Měl by nás přivést až k nějakému východu, i kdyby ne k tomu, kterým jsme přišli."

„To jo," opáčil Roc a ohlédl se za sebe do tmy. „Ale za jak dlouho?"

Na to Kermorvan neodpověděl. Byl unavený, jak prozrazovala ohnutá záda, nesnesitelně strhaný jako všichni, když je opustilo vzrušení, a strašně nevyspalý. Neměli možnost zjistit, zda je nahoře noc či den, a stejně je zajímalo jen tolik, kdy už se dostanou z podzemí. Roc ztěžka šoural nohama, hlavu skloněnou. Elof měl nohy stejně těžké a v srdci mráz. Jen Ils, občerstvenou pobytem pod zemí, snad neopouštěly síly, oči se jí blýskaly a těžké boty zlehka našlapovaly na kamenné dlaždice. „Přesto tohle není můj svět," mumlala. „Pod živou skálou žijeme v tlumeném světle a lehkých váncích. A když je nemám, raději snesu slunce a počasí na povrchu než tuhle mrtvou skořápku. Tady vládne jenom smrt!" Brzy měli poznat, jak dobře situaci odhadla.

O pár hodin později chodba došla do menší síně tvaru půlměsíce. Ústily sem ještě tři chodby, proud vzduchu je ale vedl přímo ke zdi naproti a veliké dvojité mříži, krásně tepané a zdobené. Vnitřní i vnější bránu však dávno cosi vyvrátilo a vytvořilo průchod, v němž se nemusel shýbat ani Kermorvan. Ils přezíravě zavětřila. „Copak to necítíte? Lehký smrad, jako od zvířete... To by mohli být netopýři! A to je dobré znamení, protože musejí někudy létat ven."

„Už bylo načase!" zavrčel Roc.

Za mřížovou branou vedla už jen jedna chodba, zatím nejširší, a když pozvedli pochodně, stěny kolem nich ožily. Od podlahy ke stropu je pokrývaly vlysy, pečlivě propracované a přece živé a silné, mělké reliéfy mužů a žen, známých i neznámých zvířat, mohutných lodí a vysokých věží, rozlehlých krajů a záhadných obzorů. A každou chvíli se objevovaly nejpodivnější postavy ze všech, na první pohled lidské a přece tak děsivé a ohromné, tak stylizované, že v nich Elof jasně rozpoznal zpodobení Mocností.

„Je to tak!" přisvědčil Kermorvan a s rozkoší se rozhlédl. „Vypadá to tu jako nějaký soukromý svatostánek nebo modlitebna. Jsou tu totiž vypodobněny příběhy z počátků světa, než přišli lidé a duergar a všechno živé, kdy jej utvářely jen Starší Mocnosti a po nich i Mladší, jež připravovaly příchod života. Podle legend se tehdy Starší Mocnosti vzbouřily, odmítly předat správu nad světem, jejž vytvořily a zamilovaly si jej, aby ho užívaly a přetvářely pouhé živé

věci, rostliny, zvířata a lidé."

Roc se ušklíbl. „Pěkná blbost. Láska k jalovému světu je neplodná. Co je na něm mohlo zajímat?"

„Víc, než by sis myslel!" odvětil mu Elof. „Ve stavbě neživých látek je mnoho krásy a řádu. Pomysli jen na pomalé změny a růst krystalů! Což jim nemůže být sněhová vločka, živec nebo drahokam tím, co pro nás znamená květina? A na druhé straně, což nemohou nalézt krásu v nespoutané síle sopky, hromu a blesku uprostřed bouře, v nekonečném běhu vln? I my to občas dokážeme. I Led může být krásný, moc krásný." Zahleděl se na reliéf neoděné ženy, majestátně nádherné, na pozadí čehosi, co připomínalo vodopád, ale místo vody mezi horami tekly hvězdy. Kermorvan se na reliéf podíval a pochmurně přikývl; přitakal vzpomínce na velikou moc a hrůzu. Ukázal na vlys kolem obrazu, kde stálo starými písmeny vytesané jméno. Ils sklonila pochodeň a přehláskovala je.

„T... A... OU... Taounehtar! Brr!" Rychle oheň oddálila. „Tak tuhle krasavici si klidně nechte pro sebe. Proč ji ještě tesat do stěn? Opomíjíte nejlepší a největší ze Starších Mocností, toho, který se nikdy nevzbouřil a jehož nejvýš uctíváme."

„Ilmarinena," přikývl Kermorvan. Pozvedl pochodeň, až plameny s dýmem olízly strop, a ukázal volnou rukou k protější stěně. Od podlahy až ke stropu se tu tyčil jediný podlouhlý kámen a na něm reliéf mužské postavy. „Nezapomněli jsme na něj, ani ho neopomíjíme. Podívej se, podobně ho zobrazují i tví lidé."

Ils nakrčila nos. „Je moc dlouhý, jako vysoký člověk, má sice široká ramena, ale tenké nohy, ne naše souměrné proporce. A do čeho to buší na té kovadlině?"

Elof upřel zrak na desku. „Těžko říci... Ten reliéf je ošoupaný, možná poškozený..."

Kermorvan spustil pochodeň níž. „Hmm. Ano, tady na kraji je pár odloupnutých kousků a dost hlubokých rýh. Podle barvy kamene bych odhadoval, že nejsou tak staré, rozhodně pocházejí z dob po zničení Morvanu. Jako by ten kámen někdo škrábal nebo dřel dlátem..."

„Tady je klíčová dírka!" vykřikl Roc. „Celá ta deska jsou dveře!"

„A pořádné, protože je nikdo nedokázal otevřít ani rozbít," zamyslel se Kermorvan.

Roc zasténal. „Kdybychom je dokázali otevřít, spali bychom v bezpečí... Elofe, ty to se zámky umíš..."

„Ne s těmi, co jsou staré tisíc let!" ohradil se Elof. „Železo dokáže spojit i pouhý čas, byť nezrezavělo. A jak to mám dokázat já, když už přede mnou zklamali jiní?"

„Nešli na to dost jemně," podotkl Kermorvan. „Nemlátili by do nich takhle, kdyby něco věděli o zámcích. Tak proč bys to nezkusil?"

Elof si vzdychl, z batohu vytáhl sáček s nástroji a z něj pak lehké kladívko a pár dlouhých, roztodivně pokroucených šperháků.

„Dál po cestě bude určitě ještě deset otevřených dveří..."

„Co bývá otevřené a náhle je zavřené, přitahuje pozornost! " kontroval suše Kermorvan, zatímco Elof začal proťukávat kámen kolem zámku, sbírat chvění konečky prstů, pak zasouvat sondy do dírky a lehce do nich klepat. „Tak co, myslíš, že to dokážeš? "

Elof pokrčil rameny, vylovil z pytle lahvičku lehkého oleje a šperhák do ní ponořil. „Kdo ví? Jestli je to tak jednoduché, jak se zdá... Ale o tom pochybuji. Město Morvan bylo velkým střediskem našeho umění a po jeho pádu se mnoho dovedností ztratilo."

„Přesto muselo někde začít. Pokud byl tenhle zámek starý už v době, kdy město padlo..."

Elof už neovládl hněv. „Pak bude ze všech součástek jeden pitomý kus železa! Buďte zticha a nechtě mě pracovat!"

Kermorvan se shovívavě usmál a popošel chodbou o kousek dál, pohled ostražitě upřený do tmy. Roc a Ils se k němu připojili, prohlíželi si reliéfy a šeptem hovořili. „Co bys vlastně řekl, že za tím šutrem bude?" zabručel Roc, v hlase tlumené vzrušení. „Nějaká tajná skrýš?"

Kermorvan pokrčil rameny. „To je těžké. Skrýš pro lidi nebo pro poklad? To je méně pravděpodobné. Zámek není nijak zvlášť schovaný a morvanští musili vědět, že ve městě už je nic nečeká, ba ani jejich potomky ne. Mnoho starých domů v Kerbryhaine ale má nějaký skrytý vchod nebo schodiště..."

„Chceš říct... že je tam konec něčeho takového?" zeptala se Ils. „Možná cesta ven?"

„Možná. Ale nedělejte si velké naděje. Zatím mi bude stačit odpočinek."

Elof stiskl rty a pokračoval v páčení zámku. Packy už zvedl, v dráze klíče bohatě rozlil olej a dobře ji prozkoumal. Vskutku to vypadalo jednoduše, takový zámek by s trochou snahy otevřel každý. Možná měli za to, že mřížová brána poskytuje dostatečnou ochranu. Teď musí zkroutit drát zhruba do tvaru klíče, a kleštěmi snad posune závoru, pokud s ní lze pohnout. Vsunul drát na místo a začal jím otáčet v drážkách pro klíč. Dostával se stále hloub a bez dívání věděl, že mu ostatní funí za krk. Pomalu a s nejvyšší opatrností dovedl drát až na konec zámku. Vtom mu paží projel oheň s ledem tak bolestivě a nenadále, že křeč nedokázal skrýt.

„Co to je?" sykl Kermorvan. „Jsi v pořádku? Nedokážeš to..."

„Jsem pěkný hlupák!" odsekl přes zaťaté zuby Elof. „Kdo by na tak jednoduchou věc ukládal tak velikou sílu? Ale je tam, panovačná moc, jakou jsem zažil málokdy..."

„A co dělá?" špitla Ils.

„To ještě nevím!" zamumlal Elof. „Přišlo to moc náhle, nebyl jsem připraven. Musím..." Zaťal zuby a ještě jednou drátem otočil. Bolest mu znovu vjela do těla, ale tentokrát se s ní střetl, překonal ji, otevřel se jí a naslouchal strunkám, jež v něm rozezněla. Pocit přešel v tón, nápěv, verš, složitou síť neumlčitelné hudby. A v ní uslyšel slova přísného rozkazu.

No zámek hleď! Oheň ho střeží!
Závoru mráz drží!

Štípe,
pálí
na klíči ruku
bez práva ruku
služebnou zlu.
Spaluje,
mrazí,
jeho síla tě stráví!
Odstup, kdož nejsi pravý!

„Ach!" zašeptal. Ještě v žádném díle nevnímal sílu tak jasně. Jako by znovu slyšel slova písně, jako by mu vyvstala v mysli, jako by k němu přímo mluvil onen dávný neznámý kovář mocí sdíleného umění. Bylo to děsivé a varovné, leč právě jasnost rozkazu mu pomohla. „Říká, že do dveří může jen oprávněná osoba! Je to stará, nadutá a veliká síla, dokonce starší než samotný zámek..."

„To je možné?" zeptal se Roc.

„Pokud zámek vyměňovali část po části po mnoho let, pak ano... a pokud byla síla od začátku dost mocná. Což rozhodně byla."

Kermorvan netrpělivě zavrčel. „Takže to otevřít nedovedeš?"

„Přímo ne. Ale nech mě přemýšlet..."

„To musí být nějaká síla," slyšel šeptat Ils, „když odolá i tomu, co je v něm... jen kdyby to dokázal projevit..."

Elof si lámal hlavu čím dál netrpělivěji. V čem zámek uvidí oprávnění? V klíči s příslušnou silou? Klíč se ale časem snadno ztratí a kouzlo mělo vydržet navěky. Proto je zámek schválně tak jednoduchý? Aby nebylo těžké vyrobit nové klíče... a spojit je s nějakou větší mocí, jež se tak snadno neztratí. Takto lze zajistit libovolné množství zámků. Většina lidí by potřebovala nějaký vnější znak moci, prodchnutý silou velení, ale kovář si vystačí se slovy, pokud přijde na ta správná...

Nebo dostatečně silná. Nadutost kouzla, prudká bolest a pohrdavé odmítnutí v něm netrpělivost překovaly v hněv. Kermorvan mu poručil ty dveře otevřít, a kdo jiný asi těmto zříceninám vládne? Elof hořce zalitoval, že se tou dávnou silou nechal tak odradit. Sám teď bude žádat oprávnění. Postaví proti té divoké písni jinou, odpoví vyzývavým slovům stejně, jako k zámku zohýbal paklíč. A s tím nápadem v něm netrpělivost začala tepat neodbytným hrubým rytmem, písní moci o nic menší než té, jež sídlila v zámku. Opřel se hlavou o chladný kámen, a i když slova šeptal do klíčové dírky, měl pocit, že jimi do strážného kouzla buší jako Ilmarinen na obraze perlíkem do kovadliny.

U sebe, neb slyším píseň,
u řemesla, jež dlí ve mně,
u síly, jež zlu zrod dala,
u zla, jež jsem ze světa sprovodil,
u všeho, co vyzvěděl jsem,
u odvahy hledačovy,
u úkolu, dlouhé cesty,
u všeho já poroučím ti.
Před mou silou pokloníš se,
písni světa z dávných časů,
poslechneš hlas svého Mistra
jako kov na kovadlině,
jako obraz ve tvém rámu!
Z vůle pána podle práva,
poroučím ti, otevři se!

S posledním slovem sevřel drát a otočil jím, tentokrát plnou silou, nevěnuje pozornost bolesti, jež se před ním vztyčila jako hradba. Tu náhle, překvapivě, bolest pominula, zámek se měkce a tiše otáčel, závora hladce zajížděla do dveří z otvoru, v němž spočívala po tisíc let. Elof si zhluboka oddechl a aniž by pustil kleště, padl na kolena. Pod jeho vahou se kámen o kousek pootevřel a pak se zarazil.

„Skvělá práce, můj milý kováři!" zvolal obdivně Kermorvan, když Roc pomohl Elofovi na nohy. „Teď si odpočiň! Když už tvé umění otevřelo zámek, zbytek zmohou pouhé svaly!" Naklonil se, dlouhými prsty uchopil okraj desky, zapřel se nohou o stěnu a zabral. Nesmírně pomalu se veliké dveře poddaly jeho síle, napřed na tloušťku prstu, na šířku dlaně. Bylo slyšet tiché vrzání pantů, leč nic víc. Ils mu vklouzla pod ruce, aby přidala vlastní nadlidskou sílu. Napjala záda, na pohledných pažích vystoupily svaly. Deska se otevřela ještě jednou o šířku dlaně a v boční stěně se objevilo kosočtverečné bronzové kování zámku. Neslo mnoho vyrytých symbolů,

Elofa však zaujal jen obdélníkový konec závory, a značně ho znepokojil. Takové kouzlo na tak prostém zámku... Ta písmena, ten vzor už viděl na jiném bronzovém předmětu. Zalovil rukou v batohu, vytáhl zabalené žezlo a tu pochopil, že právě je na reliéfu Ilmarinen ková. Ty zdobené dveře jistě vyjadřují královskou moc, již ztělesňují tato písmena, a tedy výzvě porozuměl špatně. Tedy ne nadutost, ale oprávněná autorita... „Kermorvane, zadrž! Tohle není obyčejná skrýš..."

Už však bylo pozdě. Díky společnému úsilí čtyř silných rukou se kámen otvíral už vlastní setrvačností, Ils uskočila a

Kermorvan se ho snažil zadržet, aby se dveře nevyvrátily z pantů. Pochodně zaplápolaly a z otevřeného vchodu vyvlála temnota jako záclony ve větru. Za ní vydechl zvířený vzduch, závan vůní cizích všem ostatním chodbám, zatuchlého pachu prachu, trochy smoly a palčivého balzámu. Právě tak by asi měla vonět staroba, popel prošlých let a ztracených zim.

Kermorvan pustil dveře, zvedl odkapávající pochodně a překročil nízký práh s plamenem vysoko nad hlavou. Náhle se pochodně jasně rozhořely, tma couvla a stáhla se do vzdálenějších koutů síně. Kermorvan stál chvíli ostatním ve výhledu, ale tu se zhroutil, jako by ho ranila mrtvice. Plášť se kolem něj vzdul, válečník padl na kolena, pochodně se mu v rukou zhouply, po stěnách se rozběhlo narudlé světlo s dlouhými stíny. Byly to stíny vysokých kamenných kvádrů a podstavců srovnaných podél stěn, stíny nehybných postav na nich. Kermorvan v pochmurném přísvitu sklonil hlavu.

„Co tě trápí?" zašeptal Elof, stěží schopen promluvit nahlas. Kermorvan neodpověděl, ba ani nedal najevo, že otázku slyšel. „Co je?" nedal se odbýt Elof, stále více rozčilený. „Kde to jsme?"

Těm, kdo ho tolik neznali, by připadalo, že Kermorvan nemá v tváři žádný výraz, že jen ožil reliéf a přece si zachoval kamenné rysy. A ti, kdo ho neznali, by se zeptali, do jakých to nezměrných hloubek hledí jeho šedé oči. Každý z jeho společníků ale svým způsobem věděl víc a viděl v něm hru pocitů jako stíny mraků na úbočí hory, jako dech na skle, jako horkost v železe. Pohnul kamennými rty, ale k nim nemluvil.

„Pomíjí vše, čím jsme kdy byli..." zamumlal a skoro nevěřícně zavrtěl hlavou. Když Roc ta slova uslyšel, rychle se rozhlédl po síni.

„To není možné!" vybuchl. „Nedošli jsme..." Kousl se do rtu a k Elofovu údivu se zatvářil, jako by chtěl co nejrychleji zmizet. Kermorvan slova šeptem zopakoval:

Pomíjí vše, čím jsme kdy byli,
jak stromu kmen pod zubem pily,
jenž před nedávném ještě v lese stál.
Je naším koncem tento sál,
koruna, žezlo přejde na potomky,
a z práva, vlády pouhé zlomky,
spočineme, jak musí každý,
a tiší zůstaneme navždy.

„Ils a Elofe, vy to nevíte," pravil vážně. „Jsou to první verše zpěvu Arel Arhlayn. V Bryhaine se jej teď málokdo učí, ale první verš se stal skoro příslovím."

Elof tehdy porozuměl strašlivé pravdě. „Ale Arel Arhlayn znamená ve starém jazyce..."

„Příběh vlády, Výčet králů. Přesně tak. A dá se říci, že teď stojíme přímo v něm, v jeho pozůstatcích. Jak ses bál, tohle není žádná skrýš. Zabloudili jsme do krypty dávného královského paláce a tvé umění nám otevřelo síň zvanou Dorghael Arhlannen, hrobku králů říše Morvan, nejposvátnější místo celé země. A všude kolem nás leží mrtví."

Elof si přál, aby se pod ním rozestoupila skála a pohltila ho. Ve své známé netrpělivosti viděl v překážce jen výzvu, k níž netřeba mít úctu. Stejně by ekwešský pirát rozbil vzácnou křišťálovou etui, aby se dostal ke zlatu uvnitř. Králové Morvanu! Kermorvanův rod, jeho nejvýš ctění předkové... Jako i Korentyn. Elof si vzpomněl na slova, jimiž ho nesmrtelný princ ocejchoval, slova o viditelné cti a skryté hanbě. Což si je nezasloužil hned dvakrát?

„Elofe Valantore..." oslovil ho Kermorvan a Elofovi z toho jména zatrnulo. Válečník mluvil tiše, ale v jeho hlase Elof uslyšel stejnou panovačnou sílu jako kdysi mezi duergar. „Vskutku ti ten titul náleží! Šikovností a umem jsi teď ukončil jeden věk, dlouhý čas rozdělení a samoty, jenž nikdy neměl začít. Za starých časů bylo zvykem, že sem každý princ přišel před korunovací, aby se poklonil předkům, poradil se s nimi, zamyslel se nad koncem, k němuž dojde i jeho vláda a užíval ji tedy řádně a spravedlivě. A protože byl kralevic, jehož poslední Keryn poslal na západ, na takovou návštěvu příliš mladý, nepřátelé mu upřeli trůn a po něm všem dědicům. Teď toho zalitují! Neboť na zvyk kladli takový důraz, že se stejně nemilosrdně obrátí proti nim. Prokázals mi větší službu, než si zasloužím, příteli můj." Rozhlédl se, uviděl v Elofových očích úžas a vážně se na něj usmál. „Bál ses opaku? Proč? Na můj rozkaz jsi zlomil kouzlo zámku. Všechny následky jsem musel nést sám, ať dobré či špatné. A já je ponesu! Připojte se ke mně, přátelé, rozhlížejte se a podivujte! Zde majestátně spočívají ostatky morvanských králů od založení říše před čtyřmi tisíci lety na neznámých březích Brasayhalu!"

Stíny se náhle zachvěly. Kermorvanovi v ruce dohořívaly pochodně, ale ani si jich nevšiml. Když promluvil, všech se zmocnila veliká bázeň, Roca, Elofa, ba také Es, pro niž byly říše lidí slabé a pomíjivé. A Elofovi se vrátilo vidění z černých chodeb. Klouzal pohledem z jednoho kvádru na druhý, na těla v zašlém brnění a cárech kdysi bohatých hábitů, teď pouhých pavučinek spojených prachem a výšivkami ze vzácných kovů. Vskutku vhodné varování pro každého mladého kralevice, ale také důvod k veliké hrdosti. Elof měl dojem, že by dokázal takový rodokmen někomu závidět, ale nešlo to. Spoustu věcí toužil poznat daleko vášnivěji než pouhé tajemství svých předků. Přesto si dokázal představit, co znamenají tyhle řady těl pro Kermorvana a také pro Roca. Jejich tichý majestát oslovil i jeho, a hlavně to, co představovali. Stála za nimi tíha let, budování veliké říše, dlouhé vzdorování a nakonec podlehnutí neúnavnému věčnému nepříteli, a mezi tím všechny veliké události, války a mír, boření a stavění, miliony lidí, jimž zároveň vládli a sloužili. A slouží dodnes jako němí svědkové svého království, když se všechny ostatní stopy ztratily. Tehdy pochodně zase zaprskaly a kouzlo bylo zlomeno. Ils netrpělivě popotáhla, vzala Kermorvanovi pochodně z ruky a zamávala jimi, aby rozfoukala oheň.

„Všichni tady nejsou, ne?" zeptala se. „Někteří jistě umřeli daleko od domova nebo na moři."

„Pár," odpověděl Kermorvan a prkenně vstal, „a my se jejich těla vždy snažili dostat sem. Několik jich tu zastupuje

socha s jejich zbraněmi a zbrojí. Vidíš ty oblouky v klenbě? Kdysi tvořily zadní stěnu a ukazují tak, kolikrát se Dorghael Arhlannen rozšiřoval. Naposledy na dvě stě míst, jsou tu však pochováni jen sto šedesát čtyři panovníci."

Ils se zahihňala. „Tak to je tedy smutné, že je tu tolik volných míst, a přesto musí někdo ležet na zemi!"

„Cože?" zvolal Kermorvan a uchopil pochodeň. „Jestli to tu znesvětil nepřítel..."

Když vyskočil, Elof uviděl to, co před chvílí Ils. Skoro na konci hrobky, po každé straně posledního oblouku, ležely v prachu dva obrysy jako složené ze špejlí. Byly však vidět jasně, zvláště hlavy, protože lebky se nerozpadly. Kermorvan poklekl k oběma kostrám. „Ty nikdo neshodil!" zamumlal. „Určitě tu leží tak, jak zemřeli, v helmách, ve zbroji..." Opatrně zvedl zbytky kroužkové košile a dosud neporušenou halapartnu. „Vypadá to na uniformu královské stráže..." Vtom se zhluboka nadechl a vstal. „Dva strážci! Korentyn o nich mluvil! Vzal si jen dva staré příslušníky své stráže!" Pomalu, skoro nerad prošel posledním obloukem a zastavil se. Ostatní se shlukli kolem něj a uviděli to, co on.

Až na pár nejbližších tu byly sokly prázdné. Tmavá těla na nich až na poslední pokrývaly těžké látky a brnění. Nezahaleného mrtvého halil jen veliký černý štít, pod ním ve zbroji ležela seschlá postava. Na hlavě však neměla obyčejnou helmu, to světlo pochodní odhalilo i přes silnou vrstvu prachu. Kolem lebky se blýskaly mnohobarevné jiskry jasných ohníčků.

„Tak sem tedy šel." Kermorvan mluvil zasmušile, posmutněle, a přece se mu hlase stále ozývalo vítězství. „Spolu s přáteli sešel do srdce města, jež nechtěl vydat. Stáli tady, když jim Led duněl nad hlavou a drtil vše, co znali a milovali, všechno, co vystavěli ti před nimi. Přinejmenším při obraně tohoto místa chtěli padnout. A když byla zkáza završena a hrobka ještě stála, rozhodli se raději tu zahynout hlady, žízní nebo vlastní rukou, než sem dveřmi vpustit znesvěcení a hanbu. A dobře udělali!" Znenadání udělal pár kroků a na chvíli poklekl k poslednímu kvádru, doprovázen pohledy mlčenlivých druhů. Pak pomalu vstal a natáhl roztřesené ruce k tělu před sebou. Opatrně a uctivě stáhl z lebky lesklou přilbici, položil ji na kámen, z vlastního batohu vytáhl svoji helmu, jež ho provázela v tolika dobrodružstvích, vytáhl z ní měkkou koženou výstelku a nasadil ji mrtvému na hlavu. Teprve tehdy třpytnou přilbici zvedl a přejel ji cípem pláště. Prach se z ní zvedl jako vypovězený čas, Kermorvan natáhl ruce a přílba se ve svitu pochodní mámivě rozzářila. Vypadala jako jeho dřívější nebo jako ta, již vyrobil Elof, vysoká, smolně černá, s maskou divokého hněvu přes oči. Šikmé oční průzory však lemovaly jasné drahokamy, obočí bylo vyvedeno ve zlatě a stříbře a nad ním helmu rámovala zlatá obruč s velikým bílým kamenem mezi zelenými drahokamy, jasná jako čistá voda, zelená jako jarní pastviny, zlatá jako laskavé slunce.

„Pohleďte na královskou korunu Morvanu!" pravil tiše Kermorvan. Šedé oči mu zářily jako slunce nad nezměrným oceánem. „Proti všem předpokladům jsem hovořil se svým příbuzným, posledním z živých, kteří tu kdy chodili. Došel jsem do samotného Kermorvanu, města Morvan, až k jeho poslednímu králi. Od něj přebírám, co mu bylo svěřeno a co až do konce věrně střežil. A tu důvěru beru na sebe! Přervaný řetěz je skován, zhubený rod se ve mně vrací! Už není posledním králem Morvanu! Má nástupce." A zvedl si přílbu nad hlavu.

Tu ji k překvapení přátel zase spustil, položil na dlaň a usmál se. „Ještě ne. Musím tomu jménu dát smysl, než si je přisvojím." Zvedl koženou výstelku a jal se ji připevňovat ke koruně. „Nejsou zvláštní, ty cesty osudu? A hloupé naše přání je řídit? Můj předek Keryn poslal na západ Veliké žezlo Morvanu, aby měl jeho syn v nové zemi nějaký odznak královské moci, ale korunu si ponechal, aby snad v Morvanu zůstala jako symbol pokračujícího odporu proti Ledu. Přesto se časem hrou náhod ztratilo právě žezlo a do rukou potomka se dostává koruna."

Elofovi náhle poskočilo srdce, jako by z jihu zavál vlahý vítr. A přes všechny pochyby a nebezpečí se pochmurným sálem rozezněl jeho smích jako v prvním jitru nového světa. „Zvláštní jsou cesty osudu, pane! Ještě podivnější, než si dokážeš představit! Neříkej jim ale náhoda! Je snad náhoda, že jsi potkal chlapce z Asenby a spřátelil se s ním a přes naléhavější a důležitější záležitosti jsi mu pomohl získat zpátky věc, již v práci užíval od dětství? Věc tak ošoupanou a zašlou, žes ani sám nepoznal, co to je. Ani já to nedokázal, dokud mi nenapověděl sám Korentyn!" A tu z batohu vylovil předmět, jenž mu sloužil jako bodák na dobytek, a strčil jej Kermorvanovi před oči. „Při svém umění, jež nikdo nepopře, ti tu říkám, že toto je Veliké žezlo Morvanu. Pochází z Asenby, nového domova Ase, jež nesla žezlo. Je na něm vzor, jenž nebyl nikde jinde, a poutá síly, jejichž dna nedohlédnu ani já. Přijmi ho ode mne a rozuměj mu stejně jako já - je to znamení. Náhoda to být nemůže."

Kermorvan se na bodec podíval, ale místo aby si jej vzal, ještě pozorněji se zahleděl Elofovi do očí. „Kdo jsi?" zamumlal. „Korentyn tě poznal, Morhuen tě znal... Pokud bylo Asenby vskutku Aseiným městem, pak můžeš být potomkem někoho z její doby a být mu tak podobný, jak se já podobám svým předkům."

Elof pokrčil rameny. „Nenarodil jsem se v Asenby. Mé jméno znáš a řekl jsem ti všechno, co vím."

Kermorvan vážně naklonil hlavu. „Nu dobrá! Až už jsi kdokoli, žezlo jsi dostal ty a opatroval jsi ho dobře. Hlídej ho dál! A pokud se mi kdy dostane království, ponecháš si ho jako princ a rádce, první muž po králi."

„Správně řečeno," pravil tiše Roc a Ils přikývla. Elof ale padl na jedno koleno.

„Můj pane, nejsem hoden takové..."

„Chceš zpochybňovat úsudek krále?" zeptal se ledově.

Elof vzdorně zvedl hlavu. „Tak jest! K čemu by jinak byl rádce?" Vtom si všiml, jak Kermorvanovi škube v koutku, a všichni se rozesmáli.

„Pozor," kuckal Kermorvan, „stejně bych tě mohl udělat vládcem hvězd, protože mi nepatří o nic více než jakákoli jiná říše. A stěží to zlepším, když tu budu jen tak postávat." Ještě jednou se podíval na blyštivou korunu, v úžasu nad ní zavrtěl hlavou a láskyplně ji zabalil do mastného plátna, v němž nosil vlastní zbroj. „Pojďme, přátelé! Minulému jsem složil poctu, teď se věnujme tomu, co bude." Zaváhal. „Pokud chcete, můžeme si tu odpočinout. Ti, kdo tu už spí, nám to jistě prominou..."

„Ne, díky!" pospíšil si s námitkou Roc. „Taky jsem se o minulosti něco dozvěděl a pár z těchto pánů rozhodně nebylo tak pohostinných jako ty!"

„A je tu moc prachu," dodala Ils, „a smrdí tu balzámy. Nechci tu spát."

„Ani já," zabručel Elof. „Zase bych mohl vidět tu tvář."

„Budiž, poohlédneme se po něčem lepším," vzdychl Kermorvan a strčil pytel s brněním do batohu. „Jdeme!" Ale když prošli obloukem, zaváhal a rozhlédl se na obě strany. Pak se sklonil a začal sbírat rozpadlé kosti. Byla to jeho známá lidskost, jež jim tak dobře posloužila při prvním setkání s Tapiauovými dětmi a jež mu nedovolila stát se nelítostným zabijákem. S pomocí ostatních ostatky odnesl do poslední části síně a tady je uložil na dva volné kvádry. Tehdy k nim promluvil slovy: „Tady spočívejte na márách u svého pána! Za života byste v to nedoufali, ale jeho dědic se vám nedokáže jinak odvděčit. Jako poslední buďte pohřbeni v Dorghael Arhlannenu, se stejnou ctí jako všichni ostatní. Střežte ho dobře, dokud se svět nezmění!" Tehdy se jim poklonil, pak celé potemnělé síni, a nakonec i mlčenlivému tělu, jemuž dal svoji helmu. Elof a ostatní se také uklonili, než vykročili k vzdáleným dveřím.

Ale jakmile vyšli zpod oblouku, Ils náhle zavětřila. „Zase cítím ten smrad... a je silnější než prach..."

„I já to cítím!" přisvědčil Kermorvan. „Na netopýry je to moc silné..." Tu Roc vpředu zaklel a zvedl vysoko pochodeň. Zarazili se, po dva údery srdce stáli bez hnutí, ba i dýchat přestali. Ve tmě před nimi, ve stejné výšce s Kermorvanovou hlavou, plály dva jasné červené ohníčky. Chvíli visely na místě a třpytily se jako drahokamy na koruně, a tu Elof pocítil stejný nával strachu, jako když otvíral hrobku, protože pochopil, že jsou to oči. Na člověka ale byly příliš daleko od sebe a pod nimi zachytil odlesk bílé, zahlédl dlouhou úzkou mordu, zavěšenou ve tmě bez těla, zažloutlé tesáky rámované potůčky slin. Vtom sál naplnilo stejné vrčení, jaké už slyšeli, a závan horkého páchnoucího dechu.

Tolik Elof uviděl v prvním nehybném okamžiku. Pak něco zasvištělo vzduchem jako čepel. Nebyl to však meč; to Kermorvan máchl pochodní tak rychle, že z jejího konce vymrštil jako z praku homoli hořící smoly. Letěla přímo k tlamě jako kulový blesk. Tvor se postavil na zadní jako bílá zeď a zařval, až jim málem praskly bubínky. Elof sáhl po meči, ale Kermorvan byl ještě rychlejší a už ze země sbíral starodávnou halapartnu. Vrhl se ke zvířeti a bodl; stará ocel po bělavé mase sklouzla, ale podepsala se na ní šarlatovou stopou. Stejný řev a zvíře ustoupilo mezi řady hrobek. Kermorvan se k němu bokem přiblížil a sekal, bodal, uskakoval a dorážel. Sekla po něm tlapa silná jako mužský trup, ale to už měl Elof v ruce Gorthawer, černé drápy se střetly s ještě černějším mečem a ucukly. Dorazila Ils, mocným úderem ťala po tlapě, ale břit už prošel jen kožichem. Uklouzla a upadla, upustila pochodeň, než na ni však tlapa stačila dopadnout, už jí Kermorvan nastavil ratiště halapartny. Zaútočila bílá tlama, Roc se ohnal palcátem a jeden žlutý tesák se v krvi rozpadl. Zvíře se otočilo a padlo na záda, předními tlapami si třelo zraněnou tlamu a kratšími zadními mávalo ve vzduchu.

Kermorvan vstal, pomohl Ils, zatímco Roc sebral pochodeň a ustoupil.

„Zapal další!" křikl Elof. „Teď nesmíme zůstat potmě! " Vtom tvor znovu zaútočil a Elof mu do cesty nastavil Gorthawer. Halapartna ale byla delší, zasadila bestii ránu pod oči a šelma s vrčením ucukla, až jí drápy zaskřípaly o kámen. Ils už se k nim připojila a společně postupovali, zbraně ve střehu, a tlačili tvora před sebou, až docouval zadkem ke dveřím. Vztyčil se, jako by chtěl skočit, ale to už hrobku ozářilo nové světlo; Roc se k nim připojil s čerstvě zapálenou pochodní v ruce a vrazil oheň šelmě přímo před zkrvavenou mordu. Tvor ztratil rovnováhu a vypadl otevřenými dveřmi do chodby. Kermorvan za ním hned skočil s taseným mečem a záhy i ostatní. Halapartna se vymrštila, vržená jako kopí, ale zvíře vyskočilo dřív, než ratiště opustilo Kermorvanovu ruku, takže se střetli ve vzduchu. Hrot zajel šelmě přímo do silného krku a spojenými silami Kermorvana a setrvačnosti mohutného těla pronikl hluboko pod kožich. Tvor padl na dlažbu, řval a chňapal po zbrani, jež mu působila bolest.

„Jsou všichni venku?" zavolal Kermorvan, silou srážky vržený na stěnu. „Máme všechna zavazadla? V tom případě zavři dveře, Elofe!"

Elof se otočil, chytil kleště, jež dosud trčely z klíčové dírky, a vší silou se do desky opřel. Těžký kámen se s vrzáním pohnul a zapadl na místo tak dunivě, že přehlušil i nářek raněné šelmy. Podlaha se otřásla, ze stropu se uvolnil prach a pár kamenů, a Elof v hrůze uviděl, jak po něm běží prasklina, tenký kořínek černé rostliny. Otočil v zámku provizorním klíčem a sotva stačil uskočit, když na podlahu u dveří dopadl kus stropu. Přes oblak prachu uviděl Kermorvana, jak mečem seká a bodá do hromady chlupů před sebou. „Utíkejte!" zařval a slyšel, jak mu praskají hlasivky. „Povoluje strop!"

Kermorvan uskočil. Vtom Elof hrůzou vykřikl, protože tvor se oklepal a vstal. Z tlamy mu tekla krev, stejně jako z hlubokých ran na boku a zpod hrotu kopí v krku, a přece se s neztenčenou silou chystal zaútočit. Funěl zuřivostí.

Nedostal však příležitost.

Jednou ohromnou tlapou uhodil do už tak zesláblého sloupu a klenba povolila. Celý střed stropu se propadl a s ním i hotová lavina kamenné suti shora. Vše spadlo přímo na zubatou hlavu a šelma zmizela pod dunivou záplavou suti.

„Utíkejte!" vykřikl Roc a s Ils už prchal. „Jde o život!" Elof uhnul závalu, chytil Kermorvana za loket a společně se dali na útěk chodbou o závod s prasklinami, jež běžely po stropě. Elof se otočil a zahlédl na dveřích ještě zvednuté Ilmarinenovo kladivo a pod ním mezi kameny bílou tlapu; pak všechno zmizelo v oblacích prachu.

Nedokázal odhadnout, jak dlouho běželi a plameny pochodní za nimi vlály jako padající hvězdy. Chodba byla rovná, jinak by je zkáza dostihla. Oddychli si teprve u masivního oblouku klenby, neboť uslyšeli, že rachot za nimi slábne. Opřeli se tu o zeď, chvíli se snažili chytit dech a vykašlávali prach.

„To bylo dobré, dlouháne!" řekla Ils mezi kašláním Kermorvanovi.

Pokrčil rameny a vyklepal si drť z hustých vlasů. „Halapartna byla po ruce a k takovému boji se hodí lépe. S mečem bych se za ty dlouhé tlapy nedostal."

Ils si ho změřila pohledem. „To jsem neměla na mysli a ty to víš."

Kermorvan ještě jednou pokrčil rameny, celý popletený. „Dorghael Arhlannen je teď rozhodně dobře chráněn!" vykuckal. „A u brány hlídá ostrý duch!"

„Smradlavá bestie!" zasípal Roc. „Takhle nás špehovat! Tiše se plížit! Kdybych neslyšel cvaknout dráp o kámen. .. A měla pěkně hnusnou povahu. Co to vůbec bylo? Takový ten veliký lední medvěd?"

Kermorvan ztěžka zavrtěl hlavou. „To těžko. Ti žijí hlavně u moře."

„Viděla jsem je," přisvědčila Ils. „Nejsou tak těžcí a hlavně nemají tak velikou hlavu. Tohle bylo něco jiného, nikdy jsem to neviděla. A přece..."

„Já vím," přidal se Elof. „Vypadalo to povědomě. Ta tlama..." Vzpomněl si na další zvířata s podobnými zuby, rychlé a nelítostné malé lovce, pružné šelmy sněžných plání, postrach zajíců a ptáků. „Spíš jako hranostaj nebo kuna... nebo to zvíře, co mu říkají hltoun!"

„Pravda, divoké to bylo dost," připustil Roc. „Ale veliký jako medvěd?"

„Vypadá to, že Led dokáže takové příšery křížit," řekl temně Kermorvan, „nebo je uchovat ze Starých časů.

Kdysi tvořily jeho hlavní sílu; než přišli Ekweš, Ledu nesloužilo mnoho lidí." S bolestí se narovnal. „Nu, neměli bychom se tu zdržovat, strop se může propadat dál. Co teď leží před námi? "

Roc zvedl pochodeň a před bolavými zraky se jim roztančil prach. Elof zamrkal a uviděl, že došli na křižovatku, ne do sálu, ale do malé komnaty, z jejíž každé stěny vedla dál jiná chodba podobným portálem, v jakém právě stáli, se zbytky dveří v pantech. „Bezpochyby křižovatka tajných chodeb pod královským palácem," oznámil Kermorvan. „Naproti vede chodba podobná téhle, za portálem vlevo jsou schody dolů..." Opatrně nahlédli do tmy a s odporem ucouvli.

„Smrdí tam ta bestie!" zavrčel Roc. „Musí tam mít doupě! To jsi cítila, Ils, žádné netopýry!"

Kermorvan se otočil.

„To bezpochyby. Ale pro obojí platí totéž. Ta šelma jistě nemohla lovit tady, takže..." Zvedl pochodeň k třetímu portálu. Náhle vzplála a plamen se zatřepetal, a v nejistém světle uviděli vzhůru do stínů mizet úzké točité schody. „Ještě jeden pokus," ucedil. Přitáhl si vzácný batoh k tělu, naposledy se ohlédl do potemnělé chodby a vykročil ke schodům. Roc se také otočil, Ils ne. Elof chvíli postál, protože teď, když pochodně zmizely, měl dojem, že ve tmě něco zahlédl, lehounký přísvit, bledý, chladný, jalový. Až příliš dobře věděl, co to je; i tady už Led zářil prasklým stropem jako kost obnažená smrtelnou ranou. Otřásl se a pospíšil za ostatními.

Schody byly strmé a pošpiněné zvířetem, jež po nich běhalo. Možná celými generacemi zvířat, soudě dle stop drápů na stupních. Snesitelně dýchat se tu dalo jen díky silnému průvanu. Schodiště končilo tunelem, rovněž velice strmým, a ten dalšími schody. U jejich paty už vzduch voněl otevřeným nebem. Tady si museli odpočinout, i když jim zápach přes všechen hlad nedovolil jíst. Při pouhém pomyšlení na jídlo se jim zvedal žaludek.

„A kam může tohle vést? " zabručel Elof, když se znovu plahočili schodištěm.

„To zkusím uhodnout," řekl Kermorvan klidným hlasem. „Na kraji města Morvan stál vysoký zalesněný kopec, Králův vrch, určený k odpočinku, s mnoha veřejnými cestami a parky na úpatí. Vrchol ale patřil jen králi a sem chodil odpočívat od povinností svého úřadu. Říkalo se, že do králova parku vede tajná chodba z paláce, a tohle je jistě ona!"

„To je mi cesta!" postěžoval si Roc. „Kerbryhaine už bychom přešli tam a zpátky!"

„A to jsme zatím ušli jen šířku jižní části Města u vody," upozornil ho Kermorvan unaveně, ale s pýchou, „protože královský palác, jak si vybavuji ze starých zápisů, byl v jižní čtvrti, již postavili jako první. O tolik bylo to, co jsme měli, větší, než to, co jsme postavili později. O tolik jsme zeslábli." Pochodeň mu v ruce náhle vzplála a s ní ožil i jeho hlas. „Ale nebude tomu tak navždy!" Tehdy se rozesmál a vyběhl po schodech lehce jako nedočkavé dítě. Ostatní se rozběhli za ním, neboť si domysleli, co uviděl. A když Elof, poslední v řadě, zahnul za zákrut schodiště, také se nahlas rozesmál, protože přímo před nimi byla úzká podesta, popraskaný portál s prázdnými jamkami v zárubni, otvory po vyhnilých pantech, zrezavělých díky čerstvému vzduchu, černému, studenému a čistému jako horská bystřina, neuvěřitelně osvěžujícímu. Kermorvan ostatním postupně pomohl nahoru na odpočívadlo. Když dorazil Elof, společně se vydrápali ven.

Ale na vzduchu je rychle přešel smích a srdce jim ztěžklo stiskem ruky hořkým a pichlavým jako vzduch, jenž je řezal v plicích břitvami. Vskutku stáli pod širým nebem na úbočí kopce, svah byl ale očesaný na holou skálu tisícem nelítostných zim. Vyšli jen kousek pod vrcholkem, pustým a nehostinným obrysem na pozadí mrazivé oblohy čerstvé noci, bezmračné, bezměsíčné, otevřené hloubavým hvězdám. A nedaleko pod nimi kamenný vrch končil, obklopen ze všech stran jako ostrov vodou. Moře ale stálo, vlny po něm neběžely, jejich čela se vypínala jen jako šedé pruhy proti okolní běli. Elof si vzpomněl, kdy tuto parodii živého oceánu uviděl poprvé, i vrcholky nad ním, ostrovy odsouzené k zániku, směšně vzdorující nepříteli, jenž má tolik času, že jako zbraň mu poslouží i zvětrávání. Králův vrch byl teď také takovým ostrovem, a velice nízkým. Všude kolem, bez jediné trhliny či mezery, zářil strašidelný majestát Ledu.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Havranův stín

Kermorvan dobře věděl, že na tak odkrytém místě není dobré zůstávat. Rychle přehlédl zničený kraj, přitáhl si plášť k tělu a pak ostatní zahnal zpátky do portálu. „Za všechnu výdrž je to chabá odměna," pravil temně. „Měl jsem tušit, že vrch bude obklopen Ledem..." Napřáhl pěst, aby praštil do kamene, ale Ils ho zadržela.

„Pořád to bereš jen na sebe!" vytkla mu nezvykle mírným tónem. „Kam jinam jsme mohli jít?"

Kermorvan znaven pokrčil rameny. „Nejspíš nikam. Doufal jsem, že když je tu volné nebe, možná se této části města vyhnul i Led. Hloupá naděje! Proč by měl?"

Roc povytáhl obočí. „A jak tedy přežila ta budova pod sesuvem?"

„Možná byla až za hradbami, strážní domek na silnici pod jižními branami. To by vysvětlilo sílu stěn a tajnou chodbu, únikovou cestu do města nebo naopak z města za hradby..."

„Ale unikla ta strážnice Ledu?" zeptal se Elof. „Odkud se sesypalo kamení? Na tu hromadu jsme nevylezli, pamatujete? Havran se pojistil, že napřed najdeme sál. Ils, Starší lid o Ledu hodně ví, co tedy zastavilo výběžek

ledovce, jenž zničil Morvan? Proč nepokračoval dál na jih?"

Ils se na chvíli zamyslela. „Nezastavilo ho nic. Led postupuje stále, protože ho živí sníh. Cestou do teplejších krajů ale okraj odtává a tak se zdá, že ledovec zůstává na místě. Ani se však nevrací, neboť na něj zezadu tlačí další led. Jeho vládci museli ten tlak soustředit do jediného místa a protlačili tak ledovec dál, než by se dostal za běžných okolností. Neboť led se naoko zastavuje tam, kde se tlak od severu a tání dostane do rovnováhy. Ale ve skutečnosti tomu tak není. Proto tak rázně postoupí, když přijde tuhá zima, protože prostě přestane odtávat."

Elof přikývl. „A při tom tání, co se stane s tímto?" a ukázal na zmrzlé vlny morén. „Jsou to ohromné hromady rozbitých skal, jež šíří zkázu. Tak to byl ten sesuv! Aniž bychom to věděli, stáli jsme na samém kraji Ledu."

„A dobře, že jsme to nevěděli!" řekl Kermorvan. „Jinak bychom se stěží odvážili sejít po těch schodech." Pohladil svůj batoh a v úsměvu se mu odrazila poušť jalové pláně všude kolem. „I když já si nemám nač stěžovat. Starosti mi děláte vy."

Elof se k vlastnímu překvapení také dokázal usmát. „Meleme se ve stejné síti, ne? Ale buď klidný. Pokud byl tenhle kopec na jihu města Morvanu, jistě to není na kraj Ledu daleko. Měli bychom ho přejít, jako jsme to zkusili už jednou."

„Ale ne v noci!" otřásla se Ils.

„To jistě ne," přisvědčil procítěně Kermorvan. „Toho už mám dost a Elof bezpochyby také. To znamená, že tu musíme přenocovat, jak nejlépe to půjde, aniž bychom zmrzli. Ils, kolik nám zbývá homolí do pochodně?"

Prohrabala sak. „Devět... ne, jedenáct. A dvě ještě v koších nevyhořely..."

„Tak z nich postavíme oheň! Začneme s těmi, co už hoří, a dvě přidáme. Ale ne tady, kde by bylo světlo vidět; musíme se vrátit kousek po schodech."

„No jo," žalostně zasténal Roc, „možná kouř aspoň vyžene ten smrad. Bestii jsme zabili, ale mstí se nám pořádně!"

Po dohodě snědli hubené příděly venku na vzduchu ještě předtím, než na schodech rozdělali oheň. Hořel jasně, ale stěží jim dokázal nahradit teplo, jež z nich přes pláště vysával ledový kámen, když se přitisknuti jeden k druhému choulili ve snaze najít co nejpohodlnější pozici na spaní. „Rozhodně musíme postavit hlídku," usoudil s nechutí Kermorvan. „Vezmu si první..."

„Ne, já," vzdychl Elof. „Takhle blízko Ledu se mi nechce spát, i když jsem tolik unavený. Vyspím se lépe, když si na něj napřed zvyknu."

„Jak chceš. Já se hádat nebudu." Válečník si stáhl kápi do obličeje a dal si ruku pod hlavu. Roc a Ils už spali. Elof se náhle cítil strašně sám. Ještě jednou si ohřál ruce nad ohněm, vstal a vyšel ven pod záři Ledu. Dvě noci beze spánku a chudá strava ho oslabily víc, než si připouštěl; kolena se mu podlamovala a v kostech hořela palčivá bolest. Přinejmenším ta ho udrží vzhůru a snad i pomine, když chvíli posedí. Čas však plynul a bolest neustupovala, spíše se zhoršovala, nebo ji snad silněji cítil; a rozpoznal v ní ozvěnu bolesti při prvních krocích po živém Ledu.

Vysoko nad sférou světa plul chladný měsíc jako plachta neviditelné šalupy. I tak mdlé světlo probudilo Led k životu. Otupělý Elof zalapal po dechu a rychle se narovnal. Byla to úžasnější podívaná, než jakou kdy viděl, dokonce nádhernější než na Severu. Tady jiskrnou pustinu nerušily žádné hory a jen málo vršíčků. Nepřerušený Led jasně zářil, nekonečný od jednoho obzoru na druhý a za ně, jediné veliké moře třpytivé slávy, obrovský klenot, proti němuž se zdála lidská díla pomíjivá, nepodstatná, sprostá.

Sotva ho to však napadlo, vzpomněl si na Morvan, na mocné mrtvé v Dorghael Arhlannenu, a rychle myšlenku zavrhl. Nebylo divu, že ho při pohledu na Led napadaly takové věci; Led sám jich byl plný, neboť je převzal od myslí, jež ho vytvořily. Byť však jsou živé věci pomíjivé a nedokonalé, alespoň žijí, rostou, bojují a milují. To všechno platilo i o lidech, a ti také mysleli. Dokázali milovat rozmanitá bohatství života a přitom ocenit i tuto neplodnou krásu. Patřily k nim obě stránky světa. A tím lidstvo převyšovalo vzbouřené Mocnosti. Při pohledu na vtělení jejich omezených představ je Elof skoro politoval.

Jak měsíc stoupal, začínal ho pohled na Led unavovat a před očima se mu začaly dělat mžitky. Stále častěji v severních dálavách vídal záblesk světla, ale nevěděl, zda na nebi, nebo na Ledě. Chvíli klouzal po bílém pozadí, pak zmizel a objevil se o kousek blíž nebo dál. Neměl z něj dobrý pocit a musil si připomenout, že má hlídat všechny směry. Ztěžka se postavil a stále ve stínu portálu se otočil k jihu. Překvapilo ho, že v jasnějším světle se Led rozhodně netáhne tak daleko, jak si myslili, ba snad ani na obzor. Nemohl si však být jistý, neboť za ním neviděl nic než nebe. Vtom v dálce něco bliklo. Povzdychl si, protřel oči a zamrkal. Když se stejným směrem podíval znovu, uviděl to zas a zřetelněji. Nebyly to žádné mžitky. Něco se velice rychle pohybovalo po Ledě přímo k pahorku. Otočil se, aby vzbudil ostatní, ale skučivý vítr mu pocuchal vlasy a zatahal ho za plášť tak silně, že ho málem srazil na zem. Postava se neuvěřitelně rychle přibližila, byla už skoro u paty vršku. A když ji rozeznal, na příliš dlouhou chvíli ztratil dech. Postava v těžkém plášti barvy půlnoční modři totiž už sesedla z velikého koně a vydala se vzhůru po úbočí tak lehce, jako by byl vrch jen krtina.

Elof se vzpamatoval. Tentokrát se potulnému taškáři postaví, tentokrát bude po tom Havranovi požadovat přímé odpovědi. I když byl vděčný za dobro, jehož se mu dostalo, měl právo se rozčílit nad tím, jak si s ním hraje, jako by byl jen nějakou figurkou na šachovnici. To nebyl, zcela jistě, a zanedlouho se to rozhodně dozví i Havran. Elof se stáhl do stínu, a když se těžké kroky přiblížily, vyšel jak nejmajestátněji dokázal, ruku napřaženou k pozdravu a k velení.

Stejně se mohl snažit zastavit vítr. Postava v plášti kolem něj prošla bez povšimnutí a Elofa se dotkl jen její stín. Ale ten dotyk mu vyrazil dech, vyděsil ho k smrti. Padl na něj jako z nezměrné výšky a zvlněný plášť chvíli připomínal čelo bouřkového mraku, hůl byla vyšší než největší stromy v Tapiau'la. Uviděl postavu stejně ohromující jako obrazy Mocností na chodbách Dorghael Arhlannenu, ohromný stín na pozadí hvězd. Pak ho minula a nebyla o nic větší než vysoký člověk, ale stín stále vrhala na celý portál i s Elofem. Kovář dokázal jen stát na místě jako sloup a zírat, jak postava vystoupila na vrchol a máchla holí, jako by chtěla smést samy hvězdy. Nemohl než naslouchat, co volá stejným hlasem, jaký zaslechl poprvé za dveřmi kovárny v močálu, hlasem mocnějším než poryvy větru.

Slyš, Louhi! Taounehtar, slyš!
Z hloubi Ledu rozkaz slyš!
Volám tě,
vyvolávám
z pustých děr,
z holých jeskyň vyjdi!
Louhi!
Louhi!
Paní Ledu!
Z jiskrné jalosti
k výšinám vystup!
Přikazují písně, paní!
Slyš a uposlechni!
Probudím v tobě
moudrost spící!
Louhi! Louhi!
Nevěsto Smrti!
Slyš a poslechni mne.
Slyš mne a přijdi

Když píseň ztichla, rozhostilo se ticho ostré jako břitva. Utichl vánek, mráz přituhl a zakousl se do už tak rozklepaného Elofa. Vysoká postava stála nehybně, jako by vrostla do kamene, hůl napřaženou k nebesům. Náhle však z její hlavice vyšlehla syčivá zelená vatra. Hlava v kápi se zvolna obrátila k severozápadu. Elof se podíval stejným směrem a roztřesen se sesul k zemi. Po Ledu se blížilo chvějivé světlo, jež viděl už dřív, běl tmavla a matněla, jako by pod ním ledovec odtával. A v těch hlubinách se zhlížely hvězdy nebeské. Zůstávaly však na místě, zatímco jejich odrazy poskakovaly, poletovaly a jako rybky vířily v hloubce kolem jediného zdroje nehybného modrého světla. Stále jasnělo a rostlo, dokud v něm neuviděl tvar, tělo stoupající k hladině jako utopenec. Byla to neoděná žena, ruce měla roztažené, světlé vlasy rozprostřené po hladině jako v neviditelném proudu. Jasně jí viděl do tváře, voskové a nehybné, víčka zavřená, bledé rty semknuté. Z hlubin ale zazněl hlas, jasný a příjemný, na jaký by hned tak nezapomněl.

Mocná mne volá píseň,
mocnějším umem se střez!
Já nespím,
přicházím,
bych uviděla troufalce...
Po Ledě se rozlehl burácivý smích.

Jsem pouhý poutník, použil jsem moc,
abych tě vytáhl daleko z díry!
Po světě chodím,
myslím a moudrost hledám
až u základů země.
Tak jsem tě zavolal,
tak mi ty odpověz,
tak nade mnou ty nemáš moc!

Hůl švihla vzduchem a v její stopě se vytratil zelený oheň. Cestou k zemi ji nahradil černý meč, jenž při dopadu vykřísl z kamene sprškujisker. Elof zamžikal a když zase prohlédl, Led se před ním prostíral bílý a neporušený, ale na vrcholu kopce stála ještě jedna postava. Byla štíhlá a krásná stejně, jak byl Tulák ohromný, a stála zpříma, hlavu hrdě vztyčenou, v safírových očích blesky. Vypadala přesně, jako když ji před lety viděl naposled, jemné světlé vlasy stažené s čela, ale rozpuštěné na ramenou měkkých bílých šatů, jimiž probleskovalo světlo hvězd. A tiché zvonky jejího hlasu ho zase stejně rozechvěly, i když se v něm ozýval chladný vztek.

„Nejsi tím, čím by ses zdál! Proč mě voláš takhle? Snížil ses snad na úroveň těch svých tupých chráněnců, že k rozhovoru se mnou potřebuješ jejich tělo?"

Temný hlas zněl klidně. „Nejsi tím, za co se máš! I když si myslíš, jaká jsi dobyvatelka a vládkyně, přece stále otročíš vlastní netrpělivosti. Přišel jsem tě jen uchránit potíží, to je všechno, říci ti, kde je ten, po kom nejvíce pátráš."

„Říci mi... Mluv, Vládče klamu!"

Vysoká postava si upravila plášť a tím temněji zastínila portál pod vrcholem. „No přece tam, kde ho nikdy nenajdeš, paní. Tak si můžeš ušetřit hledání, v němž pokračuješ tak zarytě od chvíle, co jsi poprvé ucítila jeho přítomnost. Teď je svobodný a hned tak ho nezkrotíš. Jaro přichází i do Taoune'la a tamní temná mocnost upadá. Tvůj druh už ho také nezadrží."

Žena Louhi se zprudka otočila, upřela zrak za jižní Led a tiše si zanadávala. Obrátila se zpátky na vysokou postavu.

„Ty! I když se schováváš v horách a snažíš se své pikle ukrýt před mýma očima, vím o nich, to mi věř! Pomáháš mu příliš! Už není svobodný hrdina, jaké musíš mít, ale pouhý stín, otrok, bezmocná hříčka tvé vůle!"

Slova, jimiž jí Tulák odpověděl, byla podbarvená smíchem. „To, co ode mne lidé dostanou, jen vyvažuje to, co jim provedly jiné Mocnosti. Tak je to i s ním. Možná jsem mu navíc vyjevil pár pravd, k nimž by se jinak dopracoval pomaleji, možná dokonce příliš pozdě. Ale musil si je zasloužit a záleží pouze na něm, jak s nimi naloží. Když byl v moci Hvozdu, mohl jsem mu nějak pomoci, nebo mu uškodit? A přece unikl. Bez jeho svobodné odvahy a kuráže jeho druhů by se nic z toho nestalo. Paní, to ty a tobě podobní dokážete využívat jen otroky, neboť jste sami svázaní. Svobodným Mocnostem mohou sloužit jen svobodní bohatýři!"

Dupla si a rozdrtila patou kámen. „Takže to mají Mocnosti za sebou? Co zbývá tobě nebo každému z nás? Proč bys měl žít, když ti, kdož ti slouží, si z tebe mohou tropit šašky, kdykoli je napadne?"

„Paní milá, to budeš pořád opakovat to samé? To se nikdy nepoučíš, jak jsem se poučil já, a tím se dostal dál? Vládne změna. Dala ti život stejně jako lidem a na tom nic nezměníš. Ani se nesnaž vrátit, co bylo, jen proto, že jsi tehdy byla spokojená! Někde hluboko to tuší i starý Taoune. Proč by se jinak snažil předstírat, že uchovává lidské mysli, když jen chňapá po jejich stínech a nosí soubor jejich myšlenek jako masku z uschlé kůže? "

Louhi se zlostně odvrátila a dál se věnovala pozorování Ledu. Elof v úžasu viděl, jak jí měsíc zapadá přesně za hlavou a korunuje ji. „A co Tapiau?" nadhodila napjatým a znepokojeným hlasem. „Chrání život, a přece i on nesnáší lidi a snaží se je podmanit!"

Tulák pokrčil rameny. „Jednou se tvému omylu vyhnul a dopustil se ho o stupeň dál. Jako by šlo oddělit život a lidi! Dříve či později život musí dospět k nějaké podobě myšlení, stejně jako tvůj mrtvý svět musí dříve či později zrodit život. Z nás všech, mě nevyjímaje, to hned zpočátku pochopil snad jen Ilmarinen; všechno jde určenou cestou ve správný čas. Naše nepřátelství nebo pomoc může znamenat méně, než si myslíme. Tímhle nic nekončí, ale to musíš poznat sama!"

Plášť se zavlnil jako nepevná hora. Ticho prořízl ohlušující krákoravý smích, shodil pustý majestát Ledu a veselím jarního vánku rozdrtil jeho pokrytecké nároky. Louhi v hněvu zkřivila tvář. Do vršku udeřil bledý plamen, světelná opona blikla, zelená a šarlatová, a zahalila postavu v plášti. Tehdy jako ozvěna zlostného výkřiku blýskla, odlétla k severu a zmizela. V jejích stopách se Led houpal a praskal a vystřeloval k nebi bílé střepiny, zubaté jako blesk.

Tulák stál chvíli sám na kopci a pak, aniž by Elofovi věnoval jediný pohled, se otočil a vrátil se, kudy přišel. Zmizel za hřeben a za chvíli se už obrovský oř rozběhl přes Led na západ za měsícem. Elof rozechvěn přiložil čelo k chladné skále a když znovu zvedl hlavu, i když mu to připadalo jako pouhý okamžik, na východě už bledly hvězdy.

Ztěžka se postavil na znavené a bolavé nohy, otřel si s tváře štěrk a odkulhal do portálu. Ostatní tu leželi, jak je opustil, kolem ohně, který bez paliva dávno vyhasl. Znepokojen se rozběhl ke druhům, ale při zvuku prvního kroku vylétl tmavý plášť do vzduchu a Kermorvan byl na nohou. Válečník chvíli mžoural na bledě osvětlený nebeský strop a zamračil se. „Chlape, to jsi hlídal celou noc?" Pak pohledem sklouzl z Elofovy poškrábané tváře na vyhaslé ohniště. „Aha, takže jsi usnul. Ještě že jsi nezmrzl a my s tebou! Všichni jsme byli unavení..."

„Je v tom víc..." zabručel Elof, když se začali probouzet i Roc a Ils. „Viděl jsem... Stěží vím, co jsem viděl, jestli to byl sen nebo..."

„No, tak si to poslechneme," zívl Roc, „než rozděláme oheň."

„Ne!" vyrazil Elof, i když po teple a pohodě ohně nesmírně toužil. „Nesmíme ztratit ani hodinu. Štvou nás a musíme z Ledu zmizet tak rychle, jak jen to půjde!"

Kermorvan se na něj podíval a sebral svůj batoh. „Tak nám to povíš cestou! Slezeme až k okraji Ledu a jakmile se rozední, pospíšíme na okraj."

„A co pak?" vzdychl pochmurně Roc, když vyšli z portálu. „Zpátky do krásného Taoune'la?"

Kermorvan se podíval na šednoucí oblohu. „To nevím. Ale asi si neuvědomuješ, o jaký kus na východ jsme se dostali. Sám si nejsem jist. Tak daleko nesahají ani duergarské mapy. Podle hvězd bych ale řekl, že jsme se z Hvozdu ocitli stejně daleko, jako jsme šli od Štítového hřebene."

Ostatní na něj vytřeštili oči. „Tak daleko?" zapochybovala Ils.

„S velkou pravděpodobností. Taoune tu už nejspíš nebude mít takovou moc. Můžeme jen doufat." Otočil se čelem k ošlehané skále a začal pozadu slézat stejnou cestou, jakou seběhl Tulák.

„Máme i důvod doufat," Elof jim při sestupu převyprávěl průběh setkání na kopci.

„Tys je opravdu slyšel mluvit?" divila se Ils. „Hovořit spolu, jako mluvíme my?"

„Nevím, co jsem vlastně slyšel," přiznal Elof. „Jestli to byla obyčejná řeč nebo... Nevím. Ale významem jsem si jistý. Louhi brala jako urážku, že ji přivolal v lidské podobě. Ale myslím si - jsem si téměř jistý - že proto jsem jim rozuměl."

„A nezdálo se ti to všechno, co?" zeptal se Roc. „Na prázdný žaludek se mi taky hlavou honily divné věci..."

Elof se smutně usmál. „Sen nebo vidění, co já vím? Něco se ale stalo, to vím naprosto přesně, pátrání, setkání. A že jsme byli v bezpečí a ona se nechala přesvědčit, že jsme již opustili Led..." Tu zmlkl a podíval do štěrku pod jejich nohama. „Ano, vím to. Podívejte se sem, co se děje i v takové pustině!" Na místě, kam ukázal, a po celé cestě dolů na Led, kdekoli se na skále chytila trocha hlíny, vykvetly v Havranových stopách jasně zbarvené hvězdičky. Kudy Tulák prošel, rostly na Králově vrchu květy.

„Jaro přichází!" pravil Elof. „Jak slíbil. I sem, na místo zkázy. Ještě není dobyto!"

„Ještě ne!" přidala se Ils. „Ještě ne!"

Pár vzácných chvil odpočívali na úpatí kopce, sledovali, jak za mohutnými mračny na východě sílí světlo a jedli poslední příděly, aby se posilnili na útěk. Elof seděl mlčky, protože si v půli vyprávění na něco vzpomněl, na slova, jimž téměř nevěnoval pozornost. „Kermorvane," promluvil náhle, „pokud je pravda, co říkáš, tak jsme tak daleko, jak bychom došli, kdyby nás nikdo nezdržoval! Kdybychom šli po celou dobu, kdy jsme pobývali v Hvozdu!"

Kermorvan se zamračil. „Chceš naznačit, že nám vrátil čas, o který nás Hvozd obral? To by mohlo být..."

„Ano! A cestu západním lesem nám vyčistil, protože nás Niarad vyhnal na břeh příliš brzy."

Ils přikývla. „ To, co ode mne lidé dostanou... Jistě měl na mysli právě tohle."

„Alespoň zčásti," zadumal se Kermorvan. „Možná nás chtěl i varovat, že teď nám žádnou pomoc neposkytne."

„To mě také napadlo," přitakal Elof.

„To si oddechneme!" zavrčel Roc. „Ta jeho pomoc se těžko snáší. Raději budu sám za sebe. Nechci mít zase rachejtle v kalhotách!" dodal rychle.

„Skoro bych s tebou souhlasil," řekl nadmíru vážně Kermorvan. „S jednou drobnou výjimkou!" Rozesmáli se a jako v odpověď tomu živému hlasu zalilo okraje černých mraků tavené zlato a proskočilo mezi nimi jako řeka protrženou hrází. Dlouhé paprsky osvítily mrtvou krajinu, pohladily úbočí kopce jako ruka tvář, teplé a útěšné. A z jihu zavál vítr s požehnáním teplejších krajů. Kermorvan vyskočil a shodil plášť. „To je naše znamení! Nemeškejme ani vteřinu!" Vykročil na Led a za ním Ils. Elof zaváhal, Roc se na něj pozorně zadíval.

„Něco se děje?"

Elof jako váhavý plavec natáhl špičku a napolo uvěřil, že za tu dobu už bude vůči pálivému Ledu odolnější. Při prvním dotyku mu však bolest vystřelila nohou vzhůru a Elof se zapotácel. Roc mu pospíšil na pomoc, Elof ho ale setřásl a kulhal dál. Hledal v sobě zdroj bolesti, jako když felčar ohledává ránu. Bodala ho a řezala jako tenká čepel, každou chvíli jinde, jak se ji snažil odrazit. Připadal si jako šermíř při souboji s protivníkem, jenž si s ním může hrát jako kdysi Kermorvan. Proti bolesti však stejně jako proti Kermorvanovi postavil kovářskou sílu a přehlížel ji, jako přehlížel pálení jisker v poslední fázi důležité práce. Když se po něm Kermorvan a Ils starostlivě podívali, narovnal záda, přehodil si batoh a dokonce se donutil k úsměvu.

Nebyl však v potížích sám. Vycházející slunce Led oslnivě rozzářilo, až jim tančily barvy před očima, a velmi potrápilo Ils: stáhla si kápi do očí, ale brzy byla stejně skoro slepá. Vzpomněla si, že její lidé v podobných situacích nosili jakousi škrabošku s úzkými štěrbinami na očích. Neměli však masku z čeho udělat, krom hedvábné šály. S ní přes oči si viděla alespoň přímo pod nohy. Přes to všechno se jim šlo lépe, než se obávali, protože Led byl daleko schůdnější, než jaký si ho pamatovali. Tady na jihu se netlačil na horský hřeben jako na severu, byl proto tenčí a mořeny i průrvy tu byly nižší, dál od sebe a snadněji se přes ně lezlo. Jarní slunce pocestné hřálo a rozehřívalo i namrzlý sníh na povrchu ledovce, ale ne na nebezpečnou břečku jako na vrcholu léta. K pití použili roztátou vodu, která běžela po ledu v mnoha potůčcích, i když ji museli chvíli ohřívat v čutorách. Ale stejně to byl únavný pochod a Elof s Ils stěží ocenili i krátký odpočinek, který jim Kermorvan dovolil. Když už se slunce po poledni klonilo k západu, vykřikl a ukázal prstem. Bílá pustina před nimi už nevypadala nekonečná. Na hranici jasného Ledu a pošmourné oblohy se objevila tmavší linka, tenká a zvlněná, s každým krokem silnější.

„Země!" zvolal Roc. „Otevřená země! To je konec Ledu!"

Elof musel ovládnout touhu dát se do běhu. Vzrušením zapomněl na boj s bolestí a pocítil ji znovu v neztenčené míře. Ukázalo se, že rychleji pospíšit nemohou, protože Ils i s šálou přes oči rychle opouštěl zrak a stěží jim stačila i jen v chůzi. K cíli jim zbývalo ještě pár hodin cesty.

Celou dobu se před nimi pomalu otvíral kraj. Napřed viděli jen rovnou zem, tmavou a nezřetelnou, tu a tam zkropenou a protkanou lesklou hladinou vody, sněhu či bahna. Až příliš to připomínalo srdce Taoune'la daleko na západě, i když Led byl rozhodně nehostinnější. Jak se však blížili okraji ledovců, uviděli první známky změny ročního období. Vítr k nim ozvěnou nesl žalostný křik, lesklé mraky křižovaly klíny divokých husí a přistávaly na vodních plochách dále na jihu. „Blíž se neposadí," zalitoval hladový Kermorvan. „Tady u Ledu musí být tající voda příliš studená. Přesto snad najdeme odolnější zvířata, která bychom mohli ulovit. Tak ať už jsme tam!"

Když ale konečně dorazili k hranici Ledu, čekalo je zklamání a zmatek. I když byl ledovec tenký, jeho rozeklaný okraj se tyčil nad krajem jako pevnost; pod nohama jim spadal dolů nepřekonatelný útes. Pár trhlin vedlo jen k nebezpečným svahům zasněženého kamení a suti jako byl ten, pod nějž je zanesl Havran. Elof hodil kamínek a hned se jim dostalo pochybného potěšení, že mohli sledovat pád laviny do stínu Ledu. Mlčky se po sobě podívali, pak na rychle klesající slunce, a vydali se hledat dál.

Cestu překvapivě našla oslepená Ils. Když míjeli jeden výběžek útesu, vykřikla, že jí Led pod nohama zní dutě a že zdola slyší tekoucí vodu. Trvala na tom, že půjdou po zvuku. Hučení vody je dovedlo na konec hluboké pukliny, z Ledu skoro neviditelné. Když se do ní podívali, pochopili, že konečně našli schůdnou cestu.

Jako by se tu Ledem provrtal nějaký veliký červ a nechal po sobě široký kulatý tunel se stěnami hladkými jako zelené sklo, z nějž do pukliny vytékal potůček. Kdysi byla jistě i ona částí tunelu, rozšířila se ale natolik, že strop neunesl vlastní váhu. Podlahu rozrylo bludiště drobných vodopádků a stala se tak pevným schodištěm až k patě morény.

„Ale co ho tak vyžralo?" podivil se Roc, když se bázlivě spustili na první hladký stupeň. Šel první, aby palcátem vysekával chyty pro ruce. „Jistě ne ta strouha."

„To stěží," přitakal Elof, jemuž daly podivuhodné ledové útvary kolem zahnědlého veselého potůčku svou krásou zapomenout na bolest, již pocítil pokaždé, když se musil chytit rukou. „Když tu ale teče tolik vody už v první jarní den, v létě tu musí téct hotová řeka."

„Nic o tom nevíš, člověče nezralý!" popíchla ho shora Ils. „Odtává tolik ledu, že pouhá váha vody dokáže takové tunely vyhloubit i do kopce nebo se nahromadit za sesuvy, nahrnout je dolů do kraje, kde všechno zničí, zaplaví a nakonec zamrzne. Pro ledovec ale takovýhle potok nic neznamená, méně než pro nás pot na čele. A pro Led jako celek znamená ještě méně, protože stejně nebo více vody se mu v zimě vrátí jako jinovatka a sníh. Co jsme odešli z našich hor, viděli jsme už tři veliké řeky a všechny je sytí jen tající led."

Kermorvan vedl dívku a nevěřícně vrtěl hlavou. „Víme o tom příliš málo. Kdyby si poslední králové Morvanu dali poradit od duergar, nebrali by hrozbu Ledu na lehkou váhu a uchránili by před zničením více. Z rozkolu našich národů

vskutku vzešlo veliké zlo!"

„Z rozkolu všech našich národů," zadumal se Elof. „Staršího lidu a Mladšího, severu a jihu, umírajícího Morvanu a nového Bryhaine. I Mocností a lidí. Moudrost nikdo nepředává dál a znovu ji vydobýt stojí vždy více času i námahy."

„To promluvila pravá moudrost," pravila přesvědčeně Ils. „Ale kdo ji dotáhne do konce?"

„Pravda, kdo?" Elof převzal Ils od Kermorvana a dokonale se s ní propletl, neboť se jí snažil umístit nohy do vysekaných chytů.

„Tudy se nikam nedostanu!" ohradila se výhružně Ils. „A dej si pozor, kam strkáš pazoury!" Roc s Kermorvanem se rozesmáli.

„Vydrž to!" poradil jí Roc dvojznačně z kraje jedné tůně. Podíval se přes hranu vodopádu a dodal: „Neber si to zle. Už jsme skoro dole!"

„Tím spíš bychom si měli pospíšit!" prohlásil Kermorvan a sklouzl za Ils.

Tak klouzali a škrábali se podél posledních kaskád, jen aby zjistili, že vodopád se dole tříští o omrzlý balvan, v němž mohl Roc stěží udělat záseky. Elof zaťal zuby, přitiskl se k Ledu a s vypětím všech sil se snažil ovládnout křeč, když se mu do údů zakousl hořký žár. Slézal trhaně jako nějaký šikovný strojek, a vskutku ho bolest připravovala o cit i myšlení. Stěží vnímal, když na něj padala ledová voda, když mu ruce i nohy začaly podkluzovat, když minul chyt a spadl. Náhlé osvobození od bolesti bylo svou překvapivostí skoro stejně nepříjemné jako předtím bolest, pak přišel polibek měkkého sněhu a záhy tvrdého kamene pod ním. Ale po bolesti, již snášel tak dlouho, se to dalo vydržet a Elof se smíchem ležel, dokud se Roc a Kermorvan nepostarali o Ils a nepřiběhli mu na pomoc. „Aspoň že ti zbývaly do konce jen dva schody, možná jeden!" řekl Roc, když ho oklepávali. Elof mu neřekl, že v té chvíli mu bylo jedno, jestli je to jeden nebo sto.

Nahoře byl na konci sil, ale jakmile opustil Led, rychle se mu vrátily. Došli na sesuv podobný ostatním, ale pevnější a pozvolnější. Potok tu zurčel mezi hromadami zasněženého kamení a pocestní se rozhodli jít dál po proudu. Provedl je sněhovým polem a nakonec i ze stínu ledových útesů. Teprve tehdy, na kraji dlouhého svahu, se otočili a ohlédli. Ils si strhla šálu ze zarudlých očí a s ostatními se zahleděla na bašty a šance jejich nepřítele.

Útesy se tyčily k obloze nad zničenou říší Morvan od obzoru k obzoru nepřerušené, podepřené sesuvy a haldami kamení, vysoké, silné a v západu slunce oslnivé jako zlacená ocel. Zdálo se, že takové mohutnosti a síle lidé nemohou nikdy odolat, že ani nemohou doufat v její dobytí. „Přesto jsme šli pod tebou, po tobě, skrz tebe!" řekl tiše Kermorvan. „Vrátili jsme se do Morvanu. A dostali jsme se na svobodu. A s kořistí nevyčíslitelné ceny!" Tehdy vytasil meč, jejž mu Elof ukoval, a jasným hlasem zavolal oběma jazyky svého lidu: „Morvan morlanhal! Morvan povstane!"

Ve svobodném povětří jasně zajiskřila čepel i slova, vzdor pochmurné hradbě ledu a rozbitých skal. „To říká pán Morvanu!" dodal tiše. Pak od své ztracené země odvrátil pohled a vykročil dál po svahu. Ostatní ho mlčky následovali a ponechali ho jeho myšlenkám. Znovu promluvil až za dlouhý čas.

Do té doby už svah sešli. Jejich potůček se spojil s jiným, větším, černou žilou tající vody, jež tekla mělkým měkkým sněhem dolů do rovin. Sledovali proud, překročili několik přítoků a pak došli k řece, do níž se vléval. Stále byla zčásti zamrzlá, ale led ukusovalo shora slunce a zdola voda, praskal a kry o sebe zvonily jako sklo. Na březích ležel měkký sníh už jen tu a tam, často jím prorůstaly stonky rostlin, ponejvíce výhonky vrbiček. Na nich už pučely kočičky a v jednom remízku cestovatelé dokonce vyplašili velkého hlučného ptáka. K jejich nemalému překvapení neuletěl daleko, jen ztěžka přelétl na druhý konec remízku a tady se zahrabal do houští. Roc zaklel. Elof se hbitě sehnul pro kámen, jak byl zvyklý z bažin, ale pták už jim zmizel z očí. Ils se za ním dívala zpod přimhouřených víček. „Sněžný tetřev, právě shazuje zimní peří. Nikdy neletí daleko. Mají dobré maso, protože oždibují vrby a ne borovice, které jsou pak v masce cítit."

„To by mi nevadilo!" řekl Roc.

„Odvahu!" pravil Kermorvan. „Kde je jeden, i tak blízko Ledu, budou další. Tím spíš, že slézá sníh. Příště budeme připraveni." A vskutku, v dalším remízku vyplašili zpoza stínu velkého balvanu další čtyři nebo pět ptáků. Zasvištěl mezi ně Elofův kámen a jeden tetřev padl na zem. „Skvělý hod!" zvolal Kermorvan a ostatní po něm. Vylezl na kámen a podíval se po proudu. „A jen tisíc kroků odsud na jih začíná les!" ohlásil a lehce seskočil. „Úkryt a palivo! Máme tak právě čas tam dorazit, než padne tma." Ostatní zasténali, ale věděli, že má pravdu.

Pochod jim připadal nekonečný, soumrak dlouhý a únavný, rozbředlý sníh se jim lepil na boty a když konečně došli ke stromům, jehličnatému lesíku přikrčenému nad sněhem, moc pohodlí tu nenašli. Něco ale znamenalo být po takové době v mrtvé říši zase uprostřed života, sednout si do suché roklinky u řeky a ohřát si ruce nad skrytým ohněm v jílové pícce narychlo zbudované na břehu. A nikdy, nikdy jim nic nechutnalo tolik jako pečené kusy tetřeva a vývar z tuhého masa, jejž si připravili na ráno. „Doufejme, že to je předzvěstí lepších časů!" prohlásil Kermorvan, když se stulili kolem ohně. „Teď spěte, já si vezmu první hlídku." Pochmurně se usmál na Elofa. „Doufejme, že bude kratší než ta tvoje, a pokud možno klidnější."

A vskutku té noci nezažili nic horšího než poryvy severozápadního větru mezi stromy a krátké přeháňky krup, jež byly nepříjemné, ale nikoli nesnesitelné. Když je Roc po poslední hlídce probudil, sníh už tál v paprscích vycházejícího slunce. Přes den se sluneční svit střídal s drobnými přeprškami, jež jim teď sotva vadily, a i když procházeli mezi bažinami, stromů tu rostla hojnost. Elof s Kermorvanem si uřízli mladé stromky a vyrobili z nich ptačnické luky, jimiž sestřelili dvě husy a později i velkého bílého zajíce. Z každého masa trochu vyudili do zásoby. Elof také v močálech objevil pár kořínků, jež si pamatoval, plných živin a připravených k růstu, a vyhrabal je. Kraj byl sice nehostinný, ale rozhodně příjemnější než východní okraje Ledu. „Což není žádné překvapení," poznamenal Kermorvan nazítří u snídaně, „protože tady musely kdysi být nejžírnější obilnice jižního Morvanu."

„Těžko si to umím představit," řekl Roc. „Tahle holá pláň pokrytá od východu na západ zelenými výhonky a za sklizně celá zlatá! Jak daleko na jih ta pole sahala?"

„Nevím. Z Morvanu se dochovalo málo zápisů. Viděl jsem hrubé nákresy města, načrtnuté podle slábnoucích vzpomínek a mnohokrát překreslované, ale o zbytku říše vím ještě méně. Východní hranici královského území tvořilo pohoří nižší než Meneth Scahas. Označovalo hranici s Morvannekem, Malým Morvanem, kde vládl Korentyn. Pokud někde, za těmi horami už budeme znát výsledek své snahy."

Elof se podíval na obzor, na jih a na západ. Země se začínala zvedat, možná v pahorkatinu, jež časem přejde v kopce. Ale po horách nebylo ani vidu. Zazubil se na Kermorvana. „Tak to bude kus cesty. Netušil jsem, jakou měli tvoji předkové velikou moc. Měli bychom vyrazit."

Byl to vskutku kus cesty, jak praví kroniky, ale klidný. I když kraje, jimiž procházeli, nesly cejch mrazivého stisku, Led se tady na jihu nepodepsal už tak výrazně, jako by mu při ničení Morvanu došly síly. Půda nebyla tak zmrzlá jako v Taoune'la, ani se tu nešířilo povětří smrti a zkázy jako v horách na Severu. Jaro tu probíhalo nenápadně, ale život přesto kypěl a byl pocestným dobře známý, protože připomínal druhy severní Nordeney. Již nikdy nemuseli dlouho hladovět. Sněžných tetřevů už bylo poskrovnu, shodili zimní peří a nad očima se jim pro jarní souboje objevily směšné rudé chocholky. Na každé řece a jezírku přistávala početná hejna husí a kačen, dostatek byl i zajíců. A jen o pár dní později narazili na stádo jelenů stejného druhu, jenž byl na Severu nejčastější. Měli dosud šedou zimní srst, mladé paroží halilo lýčí.

„Bylo mi divné, čím se ta bílá šelma živila," zamýšlel se Kermorvan. „Celou zimu zřejmě spala hluboko v doupěti a vstávala, až když se měla vrátit stáda. Totéž budou zřejmě dělat další lovci. V blízkosti stád bychom se měli mít na pozoru." Zpočátku však potkali jen smečku vlků, po zimě vychrtlých, ti se ovšem zajímali spíše o chromou vysokou, zajíce a hlodavce než o lidi. Když Kermorvan lukem střelil mladého jelena, kroužili mlsně kolem, ale rádi se spokojili se zbytky a cestovatele nechali na pokoji.

Hned po setmění, jakmile se obloha rozzářila odrazem Ledu, se však ozval štěkot a vrčení tak hluboké, jaké by z vlčího hrdla nikdy nevyšlo. Pocestní vyskočili a tasili zbraně, kdyby je snad chtělo neznámé zvíře navštívit. Rozhostilo se ticho a stejně náhle ho prořízlo praskání kostí a po něm šramot, údery, dopad čehosi nedaleko nich. Kermorvan vzal z ohně hořící větev a vykročil, ostatní hned za ním. Vtom se zastavil tak náhle, že do něj vrazili. Zkrvavené bahno označovalo místo, kde ležela mrtvola jelena, ale kořist už tu nebyla. Zmizeli i vlci. Stopy se v bahně záhy ztrácely a tráva kolem zůstala neporušená. Kermorvan zakroužil světlem a v blátě uviděli nabírat vodu stopu delší než lidskou, otisk tříprstého spáru.

„Támhle, na břehu!" vykřikla Ils, Kermorvan zaklel, zvedl pochodeň a všichni uviděli, co Ils zahlédla už ve tmě. Potrhané zbytky jelena ležely na břehu pod malou skalkou. Na ní hřadoval drak a syčel jako kalené železo. Roztáhl křídla a vztyčil se proti nim, nožky složené pod plazím tělem, hlavu zvednutou. Byl ale mladý, jen čtvrtinový proti těm, které Elof viděl dříve, a dosud nevládl ohněm. Když proti němu Kermorvan výhružně vykročil, plivl na něj, sehnul hlavu pro zbytky jelena, vydrápal se na vršek skalky a uletěl si najít nějaké klidnější místo, kde si užije lup.

„Dobře, že nebyl větší!" prohodil Kermorvan otřesen. Vrátil větev do ohně a upřel zrak do chladného přísvitu na severní obloze. „Toho nám Led poslal na rozloučenou!"

Měl větší pravdu, než věděl. Od toho večera už je neobtěžovali žádní podivní netvoři. Noc za nocí záře zlověstných hradeb na severu slábla a mizela za obzorem, až po ní nezůstala ani stopa. A Kroniky píší, že uběhlo mnoho dlouhých let, než kdokoli z nich zase spočinul pohledem na velkém nepříteli.

Z jelena měli dost masa, nazítří navíc zabili dalšího, což bylo dobře, protože od té doby cestou na jihovýchod podél černých řek už na žádné stádo nenarazili. Sedmého dne konečně dorazili do zvlněné krajiny, mezi zalesněné pahorky. I když lesům zpočátku nedůvěřovali, byly mladší a řidší než Tapiau'la-an-Aithen a podobně jako severské pralesy zcela postrádaly onu nepříjemnou ostražitou atmosféru. Větších zvířat bylo pomalu, ale přibylo ptáků. Křičely tu sojky, bubnovali černí datli, rorýsi trylkovali nad korunami a létali tak nízko, až špičkami křídel brousili trávu. V jarním opeření v lesích čiřikaly tisíce záblesků života. Slunce teď hřálo častěji a prudké deště jen do vzduchu uvolňovaly opojné vůně. I když byl kraj divoký, po smrtící pustině Ledu si nedokázali představit malebnější zahradu.

Jídlo jim navrátilo sílu a nadále je sužoval už jen chlad. Přesto nijak nepřituhlo ani výše v kopcích, jen když přišel severák a přinesl déšť a kroupy, běželi se schovat pod nejbližší strom. Měli radost, že jim nehrozí nic horšího. Za večerů je hřál oheň a každý den urazili další kus cesty přes vrchy. Jednoho dne je tedy překvapilo, když vyšli z lesa podél kaskády vodopádů a ocitli se v podhůří jasně viditelného hřebene.

„To je mi horstvo!" ušklíbl se Roc. „Spíš pár krtin, ne?"

„Jsou nižší než hory na západě," přitakal nešťastně Kermorvan. „Odtud se táhnou na severozápad až k Ledu. Slabá překážka!"

Roc žalostně zavrtěl hlavou. „Mohl je prostě obejít z druhé strany."

„Ó tom pochybuji," poznamenal Elof. „Zničení Morvanu stálo Led mnoho sil. Na Západě se nikde tak daleko na jih nedostal. A obklíčit tyhle hory by bylo ještě obtížnější. Podle mne jsou starší než naše a zvětralejší, tupé jako staré zuby. Ale mohou být širší." Jak stoupali stále výš a překonávali jeden hřeben za druhým, až došli k průsmyku, museli mu dát za pravdu. I když byl průsmyk široký jako údolí a po dně tekla řeka, nedohlédli konce. Kroutil se mezi vrcholky kamsi do modrých dálav.

„Nízká výška je i jejich výhodou," soudila Ils. „Je tu sice sníh, ale v létě všechen odtaje. Led se tu nemá čeho chytit."

„Alespoň nějaká naděje," kývl Kermorvan. „Ale Korentyn nemluvil do větru. Morvannec byl malý, venkov řídce obydlený a napůl divoký. Soustředěný nápor nemohl dlouho vydržet. Přesto se snad něco dochovalo. A vydržet musíme i my!"

Jak postupovali proti proudu řeky, na březích ubývalo zasněžených pastvin a časem je nahradila holá skála. První tři dny nenarazili na žádnou zvěř vyjma drobného ptactva. Na rozdíl od nížiny tu ještě občas zasněžilo a díky tomu museli spálit zásobu dříví dříve, než jim bylo milé. Elof pochyboval, že jim vydrží jídlo; už teď měli málo a spolu s ostatními

protivenstvími to byla nepříjemná vyhlídka. Elof nesnesl pomyšlení, že by měl zase hladovět. Zrána čtvrtého dne, kdy jim začátek údolí zmizel za zákrutem a konec se skrýval kdesi za nízkým hřebenem, zahlédli na břehu řeky o kus výš pohyb, černé skvrny na zasněžené trávě. Hned se schovali za balvany a křoviny. Ať už tam je cokoli, bude třeba opatrnosti. Když se Elof s ostatními o kus přiblížil a ukryl za skalku mezi vrbami, uviděl, že jsou to zvířata, velcí čtyrnožci podobní malým, nesmírně chlupatým bizonům. Krátké rohy přisedlé ke kulaté hlavě však ukazovaly spíše na kozy nebo ovce.

Kermorvan se usmál na Ils. „Staří přátelé, že, paní? Jako host tvého lidu jsem hlídal stádo nebo dvě. Až na smrad skvělá zvířata."

Překvapením vykřikla: „Velek Ilmarinen! Pižmoni! Ale proč..." Rychle se rozhlédla po holých svazích údolí a dál proti proudu k protější stěně.

Kermorvan ještě sledoval stádo. „Obávám se, že plížit se k nim nám mnoho nepomůže. Jsou bystří a rychlí, dva ptáčnické luky by jim navíc mnoho neublížily. Elof by to zvládl kladivem, stěží se však dostaneme dost blízko. Ils, co ty na to?" Vtom vycítil, jak je nesvá. „Má paní?" Hned začal po jejím příkladu prohlížet skály.

Ponuře zavrtěla hlavou. „Ty tu nic nevyčteš, člověčí pane."

Kermorvan se hned zarazil nad nezvyklým oslovením a temným hlasem, jímž bylo vyřčeno. Sám se pokusil promluvit opatrněji. „A ty ano, paní?"

„Něco ano, značky našich cest a pastvin, jež přečtou jen naše oči, i když je na vás moc tma. Nejjasnější stopa jsou ale tahle zvířata; kde pobývají ona, žili i duergar. Jsou to potomci našich stád."

„Tady? Tví lidé žijí tady?" Elof se v údivu rozhlédl, Roc také, ale spíše s obavou.

Ils pokrčila rameny.

„Značky jsou staré. Zbyly po nich jen stopy. A stáda zdivočela. Podívejte!" Vstala a vyhlédla přes kámen. Zvedla se jedna dlouhá hlava, ret se ohrnul a nozdry roztáhly. Vzhlédl další pižmoň, nejistě protřepal huňatý kožich a pohodil rohy na poplach. Ils se k nim jakoby nic vydala těžkým krokem a tu všichni vyrazili pryč, přes svoji váhu obratně jako kamzíci. Zastavili se mimo dosah u vrbin, podezíravě frkali a výhružně hrabali kopyty. „Vidíte," houkla Ils přes rameno na ostatní. „Tihle už mé lidi neviděli pěkných pár generací. Na co tam čekáte? Teď tu můžete směle kráčet a klidně zapomenout, komu zdejší kraj kdysi patřil." A bez jediného slova vykročila.

Elof a ostatní se na sebe poplašeně podívali a pospíšili za ní. Nikdy neslyšel nikoho mluvit tak hořce. „Má paní," oslovil ji Kermorvan, „není ti něco? Čím jsme tě rozzlobili?"

Odpovědi se však nedočkal. Nešla s nimi a když jí Kermorvan položil ruku na rameno, vykroutila se a odstrčila ji. Pak se k nim připojila, ale zamračená a zahalená v mnohovýznamné mlčení. Ostatní také nemluvili a přes to, co jim řekla, očima ostražitě prohledávali vršky skal. Sice nic nespatřili, ale přesto byli rádi, když při západu slunce obešli ostrý zákrut bystřiny a uviděli, že rudě osvětlené hřebeny před nimi jsou daleko nižší. Vrchol průsmyku se blížil. Reka, již sledovali už z lesnatého podhůří, tu sbírala vodu z několika potůčků. Opustili ji a na druhé straně se vydali podél jiné bystřiny. Utábořili se o kus níž pod převisem, kde by se snadno ubránili útoku, a z kleče rozdělali velký oheň. Ils však úsečně odmítla jídlo a uložila se ke skále; ostatní ji starostlivě sledovali. Tvář jí jako hledí překryl výraz, jemuž Elof nerozuměl. Připomněl mu, jak moc je Ils jiná, jak cizí je její rod. Vzpomněl si na chladné obličeje u duergarského dvora, na nelítostnou povahu krále Andvara a jeho nenávist k lidem. Ještě nikdy mu je tolik nepřipomínala.

„Ils," zkusil to, „je mi líto, že už tu tvoji lidé nebydlí, opravdu. Ale proč by ses kvůli tomu měla vyhýbat svým přátelům? Když už jsi s námi ušla takový kus cesty..."

Zvedla k němu černé oči, lesklé i v houstnoucím soumraku. „A měla jsem? Nebylo by lepší před vámi utéct, jak to mí lidé vždy dělali, před vámi, co žijete a množíte se o tolik rychleji než my? Utíkali jsme přes půl širého světa, a ti, kdo neutekli... vymizeli." Přivřela víčka, jako by jí do očí zasvítilo mrazivé světlo. „Ta znamení byla hrubá, omšelá tak, že skoro ztratila význam. Dílo polovičních divochů! Přesto byly doby, kdy tak nežil jediný duergh. Ty značky tesali zdivočelí duergar, bohaté děti svržené do škarpy!" Hořce se zasmála. „Ano, teď vidím, kam ta vaše cesta vede! Viděla jsem, kam můžeme dospět, jak hluboko padnout, až přijde čas. Ano, až přijde čas! Nemůžeme utíkat věčně. Před námi je jen západní oceán a za ním ekwešské kraje. Proč jdu s vámi, proč sním o sblížení našich národů?" V očích jí teď doutnal zdušený plamen a sálal jako horečka. „Neurychlí to jen náš poslední a předem prohraný boj? Myslím, že teď starému Andvarovi rozumím o něco lépe. Pokud máme dospět... k tomuhle, nebude lepší se uzavřít a zabít každého, kdo k nám vleze? Když už jsme odsouzeni k zániku, proč ho máme urychlovat?" Vztekle se otočila a zahalila se pláštěm. Elof by ji byl vzal kolem ramen, ale Kermorvan ho zadržel. Vypadal ustaraně, ale nesouhlasně vrtěl hlavou.

„Radši ji nech být," řekl tiše a otočil porce masa mezi uhlíky. „Je rozčilená a vyděšená, kdo by nebyl? Ale v tom, co říkala, jsem slyšel jen otázky. Ničí ji pochyby, ne jistota. Zkusíme najít odpovědi, až bude chtít poslouchat. Teď ji nech odpočinout. A až se najíš, odpočin si také, i Roc. Vezmu si hlídku."

Elof se tedy snažil usnout. Nepříjemnosti dne mu ale prosákly do snů, jež bušily křídly jako ptáci v kleci či se hrozivě kradly po hranici bdění. Připadalo mu, že slyší hlasy hovořit o věcech temných, o válce a smrti a zániku, a pak přecházejí k záležitostem vyšším, ale o nic povzbudivějším, až si uvědomil, že bdí, byť nedokázal pohnout ztěžklými údy. Slyšel Ilsin rázný hlas a Kermorvanovu jasnou odpověď.

„A copak se to nestane znovu všude, kde jsou lidé? Rozděluje nás víc než jen podoba. I naše myšlení se ubírá jinými cestami. Nahoře na zemi dokážeme myslet a žít jako vy, ale do hlubších vod za námi může málokdo. Možná Elof, snad i ty. Roc ne, i když by se dokázal dívat a prokazovat úctu. Vždycky ale budou spousty dalších, nižších lidí, co zavřou oči a všechno hned odmítnou."

„A totéž platí o duergar, o tom nepochybuji! V obou národech jsem takových našel až příliš. Ale když bude chtít na obou stranách dost lidí, nepotrvá ani dvě generace. .."

„Když? Právě tady zeje nejširší propast, již pouhý rozum nepřekoná. Je potřeba větší síly a tu vy lidé nemáte.

Nedokážete cítit tak hluboce jako my. Neporozumíte našim myšlenkám ani pocitům, jež nás ovládají. Uvízli byste na mělčině vlastní duše."

„Opravdu? I mezi námi jsou tací, jejichž mysl pluje hluboko jako vaše řeky, i jejich city! Podívej se na něj. Tiše v něm doutnají uhlíky, hotovy vzplanout při prvním dechu myšlenky. Vyhnaly ho na takovou cestu pro lásku k dívce, již za celý život viděl dohromady sotva hodinu!"

Zavládlo ticho a když Ils promluvila, měla jiný hlas. „Opravdu je spíš jako my."

„Tak vidíš, ne všichni lidé mají srdce chladné jako já..."

Ils překvapením popotáhla. „Ty? Ty nejsi žádná ryba!" V hlase se jí ozývala veselá zlomyslnost. „Ty přece miluješ. Lady Teris by k tomu jistě měla co říci, kdyby ses jí jenom zeptal."

„Já? Já byl vychován v úctě k ženám! Abych se k nim choval slušně, měl je ve vážnosti..."

„S tím na mě nechoď. A miluješ jeho..."

Bylo až příliš zřejmé, koho má na mysli. Elof se rozhořčením málem posadil, ale pak stěží potlačil úsměv, když uslyšel Kermorvanovo zachrčení. „Ale jinak!" Chvíli mluvil jako vzor uraženého státníka, ale pak se ozval jen kajícný smích. Elof si domyslel, že ho Ils dloubla do žeber. „No já vím, čím víc sebou škubu, tím hloub se háček zasekává! Ano, řekl bych, že ho mám rád. Stejně jako Roca. A tebe, i když Amicac ví proč!" I on si ji začal trochu dobírat. „Je to dobrý chlap a těžko ho nemít rád tak či onak. Připadalo mi, paní, že i ty..."

„I já!" Ta slova vyplivla tak rezolutně, až se Elof lekl.

„Co ty o tom víš? Ještě dobře, že si mě vůbec nevšímá, on a jeho pitomé uhlíky! A zrovna ty bys chtěl míchat naše rasy! Copak nevidíš, blázne, slepýši, tupče, jak dlouho by to na obou stranách trvalo? Copak nechápeš, čeho by bylo k něčemu podobnému zapotřebí? Vypadáme pro sebe navzájem divně, dokonce jinak páchneme..."

„Lidem nemůžeš připadat jinak než krásná, paní..."

„Děkuji pěkně za poklonu, pane, ale krásná jako ty vaše, vyzáblé a křehké? Blondýny nebo zrzky, jistě, nebo kaštanové jako jistá dáma v Lys Arvalenu? O tom si dovolím pochybovat. Nám, dlouháne, připadáte natažení jako stíny, slabí jako stébla, tencí jako čůrek vody..."

„O tom není sporu," přerušil ji klidně Kermorvan. „Abychom probudili vzájemné city, musíme hledět za zjev na to, co je nám společné. Je to možné. Copak jámě k tomu do jisté míry nedospěli?"

Ils nepřesvědčil. „Možná ano, protože nás svedly okolnosti. Ostatní ale budou potřebovat nějakou pobídku. Takové věci vládcové nenařídí. Ale mohou vést... pokud to dokážou."

Ticho teď zavládlo na tak dlouho, že Elof málem ztratil pozornost a usnul. „Nejsem vůdce ani vládce, jak už jsem řekl. Ale když se věci změní, nepohovoříme si o tom, princezno Staršího lidu?"

„Ano, jestli se nepotrhám smíchy. Ale aspoň jsi mi zlepšil náladu, dlouháne, ty i on. Podívej se na něj, spí jako nemluvně. A v něm síla schopná zlomit vůli Mocnosti! Možná bychom měli požádat jeho, ať sková národy tak pevně jako kovy, namíchá slitinu srdcí, amalgám myslí..."

„Možná ano," kývl Kermorvan beze stopy výsměchu v hlase. Elof slyšel, jak si přesedá a vzdychá. „Teď hezky půjdu také na kutě a nechám ti zbytek hlídky. Ale vzpomínej na tuhle noc. Dobře si ji pamatuj!"

Elof pak už slyšel jen praskání chladnoucích uhlíků. To ho opravdu vidí takhle? Nikdy si nepřipadal vyhaslejší. A přece... Zkusil otevřít oči a podívat se na nebe, šlo to ale příliš těžko. Cítil, jak mu myšlenky odlétají do černé jámy. Pohltila ho jako pěna na hluboké řece v Ilsině zemi. Ale poslední myšlenka říkala, že kolem jsou ještě daleko hlubší vody.

Příštího rána se probudil zalit jarním sluncem, velice osvěžen, a všechno působilo tak obyčejně, že zapochyboval o svých vzpomínkách z noci. Nevěděl, zda si je zčásti nebo zcela nevysnil. Kermorvan byl klidný jako vždy, a co snad bylo podstatnější, i Ils se tvářila jako obyčejně a po včerejší hrůze jí v obličeji nezůstala ani stopa. Teplo jim dovolilo umýt se i v ledovém potoce a když se Ils ráchala v tůňce, dokonce si vesele zpívala. A přestože další vysvětlování nepotřeboval, musel Elof zahnat nával pochyb a zmatku. Co cítí ona k němu, co on ke Kaře, co k němu Kara, co o tom všem vlastně ví? Co od nich čeká? Je směšné brát s sebou Ils jako psa na honbu za... za čím? Za stínem, dívkou jediné hodiny. Co o ní ví, co zná krom jejích nebezpečných mrazivých pout, její velitelky? Proč se za ní honit, když přímo po ruce... Nedokázal myšlenku dokončit. Ale stejně nedokázal ani přemoci neodbytný pocit ztráty, ba ani v myšlenkách na Karu.

Teplý den dal vzduchu nový říz a pocestným lehčí krok, až běželi dolů průsmykem snadno jako horské kozy. O kousek níž se potoku stavěla do cesty kamenná hráz a zpoza ní se ozývalo dunění tlumených bubnů. Cestovatelé přelezli kameny na břehu tůně až na okraj vodopádu a před nimi už se netyčila žádná další hora ani hřeben. Poprvé tu uviděli zem, do níž tak dlouho putovali, starověký Východ kontinentu Brasayhal.

Elofovi napřed přišly na mysl drahokamy, smaragdy a safíry. Celý kraj pod ním, od strmých svahů, jež mu mizely přímo pod nohama, přes rozsáhlé lesní plochy až k náznaku menších kopců na severu a travnatých nížin na jihu, se blýskal všemi odstíny zelené, jásavě rozzářené a věčně proměnlivé. Safíry představovala voda propletená mezi zelení, tmavší než pouhý odraz modré oblohy. I roztroušené bílé mráčky našly na zemi svůj protějšek. V lesnatém údolí hluboko dole se válela poslední ranní mlha, bělejší než Led, kalužnašlehaného mléka rozehnaná prvními závany větru skoro do výše jejich očí jako mořská vlna, před dopadem na břeh zamrzlá.

„Nebo jako kynoucí ruka!" vydechl Kermorvan, napjatý a nedočkavý uposlechnout výzvy. Jako orel přehlížel ostrým zrakem zelený kraj prostřený pod horami; řeky se mu blýskaly v očích, život země se mu chvěl v hlase. „Hleďte na to bohatství! Led už se této země po mnoho let nedotkl. Sem může přes hory vysílat tak leda špatné počasí. A u moře bude podnebí ještě teplejší, jako na západě..."

„To ano, ale podívej se na tu divočinu," namítl Roc. „Led tu sice dlouho nebyl, ale člověk taky ne. Nevypadá to, že bychom našli moc východňanů!"

„Nikdy jich nebylo mnoho," odvětil klidně Kermorvan. „Morvannec byl malý a navíc ležel u moře, kam ještě nevidíme. Tam je náš cíl, tam musíme zjistit, zda ještě něco stojí a jak by se tu žilo."

Elof ucítil v dlani cizí ruku. Ils neměla výšky a široké rozhledy zrovna v lásce a Elof měl nepochopitelnou radost, že se přišla opřít právě o něj. „A pak už nám stačí se jenom vrátit, když cestou nepřijdeme o krk nebo o rozum," zavrčela. „To bude fuška. Ale rozhodně nic neuspíšíme, když tu budeme trčet a čumět!"

Zasmáli se a dali jí za pravdu. Elofovi ale pohled na zdravý kraj po bujném Hvozdu a mrtvém Ledu občerstvil oko i ducha. Nechtěl odejít tak náhle, jako by podívaná teprve směřovala k vrcholu. Když pomohl Ils, ještě se chvíli zdržel a zahleděl přímo na východ, kde už slunce rozhánělo mraky a bohatě ohřívalo kyprý kraj. Do oka mu mezi zlatými paprsky padl černý bod, stín na pozadí rozzářených mraků. Elof upřel zrak přímo do oslepující-ho slunce a mžoural, dokud neviděl jen barevné skvrny a nic víc. Teď musela Ils pomáhat jemu, dokud se zase nerozkoukal. „Co jsi čekal, pitomče?" zeptala se ho.

„Černá křídla," zamumlal. „Ve východu slunce, jak bylo řečeno. Teď pojďme."

Sestoupili podél spodních stupňů kaskády, kde už mezi kameny rašila tráva a kvítí, až k posledním strmým srázům, kde byly pod hlínou stále vidět obnažené kosti země. Přesto i tady tráva rostla stále hustěji, nejvíce podél zurčivých potůčků. Nakonec došli na horskou louku, jež sama připomínala tůni, protože tu stébla sahala Ils až po prsa a bylo snadno si v jejich hlubinách představit ryby. Pod ní už začínaly první remízky vysokých stromů, a i když tu rostly jen odolné jehličnany, kousek pod nimi už zahlédli koruny opadavých druhů, porostlé světlým novým listím. Než skončil den, došli mezi ně, do lesa světlého, vzdušného, vlahého a plného života. Šli mezi bílými borovicemi, balzámovými jedlemi, šedými břízami a vysokými buky a nacházeli pěšiny a stopy, z listí na zemi slyšeli šustění, v korunách poletovali ptáci, z hlubokých tůní na potocích skákaly ryby. Konečně se nemuseli bát hladu; v tak bohatém kraji nemohlo být těžké jen s malým zdržením a úsilím dost nalovit, narybařit a nachytat do pastí.

Vskutku tomu tak v následujících dnech bylo, dokud přes lesy nedošli do nížiny. Nacházeli tu břízy, hikory a jilmy, jedné noci tábořili pod mohutnými zelenými duby, další pod jírovci, jež se v ranním oparu tyčily jako stupňovité věže. Elofovi tu scházely sekvoje severních lesů, Kermorvanovi zase vysoké olše, protože tady rostly jen jako zakrslé keře u vody pod vrbami, topoly a zde nadmíru hojnými osikami. Elofův zrak jednoho rána přitáhla topolová alej na hřebenu blízkého vršku. Zavolal na ostatní a ti uviděli stejně jako on, že stromy rostou nezvykle pravidelně. Po rychlé snídani se vydali na průzkum, ale ještě dlouho předtím, než dosáhli hřebene, něco mezi stromořadím uviděli. Když se pak konečně dostali nahoru, silnice je už nijak nepřekvapila, snad jen svou šířkou a zachovalostí. Kamenná dlažba na mnoha místech popraskala a skulinami už rostla tráva a další byliny, ale dlažební desky byly tak veliké, že vegetace nikde neprorostla celou silnicí. „Naše hlavní silnice jsou mnohde v horším stavu!" zvolal Elof. „To ji tady někdo udržuje? Nebo vydržela..."

„Tudy už mnoho let lidská noha neprošla," Kermorvan ukázal do míst, kde nad cestou viselo husté trní. „Ale po pádu Morvanu ji jistě někdo udržoval. Teď je to ale spíš zvířecí stezka. Přesto se zdá, že vede na východ, a lepšího průvodce už nenajdeme. Půjdeme po ní."

Silnice je vedla vskutku spolehlivě. Často si museli cestu prosekávat meči a sekerou, ale po útrapách cesty divočinou jim to ani nevadilo. Po dlážděné silnici šli rychle, opouštěli ji tedy jen kvůli lovu nebo koupání v řekách. Nakonec je vyvedla z lesů, proplétajíc se jako řeka mezi nízkými vrchy, jež kdysi musely být žírnými pastvinami, a na nízkém náspu pokračovala rovnou plání. Zdálo se, že tu roste jen jarní tráva, ale Kermorvan v klasech poznal zrní kdysi pěstované lidmi. „A teď zas roste mezi koukolem a travou!" zabručel a nakopl drn u cesty. „Podívejte, tady byl hraniční kámen pole. A někde blízko musel stát statek, možná i vesnice. Možná tamhle, jak cesta jakoby bezdůvodně odbočuje."

Mlčky se podívali na nízký pahrbek v zatáčce. „Jak dlouho musí být stavení opuštěné, aby úplně zmizelo?" přemýšlel Roc.

„Tak pět set let," odhadla Ils, „nebo dvakrát tolik. Jistě napřed opustili statek a pak teprve přestali obdělávat pole."

„To jistě," souhlasil temně Kermorvan. „Tenhle kraj museli obdělávat sothrani, co utekli na západ založit Kerbryhaine. Ti, co zůstali, tu i pracovali, dokud..." Odmlčel se, ale Elof mu porozuměl a nedokázal jeho myšlenku nevyslovit.

„Dokud jich nezbývalo tak málo, že už to nezvládli, nebo už tolik polí nepotřebovali. A udržovali silnici do Morvanu, dokud nebylo jasné, že odtud se už nikdo nevrátí..."

„Až dodnes!" odsekl Kermorvan, tvář jako kámen. „Vrátili jsme se! A i když je nás málo, poznají v nás zvěstovatele nové doby!"

Silnice je vedla ještě po několik klidných dnů. Zabrousila znovu do lesů, teď řidších a spíše listnatých, vzduch byl s každým novým ránem teplejší. Roztroušené lesíky se táhly nízkou pahorkatinou, kde jako prázdné oční důlky hleděly z bohatých pastvin kruhové základy chlévů a salaší. Postupem času začal mít Elof dojem, že ve větru cítí moře a Kermorvan mu brzy přitakal. Silnice byla zachovalejší a podél ní už nacházeli stavení sice opuštěná, ale ne zcela zbořená, jednu zeď, tři zdi a štít, čtyři zdi a propadlou střechu. Za jedné deštivé noci se v takovém domě ukryli a vyhnali z kuchyně jen sovu a netopýra. „Pamatujete si, jak jsme spali u hlavních silnic?" zasmál se Roc. „Jako by od té doby uplynul celý život, ale vypadá to tu úplně stejně..."

„Ne tak docela," odvětil vážně Kermorvan. „Až už tyhle stavby zničilo cokoli, válka to nebyla. Nikdo je nevykradl ani nepobořil, jen... opustil. Zanedbal. A nebylo to tak dávno, když ještě stojí. Tak padesát šedesát let, rozhodně méně než sto."

„Tak nedávno?" zeptala se Ils. „A... všechny? Všechny najednou?"

Kermorvan se zatvářil nešťastně. „Vypadají zhruba stejně staré. Není to pěkné pomyšlení, co? Že tady ještě tak nedávno byli lidé a teď... nikdo. Může to mít své důvody, většinou ošklivé. K moři ale jistě není daleko. A tam najdeme alespoň část odpovědi." Pak se na hromadě osekaných větví obrátil a pokojně usnul.

„No jo," zabručel Roc. „Ovšem pokud si dřív ta odpověď nenajde nás!"

Jak praví příběhy, o den či dva později cesta zavedla výpravu na strmý kopec do hustého lesa, podle Kermorvana vysázeného jako větrolam na ochranu polí pod ním.

Jeho slova potvrdil poryv větru, jenž roztančil větve a rozevlál jim pláště. A když kolem poledního z lesa vystoupili, zakousl se jim do očí vítr, ale oni si toho ani nevšimli, protože uviděli lesk rozlehlé hladiny a nejen to. S úžasem hleděli na cíl své cesty, jež jim zabrala čas od začátku jednoho jara na konce druhého a museli urazit vzdálenost z jednoho konce veliké země na druhý. Až na obzor se před nimi prostíraly vody Východního oceánu.

Přes ně kdysi poprvé do této země připluli praotcové, zakladatelé říše Morvan. Daleko za obzorem, skryty oblým světem, stejné vody omývaly bájný břeh, z něhož předkové odpluli, pobřeží Kerysu. Už jen pohled na ně byl jako zázrak. Elofovi poskočilo srdce, když zase uviděl veliké moře a ve větru uslyšel jako dech vzdálený hukot příboje. Přesto si cestovatelé výhledu užívali jen chvíli, než uvykli prudkému světlu a uviděli na pobřeží velikou skálu. Elof už jednou něco podobného zažil, ale tentokrát pocítil ještě větší bázeň. Spořádaná krajina, krásná a úrodná, šachovnice polí, sadů a čistých lesů, to byly stopy činnosti keryských vyhnanců v nové zemi, příroda ovládnutá, ale nezničená, zkrocená, ale nezplundrovaná. Ale zatímco kolem Kerbryhaine pole poničil oheň a pohledu bránila oblaka dýmu, tady se bez poskvrny táhla od kopců až k moři, od severu na jih, kam až dohlédl, rozlohou jistě dvakrát větší. A stejnou měrou překonávalo Kerbryhaine i město v srdci kraje. Kerbryhaine připomínalo Elofovi klenot, brož nebo knoflík na erbu polí, ale tady se vzdálené město na dlouhém útesu tyčilo jako archa Mocností vytažená na břeh, jako koruna. A přitahovalo Kermorvanův zrak, jak by to žádný menší šperk nedokázal.

První promluvila Ils. „Kermorvane! Neříkal jsi, že tví
lidé mají i na východě veliké město? Nebo je postavil někdo jiný?"

Vysoký válečník zavrtěl hlavou. „Jak se tak dívám, může to být jediné místo. Což není usazeno jako koruna na dlouhé skále nad mořem? Což nevybíhá do moře jako kopí, jako veliká hráz chránící přístav? Právě na toto pobřeží vstoupil keryský lord, první král mého rodu, a tady také založil první město, z něhož se až jeho synové vypravili stavět Veliký Morvan. Zdálo se nám, jakou máme moc, my na západě? Zdálo se nám, že jsme oživili ztracenou slávu dávnověku?" Hlas se mu třásl, ale bylo ku podivu, že vůbec dokáže mluvit. „Hleďte, snílek daleko putoval za probuzením a poznal, jak laciný je jeho sen proti pravé slávě skutečnosti! Vidíte totiž Morvannec, Malý Morvan! V duchu si domyslete větší nádheru, již zničil nepřítel, a smějte se naší dětinské pýše."

„Nechci to srovnávat," řekl tiše Elof. „Kerbryhaine je největší město západu, ale západ je rozdělená říše, dvě země, jež by měly být jedinou. Spíš bych tu viděl, čím by Kerbryhaine mohlo být, kdyby mu vládla tvoje moudrá rodina. Městem jednoho národa a jedné krve."

Ostatní se na něj podívali a usmáli se. Teprve tehdy si uvědomil, jaký řekl dvojsmysl. Z Morvannecu mohlo snadno být město jedné krve. V poledním slunci zářily jeho hradby rudě, jako by jimi opravdu obíhala krev. „Tak to má být," kývl Roc. „A čím dřív se to povede, tím lépe. Je to tu úžasné!"

„Ano!" vydechla Ils. „Lidé jsou mocní, pokud byl Morvan ještě větší."

Kermorvan vážně přikývl a vzal ji kolem ramen. „Ale budou ještě mocnější, když jim budou Starší stát po boku. Pojďme, je to ještě přinejmenším čtyři ligy. Pokud chceme dorazit k bránám před setměním, nesmíme otálet."

Bylo dobře, že je čekala rovná silnice, protože nikomu z nich se nechtělo od krásného města odtrhnout oči, aby snad nezmizelo jako přeludy v jižních pouštích. Jak se však blížili, viděli ho čím dál jasněji a tím více se podivovali jeho nádheře.

Elof teď uviděl, že Morvannec se stejně jako Kerbryhaine rozrůstal od vrcholu útesu dolů. Mezi domy se proplétaly hradby, jež kdysi bránily celé město, skoro ztracené mezi novou výstavbou, také nově ohrazenou. Morvannec ale nevypadal jako Kerbryhaine s jeho chladnými hradbami z bílého kamene a kruhy šedých a zelených střech, s vysokou citadelou, korunkou věží se zlatými střechami místo srdce. Tady byla všechna obrana soustředěna ven, hradby širší a pevnější, hladké a bez jediné spáry, s hotovou silnicí místo ochozu a velikou kulatou věží na každém rohu, holou až na střílny těsně pod kuželovými střechami. Hradby mezi věžemi hlídaly strážní vížky a strážnice podobného typu. „Pevné stavby, tyhle věže," prohodila Ils. „Stavěné spíš k službě než na odiv."

„Stejně to tu vypadá příjemněji," nedal se Roc.

Ils zvedla obočí.

„Jistěže. Jsou podsadité jako duergar, ne vytáhlé a křehké jako lidi. Je jasné, že jsou hezčí na pohled než ty tenké tyčky v Kerbryhaine."

„Celé město vypadá útulně," přitakal Elof.

„Tím myslíš neuspořádaně," zazubil se Kermorvan. „Ale to mu dokážu odpustit pro to, co má v srdci." Ukázal na vrchol nejvyššího kopce. Útesy tu prorážely zástavbou jako nějaká ohromná příšera a z kamene byl vytesán obrovský pilíř. Kolem něj vedlo široké schodiště, na jehož vrcholu stála vysoká rovná věž nesmírné síly a moci, prozrazující starověký původ. Přesto to nebyla žádná hrozivá pevnost, slepá a panovačná, ale spíš palác s mnoha balkónky a okny, jež nesly obranné stroje jako král korunu, spíše na ozdobu, ale v případě potřeby k užitku. „O Městě u vody se říkalo, že je člověk mezi dvěma západy slunce nepřejde," zadumal se Kermorvan.

„Kerbryhaine šlo přejít za půl dne. A tohle město?"

Elof přimhouřil oči, aby odhadl vzdálenost. „Tak napůl, řekl bych. Vidíme ho tak jasně, protože jsme blíž konci útesu než začátku. Naštěstí jsou brány na naší straně, jinak by to byla dlouhá procházka!"

Víc toho tehdy pocestní neviděli, ale z města se dochovaly mnohé záznamy o věcech, jež z dálky vidět nebylo. Některé jistě poznali cestou z kopců mezi poli a další byly doplněny později, jak už je zvykem kronik. O jejich prvním dojmu však nemůže být pochyb a nejvíce to platí o paláci. Byl zřejmě ze stejného rudozlatého kamene jako vnější hradby, ale počasí a dým z města mu časem dodaly skoro černý odstín. Stejně dopadly i hradby uvnitř města a menší budovy v kruhu pod palácem. Všechny byly vystavěny na stejný způsob, vysoké štíty zdobily sloupové vchody a

korunovaly šedé břidlicové střechy, štíty však mířily ven, na moře, oblohu a kraj. Další kruh se pyšnil podobnými panskými domy, ale mnohé již byly vystavěny ze světlejšího kamene a některé dokonce z tmavé horniny, jež se na slunci zeleně blýskala. Ty už stály, pokud to skála dovolila, kolem zelených dvorů, uprostřed dalších menších domků. Drobné stavby tu nebyly holé a uniformní jako na západě, ale vesele rozrůzněné. Střechy vyšších stavení kryla břidlice, nižší střechy se ale blýskaly dlažkami všech barev, nejčastěji červené, žluté a modré, často glazované či sestavené do mozaiky. Zdi se stavěly z nejrůznějších kamenů či odstínů cihel. Štíty zdobily dvakrát pálené cihly, jasně bílá fasáda nebo prostě mnohobarevný nátěr.

Elofův zrak ale přitáhlo srocení domů ve vrubu, kde útes i hradba spadaly do širokého přístavu. Mnohé z nich byly postaveny ze dřeva jako v jeho domovské vesnici, na střechách nad vysokými štíty viděl dehtované šindele. Stěny měly pomalované vybledlými barvami a Elof měl i z dálky dojem, že rozeznává motivy mořských příšer, jež tak dobře znal.

„Zdá, že tam bydlí námořníci," řekl Kermorvan. „Nejspíš seveřané... ale kde mají lodě?"

Roc si zastínil oči. „V přístavu je pár stěžňů..."

Kermorvan se na pár černých skvrn u vlnolamu zamračil. „Ano, ale je jich málo a jsou malé. Vypadají na rybářské čluny. Město takové velikosti by mělo mít větší flotilu, už jen na dopravu úrody z vzdálenějších polí. Bylo by to daleko levnější a rychlejší než vozit všechno po silnicích..."

„Ale obdělávají se ta pole?" Ils ukázala na nejbližší a Elof uviděl, že už tu dlouho nikdo neoral; živé ploty na mezích prorostl plevel.

„Zvláštní," zabručel Kermorvan. „A nikde jediné zvíře, farmy vypadají jako bez života, z komínů se nekouří..."

„Příliš to připomíná naši cestu do Kerbryhaine," poznamenal stísněně Elof.

„Ale tam řádili nájezdníci, zatímco tady město nikdo neobléhá. Nevidím ani jiný důvod. Mohl snad dobytek pomřít a lidé také? Pokud je to tak... Ale čím dříve tam dojdeme, tím dříve se to dozvíme. Pospěšte si!"

Ať bylo Kerbryhaine jak chtělo vznešené a starobylé, proti dávnověké skále před nimi vypadalo mladé, křehké a nepodstatné v porovnání se silnými hradbami poznamenanými věky větrů a věrné služby. A byť dolní město vypadalo trochu zpřeházené a ne tak velebné, hovořilo k němu o dlouhých epochách života růstu pravdivěji než neměnná tvář západu.

„Možná máš pravdu," připustil Kermorvan. „Za tisíc let od jeho založení jsme se snažili uchovat v Kerbryhaine krásu a tak jsme stavěli stále stejně. V tomto městě se ale poprvé zabydleli lidé na novém kontinentu. Málo budov, ba ani palác, by nedokázalo stát tak dlouho. Díváš se na město, jež vyrostlo jako živé tělo, a bylo od svého založení stále přestavováno. Proč se třeseš?"

Elof se trochu zahanbeně usmál. „Mluvils o letech, o prvním příchodu lidí do této země. Nedokáži je brát tak zlehka, když je vidím před sebou v kameni. Jsem jako kovář uvyklý hledět hluboko do minulosti a hledat dávnou moudrost. Ale i mě děsí představa pěti tisíc let."

Kermorvanovi zajiskřilo v očích. „A posledních tisíc v úplné izolaci jako my. Věřím, že ty poslední hradby nebudou o nic starší a mnohé zdejší domy též; jako by tehdy město zaplavili uprchlíci... Změnili se? Žijí tu seveřané i jižané svorně jako v Morvanu? Kdo tu vládne, když Korentyn odešel bez dědice? Tisíce otázek tu čekají na odpovědi."

Roc byl praktičtější. „První ale musí znít, zda náhodou nestřílejí po cizincích! I kdyby to byl přítel. Nebo král."

„O tom jsem uvažoval. Zpočátku se raději představíme jen jako cestovatelé ze nápadu. Říkejte mi dál Kermorvan, ale křestní jméno vynechte..."

Ticho prořízlo zadrnčení a hvizd. Než se mu šíp zapíchl k nohám, už klečel v bojové pozici s taseným mečem; vtom však vstal a už se nepohnul. Ils zaklela a sáhla po sekeře, pak ale ztuhla stejně jako Kermorvan. Elof měl ruku na jílci, netasil však; i on uviděl vzadu na cestě ruch mezi živými ploty. Obklíčila je přesila neznámého počtu a všichni mohou mít luky. Za ním Roc funěl a šeptal: „Vlítněte na ně! Bojujte jako vždycky!"

„Ne!" vydechl Elof. „Drž se, Kermorvan má pravdu. Nedošli jsme sem jen proto, abychom své někdejší krajany zabili nebo se od nich nechali zabít, ne?"

Roc luskl prsty. „No jo..." Ale vtom zmlkl, neboť i on zaslechl Ilsin přidušený výkřik. S ostatními upřel oči na šíp a uviděl černobíle pruhované opeření. A zpoza živého plotu, z dokonalé skrýše, vylezl tucet ekwešských válečníků s luky v rukou.

Elof křečovitě sevřel jílec, ale nemohl dělat nic než doufat, že to je jen zlý sen. Ale na cestě stáli ti, proti nimž bojoval už jako dítě, kteří na něj naposledy číhali v lese začátkem cesty: vysocí muži ve zbroji z tvrzené černé kůže, tváře zrůzněné šrámy z bitev a rituálními jizvami. Luky drželi pevně, ti by neminuli.

Shora se ozval svist a Elofa obalil mokrý provaz, plný soli a šupin. Hodili na ně síť, a když se Elof pokusil tasit a prosekat ji, pospíšili mu chytit ruce. Od té chvíle už neměli šanci potyčku vyhrát, Elof se však dál pral, aby neztratil čest. Nakonec ho dokonale svázaného hodili na zem a Elof, neschopen pohybu, slyšel kousek od sebe zvuky jiného zápasu. Příšerný chropot ho vyděsil do morku kostí, stejně jako tupý pád těla do prachu. Konečně ho vyprostili ze sítě a veliká hnědá ruka ho zvedla na kolena. Podíval se nahoru a zažil strašný šok, tak se tvář nad ním podobala obličeji starého náčelníka, jenž ho chtěl kdysi nechat utratit. Šlo jen o podobnost rysů, toto byl totiž mladík s úsměvem od ucha k uchu.

„Ora! Máme vás!" Plácl si velikým okovaným obuškem do dlaně. „Poslouchej, ty jdeš, ty žít! Zatím. Do města, jdi! Kianhnu nat'deh!"

Zbraně a zavazadla jim vzali, sotva se na ně podívali a předali je nosičům. Pak je postrčili kopími a dýkami do ledvin. S rukama svázanýma za zády a spoutanýma nohama se pocestní belhali po cestě dál původním směrem, k slunným hradbám města. Mladý válečník pohladil vzory na hrudním plátu a znovu se zazubil. „Vy myslíte my blázni, že nehlídáme cestu? Přišlo slovo, hlídáme všude." Ukázal palcem na město Morvannec. „To teď naše."

KAPITOLA DESÁTÁ
Přibývá plamenů

Cestovatelé klusali k městu, zprvu příliš vyjukaní, než aby dokázali pochopit, co se děje. Elofovi to nedávalo smysl: náhlý neskutečný zvrat připomínal spíš noční můru. Ekweš stěží dobyli půl západu a to jen díky ohromné přesile na moři; jak se mohli dostat na východ? Jak dokázali dobýt tak obrovský hradec, o tolik větší než Kerbryhaine, a nezanechat jedinou stopu boje?

Na chvíli ho napadlo, zda je zpomalený čas Hvozdu neošálil víc, než si uvědomovali, a zda za těch pár měsíců neuběhly desítky, možná stovky let. Bláznivý nápad však zavrhl. Ve zmatku zakopl, v zádech hned ucítil hrot kopí a pod kazajkou mu vytryskla krev. Bolest ho donutila vrátit pozornost k bezprostřednímu nebezpečí. Hnali ho jako kdysi on vyháněl dobytek a zřejmě ho čekal i stejný osud. Lehce se pousmál. Kdysi se odmítl stát ekwešským otrokem, protože to znamenalo obřadnou zabíjačku a snědení. Co může teď čekat jiného? Čas mezi tím za to ale stál, ať už ho čeká cokoli, a když ztratí naději, že najde Karu, proč se snažit? Největší starost měl o přátele. Kdyby se mu podařilo jednoho z přepadového oddílu zabít, jako se to povedlo Kermorvanovi, zvrátilo by to rovnováhu, dostali by šanci k boji? Ne, bylo jich moc, byli příliš dobře vyzbrojení a měli síť. Bojem by nedosáhli ničeho krom jistoty rychlejší smrti, a na tu ještě nebyl připraven. Dokud dýchá, musí doufat a čekat na první chybu nepřátel, na první příležitost, jíž budou ostatní moci využít.

Zkusil se ohlédnout po Kermorvanovi a zděsil se. Vysoký válečník také pochodoval jako ve snách, od sítě zkrvavené ruce svázané za zády. Roc šel za ním, mimo dohled, ale Elof koutkem oka zahlédl Es. I ona byla spoutaná a navýsost rozvzteklená na utlemeného Ekweše, jenž ji každou chvíli šlehl koncem provazu přes široká stehna. Když ho to unavilo, začal prohrabávat jeden z jejich batohů; v Elofovi se zastavilo srdce při pomyšlení, co všechno by našel v jeho vaku. A v Kermorvanově...

Pak se ale mladý náčelník otočil, štěkl rozkaz, po němž se zvědavec rychle přestal zubit, a bílou holí ho nešetrně praštil přes ruku a pak i přes ucho, když si Ekweš dovolil vzdornou poznámku. Zvědavec se skrčil, zabručel něco jejich hrdelním jazykem a nechal batoh batohem. Kermorvan se chladně zasmál. „Mají disciplínu, když nic jiného! Kořist si nedotčenu rozdělí až vůdci, nebo ne?" Smyčka na krku se mu zatáhla a válečník utichl.

Potrestaný ekwešský bojovník také zmlkl a k Elofově hrůze si začal vztek vybíjet krutější hrou. Každou chvíli škubl za Ilsin provaz, až se zapotácela a škrábla se o nastavenou čepel. Nevykřikla, jen zatajila dech a kousla se do rtu, za minutu ale už měla kazajku na zádech krvavou a rozřezanou. Elof ho chtěl nakopnout, ať to stojí, co to stojí, ale to už se náčelník znovu otočil a zavrčel pár slov. Bojovník ztěžka polkl a předal provaz jinému.

„Co to má být?" ušklíbl se Roc. „Vychovaní lidožrouti?"

„To se pleteš," opáčil suše Kermorvan bez ohledu na smyčku kolem krku. „Nejde mu o nás, ale o disciplínu; teď na takové hry není čas. A také..." Náhle se odmlčel, šedomodré oči však naléhavě obrátil k ostatním. Elof krátce přikývl, že rozumí, protože ho napadlo totéž. Už si domyslel, že je chtějí jako otroky, ale zároveň to vypadalo, že dostali rozkaz je přivést nezraněné, možná kvůli výslechu. Škubání za obojek nevadilo, ale bodnutí může proniknout příliš hluboko. Nechuť zajatce zabít může být slabostí nepřátel, kdyby se objevila příležitost k útěku.

Žádná však nenastala. Stráž byla stále bdělá, tempo nepolevovalo, provaz a čepel stále stejně důsledně trestaly každé zakopnutí či zaváhání. A zakopávali často,

neboť padali únavou a v soumraku neviděli na cestu. Po celé věčnosti plahočení se ozval ostrý rozkaz a společnost zastavila tak náhle, že zajatce chytily až provazy omotané kolem krku. Elof padl na kolena a pod sprškou ran a kopanců musel uhnout. Když zvedl hlavu, uviděl proti tmavnoucí obloze překvapivě blízko vysoké hradby města; Ekweš nasadili vražedné tempo. Teď ale seděli u cesty a tiše mezi sebou hovořili, jako by na něco čekali. Zvedl znavený zrak ze země k městu a uviděl, že cesta vede k brance v hradbě, daleko menší než brány, jež viděli zdaleka. Čekali tu, dokud tma nezhoustla a nevyšly první hvězdy; byl překvapen, jak málo světel se ve městě rozzářilo. Dokonce i palác svítil jen několika okny. Jakmile se úplně setmělo, náčelník vyskočil a ostatní postavili zajatce na nohy a postrčili je k brance.

Zpředu se ozvala dunivá rána, krátký rozhovor a vrzání pantů. Na rudohnědých kůžích zazářilo světlo loučí a zapálilo oheň v černých očích, divokých a nelítostných. Elof měl pocit, že je na těch mužích něco zvláštního. Byli sice tvrdí jako všichni Ekweš, ale tišší, hrozivější než uječení nájezdníci z moře nebo přepadový oddíl v lese. Málokterý z nich kromě náčelníků byl mladý. Jednalo se o vybrané bojovníky, veterány a ještě něco navíc. Uvědomil si, co to je, když ho s ostatními provedli brankou do potemnělé ulice rámované nevýraznými zdmi vysokých stavení: všichni tihle Ekweš byli fanatici. Staří bojovníci, mladí náčelníci - sedělo to k oběma skupinám. Připomněli mu Mistra kováře.

Teď se kolem nich shromáždilo víc Ekweš, hotový oddíl, a hlídači na náčelníkův pokyn škubli provazy. Teď cestovatele svižně táhli po ulici dlážděné ohlazenými kočičími hlavami. Ekweš se dali do klusu, ale Elof si rychle všiml, že spíš než je hlídají okolní domy. V očích ho pálil pot a neviděl víc než hradbu budov, černější než okolní tma. Oddíl náhle ostře zahnul, sandály pleskly o dlažební kostky a seběhly z ulice do spletence úzkých cestiček.

Byla tu tma, nesvítilo jediné okno; jeden či dva Ekweš uklouzli, upadli a jali se jadrně nadávat, když po nich ostatní přeběhli. Elofa, tupě smířeného s osudem, napadlo, proč nemají pochodně. Nechtějí snad být viděni? Nebo potřebují skrýt své zajatce? A proč?

Měsíc vyšel zpoza mraků a Elof se v jeho svitu poprvé rozhlédl po městě. Uličku, jíž běželi, vymezovaly dvě vysoké stavby, spojené klenutým mostkem mezi střechou a okny. Za nimi cesta vedla mezi dvěma zdmi ze světlého kamene, sotva o hlavu vyššími než člověk a nahoře vybavenými ostny, jejichž funkce byla spíše ozdobná než praktická. Ve zdech zelo mnoho portálů a branek. Za nimi se na obou stranách vypínaly vznosné domy ze stejného kamene, oddělené zřejmě parky a zahradami plnými vysokých krásných stromů. Napravo zrovna stál jeden dům, mnohokrát vyšší než zeď. Až po střechu zdobila štít vysoká barevná okna a ve výklenku mezi nimi roztahoval ošlehaná křídla

vytesaný orel. Na druhé straně, málem hned u zdi, stálo nižší stavení s menšími okny a umně zdobenými římsami, plnými zvířat, rostlin a komických lidských typů. I sužován hlídači snažil se vidět co nejvíc; to bohatství ho uchvátilo. Bylo to civilizované umění, na hony vzdálené ponuré živočišnosti černobílých ekwešských vzorů, a přece působilo nově, téměř nepoznamenáno počasím. Jeho podezření se potvrdilo. Pokud teď město patří mořským nájezdníkům, není to dlouho.

Po mnoha zatáčkách se ulička rozšířila a skončila na široké třídě, lemované domy nejrůznějších tvarů od vysokých věží přes paláce k menším stavbám, ale pěknými a vyváženými.

Oddíl pospíšil na druhou stranu a měsíc ukázal smutnější pravdu. Na svítilně se za krk houpala mrtvola; nebyla oblečená po ekwešsku, ale víc vidět nebylo. Podle zápachu tu visela už pár dní. Na jednom úchytu svítilny spal přežraný tlustý racek. Elof uviděl odraz svého zděšení i ve tvářích přátel, ale Ekweš výjevu nevěnovali pozornost a hnali je dál úzkou uličkou za hospodou.

Proběhli tak do kopce celé město, únavná cesta byla ještě horší díky výběru trasy. Dlouho předtím, než tam skoro k půlnoci dorazili, si Elof domyslel, že cílem cesty je zámek. Přes zčernalou fasádu vypadal jako krásná a vznešená stavba, teplé světlo zevnitř zlatilo balkóny a opěrné žebroví. Kerbryhaine mu připomněl méně než Síně léta, neboť působil spíše půvabně než pyšně. Na rozhlížení ale neměl mnoho času; hlídalo tu mnoho Ekweš a když se oddíl objevil, začali se hemžit jako mravenci. Náčelník neplýtval slovy, hned se otevřel zadní vchod a zajatci museli do začouzeného červeného přísvitu uvnitř. Ošlapané točité schody vedly dolů, strop byl nízko. Kermorvanovi i vysokým Ekweš tu hrozilo stejné nebezpečí a vskutku, když došli na rovnou chodbu, náčelník se uhodil o klenbu do čela. Dozíral však na hlídače, dokud zajatce nenahnali za masivní dřevěné dveře do temného sklepa, a stál nad nimi s krví v očích a nadávkami na rtech, dokud je nerozvázali a se zbraněmi v rukou nevyrovnali podél studené zdi. Cestovatelé pak dostali na zápěstí a na kotníky železné okovy, provlečené kruhy za jejich zády tak nakrátko, že se dokázali stěží pohnout. Náčelník se ještě zdržel, aby železa osobně zkontroloval, a nařídil zkrátit Elofovi řetěz. Pak odešel a za ním ostatní i se všemi pochodněmi. Dveře se zabouchly, v zámku zarachotil klíč, ve sklepě zavládla tma a ticho. Nikdo nepromluvil, nikdo se nepohnul, stěží dokázali dýchat. Noční můra dospěla k vrcholu.

Nakonec se ale pohnul Kermorvan; slyšeli chrastit jeho okovy na nohou. „Co se stalo?" zeptal se tiše a tupě. „U Kerysu, co se to tu stalo?" Nikdo mu neodpověděl; zrovna se ho chtěli zeptat na totéž.

„Hnali nás sem až za tmy," zamyslel se Elof, „jako by nás neměl nikdo vidět..." vtom mu slova uvízla v hrdle. Pomalu a tiše se v zámku zase otáčel klíč. Pak z něj vyklouzl a znovu se rozhostilo ticho. Potom se dveře nesmírně opatrně pootevřely na škvírku a dovnitř vnikl slabý paprsek žlutého světla. Nad ním se objevila tvář a Elof zapomněl dýchat. Vypadala přízračná, mrtvolná, vznášela se v nicotě jako obličeje v Dorghael Arhlannenu, zaprášené, ale podobné živým lidem. Zachvěl se při pomyšlení, že je opravdu připomíná silnými kostmi pod napjatou kůží, propadlými tvářemi a spánky, rámovanými zbytky bezbarvých vlasů. Ale když doplula blíž, uviděl, že vlasy jsou husté a stříbřité, nos pevný a rovný, rty tenké, ale ne úplně bílé. V důlcích se blýskaly kalné modré oči. Přesto to mohl být jeden z těch mrtvých, oživlý, nebo někdo jiný, koho si zrovna nedokázal vybavit. Byla to stará tvář, a přece vznešená a krásná křehkým půvabem zralého věku. Zamlada musel být pohledný jako... Kermorvan. Nebyl mu podobný jako Korentyn, měli jen příbuzné rysy, ale shodovali se silou a vůlí, odraženou v očích, když se stařec na Elofa podíval. Elof mu zkusil pohled oplatit, ale nedokázal dlouho hledět na tvář starou, a přece ještě zestárlou utrpením. V hlase se odráželo obojí.

„Povíte mi, pánové, kdo jste?" Mluvil jasně sothranským nářečím, srozumitelným i v Kerbryhaine, hlas se mu však třásl. Elof instinktivně čekal, až odpoví Kermorvan.

„Pocestní ze západu," odpověděl nakonec. „Ze západních břehů, jež morvanští osídlili po pádu města."

„Áá..." V tom povzdechu znělo pochopení i bolest. „Jak je to možné? Nevěděli jsme, že západ přežil. A je to taková strašná dálka..."

„My jsme o východu nevěděli o nic víc," řekl tiše Kermorvan. „A byla to opravdu strašná cesta, stála nás mnoho životů. Nejstrašnější je ale její konec! Co se tu stalo, že barbaři, s nimiž bojujeme, toto město už dobyli?"

Tvář se rychle odvrátila. „Takže jsou i na západě? Tedy zhyne, co jste probudili..."

„Ještě ho nedobyli," zavrčel Roc. „Ti, s nimiž mluvíš, na tom mají svou zásluhu, i já. Nakopali jsme jim prdele!"

„Pak naděje ještě žije!" pravil naléhavě stařec, ale záhy zneklidněl. „A-ale nepotřebujete maso nebo pití? Donesl jsem, co jsem mohl. Sám nemám lepší."

„To je od vás laskavé!" zvolal vroucně Elof, protože mu už žízní natékal jazyk. „Ale můžeš nám na jídlo odemknout ruce, dobrý žalářníku?"

„Ne, vznešený pane, neboť nejsem žalářník, ba ani klíčník. Tady ve vězení mi svěřují jen nejhorší práce. Dali mi pouze klíče od dveří, a dobře udělali!" Tehdy mu v unaveném hlase zazvonila ocel. „Ty jsi, hádám, seveřan. Dobře vědět, že se jim daří i na západě. Musím vás nakrmit; odpusťte, když budu nešikovný, zrak mne rychle opouští. Ale poslechněte si o našem utrpení!" Dlouhou a silnou rukou, podobnou Kermorvanově, podal Elofovi k ústům čutoru. Na rtech ucítil chladné víno s vodou a vděčně se přisál k hrdlu. „Kdy vlastně začalo? Těžko říci. Snad už kdysi s pádem Morvanu a smrtí krále i prince při obraně, Keryna i Korentyna." Kermorvan se zakuckal, ale mohl to svést na víno. „Morvannec svěřili lordu správci Karouenovi, svému synovci, a když poslední uprchlíci přinesli přes hory smutnou novinu, lidé jeho rod pověřili vládou. A vládli dobře, neboť také patřili do rodiny Kermorvanů. Scházel jim jen divoký zápal, ale to vadilo málokomu. Jakmile bylo jasné, že podnebí a hory k nám Led nepustí, soustředili se na nový život a prospěch Morvannecu, jenž tak dlouho strádal ve stínu Morvanu. Slavili úspěch a po mnoho pokolení mohli řešit jen každodenní problémy a zapomenout na minulost." Hořkost ve starcově hlase sami dobře znali.

„Tak to bylo i u nás!" zvolal Kermorvan. „Ale pokračuj. Jak dlouho ta přehnaná spokojenost vydržela?"

„Ještě ji pamatuji," odvětil smutně stařec. „A byl jsem spokojený stejně jako ostatní. Kéž bych stačil zemřít ještě v přeludu! Asi před čtyřmi lety přišel mor, pokud to ovšem byl mor. Říká se, že nám otrávili studny, i když nikdo neví,

kdo by něco takového mohl udělat. V létě pak záhy pomřely dvě třetiny obyvatel a zbytek měl plné ruce práce už jen s pohřbíváním těl. Moje rodina vymřela, děti i blízcí příbuzní, ale přesto víc lituji smrti bezdětného lorda Korena a jeho paní. Zůstali jsme bez pána."

„To neměl bratry?" zeptal se Roc s plnou pusou chleba, neboť ho stařec právě krmil.

„Až moc! A čest jim byla cizí. Vrhli se po trůnu a všude zavládlo pozdvižení. Musím však uznat, že pouliční boje nepodporoval žádný z nich. V davu získaly vliv nešlechetné povahy a nejvíce jeden, údajně kupec z venkova. Teď o tom pochybuji! S sebou totiž přivedl jako sluhy snědé muže z dalekého jihu, jak řekl, a začal nám je najímat na pomocné práce ve městě i na poli. Byli to neúnavní pracanti a hodně nám pomohli. Zvykli jsme si na ně a nepočítali jsme, kolik jich vlastně ve městě je. Pak, loňského jara, se tenhle kupec vrátil z nějaké cesty. A téže noci snědí pacholci shodili masky, vzali schované zbraně a zbroj a napadli stráže u našich bran. Z divokých krajů na severu jim přišly posily. Naše ostatní města dobyli stejně, ale díky lodím, jež nám ukradli z přístavu. Mnozí se jim chtěli postavit, ba i já, ale scházel nám vůdce a byli jsme slabí. Od počátku se chovali jako vítězové, jako by odpor byl zcela nemyslitelný; to hrálo velkou roli. Za týden dobyli celou zem a my už déle než rok neseme jejich jařmo. Dřeme na ně desetkrát více, než kdy oni pracovali pro nás."

Kermorvan se na starce podíval. „I ty jako jejich žalářník?"

„I tak, ve sklepích, jež kdysi nevěznily nic než dobré víno a kde jsem vládl coby komorník. Jakýkoli odpor, i pasivní, trestají velice krutě. Pokud jsi s nimi bojoval, víš, jací jsou, že v nich není nic dobrého krom statečnosti a poslušnosti, jaké strašné zlo páchají při svých obřadech. Ti lidé se dokáží snížit k hrůzám, jaké jsem si nedokázal ani představit! Srdce mají stejně černá jako kůži!"

„Jsou zkažení," řekl tiše Elof. „Ale kůže s tím nemá co dělat. Mnozí podobní se smísili se starou severní rasou, vytrpěli si od Ekweš svoje a nenávidí je stejně jako ty."

Stařec teď elegantně krmil Ils. „Je mi jich líto. Ale vrátila se mi víra v lidskost. Málem jsem si myslel, že bojujeme s nějakým jiným druhem, legendárním jako duergar."

Ils popotáhla, v očích jí zle blýsklo a v hlase se ozvala trpká hrozba. „Tak si dej pozor, nebo ti legenda ukousne prsty, starý člověče!" Stařec zalapal po dechu a podíval se tak zblízka, až se nosem skoro dotkl jejího.

„Ty jsi tedy..." vykoktal a pak se užasle usmál. „Ach paní, odpusť mi! Nechtěl jsem Starší lid srovnávat s tou zvěří, snad jen tím, že jste prý o tolik výš než lidé, jako jsou Ekweš níž. A ještě méně jsem čekal, že jednoho z vás uvidím! Kéž bys poctila naše město svou návštěvou za příznivějších okolností..."

Ils celá rozkvetla, ale než stačila odpovědět, skočil jí do řeči Kermorvan. „Pane, říkáš, že Ekweš jsou tu už rok. Proč? Přivedli si rodiny, aby se tu usadili, jak je jejich zvykem?"

Stařec zavrtěl hlavou.

„Ne, nepřivedli. A město ničí, jako by tu nechtěli zůstat dlouho, venkovany nahnali za hradby a pole nikdo neobdělává, zatímco nám vyžírají zásoby. Přemýšleli jsme, o co jim vlastně jde. Skoro by se zdálo, že čekají... Ale kdo ví na co?"

„Tenhle kupec," přerušil ho Elof, „co vlastně dělá? Není jedním z nich, jak říkáš, a přece jim vládne?"

„Ano, vládne. On nebo jeho ženy."

„Jeho ženy?"

„Viděl jsem je. Jedna s ním je od chvíle, co se tu poprvé objevil, a odjížděla s ním na cesty. Ta druhá... nevím. Ale ani jedna se nechová jako manželka nebo dcera."

Elofovi přejel mráz po zádech a otřásla jím zlá předtucha. Stejně se ale musel zeptat. „A jsou... jedna vysoká, modrooká, světlé pleti a vlasů? A ta druhá... trochu menší, velice štíhlá, ostříhané tmavé vlasy?"

„To jsou ony!" vykřikl stařec. „Ale jak jsi... aha. Takže už byly i na západě."

„A ten kupec, co je zač. Má jméno?"

„Ano, ale nevím, zda mu opravdu patří. Kdysi patřilo vznešené rodině, jež se od počátků Morvanu protivila králům. Je to Bryheren. Křestním Bryhon."

Červeň náhle rozlitá po podlaze vypadala spíše jako krev než světlo. „Je to tak, starce. Ale co to máš co rozhlašovat, to je otázka." Plamen pochodně hořel nízko, na postavu za ním nebylo ve hře světel a stínů skoro vidět. Hlas cvičeného řečníka však všichni poznali.

Stařec se ztuha a s bolestí narovnal a obvinění se postavil s klidem. „Pane, jsem tu, abych krmil vězně."

„Ano, ty, které jsi měl! A nepouštěl si hubu na špacír! Buď rád, že nic z toho, co jsi řekl, brzy nebude důležité. Mazej do paláce, dědku zatracený!" Vyhodil starce do schodů a zabouchl za ním dveře. „Smradlavá díra!" zavrčel a celou zazněly rychlé kročeje. Cosi zavrzalo, otevřenou okenicí zalilo zaprášenou podlahu světlo měsíce a do cely zavanul chladný vzduch plný vůně a šumění moře.

„Děkuji, Bryhone," řekl vyrovnaně Kermorvan.

„Není zač," odpověděl stejně klidně Bryhon Bryheren, když zastrčil pochodeň do otvoru ve zdi, postavil se před ně, opřel se o sloup a založil ruce na prsou.

„Ty!" běsnil Roc a škubal řetězy. „Ty Amicacův spratku, jak ses sem dostal? O co ti jde, prašivý zrádče!"

Bryhon pokrčil rameny. „Nevím, co tím chceš říct. Nejsem zrádce a nikdy jsem nebyl. Sloužím věrně."

„Porušils však svaté přísahy," obvinil ho Kermorvan hlasem chladným jako železná čepel.

„Žádnou jsem nemyslel vážně. Všechny jsem chtěl porušit kvůli dřívějším, důležitějším přísahám, rozhodnut brát a ničit."

Kermorvan zhluboka vzdychl. „Takže je to pravda."

„Je," odpověděl Bryhon.

„Co je pravda, vy pošuci?" zasyčela Ils chviličku před Elofem.

Kermorvan se ošil. „Že mezi naším lidem je a dlouho byl, řekněme... spodní proud. Opak všeho, čemu věříme a čím jsme, nenávist ke všemu, čeho si vážíme, uctívání největšího nepřítele. Tajné vyznávání starých Mocností. Dědičný kult Ledu."

Bryhon přikývl. „Slušné shrnutí. Ale spíš než nenávist je to pohrdání. A neomezujeme se na uctívání." Náhle mluvil skoro nevýrazně, ale pod povrchem, jako tekutý písek pod tenkou krustou, vřelo rostoucí vzrušení. „Zbožňujeme. Jako už od příchodu člověka za dřívějších světových zim, ještě před vzestupem prokletého Kerysu. Z Kerysu jsme šli do Morvanu a z Morvanu na západ, i když tady na východě bohužel náš rod zanikl. A celou dobu jsme bojovali proti té nezdolné žumpě lidského pokolení. Ať lidé utekli kamkoli, utekla s nimi i naše víra, do nejzapadlejších koutů světa, do posledního dechu. Zbožňujeme mysl, hrdou a nezávislou, osvobozenou od smradlavé stoky těla. Chceme svět vyčistit, nákazu zahubit mrazem, ten mor bezmyšlenkovitého života. Svá těla očišťujeme službou nejčistší mysli, umrtvováním a potlačováním jeho požadavků..."

„A mezitím prahnete po moci a majetku," přerušil ho suše Elof. „Ušetři mě kázání, Bryhone, už jsem ho slyšel. Vím, za co stojí."

„Neposuzuj mne podle svého bývalého mistra!" odsekl Bryhon; zřejmě tady měl citlivé místo. „Přiznávám, že byl pokrytec, i když se sám považoval za pravověrného. Ale je tohle pokrytectví?" Jediným škubnutím si vytáhl pravý rukáv až k rameni. „Nebo tohle?" Roztáhl klopy a odhalil před nimi hruď.

Kermorvan hrůzou vykřikl. Roc zaklel. Ils zezelenala a odvrátila pohled, i Elofovi se zvedl žaludek. Celé nadloktí měl Bryhon zbrázděné pavučinou jizev a ran, starých a bílých i sotva zahojených. Hruď vypadala stejně, několik pruhů se mu však táhlo kolem těla, jako by se bičoval rozpálenými dráty. „Tomuto výkonu víry jsem zasvětil život stejně jako můj otec, jeho otec, děd a všichni z našeho rodu! A ty mi chceš, chlapče, nadávat do zrádců!"

Roc na něj plivl. „To jseš, a všichni tví pošahaní dědci! Ať je v tý hnusotě peklo škvaří navěky!"

Kermorvan vzdychl úžasem, snad i lítostí. „Konečně mi dochází, proč ses nikdy neoženil, poslední Bryherene."

Bryhon naklonil hlavu. „Smíme se ženit až v pozdním věku a jen za účelem zplození dědiců, samozřejmě, ne pro rozkoš."

„Samozřejmě. Ale myslel jsem... něco jiného."

„Není divu, že se sem dostal v bezpečí!" zavrčela Ils. „S tím by si nešpinila drápy ani Divoká honba! Dělalo by mu to dobře!"

Bryhon při zmínce o Divoké honbě vykulil oči, ale hned se ovládl. „Tak takovou jste měli celou dobu společnost? Ale to si myslíš, že jsem tudy cestoval jen jednou? Za posledních pár let jsem byl každou chvíli někde jinde, na východě i na západě."

„Předpokládám přes Led," řekl Elof.

„To jen poprvé," odpověděl Bryhon. „Ekweš jsme také museli vést přes Led, i když to znamenalo ztráty. Ale jsou to pokrevní bratři ze Skrytého klanu a něco vydrží. Ne, já cestuji kratšími a temnějšími stezkami. Zrovna ty bys to mohl uhodnout, jedná se koneckonců o tvoje dílo."

Elof zaškubal řetězy. „Tarnhelm!" vykřikl.

„Správně. Od tvého mistra ji dostala lady Louhi. Ale mnohokrát mi ji laskavě zapůjčila, když chystala nájezd na Kerbryhaine a dobytí tohoto města. Bál jsem se, žes mě v ní viděl oné noci na hradbách, ale to jsem tě přecenil. Tvůj mistr mi o tobě ještě chvíli předtím hodně vyprávěl."

„Tak to ty jsi nás prozradil Mistru kováři!" řekla Ils stejně sladkým hlasem jako Bryhon.

Pokrčil rameny. „Samozřejmě. S pomocí helmy jsem k němu často chodil na poradu, abych byl po pádu Kerbryhaine se svými následovníky v bezpečí. Kovář byl navíc můj vzdálený příbuzný, ale to nás spíš znepřátelilo. A já jsem také samozřejmě zavolal Ekweš do lesa, když jste vyrazili na výpravu. Kdyby mezi nimi bylo víc mužů ze Skrytého klanu, nezpackali by to."

„Zvláštní," řekl tiše Kermorvan. „Skoro jsem ti věřil, že své přání šťastné cesty myslíš vážně..."

„Ale to ano!" odvětil černovlasý muž naoko překvapen. „Musel jsem vám v tom bránit, ale stejně jsem doufal, že sem dorazíte. Protože tady si s tebou všechno vyřídím, aniž bych v Bryhaine ohrozil svůj vliv. Tady s tebou mohu bojovat otevřeně a jedinou ranou skoncovat s tebou i s tvou degenerovanou rodinou."

„No prosím!" vybuchl znenadání Kermorvan. „Tady jsem! Stačí jediné slovo. Rozvaž mě, vrať mi meč! Pak uvidíme, kam rána padne a čí rodina vymře po meči!"

Bryhon zavrtěl hlavou. „Nesmírně mne to mrzí, ale nemohu. Přišel jsem ti hlavně právě tohle oznámit a vyjádřit svou lítost. Takové pocty se mi nedostane, vaše životy patří někomu jinému. Je to zřejmě věc kázně, posílení vůle a odplaty za nemálo bludů. A pro vás dostatečná odměna za všechny problémy, které jste nám způsobili. Před smrtí vás čeká zoufalství a šílenství, neboť ty vám dá ten, kdo pro vás přišel." Rychle se ohlédl po otevřené okenici a když se k nim zase otočil, na vysokém čele se mu leskly krůpěje potu. „Nesmím se tu zdržovat. Už tak jsem pobyl příliš dlouho. Zítra se vracím na západ zase popohnat očišťující boj, jejž jste zastavili, a následný útok. Nenamlouvejte si, že ho někdo dokáže zarazit. Havran je mrchožravý pták a je mu jedno, čí kosti ohlodá. Sbohem!" Schůdky překonal jediným krokem, práskl dveřmi, prudce otočil klíčem, až železo zavrzalo. Pak už neslyšeli nic než z hloubi hukot moře a větru.

Elof chtěl promluvit, ale nedokázal to. Nedokázali to ani ostatní, ochromeni hrůzou v Bryhonově tváři. Muž byl k smrti vyděšený, že se zachytí do věcí příštích, že jim bude být jen svědkem, i když díky svému dvojímu životu musel už hrůz vidět dost a dost. Když znovu zazvonilo železo, Elof se rozklepal, dokud podle funění nepoznal, že to se Kermorvan marně snaží roztrhnout okovy. Elof to také zkusil, až mu švy na kazajce samou námahou praskaly, nebo snad vlákna ve svalech. Ocel řetězů i pout však vydržela a Elof se udýchán svalil na bok do prachu. V potemnělé cele se pomalu usazoval strach jako zvířená zrníčka prachu v měsíčních paprscích. Tu prach znovu vylétl v poryvu ledového vzduchu, a znovu, a znovu, jako by jej vířily údery neviditelných křídel. Částečky vířily a blýskaly se jako železné piliny, stále

hustěji a jasněji, až se zdálo, že vytvářejí stín, pevný obrys, útlou postavu ze světel a stínů. Vynořila se z měsíčního svitu a snad z něj byla utkána, jasně stříbrná a půlnočně černá. Jas tvořil brnění, tma plášť roztažený jako veliká křídla, slitá s temnotou cely. Postava měla blyštivou přilbu, černé průzory divoké masky, černé ratiště kopí, stříbrnou rukavici, jež je svírala nad jejich hlavami. Nad to všechno jasněji se však třpytila hlavice kopí, poznačená změtí symbolů. Všichni na ně upřeli oči, Elof si jich však snad ani nevšiml a hleděl přímo na pohlednou tvář napolo skrytou pod helmou, na rty, jež tiše vyslovily jeho jméno.

„Alve! Elofe! Podívej se na mne!"

V hrůze a bázni, ve strašné předtuše, stěží dokázal najít hlas.

„Mluv tedy, kdo jsi, tak krásná a tak důstojná! Ukaž mi tvář!"

Odpověď zazvonila jako vzdálené zvonky za mrazivé noci. „Když jsem oděna do války, kdo na mne pohlédne, ztratí život a světlo. Jen ten na mne teď hledí, kdo záhy mou rukou zemře."

Elofem otřásl smrtelný strach, zalomcovala jím zima jako na začátku horečky. Ze rtů mu však vyšel hořký smích, neboť ten hlas, byť změněný, poznal. „Takže nás tu zabiješ, spoutané a bezbranné? Tedy promluv, hrdinko! Přidej k činu i jméno!"

„Jsem jedna z Morghannen, z Valkyrior, Dárkyň života, Výběrčích Smrti. Jsem válečnice Mocností a ony mi uložily vaši smrt. Jmenuji se Kara."

„Kara!" To jméno z něj vylétlo, ač ho znal od počátku. Zvedl k ní oči, myšlenky zvířené jako prach, neschopen si přiznat, co vidí, co právě slyšel. Nedokázal v ní vidět dívku, již kdysi poznal, ztracenou a nešťastnou jako lidská dcera, útlou postavu, již svíral a líbal v hodině černého nebezpečí. A přece stejně jistě věděl, že je to ona, že tohle je její pravá podoba a že Tapiauova výstražná slova tu došla naplnění. Také si vzpomněl, jakou měl z Kary hrůzu Mistr kovář; rozšířené vědomí mu zřejmě dovolilo vycítit z ní nebezpečí. Elof nemohl utéct před pravdou. Odvážil se milovat jednu z Mocností. Za jakého blázna ho musí mít! Srdce se v něm zhroutilo jako někdy dávno člověk, jehož smrt přivodil.

Topil se jako kdysi v lesním jezeře, kde ho pod hladinu táhly černé drápy. Až nad hlavu mu stoupala nevolnost, prázdnota, ztráta. Svět a život se mu odcizily, nerozuměl jim, zahalil se tmou jako pláštěm. Už mu nic nezbývá... Přesto v témže okamžiku věděl, že to není pravda. Na pomoc mu pospíšilo právě zoufalství. Zbývali mu ještě přátelé, přikovaní ke stěně vedle něj, odsouzeni k utrpení, pokud jim nedokáže pomoci. Tak to mu zůstalo... a vzpomínka na šeptem pronesená slova. „Karo! Tohle opravdu jsi? Tedy volíš mezi pravdou a lží. Kdysi jsi totiž přísahala, že nejsi obyčejná. A to je pravda! Také jsi však slíbila, že se nezměníš!"

Zkřivila ústa, trhla hlavou, ratiště ani hlavice se však nepohnuly. A ozvala se vážná nesmiřitelná odpověď. „Jsem, co jsem. Vyřčený rozsudek musím vykonat. Přísluší mi jen nekonečná bolest. Připravte se a smiřte se."

Elof zoufale polkl a upřel oči do černých průzorů helmice. „Slyš má slova! Tak ty jsi válečnice Mocností? Ale kterých Mocností? Dárkyně života. Jsi jí, Výběrčí Smrti? Proč tedy sloužíš těm, kdo ti nedají na vybranou? Z čí vůle rozséváš smrt?"

Zdvižené kopí se zachvělo. „Z vůle... jež mne svazuje! Nesnaž se její dílo změnit ani zdržet. Nemá strach, nemá jedinou slabost, jíž bychom mohli my dva využít. Nechtěj prohloubit své utrpení, ani moje! Ba i teď..."

„I teď?" Slyšel se křičet, až hlas ozvěnou rozechvěl klenbu. Snažil se do slov vložit sílu, kout jimi železo na kovadlině. „I teď tě mučí, Karo! I teď tě rvou! Jsi rozervaná mezi svou vůlí a tou, jež tě ovládá! Co tě trhá, co tě zotročuje! Buď tím, čím se nazýváš! Vyber si svobodně!"

Trup ve zbroji se zachvěl. Kopí se zhouplo a spadlo. Vtom sebou trhla a hlava jí vylétla vzhůru, jako by ji někdo zezadu chytil za krk. Dál už jen křičela. „Podívej se na mě! Nemám na vybranou!" Plášť odlétl a rozvířil stíny. Kopí vylétlo do vzduchu, na hrotu rozechvělé šílenstvím, a rozlétlo se mu proti srdci.

Vzory čepele se zkroutily jako klubko hadů a vlétly mu přímo do očí. Tma i stěna cely zmizely, spadl do proudu horké krve, jež mu odplavila maso z kostí jako rozteklý vosk, v uších se mu ryčně posmívaly rezavé hlasy. „Karo!" zařval, aby překřičel hlasy i hučení proudu. Snažil se zachytit myšlenky, ale ty se mu rozpadaly pod rukama a rozmělněná paměť odplouvala pryč. Chytil se jediného vjemu, jediného kamene v peřeji, pohledu na její paži, při pádu pláště obnaženou, a na ní pochopení, nečekaný zlatý záblesk. „Karo!" zavolal. „Při tom, co jsi přijala, tě zaklínám! Při silách, jež jsem tam vkoval, ti poroučím! Jsi vázaná i mým náramkem!" Tu náhle ležel na podlaze cely, všechny svaly stažené pálivou křečí, a nad ním se skláněla maska helmy. S bolestí se nadechl. „Ale v tom poutu... je jen svoboda. Karo, přísahala jsi při tom, čím jsi! Buď tedy sebou! Buď svobodná! A pokud jsi mne kdy milovala, pomoz nám! Skrývali nás před zraky města... a tak jim můžeš zkřížit plány! Udělej, čeho se bojí! Zburcuj město! Svolej..." Paže slétla. Dopadl úder.

Něco zaječel, vzepjal se proti řetězům, čepel ho zastudila na krku a sjela. Celu ozářil záblesk bílého ohně, Elof ucítil strašnou sílu rány, ale ta jako by se obrátila proti Kaře. Trhla hlavou, prohnula se v zádech a za ním praskly řetězy. Měl volné ruce. Kara nahlas vykřikla, strašlivě a pronikavě jako raněný sokol; ve stísněném prostoru jedinkrát udeřila veliká křídla, otevřená okenice se rozlétla na třísky a náhle byla Kara pryč. Elof padl tváří na zem.

Do hlubin volal hlas a Elof zvolna a s námahou plaval k hladině, aby mu porozuměl a odpověděl. Stěží to dokázal, chtěl se odříznout a spočinout. Vtom mu ale někdo položil ruku na rameno a kovář se hned probral. Shýbal se nad ním známý stařec, oči vyvalené, šedé vlasy rozcuchané jako z vichřice. „Pane! Pane! Co se děje?! Co se tu stalo?" Elof zavrtěl hlavou, neschopen odpovědi, a v hrůze se ohlédl po ostatních. Seděli ještě přikovaní ke stěně, bledí leknutím, ale připravení. „Přišlo to za vámi, pane? Celé město je na nohou!"

„Co mělo přijít?" štěkl Kermorvan.

„Já... sám nevím... Vidění, zjevení. Strašlivý pohled nahoře na střechách. V brnění, holé nohy, útlé jako děvče, ale... Jako pták. Křičelo, zpívalo..."

„Jako pták? Tím myslíš její helmu a péřový plášť?"

Žalářník zavrtěl hlavou. „Ne! žádný plášť... Byla nad celým městem, z jedné střechy zmizí a objeví se na další. A

pokaždé je divočejší, víc jako pták! Jak křičela, ty skřeky! A pak slova, píseň, výzva, varování... že nás přišli... vysvobodit... že velkému pánu hrozí smrt v utajení... že je máme osvobodit, poslouchat, a tak všichni zvítězíme! A já hned pomyslil na vás, jak tajně vás přivedli a že za vámi hned přišel Bryhon. V tom shonu jsem se připlížil.." Zarazil se. „Poslouchejte! Teď poslouchejte!"

Z dálky slyšeli rezavé zaříkávání, volání polnice nad celým městem. A byť vzdálenost křik připravila o slova, na zátylku jim vstaly vlasy a srdce rozproudilo krev. A spolu s křikem i po něm bylo slyšet tišší bušení příboje, ve skutečnosti však rány do dveří a okenic, sbor hlasů a kroků v běhu, řinčení prvních potyček, křik a řev a tenké zvonění zbraní. Stařec se zamračil. „Pánové, paní, burcuje celou čtvrť, muže, ženy i děti! Lidožrouti je rozsekají na kusy! Jste to vy? Je mezi vámi ten slíbený osvoboditel?"

„Musíme se dostat ven!" křikl Kermorvan. „Elofe, tvoje řetězy rozbila..."

„Ano, ale nohy mám stále přikované!"

„Počkej, pane!" Stařec zvedl masivní ocelovou tyč. „Nic lepšího jsem nenašel a na moji sílu už není spolehnutí. Ale ty..." Elof mu sochor vyškubl z ruky, vrazil ho do oka ve zdi a rázně zapáčil. Tyč se roztřásla, oko ohnulo, když tu obojí zároveň prasklo a Elof byl volný. Chytil delší kus zlomeného sochoru, ale na Kermorvanovy okovy byl krátký.

„Kladivo, chlape!" křikl na něj Roc. „Tvoje nářadí!"

„Vzali je se zbraněmi a vaky!"

„Dva dlouhé meče, pane? A batohy ze zelené kůže? Leží na strážnici nad schody. Mohl bych... pokud mají stráže jiné starosti... šlo by..." Starci se třásl hlas.

„Ukaž mi cestu!" sykl Elof a společně vyrazili ke dveřím. Chodba za nimi byla prázdná, ale shora se ozývaly hlasy a práskání dveřmi. Elof ukázal starci, ať se drží za ním, a pokud možno tiše vykročil po schodech nahoru se zbytky řetězu v ruce, aby nezvonil. Neměl strach; ta nepříčetná chvíle, ničivý úder kopím, z něj všechen strach vyčerpaly. Šel soustředěn na jedinou věc, napjatý, připravený, dychtivý jako šelma nedaleko kořisti.

Dveře na konci schodů byly otevřeny a v nich ven do noci hleděli dva Ekweš. Stařec Elofovi poklepal na rameno a ukázal mu další dveře za nimi, strážnici. Elof přikývl; řetěz mu přitom zazvonil o zeď. Ekweš se otočili, ale to už kovář letěl přes místnost. Jeden zvedl kopí, Elof ho ale srazil ranou okované ruky. Druhý uskočil, vytasil dlouhou dýku, Elof po něm švihl volným řetězem, podruhé, potřetí, a zasáhl ho do krku. I druhý Ekweš padl na zem a než ze strážnice přiběhl třetí, Elof už zvedl kopí. Jeho první neobratný útok odrazil pevný štít, Ekweš však nárazem také ztratil rovnováhu; zakolísal, Elof uskočil a zabodl mu dlouhou špici kopí do zad. Zatím ovšem vstal první a vytáhl krátký meč. Elof ještě zápolil se zapíchnutým kopím. Pustil tedy ratiště a vzal do dlaně řetěz, když tu sebou Ekweš škubl, zachroptěl a zhroutil se na zem. Za ním stál stařec s krvavou dýkou v ruce. „Víc jich tu není! Zbytek musí být někde venku. Rychle!" Elof přibouchl vstupní dveře; v zámku nebyl klíč, ale zasunul alespoň závoru a pustil se do hledání.

Na strážnici na stole ležel Gorthawer a další zbraně, vedle nich pak jejich nepostradatelné batohy, zjevně nedotčené. „Snad měli náčelníci moc práce, že se v nich nehrabali!" zavrčel a hodil je starci do náruče. „Potřebuji volné ruce!" Do pravice uchopil Gorthawer, do levice kladivo a pochodeň ze zdi. „Teď zpátky dolů!"

Předsíň byla prázdná stejně jako schodiště, i když jinde po paláci dusaly kroky a křičely hlasy. Vletli do cely a Elof za nimi zavřel dveře. „Máme přinejmenším pár minut náskok! Všichni co nejdál od stěny!" Tři mocné rány odsekly řetězy od zdi i se zazděnými oky, další tři osvobodily i nohy. Pak, bez zbytečných díků, Elof zalovil mezi nářadím, aby kleštěmi přeštípl druhům pouta na zápěstích a kotnících.

Kermorvan vstal, díky ztuhlým údům trochu nejistě, a zvedl svůj batoh. Obavami zadržoval dech, zavíral oči. „Je tady!" vydechl. „Nevzali ji!" Pak z vaku vylovil uzlík s brněním a strhal si s těla orvané cestovní oblečení. „Vezměte si výstroj do boje! Abychom se odsud dostali, budeme možná potřebovat zbroj!" Hbitě si přetáhl přes hlavu černou kroužkovou košili, přepásal ji, navlékl okované kalhoty a boty a na ramena, paže a kolena připjal krunýře. Jen helmu s korunou opatrně vrátil do uzlíku a ten si pověsil pod plášť. Nakonec zvedl tepaný hrudní plát a pokynul starému komořímu. „Teď mohu zodpovědět tvou otázku, pane. Přines pochodeň a dobře se na mne podívej." Vykládaný výjev mu na prsou rudě zazářil, oči stižené zákalem na něj pohlédly a pak se zvedly k jeho tváři. Kermorvan stroze přikývl a starcovy oči se zalily slzami. „Ano, komoří. Nad východem zas rozepjal křídla Havran. A nese je Keryn."

Stařec sklonil hlavu, neschopen slova, a pak se podíval po ostatních, na Ils v třpytné drátěné košili, Roca v kyrysu s ocelovou helmou, a očima zůstal viset na Elofovi. Jako jediný neměl zbroj, ale z cárů se převlékl do kovářského oděvu od Korentyna, opásal se mečem a na ruku navlékl dlouhou kroužkovou rukavici. „Pánové a dámo, této chvíli vskutku přísluší tak vznešená a bojovná družina! Když se probijeme městem, odvedu vás, kam až mne staré nohy donesou. Víc už neříkejte mně, ale lidem!"

Kermorvan vytasil meč, odemkl dveře a otevřel je dokořán. Vyskočil do chodby s ostatními v patách. Tady zaváhal a rozhlédl se po ostatních celách, ale Elof ho postrčil, protože věděl, jak mohou být jeho záchvaty lidskosti nebezpečné. „Teď jim nijak nepomůžeš!"

Kermorvan nerad zamířil na schody a vyběhl po nich s Rokem po boku, neboť Elof s Ils pomáhali starému komořímu. Zabité strážné za těch pár minut nikdo neobjevil, dveře zůstaly zavřené. Na Kermorvanův rozkaz se přitiskli ke zdi, zatímco on škvírou vyhlédl ven. „Všude jsou Ekweš!" šeptl, napjatý jako tětiva. „Ale dívají se do města, můžeme proklouznout. Měli bychom na ně vlítnout zezadu a prorazit, než se vzpamatují!"

„Pak mě tu musíte nechat!" zafuněl stařec. „Zdržoval bych vás..."

„Stačí!" odsekl Kermorvan. „Jdeme všichni. Připraveni? Teď!" Rozhodným záběrem rozrazil těžké dveře dokořán a vyrazil ven. Elof hned za ním uviděl nepřehlednou mozaiku ohňů, kouře a zmatku, kousek před sebou siluety vysokých mužů, jak ukazují do tmy a něco volají. Neslyšeli je zřejmě až do chvíle, kdy už byl Kermorvan v zádech nejbližšího z nich, a teprve tehdy se otočili. Jeden byl dost rychlý, že dokonce stačil zvednout kopí, a Elof v něm ve svitu pochodně poznal mladého náčelníka, jenž je před hradbami zajal. Než však stačil zaútočit, Kermorvan zasvištěl kouřmým

vzduchem, kopí se mihlo a náčelník se skácel ve sprše krve. Kermorvan ho přeskočil a uťal hlavu dalšímu, zatímco Roc už jinému bojovníkovi rozdrtil palcátem rameno, než stačil tasit. To už se dostali na vnější schodiště a rozběhli se dolů, do kotoučů stále hustšího kouře. Elof si uvědomil, že oblaka stoupají z města a že záře ohně přichází ze střech. Zaslechli výkřiky a z přísvitu pod nimi se náhle vynořily vyjevené hnědé tváře. Elof sekl po jedné, Ils po jiné, a chvíli trvalo, než si za halasného křiku obránců prosekali volnou cestu. Elof běžel o schod za ostatními, protože měl podrážky kluzké od krve. Tu ho snad duch chytil zezadu za plášť a další mu prosvištěl kolem ucha. Křikl na ostatní, ať si dají pozor na šípy, neboť už kolem nich hustě rachotily o ošlapané schody, ale v hustém dýmu je mohly trefit jen náhodou. Zezadu však Elof slyšel těžký dusot pronásledovatelů a o kus dál klapot kopyt. Najednou jim schody pod nohama skončily a vystřídala je tvrdá dlažba, po níž je dál vedl udýchaný komoří. Rychle seběhli klikatou ulicí, pak úzkým průchodem a pak další točitou uličkou. Zpoza rohu, zhruba v půli cesty do města, však náhle vypochodoval oddíl asi patnácti Ekweš, připravených a ostražitých. Kermorvan nezpomalil, zvedl meč, zařval: „Morvan morlanhal!" a vrhl se na ně. Už jen díky rychlosti vletěl mezi ně a tři padli dřív, než vůbec stačili pozvednout zbraně. Než Elof s Ils napadli vůdce oddílu, vysoký válečník se už probil skoro celým oddílem. Mohlo to ještě dopadnout špatně, Ekweš se ale při první příležitosti rozutekli a vyrazili do svahu k pevnosti.

„Srabi!" křikl za nimi Roc.

„To nejsou!" zafuněl Kermorvan. „Mají své rozkazy. Nemají se zaplétat do potyček... To je ono! Hlídky se sbírají do oddílů a navzájem se shledávají. Už nebudou udržovat pořádek na ulicích. Spojí síly a zaútočí. Pane, musíme co nejrychleji k obyvatelům města!"

„Takže půjdeme tam, kde se asi nejspíš shromáždili," zasípal stařec. „Na Pobřežní náměstí!" Vedl je přes ulici do průchodu tak úzkého, že jím stěží prolezli, zvláště Roc, byť během putování značně zhubl. Došli na dvůr - podle zabedněných oken patřil k hospodě - a nízkou brankou mezi budovami na širokou svažitou promenádu plnou věží a obytných domů. Pronásledovatele za sebou neslyšeli, ale přesto běželi tak rychle, jak jen to stařec dokázal. „Když padnu," zafuněl, „pokračujte dál tudy dolů, dokud neuslyšíte moře... u Keryské brány!"

Ukázal roztřesenou rukou, ale nebylo to třeba. Ostatní také viděli záblesk na střeše nejvyšší věže u úpatí kopce a slyšeli strašidelný křik tak hlasitý, že by hrůzou probral i nejtvrdšího spáče. Strašlivější však byl pohled na zdroj světla, který stál téměř ve stejné výšce jako oni. Na ochozu postava, místo rukou obrovská černá křídla, jež zametala hvězdy z oblohy. Mezi rameny neměla helmu, ale dravci hlavu, oči jasné, zobák jako kosa otevřený, a pronikavě volala na poplach, jako by ji každý výkřik stál nesmírnou bolest. Pod hlavou a křídly však pokračovalo ženské tělo v kroužkové košili, hruď se pod ní dmula přerývaným dechem, nahé nohy poutaly lesklé okovy. A co chvíli se křídla změnila na pouhý plášť stínů, přehozený přes útlé paže.

Lidé Morvannecu! Slyšte a spěšte!
Buďte se, bděte, braňte se v boji!
Přetrhej pouta, národe ničený!
Svobodu slíbený spasitel nese!
Do ulic! Uslyšte domova hlas!
Smeťte co sekáči semeno shnilé!
Vaňte co větry, vlnami vzdujte!
Kladivem krve kov s kotníků skujte!
Přinesl pán váš svobody světlo,
slyšte, že svobodni sami s ním budete!
Odvahu z ocele! Kalenou kuráž!
Nebojácně! Nepřátel nešetřte!

I říká se, že tehdy se do velikých zvonů této i jiných věží opřel prudký vítr a protřásl je jako plevy při mlácení obilí. Nad městem se zvedlo halasné vyzvánění a hlasy lidí mu zazněly v odpověď. Hlas na vrcholu věže se však zlomil a postava se zakymácela, jako by ji někdo strhl, ohromná křídla se rozepjala a zjevení s posledním ohlušivým bolestným výkřikem zmizelo.

„Dostali ji!" oznámil pochmurně Kermorvan. „Byla mezi dvěma ohni, ale uposlechla tebe, Elofe, a to znamená mnoho!" Rozhlédl se po průčelích okolních domů, z nichž zpoza okenic a přivřených dveří hleděly tváře napřed na opuštěnou věž, pak na skupinu ozbrojenců na ulici. „ Vylezte!" zavolal a jeho jasný hlas se vlil do vyzvánění z věží. „Pospěšte! Město povstalo! Svoboda a smrt leží na vážkách! Vezměte zbraně a pojďte! Jdeme na Pobřežní náměstí!"

„Na Pobřežní!" zvolal Roc a s ním Elof. Měšťané ale další pobídku nepotřebovali. Křik z věže už tady vykonal svoje stejně jako všude jinde, stejně jako burácení zvonů a pohled na ozbrojenou skupinu, jež nepatřila k ekwešským utlačovatelům. Vyhrnuli se ze dveří, muži, ženy, ba i děti, jak komoří předpověděl. Společně provolávali bojovné pokřiky, až přehlušili i zvony, a hnali se za Kermorvanovou výpravou na pobřeží. Z okolních ulic se k nim mnozí připojovali, začasté právě probuzení či vprostřed spánku už před hodnou chvílí vyhnaní ze svých zapálených domů pod palácem, a všichni měli bojovnou náladu. „Kdo nás to svolává?" zavrčel jeden po seversku, v ruce krvavý meč.

„Ten, o kom se mluvilo," odvětil stručně Elof, protože Kermorvan zůstal zticha. „Víc se dozvíte na Pobřežním náměstí."

Když muž uslyšel severní přízvuk, zostra se na Elofa podíval. „Myslel jsem, že v tomhle městě znám všechny z naší krve, možná v celé zemi, protože jsem hodně cestoval. Ale i když jsi mi povědomý, neznám tebe ani tvůj kroj."

„Ani nemůžeš. Přišel jsem až ze západního pobřeží. Na Pobřežním to řekneme všem, dočkej času."

Jeho slova ale nezapadla a dav začal vzrušeně šeptat. „Západ! Západ žije! Vzbudil se a táhne do války!"

Elof se usmál, neboť ho v chřípí pošimrala známá a milovaná vůně moře, lodí a všeho ostatního.

„Ano, je to tak, jak jsem předpokládal," zachrčel starý komoří. „Sešli se tady, kde stanuli první objevitelé této země, pod symboly naší ztracené slávy." A vskutku. Kolem celého náměstí se nad hlavami vířícího davu táhly řady mohutných zachmuřených stínů na vysokých podstavcích a dělaly trpaslíka z každého, kdo se na ně vydrápal jako na řečnickou tribunu. Byli tu lidé všech věků i typů, shromáždění ve spěchu a zmatku, mnozí jen napolo oděni, všichni však ozbrojení. Ekweš při své sebejistotě či snad ve snaze tak působit si nedali práci zabavit zbraně, snad zajistili jen zbrojnice Městské stráže. Zbraně a dokonce zbroj však měla doma spousta dalších lidí, kupci k obraně své osoby a majetku, dědicové rodinné válečnické slávy z piety. Podobných památek bylo ve městě mnoho, starobylých tepaných kopí či omlácených, ale bojeschopných a nabroušených mečů. Z toho, co Elof viděl, tvořily zbytek lovecké luky, krátké šavle, řeznické širočiny a těžké sekáčky, lodní háky ukradené v přístavu, tesařské sekyrky, strašidelně působící vidle a motyky zemědělců či snad městských zahradníků. Kde se ani jich nedostávalo, posloužilo běžné domácí vybavení, kladiva a kuchyňské nože, řetězy a pletací jehlice, pádná polena místo obušku. O dav se strach a vztek lámal jako příboj a v rukou schopného vůdce znamenal strašlivou zbraň.

Nově příchozí se i se svými následovníky vmísili do zmatku a komoří jim ukázal na vyvýšené pódium přímo na nábřežním vlnolamu, označené dvěma ohromnými sochami Hlídačů. Už tu stálo pár samozvaných velitelů a vykřikovalo příkazy, které si navzájem odporovaly a jež beztak nikdo neslyšel, natož aby se podle nich řídil. Všechny zraky totiž přitáhli pocestní, neboť jejich zjev a brnění i zbroj působily impozantně. Mnozí též poznali starce po jejich boku, po honičce přes půl města polomrtvého. „Pokud můžeš, promluv ty," naléhal na něj Kermorvan. „Tobě uvěří spíš než cizinci!"

„Vysaď mě tedy k levému Hlídači a podej mi pochodeň!" Ils s Kermorvanem ho snadno vystrčili na pódium a mnozí z jejich skupiny začali utišovat ostatní. Zbylí řečníci rychle ustoupili, neboť se nechtěli hádat s ozbrojenci, řev davu se brzy ztišil ve vyplašený šum, stařec tedy popadl dech, opřel se o nohu sochy a zvolal: „Lidé Morvannecu! Dědicové Morvanu, všichni Morvanniannen! Znáte mne, jsem Erouel, kdysi komoří našeho pána Korena, dnes červ zadupaný do prachu jako vy všichni!" Suchý důstojný hlas posloužil účelu lépe než nejhlasitější buben vyvolávače, neboť ho při životě udržoval jen jasně slyšitelný prožitek. „Této noci jsem však spatřil veliký div, muže mocné jako za starých časů! Přišli k nám až ze západu! Ohlašují je Mocnosti, jak mnozí viděli, a Starší jsou jejich spojenci! A nade vše ten, kdo..." Zajíkl se a zapotácel, jako by měl spadnout. „Víc slyšet nepotřebujete! Stačí pohledět!"

Kermorvan vyskočil na podstavec, aby starce zachytil. Komoří ale neupadl, jen zvedl pochodeň a ozářil sochu i vysokého bojovníka pod ní. Teď ztratil půdu pod nohama dav a zalapal po dechu, neboť socha i muž vypadali stejně. Elof přečetl ostře tesané litery na podstavci: „Kaer..Yn! Keryn! Keryn Pátý!"

„Není divu, že se starý Korentyn spletl!" vydechl Roc. Kermorvan měl i zbroj podobnou zbroji sochy, ale mnohem podobnější rysy, a vtom jako by mezi nimi přeskočil život. Zlatý kámen získal nádech kůže, vytesané vlasy zrudly ohněm pochodně a zbroj z černého mramoru se zaleskla jasněji než zašlá ocel. Z obou hrudí však zlatě zářil Havran a slunce.

Kermorvan se otočil čelem k davu a shodil s ramen plášť. „Dlužím vám vysvětlení!" Nijak nenapínal hlas, a přece se jeho slova nesla nad celým davem a dokázala ho utišit. Elof si vzpomněl, jak tichým hlasem ovládal zástupy v Kerbryhaine a jak je dokázal strhnout svou vůlí. Ani teď nenechával prostor pochybám. „Ta podoba není náhodná; jsem Keryn, lord Kermorvan, poslední této linie na západě. Ale na důkaz svého jména vám ukážu znamení. Prošel jsem ruinami Morvanu pod žravým Ledem, stál jsem v samém Dorghael Arhlannenu a odnesl si odtud velikou odměnu." Tehdy z batohu vytáhl a nad hlavu zvedl helmu s korunou.

Jakmile na drahokamy dopadla záře pochodně, dav se zachvěl a zakvílel, a hukot ještě zesílil, když Elof ze svého batohu vytáhl ošoupaný bronzový prut. „Stojíš tady, kde poprvé stanuli tvoji předkové," pronesl tiše. „Pokud tvé království není tady, pak nikde. Přijmi žezlo!" Kermorvan se letmo usmál. Vzal si žezlo, chvíli ho potěžkal v dlani, jako by tu chvíli chtěl vychutnat co nejdéle, a pak rázně zvedl korunu i žezlo nad hlavu. Tisíce shromážděných se nadechly jako jeden muž a pak se daly do hromového řevu, až nahoře v paláci jistě praskaly okenice. Pochodně a ohňové koše vzplály, jako by náměstí ozářil blesk.

Kermorvan si však helmu nenasadil, což zřejmě mohl, ale obojí místo toho rychle podal Erouelovi, jako by si chtěl uvolnit ruce. „Dost!" zvolal a hned se rozhostilo ticho. Mluvil rychle, tiše a ponuře. „Hrozí nám nebezpečí. Nahoře se sbírají barbaři. Dali jste jim nebezpečnou lekci, ukázali jste, že jim nestačí jen dohlížet na porobené otroky! Shromažďují vojsko, protože jen tak se vám teď mohou postavit! A když zvítězí, už jim nebude stačit udržovat pomocí stráží pořádek a občas někoho pro výstrahu potrestat. Pobijí vás do jednoho, protože by se už nikdy necítili bezpečně. Možná už jsou na pochodu. Nemáte teď pána, nemáte vojevůdce, a potřebujete ho. Já válečné umění znám. Ale povedu vás jen z vaší vůle. Řekněte..."

Dál se nedostal. Dav se zhoupl jako pšeničné pole v poryvu větru a prudký příval souhlasu je málem ohlušil. Neztichl, dokud Kermorvan dav pokynem neutišil, a i tehdy odumíral jen zvolna. „Budiž tedy tak. Nechť přistoupí všichni, kdo měli v Městské stráži vysokou hodnost, a kupci, námořní kapitáni a ostatní uvyklí velení. Ale pamatujte! Vládnu vám jen protentokrát! Až nastane mír, znovu se poradíme. Zatím vás prosím, abyste přijali i mé společníky, bez nichž bych k vám nebyl mohl přijít nebo se probít z pastí nepřátel. Jsou schopní bojovníci, ale ještě schopnější mírotvorci. Patří k oběma našim rodům na západě a k ještě staršímu národu. Věžte, že proti

Ledu a jeho poskokům nestojíme jen my lidé! Po našem boku bojuje vyslanec Staršího lidu, lady Ils!" Přivítalo ji ohromené mlčení a zvědavý šepot, ne však nepřátelství jako v Kerbryhaine. „Jižní lid zastupuje Roc, vzácný občan a voják!" Roca pozdravil nadšený řev, protože Kermorvanova tvář na ně shlížela ze sochy, ale Rocova se zubila v bezpočtu vydání z prvních řad davu. „Za severní rod tu je kovář velikého umu a moudrosti, jménem Elof!"

Když ale Elof ve své kovářské uniformě předstoupil, jásot v nejbližších řadách utichl. Vtom žena nedaleko něj vykřikla

a ukázala prstem. Následovali ji další, vzrušeným davem proběhla slova a pak na všechny padlo tak smrtelné ticho, že bylo slyšet jen narážení příboje na vlnolamy. Elof poplašen a vyděšen pohlédl na své druhy, ti však zírali ne na něj, ale na sochu druhého Hlídače.

Byla sice stejně velká jako socha Keryna, ale působila daleko titánštěji. Zpodobovala mohutného svalnatého muže, hotový obraz síly a moci, spíše představitelný v bronzu a kameni než z masa a kostí. Nehleděla k zemi, ale na širé moře, odkud právě zavál další poryv větru a rozfoukal ohně. V tom náhlém světle i Elof ztratil dech, neboť uviděl Hlídači do tváře. Byla přes svou ponurost pohledná, ale pýcha a zběsilost ji poznamenaly jizvami bojovné divokosti. Ta tvář se mu zjevila v Morvanu a od té doby ji nedokázal vypudit z hlavy. Ale proč ostatní tak zarazila? Ils ho chytila za loket. „Copak to nevidíš? Jak bys mohl. Je to nějaký starý trol, velký i na člověka, starý a vousatý a krutých rysů v obličeji; nic z toho ty nejsi. Ale všechno ostatní, ta tvář..." Zavrtěla hlavou. „Jako bys mu z oka vypadl."

Elofovi vyschlo v hrdle. O zjev se nikdy nestaral; zarazil ho dojem z té tváře. Všechno, co v ní viděl, mu bylo cizí a hluboce ho to znepokojovalo. Nesouhlasně zavrtěl hlavou, ale málem cítil, jak ho vlastní rysy prozrazují. Zoufale pohlédl na Kermorvana a našel u něj jen užaslé potvrzení všeobecného dojmu. „Ale jak je to možné?"

„Úžasné!" zabručel Kermorvan. „Není divu, že připomínám své předky, když se snažili držet čistou krev. Ale ty, když neznáš ani své rodiče, natož praotce? Vypadá to však, žes jednoho našel." Obrátil se na Erouela. „Může to být náhoda? Je to skutečná podoba modelu?"

„Copak to nevíš?" zeptal se vyjevený komoří. „Říká se, že odešel na západ a podle toho, co víme, tam také našel smrt. Tady ale přistál a tady věčně hleděl přes oceán jako teď jeho socha, již vytesal jeho přítel. Což neznáš posledního příchozího z Kerysu, lorda Vayda?"

„Vayde!" vydechl Kermorvan. „Elofe, to je Vayde! Vayde Veliký, na jehož věž jsme vylezli, na jehož střeše jsi překoval svůj meč... Ano, toho známe!" Sjel pohledem ze sochy na Elofa a usmál se. „Ano, dokážu uvěřit, že ta horoucí krev tepe i ve tvých žilách. Vyděsilo tě to? Není proč. Králové neměli lepšího přítele než starého hrozivého Vayda!" Teď se rozesmál nahlas. „Keryn a Vayde!"

Shromáždění strážní, kupci a další velitelé, kteří mu viseli na rtech, se věty chytili a brzy ji přijal celý dav. „Keryn a Vayde! Hlídači sestoupili mezi nás! Keryn a Vayde povstali! Hlídači se vracejí do války!"

Kermorvan se na ně otočil. „Tedy dobrá! Naplánujeme bitvu!"

O spěšných přípravách na bitvu o Morvannec kroniky mnoho nemluví a o nic výřečnější nejsou ani ve věci prvních potyček v ulicích. Je pravděpodobné, že se přípravy odehrály ve spěchu a nešly příliš do podrobností. Proti ošlehaným a fanatickým vojákům mohl Kermorvan postavit jen špatně vyzbrojené měšťany, ovšem líté hněvem, prožitým utrpením a rovněž nadšením z toho, co jistě musili pokládat za zjevení slavné minulosti. Nemohl své lidi řídit podle pravidel vyšší taktiky nebo se spoléhat, že uhájí strategickou pozici. Mohl jen doufat, že se na nepřítele vrhnou ve vlnách a převálcují ho početní převahou. Takové plány navrhl a tak také rozhodl o výsledku.

Přesto se zdá, že Elof si tohle všechno stěží připouštěl a v strategických návrzích jeho slovo nezaznělo. Zachvátilo ho zoufalství, snad jako reakce na několik posledních hodin, snad jako břemeno nedávných odhalení. Sesypal se u nohou nelítostné sochy, jež ho tolik připomínala, a svět pro něj ztratil naději. Připadalo mu, že Kara, za níž šel tak daleko a přes tolik nebezpečenství, je pro něj s konečnou platností ztracena. Stejně dobře se mohl zamilovat do hvězd nad hlavou! Vypadaly stejně jako ona skoro na dosah, ale přece byly nedosažitelné. A bez ní, co bez ní má vlastně smysl? Život se mu zhroutil jako hranice v plamenech, a zanechal jen hromadu hořkých uhlíků. Jeho dlouho pociťovaná vina, pobyt na Mokřinách, dlouhá cesta za Mistrem kovářem teď nic neznamenaly, tím méně pak nebezpečná výprava na východ. Byl hračkou osudu, figurkou na šachovnici Mocností, zlákán falešnými nadějemi a pošetilými sny, pověřen snad učinit cosi dobrého, ale bez sebemenší odměny. Vzhlédl k soše. Co je mu do toho, čí krev mu koluje v žilách? O Vaydovi mnoho neslyšel a to málo, co věděl, se mu nelíbilo. Ale i on by dokázal takto hledět na oceán; naslouchal mu, jak se vlny zvedají v sílící bríze, a pocítil neskonalou touhu vrhnout se do těch vod a snad konečně najít mír.

Černý příliv se znovu zvedl a pohltil ho.

Bylo mu špatně a chladno, třásl se tak, jako by se mu snad vracela bahenní horečka. Všechno zhoršil i nedostatek jídla a spánku; líná noc se ploužila k ránu. Ils nebo Roc by mu dokázali zvednout náladu, ale byli už pryč, v čele zkušených vojáků hlídali přilehlé ulice, aby se Ekweš nepodařil nenadálý útok. Pro Kermorvana však bylo typické, že si dokázal uprostřed shonu a vzruchu najít čas na ztrápeného přítele. Když mu ztěžka položil ruku na rameno, Elof tupě zvedl zrak a střetl se s plamenným pohledem.

„Vzmuž se!" sykl Kermorvan. „Jen se trochu seber! Už dřív se lidé opovážili milovat Mocnosti a vzešlo z toho mnoho dobrého. To jsi nevěděl? Říká se, že i můj rod, královská linie Kerysu, vzešla v hlubinách času právě z takového spojení, a tak se zrodil veliký národ! A ona také miluje! Pomysli jen, co pro tebe udělala, když jí ducha a srdce rvala pouta, jež si nedokážeme ani představit! Už jen proto musíš bojovat dál!"

V popelu, který dosud dusil tělo i duši, pocítil Elof nový žár. Trhaně přikývl. Ještě dokázal bojovat. Když pro ni nemůže udělat nic jiného, tohle mu zbývá. A s těmi, kdo ji tak dlouho trápili, měl nevyřízené účty. „Výborně!" kývl Kermorvan stroze. „Je to hloupé, když tak chladné srdce jako moje musí zapalovat plamen v kováři! Pojď, je tu žďibec jídla, tak se najez, dokud můžeš, protože v horních ulicích to vře. Nechápu, proč už ne-zaútočili."

„Mohlo by to být Kařinou zásluhou?" vzdychl Elof.

„Ta holka! No jistě! Teď musejí mít plné kalhoty. A dobře jim tak. Bojí se vyrazit dál od pevnosti. Je načase jim poskytnout důvod!" Otočil se, vydal pár rozkazů a celé náměstí se před Elofovýma očima roztočilo jako vír. Jeho pozornost přitáhla vůně pečeného masa, ale stěží měl čas zhltnout pár kousků opečených na spěšně zbudovaném ohni, když se znovu objevil Kermorvan s Erouelem v patách. „Do tvých rukou, starce, svěřuji korunu a žezlo. Když se pro ně nevrátím, nalož s nimi podle svého uvážení; už nebudou mít význam. Ale podle mě bude lepší, když je dostane moře,

než aby je uloupili Ekweš. Tak, Elofe, jsi připraven? Tvé místo je po mém boku, pokud chceš, protože náš oddíl to bude mít nejhorší."

„Jsem připraven," odtušil Elof a vytáhl z ohně oharek. K Erouelově hrůze po něm přejel rukavicí a žhnoucí poleno hned vychladlo, ba i dým z něj ztěžka splynul k zemi. Mezi Elofovými sevřenými prsty ale prosakovala záře. „Můžeme potřebovat světlo, i kdyby nám ho měl dát drak! Ale tohle bude stačit."

Když se hrnuli z náměstí, neprovázely je fanfáry ani víření bubnů, ba ani válečný pokřik či svit pochodní. Kermorvan nařídil ticho a to jeho stoupencům vyhovovalo. Prvotní hněv už zchladl a měšťané pochopili, že není návratu. Mnozí už jistě čekali smrt, ale spíš než strachu jim to dodalo útočnosti. Někteří na sobě ještě měli noční košile, v nichž vyběhli z domovů, ale Elofovi připadali spíš přízrační než směšní, jako armáda zakuklenců na černé dlažbě, Kermorvan a za ním průvod opláštěných skřetů.

Pronikli už hluboko do města a právě stoupali širokou terasovitou ulicí k paláci, když před nimi noc náhle hlučně ožila křikem, údery a zvoněním zbraní, drnčením tětiv, dusotem nohou běžících přes kočičí hlavy. Na pozadí hořícího domu o něco výš se objevily zuřivě bojující postavy a oddíl vyrazil. Kermorvan je ale zarazil. „Léčka!" zasyčel. „Jejich předsunutá hlídka se střetla s naší. Kdyby jen... ano, tady máme první z nich!"

A vskutku, Ils se svou družinou sbíhala bočními uličkami a Roc nedaleko za ní. „Jak jsi nařídil!" zafuněla, když popadla dech. „Rozběhli jsme se do všech stran, aby si mysleli, že utíkáme. Vyláká to jejich hlavní voj?"

„Už se stalo!" vydechl Roc, když dorazil s vlastní hlídkou. „Jakmile jsme vzali nohy na ramena, pomysleli si, že bojují jen s neorganizovaným davem, a vyhrnuli se za námi jako vosy z hnízda! Jsou vyděšení míň, než sis myslel."

„Nebo je žene něco horšího!" odtušil Kermorvan a zvedl hlas. „Tak podle plánu! Všichni do postranních uliček a pamatujte - čekáte na rozkaz!"

Početný oddíl se rozdělil a rozplynul v postranních uličkách. Kermorvan počkal, dokud nezmizeli poslední, a stěží se stihl sám s Elofem schovat, když se na horní terase objevil předvoj nepřítele a rozběhl se ulicí. Utíkali v sevřené klínové formaci, lehkoodění běžci s píkami a malými štíty, tvrdé rysy poskládané do zběsilého úsměvu. Křídla krylo několik jezdců, další klusali v druhé řadě, ozbrojeni kopími a někteří i luky. Za nimi se pak vlna za vlnou přes hranu terasy přelévaly jako vodopád řady hlavního voje a bojovníci bušili jílci a ratišti o hradbu velikých štítů. Předvoj běžel tak rychle, že už pár uliček minul, než si všiml v nich vyčkávajících měšťanů. Než stačil zastavit, Kermorvan křikl jediný rozkaz.

Ze stínů vyletěl do řad předního voje oblak šípů a morvannečtí za ním nijak nezaostali. Vyřítili se na překvapený předvoj a proběhli jím, neboť zmatené bojovníky měli nechat další vlně. S Kermorvanem v čele se hnali vzhůru ulicí jako jedna povodeň proti druhé, a tak se srazili s hlavní ekwešskou silou.

Elof si zapamatoval jen ryk a běsnění, jako by se náhle ocitl mezi vlastním kladivem a kovadlinou, a vůbec se mu to nelíbilo. V případě nutnosti bojoval často, ale nikdy se neocitl v bitevní vřavě, kde může přežít, jen když bude sekat muže před sebou jako křoví v lese, sápat se přes těla, jež se ještě svíjejí, klouzat v kalužích horké krve či hromadách čerstvě vyhřezlých vnitřností. Viděl po obou stranách padat muže i ženy, ale jeho samého se zbraně nedotkly, neboť útok přišel vždy o zlomek vteřiny pozdě. V narudlém přísvitu se do nich pustil Gorthawer, čepele se tříštily údery černého meče i silou jeho paže a zlomené odletovaly do těl nepřátel. Přátele brzy ztratil z očí. Na chvíli zahlédl Ils; zrovna mohutným sekem do hradní kosti srazila velikého válečníka, a tu a tam šrumcem probleskla i Kermorvanova šedozlatá čepel, neboť vždy o kousek vpředu vytvářela složité vzory v hradbě nepřátelských kopí a štítů, provázena válečníkovým bojovým pokřikem. Po nějaké době si Elof dovolil doufat, že útok ochabuje, ale náhle naopak zesílil, neboť přes těla padlých druhů se na ně nahrnula další vlna Ekweš. A uprostřed ní, v brnění tak lesklém, jak bylo Kermorvano černé, značeném symbolem roztrženého řetězu, se začal bitvou prodírat Bryhon Bryheren. Oháněl se dlouhým a těžkým obouručním mečem s čepelí na horním ostří rozeklanou, ale nesl ho stejně lehce jako Kermorvan svůj a mezi měšťany způsobil záchvat paniky. Vtom mu do cesty skočil Kermorvan a střetl se s ním v první rychlé výměně úderů, ladné a lehké jako tanec. Elof nikdy neviděl válečníka, který by se Kermorvanovi vyrovnal, ale teď si poprvé uvědomil, že Bryhonova sebedůvěra nepramení jen z přebujelé pýchy, že má stejný výcvik a úroveň. Navíc byl pln čerstvé síly a na hlavě měl helmu s maskou, zatímco Kermorvan bojoval prostovlasý. Pokud se Bryhon nepohyboval tak plynule a lehce jako jeho protivník, rozhodně to mu to vynahradila síla dlouhých výpadů, jejichž směr dokázal náhle v půli pohybu změnit. Zrovna jeden takový útok, mířený na tělo, Kermorvan odrazil, a už mu mohutná čepel dopadala na nechráněnou hlavu. Kermorvan se však jediným pohybem sehnul a uskočil, hrot mu škrábl tvář, sklouzl po ramenním chrániči a udeřil do dlažby. Tak náhle, že se i Elof lekl, Kermorvan okovanou botou dupl na čepel a vyrval jílec Bryhonovi z ruky.

Bryhon uskočil a ze zad stáhl širokobřitou bitevní sekeru na toporu dlouhém jako mužská noha. Průhled však zaplnili další bojovníci a Elof, zatlačen štítovou hradbou, spatřil, že nový útok oba soupeře oddělil.

Vtom vlna štítů opadla stejně náhle jako se přihrnula, rozpadla se mu před očima a Elof bezmyšlenkovitě sekal jen do prázdného vzduchu. Spustil meč a zhluboka se nadýchl, ohlušen hučením krve v uších. Hlava ho strašně bolela, i když na ní nenašel jedinou ránu. Krev na jeho ruce patřila někomu jinému. Rozhlédl se a ten pohled ho trochu vyděsil. I když si nebyl žádného pohybu vědom, bitva ho dotlačila vysoko na kopec, takže stanul na náměstíčku hned pod palácem, z něhož tak nedávno uprchl. Ohlédl se a rychle odvrátil zrak; ulici za ním pokrýval koberec těl, některá se ještě hýbala, jiná tuhla. Stěží rozpoznal, která patří Ekweš a která měšťanům, protože na zemi je zkropily stejné potoky krve. Noční vzduch čpěl párou a pachem ran. ' „Tak to bychom měli!" ozval se vedle něj Kermorvanův hlas. „Všichni čtyři jsme stále ještě pohromadě!" Stál vedle Elofa dokonale klidný, třebaže měl pocuchané vlasy a rozšklebenou ránu od čela až k bradě. Roca měl po boku a Ils nedaleko pomáhala ošetřovat raněnou ženu, která ječela bolestí. Noc byla plná křiku a sténání, až Elofovi vstávaly vlasy na hlavě.

„Zvítězili jsme?" zeptal se a hned si za tak hloupou otázku v duchu vyhuboval. Kermorvan ale zřejmě porozuměl.

„Ještě ne!" zachraptěl. „Zahnali jsme je zpátky k paláci, ale za strašnou cenu. Vyběhl na nás zbytek posádky s tím netvorem Bryhonem a kryl jejich ústup. Bylo jich něco přes dva tisíce a pobili jsme pět nebo sedm set, ale záloha měla jistě přinejmenším stejný počet mužů a další zůstali v paláci. Myslím, že mají ještě jistě dva a půl tisíce bojovníků. A naše ztráty..." Na chvíli zavřel oči a pak pokynul svému otrhanému vojsku. Někteří měšťané stáli vyjevení v kalužích krve, jiní zoufale prohledávali řady padlých a zmrzačených. „Vezměte zbraně Ekweš!" zavolal na ně. „Kopí, štíty i zbroje, dokud můžete! A pak se seřaďte, každou chvíli zaútočíme podruhé!" Zaskřípal zuby a skoro šeptem dodal: „Musíme. Nemáme na vybranou. Do paláce se nacpalo tolik Ekweš, že obléhání nemohou připustit. Každou chvíli se vyhrnou - a co potom? Vydrží lidé další takové krveprolití?"

Na náměstí proudily další oddíly, které nejhorší boj nezažily, a v hrůze zůstaly stát nad těmi jatkami. „Skoro to vypadá, že pár by jich nejradši vzalo do zaječích," poznamenal Roc, „ať už by to stálo cokoli."

Kermorvan se zamračil. „Tohle dokáží stěží vydržet i ostřílení vojáci, natož mírumilovní měšťané. Doufal jsem, že jim vztek dodá sil, ale proti nám stojí ještě něco, nějaká vůle, jež žene Ekweš stejně mocně, skoro k šílenství..." Všechny ve stejný okamžik napadlo totéž.

„Když dokázala tak rychle zburcovat město..."

„Mohli ji obrátit proti nám..."

„Ale kde je? Snad někde hluboko v paláci..."

„Ne," zavrčel Elof. „Chce to vidět..." Mezi palcem a ukazovákem rukavice vypustil tenký paprsek bílého ohně a jeho světlem přejel potemnělá okna paláce. Lidé za ním zahučeli úžasem a shlukli se blíž, rychle se však zase rozprchli, neboť lučištníci v nich našli snadný cíl. Elof ale na hvízdající šípy nehleděl; v oknech nespatřil nikoho než Ekweš. Ještě paprsek zamířil na zábradlí podél okraje střechy.

„Tamhle!" vykřikla Ils.

„To jsou jenom sochy..."

„Tam se dívejte! Doprostřed! Jedna přebývá..."

Když se Elof znovu podíval, uviděl ji. Nehybná a netečná, skrytá za helmou a štítem, mohla být vskutku další sochou, jen cíp pláště vlající ve větru ji prozradil. Elof se zoufale rozhlédl. „Musím se dostat na střechu! Není za těmi okny tamhle schodiště? Určitě začíná někde za hlavním vchodem. Kdybych se dostal dovnitř nejnižším oknem..."

Kermorvan pozvedl obočí. „Mohli bychom na hlavní bránu zaútočit. Ale pospěš si, zachráníš tím mnohé životy! A váž je dobře proti... jiným zájmům."

Elof přikývl, neboť nenacházel slov, a Kermorvan se otočil, aby mohl vydat rozkazy. Z jednoho z pobořených domů vzali veliký doutnající trám a nejsilnější z nich, mezi nimi i Roc, Ils a Elof, se s ním vypravili k bráně. Po stranách a shora je další chránili štíty před ekwešskými střelami. Kermorvan svou otrhanou armádu přejel pohledem, povzbudivě se na ni usmál a mečem dal povel k útoku. Nosiči s trámem se rozběhli po dlažbě, nabrali rychlost a po ochozených schodech vyběhli bez jediného uklouznutí. Nahoře štíty zasypala sprška šípů a běžci ještě zrychlili. Jeden muž padl, ostatní se přehnali přes něj a zaútočili na bránu kovanou zašlým bronzem, zdobenou postavami ve svitu hvězd přízračnými. Už byli pod balkóny a Elof v posledním okamžiku před nárazem uskočil stranou. Za sebou uslyšel skřípání a dunění bronzu, další ránu a ještě jednu, doprovázenou radostným vytím, to když beranidlo rozrazilo křídla brány dokořán, vyrvalo je z pantů a shodilo na zem. Nosiči uskočili, Elof to však nestihl, neboť se soustředil na okno. Jedno okované křídlo chvíli balancovalo na hraně a pak se zvrhlo na něj. Instinktivně zvedl ruku v kroužkové rukavici; ohromné dveře se v ohnivé lázni zarazily a zastavily se mu na dlani, do níž přešla všechna síla jejich strašlivé setrvačnosti. Váha jim sice zůstala, ale bez patřičné hybnosti si s ní Elof poradil a včas uhnul. Rána už zazněla do rachotu nového boje. Neodvážil se ohlédnout, rovnou vyskočil na zdobenou podestu a vyrazil olověné sklo okovanou pěstí. Vysoké okno se se skřípotem otevřelo; Elof jím proskočil a dopadl do chodby za ním.

Záplava lamp a svic v bílé síni plné zrcadel a křišťálu ho oslepila; ba i podlaha z černého mramoru se leskla jako zrcadlo. Z potemnělého portálu na ni vystoupila vysoká postava ve splývavém bílém hábitu a při pohledu na ni se v Elofovi střetl strach a vztek.

„Louhi!" zavolal. „Stůj!" Mířila k širokému schodišti kolem síně a upravovala si cosi lesklého na hlavě. Ohlédla se za hlasem a Elof ji jasně uviděl, krásnou jako ve vzpomínkách, modré oči úžasem vytřeštěné. Vtom v nich zablýskl hněv, Louhi k němu vykročila, zarazila se, otočila a rozběhla nahoru po schodech. Byla rychlá a na první odpočívadlo dorazila dřív, než on vůbec doběhl pod schodiště; dokázal si domyslet, kam tak pospíchá, a věděl, že tam bude daleko dřív než on. „Stůj, paní!" křikl ještě jednou, v zoufalství vytáhl zpoza opasku kladivo a vsunul topůrko mezi křečovitě sevřené prsty rukavice. Připadalo mu, že v dlani drží zemětřesení. Rozmáchlým obloukem se napřáhl a vrhl zbraň vzhůru. Kladivo vzlétlo se vší nahromaděnou silou padajících dveří i švihem Elofových svalů vysoko do vzduchu a s hromovým rachotem úderu blesku narazilo do kamene jen pár schodů před Louhi. . Stupeň praskl, povolil a ještě jednou zaduněl. Z trhliny se vyvalil oblak prachu a velký kus schodiště spadl dolů na vyleštěnou mramorovou podlahu. Louhi se zapotácela na samém okraji trhliny, róba jí zavířila kolem těla a třpytivý předmět jí s hlavy sklouzl na zbytek schodů. Odtud se s řinčením skutálel Elofovi k nohám. Okamžitě j ho poznal podle bronzových obručí a kroužkové zbroje zdobené mědí a zlatem. Věděl to už dřív, nebo na něj snad vlastní dílo zavolalo. Byla to přílba Tarnhelm.

Když zvedl oči k Louhi, už k němu sestupovala, napjatá jako kočka připravená ke skoku, a po helmě skočila ve stejném okamžiku jako on. Oba se jí dotkli, ani jeden z nich ji však nezachytil. Helma se skutálela ještě v o pár schodů níž a oni do sebe málem narazili hlavami; chvíli byli jeden druhému blízko jako milenci, cítil teplo její sametové pleti a rty ochutnal její dech, vonný jako jaro. Vtom uskočila, v očích blesky, a položila si dlaň na stehno, jako by se zranila. „Ty můj krásný mladý kovářičku! Nikdy bych do tebe neřekla, jaký jsi blázen! Copak jsi dosud nepochopil, kdo jsem? Cožpak se chceš, křehký jako každé jemné dílo, stavět proti Mocnosti?"

Síní se rozléhal křik a lomoz bitvy. Elof cítil, jak mu úsměv na rtech hořkne. „Nejsi první, paní," zachraptěl, vytasil Gorthawer a výhružně jí jej namířil na hruď.

Louhi si nevěřícně prohlédla černou čepel a pak i jeho tvář. „Tak!" zvolala. Rukou na stehně náhle sevřela jílec, ze záhybů bílého šatu vyskočil široký lesklý meč a vylétl mu k hlavě. Útok přišel tak rychle, že ho černá čepel stěží odvrátila včas, a s takovou silou, až se Elof zapotácel. To už ho zasypávala záplavou útoků prudkých jako průtrž mračen a Elof se až lekl, jakou má sílu. I když však daleko přesahovala možnosti těch štíhlých paží, byla to stále jen lidská síla, vybavená šermířským umem o nic větším, než jakým vládl on. První sprršku ran odrazil a teď se sám snažil útočit. S jeho pravicí však nebylo něco v pořádku a zhoršovalo se to s každou další ranou, jako by mu při střetech obou čepelí odumíraly svaly. Podnikl ostrý výpad a špičkou meče jí prosekl záhyb volného roucha. Louhi uskočila, čepele se srazily a zkřížily mezi jejich obličeji zkřivenými námahou a hněvem, až ztratily lesk v obláčcích přerývaného dechu. A tu se pára k Elofově hrůze na obou mečích srazila v jinovatku.

Teď věděl, co mu ochromuje paži! Otřásl se, odskočil, ucítil, jak se mu kostmi rozlézá chlad, a Louhi po něm sekla obouruč. Namísto Gorthawerem ale ránu zachytil dlaní rukavice a sevřel kolem lesklé čepele prsty. V hrůze však uviděl, že v místě dotyku proskakuje a prská nazelenalý ohýnek, jaký viděl na Ledě, a bolestí zaječel, když z něj vlastní kroužková rukavice začala vysávat teplo. „Chtěl bys mou sílu nabrat do své chytré hračky, viď?" zasupěla Louhi a u úst se jí srážel dech jako uprostřed zimy. „Milý učedníku, Mistr Mylio, tvůrce této čepele, tě mnoho nenaučil. Nebo si nepamatuješ, že chlad nemůžeš nijak uchovat? Zima není síla, chlapče, ale nepřítomnost síly, její protiklad, jenž přináší jen nehybnost. A mír."

Tu mu levou rukou projel mráz a jako drát se mu zabodl do srdce. Poskočilo, sevřelo se, stěží kulhalo od tepu k tepu; dech mu sípavě unikal, nohy se podlamovaly a tělo třáslo. Nedokázal se už udržet na nohou, ale mohl si vybrat vlastní konec. Plnou vahou se opřel do jejího meče. Louhi zaskočena zakolísala, meč se svezl a Elof otevřel dlaň.

Lesklá čepel vyskočila Louhi z rukou. Vysokým obloukem prolétla dírou ve schodišti a zařinčela o podlahu hodný kus od nich. Louhi bolestí ucukla a chytila se rukou za prsty; Elof se zesláble opřel o zábradlí. Jakmile se vzpamatovala, pokusila se kolem něj proklouznout a sebrat ze schodů helmici. Gorthawer jí však zasyčel palec od hrdla. „Mráz ne," ucedil Elof. „Ale udeřila jsi příliš silně, Louhi. A tuhle sílu jsem zachytit dokázal." Pevně se rozkročil, Gorthawer znovu namířený na Louhinu hruď, a zvedl Tarnhelm. „A teď, ženo, v tomto těle jsi zranitelná. Takže buď propustíš K..."

Dál se nedostal. Se strašlivým zaječením po něm skočila a zlámanými prsty se mu sápala na oči. Naběhla však na Gorthawer a ten jí celou délkou prošel ramenem.

Louhi bez hlesu otevřela ústa. Sesmekla se z čepele, šat jí potřísnil jediný výtrysk krve a i ten záhy ustal. Vykřičela všechen vztek v nekonečném rezavém stonu bolesti a zoufalství, jímž Elofa zastavila, roztřásla samy zdi, přehlušila i bitevní vřavu a na chvíli utišila všechen boj. Elof upustil Gorthawer a přitiskl si dlaně na uši, zatímco kolem něj pršely střepy křišťálů a roztříštěných zrcadel. Křik ještě zesílil, až řezal jako zimní vichřice plná bodavých jehliček. Olověné výplně vyplivly vitráže vikýřů, okna vybuchla záplavou dřeva, kovu a skla a vypustila pichlavý vichr. Elof skrze prsty uviděl, jak se Louhino potrhané a zkrvavené roucho v poryvech nadouvá a odlétá do nicoty hlubin jako tajemný mořský tvor. Vichřice vylétla ven a v letu rozhoupala všechny zvony na severním konci města, strhala střechy stavení, zbytky schodiště ojínil mráz.

Elof vstal a soustředil se na jedinou myšlenku. Když zničil schody, připravil se o jedinou cestu na střechu. Teď musí najít jinou nebo...

Sebral ze země Gorthawer, ztuhlými prsty si nasadil na hlavu Tarnhelm a mrazivou masku sklopil na obličej, dosud ledovou Louhiným dotykem.

Zajistil helmu pod bradou a ze všech sil se soustředil. Myslel na střechu paláce, na ochoz se sochami a zábradlím. Tam! Mezi ně! Cosi se pohnulo, pár světel pohaslo, stíny zhoustly, halas bitvy zazníval z větší dálky. Přesto byl stále na schodech. Zaklel. Přece ji sám vykoval, celou kromě masky. Copak ji teď nedokáže ovládnout? Ve dvojverší, jež do ní vkoval, nesla dokonce oba významy jeho jména.

Eynhere elof hallns styrmer

Stallans imars olnere elof...

Zamumlal tu větu nahlas a zatím si v témže starém jazyce vybavil slova pro stín a střechu, aby k zaklínadlu přidal poslední verš.

Istans nethel, erand alt!

„ Temno a stíne, do výšin! Elof vás volá!" Před očnicemi helmy se mu náhle tak zatmělo, až ztratil rovnováhu a dostal strach, že oslepl. Nahmatal chladné kamenné zábradlí, jemné kovové kroužky zčeřila mořská bríza. Dobře, že nedal Louhi čas helmu použít! Stál na ochozu z omšelých kamenů, kvůli odvádění deště svažitých, ve stínu vysoké sochy. V okamžiku se přenesl na střechu paláce. Necelé čtyři kroky od něj, kopí útočně vztyčené, stála Kara.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ
Kadlub praská

Hrot kopí ale tentokrát nemířil na něj. Visel nad zábradlím, namířen dolů na náměstí, kde na zeď paláce dorážel krvavý příboj bitvy. Ten pohled se mu nelíbil; boj už se odehrával venku, což znamenalo, že Ekweš útok odrazili. Kermorvan tu svolával řady k novému výpadu proti nerovné štítové hradbě pod velením vysokého muže v blyštivém brnění, ale po celé ploše propukaly drobné šarvátky, skupinky bojovníků zmateně vířily sem a tam. Hady vykročily, štítová hradba se uprostřed rozpadla, ale hned tu stál Bryhon a strašným záběrem dlouhé sekery pokosil první linii Kermorvanových mužů. Kraje štítové hradby vydržely a začaly se stahovat do kruhu, aby polapily předvoj měšťanů. Kermorvan rychle zavelel k ústupu a pokusil se znovu přeskupit síly.

Nemohl vydržet. To viděl i Elof, války neznalý. Nakonec rozhodne železná disciplína Ekweš a ta pramenila z fanatické síly vůle, jíž do nich vlévala Kara, jak by to on udělal na kovadlině, aby dílu dodal jednotu a pevnost. S každým dalším okamžikem vraždění nabývalo na síle. Elof věděl, že nemá na vybranou. Pohlédl na útlou postavu, na sklonku noci stěží viditelnou, polkl a sáhl po kladivu. To ale leželo kdesi v troskách schodiště v síni. Tím hůř... Zvedl Gorthawer a vyskočil.

Všimla si ho už ve skoku a otočila se nelidsky rychle. Mířil na kopí, ale náhle byl meči v cestě štít. Elof skoro čekal, že bude pevný jako skála a černá čepel se o něj roztříští. Rozbil se však štít, praskl, sklouzl a zařinčel na zábradlí. Kara, polekaná stejně jako on a vyvedená z rovnováhy, spadla ze zábradlí na ochoz a Elof se na ni vrhl. Ruka na kopí se připravila k výpadu, Elof pustil Gorthawer a chytil ji do obou dlaní.

„Káro!" vydechl. „To jsem já! Elof! Zastav to, Karo, zastav tohle krveprolití!" Kopí spočívalo na balustrádě a v Elofově stisku se nemohlo pohnout. Ruka na ratišti musí vyvíjet strašné úsilí. Postava v brnění vyrazila proti němu a Elof potřeboval všechnu sílu, aby ji udržel. „Louhi už ti nevládne! Odehnal jsem ji! Je raněná, utekla! Jestli jsi mne kdy opravdu... Karo, prosím..."

Prsty sklouzly z ratiště kopí. Vzal ho, odhodlán odhodit zbraň někam daleko, když náhle pokrčila nohy, nakopla ho do břicha a odhodila na střechu. Kopí mu vypadlo z ruky a skutálelo se k okapu. Kara vyskočila. Může proběhnout kolem něho a sebrat zbraň...

Stříbrný řetízek na kotnících jí ale podrazil nohy a kopí se skutálelo do prázdna. S rezavým výkřikem přepadla, kolem roztažených paží se jí zavlnil plášť, to už však neměla štíhlé ruce, ale široká černá křídla, a ze střechy se za padající zbraní vrhla veliká, antracitovou černí opeřená labuť. Co teď? Komu bude sloužit, až ji dožene? Elof chytil oběma rukama helmu. Měl hrozný strach, ale nic jiného mu nezbývalo. Stačí pomyslet na tvar a ten se mu stane tělem...

Křídla, na něž pomyslel on, byla také černá, ale měla mnohem větší rozpětí. Projel jím plamen, bolestivý třas, před očima se mu znovu zatmělo, a když opět prohlédl, už plachtil po větru. Měl stejný pocit jako při rychlém cvalu, plášť za ním vlál, ale tentokrát byl jeho součástí a místo na koni se hnal na čerstvém předjitřním vánku. Kolikrát vídal vysoko na nebi kroužit kondory a nepřičetně jim záviděl klid a svobodu! Teď patřila i jemu a Elof tou radostí na chvíli zapomněl na všechny lidské zájmy. Tu však pod sebou nad přístavem uviděl černou labuť se zářivým kopím ve spárech. Radostí vykřikl, natáhl dráp, přitáhl křídlo a bokem sklouzl k ní.

Nečekala ho, to bylo jasné, a ničeho si nevšimla, dokud se neocitla v jeho stínu. Ostrými spáry jí vytrhl kopí, odhodil je, zaryl jí drápy do kořenů křídel a začal ji tlačit k zemi. Zápasíce ztráceli výšku a pod nimi se blýskala čepel padající zbraně, až s plesknutím zmizela pod hladinou přístavní zátoky. Křídla ve spárech sebou škubla a náhle zmizela. Ze sevření mu vyklouzlo cosi hladkého a útlého a vrhlo se za kopím do vody. Tolik ho to vylekalo, že mu nezbyl čas zbrzdit pád, voda se řítila proti němu, šedá jako kámen a stejně tvrdá. V poslední chvíli mu do hlavy vskočila představa a Elof už náraz nepocítil, neboť ho znovu zalila žhavá bolest proměny.

Před očima se mu otevřelo zelené přítmí a v něm jasné boky tvora, jenž se rychle potápěl do hlubin. I on měl však teď dlouhé a jako stuha ohebné tělo, vyrazil tedy za kořistí, vypouštěje bublinky z plic. Tento tvar mu vyhovoval lépe, spíše odpovídal jeho skutečné velikosti a vracel mu vzpomínky z dětství, kdy z balvanů nad zátokou ve vesnici pozoroval hru a lov velkých mořských vyder ve vlnách. Jako ony hledaly škeble, tak on pátral po kopí, jiskřičce světla nad černočerným dnem. Zastínilo ji ale tělo, daleko větší než to, jež se mu vykroutilo ze sevření, sebralo zbraň a dalo se na útěk rychlostí, jíž se rovnat nemohl. Sám tvor připomínal ukořistěné kopí nebo špičku střely samostřílu. Přece však nepochyboval, že je to ona; boky zvířete se leskly bublinkami v kožichu jako kroužkové brnění. Zvláštní, jak zůstává podoba zachována; je snad i na jeho dlouhém těle a tupém čenichu něco, podle čeho ho pozná? Musel ji ale zastavit, neboť mířila k hladině příliš rychle. Znovu si vzpomněl na dětství a na veliké černobílé tvory, kteří skákali z vody na stěně starostova domu.

Tentokrát bolest jasně převážila potěšení. Tato proměna byla nejtěžší. Svaly mu spoutala křeč, záda se prohnula, když tu prorazil hladinu, zvířil vodu, vydechl, v okamžiku si naplnil plíce a zamířil zpátky pod vlny. Neviděl jasně, ale lesklé kopí našel snadno. Máchl ohromným ocasem, ucítil za ním zvednutý vodotrysk a víry kolem vysoké hřbetní ploutve, ale to už tuleň před ním také

dosáhl hladiny. Tuleň Elofa uviděl, v hrůze změnil směr a zabral ocasní ploutví, rámovanou stříbrem, směrem na mělčinu. Nemohl mu však v jeho současné podobě uniknout o nic lépe než člověk kamenné lavině. Elof znovu máchl ocasem, zvedl hladké tělo nad vodu a jako skála padl na kořist. Obrovskou zubatou tlamou stiskl ratiště kopí, vytrhl je z jejích zoubků, strašlivým skusem zbraň zlomil a nakonec rozdrtil na třísky jako špejli. Vyplivl zbytky a sledoval, jak zničená zbraň klesá ke dnu vyhloubeného přístavního kanálu. Přes oči mu přelétl stín velkých křídel a Elof vyskočil z vody, jako by po ní ještě mohl chňapnout. Labuť ale už letěla vysoko a Elof spadl zpátky do vody. Tentokrát si už změnu ani neuvědomil; zalil ho oheň a vzápětí už tepal vzduch vlastními černými labutími křídly. Blížil se k ní. Porozumí mu? Uvěří? Různými cestami dosahujeme stejného cíle. Co je pro tebe přirozené, to já vytvořil svým uměním. Jsme si blízcí, ty a já.

Mohla letět nad moře, možná na sever nebo dokonce na východ, nad bezbřehý oceán, ale tyto cesty jí zastoupil, na mokrém peří ledový vítr, a zahnal ji k paláci, na střechu, z níž vyletěli. Mohla i déle vzdorovat; vrací se z vlastní vůle, nebo se ho zas jen snaží ošálit? Proletěli těsně za sebou mezi sochami přesně na původní místo. Přistál tvrdě a zalila ho horkost. To už byl ale sám sebou, zmatený a bez dechu, rozpláclý na střeše pár kroků od Kary. Gorthawer mu ležel hned u ruky, jako by tu upadl, když se za ní vrhl, a žádné změny neprožil. Na tváři ale cítil sůl a oblohu už prosvěcoval úsvit.

Zdola zaburácel ryk bitvy a Elof se v hrozné předtuše naklonil přes zábradlí u paty jakési sochy v bohatém rouchu. Když ale uviděl, co se dole děje, neovládl radost, i když dlažba vypadala jako podlaha na jatkách. Výpad měšťanů právě prorazil s řevem burácejícího příboje ekwešskou štítovou hradbu, a teď se přes ni přeléval jako vlny. Malované štíty padaly a končily pod nohama útočníků. V několika okamžicích se černé řady rozpadly, posekané a zdupané vahou

rozlícených obyvatel, jejichž spoutaná srdce se konečně osvobodila, neboť protivníci ztratili sílu víry. Odvaha je neopustila, ale věděli, že je opustilo všechno, čemu sloužili. Železný řád se rozpadl ve zmatek a zoufalství, Ekweš se už snažili jen probít z náměstí a po jednom snadno padali za oběť lítému davu. Jen kolem Bryhona Bryherena, posledního symbolu jejich velení, se dokázali seskupit a odrážet zkázu na všech stranách. Jeho brnění se v přísvitu jasně blýskalo, lesklé jako úlomek samotného Ledu, a sekera tvrdě trestala ty, kdo se mu odvážili postavit, jako Led drtil neústupné kraje. Přímo do srdce odolávající skupinky však jako hrot šípu pronikl výpad útočníků a na špici tohoto hrotu postupovali tři, jimž se žádný Ekweš nedokázal postavit. Shluk se rozpadl a černí bojovníci se v zoufalství rozprchli na všechny strany a ať doběhli, kam chtěli, nelítostní měšťané je snadno pobili. Na prostranství pod schodištěm si Kermorvan s Bryhonem konečně stanuli tváří v tvář a Bryhonovi se tak vyplnilo přání.

I když byli oba unavení, bojovali jako čerství mladíci, veliká sekera hvízdala vzduchem ve snaze zatlačit Kermorvana na ošlapané schody. Válečník však lehčím mečem šermoval tak rychle, že se stačil krýt a ještě zasypávat Bryhona výpady, jež musil odrážet dlouhým toporem. Od čepele létaly sprškyjisker, protože topor byl okovaný ocelovými kroužky, Elof ale dobře znal výdrž šedozlatého meče i ruky na jílci a domyslel si, co se musí záhy nevyhnutelně stát. Zřejmě si toho byl vědom i Bryhon, protože když na něj Kermorvan prudce zaútočil, náhle změnil směr úderu a nechal soupeře, aby ho vlastní setrvačnost otočila. Kermorvan ztratil rovnováhu, padl kolenem na první schod, Bryhon se napřáhl a zaútočil strašlivou ranou zezadu na princův nechráněný krk. Kermorvan už výpadu nemohl uhnout, skutálel se tedy Bryhonovi k nohám. Hlava sekery prosvištěla kolem a Kermorvan rychle vyskočil. Sekera dopadla na kamenný schod a roztříštila se na tisíc kousků, Bryhon přepadl přes Kermorvana a v řinčení oceli dopadl vedle sekery. Sedy meč vylétl a v prvních paprscích vycházejícího slunce obloukem dopadl na lesklé brnění. A stejně jako slunce led ho hluboko prosekl. Kov zazvonil a zasténal, Bryhon se zhroutil, v údech mu zaškubalo a řetěz konečně praskl. Kermorvan vytáhl meč a umírající Bryhon se převalil na záda. V nastalém tichu ho Elof slyšel šeptat a vrčet, ale slova nerozlišil, pokud vůbec nějaká zazněla. Náhle se vzepjal, chytil se za břicho, vytasil širokou dýku a vkleče zaútočil na Kermorvanovo břicho. Válečník znovu mocně ťal mečem mezi Bryhonův krk a límec kyrysu. Soupeř padl na záda hlavou dolů a celý se třásl. Hustý plnovous nasákl výronem šarlatu, krev stekla potůčkem po schodech a Bryhon se přestal hýbat. Náměstí zaburácelo ohlušujícím vítězným pokřikem, dav se shlukl kolem mrtvoly. Kermorvan se roztřesen posadil na schod a složil hlavu do dlaní.

Elof se pomalu odvrátil. Měl radost a zároveň mu bylo špatně, a náhle si v hrůze uvědomil, že zapomněl na Karu. Zvedl oči a uviděl ji jen krok nebo dva daleko, hnědé oči vytřeštěné pod obočím plným soli. Co chtěla ještě vidět - bitvu, nebo jeho? Neobratně k ní natáhl ruku a ona jako divoké zvíře ucukla. „Káro!" zasípal a dívka uskočila ještě o krok. Vykročil za ní a zakopl o Gorthawer, helma se mu svezla na oči, Kara utekla o dalších pár kroků. Stáhl si přilbu a strčil ji pod kazajku, zdvihl meč a zasunul jej do pochvy. Kara ale stále ustupovala, plné rty se jí třásly, a náhle skočila do nízkých dvířek a zmizela v nich. Elof se v panice rozběhl za ní; jakmile se mu ztratí z očí, může na sebe vzít jakoukoli podobu a jak ji potom vůbec najde?

Dvířka vedla krátkými schůdky do chodby v posledním patře paláce, bohatě zdobené, ale napohled pár let zanedbávané; těžké závěsy už trochu čpěly zatuchlinou.

Kara se před ním belhala podél stěn. Pohled na ni, jak před ním zoufale utíká, ho zabolel u srdce. Proč se tolik změnila od těch krátkých chvil, jež spolu prožili, kdy snad i opětovala jeho lásku? Teď se zdálo, že z něj má strach, a s tím se nemohl smířit. V srdci měl prázdno, jaké vládlo v celém nešťastném paláci, a stále ji volal jménem, dokud mu nezmizela v širokém portálu za rohem. Běžel za ní a ocitl se prostorné vzdušné komnatě, v ložnici s otevřeným balkónem. Ještě tu hořel vysoký koš s uhlím a rozháněl noční chlad. Za ním, zády k zábradlí balkónu, stála v kroužkovém brnění Kara a dívala se na něj stále stejným vyděšeným pohledem divokého zvířete.

„Nechoď pryč, Karo! Neutíkej! Nedělám snad to, co jsi chtěla? Šel jsem za východem slunce, Karo. A slunce vychází."

„I já dělala, co jsem slíbila," odvětila tiše. „Ač jsem se mnohokrát musela v bolestech vytrhnout ze zajetí a pak snést trest. Což jsi neviděl má křídla?"

„Často. A jsem ti vděčný, a lituji, že jsi trpěla. Ale nemohla jsi přijít blíž? Ta prchavá znamení mi přinesla stejně nemilých předtuch a strachu jako útěchy."

„Strach a zlá tušení jsou osudem smrtelníků, již se míchají mezi Mocnosti," odtušila. „Toho tě chci ušetřit."

„Proč? Protože mne miluješ?"

„Protože i já byla tak dlouho spoutaná!" Teď už se chvěla po celém těle. „Už nechci žádná pouta, ani pro ostatní..."

„Pokud jsem se za ta léta putování něco naučil, Karo, pak to, že všichni neseme vlastní pouta sami v sobě. V tom jsou lidé i Mocnosti stejní."

„Nechoď blíž!" vydechla. „Víš, že jsem bojovnice Mocností, a chceš se se mnou měřit? Stále se odvážíš mluvit o lásce ke mně?"

Elof se bez dechu rozesmál. „Odvážím! Miluji tě od první chvíle, co jsem tě spatřil. A pokud nejsi obyčejná, pak zřejmě ani já! Nebyla bys první svého druhu, s kým jsem změřil síly. Což jsem nezlomil vůli velké Mocnosti uprostřed její říše? Což jsem se v boji nepostavil jiné a rovněž ji nepřemohl? A při umu, jenž mi plane v hrudi, což jsem neovládl schopnost, jež se vyrovná té tvé, a ve zkoušce ji nepřemohl? A dobře jsem si všiml, že ses mi v žádné podobě nepokusila ublížit. Miluješ mne jako já tebe. A nic z toho, čím se pyšním, ba ani Vaydova krev v mých žilách, nic mě neučiní hodná tvé lásky, krom té prosté pravdy! Slyšel jsem, že lidé už Mocnosti milovali, Karo, ale ty Mocnosti musely také milovat je!" Přistoupil blíž, došel až k ní na osvětlený balkón, a dívka ztuhla, tělo se napjalo, nepokusila se však utéct. U kotníků jí zazvonil stříbrný řetízek a Elof na něj nevraživě pohlédl. „Nemám po ruce kovárnu ani kladivo! Ale uvidíme..." Zvedl ruku v rukavici a ponořil ji do ohňového koše. Plameny uhasly, uhlíky zapraskaly a zčernaly, rozpálené železo vychladlo a orosilo se. „Svrhl jsem toho, kdo pouto ukoval! Zahnal jsem tu, která ho objednala!

Postaví se pouhý kov mé vůli? Viděl jsem slunce tavit samotný Led!" Pevně sevřel dlaň kolem okovů. Chvíli se zdálo, že všechnu horkost vstřebají, když tu se celé najednou rozpadly. Pod Károu se podlomily nohy a Elof ji vstávaje zachytil. Stáhl si rukavici a roztřesenýma rukama jí sáhl na ramena.

„Chceš mne zničit?" zašeptala zoufale. „Chceš rozbít můj odraz na černé hladině?"

Jemně zavrtěl hlavou. „Chci z ní jen pít a hasit žízeň, dokud mne nepohltí. Jsem obklopen ohněm, ale kdybych se v ní měl utopit, nepřeji si nic víc." Sklonil hlavu, políbil ji a v duchu se usmál, když na jejích rtech ucítil sůl. Vtom se opravdu vylekal, jako by se o něco spálil, přitiskl ji k sobě, sjel jí dlaněmi po zádech v hladké zbroji, ucítil na hrudi její pevná prsa, vzdouvaná dechem.

„I ve mně je oheň!" vydechla, oči dokořán, větší než kdykoli dřív, propast temnoty pod jeho pohledem. „Vší silou své bytosti bych tě dokázala rozdrtit v náruči, vysát tě, spálit, strávit! Elofe, tohle chceš? Toho se odvážíš? Nebojíš se mého šílenství?"

Zaklonil hlavu a rozesmál se. „Ale! Odkdy se kovář bojí ohně?"

Vtom se mu hlas zlomil do ohromeného výkřiku. Laskaná zbroj se propadla do sebe a vyklouzla mu z prstů na zem. Nechal ji zazvonit na leštěné podlaze a zmaten od ní odstoupil. Po Kařině péřovém plášti nebylo ani vidu. Nebe bylo čisté, komnata... Uviděl plášť natažený jako přehoz na posteli. V očekávání ho stáhl. Pod ním ale nebylo nic než prostěradlo ze smetanového hedvábí. Chvíli na něj zíral, než v něm zahlédl pableskování jako od pravé kovařiny a znovu se rozesmál, svlékl propocenou kazajku i kalhoty a lehl si na něj. Pohnul se mu pod rukama a stal se znovu Károu, tentokrát také rozesmátou.

„Hedvábí ti nedělá čest," řekl jí. „Jsi na dotyk daleko jemnější..." Zhluboka vydechla, on ji zlíbal od krku na vzrušená prsa a přitáhl k sobě.

„Ale i kdyby to bylo největší bláznovství," zašeptal, když jí dlaněmi přejížděl po těle, „kdybych tě nebyl hoden, kdyby to pro mne znamenalo smrt a věčné zatracení, stejně bych to zkusil a s radostí padl do temnot!"

„S radostí!" špitla, zatímco mu prsty vedla ruku. „S radostí, do temnot!" Pak ho umlčela polibkem a přivinula se k němu.

Když společně sešli po schodištích a chodbami paláce k vyvrácené bráně, byl už jasný den. Mrtvoly z náměstí i okolních ulic zmizely, na dlažbě ale ještě usychaly skvrny krve. Kroniky zaznamenávají, že kameny ztmavly navěky, neboť krev se vsákla tak hluboko, že ji nesmylo ani sto let dešťů, a od té doby se rynku říkalo Plen Curau, Náměstí prolité krve. „To je však čestné označení!" prohlásil Kermorvan. „Ač tu totiž padlo tisíc lidí, možná víc, svou obětí zachránili mnoho tisíc dalších. A z Ekweš nezůstal naživu jediný, jejich páni jsou mrtví nebo utekli. " Mluvil k velikému shromáždění, neboť se na náměstí stáhlo skoro veškeré obyvatelstvo města, a právě zvuk jeho hlasu vylákal Elofa z paláce. Roc a Ils mu stáli po boku, stejně jako komoří Erouel, a byli by pospíšili Elofa přivítat, kdyby do něj nešla zavěšena Kara. Kermorvan se ale usmál a v unavené tváři se mu rozlila taková úleva, jakou u něj viděli málokdy. Klidně na Elofa kývl, jako by se mu potvrdila nesmělá naděje, a obrátil se opět k lidem. „Morvannecu svítá nový den! Měli byste se dohodnout, abyste nadále vzkvétali a vyléčili se z ran..."

„Nemusíme se dohadovat!" zavolal hlas ze zadních řad, hluboký a Elofovi jaksi povědomý. „Pane ze Západu, potvrdil jsi svoje právo a už sis vzal, co ti patří! Ty jsi náš právoplatný vladař!" Dav se dal do jásotu, jenž rozezněl i zvony po celém městě.

„Král!"

„Lord Kermorvan ze západu je naším králem!"

„Král Keryn žije!"

„Máme zas pána, pravého krále!"

„Sláva králi Kerynovi! Třikrát sláva!"

I když ta slova všichni nosili v srdci, nikdo si nevzpomněl, kdo zavolal jako první, a nikdo z přítomných by se k tomu ani nepřiznal. Tak stojí psáno, kronikář nicméně uvádí, že Elof měl jisté podezření.

Kermorvan se však nadále tvářil přísně a neústupně, tím spíš, že měl na tváři od nosu až po zarostlou bradu zaschlou krev. „Vaše odměna je hodná daru samotných Mocností života! Ale nabízíte ji příliš lehkomyslně, zatím o mně mnoho nevíte. Slyšte tedy moji vůli! Jsem poslední z rodu Morvanu a tím zůstanu. Ať jméno velkého města spočine v jeho troskách a s ním i sváry, jež předznamenaly jeho pád! Nemohu být králem říše tak rozervané."

V davu zahučelo a lidé nechápavě pokukovali jeden po druhém. Kermorvan se zlehka usmál. „Ale pokud chcete, mohu být prvním z rodu Morvanhalu, Vzkříšeného Morvanu! Tak chci toto město pojmenovat a s ním i okolní zemi. Chci, abychom pracovali po boku všech lidí dobré vůle, nehledíce na rod a rasu, aby se vzkříšené město vskutku pozvedlo a stalo se pevností proti ledovému zlu!"

Znovu ho zalila vlna nadšeného křiku a neutuchajícího jásotu. Na chvíli se odmlčel a zase zvážněl. „Ano, oslavujete a to je správné. Jásat nad nadějí je však snadné. Budete ji se stejným nadšením ztěžka uvádět v život? Potíže totiž nevyhnutelně nastanou. Ze západu, jejž zničil nerozum, přivedu ty moudřejší, a stejně z mnoha lidských rodů, jež zatím ani neznáte. Všechny cizince přijmete do svých domovů, přivítáte je srdečně, jako by to byli vaši příbuzní, které jste této noci či v posledních těžkých letech ztratili. Tak doplníme počty a zahojíme ztráty. Tak pohřbíme i dávné pošetilosti a zahojíme někdejší rozdělení!" Zástup byl zticha, ale vzduch se přesto chvěl jako v bezvětří před bouří. Kermorvan je vyrovnaně pozoroval, v očích vznešený pohled upřený do dálky. „Potud platí mé slovo jako zákon a nedovolím sebemenší porušení. Tady a teď mi odpřísáhnete, že se jím budete vždy řídit, v časech dobrých i zlých, a kdybyste někdy přísahu porušili, byť jedinkrát, město ani země už mě neuvidí a vy se můžete starat sami. Budete přísahat mně, mým společníkům a komořímu Erouelovi, neboť oni budou mými rádci a dvorem a jejich slovo bude mít stejnou váhu jako moje. Jen za takových podmínek přijmu... tohle," zlehka se dotkl koruny, „a všechno, co k tomu patří. Nuže, složíte

přísahu?"
Dav zaburácel mnoha slovy, ale jediným hlasem, v hromovém souhlasu, jenž daleko na nábřeží vyplašil i racky.
Erouel ve vlajícím bílém rouchu naslouchal srocení s laskavým nadhledem. „Můj pane," řekl taktně, „byl jsi zraněn ve tváři. Měl sis dát lepší pozor a bojovat v helmě." Než stačil Kermorvan cokoli udělat, starý komoří mu ji vstavil na hlavu, do dlaně mu vtiskl žezlo a dav zaduněl.
„To je mi pěkná korunovace!" rozesmál se Kermorvan, když zase uslyšel vlastního slova. „Překvapit mě, když to nečekám! Kvůli mým předkům budeme muset jednou uspořádat něco obřadnějšího. Ale pro dnešek..." Kermorvan přikývl a konečně se uvolnil. „Všechno je v pořádku. A ať na naše město shlížejí Mocnosti života milostivě." Podíval se na Elofa s Károu a usmál se. „Když už jsou tady mezi námi!"
Pozvedl žezlo a ukázal jím. Nad přístav vyletěli dva velcí havrani a teď kroužili kolem kotouče dopoledního slunce. Provázeni pohledy svobodných měšťanů morvanhalských se pak vydali přes oceán na východ, jako by chtěli najít druhý břeh.

Konec Knihy přílby zaznamenává jen tolik, že Elofa, jeho lásku i přátele čekalo mnoho šťastných let. Přece však roky nelze dopsat jako kroniku, neboť už tehdy se na dalekých vrcholcích hromadily sněhy a rozkol a zmar již kráčel v jejich stopách. Jak ovšem zaznamenává Kniha náramku, schylovalo se k velikým skutkům, jež měly Elofa Valantorovi vysloužit slávu největšího čarodějného kováře temné ledové doby Zimních letopisů.

Dodatky

O kraji brasayhalském, jeho tvářnosti,
přírodě a podnebí, o jeho národech
a jejich dějinách, jak je popisuje
svazek Zimních kronik
zvaný Kniha přílby.

Knihu přílby, jež je popisem jediné dlouhé pouti, lze uceleně převyprávět snadněji než její předchůdkyni, Knihu meče, z jejích stránek však mluví stejně živoucí hlas. Jako dříve však narážíme na bezpočet případů, kdy je mnoho zajímavého vynecháno a na druhé straně má mnohé jen volný vztah k ději; pro potřeby příběhu je tedy nutno nalézt rovnováhu. Nejdůležitější faktické údaje lze tudíž vyhledat zde. Ač Dodatky nemohou více než načrtnout některé podrobnosti a jiné pouze uhadovat, přinejmenším se vynasnaží trochu rozptýlit stíny, jež halí velké skutky dávno minulého věku.
KRAJINA
V dobách Zimních letopisů tvořil Brasayhal rozsáhlý kontinent, na severní polokouli široký od jednoho oceánu k druhému na tisíc lig. Putování dovedlo Elofa Valantora a jeho společníky z jihozápadního pobřeží na severovýchodní, urazili tedy ještě větší vzdálenost a cestou prošli množstvím rozličných krajů a klimatických oblastí. Většinou šlo samozřejmě o Hvozd, leč i v něm vládly stejně jako mimo něj mnohé rozdíly.

Kraj Taoune'la

Prvním z krajů od severu hned za Meneth Scahasem, Štítovým hřebenem na hranici Západu, byla zlověstná říše Taoune'la. Většina území zřejmě sestávala ze tří oblastí: severní pás připomínal nejspíše dnešní arktickou pustinu a cestovatelé se v něm ocitli jen nakrátko před vstupem do trosek Morvanu a později na východě po opuštění Ledu. Jižněji se táhla tundra, neúrodná zmrzlá země známá jako permafrost, na níž se začasté zvedají zmíněné pahrbky. Mezi ní a vlastním Hvozdem, snad zčásti i v něm, panovala tajga, teplejší a příjemnější krajina povětšinou bažinaté povahy, zčásti zalesněná drobnými remízky. Permafrost se objevuje i v tajze, ale nepříliš často. Podle stavu, v němž pocestní kraj našli počátkem jara, však lze usuzovat, že se podnebí kvapem zhoršovalo a tajgu rychle pohlcovala tundra, což by dalo za pravdu Korentynovu pochmurnému proroctví. Po útěku z Ledu se ocitli o něco dále na jih a krom okraje samotného Ledu tu tajga i tundra spíše připomínaly svoji dnešní podobu; typický je hlavně náhlý rozkvět všech rostlin. Zem tu však mohla být nezvykle bohatá, neboť polární pustina, tajga i tundra se na zemi nevyskytují dlouho. Před příchodem Ledu se po celé východní části Taoune'la prostírala mor guerower, „Zelenozlaté moře", nevyčerpatelná obilnice říše Morvan.

Odkryté pláně

Na jih od západního konce Taoune'la se ledová řeka Gorlafros rozlévala do Odkrytých plání. Na severu je tvořil jalový liduprázdný kraj plný malých pahorků a vřesovišť, stejný po obou březích řeky. Jako by tu studená voda z tajícího Ledu vysávala půdu a rovněž se tu mohl šířit permafrost. Nejhorší poskvrnu Ledu však snad neslo rameno na západ do Slané bažiny a za ní ji rozptýlilo v očišťujícím oceánu. Na jih od Trhliny byl totiž západní břeh Gorlafrosu již úrodný a žírné pastviny se táhly Odkrytými pláněmi na jih až k lesům, na něž si práva osobovali duergar. A na východním břehu vzkvétal pravý Hvozd.

Veliký hvozd

Ve zvlněné krajině mírného pásu na východním břehu řeky Gorlafros v mnohém připomínal své západní rameno,

Aithennec, ovšem dál na východ, směrem k Meneth Aithenu, země klesala a zavládlo vlhčí a teplejší podnebí. Les tu byl souhrnem mnoha organismů, jež divoce a urputně bojovaly o místo na slunci jako dnes v selvě či tropickém deštném pralese. Zmíněné druhy stromů však jednoznačně ukazují na les mírného pásu a tedy je zřejmé, že centrální Hvozd představoval ekotop v našem světě již téměř neznámý. Jistě není náhodou, že právě v nekonečném koloběhu růstu, živeném častými dešti, byl Tapiau nejsilnější a pro civilizované lidi tu nebylo místo. Rovněž není náhoda, že Lys Arvalen stál nad nížinou na úpatí Meneth Aithenu.

Právě zmíněné pohoří bylo jediným ostrůvkem v moři deštného pralesa a hostilo spíše sušší a řidší les, byť jistě zachytávalo mnoho srážek. Stejně jako dnes bylo jistě nejvyšším horstvem v zemi a těžkou překážkou cestování, byť by to při čtení krátkého oddílu Kronik málokoho napadlo. Na horách pocestné jistě vedl Hvozd, neboť tam, kde ještě rostly stromy, musily být nejnižší průsmyky, a ušetřil je tak nebezpečenství vysokých štítů. Obtíže s potravou ale nejsou nijak přehnané, neboť i tak ostřílenýmchodcům jistě přechod hor trval mnoho dlouhých dní. Za Meneth Aithenem se znovu táhla rovina a ve středním a jižním pásmu opět zavládl deštný prales. Daleko na jihu zřejmě přecházel v bohatou tropickou selvu, pokud však pocestní kdy do této oblasti zabloudili, bylo to s loveckou výpravou z Lys Arvalenu, neboť se o tom nedochovaly žádné záznamy. Víme, že se tato džungle záhy ztratila v Pustinách, jež začínaly jako vyprahlé savany, podobné těm na jihu Bryhaine, ale sušší. Podobně jako v Bryhaine i zde Pustiny záhy vystřídala jalová rozpálená poušť, narušená jen několika deltami východních veletoků. Rychlé střídání bylo jistě výsledkem srážení podnebních pásů za doby ledové, popsaného v první knize. Pouště nebyly k životu lidí o nic vhodnější než severní pustiny, měly však rovněž své obyvatele.

Východní kraje

Východní hory nedosahovaly výšky Meneth Scahasu ani Meneth Aithenu. Ale v rozporu se samozřejmou představou se ukázaly být účinnější přirozenou překážkou nejen vlastnímu postupu Ledu, ale rovněž jím způsobeným klimatickým změnám. S Ledem svíraly ostrý úhel a ležely o něco jižněji, kdyby se tedy Led chtěl dostat za jejich severní svahy, musel by bez pomoci sněhových čepic na vrcholcích vynaložit nesmírné úsilí. Nejdůležitější však byla zřejmě jejich rozloha, neboť severáky, jež tolik decimovaly morálku i pole morvanských, se přes ně nedostaly. Vichr si vybil vztek na dalších a dalších holých hřebenech a nedostal se do úrodné nížiny pod horami. Na souši tak byl Východ dobře chráněn a moře ho ještě hřálo teplými proudy. V hrůze zkázy Morvanu si to však uvědomil málokdo a Morvannec se tak nestal pravým nástupcem Města u vody.

Hlavní vinu na tom nesla historie. Morvannec byl prvním lidským sídlem v Brasayhalu, z něhož se lidé vypravili na západ od hor a založili Morvan. Morvannec se vzestupem novějšího centra upadal a na vrcholu slávy Velkého Morvanu sloužil jen jako tichý provinční přístav. Ba i jeho vládci trávili většinu času v hlavním městě, především kvůli sílící hrozbě od severu: Korentyn Rhudri se svým zájmem o záležitosti Morvannecu rozhodně nebyl typickým vládcem. K podobnému přístupu ho zřejmě dovedl Vayde, který pobřežní město tak miloval, že se jeho socha objevila na čestném místě nad mořem. Vayde tu možná osvědčil stejnou předvídavost jako v jiných záležitostech, neboť půda na východě měla stejné možnosti jako obilnice kolem Morvanu. Kopcovitý terén a husté lesy však pod Morvannekem svědčily spíše drobným statkům než širým lánům, jimž dávali přednost jižané; pláně kolem Morvanu byly rovnější a snáze se obdělávaly. Ve východních lesích o sobě možná rovněž dával vědět Tapiau a jeho stráže hlídaly stromy. Jisté je, že i severané si dále ve vnitrozemí našli krajinu podle svého přání, rozlehlou vrchovinu na sever od Vody.

Po ztrátě Morvanu však měl Východ mnoho co nabídnout. Záplavové nivy mnohých řek dokázaly poskytnout dostatek obilí i krmných plodin, pahorky kolem nich bohatou pastvu a prudší svahy dřevo a honební obory, neboť severané vynikali v lovu už od časů Kerysu. I moře oplývalo bohatstvím, neboť Led zatlačil mnoho živého hlouběji na jih. Možnosti jihu se však projevily až po založení říše Morvanhal a tehdy došly plného uplatnění.

Led

Zmínky o Ledu se v Knize přílby značně liší od popisů zaledněného údolí v Knize meče. Elof se tu poprvé setkává s opravdovým ledovým krunýřem a ohromnými Hradbami zimy neboli Fasguaith, jež jako útesy skal vedly postup Ledu. Ilsin popis dějů v ledovci je - jak se dá u duergar čekat — v zásadě správný, zvláště v přímořských krajích, kam patřilo i Město u Vody. Přece jen je však trochu příliš zjednodušený, neboť na rychlost postupu ledu má vliv množství dalších faktorů. Jeden z nich je tání pod tlakem, při němž ledovec vlastní vahou odtaví na styčných plochách se zemí vodu a po ní pak klouže daleko snadněji. Na stejném principu jsou založeny i brusle, jež soustřeďují váhu bruslaře na malou plochu.

Mírně nesourodé vyprávění o pádu Morvanu, připisované Korentynovi, možná ukazuje, k čemu vede podobný proces na zmrzlé rovině; i dnes pod sebou antarktický ledovec ukrývá pohřbená jezera. Dalším faktorem je roční období, a zde nás může překvapit, že led dokáže v létě postupovat rychleji než v zimě. V chladnějším počasí odtávání pod tlakem ustává a ledovec přimrzá k podkladu. Díky tomu zpomalí, způsobí však více Škody, neboť s sebou rve celé skály. Tímto způsobem vzniklo mnoho jezer a ještě více hor tak přišlo o své vrcholky. Suť, tlačená čelem ledovce, vytváří valy podobné tomu, u kterého pocestné nechal Havran.

Tající voda

Stejně přesný je i Ilsin popis účinku tající vody. Už pouhá síla vodní masy je úžasná, ničivému efektu však napomáhá proudem stržené kamení, jež cestou prolamuje led. Potoky se ženou po povrchu ledovce nebo vnitřkem a přitom hloubí

i daleko širší tunely, než na jaký narazili cestovatelé, mnohdy až 80 metrů v průměru. Tlak vody je tlačí nahoru, jak Ils rovněž nadhodila. Ledové řeky často vyhloubí i hluboká koryta v okolní skále. Pod názvem jökulhlaup je na Islandu známa katastrofa, kdy pod ledem, povzbuzena jeho vahou, vybuchne sopka a roztaví ho.

Králův vrch (Morvan)

Na ledových pláních nejsou podobné pahrbky žádnou vzácností, odborně se jmenují nunataky. Holý povrch je pro ně typický. Stejně pravděpodobné však je, že náhle celé rozkvetou; na nunatacích se našlo mnoho odolných druhů rostlin a hmyzu, které zřejmě přežívají díky koncentraci slunečního světla, odraženého od okolního ledu. Někteří vědci dokonce uvažují, že v dobách ledových se nunataky staly útočištěm mnoha subarktických druhů, jisté to však není. Katakomby zřejmě tak dobře zachoval právě vchod na Králově kopci, neboť jim dodával studený suchý vzduch; hroby v Andách i jiných horách se dochovaly stejně dobře.

MAPY

Jak vyplynulo již z Knihy meče, národy západního Brasayhalu ztratily za tisíc let od pádu Morvanu kontakt s okolním světem. Pro lidské syny bylo vše na východ od Meneth Scahasu jen hořkou vzpomínkou na nepředstavitelná nebezpečí, a obyvatelé Západu se zbavili map stejně, jako se snažili zbavit vzpomínek; vrátit se neměli v plánu. Duergar nebyli tak zaslepení, ale od jejich útěku na západ uplynulo daleko více času a Starší lid se rovněž nechtěl vracet. Rozsah jejich znalostí ukazuje zhruba mapa na předsádce první knihy, je však přesnější. Kermorvanova výprava tak byla rozhodně výpravou objevitelskou a budoucí král nemohl nijak vědět, co ho na ní čeká. Celý Brasayhal je vidět až na mapě v této knize, či spíše celý Brasayhal bez oblastí pod Ledem. Zbytek oné veliké země totiž dlouho ležel pohřben a ještě déle měl čekat na nové sluneční paprsky. Země se však za tu dobu změnila k nepoznání.

Mapu jsme mírně opravili, například je na ní vidět jižní konec Štítového hřebenu a východní okraj Ledu. Pro celistvost jsme doplnili i obrysy jihovýchodní souše, byť v tomto příběhu nehraje roli.

KVĚTENA A ZVÍŘENA

Život Hvozdu byl bezpochyby daleko bohatší a rozrůzněnější než v krajích Západu, přesto však připomínal současné druhy natolik těsně, že nepotřebuje mnoho slov. Vedle nich však stále žila starší a podivnější stvoření, ne vždy jen díky náhodě. Občas není popis samozřejmě dostatečně přesný, abychom mohli příslušný druh určit (například hejno ptáčků, jejichž zobáčky hovořil Tapiau, tvořily nejspíš nějaké pěnice, ale jistě nevíme nic). V jiných případech nám však s identifikací pomohou důležité detaily.

Domácí zvířectvo

Domestikovaná zvířata nejsou nikdy popsána podrobně, autoři zřejmě předpokládali, že je čtenáři budou znát. V tom se až na pár výjimek nemýlili.

Poníci (Kapitola 2)

V dané době a zemi se vyskytovalo mnoho plemen koní, malých i velkých. Některá z nich byla dovezena z Kerysu, jako Kermorvanův válečný oř, většina však byla v Brasayhalu doma a byla domestikována teprve nedávno, pokud vůbec. Mezi ně jistě patřila i jízdní zvířata výpravy, vývojově značně zaostalá, na což ukazují postranní kopýtka. U většiny plemen té doby se už pozůstatky původního tříprstého kopyta stáhly na úroveň rozdělené kosti. Je možné, že tu jde o malé plemeno rodu Hipparion, jenž zhruba tehdy ustoupil současnému rodu Equus.

Pižmoni (Kapitola 9)

Nezdá se, že by mezi těmito tvory a jejich novodobou variantou, druhem Ovibos muschatus, byl nějaký rozdíl ať ve vzhledu či v chování. Patří k podčeledi Caprinae aneb kozy-antilopy, odolné skupině, jež se rozšířila především za dob ledových, a například v pižmoňovi dosáhla velkého vzrůstu. Přesto je možné, že velikost právě těchto pižmoňů lze připsat duergarskému šlechtění, a možná i vznik celého druhu, jejž bylo možno vyšlechtit z horských koz. Pižmoň rozhodně zdomácňuje rychleji než většina dalších druhů.

Divá zvěř

Obří koně (Kapitola 2)

Letmou zmínku o těchto tvorech rozvádějí další svazky Kronik. Není pochyb, že existovali, a téměř jistě patřili k druhu Equus giganteus, jednomu z divokých plemen Brasayhalu - spíše než k druhům dovezeným z Kerysu. Byli větší než dnešní koně. Kdysi se prohánělі po morvanských pastvinách a byli známi silou, divokostí a nezkrotností; pohled na jejich stádo musel být úžasný. Později je bylo vidět mezi ostatními divokými koňmi na Odkrytých pláních, kde nežilo mnoho šelem, a proto se Kermorvan nemusel bát o poníky.

Obří jeleni (Kapitola 4)

Jistě se jednalo o rod Cervidae, ale stěží o jeho nejznámějšího zástupce jelena obrovského (Cervus megaloceros hibernicus), neboť se v těchto krajích nikdy nenašel1. Podle popisu, zvláště kvůli povislé čelisti a lopatovitému paroží, se jedná spíše o velikého losa Cervalces. Paroží tohoto druhu dosahovalo rozpětí až čtyř metrů.

Šavlozubci (Kapitola 4)
— Tyto divé šelmy jsou tu popsány přesněji než dříve a tak je můžeme s jistotou určit jako šavlozubé kočky rodu dlouhozubých Machairodontinae a vyloučit rod handžárovitých Homotheriini. Zjevně jim v dolní čelisti schází „pochvy" typické pro druh Machairodus a velikostí značně přesahují pozdnější formu Megantereon. Téměř s jistotou tedy můžeme tvrdit, že šlo o známé šavlozubé tygry Smilodony. Pokud je tomu tak, tím více se musíme podivovat Kermorvanově odvaze; Smilodon měřil v kohoutku skoro čtyři stopy a byl daleko těžší než dnešní tygr. Rovněž byl posledním členem své vývojové linie; i to ukazuje na poměrně moderní dataci Kronik.

Jednorožec (Kapitola 7)
Jednoznačně jde o nějaký druh chlupatého nosorožce. Veliký vzrůst, dlouhé koňské tělo a jediný dlouhý roh ukazují na Elasmotherium, největší druh nosorožců2; už jen roh měřil dva metry. Huňatý kožich a vous pod bradou mu dodávaly koňský vzhled, díky němuž se mohl stát předobrazem mytických jednorožců daleko spíše než dnešní nosorožci.

Ostatní zvířata

Velikého býložravce, jehož zjevení tak vyplašilo výpravu v kapitole 4, lze snadno určit, i když se zatoulal trochu příliš daleko na sever. Tvar hlavy a čelisti, stejně jako potrava a kostnatá kůže, ukazují na zástupce čeledi Mylodontidae, pozdějších obřích lenochodů, a zřejmě na druh Glossotherium, neboť v těchto krajích se jiný neobjevoval. Do dnešních časů se dochovaly kousky kůže s kostnatými uzlinami, jež mohly snadno odrazit šíp vystřelený z velké vzdálenosti.
Šelma v katakombách Morvanu se určuje méně snadno. Vzhledem i chováním připomíná spíš Mustelidae než medvědy, cestovatelé se tedy nemýlili, když ji považovali za příbuzného rosomáka. Je v tom ovšem háček, protože toto zvíře žilo o miliony let dříve v miocénu. V dobách Kronik by tak bylo silným anachronismem, ne však jediným. Mocnosti, a zvláště pak Led, mohly ve svých službách uchovat tyto druhy ještě dlouho po vymření ve zbytku světa, zřejmě v okolí nunataků. Pokud je tomu tak, vyvstává před námi řešení problému s akszawanem, plazem z Knihy meče, jenž tak vyděsil Kermorvana s Elofem cestou na sever. Jako plaz by se stěží dokázal pohybovat v chladných severních horách, mohl tedy být přechodovým článkem k savcům, v němž se snoubilo plazí tělo a kostra s počátky savčího chrupu a teplou krví. Tato čeleď, jejímž nejznámějším zástupcem je Dimetrodon s ohromným hřebenem na hřbetě, prosperovala v pozdním permu, kdy možná také proběhlo několik ledových dob. Pokud tedy vskutku šlo o savcovitého plaza, přežil svoji čeleď o 225 milionů let.

Hvozd

Stromy a další rostliny ve Velikém hvozdu připomínaly do značné míry dnešní známé druhy a kde to bylo možné, užili jsme v textu novodobého slova. Lišily se spíše ekologické vztahy mezi nimi. Hvozd byl nejbohatším krajem Brasayhalu, neboť hostil nejbujnější život. Přesto měla tato pyramida stejně jako v moderní džungli velice křehké základy. Ekologický cyklus byl založen na velice rychlé výměně vody a živin, přičemž půda nebyla ani hluboká, ani bohatá. Tapiaův strach z vpádu Ledu na jedné a lidí na druhé straně měl tedy své opodstatnění. Jakmile by jednou zamrzla, nedokázala by prsť prales uživit, jakmile by byly stromy jednou vykáceny, stěží by se znovu uchytily. V severních oblastech by je rychle vytlačila tráva, na jihu by obnažená zem brzy vyschla a vítr by ji odvál. Soudě podle stavu, v němž se stejné oblasti nacházejí dnes, právě takový osud je potkal. Nevypadá pravděpodobné, že by tak rozlehlý prales zmizel tak snadno, ale zalesněny byly vlastně přednedávnem i části dnešní Sahary, kde si Hanibal opatřil své slony.
OSÍDLENÍ
Národy Východu

Na první pohled se ze Zimních kronik může zdát, že lid, jenž zůstal na Východě, se stěží lišil od svých příbuzných na Západě, ať už jazykem nebo zvyky. Bryhon se snadno mohl vydávat za jednoho z nich a cestovatelům každý rozuměl a dokázal je přijmout. Existují však jisté náznaky, že tato povrchní podobnost je zavádějící a pod ní se skrývaly hlubší rozdíly. Jazyk penruthya tu sice převládal stejně jako v Bryhaine, ale měl jiný přízvuk a přijal mnoho slov ze svarhathu. Kdyby se cestovatelé nemuseli učit zastaralou řeč ve Hvozdu a neovládali tak dokonale svarhath, měli by vážné problémy. Svarhath se stejně jako ve Hvozdu změnil méně, snad díky silné ústní tradici, ale především kvůli menšinovému postavení, jež mu tu nebylo vnuceno jako v Kerbryhaine, ale odráželo poměr počtů obou národů a jejich angažovanost ve věcech veřejných.
Jazyk nám tu poukazuje na podstatně hlubší rozdíl. Morvannec pokračoval v míšení ras, jež začalo již zdávna v Kerysu; nerozdělil se na dvě komunity, jako s tím začal Morvan, či na dvě země, jak se bohužel stalo na Západě. Seveřané a sothrané, svarhath i penruthya, tu po celém kraji žili ve společných osadách. V jejich rámci však seveřané spíše tíhli ke klanovému uspořádání, měli vlastní čtvrti a monopol na některá odvětví jako rybolov, kopaničářství nebo řemeslnou výrobu. Penruthyánci ovládali řízení, monokulturní zemědělství a obchod, většina bohatství se však stejně soustřeďovala v rukou seveřanského cechu zlatníků. Obecně řečeno stálo soužití obou národností na humoru a vzájemné toleranci (byť humor, i když dobromyslný, šel většinou na účet druhé rasy). Zkáza Morvanu je spojila stejně nelítostně jako rozdělila Západ.

Dědičné kliky

Tomuto spojení v Morvannecu zřejmě padlo za oběť i dědičné nepřátelství politických frakcí, jež tolik komplikovalo veřejné záležitosti v Kerbryhaine. Pokud máme věřit starším Kronikám, vzniklo už se vzestupem Kerysu, když novozbohatlíci pochopili, že jim v cestě k moci stojí starší rodiny feudálů, kteří říši vybudovali a tím jim vlastně zbohatnutí umožnili. Mnohé rody se přihlásily k jedné či druhé straně a nepřátelství přecházelo z otce na syna. Není tomu těžko věřit, neboť stejný konflikt vznikl i mezi plebejci a patriciji ve starém Římě nebo později mezi rodinami Guelphů a Ghibellinů. I v našem případě se nepřátelství dědilo tak dlouho, že poslední potomci dávno zapomněli na jeho důvod či původ. Rodinné bohatství umožnilo nejbohatším plebejcům tvářit se jako šlechta, mnozí patriciové klesli ve vážnosti i majetku. A byť plebejská klika údajně mluvila i za prostý lid, mnohdy mu byli blíže právě patricijové. Nepřátelství dědičných klik se zrodilo v národě Penruthya, ale díky společným zájmům a míšení ras se brzy rozšířilo i mezi seveřany.

Keryská královská rodina, Ysmerienové, se většinou držela stranou a snažila se kliky umírnit nebo usmířit, jako usmířila oba národy. Někdy se jim to povedlo i na několik generací, ale dříve či později staré nepřátelství znovu vzplálo. Mladší syn krále Ysmeriena jednou opustil Kerys, odplul do Brasayhalu a postavil tu město, budoucí Morvannec. Jeho dědicové pak založili říši Morvan a jméno jejího hlavního města, Kermorvan, přijali za své. Ani tady však neunikli starým vazbám a obě kliky na sebe znovu začaly nevražit. Za dlouhých staletí rozkvetu Morvanu však nebyla k rozkolu příležitost a králové feudální roztržky tvrdě potlačovali. Nepřátelství pohaslo na úroveň rodové zášti a mezi seveřany vymizelo úplně. Jak však sílilo nebezpečí ze strany Ledu, klikám se vrátil význam. Nebylo nic platné, že když králové potřebovali pevnou oporu, mohli se spolehnout na frakci patricijů. Plebejci se stále snažili omezit královské pravomoce, nebo trůn rovnou nahradit nějakou formou „lidovlády". Když však v Bryhaine dostali příležitost, vytvořili Radu závislou na bohatství stejně jako někdejší aristokracie a stejně autokratickou jako nejtvrdší z králů.

Zvraty času a štěstěny zaručily, že žádná z rodin nepřevládne v jedné klice nadlouho; některé dokonce v běhu staletí přešly do opačného tábora. Kniha přílby však považuje za nutné připomenout, že Hereni měli slovo vždy mezi plebejci. Podobně jako u královského rodu se v nich mísila krev obou národností, byli však vždy odpůrci trůnu a vytrvalými populisty. V Morvanu přijali předponu Bry-, tedy svobodný, na protest proti pokračování monarchie. Zdálky vypadali na velice ctnou rodinu, občas byli dokonce lidštější než krutí králové, proti nimž se stavěli, ale bezpochyby právě kolem nich se soustředil nečistý kult Ledu, přiznávaný jen několika vyvoleným. Přesto o něčem vypovídá, že nejharmoničtější společenské uspořádání na kontinentu zavládlo v Morvannecu, kde Bryherenové díky shodě náhod vymřeli dvě generace po pádu Morvanu. Království morvanhalské chtělo na tuto tradici navázat, po dohodě tedy kliky zakázalo a ty už tu nikdy nehrály sebemenší roli.

Lesní lidé

O původu tohoto prazvláštního lidu není nutné říkat více, než se píše v textu, a o jejich dalším osudu mnoho nevíme.

Jisté dohady však existují. Pokud už nějak mluvili sami o sobě, označovali se jménem Alvar, ale jasnovidní duergar ji nazývali Tapiauovy děti3. Vskutku klesli na úroveň dětí, ví všem závislých na Pánu Hvozdu. Byť se tělesně dobře při způsobili životu v přírodě, popis v Kronikách naznačuje, že duševně nikoli. Postrádají totiž ctnosti i neřesti přírodních lidí, stejně jako jejich energii, s níž dokáží divoši prospívat

V boji byli nebezpeční, ale jen na Tapiaův rozkaz; mezi sebou nikdy nebojovali, snad jen pro zábavu. Natolik mírumilovná povaha může připadat civilizovaným lidem prospěšná ale vraždu a válku znají i lidoopi a je zřejmě hluboko funkčně zakořeněná. Alvar se nevyznali o nic lépe ani v míru, soudí podle Morhuenova osudu. Jak dlouho by takový lid odolával nastávajícím změnám? A povedlo by se jim znovu vyšplhat na slunce? Kdyby jich vydrželo dost, možná by přežili jiných krajích se dochovaly legendy o nestárnoucích nadpřirozených bytostech lesního původu, prostých a zvláštních jež mají přesto krále a dvory nádhernější než lidé. Možná tu jen Tapiau slavil větší úspěch. V místech někdejších pralesů Brasayhalu však žádné podobné mýty neexistují a po jejich obyvatelích nezbylo ani stopy. Zřejmě se nakonec ukázalo, že lidé jsou odolnějším stavebním materiálem, než si Tapiau myslel, a potomci álfar se vrátili ke své lidské podobě. Může však, byť nemusí, být důležité, že v džunglích dále na jih přežívají legendy o stromovém lidoopu velkém jako člověk, byť na onom kontinentu nikdy lidoopi nežili; našly se tu jen velké dlouhoruké opice.

Obyvatelé Hvozdu

O dalších tvorech, s nimiž se Elof a jeho přátelé na cestě Hvozdem setkali, nelze mluvit jako o lidech. Byli tím, za co je označil Tapiau, totiž nižšími Mocnostmi. Jejich úkoly a přirozenost je však poutaly v tělesné podobě, v tělech tedy žili a možná se i množili; bezpochyby pak mysleli, byť jinak než lidé. Tapiau o nich Elofovi nikde víc neříká, ale v jistých textech jsou přidané pasáže s jejich výčtem, zřejmě převzaté z duergarských mýtů. Možná je objevila a zapsala sama Ils,

byť v době putování o nich nic nevěděla. Napohled nejlidštější byla entita, jež dostala Ermahala, v duergarské řeči zvaná rhuzalkh. Nebyla úplně zlovolná, neboť své oběti zřejmě nezabíjela; Ermahal se jako jediný neobjevil mezi Tauonovými přízraky ze záhrobí. Přesto vzbuzovala hrůzu, neboť navozovala a zesilovala sny, snad ku potravě. Přitom snílka zcela ovládla a zavedla na stezky, z nichž se málokdo vrátil, nikdo pak v příčetném stavu. Navrátilci byli navěky šťastní, což duergar děsilo ze všeho nejvíc.

Ohromní tvorové z jezera se u duergar jmenovali vadyanei a vzbuzovali daleko menší hrůzu. Tělem připomínali veliké tuleně, měli však větší hlavy a chápavé ruce. Dříve se jejich hráze objevovaly na mnoha řekách a v jezerech, zřejmě měli tato místa hlídat. Byli chudého ducha a prchlivé povahy, byť málokdy nebezpeční bez příčiny. Když duergar hloubili kanály pod horami, vadyanei je často napadali a ohrožovali lodě i posádky, nikdo je tu však neviděl už po tisíce let.

Výše jmenovaní tvorové byli lidem neznámí a v jejich jazycích neměli jméno. To neplatí o Divoké honbě. Mluví se o ní

v bryhainském folklóru jako o postrachu Aithennecu, kam ji Tapiau bezpochyby vyslal lovit vetřelce. Celá smečka se jmenovala helgoryhon, tedy zřejmě Divoká honba, tvorové pak byli gourvlyth, což se dá přeložit zhruba jako vlkodlak; totéž znamená duergarské označení vrkalak. Naznačuje to určitou spojitost s lidmi, ale podle všech pramenů byli gourvlyth dvakrát vyšší a neměnili podobu; na druhou stranu je nikdo nikdy neviděl za dne. Pravděpodobnější však je, že označení vychází z jejich tvaru a myslícího mozku. Rozhodně byli velice inteligentní a ze stopy je nesvedla žádná zrada nebo uskok. Elof a jeho společníci měli štěstí, že nedaleko hlídkovali álfar. Divoká honba se zřejmě zdržovala na západ od Meneth Aithenu, aby střežila Hvozd před Ekweš. Původně měli údajně bojovat proti netvorům z Ledu a dostalo se jim úcty prvních duergar, kteří zažili už jednu ledovou dobu. Lidé je za noční postrach a hrůzu považovali trochu nespravedlivě, neboť z celé vyděšené výpravy zabili jen falešného Kasse a dokonce se zařídili podle obchodu, jejž s nimi uzavřel.

SOUBOJ MOCNOSTÍ

V knize přílby se poprvé otevřeně střetávají obě největší síly Dlouhé zimy - kovařina v rukou člověka, byť neobyčejného, a vládnoucí vůle samotných Mocností. Byť není pochyb, kdo sklidil první vavříny, mnohé musí být objasněno.

Mocnosti

Události popsané v Knize přílby přivedly Elofa do užšího kontaktu s Hybateli světa než kohokoli jiného, byť Kroniky hovoří i o dalších. Naučil se mnohé o jejich silných i slabých stránkách, především, jak naznačuje Kniha, od Tapiaua. Prohnaný lesů pán tu bezpochyby vycítil, že běžná lákadla na kováře nezapůsobí, správně v něm rozpoznal vášnivou touhu po vědění a pokusil se jej polapit jejím prostřednictvím. Ač mohl lidi udržet ve své říši silou, raději jim dával alespoň iluzi svobody; nemusel tak ztratit vlastní iluze.

Přesto je nepravděpodobné, že by Tapiau prozradil na sebe a ostatní Mocnosti tolik zásadních informací, navíc v jediném rozhovoru, jak popisují Kroniky. Spíše fakta nabízel po troškách, podceňuje Elofovy kombinační schopnosti a paměť, zvláště pak umění kovat oddělené myšlenky jako železo v pevný kus. Pozdější kompilátoři sem zřejmě řadí i skutečnosti, jež se Elof dozvěděl až později od Kary.

Z hlavního textu muselo být kvůli plynulosti vypuštěno několik náznaků, připisovaných Tapiauovi, ale dva z nich mají k příběhu přímý vztah a zaslouží si tu být rozvedeny. První se týká Louhi a jejího užívání kouzelné přílby Tarnhelm4. Byla nesrovnatelně mocnější než Kara a přijímat či opouštět lidské tělo jí nečinilo potíže; proč na sebe tedy nedokázala vzít stejně snadno i jinou podobu? Odpověď zřejmě dává tíha Ledu, jež ji tak poutala. Lidskou podobu většina Mocností přijímala nejsnadněji, neboť jim ponechávala myšlení, a Louhi neměla síly nazbyt. Našla však jiný způsob, jak převlékat tělo, už jen proto, aby stačila Kaře. Schopnosti helmy byly jiného druhu, neboť pravou podobu spíše překrývaly než přetvářely, a její síla navíc Louhi přímo nepatřila.

Na Louhi, správněji Taounehtar, je rovněž záhadou její vztah k Taounovi. Podle některých zdrojů byla jeho dcerou, podle jiných chotí. Stejně se vyjadřuje i Havran a dodává druhé verzi váhu. Zřejmě je pravda, že Taoune byl už pouhým stínem své někdejší moci, jak naznačuje Tapiau, ale Kroniky ukazují, že Pán Hvozdu na tom měl podstatně menší zásluhu, než sám říká.

Kovářství

Popisy kovářských děl v Knize přílby dotvrzují, že za oněch časů nauka o zpracování kovů dosáhla výšin dosud nedostupných, a to nejen ve výjimečné osobě Elofa. Technologie, jíž užil při výrobě koruny pro Korentyna, je dnes známa jako elektrolýza, přesněji elektrolytické pokovování. Neobjevil ji sám, což jasně vyplývá z textu, ale čerpal ze starých pramenů. Zřejmě jí však jako první užil k pokovování, neboť o podobné technologii u Staršího lidu nemáme doklady. Kdyby tomu tak bylo, Ils by při pohledu na Elofovo dílo neztratila blahosklonný nadhled typický i pro ty nepřátelštější duergar. Bezpochyby však elektrolýzy užívali k čištění vzácných kovů. Zda se tomu lidští kováři naučili od Starších, či zda technologii objevili sami, dnes nelze posoudit.

Pokud vypadá užití elektřiny v jinak tolik netechnické kultuře nepravděpodobně, měli bychom si připomenout, že pravá kovařina hledala v technice velice odlišné hodnoty. Neměli bychom ani zapomenout na zručné stříbrotepce z Bagdádu, u nichž byly počátkem tohoto století objeveny primitivní hliněné články na bázi mědi a železa, užívané k elektrolytickému pokovování. Předpokládalo se, že tuto technologii přejali ze západu. Lze p tom však pochybovat, neboť mezi nálezy na blízkém východě se objevily i hliněné nádoby s měděnými elektrodami a zrezavělými železnými dráty, tedy články stejné konstrukce. Vyskytly se nejméně na třech místech, všechny zhruba z dob Římské říše, ale v okolí Bagdádu.

Není pochyb, že kováři v Elofových časech chápali přinejmenším něco z povahy elektřiny, byť k ní přistupovali jinak než my. Když se Elof vypravil své podivné dědictví překovat v blesku, jistě věděl, co dělá, byť zřejmě pod vlivem noční návštěvy podcenil zjevné strašlivé nebezpečí. Není však pravděpodobné, že by natolik nezvyklou čepel spravil jakkoli jinak; náhled do jejího nitra naznačuje podobnost s moderními ultrapevnými materiály jako jsou uhlíková vlákna, jež odolávají mechanickému tlaku i velkému žáru. Studoval u duergarského mistra a přinejmenším Starší lid měl dobré ponětí o silách uvnitř hmoty. Když Elof popisuje své kladivo, ukazuje, že se od nich mnohému naučil, a v nejtěžší zkoušce svého života, kdy ztratil všechno ostatní, rozhodla právě tato znalost.

KRONIKY

Odkud dostala Kniha přílby své jméno, je těžko říci, zda od helmy s korunou, jež přemohla i sílu Mocnosti, či od jí podobné, jež po staletích pod Ledem vyšla znovu na svět. Nejspíš se jmenuje po Tarnhelmu, druhém z výtvorů Elofova učení, jež ho pronásledovaly celý život a dávaly mu tvar, jako on dal tvar svým stvořením. Právě přílba Tarnhelm totiž ležela za všemi boji a zápasy oné doby, ona pro něj znamenala mnohá nebezpečí i závěrečné vítězství, ona mu nakonec dopomohla ke splnění dávného slibu a naplnění největší touhy.

Michael Scott Rohan
KOVÁRNA
UPROSTŘED HVOZDU

Obálka Petr Bauer
Překlad Robert Tschorn
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba provedena v LaTeXu
Vytiskla Tiskárna Havlíčkův Brod a.s.
Vydalo Nakladatelství Laser - books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 301 49
tel+fax: 019-7246407
v edici Laser jako 177. publikaci
Edice Fantasy svazek 41.
Plzeň 1999, vydání 1.
Prodejní cena včetně DPH 179 Kč

1 V češtině někdy nesprávně označován jako veledaněk.
2 V Brasayhalu nebyl nikdy nalezen.
3 V textu se užívá termínu álfar, což je ve skandinávských jazycích množné číslo slova álfr, elf. Není bez zajímavosti, že v severské literatuře lze toto označení zaměnit slovem dvergr, v němž jasně slyšíme duergar.
4 V německé literatuře je Tarnhelm většinou klobouk neviditelnosti ve vlastnictví trpaslíků.